

Statenvoorstel 26/11 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 1 juli 2011

Statencommissie : Commissies 17 juni 2011

's-Hertogenbosch

Onderwerp

Jaarstukken 2010

Datum

12 april 2011

Documentnummer

2722586

Directie

Middelen

Bijlage(n)

div.

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Inleiding

Met de jaarstukken 2010 legt het college van gedeputeerde staten verantwoording af over de uitvoering van het beleid zoals opgenomen in de begroting 2010. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag 2010 en de jaarrekening 2010.

Bij de jaarstukken hoort een bestuurlijke samenvatting die ingaat op de hoofdlijnen van de verantwoording.

De jaarstukken gaan vergezeld van een accountantsverslag met daarbij een controleverklaring.

De behandeling van de Jaarstukken is gepland voor:

17 juni 2011 in alle functionele commissies van advies;

1 juli 2011 in Provinciale Staten.

1. Jaarstukken 2010

Ingevolge het bepaalde in artikel 201 Provinciewet ontvangt u de jaarstukken 2010 van de provincie met de daarbij behorende bescheiden (zie bijlage 1 en 2 bij dit statenvoorstel).

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag met daar in opgenomen de programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

De jaarstukken zijn samengesteld met inachtneming van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). Het referentiekader voor de jaarstukken is de begroting 2010.

In de programma's zijn de doelen, prestaties en middelen uit de begroting 2010 per productgroep opgenomen. Onder de kopjes "hebben we bereikt wat we wilden bereiken?" en "hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?" zijn tabellen opgenomen waarbij in de eerste kolom steeds de letterlijke teksten van de doelen en prestaties uit de begroting 2010 zijn te vinden met in de kolom daarnaast de bijbehorende indicatoren. In die zelfde tabellen is in de derde kolom de verantwoording opgenomen.

Datum
12 april 2011
DIS-nummer
2722586

De in de jaarstukken opgenomen paragrafen betreffen naast de door de provincie zelf toegevoegde paragraaf integrale veiligheid, de zeven op grond van het BBV voorgeschreven paragrafen.

In deze paragrafen is het beleid op een aantal specifieke onderdelen uiteengezet. De paragrafen vormen daarmee een dwarsdoorsnede van de programma's.

De beknopte versie van het burgerjaarverslag is als negende paragraaf in de jaarstukken opgenomen.

In de bijlagen bij de jaarstukken zijn de specificaties met betrekking tot de balans vermeld.

De jaarstukken zijn inclusief bijlagen aan uw Staten gezonden.

Bij de jaarstukken is een afzonderlijke bestuurlijke samenvatting gevoegd waarin wordt ingegaan op de belangrijkste resultaten en conclusies uit de jaarstukken (zie bijlage 3 bij dit statenvoorstel).

2. Netto rekeningresultaat € 1,1 miljoen

De jaarrekening sluit met een voorlopig ongecorrigeerd batig saldo van € 54,9 miljoen.

Een uitgebreide toelichting op de totstandkoming van dit saldo is in de jaarstukken bij elk programma opgenomen.

Bij dat voorlopige, ongecorrigeerde saldo van de jaarrekening dient nog rekening te worden gehouden met een aantal bijstellingen waardoor het netto rekeningresultaat 2010 uitkomt op + € 1,1 mln.

	Bedragen x € 1 mln
Saldo jaarrekening ongecorrigeerd	54,9
- Extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3,3
- Overhevelingen	-12,3
- Uitvoeren PS moties	-13,3
- Afdekking overprogrammeren samen investeren	-25,0
Netto resultaat	1,1

Extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In de jaarrekening mogen conform Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geen toevoegingen of onttrekkingen aan reserves worden verwerkt die de raming in de begroting na wijziging te boven gaan.

Op grond van de door PS vastgestelde instellingsbesluiten van de reserves dienen nog extra stortingen en onttrekkingen plaats te vinden. Het saldo van deze extra stortingen en onttrekkingen wordt ten gunste van het voorlopige, ongecorrigeerde saldo van de jaarrekening gebracht.

In bijlage 4 bij dit statenvoorstel is een specificatie van deze extra stortingen en onttrekkingen opgenomen.

Datum

12 april 2011

DIS-nummer

2722586

Overhevelingen

Een aantal projecten uit 2010 loopt nog door in 2011. De bijbehorende benodigde financiële middelen ad € 12,3 miljoen worden ten laste van het voorlopige, ongecorrigeerde saldo van de jaarrekening overgeheveld naar 2011 conform onderstaande specificatie.

Overhevelingen	Bedragen x € 1 mln
- Projecten die doorlopen in 2010 en waarvoor in 2011 onvoldoende vrij beschikbare middelen zijn	9,3
- De realisatie van de faunavoorzieningen Leenderbos en Maashort vindt pas na 2011 plaats, dit maakt overheveling van de bijbehorende bestuursakkoordmiddelen noodzakelijk	3,0

Een gedetailleerd overzicht van de overhevelingen is opgenomen in bijlage 5 bij dit statenvoorstel.

Uitvoeren PS-moties

Voor het uitvoeren van een aantal moties is het van belang om de daarvoor benodigde middelen ter beschikking te stellen c.q. te houden. In het totaal gaat het hierbij om een bedrag van € 13,3 miljoen dat ten laste van het voorlopig, ongecorrigeerde saldo van de jaarrekening komt.

Uitvoeren PS moties	Bedragen x € 1 mln
- <i>EVZ's</i> PS hebben bij Najaarsbrief 2010 € 11,4 mln beschikbaar gesteld voor realisering EVZ's. Realisatie van de EVZ's duurt 6-8 jaar. Om uitvoering te geven aan de motie dienen de gelden beschikbaar te blijven en overgeheveld te worden.	8,7
- <i>Biodiversiteit</i> Bij begroting 2011/Najaarsbrief 2010 is door PS een motie aangenomen om jaarlijks € 3 mln te garanderen voor voortzetting van het meerjarenplan uitvoering soortenbeleid. Voorgesteld wordt dit voor 2011 te doen door een deel van onderbesteding 2010 hiervoor in te zetten. De structurele dekking dient geregeld te worden bij de begroting 2012.	3,0
- <i>Jonge boerenregeling</i> Bij begroting 2011/Najaarsbrief 2010 is door PS een motie aangenomen om de top-up regeling op de rijksregeling voor jonge boeren in 2011 voort te zetten. Het gaat hier om een eenmalige regeling waarvoor wordt voorgesteld om een deel van de onderbesteding 2010 hiervoor in te zetten.	1,2

- *BCH 2018*

PS hebben bij de behandeling van de begroting 2011 een motie aanvaard over projecten binnen de kandidatuur voor Brabant Culturele Hoofdstad 2018 (Motie M13) In 2011 zijn geen middelen beschikbaar ter uitvoering van deze motie. Voorgesteld wordt om een deel van de onderbesteding 2010 hiervoor in te zetten

0,4

Datum

12 april 2011

DIS-nummer

2722586

Afdekking risico overprogrammeren samen investeren

Bij het programma Samen Investeren Brabantstad is een overprogrammering afgesproken van totaal € 88 miljoen. Daarmee is bepaald dat tot een maximum van € 88 miljoen meer aan verplichtingen mocht worden aangegaan dan aan budget beschikbaar was omdat uitgangspunt was dat een deel hiervan niet tot realisatie komt. De projecten dienen uiterlijk 31 december 2013 te zijn afgerond.

In de begroting 2011 werd nog rekening gehouden met een risico op het niet-inlopen van de overprogrammering van € 74 mln waarvan de helft € 37 mln als af te dekken risico in de paragraaf weerstandsvermogen was aangegeven.

Op 4 februari 2011 is het voorstel m.b.t. vertraagde projecten van Samen Investeren in Provinciale Staten behandeld (PS 13/11). Door het afvallen van een aantal projecten is het bedrag aan totale overprogrammering voor Samen Investeren per 1 maart 2011 berekend op € 42,9 miljoen.

Met het daadwerkelijk van start gaan van de projecten neemt de kans toe dat de overprogrammering ook daadwerkelijk tot realisatie zal komen. Zoals in de voorjaarsnota 2010 is vastgelegd, hebben PS besloten om het rekeningresultaat bij voorrang in te zetten ter vermindering van deze overprogrammering. Deze middelen zullen vervolgens worden toegevoegd aan de reserve regionale structuurversterking.

Derhalve wordt nu voorgesteld om ten laste van het voorlopig, ongecorrigeerde saldo van de jaarrekening € 25,0 mln te storten in de reserve regionale structuurversterking waarmee het risico van de overprogrammering met dit bedrag wordt verlaagd.

Periodiek zal het verloop van de realisatie afgezet worden tegen het resterende risico van € 42,9 mln -/- € 25 mln = € 17,9.mln van de overprogrammering waarop, indien nodig, een extra storting t.l.v. de rekeningresultaten 2011 en 2012 kan plaatsvinden.

3. Investerings

De investeringen 2010 laten in vergelijking met 2009 het volgende beeld zien:

Provinciale investeringen x € 1 mln								
	jaar 2009			Realisatie Perc.	jaar 2010			Realisatie Perc.
	VJN	Najaarsbrf	Realisatie		VJN	Najaarsbrf	Realisatie	
Eigen investeringen	50,6	46,0	52,1	113,26%	61,5	54,1	39,8	73,54%

Het realisatiepercentage van 73,5 % laat zien dat de investeringen in 2010 zijn achtergebleven bij de planning en ook zijn achtergebleven ten opzichte van 2009.

Eind 2010 is gebleken dat de inschattingen over de voortgang van investeringswerken in de wegen-infrastructuur te optimistisch was. Ook zijn bestedingen lager uitgevallen, omdat in verband met de Agenda van Brabant per direct is gestopt met wegen-overdrachten en planstudies zijn getemporeerd. Daarnaast blijken als gevolg van krapte in de inframarkt de aanbestedingsresultaten in 2010 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren en derhalve als vooraf geraamd.

Datum
12 april 2011
DIS-nummer
2722586

4. Storting vooruitontvangen rijksbijdrage in reserve

Op de balans van de provincie Noord-Brabant is per 31 december 2010 een bedrag van € 64.000.000 opgenomen t.b.v. de aanleg van de N69. Dit betreft de vooruitvangen bijdrage van het Rijk. Dit bedrag dient conform het eerdere instellingsbesluit van PS in de reserve N69 te worden gestort.

5. Instelling reserve grondwaterheffing

Om verslaggevingstechnische redenen heeft de accountant geadviseerd de voorziening uitvoering WHP-2 voor het daarin nog resterende bedrag van € 5.002.137 vrij te laten vallen. De in de voorziening begrepen middelen die verkregen zijn vanuit de grondwaterheffing dienen op grond van de Waterwet behouden te blijven voor waterdoelen. Voorgesteld wordt hiervoor de reserve grondwaterheffing in te stellen conform bijgaand ontwerp-instellingsbesluit.

6. Barometer PLG en Jaarverslag vergunningverlening Wet Milieubeheer

Tegelijk met de Jaarstukken 2010 leggen wij ter kennisneming de barometer Programma Landelijk Gebied en het jaarverslag vergunningverlening Wet Milieubeheer aan u voor.

7. Controleverklaring en accountantsverslag

PriceWaterhouse Coopers (PWC), aangewezen als deskundige bedoeld in artikel 217 van de Provinciewet, heeft de provinciale jaarrekening 2010 gecontroleerd. Het accountantsverslag en de controleverklaring zijn bij het statenvoorstel opgenomen in bijlage 9 en 10.

Onderstaand is de reactie op de opmerkingen van de accountant opgenomen. De schuingedrukte passages hieronder betreffen de verwijzingen naar het accountantsverslag.

Belangrijkste aanbevelingen en bevindingen (accountantsverslag blz.3)

1. Een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2010

PWC verklaart daarmee dat zij van oordeel is dat deze jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie op 31 december 2010 in

overeenstemming met de grondslagen voor financiële verslaglegging volgens het Besluit Begroting en Verantw oording provincies en gemeenten (BBV) en ook overigens voldoet aan de bepalingen betreffende de jaarstukken zoals opgenomen in dit besluit. PWC verklaart voorts dat zij van oordeel is dat de in de jaarrekening opgenomen lasten en baten alsmede de balansmutaties, tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder provinciale verordeningen.

Datum
12 april 2011
DIS-nummer
2722586

2-4. Programmaplan organisatieontwikkeling

De provincie heeft met het programmaplan organisatieontwikkeling ingezet op ingrijpende veranderingen bij de personeelsomvang, de processen en systemen van de organisatie die binnen een tijdsbestek van vier jaar hun beslag moeten krijgen.

In 2015 wil de provincie een kleinere organisatie zijn die op een andere manier werkt, meer de buitenwereld opzoekt en met behulp van moderne technieken de vragen van burgers, bedrijven en partners omzet in efficiënte flexibele dienstverlening en tastbare resultaten.

Het versterken van competenties van medewerkers, de administratieve processen en de Planning en Control processen maken deel uit van deze ontwikkelingen.

5. Bezuinigingstaakstelling in begroting en jaarstukken

De bezuinigingen die gepaard gaan met de keuzes die gemaakt zijn bij het vaststellen van de Agenda van Brabant 'landen' vanaf 2012 in onze begroting. In de begroting en de jaarstukken zal de planning en realisatie van de bezuinigingen worden zichtbaar gemaakt.

6. Vervroegd afgeschreven bijdragen aan investeringen van derden

In 2010 is bij de voorjaarsnota door PS besloten om conform het advies van de accountant bij de jaarstukken 2009, de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden vervroegd in één keer af te schrijven. Het gaat daarbij om investeringen door derden in dijkverbetering, natuurgebieden en infrastructuur tot een totaalbedrag van € 216 miljoen die in 2010 in één keer ten laste van de exploitatie zijn gebracht en daarmee van de balans van de provincie zijn verdwenen. De afschrijvingen zijn gedekt door een onttrekking aan de reserve Essent.

7. Uitputting begroting

In de begroting 2010 is aangegeven dat de provincie een uitputting van de begroting nastreeft van 90%. De provincie beoogt daarmee van de geraamde lasten in de begroting inclusief de daarop volgende begrotingswijzigingen ad € 1.453 miljoen zoals vastgesteld door PS, 90% te realiseren. Met de realisatie van € 1.295 miljoen komt het werkelijk realisatiepercentage uit op 89,1 %. Een toelichting op de afwijkingen is opgenomen in de bestuurlijke samenvatting op blz.41/42.

8. Weerstandsvermogen op niveau

In de Jaarstukken 2010 is in de paragraaf weerstandsvermogen conform de voorschriften van het BBV inzichtelijk gemaakt hoe het totaal van de

ingeschatte financiële risico's zich verhoudt tot de weerstandscapaciteit (de mogelijkheden om die risico's op te kunnen vangen).
Uit deze confrontatie van risico's en weerstandscapaciteit blijkt dat de provincie over voldoende middelen beschikt om de ingeschatte risico's op te vangen.

Datum
12 april 2011
DIS-nummer
2722586

9. Afstemming van de investeringsagenda op de vrij gekomen middelen uit de investeringsagenda

Met de verkoopopbrengst van Essent streeft de provincie twee doelen na te weten compensatie van de weggevallen jaarlijkse dividendstroom en de realisering van een investeringsagenda. Daartoe heeft de provincie twee obligatieportefeuilles ingericht (zie jaarstukken 2010 paragraaf treasury blz 283).

Het doel van de investeringsportefeuille is dat op de gewenste tijdstippen de middelen die nodig zijn voor de realisatie van de investeringsagenda beschikbaar zijn.

De accountant wijst op een goede afstemming van investeringsportefeuille en investeringsagenda.

10. Ontwikkelbedrijf goed in de grip

De accountant merkt op dat interne beheersing van grondtransacties verder vorm heeft gekregen en wijst op het belang van continue zorgvuldigheid hierbij.

In 2010 zijn door de provincie belangrijke stappen gezet in de verbetering van het beheersingsproces. In 2011 wordt dit gecontinueerd.

11. ILG-bezuinigingen

Sinds 1 januari 2007 is het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) van kracht. Met het ILG is een flink aantal voormalige subsidieregelingen samengevat in één budget.

De verantwoordelijkheid voor de besteding van het budget en het bereiken van een deel van de doelen is bij de provincies gelegd. Tussen elke provincie en het Rijk zijn bestuurovereenkomsten ILG afgesloten, waarin de afspraken over doelen, prestaties en middelen zijn opgenomen. In de provinciale Meerjarenprogramma's (pMJP's) staan de plannen voor het landelijk gebied beschreven.

Ten tijde van de totstandkoming van deze jaarrekening lopen de onderhandelingen nog met het Rijk over de aangekondigde bezuinigingen uit het regeerakkoord. De provincies leggen zich vooralsnog niet vast op een korting op het ILG-programma. Een eventuele korting heeft grote gevolgen voor het PMJP. De uitwerking is nog onduidelijk.

12. Afwaardering deelneming BHB met € 7,5 miljoen

Op de balans van de provincie is tot een totaalbedrag van € 45,9 miljoen aan kapitaalverstrekking aan deelnemingen opgenomen. Een specificatie hiervan is opgenomen in bijlage 3a van de bijlagenbundel Jaarstukken 2010. Deze kapitaalverstrekking aan deelnemingen is volledig afgedekt binnen de risicoreserve.

Een van deze deelnemingen betreft de Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen (BHB) waarin de provincie een belang heeft van 92%. (zie ook de jaarstukken 2010 paragraaf verbonden partijen). Bij de opstelling van de jaarstukken 2010 bleek uit de conceptjaarcijfers van de BHB dat het eigen vermogen noopte tot een afwaardering op de provinciale balans. De afwaardering met € 7,5 miljoen komt ten laste van de risicoreserve.

Datum
12 april 2011
DIS-nummer
2722586

Het advies van de accountant om de waarde van de deelnemingen periodiek te volgen, wordt overgenomen.

8. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: J.B.A.M. Eppenhof toestel (073) 680 84 53

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

1. Jaarstukken 2010
2. Bijlagen bij Jaarstukken 2010
3. Bestuurlijke samenvatting Jaarverantwoording 2010
4. Bijlage extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves
5. Bijlage overhevelingen
6. Instellingsbesluit reserve grondwaterheffing
7. Barometer PLG
8. Jaarverslag Vergunningverlening Wet Milieubeheer
9. Accountantsverslag
10. Controleverklaring

Ontwerp-besluit 26/11 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 1 juli 2011

's-Hertogenbosch

Statencommissie : Commissies 17 juni 2011

Onderwerp

Jaarstukken 2010

Datum

12 april 2011

Documentnummer

2722586

Directie

Middelen

Bijlage(n)

div.

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten, d.d. 19 april 2011;
- gelet op de adviezen van de functionele commissies d.d. 17 juni 2011

besluiten:

- 1 De jaarstukken 2010 van de Provincie Noord-Brabant (bijlage 1) inclusief de daarbij horende bijlagen 1 tot en met 13 vast te stellen (zie bijlage 2: Jaarstukken 2010 - Bijlagen);
- 2 Kennis te nemen van het accountantsverslag en de controleverklaring bij de jaarstukken 2010 (bijlage 9 en 10);
- 3 Kennis te nemen van de bestuurlijke samenvatting bij de jaarverantwoording 2010 (bijlage 3);
- 4 In te stemmen met de extra toevoegingen en stortingen aan reserves zoals aangegeven in bijlage 4;
- 5 In te stemmen met de storting van € 64 miljoen in de reserve N69 in verband met de van het Rijk hiervoor ontvangen middelen (conform commissiestuk EMG 1132);
- 6 In te stemmen met de overheveling van de budgetten 2010 naar 2011 en volgende jaren tot een totaalbedrag van € 12,3 miljoen zoals aangegeven in bijlage 5;
- 7 In te stemmen met het beschikbaar stellen van € 13,3 miljoen uit het rekeningresultaat ten behoeve van uitvoering van de PS-moties;
- 8 In te stemmen met de storting van € 25 miljoen in de reserve regionale structuurversterking voor de afdekking van het overprogrammeringsrisico samen investeren

- 9 Tot instelling van de reserve grondwaterheffing conform het in bijlage 6 opgenomen instellingsbesluit;
- 10 Kennis te nemen van de barometer Programma Landelijk Gebied (bijlage 7) en van het jaarverslag vergunningverlening Wet Milieubeheer 2010 (bijlage 8).

Datum

12 april 2011

DIS-nummer

2722586

's-Hertogenbosch, 1 juli 2011

Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

Jaarstukken 2010

PS 26/11

Inhoudsopgave

blz.

Inleiding

3

Programmaverantwoording

1	Bestuur	7
2	Verkeer en Vervoer	21
3	Water	59
4	Milieu	79
5	Natuur, bos en landschap	117
6	Sociaal economische zaken	133
7	Jeugd, cultuur en samenleving	157
8	Ruimtelijke ontwikkeling	189
9	Revitalisering landelijk gebied	195
10	Wonen	209
	Algemeen financieel beleid	215

blz.

Paragrafen

1	Integrale veiligheid	221
2	Bedrijfsvoering	233
3	Provinciale heffingen	251
4	Weerstandsvormogen	255
5	Onderhoud kapitaalgoederen	271
6	Treasury	281
7	Verbonden partijen	289
8	Grondbeleid	305
9	Burgerjaarverslag	311
	Jaarrekening	317
	Programmarekening	318
	Balans met toelichting	324

Inleiding - leeswijzer

De jaarstukken 2010 zijn opgesteld overeenkomstig de opzet die met de 'Provinciale Staten-werkgroep verbetering begroting' is ontwikkeld en met in achtname van de aanbevelingen die de Zuidelijke Rekenkamer bij de jaarstukken 2007 heeft gedaan. De lijn van verantwoording in de jaarstukken 2008 en 2009 wordt daarmee doorgezet in de jaarstukken 2010.

Verbeteringen verantwoordingsopzet programmaverantwoording

De verantwoordingsopzet sluit qua vorm en presentatie aan bij de opzet van de begroting 2010.

Ten opzichte van de verantwoording 2009 zijn de volgende aanpassingen doorgevoerd in de opzet van de jaarverantwoording 2010:

- In de tabellen van de beleidsprestaties zijn nadrukkelijk ook de bijstellingen waartoe PS bij voorjaarsnota en najaarsbrief heeft besloten vermeld;
- de bekostiging van de productgroepen is verder inzichtelijk gemaakt;
- verbeterd kleurgebruik van financiële tabellen bij de productgroepen;
- een eenduidiger financiële toelichting waarbij de aanbeveling van de accountant is gevolgd om afwijkingen t.o.v. de begroting na wijziging die groter zijn dan 10% van het geraamde bedrag en groter zijn dan € 500.000 toe te lichten.

De voorliggende jaarstukken zijn als volgt te "lezen":

Programmadeel

Programmaverantwoording

In de programmaverantwoording is per programma uit de begroting 2010 de verantwoording opgenomen met betrekking tot de uitvoering in 2010. Elk programma wordt conform de begroting uitgewerkt in een aantal productgroepen. Omdat Provinciale Staten de begroting hebben geautoriseerd op productgroepniveau is ook de verantwoording op dat niveau ingestoken.

Per productgroep is per doel en per prestatie uit de begroting aansluiting gemaakt met de verantwoording in het jaarverslag en worden de volgende vragen beantwoord:

- Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?
- Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?
- Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bij de laatste vraag "heeft het gekost wat het mocht kosten?" is een overzicht van de lasten en baten opgenomen.

De lasten zijn onderverdeeld in:

- lasten gedekt uit specifieke uitkeringen, deze hebben een blauwe achtergrondkleur;
- cofinancieringslasten (verplichte cofinanciering door de provincie bij specifieke uitkeringen die door het Rijk worden verstrekt), deze hebben een oranje achtergrondkleur;
- lasten die horen bij wettelijke taken hebben een paarse achtergrondkleur;
- kapitaallasten (rente en afschrijvingen) van investeringen die als vaste activa op de balans van de provincie zijn opgenomen, hebben een grijze achtergrondkleur;
- lasten voor autonome taken hebben een groene achtergrondkleur.

Bij de baten is een onderscheid gemaakt op basis van de herkomst van de middelen. (Rijk, Europese Unie en overige baten).

De specifieke uitkeringen van het Rijk zijn in donkerblauw aangegeven

De uitkeringen van de Europese Unie zijn in lichtblauw aangegeven

De overige programmabaten zijn in zwart aangegeven

Van het verschil tussen lasten en baten is per productgroep met rood, het deel aangegeven dat wordt gedekt met de inzet van reserves en is met groen het deel aangegeven dat wordt gedekt uit de algemene middelen.

Daarnaast wordt inzicht gegeven in de stand van de reserves die bij de productgroep horen (paars). De investeringen die bij een productgroep horen zijn in kleur bruin vermeld.

Aan elk programma worden apparaatskosten toegedeeld op basis van de formatie.

Het gaat hierbij om de verdeling van het saldo van lasten en baten van de bedrijfsvoering. De toegedeelde apparaatskosten zijn opgenomen bij de laatste productgroep van elk programma.

Algemeen financieel beleid

In het onderdeel algemeen financieel beleid zijn de algemene middelen toegelicht. Tot de algemene middelen behoren:

- de opcentenopbrengst motorrijtuigenbelasting;

- de algemene uitkering uit het provinciefonds;
- de dividenden;
- de baten uit de financieringsfunctie;
- de overige algemene dekkingsmiddelen.

Daarnaast behoren de post onvoorzien en de overige algemene stelposten tot het algemeen financieel beleid.

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat in de begroting en jaarstukken zeven verplichte paragrafen worden opgenomen. Doel van deze paragrafen is om op een aantal onderwerpen dat verspreid in de begroting/jaarstukken is opgenomen, een gebundeld inzicht te geven in het beleid. Het betreft de volgende paragrafen:

- paragraaf bedrijfsvoering die inzicht geeft in de stand van zaken van de beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering.
- paragraaf provinciale heffingen die ingaat op het beleid ten aanzien van de heffingen, de geraamde inkomsten, het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk;
- paragraaf weerstandsvermogen die inzicht geeft in de risico's en in de weerstandscapaciteit om die risico's op te kunnen vangen;
- paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die uiteenzet wat het beleidskader en de financiële consequenties zijn van het onderhoudsbeleid van de kapitaalgoederen (wegen/groen, gebouwen en water);
- paragraaf treasury handelt over de financiering en gaat in op het beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille;
- paragraaf verbonden partijen waar de visie op de verbonden partijen in relatie tot de doestellingen in de begroting wordt uiteengezet en waarin tevens het beleid over verbonden partijen is opgenomen;
- paragraaf grondbeleid die de visie op het grondbeleid uiteenzet en ingaat op de beleidsuitgangspunten voor de inzet van de grondreserve en de risico's die verbonden zijn aan het grondbeleid.

Naast de verplicht voorgeschreven paragrafen heeft de Provincie Noord-Brabant ervoor gekozen nog twee paragrafen op te nemen:

- paragraaf integrale veiligheid die ingaat op het beleid betreffende openbare orde en veiligheid, externe veiligheid, sociale veiligheid, water en veiligheid en tot slot

verkeersveiligheid;

- Paragraaf burgerjaarverslag

Jaarrekening

Het sluitstuk van de jaarstukken wordt gevormd door de jaarrekening.

De jaarrekening valt uiteen in de programmarekening en de balans met toelichting.

De programmarekening is in tegenstelling tot voorgaande jaren niet van een afzonderlijke toelichting voorzien. Voor de toelichting op de programmarekening wordt verwezen naar de financiële toelichting die bij elke productgroep in het programmadeel van de jaarstukken is opgenomen.

Bij de jaarstukken hoort een bijlagenboek waarin naast de balansspecificaties met betrekking tot de vaste activa, de reserves, de voorzieningen, vaste schulden, borg- en garantstellingen, ook de kostenverdeelstaat, het overzicht van incidentele lasten en baten, de bijlage begrotingsrechtmatigheid en de SiSa-bijlagen zijn opgenomen.

In de bijlage begrotingsrechtmatigheid is net als in voorgaande jaren een overzicht opgenomen van de gerealiseerde lasten die de raming van de begroting ná begrotingswijziging te boven gaan.

Met de SiSa-bijlagen in de jaarrekening legt de provincie verantwoording af aan het Rijk over de van het Rijk ontvangen doeluitkeringen volgens een door het Rijk verplicht voorgeschreven stramien (SiSa: Single information – Single audit).

Tenzij anders vermeld zijn de bedragen in de jaarstukken opgenomen in Euro's x 1.000.

Bestuurlijke samenvatting

De jaarstukken 2010 gaan vergezeld van een bestuurlijke samenvatting die beknopt uiteenzet wat er van het beleid van 2010 is gerealiseerd.

PS-voorstel en ontwerpbesluit

De jaarstukken 2010 zijn aan de extern accountant ter controle voorgelegd.

Bij deze jaarstukken hoort een controleverklaring van de accountant en een accountantsverslag.

In het PS-voorstel tot vaststelling van de jaarstukken 2010 wordt zoals gebruikelijk op de bevindingen uit het accountantsverslag ingegaan.

Met het statenvoorstel worden de jaarstukken 2010 inclusief het bijlagenboek, ter vaststelling aan Provinciale Staten voorgelegd.

1

Bestuur

01.01 Bestuur, CdK en Griffie	8
01.03 Borging kwaliteit bestuursstructuur	11
01.04 Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding	11
01.05 Brabantstad / Grote steden beleid	14

Programma 01 Bestuur

Portefeuillehouders:

CdK dr. W.B.H.J. van de Donk, mw.ir. C.W. Jacobs, mr.A.M. Essed

01.01 Bestuur, CdK en Griffie

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
01.A. <i>Brabanders weten wat de provinciale organisatie doet voor Brabant</i> Burgers, instellingen en bedrijven weten waarvoor ze bij de provinciale organisatie terecht kunnen (subsidies, vergunningen). 01.B. <i>Brabanders waarderen wat de provinciale organisatie doet.</i> 01.C. <i>Brabant heeft als regio een positief imago met een gunstige uitstraling op relevante (ondernemen, wonen, werken, leren, ed.) vestigingsfactoren voor burgers, instellingen en bedrijven.</i>		Eind 2010 is het in de begroting aangegeven onderzoek naar corporate communicatie 'Imago en zichtbaarheid Provincie Noord Brabant' gehouden. Het onderzoek heeft waardevolle resultaten opgeleverd over de kernwaarden van de Provincie en de mate waarin partners die herkennen bij de contacten die ze hebben met de Provincie. De resultaten worden nog verder geanalyseerd en uitgewerkt. Dit wordt tevens gecombineerd met de uitslag van het onlangs gehouden Burger/relatie Tevredenheids Onderzoek (zie ook paragraaf bedrijfsvoering). Op basis van beide onderzoeken wordt een actieplan gemaakt dat naar verwachting begin 2011 gereed is. In het kader van de verkiezingen is begin 2011 een Open Dag georganiseerd in het Provinciehuis, waarbij ook veel aandacht was voor de taken die de Provincie uitvoert. Deze activiteit zal zeker bijdragen aan het verder verhogen van de kennis van de Brabanders over de Provincie. Indicatie hiervoor zijn de resultaten van het imago-onderzoek. Dit onderzoek is in 2008 gehouden (nul-meting) en wordt in 2011 herhaald.

Toelichting

Bureau Europa: Internationalisering

Het afgelopen jaar hebben op bestuurlijk - en ambtelijk niveau diverse internationale inkomende - en uitgaande werkbezoeken plaatsgevonden, onder meer naar China en Polen. Tevens is geparticipeerd in Europese netwerken als de Assembly of European Regions (AER). In samenwerking met de Brabantse OntwikkelingsMaatschappij (BOM) en

andere Brabantse partners is gewerkt aan de verbetering van het vestigingsklimaat voor buitenlandse ondernemingen en kenniswerkers onder meer door ondersteuning van het Brabant Expat Center.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
01.A/B.1 Autonoom <i>De zichtbaarheid van de provincie te borgen en te vergroten en zorgen voor een consistente en éénduidige uitstraling.</i>	<i>Visie op provinciale communicatie, o.a. uitgewerkt in beleidsprogramma communicatie</i> <i>Onderzoek corporate communicatie</i> <i>Intensivering corporate activiteiten ihkv verkiezingen 2011</i>	Ja, het beleidsprogramma is opgesteld en goedgekeurd. Zie verantwoording onder maatschappelijk effect 01.A/B In samenwerking met het presidium is een plan voor de komende provinciale verkiezingen opgesteld. De speerpunten zijn een serie uitzendingen over dit thema door Omroep Brabant in het begin 2011, de Open Dag op 19 februari in het Provinciehuis en het afstemmen van stemhulpen (KiesKompas en Stembijzitter) op Brabant.nl.
01.C.1 Autonoom <i>Het ontwikkelen en uitdragen van het Merk Brabant</i>	<i>Opstellen plan o.b.v. vastgesteld Merk concept</i> <i>Uitvoeren afspraken conform convenant/plan</i> <i>Imago onderzoek</i> <i>Merk Brabant opnemen in bestaande sponsor & evenementenbeleid</i>	Ja, In 2009 is het convenant met externe partners opgesteld. Inmiddels zijn 78 partners aangesloten. Op basis van het convenant is een plan van aanpak opgesteld met diverse activiteiten. In 2010 zijn de activiteiten conform plan uitgevoerd (o.a. grensborden, stickers, Kracht van Brabant, website, enz). Ook de afspraken met externe partners zoals het Vrijetijdshuis (voorheen Uit in Brabant) en BOM zijn conform het convenant uitgevoerd. Zie verantwoording onder maatschappelijk effect 01.C O.b.v. ervaringen in 4e kwartaal 2009 en 1ste kwartaal 2010 is Merk Brabant geïntegreerd met bestaand beleid. In 2010 heeft verdere verfijning plaatsgevonden.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	5.224	4.793	4.367	426
Kapitaallasten	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten voor autonome taken	2.888	2.766	2.280	486
Lasten	8.112	7.559	6.646	912
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	373	674	566	-108
Baten	373	674	566	-108
Saldo lasten en baten	-7.739	-6.884	-6.080	804
Bijdr. Reserve rekenkamer	336	314	302	-12
Bijdrage uit alg. middelen	7.403	6.570	5.778	-792
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.rekenkamer	350		362	
	Begr.2010		Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte	40,3		39,4	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding:</i>	
Kosten PS/Griffie	436
Merk Brabant	380
Diverse overige onderschrijdingen	126
<i>Overschrijding:</i>	
Diverse overschrijdingen	-30
Totaal afwijking lasten	912

PS/Griffie

De griffie legt indien gewenst hierover rechtstreeks verantwoording af aan het Presidium.

Merk Brabant

In verband met de economische crisis is bewust gekozen voor minder advertising campagnes in het kader van Merk Brabant.

Diverse overige onderschrijdingen

De overige onderbestedingen betreffen een optelsom van diverse kleine budgetonderschrijdingen. De grootste betreft een onderschrijding op het werkbudget Vertrouwen in Brabant (€ 84.150).

Reserve Rekenkamer

De provincie Limburg en de provincie Noord-Brabant dragen in gelijke mate bij in de kosten van de Zuidelijke Rekenkamer die in opdracht van Provinciale Staten van beide provincies onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. In 2010 is € 301.815 aan de reserve onttrokken. De stand van de reserve is per 31 december 2010 € 362.312.

01.03 Borging kwaliteit bestuursstructuur

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)	In jaar	Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?
01.D Bestendigen en optimaliseren van de kwaliteit van de bestuursstructuur in Noord-Brabant		De eerder gehouden proef 'terughoudend financieel toezicht' is geëvalueerd. Rekening houdende met de resultaten van de evaluatie en met de Agenda van Brabant is een visie ontwikkeld, die heeft geleid tot de invoering van risicogericht financieel toezicht. Bijna alle gemeenten hebben hun begroting 2011 sluitend ingediend. Voor veel gemeenten bleek het niet mogelijk om een sluitende meerjarenraming in te zenden. De langjarige gevolgen van de economische crisis en de rijksbezuinigingen waren nog onduidelijk. Vrijwel alle gemeenten zijn zich bewust van de noodzaak tot bezuinigingen. De gemeenten gaan de bezuinigingen concretiseren in de begroting 2012. Vooralsnog gaan we er van uit dat gemeenten in staat zullen blijken om de moeilijke tijden het hoofd te bieden. De begrotingen 2011 zijn voor het eerst getoetst volgens deze nieuwe werkwijze. 65 gemeenten vallen onder repressief toezicht. Slechts twee gemeenten staan onder preventief financieel toezicht. Er is een conferentie financieel toezicht georganiseerd over de rol en verantwoordelijkheden van de gemeenten en de provincie bij het financieel toezicht. De uitgangspunten vernieuwing interbestuurlijk toezicht zijn vastgesteld (PS juni 2010). In 2011 wordt e.e.a. geïmplementeerd; invoering vindt plaats in 2012. Kern van het interbestuurlijk toezicht vanaf 2012 is sober, op afstand, efficiënt, systeemgericht en risicogericht toezicht met respect voor de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten en hun raden en zo min mogelijke bestuurlijke lasten. We hebben een stimulerende rol gespeeld in de organisatie van de 4 strategische regionale samenwerkingsverbanden. In 2011 maken we nadere afspraken over relatie provincie, B5 en regio's. In het kader van de intentie-overeenkomst 'Samen investeren in (West)-Brabant' zijn door de regio voor alle majeure projecten de subsidieaanvragen ingediend. Voor de majeure projecten is een bedrag van € 50 mln. beschikbaar binnen het fonds voor regionale structuurversterking. Debatreeks Kwaliteit openbaar bestuur in Noord-Brabant is georganiseerd. Een Tweede Kamermotie (april 2010) die inhoudt dat provincies een visie op de bestuurlijke inrichting van de provincie moeten opstellen en PS-uitspraken juni 2010 over goed en stevig lokaal bestuur krijgen in 2011 een vervolg.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
01.D.1 Effectief Financieel Toezicht Gemeenten	% repressief toezicht	Streefwaarde 2010: 97% Realisatie is 97%.

Toelichting

Naast bovenvermelde beleidsprestatie hebben wij in 2010 het volgende gedaan:

In het kader van de intentieovereenkomst 'Samen investeren in (West)-Brabant' is voor zeven van de elf projecten de subsidiebeschikking afgegeven. In het eerste kwartaal van 2011 zullen de resterende vier beschikkingen afgegeven zijn. Daarna breekt de periode aan waarin gemonitord zal worden. De projecten dienen voor 1 januari 2014 afgerond te zijn. Door middel van tussentijdse rapportages wordt het bestuur op de hoogte gehouden over de voortgang.

Er zijn drie debatten georganiseerd in het kader van de debatreeks "kwaliteit openbaar in Noord-Brabant" (onderdeel programma Verbindend Brabant) en twee bijeenkomsten over de modernisering van het financieel toezicht.

Advisering, ondersteuning en besluitvorming m.b.t. de gemeentelijke herindeling Oss-Lith (Tweede Kamer-behandeling, verkiezingen, grensbeschrijving, bevordering financiële integratie, personeel) heeft plaatsgevonden.

Advisering en ondersteuning m.b.t. gemeentelijke oriëntatietrajecten over de bestuurlijke toekomst (o.a. Maasdonk, Altenagemeenten) heeft plaatsgevonden.

Bijdrage geleverd aan traject evaluatie Wgr-plus. (Wgr: Wet gemeenschappelijke regelingen) Kabinetsvoornemen om de "plus" af te schaffen krijgt in 2011 een vervolg in (overleg over) aanpassing wetgeving en bestuurlijk overleg met Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) over de inhoudelijke consequenties.

Rapportage aan minister Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgebracht over voortgang convenantafspraken tussen Eindhoven en randgemeenten in het kader van de post-herindelingsproblematiek.

In het kader van het relatiemanagement voor gemeenten zijn alle gemeenten bezocht. Signalen zijn opgepakt en zonodig zijn knelpunten opgelost. Er is een analyse gemaakt van gemeentelijke collegeakkoorden; werkbezoeken van de CdK aan gemeenten zijn inhoudelijk voorbereid en er is een aanzet gemaakt om per gemeente een concernbreed overzicht te maken van provinciale belangen en projecten. In 2011 wordt dit voortgezet, o.m. gericht op het realiseren van de ambities van Brabant. Eind 2011 is er weer een evaluatiemoment.

Goedkeuringen verleend voor gemeentelijke deelnemingen in BV's, NV's, stichtingen e.d. Ontheffingen verleend aan gemeentebestuurders voor aangaan van overeenkomsten met de eigen gemeente.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten voor autonome taken	53	9.275	4.091	5.184
Lasten	53	9.275	4.091	5.184
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-53	-9.275	-4.091	5.184
Bijdrage uit alg. middelen	53	9.275	4.091	-5.184
Formatieinzet in fte		Begr.2010 12,0	Jaarrek.2010 15,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- samen investeren West Brabant	3.018
- integratie Lith Oss	2.000
- overige	166
<i>Overschrijding</i>	
Totaal afwijking lasten	5.184

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

De afwijking ten opzichte van de begroting betreffen met name:

Samen investeren West Brabant

In 2010 zijn 7 subsidiebeschikkingen afgegeven in het kader van de Intentieovereenkomst Samen Investeren West Brabant. In totaal is hiermee € 36 mln van de beschikbare € 50

mln verplicht. De overige 4 subsidies voor € 14 mln zijn in 2011 beschikt. Aan de hand van de bestedingsplannen van de regio was geraamd dat in 2010 voor € 6,4 mln aan prestaties geleverd zou worden. Uit de ontvangen verantwoordingsrapportages van de regio blijkt dat het opstarten in 2010 meer tijd heeft gekost dan voorzien. Er is € 3,4 mln gerealiseerd. De onderbesteding van € 3 mln zal de komende jaren worden ingelopen.

Integratie Lith Oss

De beschikking van € 2 mln aan de gemeente Oss is in 2010 afgegeven. De onderliggende prestaties in het kader van de financiële integratie Oss-Lith starten per datum van herindeling (2011) en zullen verder in de komende jaren plaatsvinden.

Overige

Er is onder andere onderuitputting door de debatreeks "kwaliteit van het openbaar bestuur". Deze kent een uitloop naar 2011 en is tegen lagere kosten uitgevoerd dan oorspronkelijk begroot.

01.04 Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
01.E <i>Brabant is optimaal voorbereid op rampen en crises</i>	Continue	De CdK heeft een positief oordeel over de resultaten van de doorlichtingsonderzoeken (gehouden door inspectie Openbare orde en Veiligheid).

Toelichting

Invoering nieuwe Wet op de veiligheidsregio's

In 2010 is de nieuwe 'Wet op de veiligheidsregio's' ingevoerd. Met deze nieuwe wet heeft er een herverdeling plaatsgevonden van taken en bevoegdheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het zwaartepunt ligt nu nadrukkelijker bij de (voorzitters van de) veiligheidsregio's. Dit neemt niet weg dat ook onder de nieuwe wet - zowel in de voorbereidende fase als ten tijde van rampen en crises - verschillende

bevoegdheden blijven toekomen aan de commissaris van de Koningin als rijksorgaan. Denk aan het bestuurlijk (of interveniërend) toezicht op de veiligheidsregio's en het - als coördinerend rijksheer van BZK - bevorderen van de afstemming tussen decentraal bestuur en rijksheren op het gebied van crisisbeheersing. (BZK:Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
01.E.1 <i>Bevorderen van de veiligheidsregio-grensoverschrijdende samenwerking en samenwerking met andere veiligheidspartners bij de voorbereiding op de rampenbestrijding</i>	Aantal bestuurlijke overleggen met voorzitters veiligheidsregio's	Ja, de doelstelling (begroting) was 3 bestuurlijke overleggen te organiseren. Het is gelukt in 2010 er zelfs 4 te organiseren, wat een positief effect heeft op de samenwerking.
	Provinciale vertegenwoordiging (toehoorder) in het Algemeen bestuur van alle veiligheidsregio's	Ja, Er wordt door de Provincie deelgenomen aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio's.
	Deelname aan regionale en multidisciplinaire oefeningen	Ja, er is conform doelstelling zoals vermeld in de begroting, deelgenomen aan 3 regionale en multidisciplinaire oefeningen.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	Provinciale liaisons in alle regionale rampenstaven	Ja, de afspraken met de regio's over de invulling van de rol van de provinciale liaison in de warme fase zijn in het provinciaal crisisplan vastgelegd.
01.E.2 Bevorderen van de landsgrensoverschrijdende samenwerking rampenbestrijding	Grensoverschrijdende oefening	Nee, de geplande oefening in zuid-oost Brabant is voor het bestuurlijk gedeelte verplaatst naar 2012.
	Symposium Grensoverschrijdende Samenwerking bij Rampen	Er worden nog gesprekken gevoerd met de Belgische vertegenwoordiging over het uitwisselen van gegevens. De in de begroting ten doelgestelde 50% wordt niet gehaald.
	Belgische gegevens op risicokaart	Er worden nog gesprekken gevoerd met de Belgische vertegenwoordiging over het uitwisselen van gegevens. De in de begroting ten doelgestelde 50% wordt niet gehaald.
	Borging afspraken verdrag van Helsinki door vastlegging	Ja, De afspraken zijn in het kwaliteitssysteem milieuvergunningverlening geborgd.
01.E.3 Invulling geven aan de nieuwe rol van de provincie conform de nog in te voeren Wet veiligheidsregio's	Organisatieaanpassing	Ja, er is een Memorandum Of Understanding (MOU) met de CdK en de voorzitters van de veiligheidsregio's overeengekomen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	186	110	88	22
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	0	0	0	0
Lasten	186	110	88	22
Herkomst middelen				Verschil b-a

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-186	-110	-88	22
Bijdrage uit alg. middelen	186	110	88	-22
Formatieinzet in fte		Begr.2010 4,0	Jaarrek.2010 2,0	

Toelichting

De verschillen tussen realisatie en raming in de begroting zijn gering.

01.05 Brabantstad / Grote steden beleid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
01.F Verankeren, intensiveren en uitbouwen van de politiek-bestuurlijke samenwerking met de grote en middelgrote steden in Noord-Brabant		Participeren als partner in de BrabantStad – samenwerking en van daaruit meewerken aan de invulling en – voor zover aan de orde - uitvoering van: 1. meerjarenprogramma BrabantStad 2008-2012; 2. de investeringskalender Samen Investeren (procescoördinatie); 3. de strategische allianties met Venlo, Dordrecht en het daarbij (grens)overschrijdende achterland. 4. Full membership Eurocities, verkenning samenwerkingsmogelijkheden Quattropole en het verder vormgeven van het convenant European Network High Speed Regions / RoCK – stakeholdersbijeenkomst. (RoCK Regions of Connected Knowledge) 5. opstellen Strategische Agenda BrabantStad en de verbinding met de Agenda van Brabant. 6. de organisatie van diverse werkbezoeken in het kader van Samen Investeren, BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 aan onder meer Ruhr 2010. Het vorenstaande heeft geleid tot een verbetering van en intensivering van a. de samenwerking met de grote steden; b. het vergroten van het bestuurlijk draagvlak voor BrabantStad; c. het uitdragen van het netwerk BrabantStad naar maatschappelijke partners en onderwijsinstellingen; d. het verder vormgeven van de lobby richting Den Haag en Brussel; e. het (doen) uitvoeren van projecten en programma's die bijdragen aan zowel de doelstellingen van de provincie en die van de steden.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
01.F.1 Autonoom	<i>BrabantStad projecten</i>	Ja. Dit is bereikt door middel van Samen Investeren projecten

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	Beleidsverbinding van en tussen stedelijke projecten met de potenties van het stedelijk netwerk	Ja. Dit is bereikt door middel van: 1. De BrabantStad B5 dinsdagen (vier tot vijf maal per jaar); 2. BrabantStad – projecten in het Meerjarenprogramma BrabantStad 2008 – 2012 en Samen Investeren

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.460	3.197	2.711	486
Lasten	2.460	3.197	2.711	486
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	425	425	351	-74
Baten	425	425	351	-74
Saldo lasten en baten	-2.035	-2.772	-2.360	412
Bijdr.uit res.reg.structuurverst.	1.835	2.572	2.316	-256
Bijdrage uit alg. middelen	200	200	44	
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.regionale structuurversterking	145.830		107.181	
Formatieinzet in fte	Begr.2010 4,6		Jaarrek.2010 3,5	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. minder uitgaven programma Brabantstad /ontwikkeling GSB	230
b. minder uitgaven Samen Investeren Verbindend Brabant	256
Totaal afwijking lasten	486
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
c. lagere bijdragen dan begroot	-74
Totaal afwijking baten	-74

Toelichting Lasten

- a. Uitgaven programma Brabantstad /ontwikkeling Grotesteden beleid
lager door tijdelijke temporisering van een aantal activiteiten (€ 230.000)
- b. Declaraties voor Samen Investeren Verbindend zijn lager dan begroot
door vertraging in de uitvoering van de projecten (€ 256.000)

Reserve regionale structuurversterking

Reserve Regionale structuurversterking

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

In 2010 is voor samen investeren op deze productgroep € 2,3 miljoen aan de reserve onttrokken.

Apparaatskosten programma Bestuur				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Apparaatskosten	10.316	10.316	10.316	0

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Verkeer en vervoer

02.90	Provinciaal verkeers- en vervoersplan	22
02.01	Openbaar vervoer (O.V.)	26
02.02	Goederenvervoer	31
02.03	Auto bereikbaarheid Brabant(stad)	35
02.04	Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak	40
02.05	Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen/bouwen	44
02.06	Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen / onderhoud en vervanging	49
02.07	OV-netwerk Brabantstad	54

Programma 02 Verkeer en vervoer

Portefeuillehouders:

Y.C.M.G. de Boer, mw.ir. C.W. Jacobs

02.90 Provinciaal verkeers- en vervoersplan

In deze productgroep staat het ontwikkelen, monitoren en evalueren van het provinciaal verkeers- en vervoersplan centraal. De inhoudelijke uitvoering van het provinciaal verkeers- en vervoersplan (PVVP) en de daarbij behorende beleidsprestaties zijn te vinden in de relevante productgroepen van programma 02 Verkeer en Vervoer

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A <i>Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur</i>		De doorstroming van de provinciale wegen is verbeterd. Het percentage provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid is in de periode 2008-2010 met 8 % verbeterd. Met 56,9 % in 2009 voldoet de indicator niet aan de streefwaarde. Ook op rijkswegen wordt deze streefwaarde niet gehaald en is er zelfs sprake van een neerwaartse trend (bron : Monitor Nota Mobiliteit 2009). Landelijk is de indicator onderwerp van discussie in het kader van de Actualisatie van de Nota Mobiliteit en de Nota Ruimte. Ook de betrouwbaarheid van de reistijden op de belangrijkste trajecten is nog niet op het gewenste niveau, maar is t.o.v. 2009 wel verbeterd.
02.B <i>Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem</i>		De doelstelling van maximaal 143 doden is gehaald. Verkeersveiligheid wordt uitgedrukt in het aantal verkeersdoden per jaar. Dit cijfer is in 2009 gedaald naar 130 doden (137 doden in 2008). Daarmee ligt de provincie op koers. De definitieve cijfers voor 2010 zijn pas juni 2011 bekend. Voor 2010 en verder komt er een (landelijke) aanscherping van het doel. Voorlopig wordt de doelstelling voor 2011 en verder aangescherpt naar maximaal 111 verkeersdoden in 2020.
02.C <i>Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen</i>		De leefbaarheid is verbeterd. In juni 2008 is het actieplan 1 ^e tranche Omgevingslawaaai opgesteld waarin geluidsknelpunten zijn opgenomen die voor 2013 opgelost moeten zijn. In totaal zijn 33 geluidsknelpunten onderkend. Vanaf 2007 tot en met 2010 zijn 9 daarvan opgelost. In 2010 zijn er 6 opgelost. Het aantal ernstig geluidgehinderden is in de periode 2007 tot en met 2010 gedaald van 3470 naar 3182 personen. In het provinciaal MilieuPlan (PMP) is opgenomen dat geluidhinder anders en beter gemonitord gaat worden. Dat kan betekenen dat de huidige definitie van de indicator geluidgehinderden volgend jaar kan wijzigen.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
02.A.1 /02.B.1/02.C.1 Inzicht in beleidsprestaties en - effecten (T20)*	<i>Vaststelling herijking DBA</i>	Ja. Het PVVP wordt in 2016 geëvalueerd. In 2008/2009 is de Dynamische beleidsagenda bij het PVVP met betrokken partijen geëvalueerd. In 2011 zal de Dynamische beleidsagenda opnieuw worden geëvalueerd en geactualiseerd.
	<i>Vaststelling BMIT**</i>	Ja. Het Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (BMIT) 2011 - 2016 is volgens planning opgesteld.

* betreft tactisch doel uit de Dynamische BeleidsAgenda (DBA)/ **BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.100	4.063	2.028	2.035
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	3.000	2.490	2.474	16
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.013	4.680	3.818	861
Lasten	8.113	11.233	8.321	2.913
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	1.100	4.063	2.028	-2.035
Overige programmabaten	0	563	511	-52
Baten	1.100	4.626	2.539	-2.087
Saldo lasten en baten	-7.013	-6.607	-5.781	826
Bijdrage uit alg. middelen	0	0	0	0
Formatieinzet in fte		Begr.2010 28,0	Jaarrek.2010 27,60	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging		x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>		
a. onderzoeken mobiliteit / projecten goederenvervoer/activiteitenbudget		301
b. Spitsmijden		1.676
c. Dynamisch Verkeers Management (DVM)		1.157
<i>Overschrijding</i>		
d. DVM Datawarehouse		-79
e. Netwerkprogramma Brabantstad		-110
f. Overig		-32
Totaal afwijking lasten		<u>2.913</u>

Lasten*a. Onderzoeken mobiliteit/projecten goederenvervoer/activiteitenbudget*

Voor onderzoeken mobiliteit / projecten goederenvervoer / projecten ten laste van het activiteitenbudget Provinciaal Verkeers- en VervoersPlan (PVVP) zijn minder uitgaven gedaan door lagere projectkosten dan begroot.

b. Spitsmijden

Het project spitsmijden is een proef in de regio Eindhoven-Den Bosch met als doel de bereikbaarheid van de stedelijke gebieden te verbeteren. Verder heeft de proef als voornaamste doel om gedragseffecten van prijsprikkels en Value Added Services te monitoren en te evalueren. De totale projectkosten bedragen € 9,2 miljoen. De provincie draagt 12,5 % van de kosten, het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) 12,5 % en het Rijk 75% (via een tijdelijke ophoging Brede Doeluitkering).

Het project spitsmijden is in december 2009 gestart . De uitvoeringsfase van de proef was voorzien in mei 2010.

Door vertraging tijdens de uitwerking van de proefopzet is in mei besloten tot de start van de proef in september 2010. De werving van deelnemers is in juli gestart in 's-Hertogenbosch en in oktober in Eindhoven. De beloningsperiode is gestart in oktober 2010. Op dat moment zijn ook de eerste vergoedingen beschikbaar gesteld aan de deelnemers. Er zijn op dit moment 1500 deelnemers. Door de start in september is de

betaling aan de opdrachtnemer opgeschort en is de eerste uitbetaling van de deelnemersbeloningen van juni naar november verplaatst. Daardoor zijn in 2010 minder kosten gerealiseerd dan aanvankelijk begroot. Door de verschuiving van de start van de proef lopen de kosten door tot in 2012.

c. Dynamisch Verkeers Management (DVM)

In 2010 zijn er minder uitgaven geweest voor het project 2e Tender In-car. Reden is de vertraging van de cofinancieringsbijdrage van het Rijk. Daarnaast waren kosten begroot voor de cofinanciering van zogenaamde Field Operation Tests in Brabant. Dit zijn projecten die door het ministerie van Infrastructuur en Milieu getrokken worden en voor het grootste gedeelte gefinancierd zouden worden uit de zogenaamde FES-gelden. (FES: Fonds economische structuurversterking) Deze bijdrage is echter niet gehonoreerd waardoor de projecten vooralsnog niet in de beoogde vorm uitgevoerd worden. Ook de uitvoering van (kleinschalige) in-car proeven is geparkeerd tot het vaststellen van provinciaal beleid op het gebied van in-car.

d. DVM datawarehouse

Dit betreffen de kosten van het contract met de uitvoeringsorganisatie DVM datawarehouse. Het betreft een samenwerkingsverband tussen diverse provincies, stadsregio's en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu met als doel het opzetten van een informatiehuishouding voor het verzamelen, opslaan en distribueren van landelijke verkeersgegevens en status gegevens over de beschikbaarheid van weginfrastructuur. De gerealiseerde lasten zijn hoger dan geraamd. In de raming is abusievelijk rekening gehouden met een langere doorlooptijd van het contract waardoor de kosten lager zouden zijn. Tevens wordt de te compenseren BTW component op de kosten halverwege 2011 doorgeschoven naar de Provincie. (BTW: Belasting toegevoegde waarde)

e. Netwerkprogramma Brabantstad

Overschrijding netwerkprogramma wordt veroorzaakt door extra kosten voor onderzoek in het kader van ontwikkelingen van het netwerkprogramma ten behoeve van de ontsluiting van Zuid-oost Brabant.

Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. inkomsten SRE spitsmijden	-52
b. Rijksbijdrage BDU (DVM)	-2.035
Totaal afwijking baten	<u>-2.087</u>

a. Spitsmijden

Lagere baten vanuit het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven voor het project spitsmijden door de latere start, zie de toelichting bij de lasten onder b.

b. De Rijksbijdrage Brede Doel Uitkering (Dynamisch Verkeers Management)

Er wordt minder uit de Brede DoelUitkering verkeer en vervoer (BDU) onttrokken dan begroot, de kosten van het project spitsmijden en Dynamisch Verkeers Management ten laste van de BDU (rijksdeel) zijn lager dan begroot.

02.01 Openbaar vervoer (O.V.)

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur		Het beleid rondom het basisvoorzieningsniveau (vastgesteld in 2009) is in 2010 gehandhaafd. In 2010 zijn er structureel extra busritten toegevoegd waardoor de bereikbaarheid in diverse kernen is toegenomen.
02.C. Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen		De implementatie van het basisvoorzieningsniveau heeft bijgedragen aan de leefbaarheid. In totaal zijn er 560 haltes opgeleverd sinds de start van dit project. Dat betekent een realisatie van 220 haltes. Waaronder zich haltes bevinden op de grotere busstations van Grave en Tilburg.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
02.A.2 Verbeteren OV-netwerk (T4)*	Klantwaardering bereikbaarheid OV	Streefwaarde 2010: 7,4 Ja. De klantwaardering in 2009 bedraagt 7,4 dit is boven de norm van 7,3 in 2009. De cijfers voor 2010 zijn pas medio 2011 bekend. Het streefcijfer voor 2010 bedraagt 7,4.
02.A.3 Verbeteren reisinformatie (T9)*	Klantwaardering reisinformatie OV	Streefwaarde 2010: 7,4 Gedeeltelijk. De tevredenheid over de reisinformatie OV in 2009 bedraagt 6,9, dit is onder de norm van 7,3. De cijfers voor 2010 zijn pas medio 2011 bekend. Het streefcijfer voor 2010 is 7,4. Dit ligt 0,5 lager dan de beleidsambitie. De effecten van (experimentele) ingebruikname DRIS in 2009 zijn nog niet merkbaar. In 2011 gaat een werkgroep verbeteren statische halte-informatie van start.
02.B.2 Verbeteren sociale veiligheid (T13)*	Klantwaardering reiziger voor sociale veiligheid in OV en bij haltes en knooppunten	Streefwaarde 2010: 7,4 Ja. De waardering voor sociale veiligheid voor fiets en openbaar vervoer bedraagt 7,9 in 2009. Dit is boven de norm van 7,3. De cijfers voor 2010 zijn pas medio 2010 bekend. Het streefcijfer voor 2010 is 7,4.
Meer reizigers per openbaar vervoer	Aantal reizigers per openbaar vervoer	Streefwaarde 2010 = 109% t.o.v. nulmeting in 2008 In 2009 is er een stijging geweest van 11% . Dit betreft de groei in 2009 ten opzichte van 2008 op basis van reizigerstellingen op 27 knooppunten.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		In 2010 zijn geen reizigerstellingen uitgevoerd. Wel blijkt uit trendtellingen dat sprake is van een stijgende lijn ten opzichte van 2009.
02.C.2 <i>Verlagen uitstoot openbaar vervoer voertuigen</i>	<i>Near Zero emission.</i>	Ja. Alle bussen zijn uitgevoerd volgens de EEV norm en daarmee is de prestatie gerealiseerd. Daarnaast is in 's-Hertogenbosch een pilot Gastvrij Elektrisch Openbaar Vervoer (GEOV) gestart.

* betreft tactische doelen uit de Dynamische beleidsagenda

Toelichting

Toegankelijke bushaltes

- In 2010 zijn door wegbeheerders, gestimuleerd door de provincie (subsidieregeling), vele haltes toegankelijk gemaakt. Inclusief de jaren daarvoor waren eind 2010 in totaal 560 geprioriteerde haltes toegankelijk. Daarnaast zijn er nog vele niet-geprioriteerde haltes toegankelijk gemaakt.
- Onder deze haltes bevinden zich de grotere busstations Grave en Tilburg.
- Naast investeringen in toegankelijkheid zijn een groot aantal investeringen in halte-meubilair uitgevoerd, inclusief statische reisinformatie in vitrines van abri's (waaronder vervanging van alle kopborden).

Marketing & Communicatie Openbaar Vervoer

Het beschikbare budget voor marketing & communicatie in 2010 (€ 1,5 mln) is vrijwel volledig aangewend voor een groot aantal acties. Alle individuele acties én de totale bijdrage van alle acties aan de door GS vastgestelde doelstellingen, zijn geëvalueerd. Daarnaast zijn

- De afspraken tussen vervoerders en provincie geëvalueerd en zijn naar aanleiding daarvan verbeteringen doorgevoerd.
 - Samen met vervoerders en Reizigersoverleg Brabant, in afstemming met B3-gemeenten en Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, zijn diverse acties uitgevoerd. Deze zijn goed afgestemd op de beëindiging van de GOV-pilot en de komst van de OV-chipkaart. (GOV: goedkoop Openbaar Vervoer)
- Bijvoorbeeld is een grote campagne uitgevoerd voor het bevorderen van het gebruik van de bus met kerstinkopen en dagje uit in de herfstvakantie. Daarnaast is een bestemmingswijzer toegevoegd aan de website 'goedbezigbus' en is een boekje 'Bust(r)ips' uitgebracht. Ook is een start gemaakt met het betrekken en motiveren van

buschauffeurs bij de marketingacties en is een loyaliteitsprogramma opgestart voor de vaste busklanten.

Sociale veiligheid

- In 2010 zijn de nieuw ingestroomde bussen in de provinciale OV-concessies voorzien van camera's (ongeveer 40).
- In het kader van het 'happy hour' bezoek zijn met gemeente Breda, politie en Openbaar Ministerie afspraken gemaakt over het tegen gaan van de vaak onveilige situatie bij haltes en bussen.
- In het kader van de landelijke Taskforce Sociale veiligheid hebben we de intentie uitgesproken om deel te nemen aan een pilot met méér en flexibele inzet van toezichthouders over geheel Noord-Brabant (inclusief Samenwerkingsverband Regio Eindhoven).

Gastvrij Elektrisch Openbaar Vervoer

Sedert april 2010 rijden er aanvullend op de reguliere dienstregeling 3 elektrische busjes in de binnenstad van 's-Hertogenbosch. De pilot Gastvrij Elektrisch Openbaar Vervoer (GEOV) duurt 3 jaar (einddatum 1 april 2013) met een optie tot verlenging met 1 jaar. GEOV is een onderdeel van het maatregelenpakket ter bestrijding van de economische crisis. Secundair doel is opdoen van ervaring met 100% elektrisch, schoon, stil en duurzaam OV.

Maaslijn is de gedecentraliseerde spoorlijn tussen Nijmegen en Roermond met drie Brabantse treinstations: Cuijk, Boxmeer en Vierlingsbeek. Limburg is de formele opdrachtgever. Veolia is opdrachtnemer. Sinds de aanvang van de huidige tienjarige concessie eind 2006, is belangrijke vervoersgroei te herkennen welke met extra tussentijds treinaanbod wordt bediend. Om de dienstregeling betrouwbaarder te maken

zullen infrastructurele aanpassingen worden uitgevoerd op Limburgs- en Gelders grondgebied.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	120.883	125.721	117.191	8.529
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	29	29	0
Lasten voor autonome taken	14.029	15.034	7.530	7.504
Lasten	134.912	140.783	124.750	16.033
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	69.633	76.177	66.473	-9.704
Overige programmabaten	51.750	50.090	51.672	1.582
Baten	121.383	126.267	118.145	-8.122
Saldo lasten en baten	-13.529	-14.516	-6.605	7.911
Bijdrage res.vernieuwing OV	5.131	2.911	973	-1.938
Bijdrage uit alg. middelen	8.398	11.605	5.631	-5.974
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.vernieuwing O.V.		11.492	10.519	
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		22,0	21,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	
a. Pilots goedkoop OV	5.438

b. Ontwikkelfunctie exploitatie OV	5.410
c. Sociale Veiligheid OV	2.006
d. Uitrusting OV knooppunten	1.525
e. Distributiekosten reizigersopbrengsten	1.147
f. Regiotaxi	518

g. Marketing en Communicatie OV	504
h. Werkbudget concessiebeheer	447
i. Verbinding en Doorstroming OV	264
j. Monitoring en evaluatie	236
k. Treintaxi	124
l. Werkbudget vernieuwing OV	111
m. Overig	171
<i>Overschrijding</i>	
n. Exploitatie concessies OV	-1.868
Totaal afwijking lasten	<u>16.033</u>

a. Pilots goedkoop OV

Op de pilot Goedkoop OV is een onderbesteding van € 5,4 mln ontstaan. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere opbrengstenderving dan geraamd, door meer kaartverkoop (met name door het succes van het op de bus verkochte duurdere dagkaarten). Afgelopen jaar heeft de definitieve afrekening van de opbrengstenderving over 2008 en 2009 plaatsgevonden. Dit is lager uitgevallen dan hetgeen waarmee in 2008 en 2009 boekhoudkundig rekening is gehouden. E.e.a. heeft geleid tot een correctie in 2010 en dus een voordeel op de pilot. De definitieve gegevens m.b.t. de opbrengstenderving 2010 komen in 2011 beschikbaar. De uitkomsten zijn nog onzeker, en kunnen zowel positief als negatief uitvallen. Naar verwachting betreft het maximaal te verrekenen bedrag € 600.000. Deze kosten zullen in 2011 gecorrigeerd moeten worden met de Algemene Reserve.

b. Ontwikkelfunctie exploitatie OV

De onderbesteding wordt met name veroorzaakt door vertraging in de projecten 'toegankelijkheid haltes' (€ 4,5 mln.) en 'invoering chipkaart' (€ 620.000). Bij het project 'toegankelijkheid haltes' loopt de uitvoering door de gemeenten achter op de planning en is er een vertraging in de administratieve afwikkeling. Tevens heeft er door de vertraging in het project OV chipcard nagenoeg geen marketingactiviteit op dit gebied plaatsgevonden.

c. Sociale Veiligheid OV

Voor de concessieperiode 2007-2014 is er een meerjarenprogramma sociale veiligheid OV vastgesteld. Door het achterblijven van de subsidieaanvragen is er in 2010 € 2 mln. niet gerealiseerd.

d. Uitrusting OV knooppunten

Het onderzoek naar een tweetal gebouwde P+R voorzieningen is nog niet afgerond. Tevens loopt de ontwikkeling van landgoed Driessen (gemeente Waalwijk) achter op de planning. (P+R:parkeer en reis)

e. Distributiekosten reizigersopbrengsten

In de eerste helft van 2010 is er minder gebruik gemaakt van de Nationale Vervoersbewijzen (NVB) als gevolg van de pilots GOV (Goedkoop OV). Hierdoor zijn de jaarlijkse distributiekosten fors lager uitgevallen.

f. Regiotaxi

In 2010 zijn de kosten van de regiotaxi lager dan begroot, door het te laat indienen van één regio met een subsidieaanvraag over de laatste drie kwartalen.

g. Marketing en Communicatie OV

Voor Marketing en Communicatie OV is in 2010 minder uitgegeven dan begroot.

h. Werkbudget concessiebeheer

In 2010 zijn er minder onvoorziene onderzoeken uitgevoerd dan begroot.

i. Verbinding en Doorstroming OV

Er zijn minder subsidie aanvragen van de gemeentes ontvangen dan aanvankelijk voorzien.

j. Monitoring en evaluatie

De focus heeft in 2010 gelegen op het intern vormgeven van de monitoringsfunctie. En het geplande reizigersonderzoek in november 2010 heeft niet plaatsgevonden. Dit zal in 2011 gebeuren.

k. Treintaxi

In 2010 zijn de kosten van de treintaxi lager dan begroot omdat niet het hele jaar gedeclareerd is. De definitieve omvang wordt pas in de loop van 2011 bekend. Daarnaast is er ook minder gebruik gemaakt van de treintaxi in 2010.

l. werkbudget vernieuwing OV

In 2010 zijn er minder pilots geweest dan gepland. De pilots die wel doorgang vonden hebben minder budget gevegd dan begroot. Het werkbudget wordt deels onttrokken uit de reserve vernieuwing OV.

n. Exploitatie concessies OV

Het budget Exploitatie Concessies OV is met € 1.868.000 overschreden. In 2010 zijn er structureel extra busritten toegevoegd waardoor de bereikbaarheid in diverse kernen is toegenomen. Als gevolg van meerwerk en het uitbereiden van de dienstregelingen is deze overschrijding ontstaan. Deze overschrijding kan binnen de transitorische post BDU

(OV-deel) opgevangen worden. (Transitorische post betreft de op de balans verantwoorde vooruitvangen Rijksbijdrage).

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Rijksbijdrage BDU	-9.704
b. Bijdrage derden regiotaxi	528
c. Bijdrage exploitatie elektrische bussen	333
d. Bijdragen derden OV concessies	154
e. reizigersopbrengsten	541
f. overig	26
Totaal afwijking baten	-8.122

A. Rijksbijdrage Brede DoelUitkering verkeer en vervoer (BDU)

De uitgaven op de Ontwikkelfunctie exploitatie OV, Distributiekosten reizigersopbrengsten en Sociale veiligheid zijn lager uitgevallen dan verwacht. De Reizigersopbrengsten zijn € 500.000 hoger dan gepland. Daardoor is minder onttrokken uit de Rijksbijdrage BDU namelijk € 9.704.000.

b. Bijdrage derden regiotaxi

De Provincie treedt op als ondernemer voor het project regiotaxi 's-Hertogenbosch. De facturering van de reizigersbijdrage bij de vervoerder is voor de jaren 2009 en 2010 in één keer geïnd.

c. Bijdrage exploitatie elektrische bussen

Het gaat hier om een bijdrage van de gemeente 's-Hertogenbosch, voor de inzet van drie elektrische bussen. De opbrengsten waren niet vooraf geraamd.

d. Bijdragen derden OV concessies

De extra bijdragen worden veroorzaakt door niet geraamde extra inkomsten uit de veerdienst.

e. Reizigersopbrengsten

De reizigersopbrengsten zijn hoger dan begroot door meer kaartverkoop.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve vernieuwing OV

In 2010 zou een bedrag van € 2.911.000 worden onttrokken aan de reserve vernieuwing OV. De daadwerkelijke onttrekking bedraagt € 973.000. Dit betekent dat er € 1.938.000 minder is onttrokken dan gepland. De vertraging in de uitrol van het Dynamisch Reis Informatie Systeem is de belangrijkste oorzaak.

Uit 2010 bedraagt de stand van reserve vernieuwing OV € 10.519.000. De reserve wordt aangewend voor OV beleidsvoorbereiding en strategische projecten optimalisatie OV systeem en OV ontwikkelfunctie zoals het experiment Brabants Nachtnet.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A <i>Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur</i>		In 2010 is het project Mobiliteitsaanpak bedrijventerrein Moerdijk afgerond. Hieruit is gebleken dat een OV verbinding niet haalbaar is. Momenteel onderzoekt BRAMM* andere alternatieven voor individueel vervoer om toch aan de wens van bedrijven te voldoen. Het bundelen van goederenstromen draagt bij aan een betere bereikbaarheid. In 2010 is hier stevig op ingezet. Succesvolle voorbeelden hiervan zijn de projecten Freight Factory en Doorbraak Bundelen Goederenstromen (www.goederenstromen.nl). Het thema multimodale (bereikbaarheid) bedrijventerreinen is een primair onderdeel geworden voor de regionale agenda's. De sluizen 4, 5 en 6 in Zuid-Willemsvaart zijn vernieuwd. Daarnaast is gestart met de omlegging van de Zuid-Willemsvaart. Projecten rondom stedelijke distributie zijn gestart in Breda en Bergen op Zoom.
02.B <i>Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem</i>		De provincie heeft financieel bijgedragen aan het Secure Lane project in ZO Brabant. Dankzij Secure Lane is het aantal ladingdiefstallen langs de A67 fors gedaald. Hierdoor is de sociale veiligheid van chauffeurs toegenomen. Het project Spooropleiding is afgerond. Daarmee is een belangrijke stap gezet richting een erkende opleiding machinisten railgoederenvervoer. Professioneel opgeleide railgoederen machinisten komen de veiligheid op het spoor ten goede.
02.C. <i>Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen</i>		Het project Emissiereductie in Brabant is uitgevoerd met en bij 20 Brabantse bedrijven. Op papier zijn enorme besparingen mogelijk. In praktijk is (nog) niet alles te realiseren bijvoorbeeld door gebrek aan aardgastankstations.

* BRAMM = BRABant MobiliteitsManagement

Toelichting

In 2010 is de uitvoering van de Brabantse Strategische Visie Goederenvervoer (BSVG) gecontinueerd. Naast de bovengenoemde projecten en activiteiten is ingezet op het versterken van overslagpunten en (bevorderen van) multimodaliteit. In dit kader passen o.m. de Quick Wins Binnenhavens, de Brabantse SpoorAgenda en (de praktijktest) Watertruck. De samenwerking met het bedrijfsleven, overheden en onderwijsinstellingen is geïntensiveerd via het Multimodaal Coördinatie- en adviescentrum (MCA), het Platform

Multimodaal Duurzaam Goederenvervoer, de leerstoel Goederenvervoer en Dinalog. Met het oog op kennisversterking, is geïnvesteerd in een project gericht op de in- en doorstroom van studenten logistiek in Brabant.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Toelichting

In 2010 is, zoals aangegeven in de jaarrekening 2009, de effectmonitoring goederenvervoer opgepakt. De belangrijkste conclusies daaruit zijn:

1. de landelijke cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek over goederenvervoer niet tot nauwelijks bruikbaar zijn omdat de meest recente data van 2 jaar terug zijn.
2. de container gegevens (weergegeven in TEU*) van het MCA** lijken bruikbaar om als indicator te dienen voor wat betreft (het stimuleren van) multimodaliteit in Brabant. Op basis van de aangeleverde informatie is voor 5 Brabantse terminals de modal split goederenvervoer als volgt bepaald:
Water: 210.815 (60,8%)
Spoor: 74.646 (21,5%)
Weg: 61.408 (17,7%)
Om deze indicator op te nemen als beleidsprestatie moet eerst duidelijk zijn of het MCA deze gegevens op een regelmatige basis kan aanleveren.
3. de provinciale gegevens over verkeersintensiteit vrachtverkeer (benutting) en voertuigverliesuren in relatie tot het provinciaal wegennet zijn bruikbaar. Daarbij moet gedacht worden aan:
 - de gemiddelde verkeersintensiteit vrachtverkeer op de Brabantse (provinciale) wegen; thans 1421 vrachtwagens/werkdag.

- het aantal voertuigverliesuren goederenvervoer over de Brabantse (provinciale) wegen; thans 175,9 verliesuren/km/jaar.
 - het aandeel vrachtverkeer t.o.v. totaal verkeer op de Brabantse (provinciale) wegen op werkdagen; thans 13,5 %.
4. goederenvervoer projecten t.a.v. leefbaarheid en veiligheid zijn van een te kleine omvang om een significant meetbaar effect te hebben. Brabant brede effectmonitoring t.a.v. van bijvoorbeeld uitstoot en veiligheid hebben daarom geen zeggingskracht.
 5. voor externe veiligheid langs provinciale wegen zijn er geen knelpunten en in de toekomst worden deze ook niet verwacht. Een jaarlijkse effectmonitoring hiervan lijkt dus overbodig;
 6. hetgeen onder punt 5 staat geldt ook voor Basisnet Weg, Water en Spoor.

* TEU: Twenty feet Equivalent Unit (afmetingen containers)

** MCA = Multimodaal Coördinatie- en Adviescentrum

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	2.242	19.509	19.509	0
Lasten voor autonome taken	189	3.916	3.661	255
Lasten	2.431	23.425	23.170	255

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	1.039	1.014	-26
Baten	0	1.039	1.014	-26
Saldo lasten en baten	-2.431	-22.386	-22.156	229
Bijdrage alg.reserve Essent	0	2.836	2.607	-229
Bijdrage uit alg. middelen	2.431	19.550	19.550	0
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Alg.reserve Essent		2.584.948	2.373.009	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 3,0	Jaarrek.2010 2,8	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Quick wins vaarwegen binnenhavens	391
<i>Overschrijding</i>	
b. Brabantse kanalen	-136
Totaal afwijking lasten	255

a. Quick wins vaarwegen binnenhavens

Voor de projecten in het kader van Quick wins vaarwegen goederenvervoer is in 2010 minder uitgegeven dan begroot. De 8 projecten quick wins binnenhavens (3 projecten uit 1e en 5 uit 2e tranche) zijn in verschillende fase van ontwikkeling of uitvoering. Volgens

planning verlopen de projecten Remmingswerken en licht-/ wacht- plaatsen haven Oss, Revitalisering Taludkade Industriehaven Veghel, Loswal Markizaat Containerterminal Bergen op Zoom en verbreden/herprofilen Kerkevaart Waspik (Waalwijk).

Enkele projecten zijn nog niet gestart en/of hebben een vertraging opgelopen. Het betreft met name langshaven Vossenbergh-West II (Tilburg) en multipurpose-kade havenontwikkeling Cuijk (beide een jaar vertraging), Langshaven bedrijventerrein Vijf Eiken Oosterhout (half jaar vertraging). Het project Beatrixhaven Eindhoven start zoals gepland medio 2011.

b. Brabantse kanalen

De bijdrage en inkomsten met betrekking tot Brabantse kanalen wijken enigszins af van de begroting door temporisering in de verrekening.

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Inkomsten Brabantse kanalen	-26
Totaal afwijking baten	-26

a. Brabantse kanalen

De bijdrage en inkomsten met betrekking tot Brabantse kanalen wijken enigszins af van de begroting door temporisering in de verrekening met de Gemeente Son.

Toelichting Bijdragen uit reserves*Reserve Essent (balansverkortings)*

Conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden volledig afgewaardeerd (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend. De bijdrage uit de reserve Essent voor Goederenvervoer projecten is € 229.000 lager dan voorzien door lagere declaraties.

02.03 Auto bereikbaarheid Brabant(stad)

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur		In 2010 zijn verdere stappen gezet om de autobereikbaarheid te verbeteren. Het beoogde effect is het verbeteren van betrouwbare en voorspelbare reistijden van deur tot deur op het samenhangende wegennet van (rijks)hoofdwegen, provinciale wegen en de belangrijkste gemeentelijke hoofdwegen. De provincie heeft hierbij een regierol en werkt daarbij samen met vooral RWS Noord-Brabant en de vijf grote steden in Brabant binnen het Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar. Tot 2020 ligt de prioriteit bij: A2, A27, A58, A67, N65, N69, N261, N279 en stedelijke tangenten bij Eindhoven, Tilburg en 's-Hertogenbosch. Halfjaarlijks wordt in het bestuurlijk overleg met het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) de voortgang besproken. Afzonderlijke projecten bevinden zich in verschillende stadia van planvoorbereiding: van realisatie (A2) tot initiatieffase (N65).
02.B Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem		De doelstelling van maximaal 143 doden is gehaald. Verkeersveiligheid wordt uitgedrukt in het aantal verkeersdoden per jaar. Dit cijfer is in 2009 gedaald naar 130 doden (137 doden in 2008). Daarmee ligt de provincie op koers. De definitieve cijfers voor 2010 zijn pas juni 2011 bekend. Voor 2010 en verder komt er een (landelijke) aanscherping van het doel. Voorlopig wordt de doelstelling voor 2011 en verder aangescherpt naar maximaal 111 verkeersdoden in 2020.
02.C. Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen		De leefbaarheid is verbeterd. In juni 2008 is het actieplan 1 ^e tranche Omgevingslawaaï opgesteld waarin geluidsknelpunten zijn opgenomen die voor 2013 opgelost moeten zijn. In totaal zijn 33 geluidsknelpunten onderkend. Vanaf 2007 tot en met 2010 zijn 9 daarvan opgelost. In 2010 zijn er 6 opgelost. Het aantal ernstig geluidgehinderden is in de periode 2007 tot en met 2010 gedaald van 3470 naar 3182 personen. In het provinciaal MilieuPlan (PMP) is opgenomen dat geluidhinder anders en beter gemonitord gaat worden. Dat kan betekenen dat de huidige definitie van de indicator geluidgehinderden volgend jaar kan wijzigen.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
02.A.4 Ontwikkelen van (netwerk)visies (T1)*	% provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid in de ochtendspits hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid	Streefwaarde 2010: 92% De doorstroming van de provinciale wegen is verbeterd. Het percentage provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid is in de periode 2008-2010 met 8 % verbeterd. Met 56,9 % in 2009 voldoet de indicator niet aan de streefwaarde. Ook op rijkswegen wordt deze streefwaarde niet gehaald en is er zelfs sprake van een neerwaartse trend (bron: Monitor Nota Mobiliteit 2009). Landelijk is de indicator onderwerp van discussie in het kader van de Actualisatie van de Nota Mobiliteit en de Nota Ruimte. 2008 : 48,6 %

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		2009 : 54,9 % 2010 : 56,9 %
	<i>Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties¹</i>	Streefwaarde 2010 90% Ja. De reistijden en de spreiding daarin op prioritaire relaties zijn gehaald Voor 2010 bedraagt dit 95,6 %.

* betreft tactische doelen uit de Dynamische beleidsagenda

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	28.158	32.335	26.545	5.789
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	4.977	22.165	22.069	95
Lasten voor autonome taken	5.787	15.906	18.320	-2.414
Lasten	38.921	70.405	66.935	3.471
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	28.242	32.095	26.444	-5.651
Overige programmabaten	0	300	144	-156
Baten	28.242	32.395	26.588	-5.807
Saldo lasten en baten	-10.679	-38.011	-40.346	-2.336
Reserve Brabants MIT	4.000	4.500	4.500	0
Bijdrage alg.reserve Essent	0	9.400	11.654	2.254
Bijdr.reserve N69	0	600	600	0
Bijdrage uit alg. middelen	6.679	23.511	23.593	82

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Reserve BMIT		92.758	90.388	
Reserve N69		6.205	5.640	
Alg.reserve Essent		2.584.948	2.373.009	
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Raming VJN 2010	Raming NJN 2010	Jaarrek. 2010	verschil
DVM Brabantstad	3.908	3.908	0	-3.908
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		4,0	3,8	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Verkeersveiligheid & leefbaarheid N 69	2.438
b. Risicofonds PPS A59	97
c. Projectkosten PPS - A59	439
d. Stedelijke tangenten tlv BDU	2.683
e. Samen Investeren kruising Oosterhoutseweg - rondweg Breda	107
f. Kapitaallasten	95
<i>Overschrijding</i>	
g. PPS A4	-64
h. Hogere rentekosten PPS A59	-27
i. Stedelijke tangenten Helmond	-2.202
j. Ontsluiting spoorzone A59 / A2 Den Bosch	-95
Totaal afwijking lasten	3.471

a. Verkeersveiligheid & leefbaarheid N 69

De uitgaven voor Verkeersveiligheid / leefbaarheid N 69 zijn lager dan begroot door latere uitvoering van projectwerkzaamheden in verband met vertraging bij de Lage Heide weg.

b. Risicofonds PPS A59

Op het risicofonds voor de PPS A59 resulteert een onderbesteding van €97.000, omdat er in 2010 minder fiscale begeleiding voor de BTW-discussie met de Belastingdienst noodzakelijk was dan voorzien. (PPS:Publiek private samenwerking)

c. Projectkosten PPS A59

De onderbesteding van €439.000 wordt veroorzaakt doordat er minder contractwijzigingen zijn uitgevoerd dan voorzien, door een voordelig BTW-resultaat op de rentecompensatie en een lagere indexatie over de beschikbaarheidsvergoeding aan de opdrachtnemer.

d. Stedelijke tangenten tlv Brede DoelUitkering

De bijdrage stedelijke tangenten aan Den Bosch en Vught is lager dan begroot door de later dan geplande oplevering van de Randweg Den Bosch.

e. Samen Investeren kruising Oosterhoutseweg - rondweg Breda

Het project kruising oosterhoutseweg – rondweg Breda is nog niet volledig afgerekend.

f. Kapitaallasten

Door latere uitvoering DVM projecten zijn de kapitaallasten lager dan begroot. (DVM: Dynamisch verkeersmanagement)

g. Hogere uitgaven PPS A4

Door een hogere IBOI indexering is de bijdrage aan het Rijk hoger dan begroot, waardoor een overbesteding is ontstaan van €64.000. (IBOI: Index Bruto OverheidsInvesteringen)

h. Transitie PPS A59 (rente)

Doordat er minder is uitgegeven dan geraamd, is er meer rente toegevoegd over het saldo inkomsten en uitgaven van het project, hetgeen resulteert in een overbesteding van ca. €27.000.

i. Stedelijke tangente Helmond

In 2010 is eerder dan gepland de bijdrage aan Helmond betaald. Hierdoor is de onttrekking aan de Reserve Essent hoger dan begroot.

j. Ontsluiting spoorzone A59 / A2 Den Bosch

De bijdrage voor de ontsluiting spoorzone A59 / A2 Den Bosch is eerder betaald dan gepland.

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Rijksbijdrage N69 verkeersveiligheid en leefbaarheid	-2.571
b. Beschikbaarheidsvergoeding PPS A59 Rijk	-397
c. Bijdragen derden PPS A59	-156
d. Rijksbijdrage BDU (stedelijke tangente)	-2.683
Totaal afwijking baten	-5.807

a. Rijksbijdrage N69 verkeersveiligheid en leefbaarheid

De Rijksbijdrage wordt later betaald door latere uitvoering van de projectwerkzaamheden.

b. Beschikbaarheidsvergoeding PPS A59 Rijk

De kosten van het project PPS A59 worden gefinancierd uit beschikbaarheidsvergoedingen van het Rijk. Door lagere kosten, zoals omschreven in bovenstaande toelichting van de Lasten, is de benodigde onttrekking uit de transitorische post PPS A59 ook lager (€397.000).

c. Bijdragen derden PPS A59

In 2010 zijn minder contractwijzigingen uitgevoerd dan voorzien, waardoor ook de bijdragen van derden lager zijn uitgevallen.

d. Rijksbijdrage Brede DoelUitkering (stedelijke tangente)

Door de later dan geplande oplevering Randweg Den Bosch wordt de Rijksbijdrage BDU later opgenomen.

Toelichting Reserves

Reserve BMIT (BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport)

De reserve is bedoeld voor de afwikkeling van eerder aangegane verplichtingen m.b.t. Openbaar vervoer (NSP Breda/Helmond Brandevoort, spoorzone Tilburg), Wilhelminakanaal Tilburg, Randweg Den Bosch, Lage Heideweg Valkenswaard, Ecozones Den Bosch/Zuid-Willemsvaart en aanvullende bijdrage A4.

Daarnaast is de reserve bedoeld voor nieuwe investeringen in weg, water, spoor en buisleidingen. (NSP:Nieuw Sleutel Project)

Per 31 december 2010 bedraagt de stand van de reserve € 90.387.654. In 2010 is conform de raming € 4.540.000 aan de reserve onttrokken voor ecozone Den Bosch en stedelijke tangente.

Reserve N69

Op 29 november 2008 is de overeenkomst tussen het Rijk en de provincie getekend over de overdracht van het beheer en onderhoud van de Rijkswegen N769 en N69 in de gemeenten Waalre, Valkenswaard, Bergeijk. Hiervoor is een reserve gevormd.

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010: € 5.639.512.

Eind 2010 is van het Rijk € 64 miljoen ontvangen voor de aanleg van de N69. Dit bedrag wordt in 2011 aan de reserve toegevoegd.

Reserve Essent (balansverkorting)

Conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden volledig afgewaardeerd (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend. In 2010 is eerder dan gepland de bijdrage aan Helmond betaald. Hierdoor is de onttrekking aan de Reserve Essent hoger dan begroot.

02.04 Regionale bereikbaarheid Gebiedsgerichte aanpak

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A <i>Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur</i>		In de uitvoeringsprogramma's van de 5 GGA-regio's en het SRE van 2010 is voor ruim €32 miljoen aan subsidie toegekend. (GGA: Gebiedsgerichte aanpak) Dit voor in totaal 181 infrastructurele projecten, 58 pakketten mensgerichte maatregelen en 5 projecten ter verbetering van de toegankelijkheid van OV-haltes. Van het beschikbare geld gaat 27% naar autobereikbaarheid, 42 % naar fiets, 20% naar verkeersveiligheid en 11% naar openbaar vervoer. De regionale uitvoeringsprogramma's zijn een resultaat van onze provinciale samenwerking met gemeente, Rijkswaterstaat en maatschappelijke organisaties binnen de Gebieds Gerichte Aanpak (GGA, SRE en BrabantStad). De programma's dragen bij aan de uitvoering van de essentiële onderdelen van het PVVP en het Regionaal Verkeers- en Vervoersplan van het SRE.
02.B <i>Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem</i>		Het uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid 2010 is grotendeels uitgevoerd. Daarnaast is in de uitvoeringsprogramma's van de 5 GGA regio's van 2010 voor circa €5 miljoen aan subsidie toegekend (verdeeld over infrastructuur en mensgericht) aan projecten die een bijdrage leveren aan verkeersveiligheid.
02.C. <i>Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen</i>		Verbetering leefbaarheid provinciale wegen wordt bereikt via de projecten provinciale wegen.

GGA: Gebiedsgerichte aanpak / SRE: Samenwerkingsverband regio Eindhoven /PVVP: Provinciaal verkeer- en vervoerplan

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
02.A.5 <i>Versterken samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties (T18)*</i>	<i>Vaststelling maatregelenpakket (CGA's (5x)</i> <i>Vaststelling uitvoeringsprogramma's GGA's (5x)</i>	Streefwaarde 2010: 5 De prestatie is grotendeels gehaald. In 2010 zijn in 4 van de 5 regio's meerjarenmaatregelenpakketten vastgesteld. In de GGA-regio Breda is dit jaar de regionale beleidsagenda geactualiseerd en zij stellen begin 2011 het meerjarenmaatregelenpakket vast. Streefwaarde 2010: 5 Ja. De prestatie is gehaald. In 2010 zijn de uitvoeringsprogramma's voor de 5 GGA-regio's opgesteld
02.B.3 <i>Veilig wegennet en veilig weggebruik (T7)*</i>	<i>Aantal verkeersdoden per jaar¹</i>	Streefwaarde max. 143.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		Ja. De doelstelling is gehaald maximaal 143 verkeersdoden. Conform de doorvertaling landelijke streefcijfers. In 2009 zijn er 130 slachtoffers gevallen. De provincie investeert in Verkeersveiligheidsprojecten voor verschillende doelgroepen in het verkeer met aandacht voor de gedragscomponent; zo werkt de provincie aan de sociale infrastructuur. De cijfers over 2010 worden pas medio 2011 bekend.

* betreft tactische doelen uit de dynamische beleidsagenda

Toelichting

Door GS is op 8 december 2010 het Meerjarenuitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid vastgesteld, passend in het Routeplan Verkeersveiligheid Noord-Brabant uit 2007.

Jaarlijks wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin concrete voorstellen voor de verbetering van de Verkeersveiligheid. Beschikbare middelen worden onder meer ingezet voor verkeers-deelnemers die als extra kwetsbaar naar voren komen, zoals jongeren tussen 16 en 25 jaar en ouderen. Het bevat maatregelen in de lijn mens-weg-voertuig, gebaseerd op het Duurzaam Veilig-gedachtegoed. De volgende meetbare onderdelen maken deel uit van dit programma: aantal BVL-scholen. (BVL: Brabants Verkeersveiligheidslabel)

Voor 2010 is de verwachte stijging van aantal scholen 8 % tot 844 behaald en een toename van het aantal labels met 80 in plaats van 100 naar totaal 605.

In 2010 waren er 40 inzetten BrabantVeiligVoorlichtingsteam op locaties in Brabant. In totaal hebben 150 deelnemers meegedaan aan Praktijkdagen Jonge Automobilisten. Aantal te meten projecten en leerdoelen via effectmetingonderzoek waarin deze provincie landelijk voorop loopt: 6 projecten kennen geformuleerde leerdoelen en worden op effect gemeten.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	17.469	22.351	19.168	3.183
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	5.366	39.169	39.169	0
Lasten voor autonome taken	2.300	12.450	4.487	7.963
Lasten	25.135	73.970	62.824	11.146
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	17.604	22.401	19.219	-3.182
Overige programmabaten	2.000	1.996	1.996	0
Baten	19.604	24.397	21.215	-3.182
Saldo lasten en baten	-5.531	-49.573	-41.609	7.964

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Bijdr.Alg.reserve Essent	0	9.554	2.067	-7.487
Bijdrage uit alg. middelen	5.531	40.019	39.542	-477
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Alg.reserve Essent	2.584.948		2.373.009	
Formatieinzet in fte	Begr.2010 10,0		Jaarrek.2010 9,7	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Stimulering Verkeersveiligheidsprojecten	160
b. Regionale maatregelen tlv BDU	2.898
c. Ombouw A2 tlv BDU	74
d. Fiets in de versnelling	526
e. Fiets- plan - stad	1.500
f. Deelprogramma ZO-vleugel / Uitvoeringsprogramma SRE	3.987
g. Regionale Maatregelenpakketten	2.000
Totaal afwijking lasten	11.146

a. Stimulering Verkeersveiligheidsprojecten

De uitgaven voor Verkeersveiligheidsprojecten zijn in 2010 lager dan begroot. Dit is onder meer veroorzaakt door de slechte weersomstandigheden in november en december 2010 waardoor enkele geplande projecten geen doorgang konden vinden.

b. Regionale maatregelen tlv Brede Doel Uitkering verkeer en vervoer (BDU)

Door Gemeenten zijn minder declaraties voor uitgevoerde projecten ingediend. Reden is de vertraging in een aantal projecten almede vertraging in de definitieve eindafrekening van de projecten.

c. Ombouw A2 tlv BDU

Voor de ombouw A2 tlv BDU is minder gedeclareerd dan voorzien. Dit wordt veroorzaakt door lagere projectkosten dan begroot.

d. Fiets in de versnelling

Eind 2009 is de visie Fiets in de Versnelling vastgesteld. Het bijbehorende actieprogramma heeft in 2010 geleid tot de start van de eerste 25 projecten. Nagenoeg het gehele beschikbare bedrag (€567.866,-) is in dat zelfde jaar beschikt. De projecten zijn gestart, maar kennen een langere doorlooptijd, de uitvoering en financiering lopen daarmee door in 2011.

Het betreft onder meer de volgende projecten: "Toolbox Fietsbeleving", "Groene oplaadpunten voor elektrische fietsen", "Probeer een E-bike" en de "Kwaliteitscontrole en -verbetering fietsnetwerk Noord-Brabant".

e. Fiets -Plan- Stad

De uitgaven op projecten Fiets- plan- stad zijn lager dan gepland. Voor deze projecten worden eerst de BDU middelen ingezet en pas daarna de provinciale bijdrage. Dit t.b.v. de invorderings taakstelling BDU, zoals besloten bij de vaststelling van het BMIT 2011-2015. (BMIT: Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport) Derhalve zijn er op het provinciale deelbudget Fiets -plan -stad in 2010 geen uitgaven geboekt. Dit verklaart ook de lagere onttrekking uit de reserve Essent.

f. Deelprogramma ZO-vleugel / Uitvoeringsprogramma SRE

De projecten uit deelprogramma ZO-vleugel en uitvoeringsprogramma Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) zijn nog niet afgerond en lopen door in 2011. Dit verklaart ook de lagere onttrekking uit de reserve Essent.

De afrekeningen volgen in 2011 waardoor minder is uitgegeven in 2010 dan gepland. Voor deze projecten worden eerst de BDU middelen ingezet en pas daarna de provinciale bijdrage. Dit t.b.v. de inverdientaakstelling BDU, zoals besloten bij de vaststelling van het BMIT 2011-2015. Dit verklaart ook de lagere onttrekking uit de algemene reserve Essent.

g. Regionale Maatregelenpakketten

Door Gemeenten zijn als gevolg van latere oplevering van projecten minder declaraties ingediend dan gepland. Voor deze projecten worden eerst de BDU middelen ingezet en pas daarna de provinciale bijdrage. Dit t.b.v. de inverdientaakstelling BDU, zoals besloten bij de vaststelling van het BMIT 2011-2015. Derhalve zijn er op het provinciale deelbudget geen uitgaven geboekt. Dit verklaart ook de lagere onttrekking uit de algemene reserve Essent.

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Rijksbijdrage BDU (gebiedsgericht)	-3.182
Totaal afwijking baten	-3.182

a. Rijksbijdrage BDU (gebiedsgericht)

De rijksbijdrage BDU (gebiedsgerichte aanpak) is lager, door minder uitgaven op het gebied van verkeersveiligheid en regionale maatregelen.

Toelichting reserve Essent (balansverkort)

Conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden volledig afgewaardeerd (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.

Een aantal projecten wordt bekostigd uit de algemene reserve Essent, o.a. Fiets-Plan-Stad, Deelprogramma ZuidOost-Vleugel, uitvoeringsprogramma SRE en regionale maatregelen. Op diverse projecten zijn aanbestedingsvoordelen behaald. Bij het BMIT 2011-2015 is vastgelegd dat deze aanbestedingsvoordelen worden gereserveerd ter dekking van de inverdientaakstelling BDU.

02.05 Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen/bouwen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
<i>02.A Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur</i>		De doorstroming van de provinciale wegen is verbeterd. Het percentage provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid is in de periode 2008-2010 met 8 % verbeterd. Met 56,9 % in 2009 voldoet de indicator niet aan de streefwaarde. Ook op rijkswegen wordt deze streefwaarde niet gehaald en is er zelfs sprake van een neerwaartse trend (bron: Monitor Nota Mobiliteit 2009). Landelijk is de indicator onderwerp van discussie in het kader van de Actualisatie van de Nota Mobiliteit en de Nota Ruimte. Ook de betrouwbaarheid van de reistijden op de belangrijkste trajecten is nog niet op het gewenste niveau, maar is t.o.v. 2009 wel verbeterd.
<i>02.B Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem</i>		In 2010 is 59 % van de provinciale wegen voorzien van nieuwe belijning (EHK = Essentiële Herkenbaarheidskenmerken). Daarmee ligt de prestatie om in 2010 90 % van de provinciale wegen te voorzien van EHK achter met 31 %. Om kapitaalvernietiging te voorkomen is de gedragslijn dat EHK zoveel mogelijk tegelijk met vervangingsinvesteringen ter plaatse wordt aangebracht. Een vertraging in die investeringen heeft ertoe geleid dat niet alle wegen waar EHK in 2010 was gepland zijn opgenomen in een uitvoeringsbestek.
<i>02.C. Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen</i>		De leefbaarheid is verbeterd, maar minder dan vorig jaar. De leefbaarheid wordt verbeterd door het opheffen van geluidsknelpunten, het aanleggen van komomleggingen en het aanleggen van ontsnipperingsmaatregelen. De einddoelen voor deze aspecten zijn nog niet bereikt, maar er is een duidelijke verbetering merkbaar.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
<i>02.A.6 Ontwikkelen van (netwerk)visies (T1)</i>	<i>% provinciale wegen waarop de gemiddelde snelheid in de ochtendspits hoger of gelijk is aan de gewenste referentiesnelheid.</i>	Streefwaarde 2010: 92% Nee. De prestatie is niet gehaald. Er is wel een verbetering zichtbaar: 2008: 48,6 % 2009: 54,9 % 2010: 56,9 %

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?																		
	Reistijden en spreiding daarin op prioritaire relaties	Streefwaarde 2010: 90% Ja. De prestatie is gehaald. Het percentage provinciale wegen (km) dat aan de eis van betrouwbaarheid voldoet is in 2010 95,6 %.																		
02.A.7 Betrouwbare reistijden op provinciale wegen	Gunning reconstructie N261	De gunning staat gepland in 2012 en de oplevering in 2016.																		
	Gunning reconstructie N279	De gunning staat gepland in 2013 en de oplevering in 2015.																		
02.B.4 Verbetering verkeersveiligheid op provinciale wegen	% kilometer provinciale weg dat is uitgerust met essentiële herkenbaarheidskenmerken	Streefwaarde 2010: 90% Nee. De prestatie is niet gehaald. In 2010 is 59% van de provinciale weg voorzien van essentiële herkenbaarheidskenmerken. Om kapitaalvernietiging te voorkomen is de gedragslijn dat EHK zoveel mogelijk tegelijk met vervangingsinvesteringen ter plaatse wordt aangebracht. Een vertraging in die investeringen heeft ertoe geleid dat niet alle wegen waar EHK in 2010 was gepland zijn opgenomen in een uitvoeringsbestek.																		
02.C.3 Vermindering geluidshinder (T12)*	% gerealiseerde kom-omlegging uit de nota Komtraversen en aanvullingen daarop	Streefwaarde 2010: 33% Nee. De prestatie is niet gehaald, als gevolg van versobering en temporisering in de uitvoering. Er is ten opzichte van 2009 wel een verbetering van 3 % gerealiseerd. Door een betere wijze van monitoren zijn de cijfers iets gewijzigd: <table><tr><td>Jaar</td><td>2008</td><td>2009</td><td>2010</td><td>2011</td><td>2012</td></tr><tr><td>Planning</td><td>8%</td><td>16%</td><td>23%</td><td>31%</td><td>39%</td></tr><tr><td>Realisatie</td><td>8%</td><td>17%</td><td>20%</td><td></td><td></td></tr></table>	Jaar	2008	2009	2010	2011	2012	Planning	8%	16%	23%	31%	39%	Realisatie	8%	17%	20%		
	Jaar	2008	2009	2010	2011	2012														
Planning	8%	16%	23%	31%	39%															
Realisatie	8%	17%	20%																	
	Aantal door geluidsoverlast (> 65 dBA**) ernstig gehinderde bewoners langs provinciale wegen	Streefwaarde 2010:3.100 Nee. De prestatie is niet helemaal gehaald. De norm is in 2010 3100 personen. In totaal zijn 33 geluidsknelpunten onderkend. Vanaf 2007 tot en met 2010 zijn 9 daarvan opgelost. In 2010 zijn er 6 opgelost. Het aantal ernstig geluidgehinderden is in de periode 2007 tot en met 2010 gedaald van 3470 naar 3182 personen. In het provinciaal MilieuPlan (PMP) is opgenomen dat geluidhinder anders en beter gemonitord gaat worden. Dat kan betekenen dat de huidige definitie van de indicator geluidgehinderden volgend jaar kan wijzigen																		

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
02.C.4 Ontsnippering van natuur (T15) *	% gerealiseerde ontsnipperingsmaatregelen ten opzichte van knelpunten uit 1998	Streefwaarde 2010: 90% Ja. De prestatie is gehaald: 93%. Dit is boven de norm van 90 %.

*betreft tactische doelen uit de dynamische beleidsagenda / dB(A): Decibel :eenheid van sterkte van het geluid

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	11.586	10.500	1.297	9.203
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	30.735	74.984	74.861	123
Lasten voor autonome taken	0	100	1.974	-1.874
Lasten	42.321	85.584	78.132	7.452
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	11.586	10.500	1.297	-9.203
Overige programmabaten	0	100	2.000	1.900
Baten	11.586	10.600	3.297	-7.303
Saldo lasten en baten	-30.735	-74.984	-74.835	149
Bijdrage uit alg. middelen	30.735	74.984	74.835	-149
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Raming VJN 2010	Raming NJN 2010	Jaarrek. 2010	verschil
Grondverwerving infrastructuur	3.500	5.000	7.640	2.640
Vorbereiding projecten	2.500	2.500	2.472	-28
Verbeteren en bouwen	18.120	18.120	11.114	-7.006
Benutten	115	140	183	43
N-261	0	0	0	0
Infraprojecten in voorbereiding	2.000	2.000	1.325	-675

Formatieinzet in fte

Begr.2010	Jaarrek.2010
77,6	71,2

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. N279 Noord	6.866
b. Grondverwerving N261	2.337
c. Rentekosten investeringen	122
<i>Overschrijding</i>	
d. N329 proeftuin weg van de toekomst	-1.874
Totaal afwijking lasten	<u>7.452</u>

a. N279 Noord

Naar verwachting zou eind 2010 de overeenkomst worden gesloten met Rijkswaterstaat over de bouw van de 1^e brug i.v.m. het project N279 Noord. Daarmee zou betaling van het 1^e deel van de brug in 2010 plaatsvinden. Het sluiten van de overeenkomst is uitgesteld tot begin 2011, waarmee ook de betaling aan Rijkswaterstaat naar 2011 is verplaatst.

b. Grondverwerving N261

Op het onderdeel grondaankopen N261 ten laste van de Brede Doeluitkering Verkeer en vervoer (BDU) is minder uitgegeven dan begroot. Minnelijk schikken kost meer tijd, waardoor de grondaankopen voor het project N261 Tilburg - Waalwijk zijn achtergebleven bij de verwachting.

c. Rentekosten investeringen

Doordat de investeringen op onderdelen lager zijn dan begroot, zijn de rentekosten ook lager dan vooraf begroot.

d. N329 Proeftuin Weg van de Toekomst

In de loop van 2010 is de uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Oss gesloten voor het project N329 Weg van de toekomst. In november is het project aanbesteed en inmiddels is het in uitvoering. De eerste betalingen aan de gemeente Oss hebben eerder

plaatsgevonden dan begroot, waardoor een overbesteding is ontstaan van €1,9 mln. Deze overbesteding wordt gedekt door de bijdrage van de directie Ecologie (zie toelichting hieronder: *Bijdrage directie Ecologie N329 Weg van de Toekomst*).

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Rijksbijdrage BDU provinciale wegen	9.203
b. Bijdrage directie Ecologie aan N329 Weg van de toekomst	-1.900
Totaal afwijking baten	<u>-7.303</u>

a. Rijksbijdrage BDU provinciale wegen

Door minder grondaankopen ten behoeve van de N261 en uitstel van de overeenkomst voor de 1^e brug voor de N279 Noord is de benodigde onttrekking uit de transitorische post BDU lager dan begroot.

b. Bijdrage directie Ecologie N329 Weg van de Toekomst

De directie Ecologie levert aan de directie Economie & Mobiliteit een bijdrage van €2 mln. voor het project N329, Weg van de Toekomst. Deze bijdrage is opgenomen in de overeenkomst met de gemeente Oss. De bijdrage is eerder geleverd dan voorzien en is ingezet ter dekking van de uitgaven die al in 2010 hebben plaatsgevonden (zie toelichting hierboven: *N329 Proeftuin Weg van de Toekomst*).

Toelichting gerealiseerde investeringen i.r.t. de raming*Grondverwerving infrastructuur*

Er is meer aan grondverwerving voor infrastructurele projecten gerealiseerd dan voorzien (ca. €2,6 mln.). In 2010 zijn diverse anticiperende, strategische aankopen gedaan, waarvoor het budget onvoldoende is gebleken.

Vorbereiding projecten

Op het onderdeel 'Vorbereiding projecten' resulteert slechts een geringe onderbesteding van €28.000. De middelen zijn m.n. besteed aan werkzaamheden door ingenieursbureaus ten behoeve van de voorbereiding van infrastructurele projecten.

Verbeteren en bouwen

Het onderdeel 'Verbeteren en bouwen' bestaat uit investeringen in blijvende provinciale wegen (zogenaamde 'reconstructies'). Op dit onderdeel resulteert voor 2010 een onderbesteding van €7 mln. De prognose van de bestedingen, gericht op het realiseren van de volumetaakstelling, wordt gebaseerd op inschattingen van de voortgang van de werken. Eind 2010 is gebleken dat deze inschattingen te optimistisch waren. Op een tweetal projecten is vertraging ontstaan in de besluitvorming RO/Raad van State. Ook zijn bestedingen lager uitgevallen, omdat in verband met de Agenda van Brabant per direct is gestopt met overdrachten en planstudies zijn getemporiseerd. Daarnaast blijken als gevolg van krapte in de inframarkt de aanbestedingsresultaten in 2010 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren en derhalve als vooraf geraamd. Ook zijn reserveringen voor nadeelcompensatie voor het verleggen van kabels en leidingen nog niet gerealiseerd, omdat nutsbedrijven hiervoor nog geen claims hebben ingediend. Deze claims mogen tot 5 jaar na de realisatie van het werk worden ingediend en de omvang is vooraf moeilijk in te schatten.

Benutten

In 2010 zijn voor DVM projecten, onder meer Dynamische Route informatie (DRIP) en Grafische Route informatie, (GRIP) meer uitgaven gedaan als gepland (€43.000).

Infraprojecten in voorbereiding

Op het onderdeel 'Infraprojecten in voorbereiding' worden de apparaatslasten geboekt die ten laste komen van de €400 mln. infra-impuls (25 fte). Door behoudend om te gaan met het invullen van vacatures anticiperend op de bezuinigingstaakstellingen, is op deze post een onderbesteding ontstaan van €675.000. (fte: full time equivalent)

02.06 Regionale bereikbaarheid Provinciale wegen / onderhoud en vervanging

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A <i>Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur</i>		De bereikbaarheid en veiligheid op de provinciale wegen zijn op ongeveer hetzelfde niveau als vorig jaar. De bereikbaarheid en veiligheid worden o.a. gewaarborgd door goed onderhoud aan de wegen. Het onderhoud gebeurt mede op basis van monitoringsgegevens van het functioneren van de weg, de toestand van de verhardingen de leefbaarheid langs de weg. De bezuinigingen maken het noodzakelijk om nog kritischer naar de prioritering van onderhoudswerken te kijken en nog beter en eenduidiger te beargumenteren waarom bepaalde keuzen zijn gemaakt. Het 'sturen op belangen' is een instrument dat daarbij behulpzaam is.
02.B <i>Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem</i>		De veiligheid is in het afgelopen jaar verbeterd gezien de geconstateerde daling in het aantal verkeersdoden en gewonden. Dit is o.a. bereikt door goed onderhoud aan de wegverhardingen en VRI's*.

*VRI = verkeersregelinstantie

Toelichting

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
02.A8/B4 <i>Veilig wegennet en veilig weggebruik (T7)*</i>	<i>Percentage van de rijbaanverhardingen dat aan onderhoud toe is</i>	Streefwaarde 2010: 8,5% Ja. De prestatie is gehaald. Slechts 8% van het verhardingsoppervlak is aan onderhoud toe.
	<i>Het percentage van de fietspadverhardingen dat aan onderhoud toe is</i>	Streefwaarde 2010: 5% Nee. De prestatie is niet gehaald. 23% van het oppervlak van de fietspaden is aan onderhoud toe. Door het toepassen van het principe 'Sturen op belangen' zijn de prioriteiten bij de rijbaanverhardingen komen te liggen. Daardoor is er in dit overgangsjaar geen nieuw onderhoudsbestek voor fietspaden opgesteld. Bovendien was er extra vorstschade. In 2011 zullen de verkeersonveilige schades wel gerepareerd worden.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?															
	Percentage van de Verkeers-regelinstallaties dat aan onderhoud toe is (levensduur 15 jaar)	Streefwaarde 2010: 16% Ja, de prestatie is meer dan gehaald. <table> <tr> <td>Jaar:</td> <td>2009</td> <td>2010</td> </tr> <tr> <td>Oorspronkelijke planning:</td> <td>0%</td> <td>16%</td> </tr> <tr> <td>Bijgestelde planning:</td> <td>4%</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>Gerealiseerd onderhoud:</td> <td>2%</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>Nog aan onderhoud toe:</td> <td>2%</td> <td>0%</td> </tr> </table> De indicator "Het percentage verkeersinstallaties dat aan onderhoud toe is" is geactualiseerd, omdat bleek dat in 2010 niet 16% van de installaties aan vervanging toe was, maar slechts 7%. Niettemin is 13% vervangen omdat zulks onderhoudstechnisch efficiënter was. Hiermee ligt de vervanging dus vóór op schema.	Jaar:	2009	2010	Oorspronkelijke planning:	0%	16%	Bijgestelde planning:	4%	7%	Gerealiseerd onderhoud:	2%	13%	Nog aan onderhoud toe:	2%	0%
Jaar:	2009	2010															
Oorspronkelijke planning:	0%	16%															
Bijgestelde planning:	4%	7%															
Gerealiseerd onderhoud:	2%	13%															
Nog aan onderhoud toe:	2%	0%															

* betreft tactische doelen uit de Dynamische beleidsagenda

Toelichting

De vermelding dat een wegvak aan onderhoud toe is betekent niet dat sprake is van achterstallig onderhoud. Het geeft slechts aan dat het wegvak voor planmatig onderhoud aan de beurt is (binnen een termijn van 2 jaar).

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	12.766	13.008	14.161	-1.153
Kapitaallasten	14.071	41.944	41.509	434
Lasten voor autonome taken	0	0	311	-311
Lasten	26.836	54.952	55.981	-1.030
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	741	1.475	1.750	275
Baten	741	1.475	1.750	275

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Saldo lasten en baten	-26.095	-53.476	-54.231	-754
Bijdr.Alg.reserve Essent	0	0	311	311
Bijdr.res.herhuisvest.districten	2.147	345	41	-304
Bijdrage uit alg. middelen	23.948	53.131	53.879	748
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Alg.reserve Essent		2.584.948	2.373.009	
Res.herhuisvesting districten		6.142	6.101	
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Raming VJN 2010	Raming NJN 2010	Jaarrek. 2010	verschil
Steunpunten en districtskantoren	300	345	41	-304
Vervangingsinvestering	14.932	14.932	9.586	-5.346
Materieel provinciale wegen	468	390	336	-54
Formatieinzet in fte		Begr.2010 51,0	Jaarrek.2010 47,6	

Toelichting

De per saldo-overschrijding op deze productgroep ad € 754.000 is veroorzaakt door de extreme kosten voor de gladheidbestrijding in verband met de vele sneeuwval in november-december 2010. Deze kostenoverschrijding valt binnen het bestaande beleid, maar viel niet tijdig te signaleren.

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Verhardingen, groen en kunstwerken	351
b. Verkeersvoorzieningen	103
c. Beheersystemen, onderzoek en innovatie	74
d. Materieel	20
e. Steunpunten	10
f. Verkeerswaarnemingen	86

g. Kapitaallasten 434

Overschrijding

h. Overdracht van wegen -311
i. Gladheidsbestrijding -1.797

Totaal afwijking lasten -1.030

a. Verhardingen, groen en kunstwerken

De langdurige winter 2009-2010 en de vroeg ingevallen winter 2010-2011 hebben enerzijds geleid tot vertraging in de uitvoering van operationeel onderhoud en anderzijds tot extra werkzaamheden aan verhardingen in verband met vorstschade. Per saldo resulteert een onderschrijding van € 350.833, zijnde 5 % van het betreffende krediet.

b. Verkeersvoorzieningen

Het areaal aan voorzieningen dynamisch verkeersmanagement wordt steeds groter, en daarmee nemen ook de kosten van exploitatie, instandhouding en onderhoud toe. De inwinning van verkeersgegevens via het project Bravissimo legt bovendien tot en met het jaar 2011 een substantieel beslag op het krediet verkeersvoorzieningen. Bij marap-2 is om deze redenen het krediet verhoogd met € 502.000. Daarvan resteert uiteindelijk € 102.674; dat is 5% van het krediet.

c. Beheersystemen, onderzoek en innovatie

De kosten die voortvloeien uit werkzaamheden van de intakegroepen Verhardingen, Groen en Kunstwerken en de kosten die verband houden met het Wegeninformatiesysteem vielen wat lager uit, in totaal € 74.372; dat komt overeen met 10 % van het krediet.

d. Materieel

Op de betreffende begrotingspost resteert op het krediet voor het onderhoud en de exploitatie van de bedrijfsauto's en het gladheidbestrijdingsmaterieel een beperkt overschot van € 19.845; dat is 3 % van het krediet.

e. Steunpunten

Op het krediet voor het dagelijkse onderhoud en de exploitatie van de provinciale steunpunten voor het wegenbeheer resteert een beperkt overschot van € 10.061; dat is 10 % van het betreffende krediet.

f. Verkeerswaarnemingen

Op deze post worden de uitgaven voor het verzamelen van verkeersgegevens gebundeld. Daartoe is het krediet via verschuivingen binnen de onderhoudsbegroting tussentijds verhoogd met € 150.000. Voor een deel zijn de betreffende uitgaven in 2010 nog op de oude posten geboekt met als gevolg dat op deze post een bedrag resteert van € 86.206, of wel 29 % van het verhoogde kredietniveau.

g. Kapitaallasten

Doordat de investeringen lager zijn dan begroot, zijn de kosten van rente en afschrijving ook lager dan begroot, € 434.000.

h. Overdrachten van wegen

Een gedeelte van de N270 is overgedragen aan de gemeente Helmond. Hierbij is een onderhoudsvergoeding betaald van € 311.000 voor het aanleggen van een duurzame stille deklaag. Deze vergoeding was eerder niet voorzien en zodoende niet begroot.

i. Gladheidbestrijding

Het langdurige winterseizoen 2009-2010 en de vele sneeuwval in november-december 2010 hebben geleid tot een forse overschrijding van het krediet. Het reguliere kredietniveau van € 1.438.935 werd naar aanleiding van de gladheidbestrijding in de winter 2009-2010 bij marap-1 en marap-2 reeds verhoogd met in totaal € 833.000. De extreme weersomstandigheden in de laatste maanden van 2010 veroorzaakten dat de kosten nog eens € 1.796.942 hoger uitkwamen. Ten opzichte van het reguliere kredietniveau is over heel 2010 sprake van een overschrijding van € 2.629.942, zijnde 183 %.

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Leges, vergunningen en ontheffingen	-17
b. Onderhoudswerken voor derden	265
c. Schadevergoedingen en overige baten	12
d. Regelingen beheer en onderhoud	17
e. Overig	-2
Totaal afwijking baten	275

a. Leges, vergunningen en ontheffingen

Het aantal vergunningen en ontheffingen voor werken en activiteiten langs en op de provinciale wegen is teruggelopen onder invloed van de economische omstandigheden. Dientengevolge liggen de legesinkomsten € 17.329 lager dan begroot (21 %).

b. Onderhoudswerken voor derden

De inkomsten ingevolge de regelingen beheer en onderhoud met derden liggen wat hoger dan in de begroting geraamd. Een structurele aanpassing van deze post ligt daarom in het verschiet. Verder staat het realisatieniveau van deze post in direct verband met de werken voor derden die in het betreffende jaar tot uitvoering komen en ook

daadwerkelijk gefactureerd worden; dat kan per jaar fors fluctueren. In 2010 is het realisatieniveau voorts beïnvloed door enkele substantiële onderhoudswerken voor Rijkswaterstaat. Als gevolg van een en ander waren in 2010 de inkomsten € 265.195 hoger dan het krediet (52 %).

c. Schadevergoedingen en overige baten

Het betreft voornamelijk inkomsten via het verhaal van schade die door derden is toegebracht aan provinciaal eigendom, met name aan verhardingen, kunstwerken, groen en wegmeubilair. De inkomsten waren € 11.889 hoger dan geraamd (2 %).

d. Regelingen beheer en onderhoud elektriciteit

De inkomsten liggen structureel iets hoger dan geraamd. Daarnaast vonden enkele afrekeningen over meerdere jaren plaats. Per saldo kwamen de inkomsten € 17.082 hoger uit dan geraamd (22 %).

Toelichting reserves

Reserve Essent

Conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden volledig afgewaardeerd (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.

Reserve herhuisvesting

De reserve Herhuisvesting is gevoed met de verkoopopbrengsten van de oude steunpunten voor het wegenbeheer en bestemd voor de nieuwbouw c.q. verbouw. De investeringen aan de steunpunten zijn getemporiseerd in afwachting van nadere besluiten over een eventuele verdergaande samenwerking met andere overheden, met name Rijkswaterstaat. De uitgaven zijn beperkt tot de noodzakelijke vervangingen. Daardoor zijn ook de bijdragen uit deze reserve getemporiseerd, met als resultaat dat in 2010 de bijdrage € 304.109 lager lag dan de raming.

De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 6.100.849.

Toelichting gerealiseerde investeringen i.r.t. de raming

Investeringen steunpunten

De investeringen aan de steunpunten zijn getemporiseerd in afwachting van nadere besluiten over een eventuele verdergaande samenwerking met andere overheden, met name Rijkswaterstaat. De uitgaven zijn beperkt tot de allernoodzakelijkste vervangingen, met als resultaat een onderbesteding van € 304.109.

Vervangingsinvesteringen

Het onderdeel 'Vervangingsinvesteringen' bestaat uit levensduurverlengende investeringen in blijvende provinciale wegen. Op dit onderdeel resulteert voor 2010 een onderbesteding van € 5,3 mln. De prognose van de bestedingen, gericht op het realiseren van de volumetaakstelling, wordt gebaseerd op inschattingen van de voortgang van de werken. Eind 2010 is gebleken dat deze inschattingen te optimistisch waren. Bestedingen zijn lager uitgevallen, omdat in verband met de Agenda van Brabant per direct is gestopt met overdrachten. Daarnaast blijken als gevolg van krapte in de inframarkt de aanbestedingsresultaten in 2010 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren en derhalve als vooraf geraamd.

Materieel provinciale wegen

Het betreft de aankoop van gladheidbestrijdingsmaterieel en bedrijfsauto's voor het wegenbeheer. Met betrekking tot de bedrijfsauto's is inmiddels overgestapt op leasing. Op de post is sprake van een onderschrijding van € 54.276.

02.07 OV-netwerk Brabantstad

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
02.A <i>Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur</i>		De snelle Openbaar Vervoerverbinding Tilburg-Waalwijk-'s-Hertogenbosch is vanaf 2011 nu ook op zaterdag in de exploitatie genomen. Daarmee is het bedieningsaanbod in het weekeinde vergroot. Tevens zijn er extra ritten toegevoegd aan de -HOV-verbinding Breda-Etten-Leur. (HOV: Hoogwaardig Openbaar Vervoer). In Noordoost Brabant zijn de quick-wins gerealiseerd. Voor de snelle buslijn 160 tussen Veghel en 's-Hertogenbosch is de frequentie verhoogd. In 2011 zal deze buslijn verder worden versneld. Voor HOV Noordoost-Brabant is de Tracébeplanning afgerond en is een Realisatieprogramma opgesteld. In 2011 zal worden gestart met de uitvoering van fase één (periode 2011-2015).
02.C <i>Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen</i>		In 2010 is verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de realisatie van transferium Tradeforum in Eindhoven en Willemspoort in 's-Hertogenbosch.

Toelichting

In het deelprogramma OV-netwerk Brabantstad werkt de provincie samen met de B5 gemeenten aan drie speerpunten:

- 1 Verbetering spoorverbindingen (rail en (stadsrand)stations)
- 2 Gemakkelijke overstappunten (P+R en transferia)
- 3 Snelle (Hoogwaardig)Openbaar Vervoerverbindingen (HOV)

Ad 1. In 2010 is een belangrijke stap gezet in onze ambitie om te komen tot een samenhangend OV-netwerk Brabantstad. Het Kabinet heeft namelijk een besluit genomen over het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS). Doel van PHS is om te komen tot hoogfrequent spoorvervoer op de drukste trajecten in de 'brede' Randstad. Het spoorvervoer (intercity's en sprinters) vormen de back-bone van een samenhangend OV-netwerk Brabantstad. Voor Brabant betekent het besluit over PHS dat er 6 intercity's per uur gaan rijden op de verbinding Eindhoven - Amsterdam, 4 intercity's per uur op de verbinding Eindhoven - Rotterdam en dat het goederenvervoer zoveel mogelijk wordt verplaatst van de Brabantroute naar de Betuweroute. Dankzij het hoogfrequent spoor raken de B5-steden meer verbonden met elkaar en met de Randstad.

Ook het Nachtnet levert daar een bijdrage aan. In 2010 is de proef met het Nachtnet geëvalueerd en verlengd tot december 2012. De vorm wordt wel iets soberder, zo verdwijnen de treinen op donderdagnacht. Hoewel de gemiddelde bezetting per trein door de economische recessie minder snel groeit dan eerder verwacht, blijkt uit klanttevredenheidsonderzoek dat de reiziger de service bijzonder waardevol vindt. Als eerste stap op weg naar hoogfrequent spoorvervoer hebben NV Nederlandse Spoorwegen en ProRail in september in de spits op de corridor Eindhoven - Utrecht - Amsterdam een proef gehouden onder de noemer 'Elke Tien Minuten Een Trein'. Doel van de proef was te bezien of structurele invoering van de hoogfrequente treindienst op de corridor Eindhoven - Amsterdam goed uitvoerbaar en rendabel is. In de spits reden er tijdens de proef zes intercity's, zes sprinters en twee goederentreinen per uur. Hierdoor werd de wachttijd voor reizigers korter en hoeven zij niet meer in het spoorboekje te kijken hoe laat hun trein kwam; die kwam immers elke tien minuten. De provincie was in 2009 nauw betrokken bij de commissie Nijpels die aanbevelingen heeft gedaan over de haalbaarheid van een spoorlijn tussen Breda en Utrecht. Momenteel voert de provincie een ontwerpstudie uit voor het niet-onmogelijk maken van de spoorlijn A27 Breda-Utrecht. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de regionale samenwerking rondom de spoorlijn A27 kan worden versterkt. De gedachte voor een

integrale visie rondom de spoorlijn moet nog bekijken, in de loop van 2011 wordt hier invulling aangegeven.

BrabantStad participeert in het project Regions of Connected Knowledge (RoCK) om een snelle spoorverbinding tussen Eindhoven, Venlo en Düsseldorf/Keulen/Aachen te realiseren. Ook is BrabantStad met andere Europese regio's een lobby-netwerk van HSL-regio's gestart om meer rendement te halen uit de HSL-investeringen. In 2011 zullen de eerste Fyra-shuttle-treinen station Breda gaan aandoen. (HSL: Hoge SnelheidsLijn).

Dit jaar is de ontwikkeling van de spoorzones weer een stap verder gekomen. Voor het NSP station Breda is de aanbestedingsprocedure gestart. In de loop van 2011 zal de gunning plaatsvinden. (NSP: Nieuw Sleutel Project) De OV-terminal Breda krijgt dus steeds meer vorm, de ruwbouw van de reizigerstunnel is inmiddels afgerond. In Helmond is ter verbetering van de ontsluiting van het station gestart met de aanleg van een spoortunnel, een fietsenstalling, een nieuw stationsplein en een nieuw busstation. De voorbereiding van een nieuw stationsgebouw is nog gaande. Station Maarheeze is in 2010 geopend. Voor de voorstadstations Tilburg Berkel-Enschot en Eindhoven Airport zijn verkennende studies gestart.

Ad 2. In 2010 zijn voorstellen ingediend bij het Rijk voor uitbreiding van de P+R-voorzieningen in alle B5-steden. Dit in het kader van het programma Groei op het Spoor.

Met het Rijk en NS zijn we in gesprek om te kijken hoe en wanneer welke P+R-voorzieningen in uitvoering worden gebracht.

Ad 3. In 2010 zijn verdere stappen gezet in de ontwikkeling van HOV-assen in de steden Breda en Eindhoven en in het HOV-netwerk voor Noordoost-Brabant. De HOV-verbinding Breda - Etten-Leur is verder geoptimaliseerd door het verlengen van de busbaan op de Ettensebaan in Breda. Op de HOV-verbinding Breda - Oosterhout is de tunnel onder de Noordelijke Rondweg in Breda opengesteld, waardoor het HOV de Oosterhoutseweg nu ongelijkvloers kruist. In Oosterhout is de Bredaseweg gereconstrueerd en zijn diverse halteplaatsen in Volans-stijl ingericht.

Op de HOV-verbinding Breda-Etten-Leur is de dienstregeling verbeterd. Op de HOV-verbinding Breda-Oosterhout zijn de HOV-halteplaatsen aangelegd en is het viaduct over de Noordelijke rondweg te Breda gerealiseerd. Voor de busbaan langs het spoor heeft de grondverwerving plaatsgevonden. Eindhoven en SRE zijn inmiddels gestart met de realisatie van de tweede HOV-lijn.

Op 27 januari 2011 is de bestuursovereenkomst voor het Realisatieprogramma 2011-2015 van het HOV Noordoost-Brabant ondertekend.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
02.A .9/C5 Betrouwbare en voorspelbare reistijd van deur tot deur personenvervoer	% voortgang programma OV-netwerk BrabantStad	Streefwaarde 2010: 14% Ja. De norm van 14 % is gerealiseerd.
	Aantal aangelegde transferia	Streefwaarde 2010: 1 Ja. In 2009 zijn 2 transferia aangelegd waarvan 1 vervroegd (planning 2010) .In 2010 zijn er twee transferia in voorbereiding/procedure. Dit zijn Tradeforum in Eindhoven welke in 2011 wordt gerealiseerd en Willemspoort in 's-Hertogenbosch welke in 2012 wordt gerealiseerd.
	Aantal aangelegde doorstroom- en HOV-assen	Streefwaarde 2010: 2 Gedeeltelijk. In 2010 is de HOV- en doorstroomassen Etten-Leur-Breda gerealiseerd. De as Oosterhout-Breda is gedeeltelijk in gebruik. Beide assen worden verder geoptimaliseerd. Voor de

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
02.A.10/ C.6 Verknoping van modaliteiten (T3)	<i>Aantal aangelegde stadsrandstations</i>	lijn Etten-Leur-Breda zijn extra busritten ingelegd in de vroege en late spits. De snelle buslijn 300 is ook op zaterdag gaan rijden. De frequentie van buslijn 160, de beoogde HOV-lijn in Noordoost Brabant is verhoogd. Streefwaarde 2010: 1 Ja. Conform planning is station Maarheeze op 13 juni 2010 geopend.
	<i>Aantal Parkeer en Reis locaties voor personen.</i>	Ja. In 2010 is station Maarheeze met P+R faciliteiten geopend. Verder zijn de P+R faciliteiten op station Vierlingsbeek vergroot. In 2010 zijn de voorbereidingen gestart voor de verder uitbreiding van P+R faciliteiten op een aantal bestaande stations in het kader van het actieprogramma Groei op het Spoor. In 2011 worden een aantal in uitvoering genomen.

HOV: Hoogwaardig openbaar vervoer/ P+R : Parkeer en reis

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	7.500	2.700	2.623	77
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	1.139	774	774	0
Lasten voor autonome taken	3.420	4.859	2.744	2.115
Lasten	12.059	8.333	6.142	2.192
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	7.500	2.700	2.623	-77
Overige programmabaten	0	1.600	971	-629
Baten	7.500	4.300	3.594	-706
Saldo lasten en baten	-4.559	-4.033	-2.548	1.486
Bijdr.Alg.reserve Essent	0	3.259	1.773	-1.486
Bijdr.reserve BMIT	3.420	0	0	0
Bijdrage uit alg. middelen	1.139	774	774	0

Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009	Jaarrek.2010
Alg.reserve Essent	2.584.948	2.373.009
Reserve BMIT	92.758	90.388
	Begr.2010	Jaarrek.2010
Formatieinzet in fte	3,0	3,0

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Station Maarheeze	2.083
b. HOV as Oosterhout-Breda-Etten -Leur	77
c. Doorstroomas DB-Waalwijk-Tilburg	32
Totaal afwijking lasten	2.192

a. Station Maarheeze

De oplevering van Station Maarheeze is gerealiseerd in 2010. De eindafrekening zal plaatsvinden in maart 2011. De verwachting is dat de eindafrekening lager uitvalt dan verwacht.

b. HOV as Oosterhout-Breda-Etten -Leur

De busstrook voor de kruising Etten-Leur is nog niet volledig gerealiseerd.

c. Doorstroomas DB-Waalwijk-Tilburg

De kosten voor de doorstroomas zijn lager uitgevallen vanwege een inkoopvoordeel.

Toelichting Baten

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Station Maarheeze	-629
b. Rijksbijdrage BDU 02.07	-77
Totaal afwijking baten	-706

a. Station Maarheeze

De baten zijn gebaseerd op de werkelijke kosten. De kosten zullen naar verwachting lager uitvallen dan voorzien. In 2011 volgt de definitieve afrekening.

b. Rijksbijdrage Brede Doeluitkering verkeer en vervoer (BDU).

Vanwege het nog niet realiseren van de busstrook voor de kruising Etten-Leur is er minder onttrokken aan de BDU dan geraamd.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Algemene reserve Essent

Conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden volledig afgewaardeerd (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.

De geraamde onttrekking uit de Algemene Reserve Essent voor onderdeel 02.07 betrof € 3.259.000. De daadwerkelijke onttrekking bedraagt € 1.773.000. Dit betekent dat er € 1.486.000 minder is onttrokken dan gepland. De lagere kosten van de realisatie van station Maarheeze en de vertraging in de afrekening zijn de belangrijkste oorzaken.

Apparaatskosten programma Verkeer en vervoer				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Apparaatskosten	27.850	27.850	27.206	644

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Water

03.01 Water algemeen	60
03.02 Hoogwaterbescherming	64
03.03 Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting	67
03.04 Grondwaterkwantiteit	71
03.05 Waterkwaliteit	74

Programma 03 Water

Portefeuillehouders:

Drs. P.A. van Vugt, mw.ir. C.W. Jacobs, Y.C.M.G. de Boer

03.01 Water algemeen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
03.A Schoon grondwater en oppervlaktewater voor iedereen	2027	De uitvoering van de beleidsprestaties is zodanig conform de planning dat verwacht wordt dat de effecten bereikt kunnen worden.
03.B Een adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen	2015	In 2013 zal een uitgebreide toestandrapportage worden opgeleverd. In 2011 zal hiervoor het monitoringsplan worden opgesteld op basis van al operationele monitoringsactiviteiten.
03.C Noord-Brabant heeft de juiste waterhoeveelheid. (niet te veel, niet te weinig)	2015	

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
03.A/B/C.1 Wettelijk /Autonoom Beleidsontwikkeling water	Voortgang opstellen PWP 2015-2021, karakterisering KRW en 2e Stroomgebied- beheerplan (SGBP)	In 2010 is een aan de structuurvisie Ruimtelijk ordening aangepast PWP vastgesteld, zodat er weer een goede afstemming is met de in de structuurvisie gebezigde terminologie.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Delta programma (deelprogramma's waterveiligheid, zoetwatervoorziening, Zuidwestelijke delta, Rivieren) en overige gebiedsgerichte projecten (Brabantse Wal)</i>	De provincie heeft meegedraaid in alle programma's zodat de provinciale belangen geborgd zijn. Voor het programma Zuidwestelijke Delta is een korte termijn uitvoeringsprogramma vastgesteld.
03.A/B/C.2 Autonoom <i>Monitoring en evaluatie</i>	<i>Toestandrapportage en beleidsevaluatie</i>	Streefwaarde 2010: Één opstelde rapportage In februari 2011 wordt de eerste beleidsevaluatie van het PWP opgeleverd, zodat GS, PS en partners in het waterbeleid op de hoogte zijn van de voortgang van de uitvoering van het PWP.
03.A/B/C.3 Wettelijk <i>Toepassing watertoets</i>	<i>Mate van waarborging waterbelangen in ruimtelijke ontwikkelingen</i>	Streefwaarde 2010: 100% In 2010 is de watertoets uitgevoerd voor alle ruimtelijke ontwikkelingen, zodat de waterbelangen zijn meegenomen in ruimtelijke ontwikkelingen.
03.A/B/C.4 Wettelijk <i>Bestuurlijk-juridisch toezicht waterschappen</i>	<i>Mate waarin besluiten algemeen bestuur waterschappen conform provinciaal beleid zijn</i>	Streefwaarde 2010: 100% Alle besluiten algemeen bestuur van de waterschappen zijn, na eventueel vooroverleg en bestuurlijk overleg, conform het provinciaal beleid. Hierdoor zijn waterschapbesluiten altijd conform het PWP.
03.A/B/C.5 Autonoom <i>Internationale samenwerking</i>	<i>Europese samenwerkingsprojecten</i>	De Europese samenwerkingsprojecten lopen conform hun respectievelijke planningen.

KRW: Kaderrichtlijn Water / PWP: Provinciaal WaterPlan

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	61	5	56
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	289	297	149	148
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	4.185	1.617	532	1.085

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten	4.474	1.975	686	1.288
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	46	0	-46
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	128	81	-46
Baten	0	173	81	-92
Saldo lasten en baten	-4.474	-1.801	-605	1.196
Bijdr. Res. provinciaal waterplan		1.078	529	-549
Bijdrage uit alg. middelen	4.474	724	76	-648
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Reserve provinciaal waterplan		0	34.430	
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		21,0	19,8	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Provinciaal Waterplan	549
- Bestuursakkoordgelden 2007-2011 WHP	520
Overige lasten waaronder (saldo):	219
- <i>Ontwikkeling integraal waterbeheer (84)</i>	
- <i>Integrale visie deltawateren (64)</i>	
- <i>Flinkman (60)</i>	
- <i>Overige (13)</i>	
 Totaal afwijking lasten	 <u>1.288</u>

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Waaronder (saldo):	-92
- Ontwikkeling integraal waterbeheer (-66)	
- Flinkman (-46)	
- Overige (20)	
Totaal afwijking baten	-92

Toelichting

Afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting na wijziging:

Provinciaal Waterplan (549) (03.A/B/C.1 en 03.A/B/C.2)

Dit betreft hier een onderuitputting t.o.v. de raming op de volgende onderdelen van het Provinciaal WaterPlan (PWP): Provinciale regierol (€ 311.000) Samenwerking in waterbeheer (€ 106.000) onderzoeksmonitoring (€ 72.000) Overige (€ 60.000). Bij de vaststelling van het PWP zijn ook de middelen voor de volledige planperiode van het PWP grotendeels toegekend. Omdat vooral in de beginfase niet altijd duidelijk is in welk jaar de bestedingen zullen plaats vinden, zijn de ramingen soms evenredig verdeeld over de jaren. Doordat in het eerste jaar van uitvoering van het PWP nog niet alles is gestart, lijkt het soms of er sprake is van onderuitputting. Tijdens de verdere doorlooptijd van het PWP zal dit worden ingehaald. Bij marap 1 2011 zullen de restantbedragen van 2010 verdeeld (geraamd) worden over de periode 2011-2015 naar de beste inzichten op dat moment.

Bestuursakkoordgelden 2007-2011 WHP (€ 520.000)

Voor de uitvoering van het Waterhuishoudingsplan (WHP) waren

Bestuursakkoordmiddelen WHP en reserves WHP beschikbaar. Tot nu toe is nog geen beroep gedaan op deze beschikbare Bestuursakkoordmiddelen WHP.

De subsidieverplichtingen die voortvloeien uit het WHP m.b.t. projecten die een einddatum hebben na 31-12-2009 komen tot uitbetaling in 2011. Vanwege het vervallen van de WHP-reserve per 31-12-2009 zullen deze Bestuursakkoordgelden in 2011 als dekking worden ingezet.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve Provinciaal Waterplan

In 2010 is de reserve PWP (Provinciaal Waterplan) gevormd ter uitvoering van het uitvoeringsplan PWP (2010-2015). Zie toelichting op onderbesteding hierboven.

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010 € 34.430.107.

03.02 Hoogwaterbescherming

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
03.B Een adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen		De uitvoering van de beleidsprestaties is zodanig conform de planning dat verwacht wordt dat de effecten bereikt kunnen worden. In 2013 zal een uitgebreide toestandrapportage worden opgeleverd. In 2011 zal hiervoor het monitoringsplan worden opgesteld op basis van al operationele monitoringsactiviteiten

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
03.B.1 Wettelijk Toetsing van primaire waterkeringen	Zesjaarlijkse rapportage toetsing primaire waterkeringen en afvoerend vermogen van grote rivieren	Streefwaarde 2010: Eén rapportage in 2010. In december 2010 is door GS de toetsing van de primaire waterkeringen vastgesteld, zodat er duidelijkheid is over dijkvakken die niet aan de normen voldoen.
03.B.2 Wettelijk / Autonoom Rivierverruiming en bescherming tegen overstromingen	Participeren uitvoering van maatregelen PKB 'Ruimte voor de Rivier' Implementatie van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)	De uitvoering verloopt conform planning, zodat Nederland goed voorbereid is op mogelijk hoogwater. In 2010 is de implementatie van de ROR gestart, zodat Nederland ook in de toekomst goed voorbereid is op mogelijk hoogwater.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	171	4.172	4.134	37
Kapitaallasten	2.414	18.446	18.446	0
Lasten voor autonome taken	1.649	2.787	2.110	677
Lasten	4.234	25.405	24.691	714
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	398	149	228	79
Baten	398	149	228	79
Saldo lasten en baten	-3.836	-25.256	-24.463	793
Bijdr.res.rivierbedcompensatie afgedamde Maas	1.649	2.003	2.003	0
Bijdr. Res. provinciaal waterplan	0	635	0	-635
Bijdrage uit alg. middelen	2.187	22.618	22.460	-158
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.rivierbedcompensatie afgedamde Maas		1.969	0	
Reserve provinciaal waterplan		0	34.430	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 9,0	Jaarrek.2010 8,5	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Provinciaal Waterplan	635
- Overige kleine afwijkingen (saldo):	79
Totaal afwijking lasten	714
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Overige kleine afwijkingen (saldo):	79
Totaal afwijking baten	79

Afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting na wijziging:*Provinciaal Waterplan (635) (03.B.1 en 03.B.2)*

Dit betreft hier een onderuitputting t.o.v. de raming op het onderdeel Waterveiligheid rivierengebied. Bij de vaststelling van het PWP zijn ook de middelen voor de volledige planperiode van het PWP grotendeels toegekend. Omdat vooral in de beginfase niet altijd duidelijk is in welk jaar de bestedingen zullen plaats vinden, zijn de ramingen soms evenredig verdeeld over de jaren. Doordat in het eerste jaar van uitvoering van het PWP nog niet alles is gestart, lijkt het soms of er sprake is van onderuitputting. Tijdens de verdere doorlooptijd van het PWP zal dit worden ingehaald. Bij marap 1 2011 zullen de restantbedragen van 2010 verdeeld (geraamd) worden over de periode 2011-2015 naar de beste inzichten op dat moment.

Toelichting Bijdragen uit reserves*Reserve Provinciaal Waterplan*

In 2010 is de reserve PWP (Provinciaal Waterplan) gevormd ter uitvoering van het uitvoeringsplan PWP (2010-2015). Zie toelichting op onderbesteding hierboven.

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010 € 34.430.107.

Reserve rivierbedcompensatie afgedamde Maas

De reserve rivierbedcompensatie afgedamde Maas is opgeheven. Investerings die gedaan werden uit deze reserve zijn door het Rijk overgenomen, waardoor deze reserve kan vervallen.

03.03 Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
03.A.01 De oppervlaktewaterlichamen voldoen bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water 03.C.1 In 2015 zijn de oppervlaktewaterpeilen optimaal afgestemd op het bestaande landgebruik en is er voldoende water beschikbaar voor alle gebruikers en functies van het watersysteem. 03.C.2 De regionale watersystemen voldoen in 2015 aan de landelijk vastgestelde NBWnormen voor wateroverlast (NBW: Nationaal Bestuursakkoord Water) 03.C.3 Voldoende mogelijkheden voor transport over water en voor waterrecreatie, waaronder de toervaart via het hoofdvaarroutesysteem van de Maas in Limburg tot en met de zuidwestelijke Delta.		De uitvoering van de beleidsprestaties is zodanig conform de planning dat verwacht wordt dat de effecten van deze productgroep bereikt kunnen worden. In 2013 zal een uitgebreide toestandsrapportage worden opgeleverd. In 2011 zal hiervoor het monitoringsplan worden opgesteld op basis van al operationele monitoringsactiviteiten.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
03.A1.1 Bestuursovereenkomst / autonoom Uitvoering bestuursovereenkomst waterschappen	Beek- en kreekherstel Ecologische verbindingszones (EVZ) 118 km* herstelde beek in top-gebieden: 2015 96 km* herstelde beek in overige gebieden: 2015	Streefwaarde 2010: 10% Deels gerealiseerd: 5% (11 km van de totale Provinciaal WaterPlan opgave 239 km)* van de EVZ's is gerealiseerd in 2010 en voor 62% van de restantopgave van de EVZ's zijn tot nu toe subsidiebeschikkingen afgegeven. Voor de gemeentelijke delen langs de waterlopen die onderdeel zijn van de tweede bestuursovereenkomst zijn middelen beschikbaar voor ongeveer de helft van de prestatie van 250 km. Streefwaarde 2010: 12,5% binnen TOP gebieden, 10% voor overige gebieden in 2010 Streefwaarde 2010 oorspr. 10% bij burap II bijgesteld naar 4% Realisatie: 13% (29 km) van de totale opgave voor beek- en kreekherstel en voor 90% van de

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	63 vispassages: 2015* 2308 ha waterberging in 2015*	restantopgave voor beek- en kreekherstel zijn tot nu toe subsidiebeschikkingen afgegeven. De verwachting is dat de einddoelstellingen gehaald kunnen worden, mits de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst. (ILG: investeringsbudget landelijk gebied) Streefwaarde 2010 oorspronkelijk 10% (circa 6 stuks) in 2010, Bij burap II bijgesteld naar 4% Realisatie: er is in 2010 geen vispassage gerealiseerd en voor 19 vispassages zijn tot nu toe subsidiebeschikkingen afgegeven. Er zitten echter voldoende projecten in de pijplijn, waardoor de verwachting is dat de einddoelstellingen gehaald kunnen worden. Streefwaarde 2010 oorspr. 10% bij burap II verhoogd naar 13% Naar aanleiding van de Mid-term-review is doel verlaagd naar 1920 ha, binnen PWP periode daarom nog 1889 ha Realisatie: 10% (224 Ha) van de waterberging is in 2010 gerealiseerd en voor de gehele restantopgave voor waterberging zijn tot nu toe subsidiebeschikkingen afgegeven, zodat de einddoelstellingen gehaald kunnen worden.
03.C1.1 Wettelijk / Autonoom Realiseren voldoende water voor landbouw en andere economische belangen	<i>Voortgang diverse acties (o.a in kader van Deltaprogramma, goedkeuren zoetwaterpeilbesluiten)</i>	Provincie draait conform de planning mee in 3 studies naar (toekomstige) zoetwatervoorziening. Over meerdere peilbesluiten is intensief vooroverleg gevoerd.
03.C2.1 Wettelijk Voorkomen wateroverlast door verbeteren regionale keringen	<i>Voortgang afspraken Nationaal Bestuursakkoord Water</i>	In 2010 zijn toetspeilen vastgesteld voor regionale waterkeringen, als eerste stap naar het voorkómen van regionale wateroverlast.
03.C3.1 Wettelijk Nautisch - & vaarweg beheer en -onderhoud (gemandateerd aan Waterschap Brabantse Delta)	<i>Percentage onderhoud conform bestuursafpraak</i>	100% jaarlijks Waterschap Brabantse Delta heeft zijn taak naar behoren uitgevoerd, zodat de provinciale vaarwegen goed bevaarbaar blijven.

*Prestatie in PWP periode (2010-2015)

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	2.425	1.500	356	1.144
Lasten cofinanciering	1.213	700	612	88
Lasten wettelijke taken	1.645	1.065	1.065	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	6.330	5.153	5.010	144
Lasten	11.612	8.418	7.043	1.376
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	2.425	1.500	356	-1.144
Overige programmabaten	0	2.063	2.063	0
Baten	2.425	3.563	2.419	-1.144
Saldo lasten en baten	-9.187	-4.856	-4.624	232
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	1.213	700	612	-88
Bijdr. Res. provinciaal waterplan	6.000	4.823	4.777	-47
Bijdrage uit alg. middelen	1.975	-667	-764	-97
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.investeringsbudget landelijk gebied		27.839	28.197	
Reserve provinciaal waterplan		0	34.430	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 2,5	Jaarrek.2010 2,4	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	
- Waterbergingsgebieden en Beek en kreekherstel	1.137

- Overige lasten waaronder (saldo):
- Provinciaal waterplan (142)
- Gebiedsversterking Oostelijke Langstraat (64)
- Overige (33)

239

Totaal afwijking lasten	1.376
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Onttrekking ILG, rijksmiddelen	-1.144
Totaal afwijking baten	-1.144

Afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting na wijziging:

Waterbergingsgebieden en Beek en kreekherstel (1.137) (03.A1.1)

De uitvoering van de Waterbergingsgebieden en Beek en kreekherstel ligt voornamelijk bij de waterschappen (incl. grondverwerving). De provincie heeft de regierol en stimuleert de uitvoering door derden.

Projecten in het kader van de 2e Bestuursovereenkomst (BO) met de waterschappen verlopen minder voorspoedig dan vooraf ingeschat. Met name de verwerving van de benodigde gronden verloopt minder snel. De verwachting is overigens wel dat aan het eind van de 2e BO (2008-2013) de totale prestatie (en daarmee de besteding van het geld) wordt gerealiseerd. Bij marap 1 2011 zullen de restantbedragen van 2010 verdeeld (geraamd) worden over de periode 2011-2013 naar de beste inzichten op dat moment.

Afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting na wijziging

Onttrekking rijksmiddelen Investeringsbudget landelijk gebied, ILG (1.144) (03.A1.1)

De Rijksbijdragen (via ILG) zijn gekoppeld aan de uitgaven, waardoor bij een onderbesteding van de uitgaven ook minder onttrokken wordt uit de ILG doeluitkering . (ILG:investeringsbudget landelijk gebied)

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve Provinciaal waterplan

In 2010 is de reserve PWP (Provinciaal Waterplan) gevormd ter uitvoering van het uitvoeringsplan PWP (2010-2015). Zie toelichting op ondersbesteding hierboven.

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale co-financiering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

03.04 Grondwaterkwantiteit

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
03.A.3 <i>Het grondwater voldoet bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn voor verontreinigende stoffen en de kwantitatieve toestand</i> 03.A.4 <i>Burgers en bedrijven kunnen rekenen op een veilige en betrouwbare drinkwatervoorziening</i>		De uitvoering van de beleidsprestaties is zodanig conform de planning dat verwacht wordt dat de effecten bereikt kunnen worden. In 2013 zal een uitgebreide toestandsrapportage worden opgeleverd. In 2011 zal hiervoor het monitoringsplan worden opgesteld op basis van al operationele monitoringsactiviteiten.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
03.A3.1 <i>Bestuursovereenkomst</i> <i>Uitvoering bestuursovereenkomst waterschappen</i>	<i>Mate van voortgang overeengekomen prestaties (100% van de ILG-doelen in 2013)</i>	Streefwaarde 2010: 12,5 %. Deels gerealiseerd: 9% (1.187 Ha van 13.369 Ha) van de verdrogingsbestrijding is gerealiseerd en voor 59% van de restantopgave zijn subsidiebeschikkingen afgegeven. Alle inspanning is er op gericht om de ILG-prestatie tijdig te realiseren. De waterschappen hebben de nodige hectares in voorbereiding om aan de restopgave te voldoen. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de Ecologische HoofdStructuur en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst. (ILG: investeringsbudget landelijk gebied)
03.A3.2 <i>Autonoom</i> <i>Overige herstelmaatregelen</i>	<i>Aantal herstelde vennen (28 vennen hersteld in 2015)*</i> <i>Aantal hersteld wijstgebied per jaar (vijf subsidie-aanvragen vóór 2015)*</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 10 % in 2010. Bij Burap II aangepast naar 0% 0% van de vennen is hersteld, omdat de subsidieregeling pas eind 2010 is opengesteld. Bij Burap II bijgesteld van 20% in 2010 naar 0% omdat stuurgroep Maashorst pas in najaar 2010 regeling gereed heeft.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
03.A3.3 Autonoom Bescherming kwantitatieve toestand grondwater	Voortgang onderzoeken en subsidiëring maatregelen van derden	Nieuwe beleidsprestatie bij burap II In 2010 zijn verschillende mogelijkheden onderzocht voor het inzetten van alternatieven voor grondwater en in stedelijk gebied is de industrie aangeboden de hoeveelheid te onttrekken water te verruimen.
03.A3/A4.1 Wettelijk Innen grondwaterheffing	Aantal heffingen per jaar	Streefwaarde 2010: 8200 Inning succesvol afgerond.

*Prestatie in PWP periode (2010-2015)

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	3.391	1.800	1.436	364
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	5.380	5.830	5.131	699
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	775	190	-323	513
Lasten	9.546	7.820	6.245	1.575
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	3.391	1.901	1.600	-301
Overige programmabaten	5.479	5.479	4.684	-794
Baten	8.870	7.379	6.284	-1.095
Saldo lasten en baten	-676	-440	39	480
Bijdr. Res. provinciaal waterplan	0	100	3	-97
Bijdrage uit alg. middelen	676	340	-43	-383
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Reserve provinciaal waterplan	0		34.430	

Formatieinzet in fte

Begr.2010
11,0Jaarrek.2010
10,4Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Grondwaterheffing	599
- Verdrogingsprojecten In het zicht van de haven	416
- Verdrogingsbestrijding	364
Overige lasten waaronder (saldo):	196
- <i>Provinciaal waterplan (97)</i>	
- <i>Uitvoering agrarisch grondwaterbeheer (90)</i>	
- <i>Overige (9)</i>	
Totaal afwijking lasten	1.575
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Grondwaterheffing	-599
- Onttrekking ILG, rijksmiddelen	-364
- Leges GW-vergunningen	-116
- Overige baten	-16
-	
Totaal afwijking baten	-1.095

Afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting na wijziging:Grondwaterheffing (599) (03.A3/A4.1)

De lasten en de baten zijn budgettair neutraal. De werkelijke opbrengst is € 599.000- lager dan de geraamde € 5,3 miljoen.

Verdrogingsprojecten In het zicht van de haven (416) (03.A3.1)

Alle verdrogingsprojecten in het kader van "In het zicht van de haven" zijn door de waterschappen gerealiseerd in 2009. De raming was gelijk verdeeld over 2009 en

2010. Omdat de volledige prestatie is geleverd in 2009 wijkt de realisatie in 2010 met een gelijk bedrag af van de raming als in 2009.

Verdrogingsbestrijding t.l.v. ILG rijksmiddelen (364) (03.A3.1)

Planvorming verloopt goed. Uitvoering komt op gang, maar minder snel dan van te voren ingeschat. Door herprioritering grondverwervingsmiddelen in 2010 is de aandacht gefocust op realisatie van de ILG-doelen voor eind 2013, en daarmee ook de benutting van de middelen. (ILG:investeringsbudget landelijk gebied)

Afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting na wijzigingGrondwaterheffing

Zie toelichting hierboven.

Onttrekking WILG, rijksmiddelen (364) (03.A3.1)

Zie toelichting hierboven bij verdrogingsbestrijding t.l.v. ILG rijksmiddelen

Leges GW-vergunningen

De mindere legesinkomsten hebben te maken met de overdracht van een aanzienlijk deel van de vergunningverlening aan de waterschappen met name voor wat betreft de bronbemaling.

Toelichting Bijdragen uit reservesReserve Provinciaal Waterplan

In 2010 is de reserve PWP (Provinciaal Waterplan) gevormd ter uitvoering van het uitvoeringsplan PWP (2010-2015). Zie toelichting op onderbesteding hierboven.

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010 € 34.430.107.

03.05 Waterkwaliteit

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
03.A.1 De oppervlaktewaterlichamen voldoen bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) 03.A.2 Het oppervlaktewater buiten de waterlichamen mag qua waterkwaliteit niet verslechteren en voldoet aan de ecologische doelstellingen 03.A.3 Het grondwater voldoet bij voorkeur in 2015, maar uiterlijk in 2027 aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn voor verontreinigende stoffen en de kwantitatieve toestand 03.A.4 Burgers en bedrijven kunnen rekenen op een veilige en betrouwbare drinkwatervoorziening 03.A.5 Schoon water en een goede inrichting van watersystemen bieden voldoende mogelijkheden voor recreatie, waaronder zwemmen in open zwemwater		De uitvoering van de beleidsprestaties is zodanig conform de planning dat verwacht wordt dat de effecten bereikt kunnen worden. In 2013 zal een uitgebreide toestandrapportage worden opgeleverd. In 2011 zal hiervoor het monitoringsplan worden opgesteld op basis van al operationele monitoringsactiviteiten.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
03.A1.2 Wettelijk / Autonoom / Bestuursvereenkomst Stimuleren innovatieprojecten KRW	Voortgang onderzoeken/projecten en maatregelen (Bijgesteld bij Burap II van 8 KRW innovatieprojecten gereed in 2011 naar 5 KRW-projecten in 2012)	Alle projecten zijn in uitvoering conform de planning.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
03.A1.3 Wettelijk / Autonom / Bestuursovereenkomst Aanpak waterkwaliteitsproblematiek	<i>Mate van voortgang overeengekomen prestaties met de waterschappen, verbetering waterkwaliteit (KRW-eisen 100% in 2015)</i>	Streefwaarde 2010: 12,5%. Deels gerealiseerd: 1,5%. Er loopt een aantal projecten, maar die zijn nog niet afgerond Alle inspanning is er op gericht om de ILG-prestatie tijdig te realiseren. De waterschappen hebben de nodige hectares in voorbereiding om aan de restopgave te voldoen. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst.
03.A3.3 Wettelijk / Autonom Veilig stellen grondwater voor de drinkwatervoorziening	<i>Voortgang opstellen gebiedsdossiers grondwaterwinning openbare watervoorziening en diverse onderzoeken en maatregelen</i>	Streefwaarde 2010: Één gebiedsdossier kwetsbare winningen in 2010 In 2010 zijn 7 gebiedsdossiers opgesteld, zodat we op schema liggen om in maart 2013 voor alle kwetsbare winningen een gebiedsdossier te hebben
03.A5.1 Wettelijk Mogelijk maken van veilig zwemmen in buitenwater	<i>Voortgang toezicht zwemwater Adequaat toezicht op 100% van de zwemplassen: jaarlijks</i>	Streefwaarde 2010:100% De waterschappen en de provincie hebben ook in 2010 adequaat toezicht gehouden op veilig zwemwater.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.147	500	4.227	-3.727
Lasten cofinanciering	573	326	316	10
Lasten wettelijke taken	400	170	167	3
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.100	1.539	685	855
Lasten	4.220	2.535	5.394	-2.859
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
(exploitatie)				
Rijk	1.147	500	4.227	3.727
Overige programmabaten	0	37	110	73
Baten	1.147	537	4.336	3.799
Saldo lasten en baten	-3.073	-1.999	-1.058	941
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	573	326	316	-10
Bijdr. Res. provinciaal waterplan	0	977	614	-363
Bijdrage uit alg. middelen	2.500	696	128	-568
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839		28.197	
Reserve provinciaal waterplan	0		34.430	
Formatieinzet in fte	Begr.2010 9,5		Jaarrek.2010 8,9	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Water- en bodemkwaliteit	573
- Provinciaal waterplan	362
- Overige lasten (saldo):	3
<i>Overschrijding</i>	
- Synergiegelden (ilg/Rijk)	-3.650
Overige lasten (saldo):	-147
	<u>-2.859</u>
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Synergiegelden (ilg/Rijk)	3.650

- Overige baten (saldo) 149

Totaal afwijking baten 3.799

Afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting na wijziging:

Water- en bodemkwaliteit (573) (03.A1.3)

Planvorming verloopt goed. Uitvoering komt op gang, maar minder snel dan van te voren ingeschat. Door herprioritering grondverwervingsmiddelen in 2010 is de aandacht gericht op realisatie van de ILG-doelen voor eind 2013, en daarmee ook de benutting van de middelen. (ILG: investeringsbudget landelijk gebied)

Provinciaal Waterplan (362) (03.A3.3 en 03.A5.1)

Dit betreft hier een onderuitputting t.o.v. de raming op de volgende onderdelen van het PWP: Bescherming waterkwaliteit menselijke consumptie (€ 311.000), Zwemwater

(€ 47.000) en overige (€ 4.000).

Bij de vaststelling van het Provinciaal Waterplan (PWP) zijn ook de middelen voor de volledige planperiode van het PWP grotendeels toegekend. Omdat vooral in de beginfase niet altijd duidelijk is in welk jaar de bestedingen zullen plaats vinden, zijn de ramingen soms evenredig verdeeld over de jaren. Doordat in het eerste jaar van uitvoering van het PWP nog niet alles is gestart, lijkt het soms of er sprake is van onderuitputting. Tijdens de verdere doorlooptijd van het PWP zal dit worden ingehaald. Bij marap 1 2011 zullen de restantbedragen van 2010 verdeeld (geraamd) worden over de periode 2011-2015 naar de beste inzichten op dat moment.

Synergiegelden (ilg/Rijk) (- € 3.650.000)

De synergieprojecten zijn in 2010 voorspoedig van start gegaan. In de meerjarenraming is ingeschat dat deze projecten in 2012 en 2013 worden afgerekend. Er zijn echter al voorschotten verleend in 2010, vooruitlopend op de realisatie, waardoor de overschrijding op de begroting is ontstaan (is budgettair neutraal over de jaren heen).

Afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting na wijziging

Synergiegelden (ilg/Rijk) (€ 3.650.000)

Zie toelichting hierboven.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve Provinciaal Waterplan

In 2010 is de reserve PWP (Provinciaal Waterplan) gevormd ter uitvoering van het uitvoeringsplan PWP (2010-2015). Zie toelichting op onderbesteding hierboven. De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010 € 34.430.107.

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) overeengekomen. De provinciale cofinanciering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

Apparaatskosten programma Water				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Apparaatskosten	6.604	6.604	6.354	251

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

4 Milieu

04.01 Ecologie algemeen	80
04.02 Fysieke veiligheid	85
04.03 Lucht/geluid/klimaat	88
04.04 Bodem	95
04.05 Landbouw	100
04.06 Afval- en grondstoffenbeheer	106
04.10 Handhaving	110
04.11 Proeftuinen	114

Programma 04 Milieu

Portefeuillehouders:

Drs.P.A. van Vugt, Ing. R.A.C. van Heugten, Y.C.M.G. de Boer

04.01 Ecologie algemeen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
04.B Bevorderen duurzaamheid		De uitvoering van het programma Schoon Brabant heeft onder andere geleid tot verbetering van de duurzaamheid in Brabant. Concepten als energiezuinige woningen, frisse scholen, gebruik van duurzame (bouw)materialen worden in de praktijk nu toegepast en dienen als voorbeeld voor andere locaties. In het jaar van de Biodiversiteit is met zichtbare projecten een forse impuls gegeven om het belang van het behoud en verbetering van biodiversiteit breed onder de aandacht te brengen.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
04.B.1 Uitwerking ambitiestatement Leren voor een Duurzame Ontwikkeling en inspirerende projecten Natuur en milieu educatie	<i>Aantal gefinancierde projecten en leerarrangementen</i> <i>Aantal inspirerende projecten Natuur- en Milieu-educatie (Schoon Brabant)</i>	Streefwaarde: 5 in 2010 Ja, in 2010 zijn 5 projecten vanuit Leren voor een Duurzame Ontwikkeling (LvdO) gesubsidieerd. Deze projecten zijn gekoppeld aan de proeftuinen (zie 04.11). Streefwaarde 2010: oorspr.6 (bij Burap I bijgesteld naar 8) Ja, Bijgesteld prestatie van 8 is ruimschoots behaald (9). In de nota Kwaliteitsimpuls Natuur- en Milieueducatie is aangegeven dat de provincie in deze periode jaarlijks 2 á 3 concrete, inspirerende projecten op het gebied van natuur- en milieueducatie zal stimuleren. Effect: verhogen van betrokkenheid bij en zorg voor ecologie-thema's zoals natuur en milieu, het bijdragen aan begrip en acceptatie van provinciaal ecologiebeleid en de daarmee samenhangende maatregelen en het bijdragen aan gezondheid en kwaliteit van leven via verhoging van het omgevingsbewustzijn en zelfbewustzijn.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.B.2 Gezonder binnenklimaat bij scholen en woningen, gebruik duurzame materialen en vermindering energieverbruik (Schoon Brabant)	<i>Gezonde frisse basisscholen (voorbeeldscholen)</i> <i>Scholen die gebruik maken van het stimuleringskader</i> <i>Lespakket en handboek voor gezonde frisse school</i> <i>Aantal woningen met passief bouwen en prefab technieken</i>	Streefwaarde 4 in 2010 In totaal 6 in 2011 Nee, 2 scholen zijn eind 2010 geopend. De andere 4 scholen zijn in aanbouw/verbouw en worden in 2011 opgeleverd. Streefwaarde 2010 oorspr. 10 (bij Burap I bijgesteld naar 0. In het kader van de bezuinigingen is de subsidieregeling niet open gesteld). Streefwaarde 2010 oorspr. 2 lespakketten/1 handboek (Bij Burap I bijgesteld naar 1 onderwijsleerpakket voor alle scholen). Ja, dit lespakket is opgeleverd bij de opening van de eerste frisse school in november 2010 en is toegankelijk via de Brabantsite. Streefwaarde 1000 in 2011, 300 in 2010 Ja, Vanwege de geringe belangstelling voor de subsidieregeling wordt het aantal van 1000 woningen in 2011 niet gehaald. De doelstelling van 300 woningen in 2010 is wel gerealiseerd.
04.B.3 Opstelling beleidskader milieu	<i>Beleidskader milieu</i>	Streefwaarde 2010: 1 Nee, gedeeltelijk gerealiseerd. Ontwerp Provinciaal MilieuPlan (PMP) is vastgesteld door GS en ter visie gelegd. Op advies van de Commissie Ruimte en Milieu hebben GS 14-12-2010 besloten de definitieve vaststelling van het PMP uit te stellen tot de volgende bestuursperiode Hierdoor zal het definitieve PMP naar verwachting eind 2011 worden vastgesteld. Effect: het ontwerp PMP is een geschikt instrument om alle werkzaamheden binnen het werkveld milieu gestructureerd uit te voeren. Alle afspraken van de Agenda van Brabant zijn hierin verwerkt.
04.B.4 Vermindering energieverbruik openbare ruimte en verbetering leefbaarheid. (Schoon Brabant)	<i>Aantal energieprojecten</i>	Project vermindering energieverbruik openbare ruimte in Eindhoven loopt volgens planning. Effect: in Eindhoven zijn diverse sportvelden voorzien van energiezuinige LED-verlichting. Het project heeft een spin off naar andere gemeenten. Andere innovatieve verlichtingsprojecten volgen in 2011. (LED: licht uitstralende diode) Nee, Project verbeteren leefbaarheid betrof het ondergronds brengen van hoogspanningleidingen in Tilburg. In december 2010 heeft het College van Burgemeester en wethouders van Tilburg besloten het project niet voort te zetten. De prestatie voor 2011 moet worden aangepast (bij marap 2011-I)
04.B.5 Countdown 2010: versterking biodiversiteit in de bebouwde omgeving en agrarische gebied	<i>50 % gemeenten heeft lokale actieplan en voert deze uit</i>	Streefwaarde 2010: 35% Ja ,er zijn 13 actieplannen gerealiseerd en ca. 20 gemeenten hebben biodiversiteit op een andere wijze in het gemeentelijk beleid verankerd. 45 gemeenten hebben een ambassadeursoort voor biodiversiteit benoemd. De provincie heeft de vlinder als ambassadeurs geadopteerd. Aangezien 2010 het internationale jaar voor de biodiversiteit was, hebben provincie en partners in biodiversiteit geïnvesteerd in communicatie en promotie naar de samenleving, o.m. via de

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		media (artikelen, Omroep Brabant), aansluiting bij bestaande evenementen en bij oplevering van natuurprojecten e.d. Aan het eind van het jaar is een beursvloer voor biodiversiteit in het provinciehuis georganiseerd, waaraan ruim 150 verschillende organisaties hebben deelgenomen. Effect: de zichtbaarheid en maatschappelijke betrokkenheid voor biodiversiteit heeft hiermee een impuls gehad.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	4.212	2.013	838	1.175
Lasten cofinanciering	94	94	248	-154
Lasten wettelijke taken	514	993	574	419
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	6.027	5.461	3.733	1.728
Lasten	10.848	8.561	5.392	3.168
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	4.114	1.914	739	-1.175
Overige programmabaten	0	379	0	-379
Baten	4.114	2.294	739	-1.554
Saldo lasten en baten	-6.734	-6.267	-4.653	1.614
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	94	94	248	154
Bijdr.res.regionale structuurverst.	1.900	1.481	570	-911
Bijdrage uit alg. middelen	4.740	4.692	3.835	-857
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.investeringsbudget landelijk gebied		27.839	28.197	

Res.regionale structuurversterking	145.830	107.181
	Begr.2010	Jaarrek.2010
Formatieinzet in fte	82,0	77,2

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- PMJP (water)bodemkwaliteit	826
- Elektriciteit Tilburg Noord 2e Tr, Schoon Brabant	750
- WABO vergunningverlening	299
- Passief en prefab bouwen, Schoon Brabant	254
- Provinciaal Ambitiestatement (PAS) € 194	194
- Led verlichting Eindhoven 2e Tr-Schoon Brabant	133
- Frisse school, Schoon Brabant	116
Overige kleinere onderbestedingen, waaronder:	
- Floriade € 115	
- Voorbereiding majeure projecten € 96	
- Advertentiekosten vergunningverlening € 91	
- Stelpost programmakosten milieuprogramma € 85	
	596
Totaal afwijking lasten	3.168

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

PMJP (water)bodemkwaliteit

Voor (water)bodemkwaliteit, als onderdeel van het ILG, zijn middelen beschikbaar voor de periode 2007-2013. De raming voor jaarschijf 2010 blijkt niet juist te zijn, waardoor een onderuitputting van € 826.000 zichtbaar wordt in de jaarrekening. Het programma lag t/m 2010 op schema. In verband met de onderhandelingen met het Rijk (korting op ILG) ligt het programma (tijdelijk) stil.

Elektriciteit Tilburg Noord (04.B.4)

In december 2010 heeft het College van B&W van Tilburg besloten het project Elektriciteit Tilburg Noord niet voort te zetten.

Dit project van Samen Investeren is komen te vervallen (€ 3 mln.) omdat het niet voldoet aan de criteria die gesteld zijn in het financieel beheerskader.

WABO vergunningverlening

In 2010 zijn uitgaven en legesinkomsten geraamd voor uitvoering van de WABO. Omdat de WABO later dan verwacht in 2010 van kracht is geworden, blijven zowel de uitgaven als inkomsten achter. (WABO: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)

Passief en prefab bouwen (04.B.2)

Er is één subsidie verstrekt aan de gemeente Roosendaal voor de bouw van 288 woningen. De subsidieregeling was opengesteld tot 31 oktober 2010. De werving van geïnteresseerde partijen is zeer moeizaam gegaan. Uit reacties uit het veld blijkt dat de provinciale bijdrage in de totale investering als relatief laag ervaren werd, waardoor aanvragen achterbleven.

Provinciaal Ambitiestatement (04.B.1)

Wegens vertraging van de projecten knooppunt innovatief groen en nieuwbouw brede school (Helmond-West) zijn de prestaties in 2010 achtergebleven. De prestaties vinden in 2011 plaats. De middelen blijven hiervoor beschikbaar.

Led verlichting Eindhoven 2e Tranche-Schoon Brabant

De lichtprojecten lopen nagenoeg volgens planning, echter vertraging is ontstaan als gevolg van beperkte beschikbaarheid van LED armaturen. Implementatie is in 2011.

Frisse school 04.B.2)

De subsidieregeling is in 2010 niet opengesteld in verband met bezuinigingen in het kader van de Agenda van Brabant. Dit verklaart de onderbesteding van € 110.000.

Toelichting van de afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Provinciaal Ambitiestatement (onttrekking reserve)	194
- PMJP (water)bodemkwaliteit rijksmiddelen	980
- Inkomsten Leges WABO	380
- Overig	
Totaal afwijking baten	1.554

Zie toelichting bij uitgaven.

Toelichting reserves*Reserve Regionale structuurversterking*

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

De onderbesteding op de bijdrage uit de reserve regionale structuurversterking is te verklaren uit de onderbesteding op de onderwerpen die boven toegelicht zijn.

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale cofinanciering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

04.02 Fysieke veiligheid

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
04.A <i>Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving</i>		De projecten en activiteiten uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid (EV) zijn conform de planning gestart. Diverse projecten zijn inmiddels afgerond. De projecten zijn onder andere gericht op een betere samenwerking tussen diverse instanties, inventarisatie van EV-knelpunten, nagaan waar de ruimtelijke belangen bij EV liggen, borging van de EV-taken in werkprocessen, het participeren in strategische EV-werkgroepen en het voorkomen en verminderen van risico's voor de leefomgeving. In 2010 heeft een tussenevaluatie van de beleidsvisie plaatsgevonden. Hierin is de tussentijdse voortgang van de projecten geëvalueerd. Met de afronding van een aantal projecten en de uitvoering van nog lopende projecten is in 2010 bijgedragen aan de totstandkoming van deze doelen. Tranche 5 van het provinciaal saneringsprogramma EV is vastgesteld. Hiermee zijn alle bedrijven die vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (bevi) in beeld gebracht. Alle saneringssituaties zijn opgelost. Nog niet alle latente saneringssituaties zijn opgelost (15). Om gegevens van externe veiligheid inzichtelijk te krijgen wordt gemonitord, echter nog niet volgens een vastgesteld programma. In 2011 zal het monitoringsprogramma operationeel zijn.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
04.A.1 <i>Stimuleren van de structurele, adequate uitvoering van het externe veiligheidsbeleid</i>	<i>1. Vastgesteld uitvoeringsprogramma</i>	Streefwaarde 2010: 1 Ja. Het uitvoeringsprogramma 2010 is tijdig vastgesteld en conform planning uitgevoerd. Effect: de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid door Brabantse overheden voldoet veelal aan de wettelijke vereisten. Achterstanden zijn grotendeels weggewerkt. In de periode 2011 tot 2014 zal de aandacht voornamelijk uitgaan naar structurele borging van de kwaliteit.
<i>Het daartoe bevorderen van de samenwerking tussen gemeenten, provincies en regionale samenwerkingsverbanden d.m.v. uitvoering Programma Brabant Veiliger (Schoon Brabant)</i>	<i>2. Toegekende subsidies</i>	Streefwaarde 74: Ja. In 2010 hebben 74 Brabantse overheden (1 provincie, 68 gemeenten, 3 milieudiensten en 3 veiligheidsregio's) gebruik gemaakt van de beschikbare subsidie.
	<i>3. Uitgevoerde projecten en activiteiten (t/m 2010)</i>	Streefwaarde 2010: 12 projecten/2 activiteiten Ja. 11 projecten uitgevoerd en de werkzaamheden van 1 project zijn uitgevoerd binnen twee andere projecten (van de eerder genoemde 11 projecten). De 2 activiteiten zijn uitgevoerd.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.A.2 Voorkómen en verminderen risico's voor de leefomgeving door aanvullende (eigen) provinciale projecten en activiteiten zoals genoemd in de Beleidsvisie Externe veiligheid	1. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen 2. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven 3. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. (interne) samenwerking aan veiligheid	Streefwaarde 14 in 2011 Ja. 7 projecten zijn afgerond. 3 projecten verlopen volgens planning. 3 projecten zullen op korte termijn worden opgestart. 1 project zal in gewijzigde vorm worden uitgevoerd. Streefwaarde 7 in 2011 Ja. 2 projecten zijn afgerond. 5 projecten verlopen volgens planning. Streefwaarde 4 in 2011 Ja. 3 projecten zijn afgerond. 1 project verloopt volgens planning.
04.A.3 Gegevens externe veiligheid inzichtelijk	Monitoringsprogramma: - vastgesteld - uitgevoerd	Streefwaarde 2010: 1 Deels gerealiseerd. Het opstellen van een monitoringsprogramma is in een vergevorderd stadium. In het kader van het PMP is bepaald dat alle milieuthema's op dezelfde manier worden gemonitord. Dit heeft er voor gezorgd dat het monitoringsprogramma moet worden aangepast en daardoor nog niet is afgerond. Op dit moment vindt wel monitoring plaats op het gebied van externe veiligheid, maar monitoringsaspecten zijn nog niet gebundeld in een monitoringsprogramma. Streefwaarde 2010: 1 Nee, niet gerealiseerd. Met de uitvoering kan pas worden gestart als het monitoringsprogramma is vastgesteld. (zie toelichting hierboven)
04.A.4 Contacten met België zijn verstevigd	<i>Uitgevoerde uitwisselings- en samenwerkingsprojecten</i>	Streefwaarde 2010: oorspr.4, bijgesteld naar 1 (Bij Burap I bijgesteld naar 1 als gevolg van vertraging in België door bestuurlijke reorganisatie) Ja, gerealiseerd. Er worden in totaal 4 projecten uitgevoerd. In 2010 is er volgens planning 1 afgerond. In 2010 is het 2e project opgestart. De 2 overige projecten zijn/worden opgestart en lopen door tot in de nieuwe bestuursperiode. Afronding vindt plaatst in 2012.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	4.234	6.810	6.354	456
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	257	478	200	278
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	40	80	27	53
Lasten	4.531	7.368	6.581	787
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	4.234	6.810	6.354	-456
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	4.234	6.810	6.354	-456
Saldo lasten en baten	-297	-558	-227	331
Bijdrage uit alg. middelen	297	558	227	-331
Formatieinzet in fte		Begr.2010 9,0	Jaarrek.2010 8,5	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	
-Externe veiligheid	658
-Overige kleinere onderbestedingen, waaronder Risico informatiesysteem en risicokaart	129
Totaal afwijking lasten	787

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

Externe veiligheid (04.A.1 en 2)

De onderbesteding van €658.000 op een totaal van €6,5 miljoen wordt grotendeels verklaard door achterblijvende declaraties van gemeenten, milieudiensten en brandweer. Financiële afwikkeling vindt begin 2011 plaats.

De afwijking in baten is beperkt en betreft Rijksmiddelen voor uitvoering van het programma Externe veiligheid. Deze blijven beschikbaar voor de afwikkeling in 2011.

04.03 Lucht/geluid/klimaat

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
04.A <i>Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving</i>		Conform de planning is een aantal projecten gestart. Niet alle projecten hebben geleid tot een afronding. De projecten voor luchtkwaliteit hebben tot doel de luchtkwaliteit in zijn algemeenheid te verbeteren. In totaal zijn 24 subsidies verstrekt aan projecten die direct of indirect leiden tot een structurele verbetering van de luchtkwaliteit. De monitoringstool van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen VROM) geeft inzicht in de luchtkwaliteit in Brabant. Tot en met 2010 zijn 5 meetprojecten luchtkwaliteit afgerond. Momenteel lopen er nog 4 projecten. Voor het aspect geluid spitsen de activiteiten zich toe op de bewaking van de geldende grenswaarden. Dit gebeurt met name door het zonebeheer voor industrielawaai. Hiervoor is in 2010 een subsidieproject gestart om de gemeente te stimuleren het zonebeheer actueel te houden en hiervoor beleid te ontwikkelen middels een zonebeheerplan. Bij aanleg en reconstructie van provinciale wegen is geluidhinder een aspect dat betrokken wordt bij de ontwikkeling van de plannen. De beleidsregel geur is in concept gereed. Momenteel loopt nog een onderzoek naar de consequenties van deze notitie voor bestaande inrichtingen, waar GS bevoegd gezag voor is. Daarnaast is in 2010 is inhoudelijke inbreng geleverd aan het landelijk project Atlas Leefomgeving van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Specifiek voor de deelomgevingen Lucht, Geluid en Natuur. Resultaat is dat in 2011 één operationele landelijke website voorhanden is waar professionals en burgers alle beschikbare milieu en gezondheidsinfo over hun leefomgeving kunnen vinden voor de drie boven genoemde deelomgevingen.
04.B <i>Bevorderen duurzaamheid</i>		

Toelichting

De uitvoering van een aantal wettelijke taken door de provincie draagt bij aan de borging van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De belangrijkste hierbij is de verlening van een omgevingsvergunning aan provinciale bedrijven. Indien aan de orde bij een bedrijf worden de aspecten lucht, geluid en geur beoordeeld en getoetst aan grenswaarden. Daarnaast wordt geadviseerd bij de provinciale besluitvorming over zaken op het gebied van infrastructuur en ruimtelijke ordening.

De verleende subsidies voor luchtkwaliteit zijn gehonoreerd uit de Beleidsregel Verbeteren Luchtkwaliteit in Brabant. Subsidies voor het zonebeheer (geluid) zijn gebaseerd op de subsidieregeling Zonebeheer in Noord-Brabant 2010-2012.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.A.5 Verbetering luchtkwaliteit fijn stof, Nox, energiebesparing (CO ₂) beperken fossiele brandstoffen in Noord-Brabant beïnvloed door ¹ : – vervoer; – veehouderijen; – industrie.	<i>Aantal milieuzones in steden</i>	Streefwaarde 2010: oorspr.5 . Bij Burap I bijgesteld naar 4 omdat Helmond afziet van instellen van een milieuzone. Ja. Breda, Tilburg, Den Bosch en Eindhoven hebben een milieuzone vastgesteld. Effect: De milieuzones hebben een versnelling van de vergroening van het vrachtwagenpark te weeg gebracht. Het effect op reductie van fijn stof en stikstofdioxide is gering. Het is beter om de gezondheidsaspecten hiervan te bekijken en met name de hele kleine fijn stof deeltjes
	<i>Innovatief/ milieuvriendelijk bevoorradingsstelsel steden</i>	In 2010 is het project in de regio Breda afgerond voor het opstellen van een bevoorradingsprofiel voor 12 gemeenten. Effect: Minder vrachtwagens in centrum gemeente dit heeft een positief effect op de luchtkwaliteit.
	<i>Aantal multifuel tankstations (Schoon Brabant)</i>	Streefwaarde 2010: 12 Ja. Eind 2010 waren 9 tankstations met aardgas, 11 met bio-ethanol en 1 met biodiesel gerealiseerd. Effect: er is nu een dekkend netwerk van multifuel tankstations in Brabant. Dit is een randvoorwaarde voor de verkoop van schone voertuigen
	<i>Aantal (snel)laadpunten elektrisch (Schoon en Dynamisch Brabant)</i>	Streefwaarde 2010: 300 Nee. Dit wordt door de markt opgepikt; stichting E-laad stelt een gratis (openbaar) laadpunt ter beschikking voor iedere partij die een elektrische auto aanschaft; de ontwikkeling van de laadinfrastructuur loopt hiermee parallel aan de marktontwikkeling voor elektrische voertuigen. Rol provincie in oplossen eventuele knelpunten. Dit gebeurt in B5-verband, in samenhang met programma Sociaal economische zaken.
	<i>Aantal schone / zuinige voertuigen (Schoon, Dynamisch en Bereikbaar Brabant)</i>	Streefwaarde 2010: 800 Ja. Eind 2010 reden in Noord-Brabant 456 aardgasvoertuigen, 198 op bio-ethanol. Daarnaast waren er 1490 elektrische scooters en 25 elektrische voertuigen. Effect: Omschakelen naar schone voertuigen heeft een positief effect op de luchtkwaliteit.
	<i>Aantal lokale werkgroepen met operationeel actieplan 'marktontwikkeling schoon vervoer' (Schoon en Dynamisch Brabant)</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 9, bijstelling bij burap II van 9 naar 5 werkgroepen in 2010 vanwege complexiteit. Nee, in 3 gemeenten is samenwerking gemeente en bedrijfsleven opgestart met concrete activiteiten om de markt voor schoon vervoer te stimuleren. Redenen achterblijven realisatie: geen prioriteit gehad in uitvoering, weinig animo marktpartijen i.v.m. achterblijven gunstige fiscale maatregelen Rijk. Effect: markt voor schone voertuigen groeit minder snel, waardoor minder snel verbetering van

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Vergroenen eigen wagenpark (Schoon en Dynamisch Brabant)</i> <i>Pilotprojecten met zeer schone/zuinige voertuigen en efficiënt vervoer (Schoon, Dynamisch en Bereikbaar Brabant)</i>	luchtkwaliteit in zijn algemeenheid optreedt. Streefwaarde 2010: 30 Ja, milieueisen in aanbesteding, meetwagen met EEV-norm (hoogste luchtkwaliteitsnorm vrachtovertuigen), ±10 hybride poolauto's, ± 13 dienstvoertuigen Infra op LPG, 2 elektrische dienstscooters. Wel wens voor meer volledig elektrische voertuigen / overige alternatieve brandstoffen. Uitwerking in 2011. Effect: Verbetering luchtkwaliteit in zijn algemeenheid. Streefwaarde 2010: 2 Ja. Er is een project met ontwikkeling en ombouw van twee elektrische bestelvoertuigen en een project voor de ontwikkeling van een elektrische touwmotor. Ook een gezamenlijk project van Brabantse ROC's t.b.v. het verbeteren van elektrische crossmotoren. (ROC Regionaal opleidingen centrum) Effect: Op termijn verbetering van luchtkwaliteit in zijn algemeenheid
04.A.6 Gegevens luchtkwaliteit in Brabant actueel en inzichtelijk voor burgers en professionals.	<i>Actueel uitvoeringsprogramma BSL Meerjarenprogramma 2008-2014</i> <i>Vastgesteld GGA¹ +Luchtkwal.progr.</i> <i>Actuele, toegankelijke en klantvriendelijke website met informatie over luchtkwaliteit in Brabant</i> <i>Uitgevoerde meetprojecten luchtkwaliteit</i> <i>Rapportage over luchtkwaliteit in Noord-Brabant en voortgang BSL</i>	Streefwaarde 2010: 1 Ja. Het Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL) is opgesteld in 2008. Dit BSL is integraal opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit dat in 2009 is vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma wordt bewaakt door een monitoringstool. In de periode 2011 tot 2014 zal de monitoring van de uitvoeringsmaatregelen verder plaatsvinden en zal getracht worden een koppeling te leggen tussen luchtkwaliteit en gezondheid Streefwaarde 2010: 1 2 deelprogramma's zijn gerealiseerd. In de GGA-regio's hebben het SRE en regio Breda een Regionale Uitvoeringsprogramma's Luchtkwaliteit (RUL) vastgesteld. Streefwaarde 2010: 1 Ja. De eerst zelfstandige website is ondergebracht in een dossier luchtkwaliteit wat via de Brabantsite is te ontsluiten. Streefwaarde 2010: 9 Tot en met 2010 zijn 9 meet projecten uitgevoerd of in uitvoering. 7 projecten hebben een meetduur van 1 jaar. 2 projecten hebben een meetduur van vijf jaar, dit zijn de projecten Moerdijk en West Brabant. Streefwaarde 2010: 1 Nee. De rapportage wordt in februari 2011 opgeleverd. Dit betreft de jaarrapportage over 2009. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen VROM) heeft zeer laat de gegevens (via de monitoringstool) aangeleverd zodat de jaarrapportage pas laat kon worden afgerond.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.A.7 Beperken van geluidhinder vanwege: -industrie -provinciale wegen	<i>Actueel zonebeheer voor regionale industrieterreinen (it), incl. vastgesteld zonebeheerplan (vanaf 2011 jaarlijks)</i> <i>Vastgestelde zonebeheerplannen voor niet regionale it (vanaf 2011 jaarlijks)</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 5 , bijstelling bij Burap I naar 0, zonebeheer kan pas plaatsvinden nadat regionale industrieterreinen in 2010 zijn vastgesteld. Vanwege de koppeling met Externe veiligheid en NIMBY is de vaststelling van regionale terreinen vertraagd. Zal nu plaatsvinden in 2011.(NIMBY: Not in my back yard) Streefwaarde 2010: 26 Nee. Gemeenten hebben subsidie gekregen onder de voorwaarde dat vóór 1-11-2011 een zonebeheersplan voor het betrokken industrieterrein moet zijn ingeleverd, indicator 52 zal in 2011 bijgesteld worden naar 45 bij marap 2011-1. Inzicht in de actualiteit van het zonebeheer door gemeenten is wel aanwezig.26
04.A.8 Gegevens geluidkwaliteit in Brabant actueel en inzichtelijk voor burgers en professionals.	<i>Actuele, toegankelijke en klantvriendelijke website met informatie over geluid in Brabant</i>	Streefwaarde 2010: 1 Nee, op de Brabantsite is een dossier Geluid aangemaakt, dit dossier wordt momenteel aangevuld en geactualiseerd.1
04.A.9 Minimale ernstige geurhinder door industrie	<i>Vermindering aantal meldingen van geurhinder vanwege industrie</i>	Streefwaarde 2010: 5% Nee, in 2010 zijn ca. 50 klachten meer geregistreerd dan in 2009. Een beoordeling of een klacht terecht is heeft niet, in alle gevallen, plaatsgevonden evenals een analyse over dubbeltelling. Na vaststelling (medio 2011) van de "Beleidsregel beoordeling geurhinder bij industriële omgevingsvergunningen Noord-Brabant" en het Provinciaal Milieu Plan zal hierop nauwkeuriger worden gemonitord. Het streven blijft om de vermindering van 15% van de geurklachten in 2012 te realiseren.
04.B.6 Verbetering luchtkwaliteit, leefbaarheid en klimaatadaptatie en/of vermindering energieverbruik in stedelijk gebied door toepassing van innovatief groen	<i>Samenwerkingsprojecten in ZO-Brabant en Euregio-verband en IPO-verband².</i> <i>(Schoon Brabant)</i> <i>3 meerjarige samenwerkingsprojecten voor klimaatadaptatie</i>	Streefwaarde 2010: 4 Samenwerkingsprojecten in Zuidoost Brabant en Euregioverband lopen volgens planning. Effect: Knooppunt innovatief groen opgericht, van waaruit nieuwe projecten met innovatief groen worden gestimuleerd en kennis wordt uitgedragen. Streefwaarde 2010: 25% (nieuwe prestatie bij Burap I) Ja, beleidsdoel gehaald: afspraken nagekomen in uitvoering van gezamenlijke meerjarige projecten rond adaptatie. Het gaat om: (1.) Adaptatie in Het Groene Woud. Hier trekt de provincie de 1e fase van opzetten van pilots voor Multifunctioneel Landgebruik. Effect: agrariërs in pilotgebieden geworven. (2.) Deltaplan Hoge Zandgronden. Provincie neemt deel in zowel de stuurgroep als projectgroep en is medefinancier. Project loopt tot 2015. Effect: o.a. via symposium vraagstuk en oplossingen op landelijke agenda. (3.) Opstellen adaptatiescans in de B5, in kader gezamenlijk project BrabantStad Klimaatbestendig. Effect: gemeenten hebben inzicht in maatregelen.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Aantal objecten waar innovatief groen is toegepast (Schoon Brabant)</i>	Streefwaarde 2010: 50.000 m ² Ja. Eind 2010 was in Brabant 60.000-70.000 m ² aan groene daken, gevels en geluidswallen gerealiseerd. Effect: door de inzet van innovatief groen wordt een positieve bijdrage geleverd aan de lokale luchtkwaliteit, wateropvang, tegengaan van hittestress. Daarnaast werken groene daken en gevels isolerend waardoor het energieverbruik vermindert. Ook bevordert het groen de (beleving van) de leefomgeving.
04.B.7 <i>Relatie tussen kwaliteit leefomgeving en gezondheid inzichtelijk voor burgers en professionals</i>	<i>Actuele gezondheidskaarten Noord-Brabant (indicator bij Burap I aangepast)</i>	Streefwaarde 2010: 1, Nee, voor het opstellen van de gezondheidskaarten zijn wij afhankelijk van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, zij moeten de kaarten uit de Atlas leefomgeving aanleveren die door Brabant 'omgebouwd' worden m.b.v. GES-scores tot gezondheidskaarten (GES: Gezondheids effect screening). Effect: Later tijdstip inzicht in de relatie kwaliteit leefomgeving m.b.t. gezondheidsaspect

¹⁾ GGA: gebieds gerichte aanpak / ²⁾ IPO: Interprovinciaal overleg

Toelichting

04.A.9: In 2010 zijn 2097 geurklachten bij de provincie geregistreerd. Deze klachten waren vermoedelijk afkomstig van inrichtingen waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Dit is een toename van ca. 50 ten opzichte van 2009. Een beoordeling of een klacht terecht is heeft niet, in alle gevallen, plaatsgevonden evenals een analyse over dubbeltelling (zelfde klager met zelfde klacht meerdere keren in een bepaald tijdsbestek). Na vaststelling van de "Beleidsregel beoordeling geurhinder bij industriële omgevingsvergunningen Noord-Brabant" en het PMP zal hierop nauwkeuriger worden gemonitord.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	6.476	9.596	9.256	340
Lasten cofinanciering	82	133	133	0
Lasten wettelijke taken	394	292	196	96
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.988	2.444	1.842	602
Lasten	9.940	12.465	11.427	1.037

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	6.502	6.807	6.657	-149
Overige programmabaten	14	8	0	-8
Baten	6.516	6.814	6.657	-157
Saldo lasten en baten	-3.424	-5.650	-4.770	880
Bijdr.res.luchtkwaliteit	244	244	194	-50
Bijdr.reserve regionale structuur versterking	0	360	80	-280
Bijdrage uit alg. middelen	3.180	5.046	4.496	-551
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.luchtkwaliteit	494		300	
Res.regionale structuurversterking	145.830		107.181	
	Begr.2010		Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte	12,0		11,3	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Fijnstof neutraal Zuid-Oost Nederland SB	276
Overige onderbesteding (relatief klein)	
- progr luchtkwaliteit (op een totaal van € 7,3 miljoen)	236
- beperken klimaatverandering	133
- ISV 3, geluid (op een totaal van €2,8 miljoen)	113
- Luchtwassers Top up regeling	69
Diverse kleine afwijkingen (saldo)	210
Totaal afwijking lasten	1.037

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

Fijnstof neutraal Zuid-Oost Nederland SB (04.A.5)

Het bedrag van de onderbesteding betreft subsidiebeschikkingen op grond van het subsidie plafond 2010 waarvan de prestaties deels in 2011 plaatsvinden.

De afwijking op de baten t.o.v. begroting na wijziging is gering.

Toelichting reserves

Reserve Regionale structuurversterking

De onderbesteding op de bijdrage uit de reserve regionale structuurversterking is te verklaren uit de onderbesteding op de onderwerpen die boven toegelicht zijn.

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

Reserve luchtkwaliteit

Bij de Najaarsbrief 2006 is de reserve Luchtkwaliteit door PS ingesteld met als doel het nemen van maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit met provinciale middelen als cofinanciering bovenop de ontvangen rijksmiddelen in het kader van het besluit luchtkwaliteit en het nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit. Uit de reserve worden de directe reguliere apparaatskosten gedekt.

De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 299.520.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
04.A <i>Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving</i>		In 2010 zijn in de binnenstedelijke gebieden diverse bodemsaneringsprojecten uitgevoerd met medefinanciering door rijk en provincie, bijvoorbeeld in Boxtel (Jan Kruijssestraat) en in Rijsbergen (Bavostraat). Onderzoek naar meest urgente verontreinigingen met humane risico's is afgerond. Het onderzoek heeft 22 humane spoedlocaties en 127 potentiële spoedlocaties opgeleverd. De voorbereiding van de betreffende bodemsaneringen kan in 2011 beginnen. De meldingenstroom van onderzoek en bodemsanering door particulieren bleef ook in 2010 op hetzelfde niveau van ca. 300 afgeronde projecten (goedgekeurde evaluatierapporten). Bij de Midterm Review, eind 2011, moet duidelijk worden of de voorgenomen ambities op het gebied van bodemsanering kunnen worden gehaald.
09.A <i>Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is.</i>		In het landelijk gebied van de Kempen loopt het project Actief Bodembeheer de Kempen volgens plan. Of de hoogste ambities kunnen worden gerealiseerd is afhankelijk van het resultaat van de Midterm Review. Ook werd bij Gilze Rijen een bodemsanering uitgevoerd. In het natuurgebied De Brand is 2010 een waterbodemsaneringsproject gestart, dat begin 2011 zal worden afgerond.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
04.A.10 <i>Aanpak spoedlocaties</i>	<i>Aantal onderzoeken</i>	Streefwaarde 2010: 2200 Ja: In 2010 is de beoogde prestatie van 2.200 onderzoeken gehaald. Het plan voor de aanpak van spoedlocaties met verhoogde humane risico's wordt opgesteld en kan vervolgens worden uitgevoerd. Het onderzoek naar locaties met ecologische en verspreidingsrisico's wordt begin 2011 uitgevoerd.
04.A.11 <i>Aanpak complexe projecten</i>	<i>Projecten opgestart</i>	Streefwaarde 2010: Oorspr. 4 , streefwaarde bij Burap I vastgesteld op 2. Nee: Er zijn drie complexe projecten: de Oostelijke Randweg te Klundert, het bedrijventerrein Vosdonk te Etten-Leur en project Schippers in Veldhoven. De bodemsanering van eerste twee projecten is in 2010 vertraagd en wordt in 2011 afgerond, waarna de grondwatersanering volgt. Het project Schippers te Veldhoven kan starten in 2011 nu het Rijk eind 2010 heeft besloten tot aanvullende financiering (€ 3 mln).

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.A.12 WBB ¹ -projecten Bodem	<i>aantal projecten</i>	Streefwaarde 2010: Oorspr, 700.000 BPE , (BPE:Bodemprestatie eenheden) de prestatie is bij Burap I omgezet van bodemprestatie-eenheden naar 10 projecten de prestatie is bij burap II aangepast van 10 naar 8 projecten in 2010 Ja: De bedoelde projecten zijn technisch afgerond, maar vragen in 2011 nazorgmaatregelen en financiële afhandeling
04.A.13 Saneringen eigen beheer	<i>aantal projecten</i>	Streefwaarde 2010: Oorspr, 300.000 BPE de prestatie is bij Burap I omgezet van bodemprestatie-eenheden naar 80 projecten Ja: Deze beleidsprestatie is in 2010 gehaald.
04.A.14 Projecten Actief bodembeheer de Kempen (AbdK)	<i>Bodem prestatie eenheden (bpe)</i> <i>Aantal onderzoeken</i> <i>Aantal saneringen</i> <i>Sanering zinkswegen (km)</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 300.000, prestatie is vervallen bij Burap I. Streefwaarde 2010: oorspr. 125, Prestatie is bijgesteld bij Burap I naar 200 Prestatie is bij burap II aangepast van 200 naar 250 onderzoeken Ja: Er zijn 173 oriënterende (relatief eenvoudige) onderzoeken en 212 nadere onderzoeken uitgevoerd. De sterke toename aan onderzoeken komt omdat 2010 het laatste jaar is, waarin particulieren zich nog aan konden melden voor het laten uitvoeren van onderzoek. Streefwaarde 2010: oorspr. 175 , Prestatie is bij Burap I: bijgesteld naar 130 i.v.m. de lange vorstperiode Ja: In 2010 zijn 127 saneringen uitgevoerd. Streefwaarde 2010: oorspr. 2, Bij Burap I bijgesteld naar 0 i.v.m. lagere bijdrage van het Rijk
04.A.15 Voormalige stortplaatsen	<i>aantal onderzoeken</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 100.000 bpe (De prestatie is bij Burap I omgezet van bodemprestatie-eenheden naar 40 onderzoeken) Deels, uit de VAMOS onderzoeken (Voortgezet en Actualiserend Monitoringsonderzoek Stortplaatsen) die in 2007 zijn uitgevoerd bleek dat in eerste instantie 40 locaties in aanmerking kwamen voor onderzoek aan deklagen. Op basis van een bureaustudie zijn alle rapporten nogmaals bekeken, waarbij 30 locaties uiteindelijk in aanmerking kwamen voor veldonderzoek. Dit veldonderzoek heeft op basis van bureaustudie en nieuwe inzichten in 2010 plaatsgevonden. In 2011 en 2012 zal nader onderzoek plaatsvinden aan de locaties met humaan, verspreiding en ecologisch risico.
04.A.16 Uitvoering ISV-2	<i>aantal onderzoeken</i>	Streefwaarde 2010: Burap I: 15 onderzoeken en 5 projecten Nee: Onderzoeken en projecten in het kader van Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing ISV-2

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		zijn in uitvoering. De ISV-1 en ISV-2 hebben in 2010 een vervolg gekregen in de Doeluitkering Stedelijke Vernieuwing (DUSV). In 2010 zijn DUSV/ISV-3 doelen niet gehaald, omdat beleidskader ISV-3 pas in maart 2010 en de bijdrageverordening Stedelijke Vernieuwing Bodem eind 2010 zijn vastgesteld. De verordening is 1 januari 2011 van kracht geworden. De gemeenten hebben derhalve nog geen aanvragen voor ontwikkeling van nieuwe ISV-3 locaties kunnen indienen. Overigens worden naast de bijdragen aan derden door de provincie (grondwater)saneringsprojecten uitgevoerd t.l.v. het ISV-budget en zullen vanaf 2011 spoedlocaties worden uitgevoerd.

1) WBB Wet bodembescherming

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	22.737	23.548	-811
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	682	1.737	1.314	422
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	96	875	653	222
Lasten	778	25.348	25.515	-167
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	1.534	4.823	1.909	-2.915
Overige programmabaten	0	7.267	3.072	-4.195
Baten	1.534	12.091	4.981	-7.110
Saldo lasten en baten	756	-13.258	-20.534	-7.277
Bijdr.res.decentralisatie-uitkering bodem	0	10.273	10.273	0
Bijdrage uit alg. middelen	-756	2.985	10.261	7.277
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.decentralisatie-uitkering bodem		0	6.951	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 46,0	Jaarrek.2010 43,3	

ToelichtingToelichting Lasten (afwijkingen > € 100.000)

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding:</i>	
- Interim-bedrijvenregeling	669
- Uitgaven Wbb-programma bodem	1.922
- Spoedlocaties t.l.v. SDV/ISV-1	320
- Uitgaven t.l.v. ISV-3	3.691
- Overig	269
<i>Overschrijding:</i>	
- Uitgaven Wbb-programma ABdK	-6.695
- Overige kleinere overschrijdingen, waaronder:	
- Advertentiekosten/kosten kadastrale gegevens (€145.000)	-343
Totaal afwijking lasten (overschrijding)	-167

Interim-bedrijvenregeling

Bedrijven die een vrijwillige sanering uitvoeren, kunnen in het kader van de interim-bedrijvenregeling bij de provincie subsidie aanvragen. Het Rijk financiert de regeling voor 100% achteraf op declaratiebasis. Er is geen subsidieplafond, waardoor het moeilijk is om te begroten hoeveel de regeling jaarlijks kost. Halverwege het jaar maakt het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen VROM) de uitgekeerde subsidies over. Daardoor zijn er verschillen tussen uitgaven en inkomsten. De uitgaven en in het verlengde daarvan de inkomsten zijn vanwege de lange tijdsduur van saneringsprojecten moeilijk te ramen, hetgeen in 2010 leidt tot onderschrijding van de uitgaven (€ 669.000) en de inkomsten (€ 1.465.000) ten opzichte van de raming.

Wbb-programma Bodem en Actief bodembeheer de Kempen

De beleidsprestaties uit Wbb-programmaperiode 2005 t/m 2009 zijn ruimschoots gerealiseerd. Een groot aantal projecten uit de vorige periode loopt door in de nieuwe periode (Meerjarenprogramma Bodembeheer 2010 t/m 2014) of komt alsnog in uitvoering.

Bodem(04.A. 12)

De projecten bodemsanering en grondwatersanering in stedelijke gebieden, die steeds zijn geraamd binnen en gefinancierd uit het Wbb-budget, worden vanaf 2010 betaald uit het

budget ISV-3 (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing). Daarnaast zijn uitgaven in het kader van spoedlocaties in 2010 niet ten laste gebracht van uitgaven Wbb-programma maar ten laste van ISV. Het betreft per saldo een bedrag van ruim € 1,7 mln. Dat verklaart voor een belangrijk deel de onderbesteding van de uitgaven van € 1.922.000.

Actief bodembeheer de Kempen (AbdK) (04.A. 14)

In de begroting 2010 zijn de uitgaven van het project ABdK, vooruitlopend op vaststelling van het Meerjarenprogramma ABdK 2010-2014 (MJP ABdK), geraamd op € 9,4 mln, zijnde 1/5 van de uitgaven gedurende de gehele planperiode 2010-2014. Gerealiseerd is ruim € 16 mln, hetgeen resulteert in een overschrijding van € 6.695.000. Omdat het Meerjarenprogramma ABdK pas in september 2010 aan de commissie R&M kon worden gepresenteerd, zijn de voorlopige ramingen medio 2010 niet naar boven toe bijgesteld. Het ministerie van Infrastructuur en & milieu (voorheen VROM) heeft het kasritme aangepast zodat de hogere uitgaven ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd vanuit de reserve Decentrale Uitkering Bodem.

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) (04.A. 16)

Het jaar 2010 heeft in het teken gestaan van de aanpak van spoedlocaties ten laste van de doeluitkering stedelijke vernieuwing/ISV-1, de uitvoering van projecten ten laste van ISV-2 en de start van de uitvoering ISV-3. De humane spoedlocaties zijn in 2010 onderzocht. De spoedlocaties verspreiding zullen in 2011 worden onderzocht, waardoor onderbesteding heeft plaatsgevonden van € 320.000. Ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen is eind 2010 de bijdrageverordening Stedelijke Vernieuwing Bodem vastgesteld en per 1 januari 2011 van kracht geworden, waardoor in 2010 nog geen bijdragen zijn betaald. Bij de raming is destijds bovendien rekening gehouden met de bruto-uitgaven (inclusief de bijdragen van derden) waardoor een onderschrijding van € 3.691.000 is ontstaan ten opzichte van de raming.

Toelichting Baten (afwijkingen > € 100.000)

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging (	x € 1.000
- Bijdrage bodemsanering projecten personeelskosten	-378
- Interim-bedrijvenregeling	-1.465
- Inkomsten gemeenten/waterschappen bodem	-520
- Inkomsten spoedlocaties (ISV)	-2.154
- Inkomsten Rijk ABdK	-1.071

- Inkomsten gemeenten/waterschappen ABdK	-2.771
- Inkomsten derden ABdK	1.074
- Overig	176
Totaal afwijking baten	-7.109

Interim-bedrijvenregeling

Zie de toelichting aan de uitgavenkant.

Uitvoering Meerjarenprogramma (MJP) Bodem en AbdK (04.A.12 en 14)

De uitvoering van het MJP wordt gefinancierd uit de reserve Decentrale Uitkering Bodem (rijksmiddelen) en inkomsten van provincie, gemeenten, waterschappen en derden. Bij de inkomsten van gemeenten en waterschappen is rekening gehouden met de totale projectkosten. De bijdrage van het waterschap aan de bodemsaneringsprojecten van ABdK is ten onrechte als inkomsten geraamd, waardoor de onderschrijding van € 2.771.000 wordt verklaard.

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) (04.A.16)

Bij de ramingen van projectkosten en subsidies ISV is er vanuit gegaan dat de daadwerkelijke uitgaven veel hoger zouden zijn vanwege het multiplier-effect (factor 3). De bijdragen van derden zijn als inkomsten daarin meegenomen en derhalve te hoog geraamd (€ 2.154.000). De ramingen van de inkomsten (en uitgaven) zullen bij gelegenheid opnieuw worden geactualiseerd.

Toelichting reserves

Reserve: Decentralisatie uitkering Bodem

De doeluitkering is door het Rijk omgezet naar een decentralisatie uitkering Bodem (onderdeel van het provinciefonds).

In het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties (Rijk, Inter Provinciaal Overleg, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Waterschappen) zijn de uitgaven voor de periode 2010-2014 vastgelegd.

De stand van de reserve decentralisatie-uitkering bodem bedraagt per 31 december 2010: € 6.951.153.

04.05 Landbouw

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is.		Het uitvoeringsgerichte deel van de voorgenomen beleidsprestaties ligt in hoofdlijn op koers. Ondersteuning van de in 2010 dominerende maatschappelijke discussies omtrent grootschalige (intensieve) landbouw, mogelijke daaruit volgende verbanden met de volksgezondheid, de provinciale betrokkenheid bij de Q-koortsmaatregelen, en de uit dit geheel voortvloeiende installatie en ondersteuning van de Commissie-Van Doorn (topcommissie) vraagt veel capaciteit, en zal dat in 2011 blijven doen.

Toelichting

De aflopende bestuursperiode stond in het teken van uitvoering. Het uitvoeringsgerichte deel van de beleidsprestaties van landbouw ligt in hoofdlijn op koers, en wordt aangestuurd vanuit het Programma Landelijk Gebied met deeltrajecten in de programma's Mooi Brabant en Schoon Brabant. De provincie heeft bij de uitvoeringsgerichte beleidsprestaties hoofdzakelijk een regierol genomen door partijen bij elkaar te brengen en coalities aan te gaan, en waar nodig – als gevolg van de economische malaise – ook zelf initiatief te tonen. Tevens heeft de provincie de bij deze samenwerking behorende financiële ondersteuning ingezet.

Alle voor deze bestuursperiode daartoe beschikbare middelen zijn ingezet, voor het overgrote deel in cofinancieringsconstructies met andere overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. 2011 zal wat uitvoering betreft gericht zijn op afronding, realisatie en evaluatie.

2010 heeft voor landbouw voor een groot deel in het teken gestaan van de actuele discussie over de manier van voedsel produceren in Brabant, de rol en plaats van de landbouw in het Brabants landelijk gebied, als ook het belang van de gehele agrofoodsector voor de Brabantse economie en de daarmee samenhangende kansen om de transitie naar een duurzame landbouw en agrofoodsector daadwerkelijk in te zetten.

De gevoerde maatschappelijk discussies omtrent schaalontwikkelingen en volksgezondheid – voor een deel onder regie van de provincie Noord-Brabant – hebben dan ook geleid tot een door overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties gezamenlijk gevoelde urgentie om een sterke en duurzame impuls te geven aan de ontwikkeling van de agrofoodsector in Brabant. De installatie van de Commissie-Van Doorn door het College van GS in december 2010 vloeit daar rechtstreeks uit voort. De Commissie-Van Doorn zal de provincie medio 2011 op basis van een concrete versnellingsagenda adviseren hoe de transitie in te zetten.

De effectgerichte beleidsindicatoren worden jaarlijks in kaart gebracht met de bestaande rapportagesystematiek. Genoemde maatschappelijke ontwikkelingen vragen steeds meer een snelle, effectieve en integrale inzet daarvan, over individuele beleidsvelden heen. In 2011 zal dan ook sterk worden ingezet op verbeterde integratie en efficiëntie van de voor handen zijnde rapportagesystematieken om aan College en Staten snel en betrouwbaar de gewenste informatie te kunnen leveren.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
09.A.1 Stimuleren van de verduurzaming van de gangbare landbouw	<i>Aantal pilotprojecten</i> <i>Aantal bedrijven dat maatregelen toepast</i> <i>Aantal duurzame energieprojecten in de landbouw</i>	Streefwaarde 2010: 4 Ja, ruim diverse pilotprojecten op verschillende thema's die betrekking hebben op verduurzaming. Effect: Vermindering emissies, toename inzet duurzame energie, en verbetering dierenwelzijn. Streefwaarde 2010: 387 Ja. Veel deelnemende bedrijven bij m.n. breed opgezette boomteelt- en melkveehouderijprojecten. Streefwaarde 2010: 3 Ja, waarbij de focus ligt op toepassing van zonne-energie.
09.A.2 Beperken agrarische luchtemissie	<i>Aantal geplaatste luchtwassers *</i> <i>(Schoon Brabant) Ammoniakemissie</i>	Streefwaarde 2010: 25 Deels. Qua beschikkingen is het aantal gehaald, wat betreft realisaties (i.e. daadwerkelijke plaatsing van de gecombineerde luchtwasser) nog niet. Dat hangt samen met de realisatieperiode van twee jaar die subsidiënten hebben na beschikking van de toegewezen subsidie. Zie ook toelichting onder tabel. Hierover wordt tweejaarlijks gerapporteerd, volgende rapportage in mei 2011. In Burap II wordt de indicator (23 kton in 2011) toegelicht
09.A.3 Realiseren ontwikkeling biologische landbouw	<i>Aantal projecten</i> <i>Areaal biologische landbouw</i> <i>Aantal biologische landbouwbedrijven</i> <i>Omzetstijging biologische producten</i>	Streefwaarde 2010: 30 Ja, met 32 stuks. Bijzonder was Den Bosch Hoofdstad van de Smaak met meer dan 150 initiatieven, waardoor de bekendheid met biologisch en uit de streek is bij de consument en het bedrijfsleven aantoonbaar toegenomen (onderzoek in opdracht van gemeente Den Bosch) Streefwaarde 2010: Oorspr. 11.000 ha , bijstelling bij Burap I naar 8.000 ha vanwege gewijzigde marktomstandigheden Nee, wel sprake van een toename. Op basis van landelijke cijfers wordt het areaal geschat op ruim 6.000 ha Streefwaarde 2010: 230** Nee, geschat op 182 (in 2010 zijn 10 biologische landbouwbedrijven gestart). Wel grote stijging biologische handels- en verwerkingsbedrijven: 270. Streefwaarde 2010: 10% Ja, 20% omzetstijging eerste 3 kwartalen gebaseerd op landelijke cijfers.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Toename agrariërs die kennis nemen van biologische innovaties</i>	Streefwaarde 2010: 3% Ja, schatting op basis van communicatiecijfers individuele projecten.
09.A.4 Versterken van het kennis- en innovatieklimaat in de agrofoodsector	<i>Aantal bijeenkomsten (innovatiecafé's)</i>	Streefwaarde 2010: 18 Deels. Dit jaar zijn 3 i.p.v. voorgenomen 6 innovatiecafé's georganiseerd door de Agrofood Community Zuidoost-Nederland. Dit i.v.m. de op handen zijnde opheffing van de netwerkorganisatie. Zie verder bij toelichting onder deze tabel.
	<i>Aantal follow up's (samenwerkingsverbanden uit bijeenkomsten)</i>	Streefwaarde 2010: 10 Ja, de Agrofood Community heeft in 2010 speciaal ingezet om een werkwijze te ontwikkelen die ondernemers - die de opgedane inspiratie en ideeën tijdens innovatiecafé's daadwerkelijk willen omzetten in business - daarin ondersteunt.
	<i>Aantal kenniscentra</i>	Streefwaarde 2010: Oorspr. 1 (bijstelling bij Burap I naar 0, omdat proces is vertraagd door koerswijziging universiteit Wageningen) Ja, Wageningen UR werkt hard aan het omvormen van het voormalig Praktijkcentrum Varkenshouderij te Sterksel naar een nieuwe rol als breder kenniscentrum in Zuid-Nederland. De provincie wordt daarbij betrokken, als ook de Commissie-Van Doorn.
09.A.5 Stimuleren van innovatie projecten in de landbouw (LIB-convenant)	<i>Aantal projecten</i>	Streefwaarde 2010: 60 Ja, gerealiseerd zijn 73 innovatieve projecten.
	<i>Aantal spin offs van innovaties (bedrijven)</i>	Streefwaarde 2010: 2.400 ja
09.A.6 Stimuleren van de groei van de verbrede landbouw.	<i>Aantal bedrijven dat wordt ondersteund</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 16 projecten (bij Burap I is de indicator "aantal projecten" omgezet naar "aantal ondersteunde bedrijven") Ja, ruimschoots: via ondersteuning individuele bedrijven (POP) en versterken ondernemersvaardigheden (Interreg Groeikans). Hierdoor laat Brabant over het algemeen een gezonde ontwikkeling van de verbrede landbouw zien die bijdraagt aan de beleidsdoelen van de provincie: economie, vitaliteit landelijk gebied, landschap, milieu en natuur.
	<i>Toename economische waarde verbrede landbouw</i>	Streefwaarde 2010: 10% Ja. Dit is een verwachting op basis van m.n. landelijke omzetcijfers 2007 - 2009 van 28%.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	Omzetstijging streekproducten	Streefwaarde 2010: 10% Ja. Dit is een verwachting op basis van m.n. landelijke cijfers boerderijverkoop 2007 – 2009 met 45%. Via andere kanalen ook groei: supermarkten, webwinkels, streekmarkten, etc.

* *Pilots elektronische monitoring.* Het project is met vertraging opgestart omdat de 5 betrokken luchtwassers in gemeente Gemert-Bakel eerst operationeel moeten zijn voordat de metingen kunnen beginnen.

Het project wordt in 2011 afgerond.

** Dit betreft de totale prestatie, inclusief het aantal biologische bedrijven van voor 2007: 154.

Toelichting

- Wat betreft **09.A.2.** Vanuit de landelijke regeling Gecombineerde Luchtwassers van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zijn in totaal 94 beschikkingen uitgegaan naar Brabantse aanvragers, waarvan 30 op basis van de extra provinciale middelen (zgn. top up) bij de openstellingen van 2008 en 2010. Tot nu toe zijn 13 beschikkingen (33%) vanuit de openstelling 2008 vastgesteld (i.e. luchtwassers geplaatst). Op basis van een extra provinciale regeling opengesteld in 2009 zijn nog eens 6 extra beschikkingen uitgegaan naar pilotbedrijven in Gemert-Bakel, waarvan er uiteindelijk 3 (50%) in 2011 zullen worden gerealiseerd.
- Wat betreft **09.A.4.** De beleidsindicatoren *Aantal bijeenkomsten* (innovatiecafe's) en *Aantal follow up's* (samenwerkingsverbanden uit bijeenkomsten) waren gebaseerd op de samenwerking met o.a. de provincie Limburg, agrofoodondernemers, e.a. in de Agrofood Community Zuid-Oost Nederland. Dit samenwerkingsverband is per 1 januari 2011 opgeheven.
- Wat betreft **09.A.5.** Uit een onafhankelijke evaluatie is gebleken dat de projecten en LIB-themabijeenkomsten hebben gezorgd voor een directe spin-off met een factor 9 tot 10 via 1500 betrokken bedrijven en verbonden met de relevante beleidsthema's van de provincie. De themabijeenkomsten kennen een groot bereik door hun diepgang met een diversiteit aan personen 'die ertoe doen'. Voor de projecten vervult het LIB niet alleen de rol van financier, waarmee ondernemers zich tevens 'moreel' gesteund voelen, maar ook als waardevolle bron van kennis en als netwerk waardoor expertise op diverse terreinen wordt ontsloten. Dit heeft geleid tot een grote kwaliteitsverbetering van het innovatieproces. (LIB:landbouw innovatie

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	506	966	545	421
Lasten cofinanciering	148	332	270	62
Lasten wettelijke taken	59	44	57	-13
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.826	2.687	2.621	67
Lasten	3.540	4.029	3.492	537
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	146	410	22	-388
Rijk	361	556	203	-353
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	506	966	225	-741
Saldo lasten en baten	-3.034	-3.063	-3.268	-205
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	148	192	270	77
Bijdrage uit alg. middelen	2.886	2.871	2.998	127
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.investeringsbudget landelijk gebied	27.839		28.197	
Formatieinzet in fte	Begr.2010 13,0		Jaarrek.2010 12,2	

Toelichting

	x €
Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Verbrede landbouw	355
Overige kleine afwijkingen	182
	537
Totaal afwijking lasten	

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting*Verbrede landbouw*

De achterblijvende uitgaven (en inkomsten) betreffen de EU- en rijkssubsidie aan verbrede landbouwprojecten. De projecten lopen op schema, maar de declaraties blijven achter. Dit wordt in 2011 ingelopen.

	x € 1.000
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	
- Europese subsidie (POP), verbrede landbouw	-505
- Overig	-236
Totaal afwijking baten	- 741

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting*Verbrede landbouw*

Zie toelichting hierboven.

Toelichting reserves*Reserve revitalisering landelijk gebied*

Het saldo van deze reserve bevat geen vrije ruimte, omdat de voeding op basis van aangegane (meerjarige) verplichtingen plaatsvindt.

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale cofinanciering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

04.06 Afval- en grondstoffenbeheer

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)	In jaar	Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving		VAMOS-onderzoeken: Op 30 voormalige stortplaatsen zijn deklaagonderzoeken uitgevoerd. De onderzoeken naar mogelijk humaan risico en verspreidingsonderzoek (spoodlocaties) op voormalige stortplaatsen zullen in 2011 worden uitgevoerd. Evaluatie ex art. 217a Provinciewet: De evaluatie ex art. 217a Provinciewet van beleid en subsidie van voormalige stortplaatsen in de provincie Noord-Brabant, met aanbevelingen, is aangeboden aan de Zuidelijke Rekenkamer en de commissies BE en RM. Op 1-7-2010 heeft de commissie RM ermee ingestemd dat de regierol m.b.t. voormalige stortplaatsen "dun" wordt uitgevoerd. Afvalmining: Drie afvalminingsproeven zijn afgerond. Voorjaar 2011 worden de rapportages verwacht. Sluitingen stortplaatsen: Gelet op de afname van het afvalaanbod hebben in 2010 geen sluitingen van operationele stortplaatsen plaatsgevonden. In 2011 wordt de nazorgorganisatie voor de verwachte sluiting van 2 stortplaatsen in 2012/13 voorbereid
04.B Bevorderen duurzaamheid		Duurzame ontgrondingbeschikkingen: In de verleende ontgrondingbeschikkingen zijn voorwaarden opgenomen om de duurzaamheid te bevorderen. Monitorrapportage: De rapportage 'Monitoring primaire bouwgrondstoffen' is opgesteld Kernenergie: In de zomer van 2010 heeft NIRAS (België) het Afvalplan voor hoogradioactief en langlevend kernafval openbaar gemaakt voor publieksraadpleging. Het zoekgebied voor de opslaglocatie is de grensstreek met Noord-Brabant. Vanwege de grondwaterstromingen raakt dit direct de belangen van de provincie Noord-Brabant. Om die reden is er een bezwaarschrift ingediend. Daarnaast wordt het bestuurlijk traject gevolgd om tot overleg en betrokkenheid bij de besluitvorming te komen en om de beslissing al in dit stadium te beïnvloeden. Evaluatie ex art. 217a Provinciewet: Er heeft een evaluatie ex art. 217a Provinciewet van het grondstoffenbeleid plaatsgevonden. De aanbevelingen en actiepunten worden in 2011 aan GS en commissie BM /BE en Zuidelijke Rekenkamer aangeboden.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.A.17 Uitvoeren eeuwig durende nazorg voor operationele stortplaatsen(=wettelijke taak)	Aantal stortplaatsen in de nazorgfase	Streefwaarde 9 in 2025 – 0 in 2010 Ja, in die zin dat nog geen operationele stortplaatsen in de nazorgfase is gekomen. Gelet op de vertraging in sluiting van de stortplaatsen (afnemend afvalaanbod) ligt de prioriteit op de voorbereiding van de sluitingsverklaringen. De nazorgorganisatie wordt op projectmatige basis vorm gegeven.
04.A.18 Bevorderen van het gebruik van gesloten en voormalige stortplaatsen (zie ook 4.04)	Aantal voldoende onderzochte stortplaatsen Project Kempenbaan (Schoon Brabant)	Streefwaarde : 400 in 2011 Deels. Op basis van voortschrijdend inzicht, is het aantal te onderzoeken stortplaatsen teruggebracht omdat geen verder onderzoek noodzakelijk is (bijstelling bij marap 2011-1). In 2012 zullen 305 voormalige stortplaatsen voldoende zijn onderzocht, waarvan 170 in 2011. Het gewijzigde projectplan sluit aan op het Bodemconvenant en de afspraken over de aanpak van spoedlocaties. Op 30 locaties zijn deklaagonderzoeken uitgevoerd. In 2010 zijn voorbereidingsactiviteiten gedaan met betrekking tot de uitvoering van onderzoeken met mogelijk humaan risico (spoedlocaties) en het verspreidingsonderzoek (grondwater). Ja, eind 2010 is voor de Kempenbaan (gemeente Tilburg) een beschikking afgegeven. In november 2010 zijn juridische belemmeringen in de voortgang van het saneringsproject voormalig stortplaats Kempenbaan te Tilburg weggenomen door de uitspraak van de Raad van State.
04.A.19 Stimuleren van ruimte en materiaal van voormalige stortplaatsen	Aantal ha hergebruikte stortplaatsen	Streefwaarde 2010: 20 ha in 2010, 1200 ha in 2030 (600 stortplaatsen) Ja, in 2010 is 24,86 hectare hergebruikt. In het kader van de Agenda van Brabant is besloten dat de regierol m.b.t. voormalige stortplaatsen “dun” wordt uitgevoerd en geen stimulering van hergebruik meer zal plaatsvinden.
04.B.5 Duurzaam grondstoffenbeheer op basis van bevorderen ruimtelijke kwaliteit	Aantal verleende vergunningen (afhankelijk van aanvragen derden) + Monitoringsverslag	Streefwaarde 2010: oorspr. 50, Bijstelling Burap I van 50 naar 25 wegens achterblijvend aantal aanvragen. Nee, door de crisis is de vraag naar grondstoffen lager. Hierdoor is het aantal vergunningsaanvragen ook lager. Het aantal verleende vergunningen in 2010 bedraagt 19. Tevens zijn 64 meldingen afgedaan. Streefwaarde 2010: 1 Ja. Het jaarlijks ‘Monitoring primaire bouwgrondstoffen’ is gereed. Hierin staat vermeld hoeveel zand, grind en klei er wordt gewonnen en wat de nog te winnen

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		voorraden zijn.
04.B.6 Stimuleren gebruik secundaire bouwgrondstoffen	Aantal provinciale werken waarbij recyclingsbeton wordt gebruikt	Streefwaarde 5 in 2012 - 2 in 2010 Nee. De geplande 2 provinciale werken waarbij recyclingbeton wordt gebruikt zijn niet gerealiseerd vanwege temporisering in de uitvoer van projecten als gevolg van de financiële crisis. In 2011 zal het initiatief worden afgerond waarin marktpartijen worden aangezet tot het opzetten van een operationele productiestructuur voor recyclingbeton.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	1.277	275	1.002
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	2.373	1.456	1.179	277
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.552	2.087	266	1.821
Lasten	4.926	4.820	1.720	3.100
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	2.646	2.730	1.173	-1.557
Baten	2.646	2.730	1.173	-1.557
Saldo lasten en baten	-2.280	-2.090	-547	1.543
Bijdr.reserve regionale structuurversterking	1.100	1.800	0	-1.800
Bijdrage uit alg. middelen	1.180	290	547	257
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Algemene reserve component regionale structuurversterking	145.830		107.181	

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		22,0	20,7	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Sufalnet4U (interreg)	1.002
- vernieuwend instrumentarium stortplaatsen, project Kempenbaan (Schoon Brabant)	1.800
- Programmakosten ontgrondingen	193
Overige kleinere afwijkingen	105
Totaal afwijking lasten	3.100
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Sufalnet4U (interreg)	-1.002
Overige kleinere afwijkingen, waaronder:	
- Nazorgheffing i.v.m. leemtetwet € 126	
- Heffingen ontgrondingen € 175 (is abusievelijk nog in begroting opgenomen)	
- Leges ontgrondingen € 110 (invloed crisis)	
	-555
Totaal afwijking baten	-1.557

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

Sufalnet4U (interreg) € 1.002.000 (04.A.18 en 19)

De partners in het Europese project Sufanet4U, waar de Provincie lead partner voor is, hebben minder gedeclareerd dan zij oorspronkelijk begroot hebben. De inhaalslag volgt in 2011.

Vernieuwend instrumentarium stortplaatsen, project Kempenbaan (Schoon Brabant) (04.A.18)

Voor het project Kempenbaan €2,3 mln. (gemeente Tilburg) is 17 december 2010 de beschikking afgegeven.

Er is in 2010 hiervoor € 1,8 mln minder onttrokken uit de reserve regionale structuurversterking. Deze middelen blijven in 2011 beschikbaar.

Programmakosten ontgrondingen €193.000

Afwikkeling van het ontgrondingsproject te Cuijk loopt vertraging op. De onderbesteding in 2010 zal in 2011 ingezet worden.

Middelen blijven beschikbaar.

Toelichting van de afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting

Sufalnet4U (interreg) € 1.002.000 (04.A.18 en 19)

Zie toelichting hierboven.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Regionale structuurversterking

De onderbesteding op de bijdrage uit de reserve regionale structuurversterking is te verklaren uit de onderbesteding op de onderwerpen die boven toegelicht zijn. De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

04.10 Handhaving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
04.C <i>Verbeteren naleefgedrag (voor wat betreft natuur, water, milieu en bodem) en het verminderen van toezichtslasten (bij overheden, bedrijven en overige organisaties)</i>		<i>Verbeteren Naleefgedrag</i> De naleving op de verschillende wetsdomeinen loopt uiteen. Steeds ligt de spontane naleving gemiddeld boven de 52% en loopt dit na hercontrole op tot gemiddeld 86%. Naleving wordt door vele factoren beïnvloed. Naast toezicht (o.a. pakkans) en handhaving (o.a. sanctieschade) zijn dat bijvoorbeeld ook de kennis over wet- en regelgeving en het normenkader van de toezichtgenieter. <i>Vermindering toezichtlasten</i> In 2009 hebben we vastgesteld dat gemiddeld gesproken de toezichtlast reeds zo laag was dat er geen winst meer verwacht mag worden. Anders gezegd: er is nauwelijks meer sprake van een vermijdbare last. In individuele gevallen kan nog wel wat winst worden geboekt. De indicator voor toezichtlast is de zogenaamde toezichtlastindex. Deze loopt van 1 (geen last) tot 5 (zeer hoge last). Doel is om in 2012 de last voor alle doelgroepen te hebben teruggebracht tot maximaal 2,3 <i>Regionale uitvoeringsdienst</i> In 2010 is op grond van het rapport "Van Brabants bont naar Brabants maatwerk" besloten dat gemeenten en provincie in vier regio's de mogelijkheid onderzoeken van een regionale uitvoeringsdienst (RUD). Ook de waterschappen nemen aan dit proces deel. Van invloed is hierbij de uitspraak van de Eerste Kamer dat het proces van onderop moet plaatsvinden en dat geen wettelijke regeling wordt voorzien. De besluitvorming op hoofdlijnen zal in iedere regio in 2011 plaatsvinden waarna de uitwerking en implementatie zal volgen. De start van de RUD's zal vermoedelijk op 1 januari 2013 zijn.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
04.C.1 verbeteren naleefgedrag	% van de uitgevoerde 1e controles waarbij de conclusie "in orde" is (spontane naleving)	Streefwaarde 2010: 54% Ja, de spontane naleving is in 2010 opgelopen naar gemiddeld 69%. Hiermee is de doelstelling van 52% ruimschoots gerealiseerd. De spontane naleving van de doelgroepen in het blauwe kleurspoor bleef met 48% net onder dit gemiddelde.
04.C.2 verbeteren naleefgedrag	% naleving na hercontrole	Streefwaarde 2010: 82% Ja, we zien bij de eerste hercontrole dat de naleving fors toeneemt naar gemiddeld 91%. In slechts 9% van de gevallen is de overtreding (die bij de eerste controle werd geconstateerd) niet ongedaan gemaakt. De doelgroepen in het blauwe kleurspoor bleven met 86% achter op het gemiddelde maar voldoen nog ruimschoots aan de doelstelling van 82%.
04.C.3 vermindering toezichtlasten	Toezichtslast-index	Streefwaarde 2010: <2,6 In 2009 bedroeg de gemiddelde last 2,3. Doel is om in 2012 de toezichtslast voor alle doelgroepen te hebben teruggebracht tot maximaal 2,3. Voor 2010 en 2011 zijn geen tussendoelen gesteld.
04.C.4 professionalisering Noord-Brabantse handhavingsorganisaties	% van de organisaties dat als achterblijver wordt gekwalificeerd t.a.v. kwaliteit milieuhandhaving	Streefwaarde 2010: 15% Ja, eind 2010 waren er nog 6 gemeenten die voor de milieuhandhaving als achterblijver worden aangemerkt. Dit is 9% van de Brabantse gemeenten. Per 1 oktober 2010 is het Besluit omgevingsrecht van toepassing. Gemeenten dienen voor de Wabo-taken te voldoen aan de verbrede professionaliseringseisen. In 2010 voldeden 11 gemeenten (15%) niet aan deze eis.

Toelichting

In 2010 is het volgende gedaan:

Verbetering naleefgedrag:

- Het ketentoezicht is uitgebouwd naar 4 afvalverwijderingsketens en de grondketen.
- Het toezicht op de naleving van ILG-subsidiebepalingen is operationeel.
- In 2010 is het toezichtsnetwerk 'Samen Sterk in het Buitengebied' zoals dat operationeel is in de regio Zuidoost-Brabant, geëvalueerd. Het netwerk is succesvol gebleken in het vergroten van de pakkans en het doen wegnemen van overtredingen. In 2011 wordt ingezet op verbreding van het netwerk. Het handhavingsarrangement

(handhavings-afspraken) zal verbreed worden met het Functioneel Parket met de onderwerpen 'Samen Sterk in het Buitengebied' en systeemgericht toezicht. Door strafrechtelijk en bestuursrechtelijke instrumenten te bundelen wordt een beter effect in de naleving bereikt.

- Het provinciale Vignet Veilig en Schoon voor zwembaden levert geen betekenisvolle bijdrage meer aan het naleefgedrag. Voor het jaar 2011 zal dit vignet niet meer worden toegekend. Met de branche wordt een nieuwe stap gezet gericht op de verdere verbetering van de nalevingcompetentie.
- Het etalageproject Asbest is geëvalueerd en heeft geleid tot enkele aanbevelingen voor het toezicht. Inmiddels is in het kader van de handhavingsamenwerking met

andere partners een toezichtproject Asbest gestart waarin deze aanbevelingen worden meegenomen.

Vermindering toezichtlast

- Het project systeemgerichte toezicht is uitgebreid met een aantal Wabo-inrichtingen en verbreed naar zwembaden (in totaal nemen nu ruim 60 inrichtingen deel). De deelnemers verbeteren binnen dit project hun nalevingcompetentie waardoor de inlevingsprestaties verbeteren en de toezichtlast kan afnemen. (Wabo: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht).
- Er is gestart met de verdere integratie van het toezicht binnen de domeinen Chemie en Afval. We participeren in de landelijke aanpak.
- We werken in 2011 aan een zo groot mogelijke integratie van het toezicht in het kader van de Wabo en de nieuwe Verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant. Maar ook aan de integratie van systeemgericht toezicht en Brzo-toezicht. (BRZO: Besluit risico's Zware Ongevallen)

Interbestuurlijk toezicht

- Op basis van de in 2009 uitgevoerde audits naar de kwaliteit van de handhaving van het omgevingsrecht zijn in 2010 bij 11 achterblijvende gemeenten verbetertrajecten in gang gezet. Het aantal achterblijvers voor milieu is teruggebracht

naar 6 gemeenten. Het verbetertraject wordt voor deze gemeenten in 2011 gecontinueerd.

- In overleg met de Brabantse handhavingmanagers zijn in 2010 voorstellen ontwikkeld tot bijstelling van de samenwerkingstructuur en -afspraken. Met name betreft dit de overlegstructuur als de wijze waarop de organisatie van projecten gestalte krijgt. In 2011 worden de voorstellen afgerond en zal na besluitvorming de invoering van de verbeteringen ter hand worden genomen.
- De Speerpunten voor de Brabantse handhavingsamenwerking (Meerjarenprogramma handhavingsamenwerking 2010 - 2012) zijn in uitvoering genomen. De Speerpunten lopen door in 2011.

De Brabantse handhavingstrategie "Zò handhaven wij in Brabant" is in 2010 geëvalueerd. Het resultaat hiervan en verandervoorstellen zijn in het Bestuurlijk Provinciaal handhavingoverleg vastgesteld. Aanvullend is het proces van invoering van de vernieuwde strategie gestart. Naast de website www.handhaveninbrabant.nl waarop ondersteunende documenten over de strategie worden gepresenteerd is in 2010 de rondgang langs alle partners gestart. Dit om draagvlak voor de strategie bij de partners te verkrijgen. Ook komen langs deze weg knelpunten in beeld. Dit implementatietraject wordt in 2011 voortgezet.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	4.523	5.454	5.254	200
Kapitaallasten	82	117	182	-65
Lasten voor autonome taken	1.251	2.107	1.787	319
Lasten	5.857	7.677	7.223	454
				Vershil b-a
Herkomst middelen				
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	15	15
Overige programmabaten	265	1.185	1.392	208

Baten	265	1.185	1.408	223
Saldo lasten en baten	-5.592	-6.493	-5.815	677
Bijdrage uit alg. middelen	5.592	6.493	5.815	-677
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Raming VJN 2010	Raming NJN 2010	Jaarrek. 2010	verschil
Milieumeetwagens	229	229	219	-10
Formatieinzet in fte		Begr.2010 74,0	Jaarrek.2010 68,0	

Toelichting

Financiële toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- toezicht en handhaving	520
<i>Overschrijding</i>	
- overige	-66
Totaal afwijking lasten	454

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- diversen	223
Totaal afwijking baten	223

De realisatie is in 2010 ongeveer conform de planning gelopen.

Toezicht: en handhaving

Toezicht en handhaving hebben minder gekost dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor de doorontwikkeling van de milieuklachtencentrale en voor het onderhoud aan het monitoringssysteem. Daarnaast zijn er enkele kleine incidentele meevallers gerealiseerd. Met de doorontwikkeling van de milieuklachtenafhandeling is een pas op de plaats gemaakt vanwege de ontwikkelingen omtrent de regionale uitvoeringsdiensten. Enkele onderhoudskosten aan het monitoringssysteem zijn uit centrale budgetten betaald.

04.11 Proeftuinen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
04.A Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving		In de nieuwbouwwijken zijn de duurzaamheidsambities in onomkeerbare ruimtelijke plannen vastgelegd. Via aanbesteding aan consortia komen voorbeeldwoningen, die model staan voor de verdere invulling van de wijk Geerpark. De warmtevoorziening van woningen en andere gebouwen in de wijk Stadsoevers wordt voorzien door benutting van industriële restwarmte. Bij de wijk Meerhoven geschiedt dit door biomassacentrales, die worden gestookt op ingezameld snoeiafval. Vrijkomende reststromen op het industrieterrein Moerdijk worden benut als grondstof voor andere bedrijven. De aanleg van de N329 wordt energieneutraal uitgevoerd.
04.B Bevorderen duurzaamheid		Met de inzet van de provincie in de proeftuinen wordt een zichtbare impuls gegeven aan het bevorderen van de duurzaamheid in Brabant. Zonder inbreng van de provincie zouden deze projecten niet zijn gestart of zouden een minder grote ambitie hebben gekregen. Dit wordt bevestigd door Telos in een onderzoek naar de uitvoering van de proeftuinen, als onderdeel van de evaluatie van Vertrouwen in Brabant. Met de proeftuinen wordt een versnelde realisering van op duurzaamheid gebaseerde extra innovatie op concrete locaties in Brabant gerealiseerd.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
04.A.20/B.7 Vergroten duurzaamheid en innovatie via samenwerking in aansprekende projecten (Schoon Brabant)	<i>Aantal afgeronde proeftuinprojecten</i>	Proeftuinen worden in 2011 afgerond.
	<i>Aantal afgesloten intentieverklaringen/samenwerkingscontracten</i>	Streefwaarde : 6 in 2011. Bij de MidTermReview in 2009 is besloten dat de proeftuin LOG's niet wordt voortgezet. Dit betekent dat in 2011 5 proeftuinen worden afgerond.
	<i>Aantal uitvoeringsprojecten in de proeftuinen</i>	Streefwaarde 2010: 10 Nee. Via een innovatieve aanbesteding is de reconstructie van de Weg van de Toekomst (N329) gestart. De weg wordt energieneutraal, met toepassing van nieuwe verlichtingsconcepten en een optimale landschappelijke inpassing. Voor de wijk Geerpark (gem Heusden) is opdracht gegeven voor de bouw van 22 energieneutrale voorbeeldwoningen, die model staan voor de rest van de wijk. De warmtevoorziening voor de wijk Stadsoevers (gem Roosendaal) wordt geleverd via benutting van de restwarmte van een nabijgelegen afvalverwerkingsbedrijf. Eveneens in deze wijk wordt de Molenbeek benut als stedelijke EVZ en voor recreatieve doeleinden. Op het

industrieterrein Moerdijk zijn door vier marktpartijen de eerste stappen gezet naar een lokaal energiebedrijf. Uitgewerkte business cases voor duurzame koppelingen voor drie bedrijvenclusters leiden tot daadwerkelijke investeringen in een multicore ringleidingstelsel. Afronding van de projecten zal in 2011 plaatsvinden.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	7.945	6.665	4.043	2.622
Lasten	7.945	6.665	4.043	2.622
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-7.945	-6.665	-4.043	2.622
Bijdr.res.regionale structuurversterking	4.850	1.660	838	-822
Bijdrage uit alg. middelen	3.095	5.005	3.205	-1.800
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Algemene reserve component regionale structuurversterking		145.830	107.181	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 12,0	Jaarrek.2010 11,3	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
-Duurzame nieuwbouwwijk, Geerpark	496
-Biomassacentrale's Samen investeren in Brabantstad	926
-Duurzame herstructureringswijk Helmond-West	979
overige kleinere posten, waaronder:	
- Procesbegeleiding (92) en organisatiekosten (70) van programma Schoon Brabant.	221
Totaal afwijking lasten	2.622

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting*Geerpark's ambitie van de meest duurzame woonwijk. (04.A.20 / B.7)*

Enige vertraging is in 2010 opgetreden, vanwege besluitvorming bij gemeente Heusden en het waterschap.

De subsidie voor Geerpark zal worden ingezet om de innovaties als bij het etalageproject en het pand Mommersteeg te realiseren.

Biomassacentrale's Samen investeren in Brabantstad 04.A.20 / B.7)

Enkele projecten lopen vertraging op. In totaal wordt er voor deze projecten € 926.000 minder onttrokken uit de reserve regionale structuurversterking voor 2010. Deze middelen blijven in 2011-2012 beschikbaar voor het vervolg van deze projecten.

Duurzame herstructureringswijk Helmond-West 04.A.20 / B.7)

De prestaties die grotendeels niet in 2010 gerealiseerd zijn, schuiven door naar 2011. De middelen blijven beschikbaar in de reserve regionale structuurversterking.

Toelichting reserves*Reserve Regionale structuurversterking*

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

Apparaatskosten programma Milieu				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Apparaatskosten	35.567	35.793	32.846	2.947

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Natuur, bos en landschap

05.01 Algemeen natuur, bos en landschap	118
05.02 Natuur	122
05.03 Landschap	127

Programma 05 Natuur, bos en landschap

Portefeuillehouder:

Drs. P.A. van Vugt

05.01 Algemeen natuur, bos en landschap

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit		Deze doelstelling is het maatschappelijke effect van alle onderliggende prestaties uit programma Natuur, bos en Landschap én Milieu én Water. Specifiek m.b.t. natuur blijkt uit de "Toestand van de Brabantse Natuur 2008" (op 7 april 2009 door GS vastgesteld) dat: - Zeldzame soorten zeldzamer worden en algemenere soorten algemener. - De oppervlakte natuur toeneemt. - Het <i>inrichten</i> van natuur een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit. - De Brabander in het algemeen redelijk tevreden is over de natuur (score 6.9), maar dat in stedelijke regio's de behoefte bestaat aan meer natuur in de directe leefomgeving. De streefwaarde voor een gezonde leefomgeving is een stijging van de natuurindex. De index is echter gedaald van 0,98 in 2005-2006 naar 0,84 in 2007-2008. De streefwaarde voor biodiversiteit was dat de afname van biodiversiteit in 2010 gestopt zou zijn. Echter, ook in 2010 is de biodiversiteit nog steeds aan het afnemen. Daarom blijft inzet op biodiversiteit vereist wil de nieuwe Europese doelstelling, het stoppen van de afname in 2020, wel gehaald worden. Gemeenten, burgers en landbouw tonen betrokkenheid bij biodiversiteit en nemen hun verantwoordelijkheid door initiatieven te starten. Hierdoor staan de kwaliteit van het leefmilieu binnen het bebouwde gebied en de biodiversiteit in het agrarische gebied en stedelijke omgeving minder onder druk.

Toelichting

In 2009 is de 4-jaarlijkse "Toestand van de Brabantse Natuur 2008" vastgesteld. Deze laat zien dat de biodiversiteit nog steeds afneemt. In 2010 werd het Natuur- en Landschapsoffensief Brabant uit 2002 geactualiseerd met als belangrijkste thema's het behoud van de biodiversiteit, bouwen aan het Brabantse Landschap en natuur voor mensen. Het ontwerp is in het najaar 2010 aangeboden aan de Commissie Ruimte en Milieu. Naar verwachting wordt het beleid in 2011 door GS vastgesteld. De ruimtelijke

aspecten van het natuur- en landschapsbeleid zijn in 2010 door PS vastgelegd in de Structuurvisie RO en de Verordening Ruimte.

PS hebben in december 2010 de 1e tranche Investeringsstrategie van de Agenda van Brabant vastgesteld. Hierin is het project Landschappen van Allure opgenomen. Met een aantal gerichte investeringen zullen drie provinciale landschappen (het Groene Woud, de

Brabantse Wal en de Maashorst) de komende 5 jaar versterkt worden. Het project richt zich op drie componenten:

- Ecologische investeringen aan de basis zoals rond bodem, water en natuur.
- Verduurzaming en vergroening van dynamische ontwikkelingen zoals rond infrastructuur, stad en economie.
- Het ondernemen en beleven in het groen, zoals landbouw en recreatie& toerisme.

Het afronden van de Natura 2000-beheerplannen ondervindt momenteel vertraging, omdat een wezenlijk onderdeel van het beheerplan - de stikstofparagraaf - niet ingevuld kan worden. Hiervoor zijn we afhankelijk van instrumenten en bestuurlijke afspraken die in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) door het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie worden ontwikkeld. De instrumenten zullen maart 2011 gereed zijn. De bestuurlijke afspraken m.b.t. o.a. financiering, bijdragen van de sectoren aan de stikstofoplossing worden vastgelegd met de vaststelling van het definitieve PAS eind 2011. In de periode april - juni 2011 vindt de gebiedsgerichte (dus op het niveau van de beheerplannen) fase van de PAS plaats. Daarna kunnen wij weer verder met de afronding van de ontwerp-beheerplannen. Voor acht ontwerp-beheerplannen van onze Natura 2000-voortouwgebieden zal de inspraakprocedure eind 2011 worden gestart, de plannen worden daarna vastgesteld. Voor de twaalf Natura 2000-gebieden in Brabant, waar de Provincie Noord-Brabant niet het voortouw heeft maar wel het bevoegd gezag is in het kader van vergunningverlening, zal ook het

merendeel in 2011-2012 de inspraakprocedure doorlopen en door ons worden vastgesteld.

Op 31 maart 2010 is de Crisis- en Herstel Wet in werking getreden waardoor in veel gevallen, veelal in combinatie met de verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant, de vergunningplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet vervalt. De provinciale verordening Stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant is op 9 juli 2010 door PS vastgesteld en op 15 juli in werking getreden. De verordening introduceert een meldingsplicht voor veehouderij. In 2010 zijn ca. 60 meldingen afgehandeld. Op een melding wordt door ons positief beslist als de voorgeschreven emissiearme staltechnieken worden toegepast en als er voldoende gesaldeerd kan worden via de provinciale salderingsbank. Het beleid ten aanzien van ontheffingen op voorhand in het kader van de Flora- en Faunawet zal waar mogelijk worden voortgezet.

De subsidieregeling natuur- en milieueducatie is populair. Van de 24 aanvragen konden 9 aanvragen (deels) gehonoreerd worden; de rest is afgewezen, grotendeels vanwege het bereiken van het subsidieplafond. Hiermee is het budget voor 2010 en 2011 uitgeput. De tweede tender van 2010 is daarom niet opengesteld.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
05.A.1 Het in beeld brengen van ontwikkelingen in natuur en landschap en beschikbaar stellen van kennis en informatie ten behoeve van beleidsontwikkeling	<i>Aantal locaties trendmonitoring flora en fauna</i>	720 Gerealiseerd.
05.A.2 Het in beeld brengen van ontwikkelingen in natuur en landschap en beschikbaar stellen van kennis en informatie ten behoeve van beleidsontwikkeling en projectuitvoering	<i>Aantal ha vlakdekkend geïnventariseerd</i>	60.000 ha
	<i>Aantal projecten waarvoor ecologische informatie is geleverd</i>	45 Beiden zijn gerealiseerd.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
05.A.3 Het vergroten van maatschappelijk draagvlak voor natuur en landschap	<i>Aantal uitvoeringsprojecten natuur- en milieu-educatie</i>	Oorspr. 24 (bijstelling bij Burap I van 24 naar 28 projecten in 2010) (prestatie is bij burap II bijgesteld van 28 naar 30 projecten in 2010) Gerealiseerd. Het budget voor 2011 is reeds verplicht. De streefwaarde voor 2011 is daarom in de Burap 2 aangepast van 36 naar 30.
05.A.4 Het vergroten van maatschappelijk draagvlak voor natuur en landschap	<i>Aantal adviezen van IVN C*</i>	Oorspr. 800 (bijstelling bij Burap I van 800 naar 1.000 adviezen) (bijstelling bij burap II van 1.000 naar 900 adviezen in 2010) Bijgesteld doel van 900 is gerealiseerd
05.A.5 Het beschermen van natuur en landschap	<i>Aantal ontheffingen en vergunningen groene wetten</i>	Oorspr. 250 adviezen per jaar (bijstelling Burap I: aantal ontheffingen Groene Wetten : 106 en aantal vergunningen Groene Wetten 153) (bijstelling bij burap II: aantal meldingen Groene Wetten 1.100 per jaar waarvan 300 in 2010) Doel is niet gerealiseerd. De realisatie is vraaggestuurd. Alle aanvragen zijn afgehandeld. Geen verdere gevolgen voor doelbereik.
05.A.6 Het beschermen van natuur en landschap	<i>Aantal vastgestelde provinciale beheerplannen Natura 2000</i>	Bij burap II is prestatie bijgesteld van 9 naar 2 omdat beheerplannen vertraging oplopen als gevolg van afhankelijkheid van gegevens van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie met betrekking tot stikstofparagraaf. Doel is niet gerealiseerd. Afronding van alle 9 provinciale beheerplannen schuift door naar 2011. Afronding van 8 beheerplannen is afhankelijk van de Programmatische Aanpak Stikstof. Deze is in ontwikkeling. 1 beheerplan kan eerder in procedure worden gebracht.
05.A.7 Het beschermen van natuur en landschap	<i>Aantal vastgestelde beheerplannen Natura 2000 van derden</i>	Bij burap II is prestatie bijgesteld van 8 naar 0 omdat beheerplannen vertraging oplopen als gevolg van afhankelijkheid van gegevens van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie met betrekking tot stikstofparagraaf. Afronding van beheerplannen van derden gebeurt nu in 2011 en 2012.

*IVN C: Instituut voor natuurbeschermingseducatie, Consulentchap Brabant

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	929	1.017	995	22
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	2.127	2.067	2.064	3
Lasten	3.056	3.084	3.059	25

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	26	171	132	-39
Baten	26	171	132	-39
Saldo lasten en baten	-3.030	-2.914	-2.927	-14
Bijdrage uit alg. middelen	3.030	2.914	2.927	14
Formatieinzet in fte		Begr.2010 36,0	Jaarrek.2010 33,9	

Toelichting

De afwijking op zowel lasten en baten is zeer gering.

05.02 Natuur

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)	In jaar	Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit		Deze doelstelling is het maatschappelijke effect van alle onderliggende prestaties uit programma Natuur, bos en Landschap én Milieu én Water. Specifiek m.b.t. natuur blijkt uit de "Toestand van de Brabantse Natuur 2008" (op 7 april 2009 door GS vastgesteld) dat: - Zeldzame soorten zeldzamer worden en algemenere soorten algemener. - De oppervlakte natuur toeneemt. - Het <i>inrichten</i> van natuur een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit. - De Brabander in het algemeen redelijk tevreden is over de natuur (score 6.9), maar dat in stedelijke regio's de behoefte bestaat aan meer natuur in de directe leefomgeving. De streefwaarde voor een gezonde leefomgeving is een stijging van de natuurindex. De index is echter gedaald van 0,98 in 2005-2006 naar 0,84 in 2007-2008. De streefwaarde voor biodiversiteit was dat de afname van biodiversiteit in 2010 gestopt zou zijn. Echter, ook in 2010 is de biodiversiteit nog steeds aan het afnemen. Daarom blijft inzet op biodiversiteit vereist wil de nieuwe Europese doelstelling, het stoppen van de afname in 2020, wel gehaald worden. Gemeenten, burgers en landbouw tonen betrokkenheid bij biodiversiteit en nemen hun verantwoordelijkheid door initiatieven te starten. Hierdoor staan de kwaliteit van het leefmilieu binnen het bebouwde gebied en de biodiversiteit in het agrarische gebied en stedelijke omgeving minder onder druk.

Toelichting

De grondverwerving voor de Ecologische HoofdStructuur (EHS) is in de ILG bestuursperiode door ons zeer actief vormgegeven. Daardoor zijn we er in geslaagd de ILG doelen voor de volledige ILG periode (tot en met 2013) nu al te realiseren! (ILG: Investeringsbudget Landelijk Gebied) Door de besluiten in het regeer- en gedoogakkoord is de realisatie van de EHS in een ander daglicht komen staan en wordt de EHS herijkt. Tevens is door het Rijk aangekondigd dat de Robuuste Verbindingen worden geschrapt. Dit alles heeft tot gevolg dat de verwerving van de EHS maar ook de ruilingen ten behoeve van de EHS getemporeerd worden totdat de uitkomsten van de herijking beschikbaar zijn. Ook voor de inzet van BBL-gronden voor particulier natuurbeheer wordt een pauze ingelast. (BBL:Bureau beheer landbouwgronden) Doordat er deze

bestuursperiode meer aandacht is gegeven aan de mogelijkheden voor particulier natuurbeheer, zijn er verschillende initiatieven in voorbereiding.

De realisatie van droge ecologische verbindingzones (EVZ's) is succesvol geweest. Het grote aantal subsidieaanvragen heeft gezorgd voor vele mooie projecten. Hierdoor is het budget voor deze bestuursperiode nu al uitgeput. PS hebben eind 2010 besloten om ten behoeve van het jaar 2011 nog € 11,4 miljoen extra vrij te maken.

In het kader van de versterking van de natuur via soortenbescherming zijn dit jaar de leefgebiedsplannen Stedelijk gebied en Zandgronden afgerond. Oplevering van het leefgebiedsplan Beekdalen is doorgeschoven naar februari 2011. De leefgebiedsplannen Rivieren en Voormalige Zeearmen zijn samengevoegd tot één Leefgebiedsplan dat in

2011 wordt opgepakt. Door de grote hoeveelheid subsidieaanvragen was het budget voor soortbescherming en leefgebiedsplannen in 2010 uitgeput.

In 2010 is het rapport 'Evaluatie Meerjarenprogramma Uitvoering Soortenbeleid 2005-2009' gepubliceerd. Naar aanleiding daarvan hebben PS bij motie aan GS gevraagd vanaf 2011 structureel een bedrag van € 3.000.000 vrij te maken voor leefgebiedenbenadering.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
05.A.8 <i>Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden</i>	<i>Ha nog te verwerven EHS</i>	Oorspr. 2.400 ha (Bij Burap I is aantal ha te verwerven EHS bijgesteld van 2.400 ha naar 2.800 ha) Ja, de cumulatieve doelstelling van 2.800 verworven hectaren is ruim behaald (bijna 3.100 Ha). Daarnaast is met de extra impulsmiddelen ruim 900 Ha verworven. Het totaal komt daarmee op 4.025 Ha.
05.A.9 <i>Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden</i>	<i>Ha nog in te richten EHS</i>	2.000 ha Ja, de cumulatieve doelstelling van 2.000 is ruim behaald (ruim 2.602 Ha).
05.A.10 <i>Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden</i>	<i>Ha nog in te richten REVZ</i>	0 Doel is niet gerealiseerd. De streefwaarde van 1.250 ingerichte hectaren staat onder druk. Er zijn nog geen gronden ingericht.
05.A.11 <i>Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden</i>	<i>Ha te beheren via particulier natuurbeheer</i>	Oorspr. 950 ha (bij Burap 1: is aantal ha bijgesteld van 950 ha naar 628 ha) Nee, er is 440 ¹ (cumulatief) hectaren aangevraagd voor functiewaardering en inrichting. Dit aantal kan mogelijk nog afnemen indien niet alle aanvragen beschikt worden.
05.A.12 <i>Het vergroten en verbeteren van de natuurgebieden</i>	<i>Ha te beheren via agrarisch natuurbeheer</i>	Oorspr. 2.528 ha (bij Burap I is aantal ha bijgesteld van 2.528 naar 2.100 ha) Ja, er is 2.719 ² hectaren in beheer. In 2010 is gestart met collectief weidevogelbeheer in één gebied, wat heeft bijgedragen aan deze prestatie.
05.A.13 <i>Het verbinden van natuurgebieden</i>	<i>Aantal km te realiseren EVZ*</i>	29 km Doel van 29 kilometer meer dan gerealiseerd: in 2010 is voor 32 kilometer EVZ subsidie verleend.
05.A.14 <i>Het verbinden van natuurgebieden</i>	<i>Aantal te realiseren ontsnipperingsvoorzieningen</i>	Bij burap II is prestatie bijgesteld van 174 te realiseren voorzieningen naar 105 te subsidiëren voorzieningen i.v.m. subsidieplafond. Bijgesteld doel van 105 aanvragen is gerealiseerd. Gedeelte van de aanvragen zal pas in 2011 beschikt worden, omdat het aantal subsidieaanvragen het budget voor 2010 overschrijdt.
05.A.15 <i>Het versterken van de natuur</i>	<i>Aantal opgestelde leefgebiedsplannen</i>	Bij burap I is het aantal van 11 opgestelde plannen soortbescherming en habitatplannen gewijzigd in 1 opgesteld leefgebiedplan conform de aanpassing in de ILG-overeenkomst. Bij burap II is het aantal leefgebiedsplannen bijgesteld van 1 naar 4. Leefgebiedsplannen Stedelijk gebied en Zandgronden zijn afgerond. Van Leefgebiedsplan beekdalen is eindconcept besproken. Oplevering eindproduct vindt plaats in februari 2011. Het

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		leefgebiedsplan Rivieren en voormalige zeearmen zijn, vanwege uitputting van de middelen, doorgeschoven naar 2011.
05.A.16 Het versterken van de natuur	Aantal uit te voeren projecten bescherming soorten & habitats	160 Het doel is gerealiseerd. Een vijftal aanvragen is niet gehonoreerd vanwege uitputting budget.

1 Dit betreft voorlopige cijfers van de Dienst Regelingen (agentschap van Min. EL&I).

2 Zie voetnoot 1

* Exclusief de natte EVZ's in het kader van de 2de bestuursovereenkomst met de waterschappen (zie hiervoor het programma 03 Water).

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	37.844	26.147	22.905	3.242
Lasten cofinanciering	95	207	205	2
Lasten wettelijke taken	1.486	1.486	1.486	0
Kapitaallasten	3.300	35.869	35.816	54
Lasten voor autonome taken	14.500	61.397	11.566	49.831
Lasten	57.226	125.107	71.978	53.129
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	1.400	800	270	-530
Rijk	36.087	25.233	22.652	-2.581
Overige programmabaten	619	50	48	-2
Baten	38.106	26.083	22.969	-3.114
Saldo lasten en baten	-19.119	-99.024	-49.008	50.015
Bijdr.res.Revitalisering landelijk gebied	4.053	2.608	1.590	-1.019
Bijdr.res.natuurcompensatie	225	0	0	0
Bijdr.res.provinciaal waterplan	1.875	4.032	781	-3.251
Bijdr.AR component Essent	0	35.049	4.448	-30.601

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	95	207	205	-2
Bijdrage uit alg. middelen	12.871	57.127	41.985	-15.142
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.revitalisering landelijk geb.		16.693	22.550	
Res.natuurcompensatie		225	225	
Res.provinciaal waterplan		0	34.430	
Alg.reserve component Essent		2.584.948	2.373.009	
Res.investeringsbudget landelijk gebied		27.839	28.197	
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		14,0	13,2	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- Verwerving en inrichting Ecologische Hoofdstructuur	31.800
- Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer	1.008
- Subsidie Ontsnippering (Coördinatiepunt Landschapsbeheer)	984
- Ecologische samenhang water / droog	15.670
- Ecoducten	3.000
- Soortenbeleid	307
- Overige (Nationale Parken ILG rijks gelden: 132)	360
Totaal afwijking lasten	53.129

Verwerving en inrichting Ecologische Hoofdstructuur (05.A.8 en 05.A.9)

De verantwoording van de middelen geschiedt conform ILG afspraak op basis van de hectaren Ecologische HoofdStructuur (EHS) die doorgeleverd zijn naar de terreinbeherende organisaties. In 2010 zijn er minder hectaren doorgeleverd dan

verwacht. Als gevolg hiervan is ook de financiële realisatie lager dan geraamd. Dit is een andere werkwijze dan bij de beleidsprestatie. Hier worden namelijk de gronden die zijn aangekocht, maar niet noodzakelijk zijn doorgeleverd, tevens als prestatie genomen.

Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (05.A.11 en 05.A.12)

Binnen het subsidiestelsel is € 1 miljoen minder gerealiseerd dan begroot. De behaalde prestaties blijven achter bij wat begroot was (particulier natuurbeheer). Het achterblijven van de prestaties houdt in dat er minder uitgaven gerealiseerd zijn voor waardecompensatie als gevolg van functiewijziging, voor het inrichten van gronden en tenslotte voor het beheer van deze gronden.

Subsidie ontsnippering CLB (Coördinatiepunt Landschapsbeheer) (05.A.14)

De uitvoering van deze prestatie ligt bij het CLB, die beschikkingen namens de provincie afgeeft. De realisatie van de middelen vindt plaats op basis van afrekeningen die de subsidiënten indienen bij het CLB. In 2010 zijn er minder afrekeningen ingediend dan geraamd. De in 2010 geraamde middelen zijn overigens in zijn geheel verplicht door het CLB middels subsidiebeschikkingen en zullen tot realisatie komen in 2011 en verder.

Ecologische samenhang water / droog (05.A.13, zie ook Water)

Het duurt gemiddeld 6 – 8 jaar om een traject Ecologische Verbindingszone (EVZ) te realiseren. De uitvoering ligt bij de gemeenten en de waterschappen. Dit maakt het lastig om voor één specifiek jaar de exacte kosten te ramen. Daarbij is er voor de EVZ's in november 2010 een bedrag van € 11,4 miljoen door Provinciale Staten ter beschikking van de EVZ's gesteld. Gezien de gemiddelde realisatieduur van een EVZ traject zullen deze middelen in 2011-2018 tot realisatie komen.

Ecoducten (05.A.14)

Ten behoeve van de aanleg van vier faunavoorzieningen is € 3 miljoen beschikbaar gesteld aan het Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport. Inclusief deze bijdrage zijn in het BMIT echter onvoldoende middelen beschikbaar om deze 4 faunavoorziening in de huidige vorm te realiseren. Er is gezocht naar versoberingsmogelijkheden waarbij functionaliteit van de voorzieningen gewaarborgd blijft. Deze zoektocht is geslaagd, maar heeft ertoe geleid dat de bouw van 4 ecoducten in 2011 zal worden aanbesteed. Realisatie zal in 2012 en 2013 plaatsvinden.

Soortenbeleid (05.A.15 en 05.A.16)

Voor een aantal projecten is in 2010 door de subsidiënten geen declaratie ingediend. Dit heeft geleid tot een realisatie die lager is dan de raming. Deze projecten zullen echter in 2011 wel tot realisatie komen.

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Inkomsten verwerving en inrichting Ecologische Hoofdstructuur	- 2.001
- Inkomsten Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer	-1.008
- Overigen	-105
Totaal afwijking baten	-3.114

Inkomsten verwerving en inrichting Ecologische Hoofdstructuur

Deze inkomsten zijn gekoppeld aan de uitgaven. Zoals bij de uitgaven beschreven, is minder gerealiseerd dan gepland waardoor ook de inkomsten lager zijn dan geraamd.

Inkomsten Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer

Deze inkomsten zijn gekoppeld aan de uitgaven. Zoals bij de uitgaven beschreven, is minder gerealiseerd dan gepland waardoor ook de inkomsten lager zijn dan geraamd
Toelichting op reserves

Toelichting reserves

Reserve Provinciaal Waterplan

In 2010 is de reserve PWP (Provinciaal Waterplan) gevormd ter uitvoering van het uitvoeringsplan PWP (2010-2015). Zie toelichting op onderbesteding hierboven.
De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010 € 34.430.107.

Reserve revitalisering landelijk gebied

De bijdrage uit de reserve Revitalisering landelijk gebied blijft met €1.018.000 achter op de raming. Dit hangt samen met de onderbesteding op de EVZ's, waarbij als gevolg van lange looptijden (6-8 jaren) de realisatie over deze periode uitgesmeerd is. Deze reserve bevat geen vrije ruimte, omdat de voeding op basis van aangegane (meerjarige) verplichtingen plaatsvindt. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 22.549.524.

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale cofinanciering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

Reserve Essent (balansverkorting)

Conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden volledig afgewaardeerd (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.
De investeringen EHS komen vanaf sinds 2010 direct t.l.v. de begroting en worden gedekt uit deze reserve.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)	In jaar	Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?
05.A Een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van de biodiversiteit		Deze doelstelling is het maatschappelijke effect van alle onderliggende prestaties uit programma Natuur, bos en Landschap én Milieu én Water. Specifiek m.b.t. natuur blijkt uit de "Toestand van de Brabantse Natuur 2008" (op 7 april 2009 door GS vastgesteld) dat: - Zeldzame soorten zeldzamer worden en algemenere soorten algemener. - De oppervlakte natuur toeneemt. - Het <i>inrichten</i> van natuur een belangrijke bijdrage levert aan de biodiversiteit. - De Brabander in het algemeen redelijk tevreden is over de natuur (score 6.9), maar dat in stedelijke regio's de behoefte bestaat aan meer natuur in de directe leefomgeving. De streefwaarde voor een gezonde leefomgeving is een stijging van de natuurindex. De index is echter gedaald van 0,98 in 2005-2006 naar 0,84 in 2007-2008. De streefwaarde voor biodiversiteit was dat de afname van biodiversiteit in 2010 gestopt zou zijn. Echter, ook in 2010 is de biodiversiteit nog steeds aan het afnemen. Daarom blijft inzet op biodiversiteit vereist wil de nieuwe Europese doelstelling, het stoppen van de afname in 2020, wel gehaald worden. Gemeenten, burgers en landbouw tonen betrokkenheid bij biodiversiteit en nemen hun verantwoordelijkheid door initiatieven te starten. Hierdoor staan de kwaliteit van het leefmilieu binnen het bebouwde gebied en de biodiversiteit in het agrarische gebied en stedelijke omgeving minder onder druk.

Toelichting

De uitvoering van het natuur- en landschapsbeleid buiten de Ecologische HoofdStructuur (EHS) staat goed op de rails. Met 57 Brabantse gemeenten zijn inmiddels meerjarige afspraken gemaakt over de uitvoering van Groen Blauwe diensten. In de afgelopen jaren zijn er in dit kader ca 900 groen blauwe projecten gerealiseerd (inclusief Actief Randenbeheer) en zijn er met de betrokken grondeigenaren (agrariërs en particulieren) meerjarige afspraken gemaakt over duurzaam beheer. Ook de komende jaren zullen op basis van de lopende en nieuwe gebiedscontracten 100-en nieuwe projecten gerealiseerd worden. Het subsidieplafond voor Groen om de stad en Landschapkwaliteit en de regeling 'Herstel Monumentale Lanen op Landgoederen' is op nihil vastgesteld vanwege herprioritering van het beleid.

Voor Schoon Brabant wordt doorverwezen naar de evaluatie Schoon Brabant.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
05.A.17 <i>Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit</i>	<i>Aantal gemeenten waar gebiedscontracten groene en blauwe diensten zijn afgesloten (waaronder Proeftuin Het Groene Woud. Schoon Brabant)</i>	Bijstelling bij burap I van 51 naar 64 gemeenten in 2010. Ja het naar boven bijgestelde doel is vrijwel gerealiseerd. Momenteel zijn er in 57 Brabantse gemeenten gebiedscontracten afgesloten. In vijf gemeenten ligt een gebiedscontract klaar ter ondertekening. Van de vijf resterende gemeenten hebben er nu twee een start gemaakt met de voorbereidingen voor een gebiedscontract. Drie gemeenten doen vooralsnog niet mee (Zundert, Waalre, Son en Breugel).
05.A.18 <i>Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit</i>	<i>Aantal gesubsidieerde projecten via beheersovereenkomsten groene en blauwe diensten (exclusief actief randenbeheer)</i>	Bij burap II is het aantal gesubsidieerde projecten bijgesteld van 300 naar 350. Ja doel is gerealiseerd. 491 projecten zijn gesubsidieerd. Het betreft open inschrijvingen die zich niet laten sturen. Er zijn onverwacht veel projectaanvragen geweest op het eind van het jaar.
05.A.19 <i>Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit</i>	<i>Aantal gesubsidieerde projecten impuls landschapskwaliteit</i>	Oorspr. 19 projecten (bijstelling bij Burap I van 19 naar 8 projecten) Ja bijgesteld doel van 8 is gerealiseerd.
05.A.20 <i>Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit</i>	<i>Aantal gesubsidieerde projecten kleine landschapselementen</i>	Oorspr. 3680 projecten (bijstelling bij Burap I van 3.680 projecten naar 3.500 projecten in 2010) Bijgesteld doel van 3.500 gesubsidieerde projecten is gerealiseerd. Er zijn in totaal 3643 subsidies aangevraagd.
05.A.21 <i>Het verbeteren van de groene relaties stad-land</i>	<i>Aantal gesubsidieerde projecten Groen in en om de stad (GIOS)</i> <i>Aantal projecten Samen Investeren Brabant(stad)</i>	8 Doel is gerealiseerd. 9 in 2013 Nee, twee projecten zijn vervallen De projecten Versterken ecologische relaties Maas – Het Groene Woud (€ 2,6 mln.) en Landschappelijke inpassing Bavelse Berg (€ 1,5 mln) worden niet voortgezet. De projecten van Samen Investeren komen te vervallen omdat ze niet voldoen aan de criteria die gesteld zijn in het financieel beheerskader (vóór 1-1-2011 beginnen met het project). Voor het project Groenblauwe Raamwerk €1,5 mln. (gemeente Breda) is 23 december 2010 de beschikking afgegeven. De indicator zal worden bijgesteld van 9 naar 7 projecten.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
05.A.22 Het versterken van Brabantse landschappen: Het Groene Woud (Schoon Brabant)	Aantal gesubsidieerde projecten	12 cumulatief Ja, prestatie van 3 projecten in 2010 is gerealiseerd. Subsidies zijn verleend aan diverse bezoekerscentra, aan brandingsprojecten en ter ondersteuning van de coördinatie toerisme en recreatie.
05.A.23 Het versterken van Brabantse landschappen: De Maashorst (Schoon Brabant)	Aantal gesubsidieerde projecten	13 cumulatief Ja, prestatie van 5 projecten is gerealiseerd. Subsidie is verleend aan Masterplan bebording, databeheer en ontsluiting gebied, realisatie natuurplan en aan brandingprojecten.
05.A.24 Het versterken van Brabantse landschappen: De Brabantse Wal (Schoon Brabant)	Aantal gesubsidieerde projecten	10 cumulatief Ja, prestatie van 5 projecten is gerealiseerd. Subsidies zijn direct verleend aan recreatieve poort in Bergen op Zoom, evenement Proefmei. Of indirect via meerjarenprogramma Brabantse Wal met medesubsidiëring van andere partijen aan wandelroutes en brandingsactiviteiten.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.478	1.629	529	1.100
Lasten cofinanciering	476	379	327	51
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	15.473	14.276	5.091	9.185
Lasten	17.427	16.283	5.947	10.336
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	428	533	0	-533
Rijk	1.114	1.239	676	-563
Overige programmabaten	0	350	247	-103
Baten	1.542	2.122	923	-1.199
Saldo lasten en baten	-15.885	-14.161	-5.025	9.136

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Bijdr.res.Revitalisering landelijk gebied	3.004	1.050	590	-460
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	476	379	327	-51
Bijdr.res.regionale structuurversterking	5.660	11.032	2.504	-8.528
Bijdrage uit alg. middelen	6.745	1.701	1.603	-97
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.revitalisering landelijk geb.		16.693	22.550	
Res.investeringsbudget landelijk gebied		27.839	28.197	
Alg.reserve component regionale structuurversterking		145.830	107.181	
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		17,0	16,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	
- Schoon brabant "Samen Investeren in Brabant(stad) projecten"	8707
- Groen Blauwe Diensten (gebiedscontracten)	793
- Cultuurhistorie	746
- Overig	90
Totaal afwijking lasten	10.336

Schoon Brabant "Samen Investeren in Brabant(stad) projecten" (05.A.21)

De projecten Versterken ecologische relaties Maas – Het Groene Woud € 2,6 mln. (totaal t/m 2012) en Landschappelijke inpassing Bavelse Berg € 1,5 mln. (totaal t/m 2012) worden niet voortgezet. De projecten van Samen Investeren komen te vervallen omdat ze niet voldoen aan de criteria die gesteld zijn in het financieel beheerskader (vóór 1-1-2011 beginnen met het project). Voor 2010 bedraagt de onderbesteding € 1,8 mln.

Daarnaast lopen er projecten vertraging op (o.a. Verbinding Eindhoven met het Groene Woud, landschapspark Moerenburg – profilering Het Groene Woud). In totaal wordt er voor deze projecten € 6,9 mln. minder onttrokken uit de reserve regionale structuurversterking voor 2010. Deze middelen blijven in 2011-2012 beschikbaar voor deze projecten.

Groen Blauwe Diensten (gebiedscontracten) (05.A.17 en 05.A.18)

De provincie heeft in 2010 met 57 gemeenten lopende gebiedscontracten. Op basis van deze gebiedscontracten worden in de gebieden o.a. beheerscontracten met particulieren

afgesloten. Dit zijn meerjarige overeenkomsten. Binnen deze overeenkomsten wordt op declaratiebasis uitgekeerd, waarbij het moeilijk is te schatten wanneer gemaakte kosten gedeclareerd worden.

Cultuurhistorie (geen beleidsprestatie)

Het betreft hier Europese projecten met cofinanciering van het rijk, de provincie en gemeenten. De bijdragen van de gemeenten waren lager dan oorspronkelijk begroot. Dit heeft geleid tot een vertraging van de uitvoering van de projecten omdat de financiering als gevolg van deze lagere bijdragen niet tijdig rond was. Hierdoor blijft ook de besteding van de overige middelen achter.

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Inkomsten Groen Blauwe Diensten	-679
- Inkomsten Cultuurhistorie	-448
- Overig	-72
Totaal afwijking baten	-1.199

Inkomsten Groen Blauwe Diensten

De inkomsten die betrekking hebben op de Groen Blauwe Diensten betreffen hoofdzakelijk de bijdragen van de gemeenten. Deze bijdragen zijn gekoppeld aan de uitgaven. De uitgaven zijn lager dan geraamd waardoor ook de inkomsten lager zijn.

Inkomsten Cultuurhistorie

De inkomsten die betrekking hebben op de Cultuurhistorie, te weten de Europese en rijksgelden zijn gekoppeld aan de uitgaven. Aangezien deze lager zijn dan geraamd, zijn ook de inkomsten lager.

Toelichting op reserves

Reserve revitalisering landelijk gebied

De bijdrage uit de reserve revitalisering landelijk gebied blijft met € 460.000 achter bij de raming. Dit hangt samen met de onderbesteding op het groene woud en de gebiedscontracten waarbij blijkt dat de meerjarige verplichtingen minder snel tot realisatie leiden dan gepland. De reserve bevat geen vrije ruimte, omdat de voeding op basis van aangegane (meerjarige) verplichtingen plaatsvindt.

De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 22.549.524.

Reserve Regionale structuurversterking

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

Reserve investeringsbudget landelijk gebied (ILG)

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale co-financiering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

Apparaatskosten programma Natuur, bos en landschap				
Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr.	a.Begr.na wijz.	b.Realisatie	Verschil a-b
(exploitatie)	2010	2010	2010	
Apparaatskosten	9.153	9.153	8.752	400

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Sociaal economische zaken

06.01 Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	134
06.02 Brabant bruist	139
06.03 Schone, slimme en concurrerende economie	144
06.04 Economie, algemeen en uitvoering	148
06.06 Europees beleid	153

Programma 06 Sociaal economische zaken

Portefeuillehouder:
mw.ir. C.W. Jacobs

06.01 Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
06.A Goed opgeleide en flexibele beroepsbevolking, zonder onderscheid in participatiekansen		De verschillende beleidsprestaties hebben een substantiële bijdrage geleverd aan een goed functionerende arbeidsmarkt. De flexibiliteit van de beroepsbevolking neemt daardoor toe en een verhoging van de arbeidsparticipatie wordt nagestreefd. Tevens is ingezet op toptalenten op het gebied van onderwijs, cultuur en sport. Deze talenten dragen bij aan een bloeiende economie, cultuur en sportwereld en aan de internationale uitstraling van Brabant. Daarnaast is geïnvesteerd in een beroepsbevolking met 'gevoel' voor ondernemen. Brabanders maken vanaf jonge leeftijd kennis met ondernemerschap door integratie hiervan in alle lagen van het onderwijs.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
Flexibele en goed opgeleide beroepsbevolking		
06.A.1 Goed functionerende arbeidsmarkt (matchen van vraag en aanbod)	<i>Aantal platforms techniek</i>	Streefwaarde 2010: 5 Ja. In 2010 hebben de vijf platforms techniek in totaal 80 projecten uitgevoerd om de instroom in technische studies te verhogen.
	<i>Aantal Brabantse arbeidsmarktdagen</i>	Streefwaarde 2010: 0 Als gevolg van bezuinigingen heeft in 2010 géén Brabantse arbeidsmarktdag plaatsgevonden. Gevolg hiervan voor het te bereiken effect is dat de betrokkenheid van de provincie bij de partners op de arbeidsmarkt is verminderd. De Brabantse Arbeidsmarktdag wordt doorgaans gebruikt om met het Brabantse netwerk te discussiëren over relevante actuele thema's en de provincie wordt meer zichtbaar.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Aantal uit te geven leerbonnen</i>	Streefwaarde : 3.400 in totaal, bijstelling burap II 2010: 3.400 leerbonnen in totaal i.p.v. 3.400 leerbonnen per jaar Ja. In totaal zijn 4400 leerbonnen uitgegeven. Dit is boven de norm van 3400.
	<i>Aantal regionale hrm servicepunten</i>	Streefwaarde 2010: 7 Ja. Naast de 6 bestaande regio's (West-Brabant, Tilburg, Den Bosch, Oss, Eindhoven en Helmond) heeft een zevende regio (Waalwijk, als 7de voortrekkersgemeente) een eigen plan ontwikkeld en ingediend. Omdat een robuuste HRM Infrastructuur juist ook in een tijd van economische malaise een belangrijke linking pin functie vervult, is dit 7de HRM servicepunt met behulp van crisisgeldten gerealiseerd. De 7 HRM servicepunten vormen gezamenlijk een robuust Brabant dekkend netwerk. Meer werkgevers en werknemers hebben gebruik gemaakt van deze dienstverlening op het gebied van HRM ondersteuning. De HRM servicepunten hebben rond de 8000 bedrijven geadviseerd en zo'n 12000 extra scholingstrajecten gerealiseerd.
	<i>Aantal hrm-adviezen i.h.k.v. BSI'</i>	Streefwaarde 2010: Oorspr. 150 , bijstelling bij Burap I : max 20 adviezen, bijstelling bij burap II naar 10 adviezen Ja. In verband met het stopzetten van de OP-zuid regeling en in het voorjaar heropenen van de regeling voor alleen West-Brabant, met een zeer beperkt budget, is het aantal adviezen beperkt gebleven tot 10. Gevolg hiervan voor het te bereiken effect is dat de doestelling om via die weg de effectiviteit van de medewerkers binnen deze bedrijven te verbeteren en daarmee de winstgevendheid van deze bedrijven te vergroten niet is gerealiseerd.
	<i>Eén Brabantsplan voor de sector zorg en welzijn</i>	Streefwaarde 2010: 1 Ja. Plan is opgesteld. In 2010 zijn er activiteiten uitgevoerd op het terrein van 'opleiden'(doorlopende trajecten en kenniskringen ontwikkelen), 'mobiliteit'(4 servicepunten zorg, ondersteuning van netwerken mobiliteit en implementeren van sociale innovatie), 'imago'(het basisschoolprogramma Zowee! waarin 8 scholen participeren).
	<i>Uitvoeringsprogramma PSW</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 0, Bijstelling bij burap II naar 1 uitvoeringsprogramma in 2010 Ja. Provinciaal Steunpunt Werkgelegenheid (PSW) heeft conform het bijgestelde uitvoeringsprogramma 2010 een bijdrage geleverd aan de realisatie van de strategische beleidsdoelen van de provincie op het terrein van de arbeidsmarkt. Wel declareren zij minder uren dan gepland. Dit door niet ingezette uren op een aantal 'crisisacties' van het Pact, nog niet volledig afgeronde activiteiten op een aantal structurele activiteiten en het niet uitvoeren van voorbereidende werkzaamheden als gevolg van het niet doorgaan van de Arbeidsmarktdag in 2011

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
Toptalenten creëren, binnenhalen en behouden 06.A.2 Meer binding toptalenten met onderwijs, bedrijfsleven, sport en cultuur met gecoördineerde acties	<i>Aantal studiebeurzen van de Brabantse universiteit (gesubsidieerd door de provincie)</i> <i>Aantal topsporters ondersteund door Olympisch netwerk Brabant</i> <i>Aantal toptalenten cultuur die op topniveau worden gecoacht en getraind</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 130, Bijstelling in burap II van 130 naar 74 studiebeurzen Ja. In 2010 zijn 74 studiebeurzen verstrekt. Hiermee zijn toptalenten kennis gebonden aan Brabantse universiteiten. De oorspronkelijke planning van 130 is bij Marap II bijgesteld naar 74 studiebeurzen. Streefwaarde 2010: oorspr. 1500, Bijstelling in Burap II van 1500 naar 2000 ondersteunde topsporters. Ja. In 2010 zijn 500 meer topsporters (2000 in plaats van 1500) ondersteund binnen het beschikbare budget. Deze topsporters met erkende NOC-NSF status zijn ondersteund in het combineren van topsport en werk, studie, wonen en gezondheid. Deze topsporters hebben de uitstraling van Brabant versterkt. Streefwaarde 2010: 100 Ja. In 2010 zijn 100 toptalenten cultuur ondersteund via de Storioni Academy, de Koningstheaterakademie en Young Musicians Academy. Er zijn drie toptalenten cultuur geselecteerd die een speciaal traject volgen (o.a. in samenwerking met Nijenrode Business University), waarmee de ontwikkeling van hun talent nationaal en internationaal een nieuwe impuls krijgt. Onderdeel hiervan is de verplichting om uit te dragen dat Brabant hen deze kans biedt.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
Stimuleren van (jong) ondernemerschap 06.B.1 Veelsoortige en meerjarige projecten bevordering ondernemerschap	<i>Aantal begeleide starters en MKB doorgroeiers</i>	Streefwaarde 2010: 675 Ja. De prestatie is ruim gehaald. Binnen het beschikbare budget zijn 782 starters en groeiers begeleid en doorverwezen naar ondersteunende organisaties via de incubatorprogramma's en het actieplan Groei. De norm voor 2010 was 675.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	Aantal begeleide ondernemers op creatieve broedplaatsen	Streefwaarde 2010: 210 Ja. De prestatie (210) is ruim gehaald. Binnen het beschikbare budget zijn 263 ondernemers begeleid op creatieve broedplaatsen.
	Expertisecentrum voor sociaal ondernemers	Streefwaarde 2010: 1 Ja. In 2010 was het Brabantse Expertisecentrum voor Sociaal Ondernemerschap operationeel. Door het geven van informatie en advies aan ondernemers, instellingen en gemeenten, zijn ondernemers gestimuleerd om te werken met werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2010 zijn adviezen uitgebracht aan ruim 33 ondernemers.
	Aantal begeleide (nieuwe)ondernemers met sociaal maatschappelijke doelstelling	Streefwaarde 2010: 15 Ja. Binnen het beschikbare budget zijn in totaal 24 ondernemers met een sociaal maatschappelijke instelling begeleid, waarbij 20 adviezen zijn verstrekt.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	98	92	6
Lasten voor autonome taken	17.000	10.336	8.179	2.157
Lasten	17.000	10.433	8.270	2.163
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-17.000	-10.433	-8.270	2.163
Bijdrage uit alg. middelen	17.000	10.433	8.270	-2.163

Formatieinzet in fte

Begr.2010
6,9

Jaarrek.2010
6,8

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Positief ontwikkelingsverschil	200
b. PSW-budgetsubsidie	136
c. Leerwerkservicepunten (niet Samen-investeren)	200
d. Overig	80
Stimuleren jong ondernemerschap	
e. Incubator 3+	500
f. FES-gelden	200
g. Overig	40
Talenten creëren, binnenhalen en behouden	
h. Overig	125
Kredietcrisisgelden	
i. Versterken arbeidsmobiliteit	585
j. Overig	100
Totaal afwijking lasten	<u>2.166</u>

a. *Positief ontwikkelingsverschil 'beroepsbevolking met talent en ondernemerschap'*
Positief ontwikkelingsverschil van € 200.000 is ontstaan door een lagere realisatie in 2010 (betreffen balansposten) van een project 'Op de bres voor techniek' en 'PSW-budgetsubsidie'. (PSW: Provinciaal steunpunt werkgelegenheid).

b. *PSW-budgetsubsidie*

Er is een onderuitputting van ca. € 135.700. Dit als gevolg van een lagere realisatie van de uren van 1.150 uur. Dit door niet ingezette uren op een aantal 'crisisacties' van het Pact, nog niet volledig afgeronde activiteiten op een aantal structurele activiteiten en het niet uitvoeren van voorbereidende werkzaamheden als gevolg van het niet doorgaan van de Arbeidsmarktdag in 2011.

c. *leer-werk servicepunten (niet Samen-investeren)*

De onderuitputting van ca. € 200.000 is ontstaan als gevolg van lagere declaraties van gemeenten in 2010 voor lwsp (niet samen-investeren).

e. *Incubator 3+*

De onderuitputting van € 500.000 is ontstaan omdat de externe partij niet in staat is geweest om in 2010 de subsidieaanvraag bij de Provincie Noord-Brabant in te dienen. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid wel in 2011 gebeuren.

f. *FES-gelden (Fonds Economische Structuurversterking)*

De onderuitputting van € 200.000 is ontstaan omdat de externe partij niet in staat is geweest om in 2010 de subsidieaanvraag bij de Provincie Noord-Brabant in te dienen. Inmiddels is de aanvraag begin 2011 ingediend.

i. *versterken arbeidsmobiliteit*

De onderuitputting van € 600.000 is voornamelijk het gevolg van een vertraging in de uitvoering van de actieplannen 2010 van HRM-servicepunten in Brainport (SRE: Samenwerkingsverband Regio Eindhoven) en West-Brabant (SES) en een voordelig ontwikkelingsverschil op het SRE-actieplan 2009.

06.02 Brabant bruist

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
06.B (Internationaal) aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven		Vanuit het programma Dynamisch Brabant zijn kansrijke economische clusters (zoals logistiek, maintenance en automotive) gestimuleerd en Brabant (inter)nationaal gepositioneerd als vestigingslocatie door middel van diverse topevenementen en topvoorzieningen. Inzake de nimby-pilots zijn de projecten Bergeijk en Maasdonk in volle uitvoering. Afronding van deze projecten zal plaatsvinden in 2011. In 2011 wordt de verplaatsing van deze Nimby-bedrijven contractueel vastgelegd. De Nimby-middelen worden dan ook ingezet. Het project voldoet daarmee aan de doelstelling van het bestuursakkoord. De daadwerkelijke verplaatsingen zullen eind 2013 gerealiseerd worden.

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
Brabant als internationaal sterk merk 06.B.2 Profilering topcultuur (BCH 2018), topsport en recreatievoorzieningen	<i>Nominatie Brabant als Culturele Hoofdstad 2018</i>	Ja. We lopen op schema. Het externe programmabureau is met de zes Brabantstad partners hard op weg naar de realisatie van het bidbook. Per november 2010 is een nieuw artistiek leider aangetreden met een groot internationaal netwerk dat aan BCH 2018 gebonden kan worden. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft ervoor gekozen de procedure te wijzigen. Hierdoor wordt het bidbook in 2012 opgeleverd in plaats van in 2011.
	<i>Aantal subsidies voor projecten topvoorzieningen sport en cultuur</i>	Streefwaarde 2010: 8 Deels, de subsidies op het gebied van topvoorzieningen cultuur zijn gerealiseerd. Op het gebied van topvoorzieningen sport is met de investeringsagenda (in het kader van Agenda van Brabant) de eerste basis gelegd voor een gestructureerde Brabantbrede aanpak van topsportaccommodaties.
	<i>Aantal afgeronde events o.g.v. sport en cultuur</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 28, Bij burap II is deze prestatie bijgesteld van 28 naar 56 afgeronde events in 2010 Ja. In 2010 zijn 58 events afgerond. Op het terrein van topevenementen cultuur (via projectfiches van Samen Investeren/ BCH 2018) en topevenementen sport is Brabant nationaal en internationaal geprofileerd.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
<i>Investeren in optimale duurzame bedrijfsomgeving</i>		
<i>06.B.3</i> <i>Opwaardering en herstructurering van bedrijventerreinen, ontwikkeling nieuwe werklocaties en kansrijke clusters (o.a. logistiek Park Moerdijk en Maintenance Valley)</i>	<i>Oppervlakte geherstructureerde bedrijventerreinen (regulier beleid via TIPP-regeling)</i>	Streefwaarde 2010: 306 ha in 2010 Ja. In 2010 zijn nagenoeg alle 306 ha bedrijventerreinen geherstructureerd . Waarvan met TIPP subsidie 174 ha. Daarnaast is het overige deel geherstructureerd echter zonder subsidie. Dit komt doordat voor 1 groot project uiteindelijk geen TIPP-subsidie nodig was. (TIPP: Tender investeringsprogramma's provincies). Totaal was het doel om in 2011 1.738 hectare te structureren met TIPP subsidie. Doordat enkele projecten niet voor subsidie in aanmerking kwamen en daardoor niet meegeteld zijn als geherstructureerd met behulp van de TIPP subsidie zal het uiteindelijk gerealiseerde aantal hectares met de TIPP subsidie uitkomen op 1.588,50 hectare in 2011.
	<i>Idem voor BOM BHB intensivering loopt via programma Mooi Brabant</i>	Streefwaarde 2010: 350 ha Ja. In plaats van de geprognosticeerde 350 ha is in 2010 547 ha gerealiseerd, waarmee het totaal op 897 ha komt. Met name de crisis heeft gezorgd voor de afgenomen bereidheid van bedrijfsleven en gemeenten om in vastgoed te investeren. Toch blijven de investeringen op de lange termijn goed op peil. Om de doelstelling van 1000 ha in 2011 te halen, dient nog 103 ha gerealiseerd te worden. Dit is zeker haalbaar.
<i>Realisatie van kansrijke economische clusters</i>	<i>Opgestarte projecten in het kader van werklocaties van de toekomst</i>	Streefwaarde 2010: 2 Ja. Er zijn twee projecten gestart. Hiermee is geïnvesteerd in nieuwe vormen van hoogwaardige vestigingsmilieus.
	<i>Afgeronde projecten in het kader van werklocaties van de toekomst</i>	De planning is in 2011 vier pilots, te weten Willemspoort, Ekkersrijt, Aviolanda en Supplied Chain, af te ronden en te evalueren. De uitvoering van projecten ligt op schema.
	<i>Aantal ha. Ruimte voor nieuwe bedrijfsvestigingen in maintenancesector Woensdrecht</i>	Streefwaarde 2010: 6,5 ha Ja. De prestatie is gerealiseerd. Het geplande aantal ha is verlaagd van 6,5 ha tot 5,8 ha. Dit heeft te maken met een andere indeling van het terrein waardoor per saldo iets minder grond uitgeefbaar is. De in 2010 opgerichte Grond Exploitatie Maatschappij Aviolanda verzorgt de uitgifte en de werving van bedrijven . Hiermee is een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het maintenance cluster in Woensdrecht.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Aantal aangesloten bedrijven bij World Class Maintenance</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 100, Bij burap II is aantal aangesloten bedrijven bijgesteld van 100 naar 200 Nee In 2010 zijn 100 bedrijven aangesloten bij World Class Maintenance. Dit komt overeen met de oorspronkelijke planning. Echter de realisatie is lager dan de bijgestelde planning van burap II. Hiermee worden Brabantse bedrijven bijeengebracht voor verdere innovatie en kennisdeling met onderwijs. De coördinatie ligt bij het Dutch Institute World Class Maintenance in Breda.
	<i>Opgestarte projecten in het kader van broedplaatsen</i>	Streefwaarde 2010: 2 Ja. In 2010 zijn twee projecten opgestart (Gruyterfabriek en Brabanthallen) waarmee de ontwikkeling van broedplaatsen is bevorderd.
	<i>Afgeronde projecten in het kader van broedplaatsen</i>	Streefwaarde 2010: 1 Ja. Prestatie is gehaald (Brabanthallen). Hiermee is een bijdrage geleverd aan de economie van Brabant, met name ten behoeve van kleine creatieve bedrijven.
	<i>Opgestarte projecten in het kader van Nimby</i>	Streefwaarde 2010: 2 Ja. De projecten Bergeijk en Maasdonk zijn in 2010 in volle uitvoering.
	<i>Afgeronde projecten in het kader van Nimby</i>	Voor 2010 stonden geen nieuwe projecten gepland. In 2011 zal geparticipeerd worden in 2 opgestarte projecten (Bergeijk en Maasdonk). Afronding van deze projecten zal plaatsvinden in 2011. Ook wordt dan de verplaatsing van deze Nimby-bedrijven contractueel vastgelegd. De Nimby-middelen worden dan ook ingezet. Het project voldoet daarmee aan de doelstelling van het bestuursakkoord. De daadwerkelijke verplaatsingen zullen eind 2013 gerealiseerd worden.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	984	1.249	1.098	151
Lasten cofinanciering	343	187	167	20
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	13.935	14.432	9.604	4.828

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten	15.263	15.869	10.869	4.999
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	984	1.249	1.249	0
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	984	1.249	1.249	0
Saldo lasten en baten	-14.278	-14.619	-9.620	4.999
Bijdr.res.TIPP 1e & 2e tender	194	473	473	0
Bijdr.res.TIPP 3e tender	0	88	88	0
Bijdr.res.TIPP 4e tender	149	187	187	0
Bijdr.res.regionale structuurversterking	5.415	9.154	6.990	-2.164
Bijdr.res.Brabant 2050	6.350	2.773	445	-2.328
Bijdrage uit alg. middelen	2.170	1.944	1.437	-507
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009		Jaarrek.2010	
Res.TIPP 1e & 2e tender	473		0	
Res.TIPP 3e tender	88		0	
Res.TIPP 4e tender	187		0	
Alg.reserve component regionale structuurversterking	145.830		107.181	
Reserve Brabant 2050	104.734		68.188	
	Begr.2010		Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte	3,1		3,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Investeren in optimale bedrijfsruimte	2.300
b. Brabant culturele hoofdstad 2018	200
c. Samen investeren	2.200
d. Integrale planvorming Moerdijkse Hoek	100
e. Overig	199
Totaal afwijking lasten	4.999

a Investeren in optimale bedrijfsruimte

De onderuitputting van ca. € 2,3 mln wordt met name veroorzaakt door een vertraging in de uitvoering van de Nimby-pilots. In de commissie van 26 november 2010 is de vertraging besproken en heeft de commissie ingestemd de begroting te wijzigen.

b Brabant culturele hoofdstad 2018

De drie geplande activiteiten zijn in 2010 niet geheel tot uitvoering gekomen. In 2011 worden de activiteiten opgepakt, te weten:

1. Brabants Brein onderzoek(grootschalig project m.b.t. het model van kennis/creativiteit in het kader van kunst en samenleven.
2. Uitgave Colin Magazine m.b.t. het onderzoek naar Culturele Hoofdsteden.
3. Voorwaarde vanuit de EU gesteld is: plaatsvinden van een nulmeting en het ontwikkelen van een monitoringsprogramma.

c Samen investeren

Met name binnen de steden Breda en Helmond blijkt uit de jaarverantwoording 2010 dat voor een aantal projecten de totale projectkosten in 2010 naar beneden zijn bijgesteld door deze gemeenten. Dit kan resulteren in een aframing van het provinciaal aandeel in deze projecten met ca. € 2 mln. Daarnaast is een aantal projecten vertraagd, waardoor in 2010 minder is gerealiseerd dan begroot.

d Integrale planvorming Moerdijkse Hoek

Voor de verzelfstandiging van Moerdijk waren middelen beschikbaar. Voor dit traject is de externe ondersteuning echter niet nodig gebleken, de besluitvorming omtrent de verzelfstandiging is namelijk uitgesteld.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserves TIPP

De reserves TIPP 1^e t/m 4^e tender zijn in 2010 vrijgevallen c.q. afgerekend.

De stand van deze reserves per 31 december 2010 bedraagt € 0.

Reserve Regionale structuurversterking

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

Reserve Brabant 2050

De afwijking heeft te maken met het doorschuiven van de NIMBY pilots.

De reserve Brabant 2050 is in 1997 ingesteld als een spaarfonds voor majeure en vernieuwende projecten. De Reserve 2050 wordt volgens de huidige planning in 2009-2012 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2010: € 68.187.599.

06.03 Schone, slimme en concurrerende economie

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
06.C Robuuste versterking innovatie vermogen MKB en benutting economische kansen op het gebied van energie		Het Brabantse midden- en kleinbedrijf (MKB) is gestimuleerd en gefaciliteerd in het opzoeken en verzilveren van kansen. Economische kansen op het gebied van energie zijn benut. De focus lag hierbij in 2010 op het afronden van lopende kansrijke energieprojecten en het intensiveren van reeds gestarte projecten (pilots) op het gebied van energiebewustwording bij bedrijven, de ontwikkeling van biobased economy en innovatieve energie initiatieven.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
Innovatie MKB		
06.C.1 Versterking innovatievermogen MKB	<i>Aantal innovatieprojecten m.b.v. BOM</i>	Streefwaarde 2010: 3 Ja. In 2010 is aan 5 projecten meegewerkt.
	<i>Aantal projecten Pieken in de Delta</i>	Streefwaarde 2010: 20 Ja. In 2010 zijn 22 projecten gerealiseerd via Pieken in de Delta, 6 in Zuid-West Brabant en 16 in Zuid-Oost Brabant. De gebiedsgerichte projecten OP-Zuid betreffen vier Samen Investeren projecten in 2010: Veemarktkwartier, Brabanthallen, Gruyterfabriek en Automotive House.
	<i>Programma IAB4 (IAB: innovatie acties Brabant)</i>	Streefwaarde 2010: 1 Ja. Het IAB-4 programma is in 2010 van start gegaan. Hiermee worden innovaties in de zorg en daarmee nieuwe economische bedrijvigheid en verbetering van zorg gestimuleerd.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
Duurzame energie als economische kans		
06.C.2 Toenemend aantal bedrijven die innovatieprojecten o.g.v. energie ontwikkelen en op de markt brengen	<i>Aantal succesvolle projecten op het gebied van verduurzaming van energie</i>	Streefwaarde 2010: 6 Ja. Binnen het beschikbare budget zijn 8 succesvolle projecten gerealiseerd. Hiermee is bijgedragen aan de verduurzaming van de Brabantse energiehuishouding.
	<i>Aantal succesvolle projecten op het gebied van energiebesparing</i>	Streefwaarde 2010: oorspr.3, bijgesteld bij burap II naar 0 Ja. Binnen het beschikbare budget zijn 4 succesvolle projecten gerealiseerd. Hiermee is bijgedragen aan energiebesparing en bewustwording binnen Brabant.
	<i>Aantal aangepaste gebouwen gebouwen op basis van de regelingen</i>	Streefwaarde 2010: 10.000
	<i>Uitgewerkt Masterplan</i>	Streefwaarde 2010: Uitvoeringsplan gereed Ja. Het Masterplan is in 2010 opgesteld.
	<i>Aantal succesvolle projecten BOM op het gebied van energie</i>	Streefwaarde 2010: 6 Ja. De doelstelling van het realiseren van 6 projecten is gehaald. Daarmee is een stevige basis gelegd voor de energieagenda.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	538	208	274	-66
Lasten cofinanciering	3.500	5.000	6.123	-1.123
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	673	414	259
Lasten voor autonome taken	11.400	5.448	4.733	715
Lasten	15.438	11.329	11.544	-215

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	304	141	97	-45
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	233	587	875	288
Baten	538	729	972	243
Saldo lasten en baten	-14.900	-10.600	-10.572	28
Bijdr.res.Innovatieve Acties Brabant	0	436	436	0
Bijdr.res. Pieken in de Delta	3.500	5.111	5.111	0
Bijdrage uit alg. middelen	11.400	5.054	5.026	-28
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.innovatieve acties Brabant		232	3.796	
Reserve Pieken in de Delta		15.782	17.671	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 6,3	Jaarrek.2010 6,8	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Energie besparende maatregelen	588
b. Versterken innovatievermogen MKB	102
c. Kapitaallasten	259
d. Overig	213
<i>Overschrijding</i>	
e. Procesmanagement MKB-innovatiefonds	-103

f. Pieken in de Delta	-1.123
g. IAB-4	-151

Totaal afwijking lasten -215

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
h. Rente vergoeding leningen MKB bedrijven	177
i. Overig	66
-	
Totaal afwijking baten	<u>243</u>

a. Energie besparende maatregelen

Betreft de subsidieregeling Brabant Bespaart, bedoeld voor woningeigenaren. Er was in 2010 in eerste aanleg veel animo voor de regeling, wat blijkt uit de circa 5.300 geïnteresseerden. Het daadwerkelijk gebruik van de regeling bleef echter achter. Zo zijn in 2010 circa 1.900 afgeronde aanvragen ontvangen, waarvan er 1.030 tot uitbetaling zijn gekomen. Gebruikers van de regeling hebben de mogelijkheid om tot eind 2011 een afgeronde (definitieve) aanvraag in te dienen. De uitbetalingen worden gedekt uit het beschikbare krediet in 2011. Begin 2012 zal naar verwachting pas de eindbalans opgemaakt kunnen worden die verder ook inzicht zal geven in de mate waarin de regeling daadwerkelijk succesvol was.

b. Versterken innovatievermogen Midden en Klein Bedrijf

De onderuitputting binnen 'versterken innovatievermogen MKB' van € 100.000 wordt met name veroorzaakt door Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, het project PIR/PAR. De financiële afwikkeling komt ten laste van het beschikbare budget 2011 en daardoor ontstaat er in 2010 een onderuitputting. (PIR:plattelands investeringsregeling PAR: plattelands adviesregeling)

e. Procesmanagement MKB innovatiefonds

De Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) heeft een meerjarig opdracht, meerjarig blijven de kosten binnen de opdracht. Deze post werd nu overschreden met € 103.000 doordat de fondsbeheerder BOM moest overgaan tot een grotere inzet (dan begroot) van de investmentmanagers. Dit hing samen met de grotere toeloop vanaf medio 2010 van bedrijven met behoefte aan financiering vanuit het MKB-innovatiefonds. Er was rekening gehouden met 60 te verstrekken leningen; het zijn er per ultimo 2010 uiteindelijk 73 geworden.

f. Pieken in de Delta

In het kader van de uitvoering van het programma Pieken in de Delta zijn er in 2010 meer aanvragen op het gebied van innovatie en high tech gehonoreerd dan was begroot. De uitgaven worden gedekt uit de reserve Pieken in de Delta.

g. IAB-4 (IAB:innovatieve acties brabant)

De overschrijding is ontstaan doordat er in de raming geen rekening is gehouden met de uitvoeringskosten door de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) en voor de externe partij Altuïtion die ons adviseert.

h. Rentevergoeding Midden- en Klein bedrijven

Door het grotere aantal verstrekte leningen (73) zijn de rente-inkomsten uiteindelijk hoger uitgekomen dan was begroot (hoewel de bedragen per lening lager uitkwamen). Vanuit het voorzichtigheidsprincipe is slechts de rente geraamd van al verstrekte leningen per eind september, de begroting is bij de najaarsbrief 2010 gewijzigd.

Toelichting Reserve Pieken in de Delta

Bij de Voorjaarsnota 2008 hebben PS de reserve Pieken in de Delta ingesteld. De reserve is bedoeld voor de subsidiëring van projecten die worden gehonoreerd in het kader van de EZ-programma's Pieken in de Delta voor zuidoost- respectievelijk zuidwest-Nederland, en daarmee deels invulling geven aan de verplichte publieke financiering vanuit de regio. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 17.671.112.

Reserve Innovatieve acties Brabant

De kern van het vierde IAB-programma (IAB-4) is het combineren van bedrijvigheid en gezondheidszorg, zoals innovatieve oplossingen voor chronische aandoeningen diabetes, COPD en dementie. (COPD: Chronic Obstructive Pulmonary Disease / chronisch obstructieve longziekte) Het IAB-4 ondersteunt de positie van Brabantse MKB-ers in de sectoren life sciences en medische technologie, food, high tech systemen en design. Hiermee wordt het concurrentievermogen van de Brabantse economie vergroot. Het programmamanagement van IAB-4 is in handen van de NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij. De reserve wordt opgeheven als het IAB-4 programma eind 2013 is beëindigd.

De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 3.796.459.

06.04 Economie, algemeen en uitvoering

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
06.B (Internationaal) aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven		De regionale afstemming van de planning, herstructurering en vestiging van risicovolle en hindergevendende bedrijven is opgestart zoals vastgelegd in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) en het Provinciaal Herstructureringsprogramma (PHP). Dit moet leiden tot concrete afspraken in 2011. In 2010 is de subsidieregeling PHP 2011 opgezet om de herstructurering en de intergemeentelijke samenwerking te stimuleren in aanvulling op het reguliere instrumentarium van Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) en Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen (BHB). Verder heeft de BHB in 2010 alle 13 voorziene herstructureringsprojecten in het kader van de kredietcrisis in deelneming genomen. Hiermee is het budget besteed. De dalende lijn van de uitgifte van nieuwe werklocaties heeft zich in 2010 nog niet hersteld. Dit heeft geleid tot een voorraad bedrijventerreinen van 897 ha. Dit heeft een negatieve ontwikkeling op de herstructurering. Ondanks deze ontwikkelingen is de BOM/ BHB per 31-12-2010 met 33 herstructureringsprojecten actief bij 34 gemeenten. De gehele portefeuille heeft betrekking op circa 52 bedrijventerreinen. Met een totaal van 897 ha geherstructureerd terrein is de herstructureringsaanpak op koers gebleven en gaan we naar verwachting de 1000 ha in 2011 halen.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
Investeren in optimale duurzame bedrijfsomgeving		
06.B.4 Sociaal-economische informatie up to date en toegankelijk (voor iedereen: bedrijven, overheden, particulieren, instellingen)	<i>Economische barometer per kwartaal</i> <i>Statistisch zakboek per jaar</i>	Streefwaarde 2010: 4 Ja. De economische barometer is vervangen door de Economische monitor Brabant, welke 1x per kwartaal uitkomt. Deze is in 2010 vier maal verschenen. Streefwaarde 2010:1 Nee. Het statistisch zakboek is vertraagd en wordt uitgebracht begin 2011.
06.B.5 Participatie in Brabantse economie	<i>Regionale Economische Actie Programma's (REAP's)</i>	Streefwaarde 2010: 4 Ja. De 4 Reap's organisaties (West, Noordoost, Zuidoost en Midden) hebben allen subsidie ontvangen. De vaststelling van deze subsidie en de behaalde resultaten zullen in 2014 vastgesteld worden dit i.v.m. 4-jarig programma (2008-2011) en de toegestane uitloop van projecten van

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
		maximaal 2 jaar.
	<i>Aansturing van en samenwerking met BOM²</i>	
	- <i>aantal participaties</i>	Streefwaarde 2010: 8
	- <i>geïnvesteed vermogen</i>	Ja. In 2010 zijn 16 participaties aangegaan (nieuwe en uitbreiding van bestaande) Streefwaarde 2010: € 4,0 miljoen
	- <i>projectvolume projecten</i>	Ja. In 2010 is er € 6,2 miljoen geïnvesteed vermogen. Streefwaarde 2010: € 50 miljoen
	- <i>herstructureringsplannen bedrijfsterreinen</i>	Ja. In 2010 is er € 56,1 miljoen aan projectvolume. Streefwaarde 2010: 14
		Ja. In 2010 zijn 17 herstructureringsplannen bedrijfsterreinen gerealiseerd. De norm was 14. In totaal zijn er nu 47 cumulatief gerealiseerd dit is boven de norm van 39.
	<i>Aansturing van en samenwerking met BHB¹</i>	
	- <i>aantal participaties</i>	Ja. In het jaarplan 2010 is voorzien dat de balanspost investeringen stijgt naar € 31 mln en de balanspost reserveringen daalt naar € 7,7 mln. Per saldo wordt daarmee nagenoeg de beoogde kapitaalstorting van € 5 mln ingezet. Streefwaarde 2010: 5
	- <i>geïnvesteed vermogen</i>	Ja. In 2010 zijn 7 participaties gerealiseerd. Streefwaarde 2010: € 5,6 miljoen
		Ja. Per 31-12-2010 is er € 13,08 mln geïnvesteed.
	<i>Aansturing van en samenwerking met Agro & Co.</i>	
	- <i>aantal participaties</i>	Streefwaarde 2010: 4
	- <i>geïnvesteed vermogen</i>	Ja. 4 participaties in 2010 Streefwaarde 2010: € 2,5 miljoen
		Ja. Het geïnvesteed vermogen bedraagt € 2,5 miljoen in 2010

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.777	3.157	900	2.257
Lasten cofinanciering	1.549	1.244	748	497
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	572	3.265	3.212	52
Lasten voor autonome taken	11.484	10.139	9.507	632
Lasten	15.383	17.805	14.367	3.438
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	968	1.715	2	-1.713
Rijk	809	1.442	1.000	-443
Overige programmabaten	46	141	555	414
Baten	1.822	3.298	1.556	-1.742
Saldo lasten en baten	-13.560	-14.507	-12.811	1.696
Bijdr.res.invest.budget landelijk gebied	600	600	141	-459
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	1.898	2.341	505	-1.835
Bijdrage uit alg. middelen	11.062	11.566	12.165	598
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.investeringsbudget landelijk gebied		27.839	28.197	
Res.cofinanciering Europese programma's		22.986	32.977	
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		13,1	17,6	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	
a. Algemeen economisch beleid	335

b. Secretariaatskosten comm. deelnemingen	100
c. Sociaal economisch onderzoek	130
d. Bevordering economische ontwikkeling	100
e. Landelijke routestructuren	900
f. Toerisme & recreatief aanbod	1.800

g. Overig 223

Overschrijding

h. onderzoek strategie Essent -150

Totaal afwijking lasten 3.438

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging x € 1.000

i. inkomsten Essent -386

j. landelijke routestructuur 440

k. toerisme & recreatief aanbod 1.682

Totaal afwijking baten -1.736

a Algemeen economisch beleid

De onderuitputting van € 335.000 is ontstaan doordat voor twee posten lagere realisaties zijn geweest in 2010 dan voorzien. Dit betreft Vrijtijdshuis- Recreatieve Poorten en Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie- Kenniscentrum Real Food.

d Bevordering economische ontwikkeling

De onderuitputting van € 100.000 is ontstaan doordat de laatste twee jaar de middelen besteed zijn aan de advisering van de ontwikkelingen rondom de verkoop High Tech Campus Eindhoven. In 2010 is minder uitgegeven dan aanvankelijk is begroot.

e landelijke routestructuren

De onderuitputting van € 900.000 is ontstaan doordat er minder knelpunten in de routestructuren wandelen, fietsen en varen zijn opgeheven dan aanvankelijk was begroot. Het aantal opgeloste knelpunten loopt wel conform afspraak, met uitzondering van de waterknelpunten waarvoor tot op heden geen subsidie is aangevraagd. Het rijk draagt voor 50 % bij in de uitgaven, zie ook inkomsten post h.

f Toerisme & recreatief aanbod

De achterblijvende uitgaven e(en inkomsten) betreffen de EU-subsidie aan Toerisme en Recreatie. De projecten lopen op schema maar de declaraties van Europese gelden blijven achter. Dit wordt in 2011 ingelopen. Zie ook de inkomsten post i. Toerisme & recreatief aanbod.

h. Onderzoek strategie Essent

De netto overschrijding in het kader van activiteiten ten behoeve van Essent bedraagt afgerond € 50.000,- (€ 150.000 minus € 100.000) zie ook b. Secretariaatskosten comm. Deelnemingen. Deze overschrijding is ontstaan doordat er meer kosten gemoeid zijn met de afwikkeling van Essent.

i. Inkomsten Essent

De niet geraamde inkomst van afgerond € 386.000 in 2010 betreft de afrekening van het project Brabant bespaart die in 2009 is aangevangen. Dit project is door Essent uitgevoerd en betreft het verstrekken van subsidies aan particulieren voor energiebesparende maatregelen.

j. Landelijke routestructuur

De onderuitputting van € 440.000 is ontstaan doordat er minder knelpunten in de routestructuren wandelen, fietsen en varen zijn opgeheven dan aanvankelijk was begroot.

k Toerisme & recreatief aanbod

Deze post hangt nauw samen met post d. toerisme & recreatief aanbod en verloopt nagenoeg budgettair neutraal.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale cofinanciering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

De uitgaven die plaatsvinden voor het toeristisch & recreatief product worden gedekt uit de reserve investeringsbudget landelijk gebied. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar punt. k toerisme & recreatief aanbod.

Reserve cofinanciering Europese programma's. POP:

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma is een programma van de Europese Unie, waarbij de herstructurering van de agrarische sector wordt beoogd, met als doel deze sector

gereed te maken voor de toekomst en nieuwe impulsen voor het platteland te creëren en het platteland meer aantrekkelijk te maken voor de inwoners van stad en platteland. Het programma loopt van 2007-2013 met een afrekening 2015. De stand van de reserve is nodig voor de provinciale cofinanciering, hierin zit geen beleidsvrije ruimte.

Uit de reserve worden de uitgaven voor beleidsontwikkeling en onderzoek op het gebied van toerisme en recreatie gedekt.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
06.A Goed opgeleide en flexibele beroepsbevolking, zonder onderscheid in participatiekansen		Zie toelichting
06.B (Internationaal) aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven		
06.C Robuuste versterking innovatie vermogen MKB en benutting economische kansen op het gebied van energie		

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
06.A/B/C.1 Europaproof zijn van PNB Uitputting van de Europese Subsidie programma's	In Ontwikkeling Uitputtingspercentage	

Toelichting

Diverse Europese projecten met Brabantse betrokkenheid zijn gestart. Deze dragen bij in een of meerdere maatschappelijke effecten.

Interreg:

In het afgelopen jaar zijn de nodige projectaanvragen met Brabantse cofinanciering goedgekeurd. Het zwaartepunt in 2010 lag in de verdere begeleiding van de reeds lopende Interreg projecten met Brabantse deelname.

Internationalisering

Het afgelopen jaar hebben op bestuurlijk - en ambtelijk niveau diverse internationale inkomende - en uitgaande werkbezoeken plaatsgevonden, onder meer naar China en

Polen. Tevens is geparticipeerd in Europese netwerken als de Assembly of European Regions (AER). In samenwerking met de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij en andere Brabantse partners is gewerkt aan de verbetering van het vestigingsklimaat voor buitenlandse ondernemingen en kenniswerkers onder meer door ondersteuning van het Brabant Expat Center.

OP-Zuid/Stimulus Programmamanagement

Het Operationeel Programma voor Zuid-Nederland 2007-2013 (OP Zuid) is een economisch stimuleringsprogramma voor Zuid-Nederland met financiële steun van de EU. De Provincie Noord-Brabant is behalve programmapartner ook beheersautoriteit en daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering en het financieel beheer. Eind 2010 bedroeg de financiële omvang van OP-Zuid ruim 540 miljoen euro. De verwachting is dat

OP-Zuid aan het einde van de huidige programma periode een totale omvang van 630 miljoen euro zal hebben. Stimulus Programmamanagement, gevestigd in Eindhoven, houdt zich bezig met de feitelijke uitvoering van het programma. Eind 2010 waren er bij Stimulus Programmamanagement 22 fte werkzaam.

circa 90% van de beschikbare Europese middelen in Brabant tot en met 2013 toegekend aan projecten die bijdragen aan een vitaal platteland. De uitvoering van deze projecten is trager op gang gekomen dan verwacht, maar in 2010 zit er een duidelijke verbetering in. De sturing op de uitvoering blijft ook in 2011 noodzakelijk.

Plattelandontwikkelingprogramma (POP 2) 2007-2013

Het plattelandontwikkelingsprogramma is onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van Europa en richt zich op het vergroten van het concurrentievermogen van de agrariërs, het milieu & platteland en de leefkwaliteit op het platteland. In 2010 is

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	3.336	3.448	29.697	-26.248
Lasten cofinanciering	4.200	7.092	6.030	1.061
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	21	11	5.201	-5.190
Lasten	7.557	10.551	40.928	-30.377
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	3.010	3.000	29.147	26.147
Rijk	0	113	214	101
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	3.010	3.113	29.361	26.248
Saldo lasten en baten	-4.547	-7.439	-11.567	-4.128
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	4.200	7.092	6.990	-101
Bijdrage uit alg. middelen	347	347	4.576	4.229
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	

Res.cofinanciering Europese programma's	22.986	32.977
	Begr.2010	Jaarrek.2010
Formatieinzet in fte	3,1	3,0

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Doorbet.EPD Zuid EC betref.CERES	3.391
b. Prov.bijdrage aan proj.Ceres/economie	751
c. Doorbet.EPD Zuid EC betref.Stimulus	382
d. Prov.bijdrage aan proj.Ceres/reconstructie	201
<i>Overschrijding</i>	
e. EFRO bijdrage OP Zuid	-29.920
f. OP-Zuid / Samen Investeren	-5.190
Overig	8
Totaal afwijking lasten	-30.377

Onderbesteding punten a t/m d.

Vanwege een afwijkende verantwoordingslijn en -momenten is het lastig om tussentijds ramingen aan te passen. Hiermee samenhangend is gekozen voor één moment van consolidatie namelijk einde boekjaar PNB. Het resultaat is dat voor het merendeel van de begrotingsposten geen budget/raming is opgenomen. Het belangrijkste deel van de uitgaven wordt gedekt uit inkomsten Europese subsidies.

e. EFRO bijdrage OP Zuid

Het OP-Zuid is gestart in 2008. Deze subsidie wordt ten laste gebracht van de inkomsten van de Europese Commissie (zie ook de baten). Daarmee is deze subsidie budgettair neutraal. De verantwoordingslijn voor Europese subsidies wijkt af ten opzichte van de PNB, tussentijds aanpassen van de ramingen wordt hierdoor bemoeilijkt. Bij de realisatie van de lasten zijn wij afhankelijk van de projectindieners en de declaratie van Stimulus bij de Europese Commissie.

f. OP-Zuid / Samen Investeren

Het Op-Zuid is gestart in 2008. Deze subsidie wordt ten laste gebracht van de Reserve OP-Zuid.

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
a. Inkomsten cofin. EZ Interreg III	101
b. Bijdrage Eur.Cie/ EPD Zuid	-3.773
c. EFRO bijdrage OP Zuid	29.920
Totaal afwijking baten	-26.248

a. Inkomsten cofin. EZ Interreg III

Interreg III loopt af. Het indienen van de eindafrekening verloopt sneller dan voorzien.

b. Bijdrage Eur.Cie/ EPD Zuid

Zie verklaring bij de lasten punten a t/m d.

c. EFRO bijdrage OP Zuid

Het OP-Zuid is gestart in 2008. Deze subsidie wordt ten gunste gebracht van de inkomsten van de Europese Commissie (zie ook de lasten). Daarmee is deze subsidie budgettair neutraal. De verantwoordingslijn voor Europese subsidies wijkt af ten opzichte van die van de Provincie, tussentijds aanpassen van de ramingen wordt hierdoor bemoeilijkt. Bij de realisatie van de lasten zijn wij afhankelijk van de projectindieners en de declaratie van Stimulus bij de Europese Commissie.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve cofinanciering Europese programma's

Voor de looptijd van de Europese programma's is binnen de reserve financiële cofinanciering van deze programma's beschikbaar. De cofinanciering OP-Zuid en Interreg IV wordt gedekt uit de reserve.

Apparaatskosten programma Sociaal economische zaken				
Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr.	a.Begr.na wijz.	b.Realisatie	Verschil a-b
(exploitatie)	2010	2010	2010	
Apparaatskosten	5.431	5.431	6.082	-651

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Jeugd, cultuur en samenleving

07.01 Samenleving	158
07.02 Jeugd	165
07.03 Cultuur en sport	174
07.04 Sociale en culturele ontwikkeling	187

Programma 07 Jeugd, cultuur en samenleving

Portefeuillehouder:

mw.drs.S.C.van Haaften – Harkema

07.01 Samenleving

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
07.A <i>In Noord-Brabant kan iedereen meedoen aan de samenleving</i>		Onze inzet is vastgelegd in de Koepelnota Samen Leven. De monitor sociale participatie van het PON bevat belangrijke indicatoren voor de mate waarin onze inzet, samen met die van Brabantse partners, succesvol is. De 3^e monitor laat zien dat de sociale participatie van Brabanders groot blijft. Wij zien dit als een bekrachtiging van de door ons ingezette koers. De deelname aan het verenigingsleven is gelijk gebleven (74%). Wel laat de 3^e monitor van het PON enkele belangrijke verschuivingen zien: - het vrijwilligerswerk is met 5% afgenomen tot 31% - participatie in buurten is toegenomen met 5% tot 35% - verschillen stedelijk gebied – landelijk gebied worden kleiner.

Toelichting

Het in het bestuursakkoord “Vertrouwen in Brabant” geformuleerde provinciale, maatschappelijke doel “Iedereen kan meedoen aan de Brabantse samenleving” is leidend voor onze inzet. Wij sturen hierop conform de in de Koepelnota Samen Leven (2008) vastgelegde besluiten:

- Versterkte samenwerking met de sociale partners, vooral gemeenten. De Provincie versterkt haar rol als middenbestuur, is in de uitvoering terughoudend en richt zich in beginsel alleen op bovenlokale en regionale (“tweede lijns”-)activiteiten.
- Versterken van de sociale infrastructuur door het bevorderen van sociale innovatie (vernieuwen), verspreiden van “best practices”(versnellen) en 2^e lijns investeringen in de sociale infrastructuur (onderhouden)

- Focus op de vraagstukken leefbare dorpen en wijken, toekomstbestendige zorg en burgerparticipatie.

Voor onze provinciale inzet is de aanname dat onze investeringen ertoe leiden dat het huidige niveau van participatie minimaal behouden blijft. De monitor van het PON (2010) geeft inzicht in de (ontwikkelingen in de) maatschappelijke participatie van Brabantse burgers en de mate waarin wij hier – samen met onze Brabantse partners - slagen. De twee vorige monitoren Sociale Participatie (1999, 2004) gaven een teruggang van de participatie in Brabant te zien. De meest recente derde monitor laat een stabilisatie zien: Brabanders blijven volop deelnemen aan de samenleving en hebben veel sociale contacten. Wel zijn er verschuivingen te zien. De traditionele vorm van vrijwilligerswerk in het verenigingsleven neemt af en andere vormen, zoals buurtparticipatie nemen juist toe. De Duurzaamheidbalans van Telos, die begin 2011 is verschenen, geeft eenzelfde

boodschap, maar vraagt nog nadrukkelijker dan de PON-monitor aandacht voor de effecten van die veranderingen. Ook in Brabant is op de langere termijn een geleidelijke verschuiving in actief burgerschap: van georganiseerd burgerschap dat verloopt via formele organisaties en verenigingen naar een burgerschap dat veeleer vorm krijgt via informele netwerken, onderlinge activering, marktorganisaties en sociale media. Het percentage actieve leden van traditionele organisaties neemt af. Zeker onder jongeren. Daar tegenoverstaat een toenemend beroep, ondermeer in de zorg, op de inzet van vrijwilligers en mantelzorg en een toenemend gebruik van nieuwe informatie en communicatiekanalen. Wat burgerparticipatie betreft vertonen stad en platteland steeds meer overeenkomsten.

Wij zien de uitkomsten van de monitor en duurzaamheidbalans als een bekrachtiging van de lijn die wij in de bestuursperiode 2007-2011 hebben ingezet, onder meer met het stimuleren van innovatieve vormen van burger- en gebruikersparticipatie (leefbaarheid, Slimme Zorg) en de vorming van provinciale en netwerken ter ondersteuning van informele zorg. Tegelijkertijd zien wij de uitkomsten als een aansporing om innovatieve vormen van burger- en gebruikersparticipatie vanuit onze nieuwe rollen bij de eerst verantwoordelijken onder de aandacht te brengen en te houden (signaleren, agenderen en verbinden).

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
07.A.1 Vernieuwen van de sociale infrastructuur ¹ op het terrein van zorg, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld slimme zorg)	<i>Aantal vernieuwende experimenten binnen slimme zorg en leefbaarheid en het percentage daarvan dat voor uitrol in aanmerking komt.</i>	Streefwaarde 2010: 60 / 15% Ja, Het totaal aan innovatieve projecten is in 2010 op 69 + gekomen: - Slimme Zorg: 16 samenwerkingsprojecten Slimme Zorg (11 in het kader van de regeling Slimme Zorg en 45 ihkv Samen Investeren) - Brabantse Dorpen Derby: 9 - Leefbare wijken projecten: totaal 35 projecten Leefbare Wijken (2008: 16, 2009: 7, 2010: 12), - Samenwerkingsprojecten Leefbare Wijken met 7 middelgrote Brabantse gemeenten - Regionale netwerken dementie-ondersteuning: 12 - Informele Zorg: diverse (+) - Vernieuwen en Versnellen: 0 De ambitie van 15% verspreiding "best practices" is gerealiseerd door de bijeenkomsten kennisdeling Slimme Zorg en Leefbare Wijken (Samenwerking met 7 middelgrote Brabantse gemeenten). In ruim 40 gemeenten is de methodiek Familiezorg geïntroduceerd
07.A.2 Versnellen van ontwikkelingen binnen de sociale infrastructuur op het terrein van zorg, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling	<i>gehonoreerde aanvragen tot ontwikkeling van IDOP's</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 40, bijstelling Burap I: 65 In 2010 is het totaal aantal gehonoreerde aanvragen voor ontwikkelen IDOPs op 80 gekomen (+40 t.o.v. de oorspronkelijke raming en +15 t.o.v. de bijgestelde raming in Burap 1) (2008: 34, 2009: 18, 2010: 28) Hiervan: 30 gerealiseerd 50 in uitvoering
	<i>(cumulatief)</i>	

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
07.A.3 Onderhouden van de sociale infrastructuur op het terrein van zorg, leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling.	<i>gehonoreerde aanvragen tot uitvoering van IDOP's (cumulatief)</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 26, bijstelling Burap I: 38 oorspr. 26 (bijstelling Burap I: 38) In totaal 33 subsidies verleend, 6 in 2008, 16, in 2009 en 11 in 2010 In 2011 zullen er nog 41 volgen, in totaal zullen er dus 74 subsidies worden uitgevoerd.
	<i>aantal IDOP's dat in uitvoering is (cumulatief)</i>	Streefwaarde 2010: Oorspr. 17 , bijstelling Burap I: 38 Zie toelichting onder de tabel
	<i>aantal kleinschalige woonzorginitiatieven</i>	Streefwaarde 2010: 25 Het totaal aantal toekenningen kleinschalige woonzorginitiatieven is in 2010 op 30 gekomen.
	<i>het aantal klanten, dat door de steunfuncties bereikt wordt. Index = 100 *</i> <i>de mate van tevredenheid van de bereikte klanten: gemiddeld cijfer voor klanttevredenheid*</i>	Streefwaarde 2010: 115 Streefwaarde 2010: 6,8

Toelichting

07.A.1 Vernieuwen van de sociale infrastructuur

In 2010 hebben we voor de tweede keer de "Brabantse dorpen derby" georganiseerd, ditmaal in samenwerking met de 9 revitaliseringcommissies Landelijk Gebied. Uit onderzoek van eind 2009 is gebleken dat het effect op het stimuleren van lokale burgerinitiatieven ter versterking van de leefbaarheid vele malen groter is dan bij meer traditionele methodes.

We zijn in 2009 een samenwerkingsprogramma Leefbare Wijken gestart met zeven middelgrote Brabantse gemeenten. Daarnaast verleenden we in 2010 aan 12 innovatieve wijkprojecten onze medewerking en financiering. Onze partners zijn onder andere gemeenten en de Brabantse Vereniging Kleine Kernen en 't Heft (Platform voor de 400 Brabantse gemeenschapshuizen).

Slimme Zorg bevordert het langer thuis wonen van ouderen, chronisch zieken en gehandicapten door de ontwikkeling en opschaling van ICT-voorzieningen op regionaal niveau. De provincie vervult hier een actief sturende en regisserende rol. Vanuit de subsidieregeling Slimme Zorg wordt beperkt financiële steun beschikbaar gesteld ("trigger money"). De partners in de projecten zijn afkomstig uit het bedrijfsleven, overheid, zorginstellingen, kennisinstituten en gebruikers(organisaties). Zij vormen samen het kennisnetwerk Slimme Zorg. In 2010 werd een druk bezochte conferentie georganiseerd en vonden kennisdelingsbijeenkomsten plaats met de deelnemende partners ter borging van de opgedane expertise. De innovatieve aanpak van Slimme Zorg – een voorbeeld van sociale innovatie - wordt met aandacht gevolgd door het ministerie van VWS én Europa.

Samen met het expertisecentrum Familiezorg introduceren wij de methodiek Familiezorg in Brabant ter ondersteuning van patiënten en mantelzorgers. Dit programma sluit goed aan

bij de actuele ontwikkelingen in de zorg, waarin een toenemend aantal Brabanders mantelzorg verleent. De resultaten: Meer dan 700 zorgprofessionals, een 30-tal gemeenten en verschillende opleidingscentra in Brabant werken met de methode Familiezorg. De verspreiding van de methode Familiezorg in Brabant heeft plaatsgevonden in nauwe samenwerking met lokale overheden en regionale scholen, zorginstellingen en welzijnsorganisaties. Dit heeft onder andere in de regio Midden-Brabant geresulteerd in de implementatie van de methode bij diverse Wmo-zorgloketten. (Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning) Ook zijn er meer dan 150 loketmedewerkers getraind in 7 West-Brabantse gemeenten en is in samenwerking met 5 gemeenten De Mantelzorgwinkel opgezet in Uden/Veghel.

In het kader van Vernieuwen en Versnellen zijn geen nieuwe initiatieven gehonoreerd. Dit programma is als gevolg van bezuinigingen stopgezet.

07.A.2 Versnellen van ontwikkelingen binnen de sociale infrastructuur

In 2010 heeft het aantal aanvragen voor het opstellen en uitvoeren van Integrale Dorps OntwikkelingsPlannen (IDOP) opnieuw een hoge vlucht genomen. Als gevolg van het succes van de regeling is bij de begroting voor het jaar 2011 een extra budget van €27 miljoen beschikbaar gesteld. Daarmee konden alle inhoudelijk goedgekeurde aanvragen worden gehonoreerd. Het totaal aantal IDOPs dat in 2011 in uitvoering zal zijn komt hiermee op 74. Bijzonder in de IDOP-regeling is de integrale aanpak en de actieve deelname van bewoners in de ontwikkeling en uitvoering. De regeling is inmiddels gesloten. Nieuwe verzoeken nemen we niet meer in behandeling. Maar de impuls is nog niet af.

In 2010 zijn wij tevens gestart met het organiseren van regionale kennisdelingsbijeenkomsten, waarin gemeenten, bewonersorganisaties en andere instellingen van elkaar kunnen leren en “best practices” worden gedeeld. In 2010 hebben Gedeputeerde Staten een beleidsevaluatie ex artikel 217 a uit laten voeren door bureau EIM. De uitkomsten daarvan waren ronduit positief. De regelingen hebben ook een groot bereik: 62% van alle dorpskernen is bereikt en 81% van de Brabantse gemeenten is hierbij betrokken. De leefbaarheid in de IDOP-kernen is sinds 2008 toegenomen van een waardering van 6,3 naar een waardering van 7,3. De lat ligt op 7,9: er is nog werk te verzetten. sociaal-culturele aspecten maken in alle IDOPs integraal deel uit van de aanpak. Ter vergelijking: in 2008, voorafgaand aan de provinciale regelingen, was slechts in 26% van de IDOPs sprake van een integrale inzet

waarin ook versterking van de sociale basisinfrastructuur aan de orde was. De waardering van gemeenten en bewoners voor de begeleiding, ondersteuning en sturing door provinciale medewerkers is groot. Alle betrokkenen zijn het erover eens dat door het IDOP de betrokkenheid en participatie van burgers is vergroot. Dat burgers hun wensen en ideeën in een programma hebben zien uitgroeien en ervaren dat er middelen voor uitgetrokken worden om ze uit te voeren maakt actief, creatief, enthousiast en trots. IDOP's zijn echt plannen van onderop.

07.A.3 Onderhouden van de sociale infrastructuur

Bij de vaststelling van de Agenda van Brabant en de afronding van de kerntakendiscussie hebben wij besluiten genomen over bezuinigingen bij de steunfuncties en instellingen Samen Leven. Voor deze bezuinigingen is een overgangperiode vastgesteld, zodat een zorgvuldige overgang mogelijk is. Die besluiten hebben uiteraard invloed gehad, maar de professionaliteit en dienstverlening hebben er in 2010 niet onder geleden (cijfers nog uit 2009 – die van 2010 volgen na ontvangst jaarverslagen 2010: Als opdrachtgever van de steunfuncties Zet en Palet zien wij er actief op toe dat zij werk maken van zogenaamde “horizontale verantwoording”. Uit de enquêtes die Zet houdt blijkt dat kennisoverdracht en trainingen van Zet aan o.a. vrijwilligersorganisaties gemiddeld met 7,5 worden gewaardeerd. Het advieswerk met gemiddeld 8. Bij Palet neemt gemiddeld 65% van de klanten deel aan klanttevredenheidsonderzoek. De waardering ligt gemiddeld boven 90%.

Steunfunctie Zet geeft actieve ondersteuning aan een 15-tal netwerken met een groot bereik en een flinke achterban in Brabant. Deze sociale infrastructuur op 2^e lijns niveau bestaat uit diverse verbanden en netwerken voor ouderen, vrouwen, vrijwilligers en beroepskrachten. Najaar 2010 is afgesproken dat wij over deze ondersteuning van Zet in goed overleg met Zet en de netwerken afspraken zullen maken over de doorwerking van de Agenda van Brabant voor Zetondersteuning.

Toegankelijkheidsbeleid Zet (nog actualiseren). Van 186 culturele voorzieningen (nieuwe klanten) is de toegankelijkheid in kaart gebracht en zijn adviesrapporten gemaakt. De Vereniging Kleine Kernen is voor ons actief partner in de ontwikkeling en uitvoering van de IDOPs. 't Heft heeft in Brabant 186 aangesloten lidorganisaties die zich o.a. inzetten voor de plaatselijke gemeenschapshuizen. 't Heft hebben wij actief betrokken bij het in 2009 gestarte samenwerkingsprogramma Leefbare Wijken met 7 middelgrote Brabantse gemeenten.

Zorgbelang is een koepelorganisatie voor de ca 240 patiënten- en consumentenorganisaties in Brabant. Zorgbelang is actief betrokken bij het programma Slimme Zorg en biedt onderdak aan de Vereniging van Q-koorts-patiënten.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.052	1.894	127	1.767
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	45.056	44.304	29.642	14.662
Lasten	46.108	46.198	29.769	16.429
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	1.052	1.894	135	-1.759
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	2	0	1	1
Baten	1.054	1.894	136	-1.758
Saldo lasten en baten	-45.054	-44.304	-29.633	14.671
Bijdr.res.regionale structuurversterking	9.784	7.077	4.749	-2.328
Bijdr.res.uitvoeren IDOPS	0	15.098	3.958	-11.140
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	316	124	158	34
Bijdrage uit alg. middelen	34.955	37.103	24.726	-12.376
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.cofinanciering Europese programma's		22.986	32.977	
Reserve uitvoeren IDOPS		0	25.742	

Algemene reserve component regionale structuurversterking	145.830	107.181
	Begr.2010	Jaarrek.2010
Formatieinzet in fte	25,9	26,6

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a IDOPS	11.140
b Samen investeren leefbaarheid en veiligheid	2.328
c POP leefbare kernen	1.763
d overige leefbaarheid	274
e slimme zorg	644
f sociale veiligheid	165
g GSB sociale veiligheid	110
h diverse subsidies samen leven	268
<i>Overschrijding</i>	
h kleinschalige woonzorginitiatieven	-211
i diverse subsidies ouderen	-52
Totaal afwijking lasten	16.429

a Integrale Dorps Ontwikkelings Plannen (IDOPs)

In 2010 zijn 11 subsidies verleend als bijdrage in uitvoeringsprogramma's van integrale Dorpsontwikkelingsplannen. Inclusief 2008 (6) en 2009 (16) komt het totaal verleende beschikkingen hiermee op 33. Bij de behandeling van de begroting 2011 is, als gevolg van het succes van de regeling, een extra budget van € 27 miljoen beschikbaar gesteld. Hier worden nog eens 41 IDOPs mee gesubsidieerd. Het totaal aantal IDOPs komt daarmee op 74. Deze zullen allemaal ultimo 2012 zijn gerealiseerd, met daarbij de mogelijkheid tot 1 jaar uitstel.

De subsidielasten die samenhangen met de IDOPs worden in de administratie achteraf verwerkt op het moment dat de voortgangsrapportage en tussendeclaratie wordt ontvangen van de betreffende gemeenten. Met betrekking tot 2010 zal dit in het voorjaar 2011 zijn. Bij de begroting werd in tegenstelling tot deze wijze van administreren nog uitgegaan van verwerken van lasten op het moment van leveren van de prestatie door de

gemeente. Dit betekent dus niet dat er substantiële vertraging is in de realisatie van de projecten.

b Samen investeren leefbaarheid en veiligheid

Samen investeren leefbaarheid en veiligheid laat onderuitputting zien die veroorzaakt wordt door vertragingen in de uitvoer van projecten bij de B5. Bij het beheer van de middelen worden de afspraken gehanteerd die hierover met de B5 zijn gemaakt. Periodiek worden door de B5 gemeenten voortgangsrapportages ingediend op basis waarvan de afspraken gevolgd worden. Alle projecten zullen conform afspraak 31 december 2013 zijn gerealiseerd.

c POP leefbare kernen

De achterblijvende uitgaven (en inkomsten) betreffen de EU-subsidie aan Basisvoorzieningen in dorpskernen. De projecten lopen op schema, maar de declaraties van Europese gelden blijven achter. Dit wordt in 2011 ingelopen.

d overige leefbaarheid

Er is onderuitputting te zien bij de subsidieregelingen combifonds en regionaal sociaal beleid. Enerzijds wordt dit veroorzaakt doordat enkele subsidies lager zijn vastgesteld t.o.v. de verlening (combifonds)

De aanvragen voor regionale sociale agenda vanuit de regio West-Brabant hebben vertraging opgelopen in verband met de ontwikkeling van een strategische agenda. Naar verwachting wordt in 2011 weer een volledig beroep gedaan op het budget door de vier regio's.

e slimme zorg

De projecten slimme zorg worden uitgevoerd in complexe samenwerkingsverbanden. Dit heeft geleid tot vertraging in de uitvoering ten opzichte van de planning. Deze vertraging heeft geen gevolgen voor de einddatum van het programma. Alle projecten zullen, conform de subsidieregeling, op 31 december 2011 zijn uitgevoerd en afgerond.

f sociale veiligheid

Binnen het programma Integrale veiligheid, onderdeel sociale veiligheid, is in september 2010 door de provincie en B5-gemeenten besloten om samen te investeren in de aanpak van zware criminaliteit. Hiervoor is een bedrag van € 155.000 bestemd. Het plan van aanpak en de uitvoering is echter niet meer in 2010 gerealiseerd. In 2011 wordt dit verder uitgevoerd.

g GSB sociale veiligheid

Provinciale Staten hebben besloten om het beleid in het kader van GSB sociale veiligheid vanwege ombuigingen te laten vervallen.

h diverse subsidies samen leven

Diverse subsidieregelingen op het terrein van Samen leven laten in de afwikkeling een onderuitputting zien doordat in het verleden verstrekte subsidies (vooral op het gebied van armoedebeleid) in 2010 lager zijn vastgesteld. Uit de eindafrekening blijkt dat prestaties zijn geleverd tegen een lagere prijs. De middelen die hierdoor vrijvallen komen, conform beleid, ten gunste van de algemene middelen. Daar staat tegenover dat bij andere projecten een doorloop kennen in 2010 terwijl het budget daarvoor niet toereikend was.

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Cofinanciering POP	-1.753
- overig	-5
Totaal afwijking baten	-1.758

Er heeft zich in 2011 een technisch administratief probleem voorgedaan. Hierdoor zijn de betaalde bedragen niet op de juiste begrotingspost geboekt. De uitgaven zijn wel gedaan. In 2011 wordt hierop een inhaalslag gedaan.

Toelichting Bijdragen uit reserves*Reserve cofinanciering Europese programma's*

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma is een programma van de Europese Unie, waarmee de herstructurering van de agrarische sector wordt beoogd, met als doel deze sector gereed te maken voor de toekomst en nieuwe impulsen voor het platteland te creëren en het platteland meer aantrekkelijk te maken voor de inwoners van stad en platteland. Het programma loopt van 2007-2013 met een afrekening in 2015. Er was

een realisatie van € 1.753.419 beoogd.. De EU uitgaven POP en de bijbehorende dekking zijn niet cijfermatig in de jaarrekening opgenomen. Dit heeft geen budgettaire consequenties. De geraamde uitgaven worden nl gedekt voor Europese inkomsten. Vanaf 2011 worden de uitgaven en inkomsten alsnog verwerkt. De stand van de reserve is € 33.224.000. De stand van de reserve is nodig voor de provinciale cofinanciering, hierin zit geen beleidsvrije ruimte. (POP: plattelandsontwikkelingsprogramma)

Reserve regionale structuurversterking

De onttrekking als gevolg van uitgaven aan projecten van samen investeren, onderdeel leefbaarheid en veiligheid is € 2.328.000 lager dan begroot. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen investeren in Brabant(Stad' en het programma 'Samen investeren West-Brabant'.

Reserve uitvoeren IDOPs

In 2010 is een bedrag van € 29.700.000 toegevoegd aan de reserve IDOPs conform het besluit van Provinciale Staten bij de behandeling van de begroting 2011. Deze middelen zijn bestemd voor de uitvoering van de subsidieregeling 'uitvoeren integrale dorpsontwikkelingsplannen'. De stand van de reserve per 31-12-2010 is € 25.742.000. De reserve IDOPs bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn verplicht ten behoeve van de Integrale Dorpsontwikkelingsplannen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
07.B <i>De ontwikkeling- en ontplooiingskansen van jongeren in de provincie Noord-Brabant zijn goed.</i>		Streefwaarde 2010 Kinderen in Tel: 10 Werkelijke waarde 2010 (meting over 2008): 9 In de rangorde bij Kinderen in Tel staat de best scorende provincie op nummer 12 op een schaal van 1 tot 12. De ambitie voor 2010 was een tiende plaats. We zijn gestegen naar een negende plaats. Daarmee is de ambitie weliswaar niet helemaal gehaald, maar hebben we het beter gedaan dan voorheen. Dit is bereikt door op 7 van de 12 indicatoren bovengemiddeld te presteren.

Toelichting

Het Verweij Jonker instituut voert tweejaarlijks onderzoek uit naar de leefomstandigheden van kinderen in Nederland en maakt daarbij vergelijkingen tussen provincies en gemeenten. Dit wordt gepubliceerd in 'Kinderen in Tel'. 'Kinderen in Tel 2010' is de meest recente versie en geeft de uitkomsten weer van het jaar 2008. De activiteiten die in 2010 zijn ondernomen, komen dus in Kinderen in Tel 2012 tot uiting. Het Verweij Jonker instituut heeft kenbaar gemaakt dat deze monitor per heden om de twee jaar wordt uitgevoerd. Hierdoor zijn geen recentere gegevens beschikbaar.

De indicatoren binnen 'kinderen in tel' hebben betrekking op armoede, speelruimte, zuigelingensterfte, schooluitval, jeugdcriminaliteit, jeugdwerkloosheid, gebruik van jeugdzorg, enz. De invloed van de Provincie richt zich op de onderdelen jeugdwerkloosheid, jeugdzorg, kindermishandeling en voortijdig schoolverlaten. In 2008 presteert de provincie op 7 van de 12 indicatoren bovengemiddeld, op 1 gemiddeld en bij 4 lager dan gemiddeld. De belangrijkste verbeteringen liggen op het terrein van het percentage meldingen kindermishandeling, het percentage kinderen in

achterstandswijken en het percentage jeugdigen dat vanwege een delict voor de kinderrechter verschijnt. De overall ranking van de provincie levert een negende plaats op. Deze overall ranking loopt van 1 tot 12, waarbij 12 de beste score is. De Provincie behoort dus tot de beste vier provincies. Ten opzichte van de vorige meting is de provincie in 2008 één plek gestegen in de rangorde.

Transitie Jeugdzorg

Met het regeerakkoord van het Kabinet Rutte, is duidelijk geworden dat de provinciale verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg op termijn zal overgaan naar (samenwerkende) gemeenten. In 2010 heeft de provincie hierop ingespeeld door het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2011 te richten naar de uitgangspunten van het regeerakkoord. Wij zetten onder andere in op een strategische alliantie met gemeenten en het versnellen van onze inzet om op regionaal niveau partners te binden.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
07.B.1 Jongeren en ouders die ondersteuning en/of jeugdzorg nodig hebben worden goed en efficiënt geholpen.	<i>Aantal cliënten dat het recht op zorg niet kan verzilveren. Streefwaarde is dat alle cliënten binnen 9 weken in zorg zijn (dwz géén wachtlijsten).</i> <i>Index is 2007 = 100 = 512 unieke cliënten op de wachtlijst > langer dan 9 weken zonder zorg.</i> <i>Cliënten van bureau jeugdzorg zijn tevreden over de dienstverlening. (0-meting in 2009)</i> <i>Cliënten zijn tevreden over de geleverde (jeugd-) zorg (0-meting in 2009 = 100)</i>	Indexcijfer 2010: 35, d.w.z. dat in 2010 niet meer dan 179 unieke jeugdigen op de wachtlijst staan, die langer dan 9 weken zonder zorg zitten. Werkelijk 2010: 218 De wachtlijst is eind 2010 gestabiliseerd ten opzichte van het niveau per eind 2009. Hiermee is de doelstelling van een verdere verlaging van de wachtlijst niet behaald. De afgelopen jaren is de wachtlijst flink afgenomen (512 wachtenden in 2007, 383 wachtenden in 2008 en 215 wachtenden in 2009). De wachtlijst 2009 is daarmee de laagste wachtlijst in jaren. Stabilisatie is een behoorlijke prestatie, ook gezien het feit dat jeugdzorgaanbieders in de tweede helft van 2010 capaciteit zijn gaan afbouwen als voorbereiding op de budgetdaling in 2011. Jeugdigen die in crisissituaties spoedeisende hulp vergen hebben binnen 24 uur hulp ontvangen. Naast deze netto-wachtlijst (jeugdigen wachtend zonder enige vorm van zorg) kennen we ook de bruto-wachtlijst. Op de bruto-wachtlijst staan niet alleen jeugdigen zonder enige zorg, maar ook jeugdigen die wachten op een bepaalde zorgvorm, maar voor een deel al een andere vorm van zorg ontvangen. De bruto-wachtlijst is in 2010 met 10% afgenomen. Geen meting in 2010. Uit het cliënttevredenheidsonderzoek van Bureau jeugdzorg in 2009 is een score van 6,8 naar voren gekomen. In 2010 zijn op basis van de resultaten uit het klanttevredenheidsonderzoek verbeteracties met Bureau Jeugdzorg opgenomen. De cliënttevredenheid bij jeugdzorgaanbieders wordt met ingang van 2010 anders gemeten, in overeenstemming met de landelijk ontwikkelde methode. Aan jeugdigen en hun ouders worden aan het eind van het hulpverleningsproces vragen gesteld m.b.t. hun waardering van de kwaliteit van de geleverde zorg. De gemiddelde cijfers over 2010 zijn positief: Jongeren: 7,6 en Ouders: 8,0 Dit is een stijging ten opzichte van het gemiddelde cijfer uit 2009.
07.B.2 De geprognoseerde benodigde capaciteit aan Jeugdzorg en daarvoor beschikbare budgetten matchen	<i>Realisatie van de ingezette capaciteit is gelijk aan de inkoop o.b.v. het beschikbare budget.</i>	Planning >95% Op totaalniveau is de prognose (gebaseerd op de realisatie t/m oktober 2010) dat de capaciteit tot nagenoeg 100% is gerealiseerd.
07.B.3 Het stelsel voor jeugdhulp en jeugdzorg is in balans	<i>Het aantal unieke jeugdigen dat voor het eerst een beroep op provinciale jeugdzorg doet, daalt op termijn Index: 2008 = 100 = 3.575</i>	Indexcijfer in 2010 = 90 = 4.160 unieke jeugdigen (nieuwe instromers) De realisatie voor 2010 is 3.667 (nieuwe instromers) Ten opzichte van 2008 is sprake van een daling met 20%, waarmee de doelstelling is gehaald.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		De definitie van de oorspronkelijke indicator is aangescherpt met als doel een betere vergelijkbaarheid van de cijfers. Naast het aantal unieke jeugdigen dat voor het eerst een beroep op jeugdzorg doet wordt ook het aantal unieke jeugdigen meegeteld dat weliswaar een herhaald beroep doet op zorg, maar minimaal 1 jaar geen gebruik heeft gemaakt van jeugdzorg. De indexpercentages zijn ongewijzigd. Het indexcijfer voor 2008 bedraagt volgens deze nieuwe definitie 4.589.
07.B.4 In elke Brabantse gemeente is een Centrum voor Jeugd en Gezin (Cjg) actief, met een effectieve aansluiting van Bureau jeugdzorg (Bjz)	Het percentage meldingen bij Bureau Jeugdzorg dat leidt tot terugverwijzing naar een voorliggende voorziening wordt teruggebracht. Aantal gemeenten met een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	Streefwaarde 2010: nulmeting . In 2010 is een nulmeting gehouden. Het percentage meldingen bij Bureau Jeugdzorg dat leidt tot een terugverwijzing naar een voorliggende voorziening is 63 % Streefwaarde 2010: 51 Gerealiseerd: 38 In 2008 is onder gemeenten geïnventariseerd wanneer zij hun CJG wilden openen. Na een trage start in 2010 is eind van het jaar een versnelling ingezet door gemeenten en staat in februari 2011 de teller op 55. De verwachting is dat eind 2011 alle 67 gemeenten een CJG hebben.
07.B.5 Maatschappelijke stages zijn ingevoerd op Brabantse scholen	Het aantal scholen met knelpunten op het gebied van de invoering van maatschappelijke stages. (Jaarlijks onderzoek via Zet) Index = jaar 2007 = 100)	Index / streefpercentage 2010 = 90 Werkelijk resultaat is beter dan de streefwaarde 2010 namelijk 85 In 2007 is gemeten hoeveel procent van de Brabantse scholen problemen had bij de invoering van maatschappelijke stages. Dat jaar is indexjaar (index = 100%) en doel is dat dit percentage deze bestuursperiode afneemt tot 90%. In 2010 blijkt uit een meting dat het percentage scholen met problemen bij de implementatie van maatschappelijke stages is gedaald tot 85%. Het doel is daarmee behaald.
07.B.6 Voortijdig schoolverlaten (VSV) wordt teruggedrongen	Het aantal jeugdigen dat de school verlaat zonder startkwalificatie daalt. Index 2006 = 7.924 = 100	Streefwaarde 2010: 70 De in 2010 gemeten realisatie heeft betrekking op het schooljaar 2008/2009 en bedraagt 80,63% (absoluut aantal VSV'ers in 2008/2009 is 6.395)

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		De resultaten van de meting van het aantal schoolverlaters loopt een jaar achter. Uit de definitieve cijfers van het aantal voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2008/2009, blijkt een daling met 19,37 % ten opzichte van het indexjaar 2005/2006. Hiermee is de doelstelling van 2009, een daling met 20 % nagenoeg gehaald. De ontwikkeling in 2010 is nog niet inzichtelijk te maken.

Toelichting

07.B.1

Zorgaanbieders

Eind 2009 is overeenstemming bereikt tussen provincies en Rijk over de financiering voor 2010 én 2011. Het Rijk heeft de provincies voor de duur van twee jaar, in plaats van de gebruikelijke één jaar, de hoogte van de doeluitkering aangegeven, zodat deze beter kunnen sturen. Daarnaast is aan provincies de mogelijkheid geboden meer te experimenteren met gemeenten, zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg (BJZ) met als doel het beroep op de geïndiceerde jeugdzorg te verlagen en daarmee een kostenreductie te realiseren. Zo mag op basis van de regelgeving zorg zonder indicatie worden geleverd. De verruiming van de inzet van rijksmiddelen is door het Rijk mogelijk gemaakt, omdat het Rijk haar eerdere toezegging voor financiering op basis van 'werkelijke' zorgvraag niet is nagekomen. Verwachting was dat met invoering van prognosefinanciering de doeluitkering vanuit het Rijk zou behoorlijk zou toenemen. Doordat het Rijk niet overgaat op prognosefinanciering, hebben wij in 2010 bij zorgaanbieders en BJZ forse bezuinigingen voor 2011 aangekondigd.

Wachttijstontwikkeling

Wij hebben, samen met de overige provincies bij het Rijk dan ook aangegeven dat een verdere daling van de wachtlijst niet gegarandeerd kan worden. Om deze reden is afgesproken dat wij aantonen dat eventuele wachtlijsten niet leiden tot onverantwoorde, gevaarlijke situaties. Hiervoor hebben wij met het Rijk twee indicatoren afgesproken: crisissituaties worden binnen 24 uur opgepakt en onder wachtenden langer dan negen weken mogen zich, naar het oordeel van BJZ, geen onverantwoorde situaties voordoen. Wij hebben hiervoor in oktober 2010 aan het Rijk gerapporteerd dat er in onze provincie in 2010 in 100% van de crisissituaties binnen 24 uur hulp was. Het duurde gemiddeld 3,4 uur voordat hulp werd verleend. Daarnaast waren er (op de afgesproken peildatum van 1 september), naar het oordeel van BJZ, onder de wachtenden langer dan negen weken

geen onverantwoorde casussen.

In de loop van 2009 is zowel landelijk als door ons meer aandacht besteed aan de definitie van het begrip wachtlijst. Wij hebben een wachtlijstonderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat een wachtlijst van nul om meerdere redenen niet reëel is; administratieve achterstand, mensen wachten op eigen verzoek vanwege persoonlijke redenen (ziekte en vakantie), er staan voortijdig aangemelde jeugdigen op de wachtlijst (deze jeugdigen verblijven nog in een aanpalende sector, zoals een justitiële jeugdinrichting (JJI) of in een GGZ-instelling). Met aanbieders hebben wij in 2010 afgesproken dat zij de reden van wachten ook gaan registreren, waardoor de wachtlijst een genuanceerder beeld laat zien. Deze registratie zal vanaf 2011 effectief zijn.

Landelijk worden twee soorten wachtlijsten gehanteerd; de bruto- en de netto-wachtlijst. De netto-wachtlijst omvat alle jeugdigen, die langer dan negen weken wachten en geen enkele (vorm van) zorg ontvangen. Op de bruto-wachtlijst staan alle jeugdigen die wachten, ook de jeugdigen die wachten op een zorgvorm maar voor een deel al een andere vorm van zorg ontvangen. Deze bruto-wachtlijst in 2010 met 9% afgenomen. Voor de inzichtelijkheid is de wachtlijst in 3 delen opgesplitst:

- jeugdigen die op de wachtlijst staan, maar al wel jeugdzorg ontvangen;
- jeugdigen wachtend zonder zorg (netto);
- totaal aantal jeugdigen op de wachtlijst (bruto).

De ontwikkeling in de wachtlijst vanaf 1-1-2010 tot 1-1-2011 is als volgt:

	1-1-2010	1-1-2011	daling 2010 -2009
Zowel in zorg als wachtend	340	289	-15%
Wachtend zonder zorg (netto)	215	218	1%
Totaal wachtend (bruto)	555	507	-9%

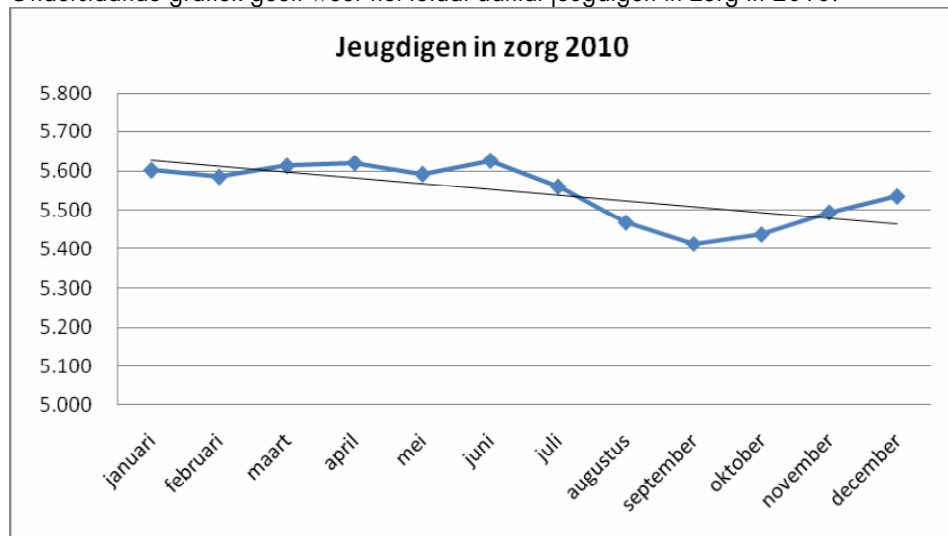
Tabel: Wachttijstontwikkeling 2009-2010, met als peildatum 1 januari 2010 - 2011

Productie-ontwikkeling

De afgelopen jaren zagen we in de loop van het jaar het aantal jeugdigen in zorg oplopen, wat één van de oorzaken was van een stijgende wachtlijst. Doordat wij in de loop van 2009 een aanzienlijk bedrag aan extra middelen hebben ingezet, is de wachtlijst alsnog gedaald.

In 2010 zien we voor het eerst een stabiele lijn van het aantal jeugdigen in zorg en stabiliseert de nettowachtlijst. De sector lijkt in control te komen. Onze verwachting is dat als in het voorliggend veld (gemeenten, CJG's, maatschappelijk werk, scholen) de preventieve zorg nog beter wordt opgepakt en Bureau Jeugdzorg eenduidiger terugverwijst, de komende jaren de wachtlijst verder kan afnemen, ondanks de beperkte middelen. Om deze ontwikkeling te stimuleren heeft de provincie in 2010 de regeling "intensivering zorgaanbod" ontwikkeld, waarmee gemeenten voor 2011 en 2012 extra middelen kunnen aanvragen om het preventief hulpaanbod te verbeteren.

Onderstaande grafiek geeft weer het totaal aantal jeugdigen in zorg in 2010.

Tabel: aantal jeugdigen in zorg 2010

De tabel hierna geeft inzicht in de ontwikkeling van de ingekochte jeugdzorg in uren en dagen. In 2010 is het totale budget voor de inkoop van jeugdzorg, mede dankzij inzet van autonome provinciale middelen, gelijk gebleven aan dat van 2009.

De ingekochte zorg per zorgvorm in 2009 en 2010 is afgezet tegen de verwachte gerealiseerde zorg in 2010. Hieruit blijkt dat op onderdelen de realisatie van de zorg afwijkt van de inkoop.

Pleegzorg

Bij pleegzorg is gekozen voor een nieuwe wervingsmethode voor pleegouders. Op grond hiervan werd al in 2010 een aanzienlijke groei van het aantal pleegouders verwacht. Deze groei is bereikt, maar de plaatsing van jeugdigen op deze nieuwe plekken loopt iets langzamer dan verwacht.

Wel is het aantal gerealiseerde pleegzorgdagen in 2010 (592.000) toegenomen ten opzichte van de realisatie in 2009 (577.000).

Residentiële zorg

Bij verblijf in jeugdzorginstellingen is sprake van een onderschrijding. Gebleken is dat jeugdzorgaanbieders eind 2010 hun capaciteit voor verblijf enigszins afbouwen. Dit vanwege een lichte afname van de vraag en het feit dat jeugdzorgaanbieders de voor 2011 aangekondigde bezuiniging moeten realiseren. Deze afbouw van residentie is in overeenstemming met ons beleid. Zorgaanbieders proberen de residentiële zorgvraag deels op te vangen door uitbreiding van ambulante zorg.

Productieontwikkeling 2010

	Inkoop 2009	Inkoop 2010	realisatie 10	Realisatie t.o.v. inkoop 2009
Ambulant (in uren)	240.310	246.427	268.300	8,9%
Pleegzorg (in dagen)	593.245	601.935	592.000	-1,7%
Deeltijd (in dagen)	162.430	152.072	151.400	-0,4%
Verblijf (in dagen)	399.498	399.320	385.000	-3,6%

Tabel: productieontwikkeling 2009 - 2010

Op totaalniveau compenseren de over- en onderschrijdingen elkaar.

Bureau Jeugdzorg (BJZ)

Over het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (= AMK) is met het Rijk de afspraak gemaakt dat een onderzoek binnen 5 dagen moet zijn gestart. In het eerste kwartaal 2010 vond er in 19% van de gevallen een overschrijding plaats en was de gemiddelde doorlooptijd 7 dagen. In het derde kwartaal heeft er een aanzienlijke verbetering plaatsgevonden. In minder dan 4 % van de gevallen is er sprake van een overschrijding (veelal met slechts 1 dag) en is de gemiddelde doorlooptijd gedaald naar 4 dagen. De gemiddelde doorlooptijd van melding tot afronding onderzoek bedraagt 62 dagen. Dit is ruim binnen het landelijke criterium van 75 dagen.

Clïënttevredenheid Bureau Jeugdzorg

Bureau jeugdzorg heeft in 2009 het cliënttevredenheidsonderzoek conform afspraak verricht. Score op algemene tevredenheid is 6.8. In 2010 zijn actiepunten geformuleerd gericht op het verbeteren van de interne overdracht, de snelheid van dienstverlening en het vertrouwen geven in de toekomst aan cliënten. De volgende meting vindt plaats in 2012

Clïënttevredenheid zorgaanbieders

De cliënttevredenheid wordt met ingang van 2010 anders gemeten, in overeenstemming met de landelijk ontwikkelde methode. Aan jeugdigen en hun ouders worden aan het eind van het hulpverleningsproces vragen gesteld m.b.t. hun waardering van de kwaliteit van de geleverde zorg. De gemiddelde cijfers over 2010 zijn positief:

Jongeren: 7,6

Ouders: 8,0,

Dit is een stijging ten opzichte van het (toentertijd gecombineerde) gemiddelde cijfer uit 2009 (7,3).

07.B.2 De realisatie van de ingezette capaciteit is gelijk aan de inkoop o.b.v. het beschikbare budget

De door ons geplande uitgaven ten behoeve van inkoop bij jeugdzorgaanbieders en BJZ zijn gerealiseerd.

07.B.3 Instroom nieuwe jeugdigen: Het aantal unieke jeugdigen dat voor het eerst, of na minimaal 1 jaar zonder zorg, een beroep op provinciale jeugdzorg doet, daalt op termijn.

De definitie van de oorspronkelijke indicator is aangescherpt. De termijn waarop werd teruggekeken of jeugdigen al een beroep op jeugdzorg hebben gedaan, was bij de oorspronkelijke indicator niet vastgelegd. Vanaf 2010 wordt gekeken hoeveel jeugdigen in een jaar voor het eerst in de jeugdzorg instromen, of minimaal 1 jaar geen gebruik hebben gemaakt van jeugdzorg.

De instroom nieuwe jeugdigen is in 2010: 3.667. Ten opzichte van de instroom 2008 van 4.589 betekent dit een verbetering van 20%, de doelstelling van 10% is dus ruimschoots gehaald. Overigens zien we een toename van de instroom van jeugdigen die binnen het jaar terugkeren (herhaald beroep genoemd). De totale instroom van jeugdigen (bekende jeugdigen en nieuwe jeugdigen) daalt hierdoor niet. De eerder genoemde regeling "intensivering zorgaanbod" is in 2010 ontwikkeld om een verdere daling van de instroom te stimuleren. Gemeenten kunnen voor 2011 en 2012 extra middelen aanvragen om het preventief hulpaanbod te verbeteren.

07.B.4 Het percentage meldingen bij BJZ dat leidt tot terugverwijzing naar een voorliggende voorziening wordt teruggebracht.

Onder verwijzingen wordt bij deze indicator verstaan; het aantal zorgmeldingen. Zorgmeldingen zijn meldingen van professionals bij Bureau JeugdZorg als zij vermoeden dat een kind zorg nodig heeft. Doel van ons beleid is de onterechte verwijzingen vanuit gemeentelijke instellingen voor lichte hulp (Centra voor Jeugd en Gezin, Zorg- en Adviesteams in het onderwijs) terug te dringen. Bij de begroting 2011 is besloten dat 2010 dient als indexjaar.

*Aantal gemeenten met een Centrum voor Jeugd en Gezin (zie tabel)
(Programmalijs Perspectiefrijk Brabant)*

Op 31 december 2010 beschikken 38 van de 67 Brabantse gemeenten over een Centrum voor Jeugd en Gezin.

Jeugdbalans

Ten behoeve van de monitoring van de effecten van onder meer het oprichten van de CJG's is een monitor ontwikkeld. De jeugdbalans is een instrument dat deze bestuursperiode door provincie en gemeenten is ontwikkeld in het kader van de Verbeteragenda jeugd. Het is een rapportage-instrument dat gemeenten en de provincie ondersteunt in hun gezamenlijke sturing op de sector voor hulp/zorg rondom jeugd en gezin. Op 31 december 2010 zijn in principe alle gemeenten op de Jeugdbalans

aangesloten. De volledigheid van de gegevenslevering is nog voor verbetering vatbaar. De totale jeugdbalans is eind 2010 voor ongeveer 75% van de indicatoren gevuld. Kijken we naar de lokale gegevens (het gaat om 10 indicatoren) dan is zo'n 40% gevuld. Daarin valt in 2011 nog veel te verbeteren. De komende jaren staan in het teken van de transitie van de gespecialiseerde jeugdzorg naar de gemeenten. Onderzocht wordt op welke wijze de Jeugdbalans hier een ondersteunende rol in kan spelen.

07.B.5 Het aantal scholen met knelpunten op het gebied van de invoering van maatschappelijke stages.

In 2007 is gemeten hoeveel procent van de Brabantse scholen problemen had bij de invoering van maatschappelijke stages. Dat jaar is indexjaar (index = 100%) en doel is dat dit percentage deze bestuursperiode afneemt tot 90%. In 2010 blijkt uit een meting

dat het percentage scholen met problemen bij de implementatie van maatschappelijke stages is gedaald tot 85%. Het doel is daarmee behaald.

07.B.6 Het aantal jeugdigen dat de school verlaat zonder startkwalificatie daalt

De resultaten van de meting van het aantal schoolverlaters loopt een jaar achter. De in 2010 gemeten indicatorwaarde heeft dus betrekking op het schooljaar 2008/2009. De doelstelling is dat het aantal voortijdige schoolverlaters (VSV) in het betreffende schooljaar 20% zou zijn gedaald (indicatorwaarde daalt daarmee van 100 naar 80). Feitelijk is het aantal VSV'ers met 19,37% ten opzichte van het indexjaar gedaald. De doelstelling van 2009 is daarmee nagenoeg gehaald. De indicatorwaarde ofwel realisatie is 80,63. Het absolute aantal VSV'ers in 2008/2009 was 6.395.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	170.160	192.680	196.124	-3.445
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	763	6.641	6.641	0
Lasten voor autonome taken	20.026	18.107	14.336	3.771
Lasten	190.949	217.427	217.101	326
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	170.171	184.980	189.535	4.555
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	170.171	184.980	189.535	4.555
Saldo lasten en baten	-20.779	-32.447	-27.566	4.881
Bijdr.res.regionale structuurversterking	2.584	5.762	2.696	-3.066
Bijdr.risicoreserve	0	4.700	3.589	-1.111

Bijdrage uit alg. middelen	18.195	21.985	21.281	-704
Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009	Jaarrek.2010		
Risicoreserve		107.809	116.266	
Algemene reserve component regionale structuurversterking		145.830	107.181	
	Begr.2010	Jaarrek.2010		
Formatieinzet in fte	24,5	22,2		

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
b. zorgvernieuwing	175
c. samen investeren centrum jeugd en gezin	2.493
d. samen investeren deltaplan voortijdig schoolverlaten	573
e. algemeen jeugdbeleid	232
f. diverse kleine afwijkingen	297
<i>Overschrijding</i>	
a. geïndiceerde jeugdzorg	-3.444
Totaal afwijking lasten	326
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Doeluitkering uitkering	4.555
Totaal afwijking baten	4.555

a. geïndiceerde jeugdzorg

In het uitvoeringsprogramma van 2010 is een verschil van € 15 miljoen geraamd tussen de verwachte uitgaven en inkomsten van Bureau Jeugdzorg (BJZ) en het zorgaanbod. Dit werd gedekt door: € 6 miljoen onttrekking uit het egalisatiefonds (verloop onttrekkingen is in 2009 bepaald), een bijdrage van € 3 miljoen op basis van een amendement van PS bij de begroting 2010 en € 6 miljoen voorfinanciering ten laste van de algemene reserve. Door het Rijk is het beroep op de hardheidsclausule voor de justitiële activiteiten van BJZ voor een hoger bedrag gehonoreerd dan oorspronkelijk is begroot. Het verschil tussen het

uiteindelijke bedrag aan inkomsten van het Rijk (€ 189.5 miljoen) en uitgaven voor geïndiceerde jeugdzorg (€ 196.1 miljoen) van € 6,6 miljoen, wordt gedekt door de € 3 miljoen van het amendement PS en € 3,6 miljoen ten laste van de algemene reserve.

b, c, d en f.

Totale onderschrijding productgroep 07.02.02 (alle autonome budgetten exclusief algemeen Jeugdbeleid) bedraagt € 3.538.000.

Van deze onderschrijding wordt € 3.066.000 veroorzaakt door onderschrijdingen op de projecten Samen Investeren in Brabantstad. Dit zijn subsidies die zijn verleend vanuit het programma Perspectiefrijk Brabant. Samen investeren CJG en voortijdig schoolverlaten laat een onderuitputting zien die veroorzaakt wordt door vertragingen in de uitvoering bij de B5. Deze middelen worden conform de afspraken die in dit kader zijn gemaakt verder afgehandeld.

De resterende onderscheiding kunnen wij als volgt verklaren.

De voornaamste onderschrijding wordt veroorzaakt bij het budget voor zorgvernieuwing Jeugdbeleid. De onderschrijding is het gevolg van het feit dat in 2010 een aantal geplande projecten niet is doorgegaan of goedkoper is uitgevoerd dan werd verwacht. Een door ons gepland onderzoek naar zorgzwaarte is landelijk opgepakt. Daarnaast was een doelstelling van het Brabants Samenwerkingsverband Jeugd en Gezin het oprichten van een lectoraat Jeugd. Dit lectoraat is in 2009 opgericht en na een jaar uit financiële overwegingen door de betrokken onderwijsinstelling gestopt. Een aantal door de provincie te financieren projecten in 2010 ten behoeve van dit lectoraat is hierdoor niet doorgegaan. De resterende onderschrijding is een optelsom van meerdere geringe

onderschrijdingen op de overige budgetten binnen deze productgroep. Over het algemeen zijn de autonome budgetten van Jeugd volledig benut.

e. algemeen jeugdbeleid

Dit budget wordt ingezet voor communicatiekosten, uitgaven ten behoeve van beleid ter voorkoming van kindermishandeling, onderzoeken door externe bureaus en uitgaven in het kader van de Dag van de Omslag (beleid met als doel de keten in de jeugdzorg beter te organiseren).

De onderschrijding van € 232.000 is het gevolg van het feit dat op deze post rekening was gehouden met een reservering van € 100.000 ten behoeve van een communicatiecampagne rond Triple P die door de provincie zou worden gefinancierd. De naam 'Triple P' staat voor een positief pedagogisch programma voor opvoedingsondersteuning voor ouders met kinderen van 0 tot 16 jaar. Triple P is een laagdrempelig, integraal programma met als doel (ernstige) emotionele en gedragsproblemen bij kinderen te voorkomen door het bevorderen van competent ouderschap. Veel gemeenten willen deze behandelmethode in gaan voeren. Binnen het beleid van de provincie om de opvoedkracht van ouders en het voorliggend veld te versterken, was het de gedachte om de communicatiecampagne (zogenaamde nulde fase) te financieren.

Doordat gemeenten in 2010 nog onvoldoende ver waren met de invoering van Triple P is de communicatiecampagne niet doorgestaan. Deze campagne vindt nu plaats in 2011 en wordt gefinancierd door gemeenten zelf of via de subsidieregeling intensivering lokaal hulpaanbod.

De resterende onderschrijdingen zijn het gevolg van het lager uitvallen van uitgaven ten behoeve van de projecten in het kader van voorkoming kindermishandeling en het niet doorgaan van enkele geplande onderzoeken bij externe onderzoeksbureaus.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Risico reserve

In 2010 is een bedrag van € 3,6 miljoen onttrokken uit de risicoreserve ten behoeve van de geïndiceerde jeugdzorg ten opzichte van de oorspronkelijke raming van € 4,7 miljoen. De stand van de reserve per 31-12-2010 is € 116.266.000 en is bedoeld voor de afdekking van beleidsrisico's zoals vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen.

Reserve regionale structuurversterking.

De onttrekking als gevolg van uitgaven aan projecten van samen investeren onderdeel cijg en voortijdig schoolverlaten is € 3.066.000 lager dan begroot.

De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'.

Toelichting transitorische post

Per 31 december 2010 staat aan vooruitontvangen rijksbijdrage voor de jeugdzorg een bedrag van ruim € 10 miljoen op de balans.

07.03 Cultuur en sport

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)	In jaar	Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?
07.C Noord-Brabant kent een bloeiend en boeiend cultureel leven		Evenals in 2007 is in 2010 Brabantse Cultuurparticipatie Monitor uitgevoerd aan de hand van een aselecte steekproef van particuliere huishoudens en het PON-Brabantpanel. Deze monitor geeft inzicht in de doelstellingen van het cultuurbeleid van de provincie, te weten: het versterken van het publieksbereik, het aanbod en de Brabantse identiteit. Zowel in 2007 als in 2010 zijn circa 10.000 Brabantse huishoudens aangeschreven om te komen tot een netto steekproef van circa 2.000 waarnemingen. Een aantal opvallende uitkomsten: • 2010: vier op de vijf Brabanders is van mening dat Brabant een levendige cultuur heeft. • Brabanders vonden in 2007 al dat de provincie veel karakteristieke dorpen en steden kent (89%), in 2010 zijn ze daar nog meer van overtuigd (92%). • In 2007 heeft 84% van de Brabanders wel eens een culturele voorstelling of evenement bezocht. In 2010 is dit gestegen tot 91%. • Het cultuurbereik onder Brabanders lijkt toe te nemen, maar de intensiteit van de cultuurdeelname (de mate waarin zij dit doen) lijkt in 2010 af te nemen. • Bijna een kwart van de Brabanders (22%) geeft aan dat er te weinig aanbod in de buurt/regio is (2010). • Brabanders die als kind boeken lezen, op de basisschool les kregen in handvaardigheid en tekenen of waarbij op de basisschool aandacht is gegeven aan de regionale geschiedenis gaan later ook daadwerkelijk vaker naar culturele activiteiten. ▪ Bijna 80% voelt zich een echte Brabander, 72% is daarnaast trots op de eigen woonplaats en 69% heeft het meest met de eigen Brabantse regio. We kunnen hieruit concluderen dat het merendeel van de Brabanders zich op de een of andere manier verbonden voelt met Brabant.

Toelichting

De provincie hecht belang aan een goede culturele hoofdstructuur. Daarom bieden de beleidsvoornemens zoals verwoord in de Koepelnota Cultuur samenhang in onze beleidsontwikkelingen en staan de volgende doelstellingen centraal:

- versterken van het publieksbereik;
- versterken van het aanbod;
- versterken van de Brabantse identiteit.

De participatiemonitor geeft inzicht in hoe Brabanders cultuur in hun provincie ervaren, zoals hierboven staat samengevat.

Een belangrijke ambitie is om Brabantstad in 2018 Culturele Hoofdstad te laten zijn, dat geeft focus en biedt stimulans om samen met onze bestuurlijke partners de culturele infrastructuur in Noord-Brabant hoogwaardig te maken en te houden. Een krachtig interstedelijk netwerk staat ons daarbij voor ogen. Maar we stimuleren ook de verbindingen vanuit de steden naar omliggende regio's. Tevens onderkennen en

versterken we de culturele betekenis van de regio's voor het geheel van de 'Mozaïekmetropool Brabant'.

De culturele variëteit bepaalt mede dat het goed wonen en werken is in Brabant. De basisinfrastructuur wordt gevormd door onder meer musea, podia, toneel- en dansgezelschappen, muziekensembles en orkesten, festivals, presentatieruimtes voor beeldende kunst, monumenten, multimediale instellingen, bedrijven in de creatieve industrie, toeleveranciers, en het publiek als afnemer. Daarbij zet de provincie in op de keten van scheppen, produceren, presenteren en afnemen, want dit bepaalt hoe de culturele infrastructuur er daadwerkelijk uit ziet. Vanuit deze gedachte hebben wij binnen de podiumkunsten in 2010 veel aanbod van instellingen en festivals mede mogelijk gemaakt. Wij dragen daarmee bij aan een versterkte bovenregionale uitstraling van bijvoorbeeld het Noordbrabants Museum en ontwikkelen plannen met de stedelijke partners om Brabant als provincie voor kunst en cultuur te profileren. Voorts versterken we de Brabantse identiteit met onder meer Schatten van Brabant, ontsluiting van archeologische vondsten, de Cultuurhistorische Waardenkaart en de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Zuiderwaterlinie. De impulsen die wij geven aan de restauratie van monumenten geven hieraan extra cachet.

Oog voor publieksparticipatie tonen we onder meer door onze ondersteuning van het bibliotheeknetwerk en door de ontwikkeling van marktplaatsen en uitpunten.

In 2010 hebben de nieuw gevormde provinciale steunfunctie-instellingen zich slagvaardiger en gericht kunnen inzetten voor de hierboven genoemde provinciale doelstellingen.

Op het terrein van sport richten wij ons op de ondersteuning van topsportevenementen, maar ook op het stimuleren van sport voor gehandicapten en breedtesport. De tweede helft van het jaar 2010 werd het investeringsvoorstel voor de Versterking van de sportinfrastructuur/ het Olympisch Plan opgesteld. Dit is op 10 december 2010 door Provinciale Staten vastgesteld. In dit plan wordt uitgewerkt hoe Noord-Brabant op sportief en sociaal gebied op 'olympisch niveau' wordt gebracht op weg naar Nederland Sportland in 2016.

Wat is er in 2010 gerealiseerd

Verbouwing Noordbrabants Museum

De provincie Noord-Brabant ontwikkelt samen met de gemeente 's-Hertogenbosch een nieuw Museumkwartier in 's-Hertogenbosch. De provincie is opdrachtgever voor de

verbouwing en uitbreiding van het Noordbrabants Museum. De restauratie van het Paleis, de restauratie en herbestemming van het Waterstraatcomplex met voormalige Statenzaal en de centrale verbindingsgang. Het totaal beschikbare budget is € 26 miljoen plus een post onvoorzien van € 2,43 miljoen.

Op 1 maart 2010 is gestart met de verbouwing van het Waterstraatcomplex gevolgd door de nieuwbouw van het Noordbrabants Museum op 1 juli. De Raad van State heeft in september uitspraak gedaan in de bodemprocedure tegen de kap- en bouwvergunningen, waarmee deze onherroepelijk zijn geworden en de bouw definitief volgens plan kan worden uitgevoerd. De risico-analyse voor het project is herijkt en afgestemd op de bouwfase. Voor gesignaleerde risico's zijn beheersmaatregelen geformuleerd.

Musea en verbinding met de samenleving

In 2010 is gewerkt aan de zichtbaarheid van musea en de verankering van de musea in het actuele culturele leven van de Brabanders. Musea die een rol spelen als kenniscentrum, als platform voor discussie, als ontmoetingsplaats, als startpunt voor educatie, als bezinningscentrum.

In 2010 is aan het Museum voor Religieuze Kunst een subsidie verstrekt voor het realiseren van een businessplan. Dit is in oktober 2010 succesvol gerealiseerd. De benodigde verregaande samenwerking met het Noordbrabants Museum komt op basis van dit plan niet tot stand. Daarom is het besluit genomen niet over te gaan op structurele provinciale betrokkenheid. Daarnaast hebben de vier voorbeeldmusea - Jan Cunen Museum, het Audax Textielmuseum, het Natuurmuseum Brabant en het Graphic Design Museum - in 2010 gewerkt aan realisatie van de prestaties waarover eerder afspraken zijn gemaakt.

Monumenten

In de kaderstellende notitie Erfgoed zijn de doelstellingen m.b.t. het wegwerken van de restauratie-achterstand in Brabant omschreven. Er zijn geen doelstellingen geformuleerd betreffende het aantal te restaureren monumenten in deze bestuursperiode. Vanuit de middelen van Perspectiefrijik (incl. de aanvullende € 25 mln) zijn 92 restauratieprojecten ondersteund (dit is exclusief 27 projecten in de B5-steden). Sinds 2008 is subsidie verleend voor de restauratie van monumenten. Dit betreft met name rijksmonumenten, zoals religieus erfgoed, molens en industrieel erfgoed. In het kader van Samen Investeren in Brabant (Stad) is naast bovenstaande monumenten geïnvesteerd in restauratieprojecten

in de B5 gemeenten. Deze (grote) projecten zijn in volle gang, bijvoorbeeld Strijp S in Eindhoven. In 2010 is een aantal reeds gereed gekomen, zoals De Halve Maan in 's Hertogenbosch en het stoomgebouw van Deprez in Tilburg (Programmaplan 2011 Perspectiefrijk Brabant).

In 2011 zullen veel restauraties worden afgerond. Andere restauraties (Samen Investeren) zijn dan nog in volle gang. De provinciale inzet in 2011 is erop gericht dit proces te monitoren en de subsidieontvangers aan te sporen waar nodig.

Tijdens de 'Erfgoedparade' werden de resultaten van de erfgoedinzet van de afgelopen jaren gepresenteerd. De opzet is zodanig dat het ook een 'contactmoment' vormt voor alle betrokkenen bij erfgoed in Brabant voor de ontwikkeling van nieuwe initiatieven en samenwerking.

Schatten van Brabant

In de kaderstellende notitie Erfgoed zijn de doelstellingen m.b.t. het beleefbaar maken van Erfgoed in het programma Schatten van Brabant omschreven. De doelstellingen betreffen onder andere het bereiken van meer en nieuw publiek voor publieksactiviteiten. Het project Schatten van Brabant loopt tot het einde van de bestuursperiode (maart 2011). Stand van zaken (tot en met 2010). Schatten van Brabant is ontstaan als pilot rondom de 'erfgoedmaand' oktober. In deze maand waren de publieksactiviteiten geconcentreerd. In 2008 is er een start gemaakt met een zomer- en een najaarseditie. Vanaf 2009 is er het hele jaar door een publieksprogramma. In 2009 en 2010 zijn deze activiteiten geconcentreerd rond een vijftal programmalijnen.

Voor het brede publiek is aan alle activiteiten het label Schatten van Brabant gehangen waarbij de provincie de centrale afzender is. Richting de stakeholders is de provincie direct zichtbaar geweest als partner in bijvoorbeeld smederijen. De slotmanifestatie 'Onder onze Voeten', van archeologische vondsten en hun verhalen, heeft in december 2010 plaatsgevonden. In februari 2011 is nog een speciale bijeenkomst gepland waarin de oogst van Schatten van Brabant wordt gepresenteerd.

Archeologie

In 2008 is de uitvoeringsnotitie Zorgen voor Archeologisch Erfgoed vastgesteld. Conform de daarin geformuleerde voornemens zijn in 2009 twee stimuleringsregelingen in het leven geroepen. Een voor Erfgoedkaarten, de andere voor Depots. In december 2010 is

het subsidieplafond van € 1,2 mln van de Stimulering Gemeentelijke Archeologie- c.q. Erfgoedkaarten bereikt. Zeven gemeenten hebben voor hun gehele grondgebied het archeologisch erfgoed in kaart gebracht en stemmen hun beleid daarop af. In 2010 maakten nog eens twintig gemeenten gebruik van deze stimuleringsregeling. Deze gemeenten brengen deels in 2010 en deels in 2011 voor hun gehele grondgebied hun archeologische waarden in kaart en stemmen hun beleid daarop af. Van de subsidieregel Innovatie Gemeentelijke Depots Bodemvondsten hebben de gemeenten Eindhoven en Helmond gebruik gemaakt om hun gezamenlijke depot te vernieuwen. Het Meldpunt Archeologische Bodemvondsten Noord-Brabant (MAB) heeft samen met Schatten van Brabant in de periode juli-december 2010 de publiekscampagne Onder Onze Voeten, Een reis langs Brabantse Bodemschatten georganiseerd. Ruim 550 bezoekers hebben in totaal dit evenement bezocht. In 2010 stond het totaal van het archeologische waarnemingen gemeld bij het MAB-burgerloket van de provincie op 665. Ten opzichte van 2009 is dit een stijging van 36%.

De verhuizing van het Provinciaal Depot Bodemvondsten heeft vanwege de start van de bouwwerkzaamheden vertraging opgelopen. De verhuizing is verschoven naar 2011.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

In 2010 is de financiering van twee grote projecten helemaal rond gekomen, te weten de restauratie en herbestemming van Fort Bakkerskil en de restauratie van Fort Altena fase 1. Voor beide projecten is de aanbestedingsprocedure in 2010 doorlopen en starten de eerste werkzaamheden in 2011. Ook voor het project 'Liniepad' is de financiering rondgekomen en start de uitvoering in 2011. Als laatste is in 2010 het proces rondom de verbreding van de A27 in relatie tot Fort Altena en Nieuwe Hollandse Waterlinie opgestart onder regie van de Provincie, waarbij alle belanghebbende partijen zoals o.a. Rijkswaterstaat, Gemeenten, Brabants Landschap en Provincie samenwerken in een gebiedsproces.

2018Brabant

In 2010 is toegewerkt naar de besluitvorming in PS om een investeringsbudget van € 50 mln beschikbaar te stellen om gezamenlijk met vijf steden de ambitie te realiseren om culturele hoofdstad te worden in 2018. Er is hiertoe een uitgebreid investeringsvoorstel opgesteld. Het besluit hierover is door PS op 10 december 2010 genomen. De toezegging van PS is onder de voorwaarde dat ook de vijf steden (Helmond, Breda, Den

Bosch, Eindhoven en Tilburg) elk een bedrag van € 10 mln beschikbaar stellen. De steden besluiten hier medio 2011 over.

Daarnaast heeft de provincie culturele projecten ondersteund vanuit het beleidskader "Cultuur schept ruimte". Op basis hiervan zijn projecten gerealiseerd die bijdragen aan de ambitie van culturele hoofdstad, maar ook voldoen aan de verbinding tussen stad en ommeland. Ten slotte financiert de provincie het programmabureau dat is ingericht om het bidbook voor de beoogde kandidatuur inzake culturele hoofdstad te realiseren.

Sport

Naast het reguliere sportbeleid, was een nieuw aandachtspunt in het beleid het investeringsvoorstel voor de versterking van de sportinfrastructuur, gekoppeld aan het landelijke Olympisch Plan. Brabant sluit zich daarmee aan bij de plannen om in 2028 de Olympische Spelen naar Nederland te halen, met als belangrijke eerste stap om in 2016 als land op olympisch niveau te zijn. De ambities liggen niet alleen op sportgebied, maar ook op sociaal-economisch terrein. Het gaat niet alleen om topsport, maar ook om breedtesport, sociaal welzijn en toegankelijkheid voor mindervaliden.

Met de besluitvorming in PS op 10 december 2010 is de ambitie om op olympisch niveau te komen onderschreven en volgt de fase van uitwerking. De vier sporen waarop deze zal plaatsvinden zijn: topsportaccommodaties, topsportevenementen, talentontwikkeling en bijzondere breedtesport.

Daarnaast is in 2010 is een Statenvoorstel geschreven voor de eerste tranche investeren van de Essentgelden. Het project betreft het investeren in grote cultuurhistorische complexen, met als doel deze toekomst bestendig her te bestemmen. Door dit zorgvuldig en op een kwalitatief hoogwaardige manier te doen met middelen die revoluerend worden ingezet, proberen we een bijdrage te leveren aan een aangenaam leef- en vestigingsklimaat van de Brabant Mozaïek, een van de domeinen van de Agenda van Brabant. Op 10 december 2010 is het Statenvoorstel aangenomen en besloten een krediet van € 61,5 miljoen vrij te maken voor investeringen in grote cultuurhistorische complexen.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
07.C.1 Versterking van (actieve en passieve) cultuurparticipatie (publieksbereik) Meer 'genieters': zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant laten genieten en profiteren van cultuur	<u>Receptieve cultuurdeelname:</u> 1) % van de Brabanders dat aan één van de receptieve cultuuractiviteiten heeft deelgenomen. In 2008 bezoeken bijna alle Brabanders een cultureel evenement of voorstelling in Noord-Brabant. 2) kengetal receptieve cultuurdeelname:	Begroot: 98% Werkelijk 91% van de Brabanders bezoekt wel eens een culturele voorstelling of evenement. In 2007 was dit 84%. 83% van dit bezoek is in Brabant. Werkelijk 91% van de Brabanders bezoekt wel eens een culturele voorstelling of evenement. 83% van dit bezoek is in Brabant. Werkelijk: 17,80% Werkelijk 18%

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>het percentage Brabanders dat meer dan gemiddeld een bepaalde vorm van receptieve cultuur consumeert. (minimaal 2 keer)</i> <i>Actieve cultuurdeelname:</i> <i>1) % Brabanders die een vorm van amateurkunst beoefenen</i> <i>In 2009 beoefent 45% van de Brabanders een vorm van amateurkunst. Gezien de landelijke neerwaartse trend in het verenigingsleven is handhaven het doel.</i> <i>2) kengetal actieve cultuurdeelname:</i> <i>het percentage Brabanders van 15 jaar of ouder dat minimaal op 1 cultuuritem bovengemiddeld actief is. (minimaal 2 keer)</i> <i>Aantal bezoekers Brabantse musea per jaar</i>	Werkelijk: 45% Werkelijk 53% (meting 2010 Participatiemonitor) Begroot: 19,10% Werkelijk 43% (percentage dat structureel een vorm van amateurkunst beoefent) Werkelijk aantal is 2010 was 1 miljoen bezoekers per jaar. Het streven in 2011 is 1,6 miljoen.
<i>Meer divers publiek: een zo breed mogelijk publiek bereiken</i> <i>(begrip divers moet nog nader gedefinieerd worden, voorlopig: opleiding)</i>	<i>Diversiteit <u>receptieve</u> cultuurdeelname:</i> <i>laag opgeleiden zijn ondervertegenwoordigd.</i> <i>Mensen met een hoog inkomen en hoge opleiding zijn duidelijk oververtegenwoordigd.</i>	Begroot laag opgeleid 12,7%, hoog opgeleid 24,3% Werkelijk laag opgeleid 15%, hoog opgeleid 33% Het doel is minstens handhaving van de percentages.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>(Dit betreft het percentage Brabanders dat meer dan gemiddeld een bepaalde vorm van receptieve cultuur consumeert d.w.z. meer dan 2 keer).</i> <i>Diversiteit <u>actieve</u> cultuurdeelname:</i> <i>zowel hoog- als laagopgeleiden zijn in gelijke mate actief met cultuur bezig.</i>	Begroot laag opgeleid 20% / hoog opgeleid 20% Werkelijk laag opgeleid 25% / hoog opgeleid 28%
07.C.2 Een compleet, kwalitatief goed en geografisch gespreid aanbod van cultuur (versterken van het culturele aanbod) - versterken van dynamiek in het Brabantse cultureel leven door in te zetten op de ontwikkeling van talent en kwaliteit; - meer actieve participatie: zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant de kans geven zelf cultuur te maken	<i>Spreading aanbod:</i> <i>aantal amateurkunstverenigingen, instellingen en clubs die actief zijn in Noord-Brabant.</i> <i>Diversiteit van het aanbod:</i> <i>Beleving van de diversiteit van het aanbod:</i> <i>1. Noord-Brabant kent een zeer divers cultuuraanbod.</i> <i>(begrip divers moet nog nader gedefinieerd worden)</i>	Begroot: 4.600 Werkelijk 4.758 Begroot 62,1 Werkelijk: 72% van de Brabanders vindt het Cultuuraanbod divers. Daarvan typeren 39% van de Brabanders het culturele leven in Brabant als vernieuwend en vooruitstrevend

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Culturele aanbod:</i> 2. <i>aantal theaters in Noord-Brabant;</i> 3. <i>aantal musea in Noord-Brabant;</i> 4. <i>aantal bioscopen en filmhuizen in Noord-Brabant.</i> <i>Aantal (mede) door de provincie gesubsidieerde instellingen voor podiumkunsten</i> <i>Aantal nieuwe producties podiumkunsten en film met provinciale ondersteuning</i> <i>Aantal gemeenten dat in marktplaats participeert (cultuur en onderwijs)</i> <i>Het aantal Brabantse digitale bibliotheken een aantal stelsels voor bibliotheek-tarieven</i>	Begroot 44 werkelijk 44 Begroot 140 (waarvan 40 musea geregistreerd) – werkelijk 140 Begroot 15 bioscopen en 5 filmhuizen doel is handhaving – werkelijk 15 bioscopen en 5 filmhuizen Begroot : 25 – Werkelijk 25 Begroot: 40 – Werkelijk 40 Begroot: 90% van de Brabantse gemeenten In 2010 ligt het percentage op 68. Onderzoek is gedaan en draagvlak gecreëerd voor 1 Brabantse digitale bibliotheek. Het laten aansluiten van de Brabantse digitale bibliotheek op een landelijk systeem is van groot belang. Brabant staat startklaar voor de implementatie, maar er wordt gewacht op de landelijke start van de digitale bibliotheek. Eén nieuw Brabants tariefstelsel is ontwikkeld. In 2011 e.v. gaan bibliotheken dit tariefstelsel implementeren.
07.C.3 <i>Versterking van de Brabantse identiteit</i> <i>betere staat van onderhoud erfgoed: duurzame instandhouding van de Brabantse schatten uit het verleden</i>	<i>Aantal restauraties van monumenten</i>	Begroot: 39 - Werkelijk 53 Er zijn in deze periode twee impulsregelingen geweest. In de eerste impuls zijn 39 restauraties gesubsidieerd. Hiervan zijn inmiddels 17 restauraties gereed. Vijf restauraties zijn nog niet gestart, de overigen zijn bezig met de restauratiewerkzaamheden. In de tweede impuls zijn begin 2010 53 restauraties gesubsidieerd. Hiervan zijn inmiddels 49 projecten gestart en de eerste restauratie is inmiddels gereed. Voor alle deelprojecten geldt dat de voortgang met grote regelmaat wordt gemonitord. Er is regelmatig overleg met de eigenaren zodat eventuele problemen zo snel mogelijk inzichtelijk worden gemaakt en oplossingen gezocht kunnen worden.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
meer ruimtelijke kwaliteit: het Brabantse erfgoed en beeldende kunst inzetten voor het vormgeven van de leefomgeving van vandaag en de toekomst	Attendering cultureel erfgoed. De zichtbaarheid van het ruimtelijk cultureel erfgoed, gemeten via stellingen. % Brabanders dat het eens is met de volgende stellingen: 1.Noord-Brabant is rijk aan monumenten en historische gebouwen; 2.Noord-Brabant kent veel karakteristieke dorpen en steden.	Begroot 74% - Werkelijk 77% Begroot 87,6% - Werkelijk 92%
het verleden meer verbinden aan de actualiteit: Brabanders laten zien dat ze meer met hun verleden hebben dan ze denken	Aantal publieksactiviteiten per jaar onder de vlag van Schatten van Brabant Archeologie (zie toelichting) Waarderingscijfers voor tv, radio en internet van Omroep Brabant	Begroot 40 – Werkelijk 45 Schatten van Brabant (Programmaliën Perspectiefrijk Brabant) In 2010 hebben publieksactiviteiten plaatsgevonden onder de vlag van Schatten van Brabant. De activiteit Allerzielen.nu was één van de grotere publiekstrekkingen met meer dan 2300 bezoekers. In totaal hebben om en nabij 60.000 bezoekers één of meerdere activiteiten bezocht. In 2009 waren het aantal publieksactiviteiten nog 35 met naar schatting 16.000 bezoekers. Conclusie Schatten van Brabant verankerd in de loop der jaren steeds meer in het brabantse. De kunst- en erfgoedsector weet elkaar steeds beter te vinden en projecten worden beter bezocht. Daarnaast groeien terugkerende projecten in de loop der tijd. Archeologie (zie toelichting) - Zeven gemeenten hebben voor hun gehele grondgebied het archeologisch erfgoed in kaart gebracht en stemmen hun beleid daarop af. Een extra 20 gemeenten zullen voor hun gehele grondgebied het archeologisch erfgoed in kaart brengen en hun beleid daarop afstemmen. - 70 archeologische waarnemingen zijn gemeld en geregistreerd bij het burgerloket van de provincie. Begroot: TV:7,2 /Radio: 7,3 /Internet: 7,3 Werkelijk: De waardering voor Omroep Brabant is in 2010: TV: 7,3 ; Radio: 7,2 en Internet: 7,0. De vorige meting van de waardering is gedaan in 2006 TV: 7,0; Radio 7,2 en Internet 7,0
07.C.4 Vergroten van de deelname aan sport	% Brabanders dat minimaal 1x per week sport	Begroot: 41% - werkelijk 20% (streefwaarde in 2016: 45%)

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
Brabant Culturele Hoofdstad 2018 (zie ook programma 6)	Aantal toptalenten dat ondersteund wordt	Begroot: 2.050 – werkelijk 2.050 (streefwaarde in 2016: 2.400)
	Aantal (top)sportevenementen per jaar dat ondersteund wordt	Begroot: 10 – werkelijk 10 (gelijk aan 2009)
	-percentage van de gemeenten dat participeert in een BCH-initiatief (2010)	Begroot: 30% - werkelijk 30%
	- percentage van de structureel gesubsidieerde instellingen dat een BCH2018-paragraaf heeft opgenomen in het werkplan	Begroot: 50% - werkelijk 50%

Toelichting

Ontwikkeling van kengetallen en deeltijfers (zie tabel)

Voor de ontwikkeling van culturele kengetallen die bruikbaar zijn om sturing te geven aan het provinciale (en mogelijk in de toekomst ook gemeentelijke) cultuurbeleid is gekozen voor de inbreng en informatie van experts. De verkregen informatie is gebruikt bij het definiëren van de indicatoren en het ontwikkelen van de kengetallen. De drie thema's met hun onderliggende doelen uit de Nota Cultuur 2008 – 2012, hebben als uitgangspunt gefungeerd. Het betreft de volgende thema's en onderliggende doelstellingen.

Het eerste thema richt zich op het versterken van het publieksbereik:

- meer 'genieters': zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant laten genieten en profiteren van cultuur;
- meer divers publiek: een zo breed mogelijk publiek bereiken.

Het tweede thema heeft tot doel het aanbod te versterken:

- versterken van dynamiek in het Brabantse cultureel leven door in te zetten op de ontwikkeling van talent en kwaliteit;
- meer actieve participatie: zoveel mogelijk inwoners van Noord-Brabant de kans geven zelf cultuur te maken.

Het derde thema is het versterken van de Brabantse identiteit:

- betere staat van onderhoud erfgoed: duurzame instandhouding van de Brabantse schatten uit het verleden;
- meer ruimtelijke kwaliteit: het Brabantse erfgoed en beeldende kunst inzetten voor het vormgeven van de leefomgeving van vandaag en de toekomst;
- het verleden meer verbinden aan de actualiteit: Brabanders laten zien dat ze meer met hun verleden hebben dan ze denken.

Rapportage Stuurinformatie voor cultuur

In vervolg op de rapportage "Stuurinformatie voor cultuur; werkdocument: kengetallen en deeltijfers" (augustus 2009), heeft het PON in 2010 de monitor cultuurparticipatie

afgenomen. De resultaten hiervan zijn in januari 2011 beschikbaar gekomen. De opvallendste resultaten staan aan het begin van dit programma.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	3	-3
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	16.514	16.263	16.259	5
Kapitaallasten	415	724	733	-9
Lasten voor autonome taken	48.236	62.792	60.531	2.261
Lasten	65.166	79.780	77.525	2.254
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	338	398	429	31
Baten	338	398	429	31
Saldo lasten en baten	-64.828	-79.382	-77.097	2.285
Bijdr.res.instandhouding onroerend erfgoed	411	9.370	9.370	0
Bijdr.reserve Brabant 2050	7.000	6.486	6.110	-376
Bijdr.res.regionale structuurversterking	6.200	10.180	5.910	-4.271
Bijdrage uit alg. middelen	51.217	53.345	55.707	2.362
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Res.instandhouding onroerend erfgoed		27.207	19.821	
Reserve Brabant 2050		104.734	68.188	
Algemene reserve component regionale structuurversterking		145.830	107.181	
Bedragen x € 1.000 (investerings)	Raming VJN 2010	Raming NJN 2010	Jaarrek. 2010	verschil
Verbouwing Noordbrabants Museum	11.661	5.942	6.469	527
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		33,5	37,3	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
a. Stelpost musea	563
b. Project Hollandse waterlinie	628
c. Samen investeren herstructurering fysieke infrastructuur	4.270
d. Brabant culturele hoofdstad	372
e. programmafonds en cultuurparticipatie 2009-2012	136
diverse	34
<i>Overschrijding:</i>	
f. cultureel erfgoed	- 1.805
g. cultuurinstellingen	- 370
h. archeologie	- 646
i. sport	-608
j. professionele podiumkunsten	-320
Totaal afwijking lasten	2.254
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Totaal afwijking baten	31

Binnen de begroting Cultuur en Sport is sprake van onderbesteding op een aantal onderdelen, terwijl op andere onderdelen sprake is van overschrijding. In het kader van de afspraken rond overprogrammering in dit onderdeel is afgesproken dat er bij overschrijdingen eerst ruimte wordt gezocht in het eigen programma. Alle onderdelen waarop sprake is van onderbesteding met uitzondering van Culturele Hoofdstad en het project Hollandse waterlinie zijn hiervoor gebruikt.

a. stelpost musea

Deze post bevat het bedrag dat bedoeld is voor subsidie aan het NBM na opening. Aangezien deze vertraagd is, treedt onderbesteding op. Deze onderbesteding is in 2010 ingezet om diverse structurele tekorten binnen de productgroep op te vangen, o.a. subsidie monumentenwacht, Erfgoedhuis en exploitatie-lasten waterstraat etc.

b. project Hollandse waterlinie

Het project Hollandse Waterlinie laat een onderschrijding zien. Door stagnatie van de restauratie en herbestemming van Fort Altena Fase 1 worden prestaties later dan gepland uitgevoerd. Het betreft hier matchgeld met o.a. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en EU. Daarnaast zijn er middelen vastgelegd voor Uitvoering Liniepad (verplichting en prestatie in 2011), ook dit is matchgeld met o.a. Rijk, Waterschap en Europa. Als laatste

zijn er bestuurlijke verwachtingen gewekt voor de restauratie en herbestemming van Fort Altena Fase 2.

c. Samen investeren herstructurering fysieke infrastructuur

Deze onderbesteding betreft de projecten Samen Investeren in Brabantstad. Dit zijn subsidies die zijn verleend vanuit het programma Perspectiefrijk Brabant. De prestaties van de deelnemende gemeenten blijven achter ten opzichte van de raming.

d. Brabant culturele hoofdstad

De realisatie van een gezamenlijk 'Buurtcultuurfonds' kon door langere bestuurlijke afstemming dan voorzien, niet in het najaar 2010 plaatsvinden. Dit is nu voorzien in februari 2011. Het budget 2010 is daarom niet volledig uitgeput. Daarnaast gaat het om budget voor projecten waar Brabantse gemeenten in cofinancieren, als opbouw van draagvlak voor 2018Brabant, met een doorloop naar 2011.

e. programmafonds en cultuurparticipatie 2009-2012

Voor het programmafonds cultuurparticipatie 2009-2012 geldt dat iets minder is gerealiseerd dan verwacht, dit gaan wij in 2011 inhalen. In het geval van de omvang (in het bijzonder de toename van cultuurparticipatie) is een aantal onderzoeken naar de effecten van het provinciaal beleid later gestart vanwege een langere aanloop van de start van de diverse projecten. De onderzoeken zullen alsnog in 2011 worden uitgevoerd. Deze onderzoeken en resultaten daarvan maken deel uit van de prestatieafspraken met het rijk en vormen ook een belangrijk onderdeel van de verantwoording die de provincie in 2013 aan het Rijk moet overleggen.

f. cultureel erfgoed

Voor de budgetten die beschikbaar zijn voor de subsidieregeling cultureel erfgoed geldt dat er meer is gepresteerd ten opzichte van de begroting. Hiermee is intern op de momenten dat de begroting bijgesteld kon worden onvoldoende rekening gehouden. Verder is een extra bijdrage aan een revolverend fonds aan het NRF (Nationaal Restauratie Fonds) uitbetaald groot € 695.000. Daar staat een budget van € 150.000 tegenover. Het negatieve verschil wordt gedekt uit de budgetten komende jaren

g. cultuurinstellingen

In 2010 hebben cultuurinstellingen extra middelen beschikbaar gesteld gekregen om een

extra impuls te geven aan cultuureducatie, kunsten, informatie en promotie, kennis en innovatie.

h. archeologie

De overschrijdingen op het gebied van archeologie (erfgoedkaarten), maakt deel uit van de € 10,2 miljoen waarvoor PS bij najaarsbrief 2008 heeft aangegeven dat overgeprogrammeerd mag worden. De daadwerkelijke besteding loopt conform planning.

i. sport

De overschrijdingen op het gebied van sport (topsport evenementen, breedte sport en talentenfonds), maakt deel uit van de € 10,2 miljoen waarvoor PS bij najaarsbrief 2008 heeft aangegeven dat overgeprogrammeerd (€ 0,8 miljoen voor sport) mag worden. De daadwerkelijke besteding loopt conform planning.

j. professionele podiumkunsten

Aan professionele podiumkunsten is een impuls gegeven en worden deze bestuursperiode extra subsidies verstrekt waarvoor de dekking binnen de productgroep moet worden gevonden.

Toelichting Bijdragen uit reserves

Reserve onroerend erfgoed

Voor de reserve onroerend erfgoed was de onttrekking gelijk aan de realisatie ten behoeve van de renovatie van monumenten. De stand van de reserve is per 31 december 2010 bedraagt: € 19.821.000.

Reserve Brabant 2050

De onttrekking aan de reserve Brabant 2050 is € 376.000 lager dan begroot. De stand van de reserve is € 68.187.000.

De reserve Brabant 2050 is in 1997 ingesteld als spaarfonds voor majeure en vernieuwende projecten. De reserve 2050 wordt volgens de huidige planning tot-2012 vrijwel volledig aangewend.

Reserve regionale structuurversterking

De onttrekking aan de reserve vanwege de uitgaven in het kader van samen investeren op

het gebied van restauratie van monumenten is € 4,3 miljoen lager dan de begroting van € 10,1 miljoen. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'.

Toelichting gerealiseerde investeringen i.r.t. de raming

De realisatie op de uitgaven van het noordbrabants museum laat een overschrijding zien van ruim € 0,5 miljoen. Deze wordt veroorzaakt door de extra investering van de parkeergarage. Na oplevering vindt een verrekening plaats met de gemeente 's Hertogenbosch.

07.04 Sociale en culturele ontwikkeling

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Toelichting

Deze productgroep is gericht op activiteiten die ondersteunend zijn aan de andere productgroepen van het programma 07 Jeugd, Cultuur en Samenleving. Daarom zijn geen maatschappelijke effecten benoemd voor deze productgroep in de begroting 2010

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Toelichting

Deze productgroep is gericht op activiteiten die ondersteunend zijn aan de andere productgroepen van het programma 07 Jeugd, Cultuur en Samenleving. Te denken valt daarbij aan communicatie, onderzoek en advies. De maatschappelijke doelen en beleidsprestaties waaraan deze hebben bijgedragen staan verwoord onder de overige drie productgroepen binnen dit programma. Taken die binnen deze ondersteunende productgroep vallen zijn onder andere het programmamanagement van Perspectiefrijk Brabant en de doorontwikkeling van de kennisfunctie. Dit laatste in de vorm van stroomlijnen en verbeteren van monitoringsactiviteiten, het beter toegankelijk maken van gegevens en het toepassen van opgedane kennis. Ten slotte is met een structurele subsidie aan het PON, het onderzoek- en adviesorgaan van Noord-Brabant, een groot aantal onderzoeks- en adviesactiviteiten uitgevoerd ter ondersteuning van de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van provinciaal beleid.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	9.502	5.443	5.907	-464

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten	9.502	5.443	5.907	-464
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-9.502	-5.443	-5.907	-464
Bijdrage uit alg. middelen	9.502	5.443	5.907	464
Formatieinzet in fte		Begr.2010 5,0	Jaarrek.2010 5,1	

Toelichting

Enerzijds hebben in 2010 cultuurinstellingen extra middelen beschikbaar gesteld gekregen om een extra impuls te geven aan cultuureducatie, kunsten, informatie en promotie, kennis en innovatie. Anderzijds hebben deze instellingen extra subsidie ontvangen voor frictiekosten ten aanzien van de professionalisering. In de 2010 zijn voor één instelling de frictiekosten over 2009 en 2010 uitbetaald wat een overschrijding teweeg brengt .

Apparaatskosten programma Jeugd, cultuur en samenleving				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Apparaatskosten	12.961	12.961	13.460	-499

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Ruimtelijke ontwikkeling

08.01 Ruimtelijke ontwikkeling

190

Programma 08 Ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder:

Ing. R.A.C. van Heugten

08.01 Ruimtelijke ontwikkeling

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)

In jaar

Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?

08.A.1 Zorgvuldig ruimtegebruik

Ja, we hebben bereikt wat we wilden bereiken. Op 1 oktober 2010 is de structuurvisie Ruimtelijke Ontwikkeling (Svro) door PS vastgesteld. In de Svro zijn de ruimtelijke provinciale belangen verwoord en is aangegeven wat de provincie de komende periode met de ruimtelijke ontwikkeling van Brabant wil bereiken. Tevens is in deze Svro aangegeven hoe de provincie haar doelen wil bereiken en met welke instrumenten de provincie dat wil doen. De volgende instrumentele lijnen worden daarbij onderscheiden:

- ontwikkelen: het actief regisserend inzetten op een negental integrale gebiedsontwikkelingen al dan niet met inschakeling van het provinciale ontwikkelbedrijf
- regionale samenwerking: het komen tot bestuurlijke afspraken met de regio's West-, Midden-, Noordoost- en Zuidoost- Brabant over de sturing van de ruimtelijke ontwikkeling op hoofdlijnen ten aanzien van de woningbouw- en bedrijventerreinenontwikkeling, landschapsontwikkeling en de gezamenlijke ruimtelijke strategie
- stimuleren: het bevorderen van gewenste ruimtelijke ontwikkelingen via de inzet van kennis, informatie en subsidies
- beschermen: het stellen van regels met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling via de Verordening Ruimte.

De Verordening Ruimte (VR) is parallel met de Svro opgesteld en op 17 december 2010 door PS vastgesteld. In de VR is alle ruimtelijke beleid vertaald naar regels die gemeenten in acht moeten nemen bij het opstellen van bestemmingsplannen. Daarbij is een scherpe keuze gemaakt naar provinciale belangen en zijn veel regels die geen provinciaal belang vertegenwoordigden geschrapt. Alle afzonderlijke beleidsnota's waarin regels waren opgenomen zijn bij de vaststelling van de VR ingetrokken.

Het principe van zorgvuldig ruimtegebruik is breed in de Svro en de VR verankerd. Hierdoor wordt dit principe bij de afweging van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen breed toegepast.

Toelichting

Alle in de Structuurvisie genoemde gebiedsopgaven zijn in 2010 reeds ter hand genomen. Voor een deel van deze opgaven was sprake van voortzetting en uitbouw van

reeds bestaande projecten en programma's, voor een ander deel zijn er (pre-) verkenningen uitgevoerd om scherp te krijgen hoe de gebiedsontwikkeling het best kan

worden opgepakt. Begin 2011 zijn de opdrachtgevers en programmaleiders voor deze gebiedsopgaven definitief bepaald.

De regionale samenwerking is vormgegeven via het Regionaal Ruimtelijk Overleg (RRO) dat in 2010 in alle vier de regio's twee keer heeft plaatsgevonden. In alle regio's worden samen met de regio op de in de Svro en VR genoemde thema's programma's ontwikkeld en bestuurlijke afspraken voorbereid.

Bij de uitvoering van de stimuleringslijn is onder de noemer 'van subsidie naar participatie' een beleidswijziging ingezet waarbij de provincie zich op het ruimtelijke vlak minder wil presenteren als subsidieverstrekker zonder inhoudelijke bemoeienis naar participatie vanuit het provinciaal belang met inhoudelijke bemoeienis.

In de beschermingslijn heeft de provincie vanaf medio 2010 reeds sterk gehandeld in de geest en de principes van de VR. Dat betekent dat de provincie slechts dan gereageerd heeft op gemeentelijke beleidsvoornemens dan wel contrair daaraan is gegaan als het provinciaal belang dat vereiste. De gemeenten hebben daarmee meer eigen beleidsruimte

gekregen. Mede op basis van de eerste ervaringen met de toepassing van de VR zal in de loop van 2011 worden gezien of bijstelling/wijziging van de Verordening gewenst is. Van belang is nog dat de ontheffingsmogelijkheden die na uitvoerige politieke discussie uiteindelijk in de VR zijn opgenomen veel aandacht hebben gevestigd, onder meer voor de zogenaamde "lopende zaken" van de intensieve veehouderij. De betreffende ontheffingendossiers zullen in 2011 hun behandeling krijgen.

Met betrekking tot zorgvuldig ruimtegebruik kan meer specifiek nog worden opgemerkt dat er ook in 2010 reeds sprake is geweest van een actieve sturing op dit principe. Daarbij speelt ook het bereiken van ruimtelijke kwaliteit een belangrijke rol. De sturing wordt gebaseerd op de beleidsdoelen en regels uit de Svro en de VR. Voorbeelden hiervan zijn de toepassing van de SER-ladder gericht op hergebruik van locaties in het stedelijk gebied om nieuwvestiging te voorkomen en regels met betrekking tot versterking van de landschapskwaliteit.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
08.A.1 <i>saneren van lelijk Brabant</i>		
- <i>Saneren MOB-complexen</i>	- <i>Aantal terreinen</i>	Streefwaarde 2010: 5 Ja, in plaats van 5 zijn 6 terreinen opgeleverd. Daarmee is 1 terrein een jaar eerder opgeleverd. De oplevering van de laatste 2 van de in totaal 13 terreinen binnen het programma Mooi (5 in 2009) volgen in 2011. In totaal levert dit alles 150 ha EHS op. Gelet op de mogelijkheden worden de komende jaren nog eens 7 extra voormalige militaire terreinen gesloopt, gesaneerd en ingericht wat 68 ha EHS zal opleveren.
- <i>Mijn Mooi Brabant</i>	- <i>Aantal locaties</i>	Streefwaarde 2010: 3 Deels, in plaats van 3 is er 1 afgerond. De inschatting dat in 2010 reeds 3 van de 6 locaties zouden zijn afgerond is net iets te optimistisch gebleken. Het project in Valkenswaard is in 2010 afgerond. De overige 5 projecten (Zundert, Oosterhout, Raamsdonkveer, Oisterwijk en Oss) zijn inmiddels in 2011 opgeleverd.

Toelichting

Het bestuursakkoord 'Vertrouwen in Brabant' is de leidraad geweest voor de periode 2007-2011. Een van de bestuurlijke programmalijnen is Mooi Brabant.

De eerste Mooi Brabant-ambitie is 'Mooie dingen toevoegen'. Daaraan zijn de doelstellingen 'Creëren van nieuwe landschappen' en 'Versterken identiteit van dorp en stad' gekoppeld (zie 09.02).

De tweede Mooi Brabant-ambitie is 'Lelijke dingen wegnemen' met de doelstellingen 'Herstructureren bedrijventerreinen en stedelijke zones' en 'Saneren lelijk Brabant'.

Binnen de programmalijn Mooi Brabant wordt met de uitvoering van 14 projecten gewerkt aan concrete praktijkvoorbeelden die bijdragen aan het maatschappelijk doel van zuinig ruimtegebruik. Naast het saneren van lelijk Brabant wordt ook geïnvesteerd in stedelijke zones. In 2010 zijn binnen Mooi Brabant drie van deze laatste vier projectvoorstellen (Strijp, Helmond 2e fase en stationszone Tilburg) beschikt en de projecten gestart. Eindhoven heeft haar projectvoorstel voor de stationszone teruggetrokken. Breda (project Markoevers) heeft de voor 2010 geplande prestatie niet gerealiseerd. Gemeente en provincie gaan in overleg. De overige zeven projecten liggen (nagenoeg) op koers.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	531	1.256	791	465
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	28.208	26.872	9.557	17.315
Lasten	28.739	28.128	10.348	17.781
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	380	385	375	-10
Baten	380	385	375	-10
Saldo lasten en baten	-28.359	-27.743	-9.972	17.771
Bijdr.uit res.regionale structuurversterking	24.500	11.252	5.494	-5.758
Bijdr.reserve Brabant 2050	2.975	11.975	3.205	-8.770
Bijdrage uit alg. middelen	884	4.516	1.273	-3.243

Stand reserve per 31 december	Jaarrek.2009	Jaarrek.2010
Alg.reserve component regionale structuurversterking	145.830	107.181
Reserve Brabant 2050	104.734	68.188
	Begr.2010	Jaarrek.2010
Formatieinzet in fte	63,0	59,0

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- spoorzones	9.000
- samen investeren versnelde uitvoering stedelijke zones	5.760
- brainport-avenue	2.600
- diverse	421
<i>Overschrijding</i>	
-	
Totaal afwijking lasten	17.781
Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
-	
Totaal afwijking baten	-10

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

Spoorzones

Een geplande aankoop door de gemeente Breda binnen het project Markoevers is niet gerealiseerd. Het project is als gevolg van de gemaakte afspraken over een tijdige start van de uitvoering (voor 1 jan. 2011) eind 2010 door de gemeente ingetrokken. Dat heeft geleid tot een onderbesteding van € 15 mln in 2010 omdat voor dit project naast de € 9 mln (-spoorzones, reserve Brabant 2050) ook € 6 mln vanuit 'samen investeren versnelde uitvoering stedelijke zones' was voorzien.

Samen investeren uitvoering stedelijke zones

Het genoemde bedrag van € 6 mln blijft beschikbaar binnen de reserve Regionale Structuurversterking ter dekking van de overprogrammering. Voor de overige lopende projecten van de B5 geldt dat in 2010 de prestaties voorlopen op de planning. Er is per saldo € 0,24 mln (5% t.o.v. begroting 2010 van de steden) meer gerealiseerd.

Brainport avenue (€ 2,6 miljoen)

In 2010 is de beschikking inzake Brainport avenue verzonden. De prestaties, en daarmee de lasten, zullen conform de planning plaatsvinden in de periode 2011 tot en met 2016.

Toelichting Reserves

Reserve Brabant 2050

De onttrekking aan de reserve Brabant 2050 is € 8,7 miljoen lager dan begroot. Dit houdt verband met de wel geraamde maar niet gerealiseerde bijdrage voor spoorzones in stedelijke projecten. De stand van de reserve is € 68.187.000.

De reserve Brabant 2050 is in 1997 ingesteld als spaarfonds voor majeure en vernieuwende projecten. De reserve 2050 wordt volgens de huidige planning tot-2012 vrijwel volledig aangewend.

Reserve Regionale structuurversterking

De reserve 'Regionale structuurversterking' bevat geen vrije ruimte. Deze middelen zijn bestuurlijk verplicht ten behoeve van het programma 'Samen Investeren in Brabant(Stad)' en het programma 'Samen Investeren West-Brabant'. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt € 107.180.734.

De lagere onttrekking dan geraamd is het gevolg van lagere realisatie van spoorzones (zie toelichting hierboven).

Apparaatskosten programma Ruimtelijke ontwikkeling				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Apparaatskosten	8.732	8.732	8.394	338

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Revitalisering landelijk gebied

09.01 Zonering Landelijk Gebied	196
09.02 Creëren van nieuwe landschappen	203
09.90 Regievoering	205

Programma 09 Revitalisering landelijk gebied

Portefeuillehouder:

Ing. R.A.C. van Heugten

Toelichting

De diverse prestaties in het landelijk gebied worden niet alleen in programma 09 verantwoord, maar ook in de programma's 03, 04, 05 en 07. Het betreft hier prestaties op het terrein van beekherstel, waterberging, verdroging, waterkwaliteit, verduurzaming landbouw, biologische landbouw, innovatie landbouw, verbrede landbouw, vergroten, versterken en verbeteren van natuurgebieden, verbeteren van de landschappelijke kwaliteit en de dorpsontwikkelingsplannen.

In dit programma worden de onderdelen zonering landelijk gebied (09.01), nieuwe landschappen (09.02) en de regievoering op het landelijk gebied (09.90) verantwoord.

Naast deze jaarrekening wordt ook de barometer Landelijk Gebied aangeboden. Hieruit blijkt dat diverse resultaten zijn geboekt, die nadrukkelijk bijdragen aan een beter woonwerk en recreatieklimaat in het Landelijk Gebied. Deze barometer is parallel aan de jaarrekening opgesteld en zal tegelijkertijd in Provinciale Staten worden behandeld.

09.01 Zonering Landelijk Gebied

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is		Naar aanleiding van het Burgerinitiatief "Megastallen Nee" en reagerend op de uitbraak van de Q-koorts epidemie hebben Provinciale Staten het ruimtelijk beleid inzake de intensieve veehouderij sterk gewijzigd. Dit heeft gevolgen voor de realisatie van landbouwontwikkelingsgebieden en de afwaartse beweging van de intensieve veehouderij (vermindering ammoniakbelasting en stankhinder) In december 2010 is door Gedeputeerde Staten de Commissie van Doorn ingesteld. Deze commissie gaat zich buigen over de verduurzamingaspecten van de veehouderij in Brabant vanuit de context van de gehele agrofoodsector. In de zomer van 2011 wordt het advies in de vorm van een versnellingsagenda, uitgebracht. Deze agenda moet aangeven hoe de veehouderij zich duurzaam kan ontwikkelen, waarbij ook aspecten als volksgezondheid en dierenwelzijn betrokken worden.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
09.A.7 Afname van intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden natuur	<i>Aantal intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden natuur (beëindigers)</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 20, bij burap II is het aantal verlaagd van 20 naar 17 omdat 3 kandidaten zich hebben teruggetrokken. Gedeeltelijk, in plaats van de begrote 17, zijn er in 2010 5 beëindigers. We hebben de ondernemers meer tijd gegeven om de productiecyclus van de aanwezige varkens af te ronden Cumulatieve prestatie t/m 2010 = 6 beëindigers
	<i>Aantal ondertekende beëindigingsovereenkomsten</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 25, bij burap II is het aantal bijgesteld van 25 naar 42 omdat de 2^e tranche van maart 2010 voor een deel is meegenomen. Gedeeltelijk, in plaats van 42 zijn er 7 ondertekende overeenkomsten. Cumulatieve prestatie t/m 2010 = 14 ondertekende overeenkomsten,
	<i>Aantal verplaatste intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden</i>	Streefwaarde 2010: 10 Ja, er zijn 10 verplaatsingen afgerond Cumulatieve prestatie t/m 2010: 30 verplaatsingen afgerond
	<i>Gepasseerde aankoopakte</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 25, bij burap II is het aantal bijgesteld van 25 naar 15 omdat veel verplaatsers moeite hebben een geschikte nieuwe locatie te vinden.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Getekende koopovereenkomst akte niet gepasseerd</i>	Gedeeltelijk, in plaats van 15 zijn 12 aankoopakten gepasseerd Cumulatieve prestatie t/m 2010: 27 aankoopakten gepasseerd, verplaatsing in uitvoering Streefwaarde 2010: oorspr. 32, bij burap II is het aantal bijgesteld van 32 naar 15 omdat veel deelnemers alsnog blijken af te haken. Gedeeltelijk, in plaats van 15 zijn 6 overeenkomsten getekend, Cumulatieve prestatie t/m 2010: 26 gesloten overeenkomsten
09.A.8 <i>Het zich kunnen ontwikkelen van intensieve veehouderijbedrijven in landbouwontwikkelingsgebieden</i>	<i>Aantal operationele LOG's; aantal naar LOG's en/of duurzame locaties verplaatste bedrijven</i>	Streefwaarde 2010: oorspr.3 Bij burap II is het aantal bijgesteld van 3 naar 0 i.v.m. vertraging door discussie over megastallen en gezondheid. Er zijn geen operationele LOG's gerealiseerd.
09.A.9 <i>Het zich kunnen ontwikkelen van glastuinbouwbedrijven in concentratiegebieden</i>	<i>Aantal ontwikkelde ha in projectvestigingsgebieden</i> <i>Overige concentratiegebieden (ha)</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 85 ha. Bij burap II is het aantal ha bijgesteld van 85 ha naar 0 ha omdat de projectvestiging Deurne vrijwel stilligt door het ontbreken van investeringsmogelijkheden bij de op dat moment in het project deelnemende glastuinders. Er is geen ha gerealiseerd. Streefwaarde 2010: oorspr. 20 ha. Wegens geringe investeringbereidheid is bij burap II op basis van onze eigen inschatting het aantal ha bijgesteld van 20 ha naar 0 tot 5 ha. Ja, in plaats van de 0 tot 5 ha is 14 ha gebouwd. Uit navraag bij de TOM blijkt dat in 2010 10 ha in het doorgroeigebied bij Laarbeek is gebouwd en 4 ha in het vestigingsgebied Etten-Leur.
09.A.10 <i>Afname van glastuinbouw in kwetsbare gebieden</i>	<i>Aantal ha te saneren en eventueel verplaatsen uit kwetsbaar gebied (Groene hoofdstructuur en Agrarische hoofdstructuur-landschap).</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 29,5 ha. Bij burap II is aantal ha bijgesteld van 29,5 ha (incl. projectsaneringen 13 ha) naar 7 ha i.v.m. de slechte situatie in de glastuinbouw. Gedeeltelijk, in plaats 7 ha is 6 ha gesaneerd.
<i>Landbouwkundige structuurverbetering</i>	<i>Aantal ha kavelruil</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 2000 ha. Aantal ha kavelruil is bij burap II bijgesteld van 2.000 ha

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
		naar 1000 tot 2000 ha Nee, in plaats van 1000 tot 2000 ha is 375 ha gerealiseerd. Cumulatief prestatie t/m 2010 = 3000 ha gerealiseerd.

Beëindiging intensieve veehouderij (BIV)

In 2010 zijn twee tranches van de BIV regeling geweest. Sinds 1 oktober 2010 kunnen bedrijven in extensiveringsgebieden niet meer uitbreiden. Op dat moment is de regeling opnieuw opengesteld en konden voor het eerst naast bedrijven in extensiveringgebieden ook de bedrijven in de randen van de dorpen meedoen. Alle bedrijven die zich hebben aangemeld bij deze laatste tranche kunnen in behandeling worden genomen.

De realisatie van de BIV ligt lager dan gepland, omdat de ondernemers meer tijd hebben gekregen om hun stallen leeg te maken in samenhang met de varkenscyclus.

Verplaatsing intensieve veehouderij (VIV)

Door het verbod op nieuwvestiging is de actieve ontwikkeling door de provincie van de landbouw ontwikkelingsgebieden (LOG's) stilgevallen. Een aantal verplaatsing intensieve veehouderij (VIV) kandidaten die in procedure zijn moeten als gevolg van de besluiten van PS een ontheffing hebben in het kader van de verordening Ruimte om hun verplaatsing door te zetten. Door deze beleidswijziging is verplaatsing van bedrijven moeilijker geworden. De consequenties van deze ontwikkelingen zijn:

- Afgeronde verplaatsingen: in 2010 zijn 10 verplaatsingen afgerond. Er zijn nog 68 mogelijke deelnemers aan de verplaatsingregeling. Daarvan zullen naar verwachting bedrijven afhaken of overstappen naar de BIV.
- Aankoopakte: Het aantal gerealiseerde koopakten is lager, als gevolg van het feit dat nieuwvestiging in een LOG niet meer mogelijk is.
- Getekende koopovereenkomsten: Vooral hier is sprake van een zichtbare afname. 15 deelnemers zijn definitief afgehaakt.

Landbouwonwikkelingsgebieden

Door het verbod op nieuwvestiging is de actieve ontwikkeling van de LOG's stilgevallen, waarbij in 2010 in enkele in uitvoering zijnde LOG's nog wel activiteiten (bijv. aanleggen infrastructuur) hebben plaatsgevonden. Verdere ontwikkeling is nu afhankelijk van de

initiatieven van ondernemers op bestaande locaties en daarmee een autonoom proces geworden. Tevens is besloten om na afronding van het onderzoek op het vlak van volksgezondheid en de commissie van Doorn, medio zomer 2011, tot een herbegrenzing van de LOG's over te gaan.

Glastuinbouw

De glastuinbouw heeft een moeizaam jaar achter de rug. Kandidaten voor ontwikkelingsprojecten trokken zich terug en de saneringsopgaves zijn niet gehaald. Recente ontwikkelingen wijzen erop dat dit in 2011 naar verwachting verbetert. Er melden zich weer kandidaten voor de ontwikkelingsprojecten Dinteloord en Deurne. Er zijn in 2010 afspraken gemaakt om 20 ha glas te saneren. Sloop van deze kassen zal in 2011 en 2012 plaatsvinden. Voortzetting van saneringsinspanningen is de komende jaren nodig.

Landbouwkundige structuurverbetering

Doordat er, op zijn minst tijdelijk, niet meer voor EHS mag worden geruild en vrijwel alle ruilingen een integraal karakter hebben, ondervinden de ruilingen vertraging. De prestatie was volledig afhankelijk van vrijwillige kavelruilen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	13.926	6.276	6.924	-648
Lasten cofinanciering	4.341	2.058	3.842	-1.784
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	953	953	119	833
Lasten voor autonome taken	21.399	7.820	5.669	2.151
Lasten	40.618	17.107	16.554	553
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	2.175	727	0	-727
Rijk	11.752	5.643	8.153	2.510
Overige programmabaten	698	698	114	-584
Baten	14.624	7.068	8.267	1.199
Saldo lasten en baten	-25.995	-10.039	-8.287	1.752
Bijdr.res. Brabant 2050	6.500	2.455	1.331	-1.124
Bijdr.res.investeringsbudget landelijk gebied	2.622	1.732	3.842	2.111
Bijdrage uit alg. middelen	16.872	5.852	3.114	-2.738
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.brabant 2050		104.734	68.188	
Res.investeringsbudget landelijk gebied		27.839	28.197	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 10,0	Jaarrek.2010 9,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	

Verplaatsing Intensieve Veehouderij (VIV) verwevingsgebied

(autonoom) 770

Beëindiging Intensieve Veehouderij (BIV) 1124

Plattelands ontwikkelingsprogramma (POP) EU 720

POP autonoom	120
rentekosten Ruimte voor Ruimte	833
Overige	224
<i>Overschrijding</i>	
POP rijksmiddelen	310
VIV LOG's (rijksmiddelen/co fin)	1601
landbouwkundige structuren / LOG's	990
Afwaardering aankopen Grondbank	337
-	
Totaal afwijking lasten	553

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

Algemeen

Voor BIV, VIV, POP en landbouwkundige structuren geldt dat het lastig is de lasten in te plannen naar enig jaar. Soms worden kosten gemaakt voorafgaand aan het daadwerkelijk bereikt hebben van beleidsprestaties, soms volgen deze lasten nadat de bovengenoemde beleidsprestaties zijn gerealiseerd. Bij deze posten geldt dat onderbestedingen en overschrijdingen ten gunste of ten laste van reserves of transitorische posten worden gebracht. Meerjarig effecten zijn dan ook budgettair neutraal.

VIV

De lasten 2010 hebben betrekking op in voorgaande jaren gemaakte afspraken. Verplaatsingen zijn langdurige processen waarbij pas laat duidelijkheid bestaat wanneer en voor welk bedrag lasten plaats gaan vinden. Afhankelijk van de inplaatsing in een van de LOG's of verwevingsgebieden, vindt uitputting ten laste van rijks- en cofinancieringsbudget of autonoom budget plaats. Dit jaar zijn meer lasten gerealiseerd dan gepland in verband met inplaatsing naar LOG's (€ 1,6 mln.) en minder (€ 0,77 mln.) naar verwevingsgebied.

BIV

Doordat de daadwerkelijke beëindiging van bedrijven achterblijft bij de planning, begroot waren 17 beëindigingen en afgerond zijn er 5, zijn ook minder lasten gerealiseerd.

POP

De POP subsidies bestaan uit een EU-, een rijks- en een autonome bijdrage. Per saldo is er een onderbesteding van € 0,53 mln. De voortgang van de POP-projecten loopt volgens planning. Er is € 0,19 mln meer gerealiseerd dan gepland met betrekking tot het autonome aandeel en het rijksdeel. De EU uitgaven POP (begroot € 0,72 mln) en de bijbehorende dekking zijn in 2010 niet cijfermatig in de jaarrekening opgenomen. Dit heeft geen budgettaire consequenties. De geraamde uitgaven worden namelijk gedekt door Europese inkomsten. Vanaf 2011 worden de lasten en baten alsnog verwerkt.

Rentekosten Ruimte voor Ruimte

De investeringen zijn in 2010 naar beneden bijgesteld, dit is echter niet in de rentekosten doorberekend. Deze raming is te hoog in de begroting blijven staan en laat daarom een onderbesteding zien.

Landbouwkundige structuur/Landbouw ontwikkelingsgebieden (LOG's)

Ondanks dat de inhoudelijke prestaties achter blijven bij de begroting heeft er toch een overschrijding plaatsgevonden. Deze overschrijding in 2010 hangt samen met beleidsprestaties die pas in latere jaren als gerealiseerd zullen worden beschouwd. De in 2010 gerealiseerde lasten betreffen onder andere voorbereidingskosten bij landbouwkundige structuur (wettelijke herverkavelingsprojecten Weerijss-zuid en Wintelre-Oerle) en infrastructurele kosten (LOG's).

Afwaardering aankopen Grondbank

Er zijn verkenning- en opzetkosten gemaakt die niet kunnen worden terugverdiend. Daarnaast is voor de LOG Stille Wille op grond van de beleidswijzing inzake de LOG's voor een bedrag van € 0,3 mln als verlies genomen in de jaarrekening 2010.

Toelichting van de afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- rijksbijdrage VIV	1.101
- rijksbijdrage POP	310
- rijksbijdrage landbouwkundige structuurversterking/LOG's	1.138
- grondexploitatie baten ontwikkelbedrijf	114
- POP EU	-722
- bijdrage uit plan dotterbloem	-698
- diverse	-44

Totaal afwijking baten

1.199

Rijksbijdrage VIV

Deze overschrijding heeft een directe relatie met de hogere lasten dan begroot voor de verplaatsing van intensieve veehouderij naar LOG's. Als een intensieve veehouderij verhuist naar een van de LOG's kan de verplaatsing deels worden gefinancierd met middelen van het Rijk.

Rijksbijdrage landbouwkundige structuurversterking/ LOG's

Deze overschrijding heeft een directe relatie met de hogere lasten dan begroot voor landbouwkundige structuurversterking en LOG's.

Grondexploitatie baten ontwikkelbedrijf

Exploitatiewinst die gestort wordt in de reserve grondbank. Of sprake is van een winst of verlies kan pas bepaald worden bij afronding van een transactie.

POP (EU en rijk)

Zie toelichting bij de lasten.

Bijdrage uit plan dotterbloem

De provincie heeft een bijdrage gedaan aan het Plan Dotterbloem, die gedeeltelijk gedekt worden door inkomsten van € 700.000. Door vertraging worden deze baten later gerealiseerd.

Toelichting reserves

Reserve investeringsbudget landelijk gebied

Met het Rijk is voor de periode 2007-2013 een Investeringsbudget Landelijk Gebied overeengekomen. De provinciale co-financiering op de beschikbare Rijksmiddelen wordt

onttrokken uit de reserve ILG. De reserve wordt volgens de huidige planning in 2013 vrijwel volledig aangewend. De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 28.196.943.

Reserve Brabant 2050

De onttrekking aan de reserve Brabant 2050 is € 1,1 miljoen lager dan begroot vanwege de lagere uitgaven aan BIV. De stand van de reserve is € 68.187.000.

De reserve Brabant 2050 is in 1997 ingesteld als spaarfonds voor majeure en vernieuwende projecten. De reserve 2050 wordt volgens de huidige planning tot 2012 vrijwel volledig aangewend.

09.02 Creëren van nieuwe landschappen

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is		De activiteiten gekoppeld aan de te behalen prestaties (merendeel 2011) voor Creëren van nieuwe landschappen en versterken identiteit dorp + stad liggen op schema. Zo is o.a. de planprocedure voor AFC Dinteloord doorlopen en zijn de procedures voor de Ruimte voor Ruimte kavels gestart. De beschikkingen voor vernieuwende agrarische bedrijfsgebouwen zijn verstrekt. Voor 2011 volgt een enkel voorbehoud m.b.t. de mogelijke gevolgen van het Regeerakkoord op de doelstellingen m.b.t. de Robuuste Verbinding De levende Beerze.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
09.A.11 Mooie dingen toevoegen: - creëren nieuwe landschappen:	Landgoederen: - Realisatie inrichtings- ontwerp van nieuwe landgoederen in 2011	Er zijn 2 landgoedprojecten. Bij het project nabij Oisterwijk/Oirschot is overeenstemming met de initiatiefnemer bereikt. De ontwerpfase is gestart en de bestemmingsplanprocedure in 2011 van start gaan. Bij het 2 ^e project is in samenspraak met de gemeente Breda en de eigenaar overeengekomen dat in 2011 een ontwikkelingsplan/ontwerp zal worden opgesteld.
	Inrichting Landbouw- ontwikkelingsgebieden	De oorspronkelijke doelstelling om 3 landbouwontwikkelingsgebieden in te richten is achterhaald door de discussie m.b.t. de Megastallen. Daarom wordt nu ingezet op het naar aanleiding van de ALFA-bouw en het ontwerpboek 'Stallen in het Landschap' in 2011 realiseren van een aantal (max. 10) vernieuwende agrarische bedrijfsgebouwen, die een voorbeeldwerking kunnen en zullen hebben. Binnen de daarvoor geopende subsidieregeling zijn eind 2010 10 projectaanvragen ontvangen en beschikt.
	- pilot	
- versterken identiteit dorp + stad	Kavels voor Ruimte voor Ruimte- locaties zijn bekend	De derde locatie (Tilburg, Oostkamer) is in 2010 bekend geworden en is een start gemaakt met de ontwerpfase. Planologische fase volgt in 2011. Bij de eerste twee locaties (Helenaveen en Drongelen) zijn de planologische procedures in 2010 gestart. Deze twee zullen naar verwachting in 2011 gereed zijn.
	Ontwerp infocentrum thema Water ihkv. Dommel door Eindhoven	Streefwaarde 2010: 1 Nee. Een van de criteria was om het gebouw begin 2011 fysiek gerealiseerd te hebben. Het waterschap en de gemeente hebben de daarvoor benodigde voorbereidingen niet tijdig weten af te ronden waardoor realisatie binnen de gestelde bestuursperiode onmogelijk was. Het project is daarom afgevoerd.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	Ontwikkelen van een (kwaliteits-) ontwerp van 3 dorps woonmilieus	Streefwaarde 2010: 2 Ja. In 2010 zijn de planologische procedures voor zowel Providentia als Veghels Buiten afgerond.

Toelichting

Voor de ambitie uit de programmaliijn Mooi Brabant 'Lelijke dingen wegnemen' met de doelstellingen 'Herstructureren bedrijventerreinen en stedelijke zones' en 'Saneren lelijk Brabant' wordt verwezen naar 08.02.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	0	0	0	0
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	1.250	1.312	954	358
Lasten	1.250	1.312	954	358
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	0	92	0	-92
Baten	0	92	0	-92
Saldo lasten en baten	-1.250	-1.220	-954	266
Bijdrage uit alg. middelen	1.250	1.220	954	-266
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		4,0	2,0	

Toelichting

De afwijkingen van lasten en baten t.o.v. de raming in de begroting zijn gering.

09.90 Regievoering

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
09.A Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is		De Mid-term Review Investeringsbudget Landelijk Gebied (MTR-ILG) is opgesteld. Het beeld van de ILG-prestaties van de provincie Noord-Brabant is daarbij positief: halverwege de uitvoeringsperiode is ruim 60% verplicht of al gerealiseerd. Ook in vergelijking met het landelijke beeld was dit een bovengemiddelde prestatie. Verder blijkt dat de investeringen van de rijksmiddelen tot 3 keer zo veel investeringen van provincie en andere partners in het landelijk gebied leidt.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Toelichting

In 2010 was beoogd om:

- met gemeenten nadere afspraken te maken over ondersteuning en uitvoering van taken in het kader van revitalisering landelijk gebied. Dat is gebeurd: er zijn 4 pilots gestart met de gemeenten Hilvarenbeek, Boxtel, Deurne en Oirschot. Dit zijn de zogenoemde 'voor wat-hoort wat'-contracten. In 2011 zal worden gezien of dit breder uitgerold kan worden.
- in het kader van de versnellingskoers vooral aandacht te besteden aan de verdere grondverwerving en overige voorbereiding van de betreffende projecten. Bij grondverwerving ging de aandacht daarbij met name uit naar het verwerven van de laatste, ontbrekende percelen. De grondverwerving in het jaar 2010 heeft vanaf het begin in het teken gestaan van het gegeven dat de middelen inmiddels volledig waren uitgeput, dan wel benodigd zijn voor de uitstaande biedingen. PS hebben bij de Voorjaarsnota besloten tot een voorfinanciering van de grondverwerving van de EHS ten bedrage van € 70 mln. Het eerste deel was nodig om te kunnen voldoen aan alle uitstaande biedingen. Deze biedingen zijn -voor zover geaccepteerd- inmiddels vergaand afgewikkeld. Het tweede deel van de lening is met name bedoeld voor de aankoop van de laatste ontbrekende percelen in een aantal belangrijke natte natuurgebieden. Hiermee wordt bewerkstelligd dat in die gebieden zowel de natuur kan worden gerealiseerd als ook de verdroging wordt opgeheven.

De prioritering is in nauwe samenspraak met terreinbeheerders en waterschappen tot stand gekomen. Eind juli is hierover een akkoord bereikt. Eind oktober heeft het Rijk kenbaar gemaakt dat de kans erg klein is dat zij nog investeert in grondverwerving van de EHS en dat zij de EHS wil herijken. Als reactie hierop heeft het college van GS besloten om de verdere aankopen te temporiseren. Een en ander heeft er de facto toe geleid dat voor de geprioriteerde projecten in de 2^e helft van 2010 nauwelijks nieuwe aankopen hebben plaatsgevonden. Voor een aantal van de projecten hebben concrete stappen plaatsgevonden zoals het opstellen van een MER of een inrichtingsplan.

- In september 2010 heeft het nieuwe kabinet haar beleidsvoornemens ontvouwd. Het beleid gericht op de revitalisering van het buitengebied zal worden gedecentraliseerd naar de provincies. Tegelijkertijd is het voornemen om dit gepaard te laten gaan met een zeer massieve bezuiniging. De staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI) heeft op 18 oktober 2010 een brief verstuurd waarin hij aangeeft dat provincies alle uitgaven ten laste van het ILG-budget mogelijk voor eigen rekening te zullen moeten nemen, dit met uitzondering voor de uitgaven op het gebied van programma Beheer (beheer natuurgebieden). Dit heeft geleid tot een subsidiepauze op 26 november en de eerdergenoemde aankoopstop.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	1.049	1.422	-95	1.517
Lasten cofinanciering	463	527	390	137
Lasten wettelijke taken	188	188	180	7
Kapitaallasten	0	0	0	0
Lasten voor autonome taken	15.816	15.697	11.042	4.655
Lasten	17.515	17.834	11.518	6.316
Herkomst middelen				Verschil b-a
EU	1.049	1.747	20	-1.727
Rijk	0	0	0	0
Overige programmabaten	25	27	210	183
Baten	1.074	1.774	230	-1.544
Saldo lasten en baten	-16.441	-16.060	-11.288	4.772
Bijdr.res.cofinanciering Europese programma's	1.545	2.014	515	-1.499
Bijdr.res.uitvoeringsimpuls reconstructie	7.500	5.541	2.459	-3.082
Bijdrage uit alg. middelen	7.396	8.505	8.314	-191
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.cofin.Europese progr.		22.986	32.977	
Res.uitvoeringsimpuls reconstructie		17.664	15.204	
Formatieinzet in fte		Begr.2010 60,0	Jaarrek.2010 56,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
Onderbesteding	
- POP/leader (provinciaal)	3.090
- POP (EU)	1.390

- Uitvoeringsimpuls reconstructie	1.080
- Groene woud	280
- POP ontwikkelingsplannen	270
- Subsidieregeling jonge agrariërs	110
- Diversen	96

Overschrijding

-	
Totaal afwijking lasten	6.316

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

POP/leader

Voor de 6 plaatselijke (provinciale) Leadergroepen is door PS voor de periode 2008-2013 € 7,2 mln ter beschikking gesteld. Dit bedrag is in zijn geheel beschikt op een bedrag na van € 1,4 mln, dat in 2011 wordt beschikt. Binnen de POP-regeling dienen de projecten voor 1 jan 2012 te zijn gestart met een uitfinancieringsmogelijkheid tot 2015. In 2010 is ruim 1,5 mln aan prestaties gerealiseerd in plaats van de geraamde € 4,5 mln. Deze prestaties schuiven door en zullen voor 2015 worden ingelopen.

POP (EU)

De geraamde uitgaven worden gedekt door Europese inkomsten. Vanaf 2011 worden de achterblijvende declaraties ingelopen.

Uitvoeringsimpuls reconstructie

In de loop van 2010 is n.a.v. het ontvangen aantal aanvragen het maximaal te verstrekken subsidiebedrag bereikt en de openstelling ingetrokken. Voor € 5 mln zijn in 2010 beschikkingen afgegeven. In 2010 is, in plaats van de raming van € 4 mln, voor bijna € 3 mln aan prestaties geleverd. De feitelijk realisatie van prestaties loopt hierbij met € 1,0 mln achter bij de inschatting. De beschikbare middelen komen de komende jaren wel volledig tot besteding.

Groene Woud

Begroot was om in 2010 tot eindafrekening met alle partners van het Groene Woud over te gaan. Door een te laat ontvangen wijziging vanuit Interreg is het niet gelukt om tot definitieve afrekening in 2010 over te gaan. Dit zal alsnog in 2011 plaatsvinden.

POP ontwikkelingsplannen

Dit betreft de Europese subsidie aan dorpsontwikkelingsplannen die in 2007 zijn verstrekt. Deze EU-uitgaven zijn niet cijfermatig in de jaarrekening opgenomen. Dit zal in 2011 worden gecorrigeerd. Overigens zijn de 7 projecten zo goed als afgerond.

Subsidieregeling jonge agrariërs

Het betreft de afrekening van de bijdrage aan het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Het restant bedrag is echter niet, zoals was begroot in 2010 bij ons gedeclareerd. Wij verwachten de afrekening in 2011 te ontvangen.

Toelichting van de afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- Pop (europees)	-1.390
- Groene woud	-300
- Diversen	-4
- diverse	150
-	
Totaal afwijking baten	-1.544

POP europees

De baten zijn gekoppeld aan de lasten en derhalve ook lager. Zie toelichting lasten.

Groene woud

Deze bate is gekoppeld aan de lasten en derhalve ook lager. Zie toelichting lasten.

Toelichting reserves

Reserve uitvoeringsimpuls reconstructie

Deze reserve is ingesteld om een impuls aan de uitvoering van de reconstructie te geven door:

- budget beschikbaar te stellen aan waterschappen en gemeenten voor de inhuur van projectleiders en projectvoorbereiders voor projecten die uitvoering geven aan het provinciaal beleid;
- financiering van een taskforce uitvoering bij de Dienst Landelijk Gebied
- cofinanciering van sleutelprojecten die uitvoering geven aan de reconstructie

De stand van de reserve per 31 december 2010 bedraagt: € 15.204.058.

Reserve cofinanciering Europese programma's

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma is een programma van de Europese Unie, waarmee de herstructurering van de agrarische sector wordt beoogd, met als doel deze sector gereed te maken voor de toekomst en nieuwe impulsen voor het platteland te creëren en het platteland meer aantrekkelijk te maken voor de inwoners van stad en platteland. Het programma loopt van 2007-2013 met een afrekening in 2015. De stand van de reserve is €32.977.000. De stand van de reserve is nodig voor de provinciale cofinanciering, hierin is geen beleidsvrije ruimte.

Apparaatskosten programma Revitalisering landelijk gebied				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Apparaatskosten	10.257	10.257	9.566	691

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

10 Wonen

10.01 Subsidies en projecten

210

Programma 10 Wonen

Portefeuillehouders

Ing. R.A.C. van Heugten

10.01 Subsidies en projecten

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
10.A <i>Voldoende woningbouw in Noord-Brabant</i>		In 2010 zijn tussen de 9.500 en 10.000 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Gelet op de gemiddeld jaarlijkse sloop van ca. 2.000 woningen betekent dit een (netto) groei van de woningvoorraad van tussen de 7.500 en 8.000 woningen. Daarmee blijft de toename van de woningvoorraad achter bij de behoeferamingen. Om de groei van het aantal huishoudens op te vangen en om de woningtekorten verder terug te dringen zou de groei van de woningvoorraad de eerstkomende jaren tussen de 10.000 en 11.000 woningen per jaar moeten liggen. Kijken we naar het verwachte aantal op te leveren nieuwbouwwoningen (ca. 8.750) dan lijkt 2011 het dieptepunt van de economische crisis te worden. De netto groei van de woningvoorraad zal dan op ongeveer 6.750 woningen liggen. In 2012 lijkt deze lijn weer wat op te veren.

Toelichting

Met de stimulering van de woningbouw zijn 47 projecten met ruim 3.650 woningen vlot getrokken. Daarnaast zijn ruim 1.100 starterleningen verstrekt en zijn meer dan 1.250 aanvragen ingediend voor de Brabantse Verkoopgarantie. Naar verwachting zullen deze aanvragen leiden tot circa 900 af te geven garanties.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
10.A.1 <i>Groei aantal woningen</i>	- <i>Aantal opgeleverde woningen</i>	Streefwaarde 2010: oorspr. 8.750, bij burap II is het aantal opgeleverde woningen bijgesteld van 8.750 naar 9.900 omdat de terugval in de woningbouwproductie minder sterk is dan eerder gedacht.

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
	- <i>Aantal subsidies goedkope koopwoningen</i> ²⁾ <i>basisambitie</i> <i>plusambitie</i> - <i>Aantal subsidies via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) gerealiseerd</i>	Ja, in lijn met burap II is de realisatie naar verwachting tussen de 9.500 en 10.000 woningen. Wel blijft de woningbouwproductie daarmee achter bij de behoefte. Om de gevolgen van de economische crisis te verzachten is een uitgebreid pakket aan stimuleringsmaatregelen voor de woningbouw vastgesteld. Die stimulering is inmiddels stopgezet Streefwaarde 2010: oorspr. 1.050, bij burap II is het aantal bijgesteld van 1.050 naar 200 i.v.m. effecten economische crisis. Ja, 275 subsidies zijn gerealiseerd. Het accent ligt de eerste jaren uitsluitend op de basisambitie, daarna kan de plusambitie in beeld komen. Streefwaarde 2010: oorspr. 1.550, bijstelling Burap I: 750 en bij burap II is dit aantal bijgesteld naar 800. Nee, de plusambitie komt aan de orde na realisering van de basisambitie. De beoogde realisatie van goedkope koopwoningen loopt redelijk maar niet overeenkomstig de provinciale ambities. In de basisambitie zullen naar verwachting circa 4.700 woningen gerealiseerd worden en in de plusambitie circa 2.400 woningen. In totaal zullen als gevolg van de crisis ruim 7.100 woningen gerealiseerd worden. De oorspronkelijke ambitie lag op ruim 10.000 woningen. Bij burap II is dit aantal bijgesteld van 0 naar 200. Ja, 300. Er zijn tot nu toe in totaal ruim 1.100 woningen financieel ondersteund. Daarmee ligt de uitvoering van de stimuleringsregeling prima op schema.

Toelichting

Realisatie Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV)

In 2010 zijn de laatste aanvragen van projectgemeenten m.b.t. het ISV2-budget afgehandeld en is voor €9,7 mln. aan subsidies verstrekt. Het budget is daarmee volledig verplicht. Daarnaast hebben alle programmagemeenten, het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven en een paar projectgemeenten in 2010 de eindverantwoording ISV2 ingediend. Daardoor kon in totaal €29,8 mln worden vastgesteld. De beschikkingen betreffende "geluid" (ca. € 11 miljoen) worden in 2011 vastgesteld. Het overige ISV2 budget wordt vastgesteld na afronding van de projecten.

Beleidskader stedelijke vernieuwing

Vooruitlopend op de decentralisatie van ISV naar het provinciefonds in 2011 hebben PS het Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010-2014 vastgesteld. In het beleidskader zijn provinciale accenten gelegd bij de doelen voor stedelijke vernieuwing, zijn de programmagemeenten aangewezen en is een indicatie gegeven van de budgetverdeling (van totaal € 43,7 mln.). Voor ISV3 zijn vier regelingen opgesteld. Om de interbestuurlijke lasten te verminderen wordt bij 3 regelingen horizontaal toezicht toegepast.

Van het ISV3 budget is € 24,4 mln vastgesteld: € 10,8 mln. in 2011 voor de vier programmameenten en €13,6 mln voor 'geluid' in de projectgemeenten. Een bedrag van € 0,4 mln voor 'geluid' wordt in 2011 verplicht. Voor bodemsanering in projectgemeenten is de 'Bijdrageverordening stedelijke vernieuwing bodem 2011-2014' vastgesteld. Hiervoor is €2,95 mln. beschikbaar. Daarnaast is er nog € 9,3 mln. ISV3 bodembudget beschikbaar voor de aanpak van de spoedlocaties door de provincie (waarvan ca. € 6 miljoen voor oude verplichtingen).

De Subsidieregeling stedelijke vernieuwing ruimte 2010-2014 is vastgesteld. De vraag hiernaar is groter dan het beschikbare bedrag van € 6,6 mln. In 2011 worden de subsidies verstrekt en wordt gestart met de uitvoering van de projecten.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Lasten uit specifieke uitkeringen	18.070	17.836	9.534	8.302
Lasten cofinanciering	0	0	0	0
Lasten wettelijke taken	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	1.250	991	259
Lasten voor autonome taken	11.222	5.738	3.683	2.055
Lasten	29.292	24.824	14.208	10.616
Herkomst middelen				Vershil b-a
EU	0	0	0	0
Rijk	18.070	16.160	18.856	2.696
Overige programmabaten	0	0	0	0
Baten	18.070	16.160	18.856	2.696
Saldo lasten en baten	-11.222	-8.664	4.648	13.312
Bijdr.Res.stimulering voorbereiding stedelijke vernieuwing	113	113	63	-50
Bijdr.res.grondbank (woningbouw)	5.000	4.236	2.315	-1.921
Bijdr.res.Brabant 2050	5.460	1.460	1.487	27
Bijdrage reserve ISV3	0	8.221	0	-8.221
Bijdrage AR Vinex				0
Bijdrage uit alg. middelen	649	-5.366	-8.513	-3.148

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	
Res.stimulering voorbereiding stedelijke vernieuwing		155	92	
Res.grondbank		93.921	92.630	
Reserve Brabant 2050		104.734	68.188	
Res.Brabant ISV3		0	0	
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		5,0	8,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding</i>	
- stads- en dorpsvernieuwing	1.432
- stedelijke vernieuwing	1.382
- BLS-vinex	483
- ISV 2	2.499
- BLS-vinac	592
- maatregelenpakket	1.682
- ISV 3	2.112
- overige	434
Totaal afwijking lasten	10.616

Toelichting van de afwijkingen van de lasten t.o.v. de begroting

Stads- en dorpsvernieuwing, stedelijke vernieuwing en ISV 2 en 3

De besteding van rijksmiddelen blijft op een aantal onderdelen achter bij de raming. Dit betreft stads- en dorpsvernieuwing, stedelijke vernieuwing en ISV 2. De beschikbare gelden zijn geheel verplicht. De lasten zijn voor 2010 begroot op € 15,7 mln. De realisatie is € 9,3 mln. Gemeenten hebben minder verzoeken tot voorschotverlening en vaststelling ingediend dan was verwacht. De lasten schuiven door naar latere jaren. Voor ISV 3 geldt dat 2010 grotendeels in het teken heeft gestaan van de nieuwe beleidsuitwerking. Met de programmagemeenten zijn afspraken gemaakt, echter tot

prestaties is het in 2010 nog niet gekomen. De raming van € 2,1 miljoen schuift in zijn geheel door naar 2011.

Maatregelenpakket economische crisis

De uitvoeringskosten voor stimulering woningbouw zijn € 1,7 miljoen lager dan begroot aangezien voor de inhuur van externe expertise in de laatste fase van het traject veel minder nodig is geweest dan verwacht.

Toelichting van de afwijkingen van de baten t.o.v. de begroting

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
- rijksbijdrage stads- en dorpsvernieuwing	- 1.717
- rijksbijdrage ISV	- 1.354
- rijksbijdrage vinex	- 285
- rijksbijdrage ISV 2	- 2.499
- rijksbijdrage BLS-vinac	- 592
- rijksbijdrage ISV 3	9.143
Totaal afwijking baten	2.696

Als gevolg van de lagere lasten voor de rijksregelingen zijn er ook minder rijksbaten gerealiseerd dan begroot. Uitzondering hierop is ISV 3. Voor de rijksbijdrage ISV 3 geldt dat deze bate niet begroot was.

Toelichting reserves

Reserve voorbereiding stimulering stedelijke vernieuwing

De reserve is ingesteld om verouderde gebieden opnieuw aan te pakken. De stand van de reserve per 31-12-2010 bedraagt € 92.096. De opheffing van de reserve is afhankelijk van de vaststelling van de laatste projecten.

Reserve grondbank

Binnen de reserve grondbank is € 50 miljoen gereserveerd ter afdekking van risico's met betrekking tot stimulering woningbouw als onderdeel van het maatregelenpakket economische recessie. Deze uitvoeringskosten zijn lager uitgevallen.

De stand per 31 december 2010 bedraagt: € 91.749.303.

Reserve Brabant 2050

De onttrekking aan de reserve Brabant 2050 is nagenoeg gelijk aan de raming. De stand van de reserve is € 68.187.000.

De reserve Brabant 2050 is in 1997 ingesteld als spaarfonds voor majeure en vernieuwende projecten. De reserve 2050 wordt volgens de huidige planning tot 2012-2012 vrijwel volledig aangewend.

Reserve ISV 3

De stand van de reserve is € 0. Pas met ingang van het jaar 2011 zal de reserve in gebruik worden genomen.

Apparaatskosten programma Wonen				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Apparaatskosten	693	693	1.141	-448

De toerekening van de apparaatskosten aan de verschillende programma's bij begroting en jaarrekening vindt plaats op basis van respectievelijk geraamde en gerealiseerde formatie.

Algemeen financieel beleid

Algemene dekkingsmiddelen	216
Stelposten	218

Algemeen financieel beleid

Portefeuillehouder: mr.A.M. Essed

De programmaverantwoording van de provincie bestaat uit 10 programma's en het onderdeel algemeen financieel beleid. Tot het algemeen financieel beleid worden de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten gerekend.

Algemene dekkingsmiddelen

Elk programma kent naast de lasten van dat programma ook baten die direct tot dat programma behoren. Tegenover de nadelige saldi van de programma's staan de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen

Specificatie algemene dekkingsmiddelen

bedragen x €
1.000

	Begroting oorspr.	a.Begroting na wijz.	b.Realisatie 2.009	Vershil a en b
Lasten				
a Uitkering provinciefonds	26.500	26.500	27.900	-1.400
b Dividenden	0	0	7.664	-7.664
c Financieringsfunctie	8.900	34.026	31.726	2.299
d Afboeking BTW	0	0	127	-127
e Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	3.662	-3.662
	35.400	60.526	71.079	-10.553
Baten				
f Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting	212.431	211.000	213.170	2.170
a Uitkering provinciefonds	122.565	122.390	123.742	1.353
a Integratie-uitkeringen via provinciefonds	3.618	28.263	37.583	9.320
b Dividenden	123.483	24.883	37.958	13.075
c Financieringsfunctie	36.702	158.108	160.929	2.822
e Overige algemene dekkingsmiddelen	36	640	6.157	5.517
	498.835	545.283	579.540	34.256
Saldo	463.435	484.758	508.461	23.703

Tot de algemene dekkingsmiddelen worden gerekend:

- de opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting;
- de algemene uitkering uit het provinciefonds;
- de dividenden;
- het saldo van de financieringsfunctie;
- het saldo van de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds;
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Toelichting

a Provinciefonds

De lasten met betrekking tot de uitkering provinciefonds ad € 27,9 miljoen houden verband met de bijdrage aan het investeringsprogramma Rijk-provincies in het kader van het bestuursakkoord met het Rijk (€ 26,5 miljoen) en met de compensatiebijdrage aan provincie Flevoland (€ 1,4 miljoen).

De algemene uitkering uit het provinciefonds beloopt in 2010 circa € 124 mln. Van het saldo op deze begrotingspost is € 1,4 mln bestemd als compensatiebijdrage aan de provincie Flevoland. Dit betreft een IPO-afspraken voor 2010, die vooruitloopt op de verdeling van de € 300 mln-korting op het provinciefonds in 2011.

Naast de algemene uitkering staat een volume van ruim € 37 mln aan decentralisatie-uitkeringen, met als grootste componenten € 26,5 mln voor bodemsanering en ruim € 5,5 mln voor bedrijventerreinen. Deze decentralisatie-uitkeringen zijn gekoppeld aan afspraken met het Rijk, vastgelegd in het Convenant Bodemontwikkelingsbeleid/Aanpak Spoedlocaties 2010-2014 en het Convenant bedrijventerreinen dat zich richt op de herstructureringsopgaven in 2009-2013. Het budget voor bodemsanering is met € 9,2 mln aangepast i.v.m. het kasritme en verder met € 3 mln verhoogd voor het knelpunt Schippers. Deze bedragen zullen worden overgebracht naar de voor dit doel opgerichte Reserve decentralisatie-uitkering bodem.

In december 2010 is nog een circulaire verschenen met een aantal laatste bijstellingen van de uitkeringsbedragen 2010. Het gaat hoofdzakelijk om financieel-technische mutaties die hier verder ongenoemd blijven.

b Dividenden

De gerealiseerde lasten bij de dividend-component betreffen tot een bedrag van € 7,5 miljoen de afwaardering van de deelneming BHB (zie ook de paragraaf weerstandsvermogen).

Het verschil tussen oorspronkelijke raming van de baten in de begroting en de raming ná wijziging betreft de raming van het dividend Essent die in de oorspronkelijk begroting was opgenomen, maar na de verkoop van de aandelen Essent aan RWE is afgeraamd.

De gerealiseerde baten vallen hoger uit dan de begroting na wijziging. De voornaamste oorzaak hiervan betreft de vrijval van een deel van de escrow voor CBL/ASA en het dividend uit deelneming in Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Het dividend uit het netwerkbedrijf Enexis valt € 3,3 miljoen hoger uit dan geraamd.

	bedragen x € 1.000			
	begr.oorspr.	begr.na wijz.	realisatie	verschil
Dividend en verkoopopbrengst	(a)	(b)	(b)	(b-a)
Dividend aandelen Ned Waterschapsbank	27	27	50	23
Dividend aandelen NV BNG	59	59	100	41
Div.Rente Plus Fonds Europa (Ov. Uitz.)	889	889	1.535	645
Winstuitkering IHM	0	0	312	312
Dividend Eindhoven Airport NV	0	0	48	48
Dividend van aandelen in de NV ESSENT	122.500	0	0	0
Dividend op aand.in de NV Delta nutsbed.	7	7	26	19
Nabetaling verkoop Obragas	0	0	21	21
Dividend netwerkbedrijf Enexis	0	20.700	23.989	3.289
Opbrengst aandelenverkoop Essent	0	0	8.794	8.794
Dividend Essent Milieu (Attero)	0	3.200	3.083	-117
	123.483	24.883	37.958	13.075

c Financieringsfunctie

De lasten en baten op het onderdeel financieringsfunctie betreffen hoofdzakelijk de toegerekende rente van langlopende financieringsmiddelen en de afschrijving wegens betaalde agio op obligaties.

e Overige algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste posten op de overige algemene dekkingsmiddelen betreffen de verwerking van de vrijval uit de voorziening uitvoering WHP-2 ad € 5 miljoen en de afwikkeling van een schade.

f Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting

De opcentenopbrengst motorrijtuigenbelasting is in 2010 uitgekomen op € 213 mln, waarmee de opcentenopbrengst € 2,2 mln hoger is uitgevallen dan de raming bij de

najaarsbrief 2010. Evenals voorgaande jaren blijft dit realisatiecijfer binnen een marge van 1% ten opzichte van de raming. Het aantal auto's is weliswaar in het tweede halfjaar met ongeveer 23.000 afgenomen als gevolg van de groei van het aantal zeer zuinige auto's die zijn vrijgesteld van BPM en MRB, maar die afname wordt voorlopig nog gecompenseerd door de gewichtsgroei van het wagenpark (van in totaal 1,3 miljoen). Als we die trend doortrekken naar 2011 en volgende jaren, dan tekent zich een stabilisatie af van de MRB-opbrengst rond € 211 mln op jaarbasis.

De opcenten MRB blijven als provinciale belasting bestaan nu de kilometerheffing niet wordt ingevoerd. In verband daarmee is het concept-convenant MRB opnieuw uit de kast gehaald. In het convenant zijn de afspraken vastgelegd tussen de Belastingdienst en de provincies over de heffing, inning en afdracht van de provinciale opcenten.

Stelposten	bedragen x €			
	Begroting	a.Begroting	b.Realisatie	Verschil a en b
	oorspr.	na wijz.	2.009	
<u>Lasten</u>				
Onvoorzien	1.308	0	0	0
Overige stelposten				
- in te zetten begrotingsruimte	9.268	64	0	64
- onderzoekskosten	196	0	0	0
- verschillen op kostenplaatsen	0	0	-320	320
- ontwikkelingsverschillen	0	0	-325	325
- apparaatskosten in de loop van het jaar ontstaan	0	4.294	0	4.294
- voorz.dubieuze debiteuren	0	0	235	-235
	10.773	4.358	-411	4.769
<u>Baten</u>				
	0	0	0	0
Saldo	-10.773	-4.358	411	4.769

Toelichting

In 2010 is er geen beroep gedaan op de post onvoorzien. Bij de najaarsbrief 2010 is de post onvoorzien voor het volledige bedrag van € 1,3 miljoen afgeraamd ten gunste van de algemene middelen.

Overige stelposten

In de oorspronkelijke begroting 2010 was voor in te zetten begrotingsruimte nog een stelpost opgenomen van € 9,3 miljoen. Deze post is bij Voorjaarsnota en Najaarsbrief grotendeels afgeraamd.

De stelpost voor onderzoekskosten is in 2010 geheel aangewend voor bedrijfsdoorlichting en transparante bedrijfsvoering.

De post verschillen op kostenplaatsen met een realisatie van -/- € 320.000 betreft het onverdeelde restant van de bedrijfsvoeringskosten die over de programma's als apparaatskosten zijn verdeeld.

De post afwikkelingsverschillen betreft de balansafwikkelingen van het jaar 2009 die drukken op de exploitatie van 2010.

De stelpost apparaatskosten in de loop van het jaar ontstaan, betreft de wijziging in apparaatskosten die niet meer heeft geleid tot een verdeling van de apparaatskosten over de 10 begrotingsprogramma's.

In verband met afboeking van oninbare vorderingen is hier € 235.000 opgenomen in de exploitatie.

Paragraaf 1

Integrale veiligheid

Openbare orde en rampenbestrijding	223
Externe veiligheid	225
Sociale veiligheid	228
Water en veiligheid	230
Verkeersveiligheid	231

Paragraaf Integrale veiligheid

Integrale veiligheid - Openbare orde en rampenbestrijding

Portefeuillehouders: CdK dr. W.B.H.J. van de Donk

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
01.E <i>Brabant is optimaal voorbereid op rampen en crises</i>		De CdK heeft een positief oordeel over de resultaten van de doorlichtingsonderzoeken (gehouden door inspectie Openbare orde en Veiligheid). Ook heeft de CdK een positief oordeel over de kwaliteit en voortgang van de regionale plannen.

Toelichting

Invoering nieuwe Wet op de veiligheidsregio's

In 2010 is de nieuwe 'Wet op de veiligheidsregio's' ingevoerd. Met deze nieuwe wet heeft er een herverdeling plaatsgevonden van taken en bevoegdheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het zwaartepunt ligt nu nadrukkelijker bij de (voorzitters van de) veiligheidsregio's. Dit neemt niet weg dat ook onder de nieuwe wet -

zowel in de voorbereidende fase als ten tijde van rampen en crises - verschillende bevoegdheden blijven toekomen aan de commissaris van de Koningin als rijksorgaan. Denk aan het bestuurlijk (of interveniërend) toezicht op de veiligheidsregio's en het - als coördinerend rijksheer van BZK - bevorderen van de afstemming tussen decentraal bestuur en rijksheren op het gebied van crisisbeheersing.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
01.E.1 <i>Bevorderen van de veiligheidsregio-grensoverschrijdende samenwerking en samenwerking met andere veiligheidspartners bij de voorbereiding op de rampenbestrijding</i>	<i>Aantal bestuurlijke overleggen met voorzitters veiligheidsregio's</i> <i>Provinciale vertegenwoordiging (toehoorder) in het Algemeen bestuur van alle veiligheidsregio's</i>	Planning 3 Ja, de doelstelling (begroting) was 3 bestuurlijke overleggen te organiseren. Het is gelukt in 2010 er zelfs 4 te organiseren, wat een positief effect heeft op de samenwerking Planning 3 Ja, Er wordt door de Provincie deelgenomen aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio's

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Deelname aan regionale en multidisciplinaire oefeningen</i> <i>Provinciale liaisons in alle regionale rampenstaven</i>	Planning 3 Ja, er is conform doelstelling zoals vermeld in de begroting, deelgenomen aan 3 regionale en multidisciplinaire oefeningen. Ja, de afspraken met de regio's over de invulling van de rol van de provinciale liaison in de warme fase is in provinciaal crisisplan vastgelegd.
01.E.2 <i>Bevorderen van de landsgrensoverschrijdende samenwerking rampenbestrijding</i>	<i>Grensoverschrijdende oefening</i> <i>Belgische gegevens op risicokaart</i> <i>Borging afspraken verdrag van Helsinki door vastlegging</i>	Planning 1 Nee, de geplande oefening in zuid-oost Brabant is voor het bestuurlijk gedeelte verplaatst naar 2012. Planning 50% Nee, op dit moment worden gesprekken gevoerd met de Belgische vertegenwoordiging over het uitwisselen van gegevens. De in de begroting ten doelgestelde 50% wordt niet gehaald. Planning 100% Ja, De afspraken zijn in het kwaliteitssysteem milieuvergunningverlening geborgd.
01.E.3 <i>Invulling geven aan de nieuwe rol van de provincie conform de nog in te voeren Wet veiligheidsregio's</i>	<i>Organisatieaanpassing</i>	Ja, er is een Memorandum Of Understanding (MOU) met de CdK en de voorzitters van de veiligheidsregio's overeengekomen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Veiligheid en rampenbestrijding	186	110	88	22

zie ook programma 01 Bestuur, productgroep 01.04 Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
1.2 <i>Borgen kwaliteit fysieke leefomgeving</i>		De projecten en activiteiten uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid (EV) zijn conform de planning gestart. Diverse projecten zijn inmiddels afgerond. De projecten zijn onder andere gericht op een betere samenwerking tussen diverse instanties, inventarisatie van EV-knelpunten, nagaan waar de ruimtelijke belangen bij EV liggen, borging van de EV-taken in werkprocessen, het participeren in strategische EV-werkgroepen en het voorkomen en verminderen van risico's voor de leefomgeving. In 2010 heeft een tussenevaluatie van de beleidsvisie plaatsgevonden. Hierin is de tussentijdse voortgang van de projecten geëvalueerd. Met de afronding van een aantal projecten en de uitvoering van nog lopende projecten is in 2010 bijgedragen aan de totstandkoming van deze doelen. Tranche 5 van het provinciaal saneringsprogramma EV is vastgesteld. Hiermee zijn alle bedrijven die vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (bevi) in beeld gebracht. Alle saneringssituaties zijn opgelost. Nog niet alle latente saneringssituaties zijn opgelost (15). Om gegevens van externe veiligheid inzichtelijk te krijgen wordt gemonitord, echter nog niet volgens een vastgesteld programma. In 2011 zal het monitoringsprogramma operationeel zijn.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
1.2 A <i>Stimuleren van de structurele, adequate uitvoering van het externe veiligheidsbeleid en het daartoe bevorderen van de samenwerking tussen gemeenten, provincies en regionale samenwerkingsverbanden d.m.v. uitvoering Programma Brabant Veiliger*</i>	<i>1. Vastgesteld uitvoeringsprogramma 200n+1</i>	Planning 1 Ja. Het uitvoeringsprogramma 2010 is tijdig vastgesteld en conform planning uitgevoerd. Effect: de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid door Brabantse overheden voldoet veelal aan de wettelijke vereisten. Achterstanden zijn grotendeels weggewerkt. In de periode 2011 tot 2014 zal de aandacht voornamelijk uitgaan naar structurele borging van de kwaliteit.
	<i>2. Toegekende subsidies</i>	Planning 74 Ja. In 2010 hebben 74 Brabantse overheden (1 provincie, 68 gemeenten, 3 milieudiensten en 3 veiligheidsregio's) gebruik gemaakt van de beschikbare subsidie.
	<i>3. Uitgevoerde projecten</i>	Planning 12 projecten/ 2 activiteiten Ja. 11 projecten uitgevoerd en de werkzaamheden van 1 project zijn uitgevoerd binnen twee andere projecten (van de eerder genoemde 11 projecten). De 2 activiteiten zijn uitgevoerd.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
1.2 B Voorkómen en verminderen risico's voor de leefomgeving door aanvullende (eigen) provinciale projecten en activiteiten zoals genoemd in de Beleidsvisie Externe veiligheid*	1. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen	14 (2012) Ja. 7 projecten zijn afgerond. 3 projecten verlopen volgens planning. 3 projecten zullen op korte termijn worden opgestart. 1 project zal in gewijzigde vorm worden uitgevoerd.
	2. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven	7 (2012) Ja. 2 projecten zijn afgerond. 5 projecten verlopen volgens planning.
	3. Uitgevoerde projecten en activiteiten m.b.t. (interne) samenwerking aan veiligheid	4 Ja. 3 projecten zijn afgerond. 1 project verloopt volgens planning.
1.2 C Gegevens externe veiligheid inzichtelijk *	Monitoringsprogramma: - vastgesteld	Planning 1 Deels gerealiseerd. Het opstellen van een monitoringsprogramma is in een vergevorderd stadium. In het kader van het Provinciaal Milieu Plan is bepaald dat alle milieuthema's op dezelfde manier worden gemonitord. Dit heeft er voor gezorgd dat het monitoringsprogramma moet worden aangepast en daardoor nog niet is afgerond. Op dit moment vindt wel monitoring plaats op het gebied van externe veiligheid, maar monitoringsaspecten zijn nog niet gebundeld in een monitoringsprogramma.
	- uitgevoerd	Planning 1 Niet gerealiseerd. Met de uitvoering kan pas gestart worden als het monitoringsprogramma is vastgesteld (zie toelichting hierboven).
1.2 D Contacten met België zijn verstevigd *	Uitgevoerde uitwisselings- en samenwerkingsprojecten	Planning oorspr.4, bijgesteld naar 1 (Bij Burap I bijgesteld naar 1 als gevolg van vertraging in België door bestuurlijke reorganisatie) Ja, gerealiseerd. Er worden in totaal 4 projecten uitgevoerd. In 2010 is er volgens planning 1 afgerond. In 2010 is het 2e project opgestart. De 2 overige projecten zijn/worden opgestart en lopen door tot in de volgende bestuursperiode. Afronding vindt plaatst in 2012.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Externe veiligheid lasten	4.531	7.368	6.581	787
Externe veiligheid baten	4.234	6.810	6.354	456
zie ook programma 04 Milieu, productgroep 04.02 Fysieke veiligheid				

Integrale veiligheid - Sociale veiligheid

Portefeuillehouders: mw.drs.S.C.van Haften-Harkema

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
1.3 <i>Brabanders moeten zich veilig kunnen voelen (bestuursakkoord 2007-2011 paragraaf 8.7)</i>		Infrastructuur gerealiseerd in de vorm van totstandkoming netwerk van Brabantse veiligheidshuizen. , als knooppunten in regionale samenwerking op het terrein van (sociale) veiligheid. Gemeenten gefaciliteerd door ondersteuning bij invoering lokale veiligheidsmonitoren in samenwerking met Rijksoverheid.

Toelichting

De provincie heeft geen wettelijke taken voor sociale veiligheid, maar bevordert vanuit een "boven de partijen" positie de gezamenlijke aanpak van veiligheid, regionaal en provinciaal. Sociale veiligheid betreft vaak complexe problematieken waarbij meerdere partijen zijn betrokken, die op verschillende schaal zijn georganiseerd. Conform bestuursakkoord 2007-2011 heeft de provinciale inzet in 2010 vooral gestalte gekregen in de vorm van inrichting van een infrastructuur (veiligheidshuizen) en de invoering van lokale veiligheidsmonitoren, De resultaten die tot en met 2010 zijn geboekt:

- De infrastructuur stáát: niet alleen voor de grote steden maar ook voor de regio
- Er zijn netwerken gevormd waar sociale veiligheidsproblemen die regionale samenwerking of een Brabantbrede aanpak vereisen aangepakt kunnen worden.
- Er is een impuls gegeven aan onderzoek / onderwijs op het terrein van veiligheid.
- Gegevens van de lokale veiligheidsmonitoren zijn beschikbaar en worden gebruikt.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
1.3A <i>Realiseren van een Brabantbreed netwerk van (regionale) veiligheidshuizen</i>	<i>aantal (regionale) veiligheidshuizen</i>	Streefwaarde 2010: 8 Prestatie is gerealiseerd met 7 veiligheidshuizen
1.3B <i>Bevorderen van de deelname van gemeenten aan de twejaarlijkse veiligheidsmonitor</i>	<i>Het aantal B5-steden en overige gemeenten dat deelneemt aan de veiligheidsmonitor</i>	Deelname was in 2010 niet aan de orde, omdat in dat jaar geen metingen hebben plaatsgevonden. Wel zijn in 2010 de rapportages van metingen uit 2009 beschikbaar gekomen.

Toelichting

Ad 1,3A Veiligheidshuizen

7 veiligheidshuizen zijn al eerder gerealiseerd. In 2010 is het overleg over het 8^e veiligheidshuis tot een afronding gekomen.

Een 8^e veiligheidshuis was oorspronkelijk gepland in Oosterhout. Onder meer vanwege de territoriale incongruentie van verschillende overlegstructuren in dit gebied hebben betrokken gemeenten ervoor gekozen om geen apart nieuw veiligheidshuis in Oosterhout in te richten, maar zich aan te sluiten bij respectievelijk het veiligheidshuis Tilburg en het veiligheidshuis Breda. De officiële en formele bekrachtiging daarvan staat gepland voor voorjaar 2011.

Voortgang is tevens geboekt door de verbinding van Centra Jeugd en Gezin en Veiligheidshuizen. Dit proces hebben wij in samenwerking met het Ministerie van Justitie en lokale partijen vorm gegeven en is succesvol tot en afronding gekomen.

Ad 1.3B Veiligheidsmonitor

Voorjaar 2010 zijn de rapportages van de metingen uit 2009 beschikbaar gekomen. Ca 80% van de Brabantse gemeenten beschikt hiermee over gegevens over de veiligheidsbeleving van en door hun burgers.

Op basis van de lokale uitkomsten heeft het PON in 2010 een Brabantbeeld van de veiligheidsbeleving door Brabantse burgers opgesteld.

Verschillende gemeenten benutten de monitor als middel om met hun inwoners tot communicatie en afspraken over verbetering van de veiligheid en veiligheidsbeleving te komen. De eerstvolgende metingen voor de veiligheidsmonitor vinden plaats in 2011.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Sociale veiligheid	4.915	3.767	2.140	1.627

Sociale veiligheid is onderdeel van programma 07 Jeugd, cultuur en samenleving, productgroep 07.01 Zorg en welzijn

Integrale veiligheid - Water en veiligheid

Portefeuillehouders: mw.ir. C.W. Jacobs

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
1.4 Een adequate bescherming van Brabant tegen overstromingen		De uitvoering van de beleidsprestaties is zodanig conform de planning dat verwacht wordt dat de effecten bereikt kunnen worden. In 2013 zal een uitgebreide toestandrapportage worden opgeleverd. In 2011 zal hiervoor het monitoringsplan worden opgesteld op basis van al operationele monitoringsactiviteiten.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
1.4A Risicobeheersing Rampen bij overstromingen op orde	Oefeningen	Bij burap II is prestatie vervallen in verband met nieuwe wetgeving

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Water en veiligheid lasten	4.234	25.405	24.691	714
Water en veiligheid baten	398	149	228	79

Water en veiligheid is onderdeel van programma 03 Water, productgroep 03.02 Hoogwaterbescherming

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
1.5 <i>Vergroten van de veiligheid binnen het verkeer- en vervoerssysteem</i>		De doelstelling van maximaal 143 doden is gehaald. Verkeersveiligheid wordt uitgedrukt in het aantal verkeersdoden per jaar. Dit cijfer is in 2009 gedaald naar 130 doden (137 doden in 2008). Daarmee ligt de provincie op koers. De definitieve cijfers voor 2010 zijn pas juni 2011 bekend. Voor 2010 en verder komt er een (landelijke) aanscherping van het doel. Voorlopig wordt de doelstelling voor 2011 en verder aangescherpt naar maximaal 111 verkeersdoden in 2020.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
1.5 A <i>Verbetering verkeersveiligheid op provinciale wegen</i>	<i>% kilometer provinciale weg dat is uitgerust met essentiële herkenbaarheidskenmerken</i>	In 2010 is 59 % van de provinciale wegen voorzien van nieuwe belijning (EHK = Essentiële Herkenbaarheidskenmerken). Daarmee ligt de prestatie om in 2010 90 % van de provinciale wegen te voorzien van EHK achter met 31 %. Om kapitaalvernietiging te voorkomen is de gedragslijn dat EHK zoveel mogelijk tegelijk met vervangingsinvesteringen ter plaatse wordt aangebracht. Een vertraging in die investeringen heeft ertoe geleid dat niet alle wegen waar EHK in 2010 was gepland zijn opgenomen in een uitvoeringsbestek.
1.5 B <i>Mensgerichte maatregelen t.b.v. verkeersveiligheid</i>	<i>Aantal verkeersdoden per jaar (1)</i>	De doelstelling van maximaal 143 doden is gehaald. Verkeersveiligheid wordt uitgedrukt in het aantal verkeersdoden per jaar. Dit cijfer is in 2009 gedaald naar 130 doden (137 doden in 2008). Daarmee ligt de provincie op koers. De definitieve cijfers voor 2010 zijn pas juni 2011 bekend.

Toelichting

Door GS is op 8 december 2010 het Meerjarenuitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid vastgesteld, passend in het Routeplan Verkeersveiligheid Noord-Brabant uit 2007.

Jaarlijks wordt ook een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin concrete voorstellen voor de verbetering van de Verkeersveiligheid. Beschikbare middelen worden onder meer ingezet voor verkeers-deelnemers die als extra kwetsbaar naar voren komen, zoals jongeren tussen 16 en 25 jaar en ouderen. Het bevat maatregelen in de lijn mens-weg-

voertuig, gebaseerd op het Duurzaam Veilig-gedachtegoed. De volgende meetbare onderdelen maken deel uit van dit programma: aantal BVL-scholen. Voor 2010 is de verwachte stijging van aantal scholen 8 % tot 844 behaald en een toename van het aantal labels met 80 in plaats van 100 naar totaal 605.

In 2010 waren er 40 inzetten BrabantVeiligVoorlichtingsteam op locaties in Brabant. In totaal hebben 150 deelnemers meegedaan aan Praktijkdagen Jonge Automobilisten. Aantal te meten projecten en leerdoelen via effectmetingsonderzoek waarin deze

provincie landelijk voorop loopt: 6 projecten kennen geformuleerde leerdoelen en worden op effect gemeten.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Stimulering Verkeersveiligheid	1.200	4.764	2.033	2.731

Paragraaf 2

Bedrijfsvoering

90.01	Concernbeleid, advies en control	234
90.04	Gemeenschappelijke Diensten	239
90.05	Grondzaken	241
90.10	Personeelskosten	242

Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder:

mr.A.M. Essed, Ing. R.A.C. van Heugten

90.01 Concernbeleid, advies en control

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
90.1 Een klantgerichte organisatie		Om inzicht te hebben in de mate van relatiegerichtheid voert de Provincie tweejaarlijks een tevredenheidsonderzoek uit. In 2010 was de score 7,02 waarmee de begrotingsdoelstelling (minimaal score 7) gehaald is en de score licht gestegen is t.o.v. 2008 (6,8). Ter verdere verbetering van de tevredenheid wordt begin 2011 gestart met een pilot voor één provinciebreed (telefonisch) concernloket.
90.2 Een betrouwbare en integere organisatie		In 2010 is veel effort gestoken in het verder verhogen van het integriteitbewustzijn van de medewerkers. Zo zijn er concernbreed dilemmatrainingen gegeven waar 65% van de medewerkers aan deelgenomen heeft. De resterende trainingen zijn voorzien in 2011. Daarnaast is ook de Wet Bibob (Bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur) ingevoerd. In 2011 zal dit vanuit de projectfase verder worden ingebed in de reguliere lijnactiviteiten en verantwoordelijkheden.
90.3 Een open, transparante en toegankelijke organisatie		Zoals in de begroting gemeld, is er een aantal indicatoren die ons een idee geven van de mate waarin de Provincie een open, transparante en toegankelijke organisatie is: uit de periodiek gehouden monitor bleek de Provincie op alle onderdelen bovengemiddeld te scoren (hoger dan 3,5 op 5 puntsschaal). Ook de doelstelling om bij de top3 van provincies te horen v.w.b. de webmonitor is bereikt. Dit geeft voldoende vertrouwen dat de Provincie op dit gebied haar doelstelling in voldoende mate bereikt. Het onder 90.1. genoemde concernloket dat begin 2011 van start gaat zal daarnaast ook bijdragen aan de nog verdere verbetering van de toegankelijkheid van de organisatie. Tenslotte heeft de Rekeningcommissie zich positief uitgelaten over de bereikte verbeteringen in de planning en control documenten. Ook dit heeft de transparantie van de organisatie verder vergroot.
90.4 Een resultaatgerichte, effectieve en efficiënte organisatie		In de begroting is een aantal indicatoren benoemd voor de effectiviteit en efficiëntie van de organisatie. Zo geeft het in de begroting genoemde periodiek onderzoek t.a.v. de duurzaamheidsbalans een indicatie ten aanzien van de effectiviteit. In 2010 is dit onderzoek wederom uitgevoerd. De duurzaamheidsbalans laat een aantal successen zien (zoals opknappen bedrijventerreinen en minder voortijdige schoolverlaters), maar geeft ook een waarschuwing over de

90.5 Een professionele werkomgeving en werkgever

ontwikkelingen op sociaal gebied.

De in de begroting genoemde indicatoren over de verhouding apparaatskosten/omvang begroting en % uitputting van de begroting geven vooral een indicatie over de efficiëntie van de organisatie. V.w.b. de verhouding apparaatskosten/omvang begroting is de Provincie met een percentage van 11,5% (apparaatskosten op de totale begroting) in de top 3 van Provincies terecht gekomen en heeft daarmee de begrotingsdoelstelling om binnen de top 6 te komen bereikt. Het % uitputting van de begroting bedroeg in 2010 89%. Dat is iets hoger dan in 2009 (88%), waarmee de doelstelling bijna (streefwaarde 2010 90%) is gehaald. Met de komende bezuinigingen in aantocht wordt verwacht dat dit percentage in 2011 en verder zeker verder verhoogd zal worden.

Tenslotte heeft 2010 in het teken gestaan van het opstellen van de Agenda van Brabant en vaststellen van de noodzakelijke ombuigingen. Deze ombuigingen worden in de nieuwe bestuursperiode (2011-2014) gerealiseerd. Daarnaast is de derde tranche van de reeds bestaande taakstelling (4%) gerealiseerd. De realisatie hiervan zal een nog verdere bijdrage leveren aan de doelstelling een effectieve en efficiënte organisatie te zijn.

Een indicatie voor de mate waarin deze doelstelling wordt bereikt is de score op de 'Werkgeversranglijst' (jaarlijks onderzoek van Intermediair). Ook dit jaar is deelgenomen aan dit onderzoek. Daaruit bleek dat de Provincie NB gestegen is in de ranglijst van een 20^e naar nu 14^e plaats op de lijst van non-profit organisaties. Ook overall gezien is de Provincie gestegen van plaats 48 naar 37. Het doel voor 2010 om een verbetering in de score te bereiken is dus gehaald! Daarnaast is het tweejaarlijks intern tevredenheidsonderzoek uitgevoerd, waarbij ook hier een stijging in de score is bereikt van 7,26 in 2008 naar nu 7,39). Ook hier is het gestelde doel (behalen van cijfer 7) behaald.

In 2010 is gestart met de implementatie van een nieuwe Document Managementsysteem wat voor de medewerkers een verdere digitalisering van de werkzaamheden heeft gebracht. 2011 en verder zal vooral in het teken staan van het bredere 'Het Nieuwe Werken', waarbij zowel de ideeën rondom Kantoorinnovatie (Huis van Brabant) en verdere verbetering van digitale ondersteuning centraal staan. Deze ontwikkelingen zullen naar verwachting zeker bijdragen aan het doel van de organisatie om een nog meer professionele werkgever te zijn.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
Een klantgerichte organisatie		
90.1a De organisatie handelt naar de i.o.m. de klant vastgestelde dienstverleningsnormen	% burgerbrieven tijdig beantwoord	Planning >90 In 2010 hebben wij een aanpassing van het provinciale dienstverleningshandvest voorbereid. Inmiddels is deze aanpassing ook vastgesteld. In het nieuwe dienstverleningshandvest is een andere categorisering van te behandelen onderwerpen en ingekomen stukken als uitgangspunt gekozen. De categorie Burgerbrieven komt hierin niet meer voor. Vooruitlopend hierop is in

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>% juiste facturen tijdig betaald</i> <i>Kwaliteit telefonische bereikbaarheid</i>	2010 het nieuwe Document Management Systeem ook ingericht op basis van de nieuwe indeling. Dit betekent dat er over het jaar 2010 geen meetgegevens met betrekking tot burgerbrieven beschikbaar zijn. Met ingang van 2011 zullen wij de tijdige afdoening van zaken via een op het nieuwe dienstverleningshandvest geënte indicator(en) monitoren. (Zie overigens de paragraaf "provinciale dienstverlening"). Planning >90% In 2010 is 85,3% van de ontvangen facturen binnen de streeftermijn van 30 dagen betaald. Dit is een iets hogere score dan in 2009 (84%). Planning 7,5 In 2010 is de telefonische bereikbaarheid niet gemeten, het onderzoek zal in 2011 wederom plaatsvinden.
90.1b <i>Klanten in beeld</i>	<i>Relatiemanagementsysteem voor bedrijven geïmplementeerd.</i>	In 2009 is het concernbreed relatiebeheer voor gemeenten georganiseerd. Uit onderzoek blijkt het niet effectief om relatiebeheer voor bedrijven concernbreed op te zetten. Gekozen is dan ook om dit decentraal te organiseren (via de lijn).
90.1c <i>Gedigitaliseerde klantprocessen</i>	<i>Gedigitaliseerde subsidie en vergunningverleningsprocessen</i>	De vergunningverleningprocessen zijn gedigitaliseerd. Daarnaast zijn de 5 belangrijkste subsidieverleningprocessen gedigitaliseerd. In 2011 zal op basis van de nu gedefinieerde standaardprocessen een verdere digitalisering plaatsvinden van de overige subsidieprocessen.
Een betrouwbare en integere organisatie		
90.2a <i>Een integere organisatie zijn</i>	<i>Uitvoering belevingsonderzoek integriteit (kwalitatief onderzoek)</i> <i>Dilemmatraining provinciale medewerkers</i>	Dankzij de vele informatie verkregen uit de dilemmatrainingen bleek gaandeweg een separaat kwalitatief onderzoek overbodig. Grotendeels uitgevoerd. 65% van de medewerkers heeft training gevolgd. In 2011 zijn de trainingen gepland voor de overige 35%.
90.2b <i>Financieel In control zijn</i>	<i>Verklaring rechtmatigheid en getrouwheid van accountant</i> <i>Solide financiële positie</i>	Door de accountant is over 2009 een goedkeurende verklaring afgegeven over 2009. Ja, de doelstelling repressief toezicht BZK zoals vermeldt in de begroting is gerealiseerd.
90.2c <i>Juridisch in control zijn</i>	<i>Score legal audit</i>	Conform hetgeen reeds gemeld in BURAP II is de legal audit in 2010 niet uitgevoerd in afwachting van de nieuwe organisatie.

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
	<i>Aantal (deels) gegrond verklaarde bezwaarschriften in reguliere procedure</i>	Het aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften is licht gedaald van 20 in 2009 naar 16 in 2010. De inzet van mediation is wel nadrukkelijk merkbaar: het aantal ingediende bezwaren dat leidt tot hoorzitting is sterk gedaald van ± 200 in 2009 naar 118 in 2010. Door bemiddeling worden velen bezwaren alsnog ingetrokken.
Een open, transparante en toegankelijke organisatie		
90.3a <i>Transparante Planning & Control-documenten</i>	<i>Oordeel PS;</i>	PS waren zeer content met helderheid en toegespitstheid van de jaarrekening, voorjaars- en najaarsnota en de begroting 2011. Daarnaast heeft de Rekeningcommissie aangegeven dat er slagen zijn gemaakt in de P&C cyclus en dat het inzicht in beleid en financiële verantwoording hierdoor is vergroot.
90.3b <i>Toegankelijke (volledige) archieven</i>	<i>Oordeel archiefinspectie</i> <i>(indicatoren voor toetsing zijn in ontwikkeling)</i>	Zoals reeds gemeld in BURAP II heeft in afwachting van de totstandkoming van een IPO-kader hieromtrent in 2010 geen inspectie plaatsgevonden.
Een efficiënte en effectieve organisatie		
90.4a <i>Effectief beleid</i>	<i>Beleids effecten SMART geformuleerd</i> <i>Geplande artikel 217a PW-onderzoeken uitgevoerd</i>	Gezien de positieve waardering van PS m.b.t. de begroting en de jaarverantwoording kunnen we afleiden dat we in goede samenwerking met de PS-werkgroep verbetering begroting stappen voorwaarts hebben gezet. Alle vier de in 2010 geplande onderzoeken zijn afgerond. Ook zijn in 2010 nog twee onderzoeken afgerond uit 2009.
90.4b <i>Realisatie efficiëncytaakstelling</i>		De organisatie ligt op koers v.w.b. de te realiseren efficiëncytaakstelling (4%) in 2011. Op dit moment is reeds conform begrotingsdoelstelling 3% gerealiseerd. Naar verwachting zal in 2011 de 4% gerealiseerd zijn.
90.4d <i>Realiseren 'Oud voor Nieuw'</i>		Middels de opgestelde Agenda van Brabant is focus aangebracht in de taakuitvoering van de Provincie. De hierbij noodzakelijke ombuigingen zijn in kaart gebracht en worden de komende jaren (2011-2015) ten uitvoer gebracht.
Een professionele werkomgeving en werkgever		
90.5a <i>Intern: tevredenheid van medewerkers</i>	<i>Uitvoeren personeelsmonitor</i>	
90.5b <i>Extern: goed werkgeverschap in relatie tot andere (overheids) organisaties</i>	<i>Deelname 'werkgeversranglijst'</i>	Onderzoek is uitgevoerd, zie punt 90.5

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Autonoom	2.207	4.128	2.978	1.150
Lasten	2.207	4.128	2.978	1.150
Baten	0	1	1	0
Saldo lasten en baten	-2.207	-4.127	-2.977	1.150
Bijdrage uit alg. middelen	2.207	4.127	2.977	-1.150
Formatieinzet in fte		Begr.2010 57,0	Jaarrek.2010 71,0	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding:</i>	
Personeelsbeleid en organisatieontwikkeling	370
Financieel beleid en P&C	477
Diverse overige onderschrijdingen	302.
Totaal afwijking lasten	1.150

Personeelsbeleid en organisatieontwikkeling

Binnen het Programma Verbindend Brabant zijn v.w.b. de programmalijs Dienstverlening/Klant in zicht minder uitgaven gedaan dan geraamd. De beleidsontwikkeling op het gebied van organisatieontwikkeling is nog niet afgerond, waardoor de geraamde uitvoeringskosten nog niet zijn gerealiseerd.

Financieel beleid en P&C

De onderbesteding volgt met name uit het feit dat het in 2010 niet nodig bleek de stelpost voor overhead-uitgaven volledig aan te spreken. Daarnaast bleken de uitgaven ten aanzien van de verbetering van de P&C cyclus minder te zijn dan voorzien.

Diverse overige onderschrijdingen

De overige diverse onderbestedingen zitten vooral op het vlak van communicatie (circa € 170.000) en juridische uitgaven (circa € 130.000).

90.04 Gemeenschappelijke Diensten

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

<i>Te bereiken maatschappelijk effect (vastgelegd in begroting 2010)</i>	<i>In jaar</i>	<i>Wat is in 2010 gerealiseerd en wat betekent dat voor 2011 en verder?</i>
90.5 Een professionele werkomgeving en werkgever		Zie punt 90.5 onder 90.01 Concernbeleid, advies en control

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
Een professionele werkomgeving en werkgever		
90.5c Klantgerichte ondersteuning van organisatie en individuele medewerkers	Interne klantmonitor	Onderzoek is uitgevoerd, zie punt 90.5.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Autonoom	21.470	22.148	17.580	4.569
Kapitaallasten investeringen	3.791	4.147	4.141	5
Lasten	25.261	26.295	21.721	4.574
Baten	19	657	654	-2
Saldo lasten en baten	-25.242	-25.639	-21.067	4.572
Bijdr.res.ICT, infrastruct.&applicaties				0
Bijdr.res.kantoorinnovatie	1.000	265	265	0
Bijdrage uit alg. middelen	24.242	25.374	20.802	-4.572
Stand reserve per 31 december		Jaarrek.2009	Jaarrek.2010	

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Vershil a-b
Res.kantoorinnovatie		3.578	3.313	
Bedragen x € 1.000 (investeringen)	Raming VJN 2010	Raming NJN 2010	Jaarrek. 2010	verschil
Provinciehuis	529	395	253	-142
Beveiliging	235	229	149	-80
		Begr.2010	Jaarrek.2010	
Formatieinzet in fte		226,9	226,5	

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging x € 1.000

Onderbesteding:

ICT ontwikkeling en beheer, waarvan	3.880
- ICT ontwikkeling	1.212.
- ICT beheer	1.796
- Project digitale werkvloer, deel Anders werken met subsidies	872
Facilitaire voorzieningen	580
Overige diverse onderschrijvingen	114
Totaal afwijking lasten	4.574

ICT ontwikkeling en beheer

a) ICT Ontwikkeling

Een aantal projecten is later gestart dan voorzien, waardoor budget niet volledig is uitgeput. Projecten zullen wel in 2011 worden uitgevoerd.

b) ICT beheer

De afschrijvingstermijn voor PC's en laptops is verlengd waardoor vervanging nu in 2011 plaatsvindt. Daarnaast was vervanging en uitbreiding van servers voorzien. Gedurende

2010 is gebleken dat uitstel tot 2011 verstandiger is. Dit omdat er in 2011 vanwege diverse (ICT technische) ontwikkelingen, waaronder I-Docs, meer duidelijkheid bestaat over de exacte behoefte.

c) Project digitale werkvloer - Anders werken met subsidies

Door een efficiëntieslag die gemaakt is in het proces (nl. generaliseren van subsidieprocessen) is het mogelijk gebleken minder kosten te maken dan oorspronkelijk geraamd.

Facilitaire voorzieningen

Vooruitlopend op 'aangepaste huisvesting op een veranderende organisatie' is de aanschaf / vervanging van een aantal onderdelen uitgesteld. De verdergaande digitalisering van informatiestromen binnen en buiten de organisatie hebben geleid tot minder uitgaven op een aantal budgetten zoals print- en drukwerk en postdistributie.

Overige diverse onderschrijvingen

De overige diverse onderbestedingen zitten vooral op het vlak van huisvesting en minder kosten ten aanzien van personeel- en financiële administratie.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Zie de paragraaf grondbeleid.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Zie de paragraaf grondbeleid.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Autonoom	340	390	445	
Lasten	340	390	445	-55
Baten	81	70	67	-4
Saldo lasten en baten	-259	-320	-379	-59
Bijdrage uit alg. middelen	259	320	379	59
Formatieinzet in fte		Begr.2010 12,0	Jaarrek.2010 12,0	

Toelichting

De afwijkingen t.o.v. de ramingen in de begroting zijn gering.

90.10 Personeelskosten

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Autonoom	105.110	107.458	105.602	
Lasten	105.110	107.458	105.602	1.857
Baten	2.414	2.619	3.002	383
Saldo lasten en baten	-102.696	-104.839	-102.600	2.239
Bijdrage uit alg. middelen	102.696	104.839	102.600	-2.239

Toelichting

Formatie en bezetting

FORMATIE

In het bestuursakkoord en in afspraken naar aanleiding daarvan is een aantal uitgangspunten vastgelegd ten aanzien van provinciale taken en daarvoor benodigde capaciteit.

1. In het kader van de Bestuursakkoordprogramma's worden een aantal nieuwe taken opgepakt. Voor de periode medio 2008 t/m medio 2010 is hiervoor 50 fte overbruggingscapaciteit beschikbaar. In 2010 is dit voor 43 fte verlengd t/m 31 december 2011.
2. Daarnaast is 25 fte extra beschikbaar om de € 400 miljoen extra investering in infrastructuur weg te zetten.
3. Tenslotte dient tot en met 2011 een efficiencytaakstelling van 1% per jaar gerealiseerd te worden, cumulatief dus 4%.

Formatiebesluiten

In 2009/2010 zijn de volgende besluiten genomen die leiden tot wijzigingen in de personeelsformatie:

- a. Vooruitlopend op een wetswijziging is met de waterschappen overeengekomen de taak van muskusrattenbestrijding per 1-1-2010 over te dragen aan de waterschappen. Dat resulteert in een reductie van de formatie met 35,7 fte.
- b. Voor het beheren en onderhouden van 2 extra luchtmeetstations 2 fte in te zetten gedurende 5 jaar, vanaf medio 2010.
- c. Voor de functie van treasury is structureel 2 fte beschikbaar gesteld.
- d. Voor de ondersteuning van de aandeelhouders van vml. Essent is voor 2010 en 2011 tijdelijk extra formatie beschikbaar gesteld van resp. 5,4 fte in 2010 en 4,6 fte in 2011.
- e. Voor het/de toezicht/uitvoering van de stikstofverordening is tijdelijk formatie beschikbaar gesteld van 1,6 fte in 2011 en 0,9 fte in 2012.

Takendiscussie/Agenda van Brabant

De in het Bestuursakkoord afgesproken oud-voor-nieuw afweging is invulling gegeven via de takendiscussie die uiteindelijk is uitgemond in de "Agenda van Brabant". De

bezuinigingen en het verval van taken leiden tot een afbouw van de personele formatie. De provinciale organisatie zal in de periode 2011 tot 2016 geleidelijk van 1390 naar 1000 formatieplaatsen krimpen. Deze krimp komt voort uit de volgende bewegingen:

- Afbouw met 165 fte van 1 januari 2011 t/m 1 januari 2015 vanwege het verval van taken.; De eerste 12,9 fte vervallen reeds in 2011;
- Afbouw met ca. 225 fte door verzelfstandiging van taken (ca. 125 fte RUD's en ca. 100 fte overige taken).

Door deze bewegingen en door de natuurlijke afloop van flexibele formatie voor tijdelijke taken daalt de met taken ingevulde formatie in 2015 tot onder de 1000 fte. Deze ruimte wordt aangewend om nieuwe taken zoals die bijvoorbeeld voortkomen uit een nieuw Bestuursakkoord en uit de Investeringsagenda op te pakken.

Efficiencytaakstelling

In het Bestuursakkoord 2007 - 2011 zijn afspraken gemaakt over het realiseren van een efficiencytaakstelling van 1% per jaar op de apparaatslasten (en daarbinnen op m.n. de personeelslasten) tot en met 2011, cumulatief dus 4%. Na realisatie van de eerste twee tranches in 2008 en 2009, is in 2010 de 3^e tranche gerealiseerd. Tevens is reeds grotendeels duidelijk op welke wijze de 4^e tranche in 2011 ingevuld zal worden. De efficiencytaakstelling voor 2010 bedroeg € 1 miljoen. Gegeven de onderschijding van de personeelskosten is de taakstelling effectief volledig gerealiseerd. Budgettaire gezien is de volledige taakstelling per ultimo 2010 inmiddels verwerkt in vermindering van de personeelsformatie en daarmee in de afzonderlijke personeelskostenbudgetten. (De daaruit voortvloeiende begrotingswijziging voor verlaging van de specifieke kredieten wordt meegenomen in de eerste bestuursrapportage 2011).

Samen met eerdere besluiten ten aanzien van de formatie is de 'formatieve' vertaling van de efficiencykorting weergegeven in nevenstaande tabel.

(in aantal fte's)

Formatieontwikkeling in fte	<i>(1 januari) 2009</i>	<i>(1 januari) 2010</i>	<i>(1 januari) 2011</i>
Basisformatie na 10% efficiencykorting	1.340,0	1.340,0	1.340,0
'insourcing' taken	13,2	13,2	13,2
extra onderst. e-prov. (t/m 2009)	12,0		
Uitgangsformatie BA 2007-2011	1.365,2	1.353,2	1.353,2
uitbreiding wettelijke taken	9,7	9,7	9,7
"25 fte infra"	25,0	25,0	25,0
leer-werk-banen	4,0	4,0	4,0
'overbruggingscapaciteit'	50,0	50,0	43,0
overdracht muskusrattenbestrijding		-35,7	-35,7
tijdelijke uitbreiding formatie voor 2 extra luchtmeetstations			2,0
treasury			2,0
ondersteuning aandeelhouders v/h Essent			4,6
toezicht verordening stikstof/natura2000			1,6
1 ^e tr.	-9,9	-9,9	-9,9
2 ^e tr.		-13,0	-13,0
3 ^e tr.			-13,0
4 ^e tr.			
krimp o.g.v. "Agenda van Brabant"			-12,9
max.	1.444,0	1.383,3	1.360,6

BEZETTING

De personele bezetting dient gedurende het jaar binnen de het formatiekader voor dat jaar te blijven. In onderstaande tabel is het verloop van de personeelsbezetting (dat is feitelijk de 'realisatie' van de formatie) in 2010 weergegeven:

	<u>per 1 januari</u>	<u>per 1 april</u>	<u>per 1 augustus</u>	<u>per (1) december</u>	<u>per 1-1-2011</u>
Griffie	7,88	7,88	7,88	7,88	7,88
directies *)	1.379,62	1.364,38	1.347,14	1.335,08	1.327,55
	<u>1.387,50</u>	<u>1.372,26</u>	<u>1.355,02</u>	<u>1.342,96</u>	<u>1.335,43</u>

*) In deze bezetting zijn de trainees inbegrepen.

*) Hierin is geen rekening gehouden met bezetting van ingehuurd personeel op de organieke functies.

Gedurende het jaar is de bezetting ruim binnen het formatiekader gebleven.

De bezetting liet per ultimo december 2010 een vacatureruimte zien van ruim 25 fte; dat is 1,8%.

Personeelskosten

De uitputting van de personeelskosten geeft over 2010 het volgende geaggregeerde beeld te zien:

	RAMING (€)	UITPUTTING BEDRAG (€)	%	OVER- (-/-)/ ONDER- schrijding (€)
loongerelateerde kosten (<u>incl.</u> inhuur t.l.v. P-budget en onvoorzien)	100.956.737	97.533.060	96,61%	3.423.677
niet-loongerelateerde kosten	6.184.307	4.910.035	79,40%	1.274.272
taakstelling	-2.302.071			-2.302.071
totaal	104.838.973	102.443.095	97,71%	2.395.878

De personeelskosten laten een onderschrijding zien van ruim € 2.300.000. Dit is ruim 2% van de raming/krediet.

Externe inhuur (arbeidscapaciteit)

In 2010 is, naar aanleiding van de bij de jaarrekening gevoerde discussie over externe inhuur, nadrukkelijk gestuurd op de inhuur van externe arbeidscapaciteit. Definities zijn verduidelijkt, de inzet van externe arbeidscapaciteit wordt aan de voorkant gepland, de noodzaak van inhuur wordt kritisch beoordeeld en op basis van continue monitoring wordt tussentijds gerapporteerd en zonodig bijgestuurd.

Dit heeft geleid tot de volgende realisaties:

Inhuur <u>arbeidscapaciteit</u> (bedragen in €)	2010	2009	2008 *)
Interim management	1.637.469	1.174.891	533.799
Uitzendkrachten	3.515.890	5.135.899	4.452.299
Organisatie- en formatieadvies	287.069	222.501	46.838
Beleidsonderzoek	1.035.880	1.004.461	665.297
ICT-werkzaamheden	4.708.968	8.168.590	7.921.429
Juridische werkzaamheden	487.537	301.299	215.511
Marketing/PR/Evenementen	1.360.486	1.201.767	577.483
Financiële diensten	117.349	114.832	65.452
Civiele adviseurs	3.250.459	1.174.916	897.040
Inkoop-advies en -begeleiding	286.618	338.357	258.034
Overige inhuur	-149.505	4.563.928	2.984.991
totaal	16.538.220	23.401.441	18.618.173

*) Vanwege aanpassing van de definities zijn de cijfers over 2008 geëxtrapoleerd, gebaseerd op de aanname dat er eenzelfde verhouding heeft bestaan tussen 'inhuur arbeidscapaciteit' en 'uitbesteding van werk' als in 2009.

De bestedingen in 2010 liggen substantieel lager dan in 2009 en onder het niveau van 2008.

Om een beeld te geven van de ontwikkeling van de financiële omvang van de totale capaciteitsinzet de afgelopen jaren, worden in onderstaande tabel ter informatie de loonkosten actief personeel, de inhuur binnen de personeelsbudgetten en de inhuur ten laste van programmabudgetten weergegeven. Dit wordt afgezet tegen de omvang van de provinciale exploitatie.

	omvang capaciteitsinzet (bedagen in €)	
	2009	2010
Loongerelateerde kosten (<u>excl.</u> inhuur t.l.v. P-budget)	94.500.810	94.318.093
Inhuur arbeidscapaciteit	23.401.441	16.538.220
Totaal	117.902.251	110.856.313
Exploitatie-omvang	1.284 mln.	1.490 mln
capaciteitsomvang in % totale exploitatie-omvang	9,2%	7,4%

Uit de tabel blijkt dat de totale omvang van de capaciteitsinzet (provinciale formatie + inhuur) in 2010 is gedaald.

Tegelijkertijd groeit de exploitatie-omvang de afgelopen jaren gestaag. In 2010 is die t.o.v. 2009 met € 206 miljoen gestegen. Hoewel er geen 1-op-1 relatie te leggen is tussen de exploitatie-omvang en de omvang van het takenpakket, is de conclusie gerechtvaardigd dat de omvang van het provinciale takenpakket is toegenomen.

Met bij benadering dezelfde arbeidscapaciteit hebben wij in 2010 t.o.v. 2009 meer taken uitgevoerd.

Informatie i.v.m. ontslagregelingen

Conform de door u vastgestelde formats geven wij u inzicht in de uitdiensttredingen in 2010, alsmede in de categorisering van de loonkosten.

UITDIENSTTREDINGEN

(aantal uitdiensttredingen)

Salaris-schaal	Ontslaggrond							totaal
	Einde arbeids-overeenk.	Einde tijdelijke aanstelling	Ontslag door werkgever	Ontslag op eigen verzoek	Ouderdoms-pensioen	Beëindiging na "inactief"	Overlijden	
03					1			1
06			1	3	1			5
07				3			1	4
08		1		2				3
09		3		2			1	6
10	1	1	1	6				9
11		1		18		1	1	21
12				3				3
13				2				2
14				1				1
17							1	1
18				1				1
NVT	2	1		1				4
totaal	3	7	2	42	2	1	4	61

Ontslag door werkgever

Eén medewerker is ontslagen aansluitend aan een ziekteperiode van 2 jaar.

Een andere medewerker is ontslagen wegens verstoorde arbeidsverhoudingen. Een rechterlijke procedure hieromtrent loopt nog.

FINANCIËLE VERANTWOORDING

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	ACTIEF PERSONEEL	INACTIEF PERSONEEL	VOORMALIG PERSONEEL	TOTAAL
<u>werkelijke salarisbetalingen</u>	94.838	211		95.049
<u>incidentele betalingen, anders dan gratificaties</u>				0
<u>wachtgeld- en werkloosheidsuitkeringen</u>			134	134
<u>vergoeding betaald aan derden *)</u>			312	312
<u>pensioen-aanvullingen (FPU/57+)</u>			2.121	2.121
TOTAAL	94.841	211	2.567	97.616

**) Vergoeding betaald aan derden*

Dit betreft salarisgaranties voor van de Provincie overgenomen personeel.

Sociale paragraaf

Het jaar 2010 kende veel ontwikkelingen op personeelsgebied. Er is sprake van een grote dynamiek en ontwikkeling in de organisatie. Maar de paragraaf start met een moment van stilstaan. Bewust stilstaan bij het overlijden van vier provinciale medewerkers in het afgelopen jaar.

Organisatieontwikkeling

In 2015 functioneert de provincie als spin in het web: binnen wisselende allianties worden plannen ontwikkeld en de uitvoeringstaken waarvoor de provincie als opdrachtgever optreedt, worden door planmatig ingerichte externe uitvoeringsorganisaties gerealiseerd.

Omdat het takenpakket flexibel is, zal de organisatievorm robuust moeten zijn: in staat om wisselende inhoudelijke opgaven op te pakken, met meer of met minder geld. De provincie wil dit doen vanuit 3 rollen: gebiedsregisseur, opdrachtgever voor uitvoering en systeemtoezichthouder /kwaliteitsbewaker.

De nieuwe provincie in 2015 wordt vorm gegeven vanuit *Agenda van Brabant en Organisatieontwikkeling*.

In 2010 is gewerkt aan het organiseren van een programma Organisatieontwikkeling en de opdracht hiervoor afgebakend.

Het programma organisatie ontwikkeling stuurt op de gewenste ontwikkeling van de organisatie met als doel de nieuwe provincie in 2015 te realiseren, inclusief de afgesproken bezuinigingsopgaven.

Het programma organisatie ontwikkeling ontwerpt de kaders waaraan de nieuwe organisatie moet voldoen (visie, missie, strategische kaders, organisatievisie, sturingsfilosofie, bedrijfsconcept) en ziet er op toe dat deze kaders worden verankerd in de nieuwe werkwijze.

Binnen het programma organisatie ontwikkeling wordt gewerkt vanuit 3 lijnen: afbouw en mobiliteit, mensen en organisatie en processen en systemen.

Voor de afbouw en mobiliteit is in 2010 gestart met de afbouw per directie. Monitoring vindt plaats over de realisatie van de afbouw, vaste versus flexibele taken en formatie versus bezetting. De contouren voor een mobiliteitscentrum zijn opgesteld.

Binnen de lijn van mensen en organisatie is in 2010 gestart met het concept van leer- en ontwikkelteams. Zo is het doel van deze teams bepaald en welke teams moeten worden ingericht. In 2011 zullen teams worden geformeerd die de ontwikkeling van bepaalde functies zullen uitwerken.

Onder de noemer van processen en systemen is gewerkt aan een sturingskader. In 2011 wordt dit sturingskader afgerond en dient dit als uitgangspunt voor verdere ontwikkeling.

Om de organisatie te betrekken bij de ontwikkelingen is eind 2010 gestart met een aantal medewerkerbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten worden in 2011 uitgebreid met speciale themasessies.

Sociaal Kaderplan

Het sociaal kaderplan was sterk verouderd. Er is intensief overleg geweest met het Georganiseerd Overleg, het resultaat is dat het nieuwe sociaal kaderplan op maandag 20 december 2010 is vastgesteld. Uitgangspunt van het nieuwe Sociaal Kaderplan is dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen als gevolg van een reorganisatie. Daarbij verwachten GS wel dat de ambtenaar de grootst mogelijke flexibiliteit aan de dag legt ten aanzien van herplaatsing en het onder omstandigheden aanvaarden van een externe functie. Het Sociaal Kaderplan bevat onder andere regels voor herplaatsing, salarisaanspraken, scholing en flankerend beleid.

Onderzoeken

Om inzicht te hebben in de mate van "klantgerichtheid" voert de Provincie tweejaarlijks een tevredenheidsonderzoek uit. In 2010 was de score 7,02 waarmee de begrotingsdoelstelling (minimaal score 7) gehaald is en de score licht gestegen is t.o.v. 2008 (6,8). Ter verdere verbetering van de tevredenheid wordt begin 2011 gestart met een pilot voor één provinciebreed (telefonisch) concernloket. In het jaar 2010 heeft de provincie wederom deelgenomen aan het Beste Werkgeversonderzoek van het blad intermediair. De provincie staat op de 14e plaats van de non-profitorganisaties, en op plaats 37 van alle 77 deelnemende organisaties. Hiermee klimt de provincie 11 plaatsen.

Trainee traject

Op 25 februari 2010 is het 2e traineeprogramma 'Brabants Talent' succesvol afgesloten. Uiteindelijk hebben 35 van de 37 trainees een aanstelling bij één van de deelnemende organisaties. Hiervan zijn 13 trainees bij de provincie komen werken. In september 2010 is het nieuwe en 3e traineeprogramma 'De toekomst van Brabant' gestart. Een uniek samenwerkingsproject met 19 Brabantse overheidsorganisaties en 44 jonge, gedreven trainees. Jonge mensen van hoog niveau en met een aantoonbare 'drive' als het om maatschappelijke vraagstukken gaat. De provincie zal een minder voorttrekkende rol innemen dan voorgaande jaren. In tegenstelling tot vorige traineeprojecten is er nu geen baangarantie.

CAO

30 juni 2010 is een akkoord bereikt over de nieuwe CAO, de CAO heeft een looptijd van 1 juni 2009 tot 1 juni 2011. In het akkoord staan onder meer afspraken over een loonsverhoging, een opleidingsbudget en werkzekerheidsafspraken. Het salaris wordt verhoogd met 1,2 procent per 1 januari 2010 en met 0,7 procent per 1 januari 2011. Ook ontvangen werknemers dit jaar een eenmalige uitkering van 0,5 procent van het jaarsalaris ter compensatie van de periode van 1 juni tot en met 31 december 2009. Werkzekerheid is belangrijk voor werknemers in economisch moeilijke tijden. Provincies spannen zich tot het uiterste in om bezuinigingen en taakstellingen te realiseren zonder dat die leiden tot onvrijwillige werkloosheid. Werknemers zullen zich op hun beurt optimaal en actief moeten inzetten voor behoud van werk; binnen of buiten de provinciale organisatie. Werknemers krijgen onder voorwaarden recht op een eigen budget voor hun persoonlijke ontwikkeling. De regeling geldt vooralsnog tot 1 januari 2014. Het eigen

budget bedraagt 1.500 euro voor de totale periode. Ook is er een wijziging in het beloningssysteem, de driepuntsschaal is vervangen door een vijf puntsschaal.

Loopbaan/mobiliteit

In het jaar 2010 is hard gewerkt aan het opzetten van een nieuw mobiliteitscentrum en het daarbij horende digitale matchingsysteem, dit mobiliteitscentrum gaat per 1 maart 2011 van start. Ook is er hard gewerkt aan loopbaanvraagstukken (in onderstaande tabel nader uitgewerkt) en het plaatsen van stagiaires. Er zijn 156 stageverzoeken ontvangen in 2010, hiervan zijn 60 verzoeken gehonoreerd.

Zelf uitgevoerde loopbaantesten	30 x
Langlopende koersonderzoeken	4x
Zelf uitgevoerde coachtrajecten	28x
Mobiliteitsbegeleiding	80x
Intakes en begeleiding bij trainingen Architect Eigen Loopbaan en Persoonlijke situationele effectiviteit	22x
Doorgeleiding naar outplacementbureaus	4x

Diversiteitsbeleid

Ook in 2009 heeft de provincie zich erop gericht dat de samenstelling van het personeelsbestand zoveel mogelijk een afspiegeling vormt van de samenleving. Op 31 december 2010 bedroeg het percentage vrouwen in provinciale dienst 42,6% en het aantal vrouwen in managementfuncties 30,7%. Om privacyredenen worden ten aanzien van andere groepen geen indicatoren bijgehouden. Daar waar mogelijk bevorderen we de toename van het aantal allochtone medewerkers in onze organisatie. Het traineetraject is daar een voorbeeld van.

Verder is in het jaar 2010 een Charter getekend voor meer vrouwen naar de top. Met het Charter Talent naar de Top (ofwel 'het Charter') gaat het om een hogere toestroom, doorstroom en behoud van vooral vrouwelijk talent in topfuncties. Het Charter is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen VNO-NCW, de FNV, de SER en vertegenwoordigers van bedrijven, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Economische Zaken.

Arbeidstijdenmanagement/Nieuwe werktijdenregeling en tijdsverantwoording

De arbeidstijdenregeling is aangepast aan de eisen van de toekomst. We willen professioneel met elkaar omgaan en tegelijkertijd de nodige flexibiliteit voor medewerkers én de organisatie mogelijk maken. Op 1 januari 2010 is de nieuwe werktijdenregeling van kracht. Iedere medewerker heeft aan het begin van het jaar zijn of haar uren voor heel 2010 ingepland door middel van het invullen van de jaarplanner. In de jaarplanner vult de medewerker zijn netto te werken uren in, waarbij hij of zij rekening houdt met persoonlijke wensen en het werk dat gedaan moet worden. Het jaarrooster vervangt hiermee de verlofpas en de werktijdenovereenkomst. Dit alles wordt gefaciliteerd door een nieuw registratiesysteem dat in januari 2010 in gebruik is genomen.

Integriteit

De doelstelling van verschillende activiteiten in 2010 was/is integriteit dichterbij de dagdagelijkse praktijk brengen. Daarom is er veel effort gestoken in het verder verhogen van het integriteitsbewustzijn van de medewerkers en bestuurders. Voor medewerkers zijn in 2010 dilemmatrainingen georganiseerd, op dit moment is 65% van de medewerkers getraind. Verder is het "wat zou je doen" spel ontwikkeld, dit spel is een eenvoudig instrument met 38 dilemma's uit de dagelijkse praktijk van de provincie. Ook voor bestuurders is integriteit een belangrijk thema, de werkgroep integriteit van Provinciale staten heeft ervoor gezorgd dat het thema regelmatig op de politieke agenda heeft gestaan. Ook is in 2010 een concept gedragscode voor bestuurders opgesteld. Verder is in het jaar 2010 aandacht geschonken aan deskundigheidsbevordering van de vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersoon heeft vooral een klankbordfunctie voor medewerkers en levert een jaarlijkse rapportage over integriteitsmeldingen. Er zijn het afgelopen jaar 2 interne vertrouwenspersonen opgeleid.

Paragraaf 3

Provinciale heffingen

Provinciale heffingen

Portefeuillehouder:

mr.A.M. Essed

De provincie kent verschillende bronnen van inkomsten. Eén van die bronnen betreft de provinciale heffingen waarvan de heffing opcenten op de motorrijtuigenbelasting de hoogste inkomst genereert.

De provincie kent geen kwijscheldingsbeleid voor provinciale heffingen.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet worden provinciale opcenten geheven. Door het Rijk wordt elk jaar het maximumniveau van de opcentenheffing vastgesteld. De provincie bepaalt zelf in hoeverre zij de vrije capaciteit (verschil wettelijk maximum -/- provinciaal opcenten niveau) wil benutten. De ingangsdatum van tariefaanpassingen is wettelijk bepaald op 1 april. De raming van de opcentenopbrengst is gebaseerd op de aantallen auto's en motoren per 1-1-2010 rekeninghoudend met de inflatiebijstelling.

Provinciale lastendruk m.b.t. opcenten motorrijtuigenbelasting

Het door het Rijk vastgestelde maximale opcentenniveau bedraagt per 1 april 2009:

111,9 en per 1 april 2010: 116,7. Noord-Brabant heft per 1 april 2009 71,6. Tot en met de begroting 2007 werd het opcententarief jaarlijks geïndexeerd voor inflatie. Bij de totstandkoming van het bestuursakkoord 2007-2011 is afgesproken het tarief op het niveau van 71,6 te bevriezen.

Aan opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting werd over 2010 een bedrag van € 213,2 miljoen ontvangen tegenover een geraamde ontvangst van € 211,0 miljoen.

Voor het oordeel over de lastendruk is van belang hoe de lastendruk van de provincie Noord-Brabant zich verhoudt tot die in de andere provincies.

		Vastgesteld tarief per per 1 apr-2009	Vastgesteld tarief per per 1 apr-2010	Onbenutte belastingcapaciteit uitgedrukt in percentages per 1 apr-2010
1	Zuid-Holland	95,0	95,0	18,6%
2	Limburg	82,0	83,6	28,4%
3	Gelderland	82,7	82,7	29,1%
4	Drenthe	81,0	82,3	29,5%
5	Friesland	80,4	81,7	30,0%
6	Groningen	79,1	79,1	32,2%
7	Overijssel	78,5	78,5	32,7%
8	Flevoland	71,6	75,7	35,1%
9	Utrecht	72,6	72,6	37,8%
10	Noord-Brabant	71,6	71,6	38,6%
11	Zeeland	69,3	69,3	40,6%
12	Noord-Holland	67,9	67,9	41,8%
	Gemiddeld tarief	77,6	78,3	
	Maximaal tarief	111,9	116,7	

In de rangorde van opcentenheffing van hoog naar laag komt de provincie Noord-

Brabant uit op een 10^e plaats.

Opcententarief	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Noord-Brabant	68,1	68,3	69,7	71,6	71,6	71,6	71,6
Landelijk gemiddelde	67,0	69,3	70,7	72,6	75,9	77,6	78,3
Wettelijk maximum	94,7	99,0	102,4	105,0	107,9	111,9	116,7

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de theoretische opbrengst op basis van het wettelijk vastgestelde maximumtarief en de opbrengst gebaseerd op het tarief van de provincie.

Rekeninghoudend met het maximale tarief van 116,7 per 1 april 2010 bedraagt de maximale opcentenopbrengst € 343,9 miljoen. De onbenutte belastingcapaciteit voor 2010 komt daarmee uit op € 343,9 miljoen -/- € 213,2 miljoen = € 130,7 miljoen. Als wordt rekening gehouden met het maximale opcententarief van 119,4 per 1 april 2011 dan is sprake van een onbenutte belastingcapaciteit van € 138,9 miljoen.

Overige heffingen

De provincie kent voorts nog een aantal heffingen en leges.

De heffingen zijn in onderstaande tabel gespecificeerd opgenomen:

Inkomsten uit heffingen		Bedragen x € 1.000		
Product-groep	Heffingen	Begroting oorspr.	Begroting na wijz.	Jaarrekening 2010
03.04	Grondwaterheffing	5.311	5.311	4.633
04.06	Nazorgheffing in kader leemtewet	1.828	888	762

Grondwaterheffing

De grondwaterheffing wordt geheven over de hoeveelheid onttrokken grondwater en dient als vergoeding van in de Grondwaterwet aangeduide kosten van onderzoek, metingen en schadevergoedingen in verband met de onttrekking van grondwater. De financiële verantwoording verloopt via de voorziening grondwaterheffing.

De inkomsten uit de grondwaterheffing bedroegen in 2010 € 4,6 miljoen. In de begroting

was rekening gehouden met € 5,3 miljoen.

De heffing heeft plaatsgevonden op grond van de per 22 april 2005 gewijzigde Grondwater-heffingverordening.

Nazorgheffing in kader Leemtewet bodemsanering

Op grond van de Leemtetwet bodemsanering is de provincie verantwoordelijk voor de nazorg van alle stortplaatsen die op de peildatum 1 september 1996 nog niet waren gesloten. Om het eeuwigdurend milieuhygiënisch beheer door de Provincie van deze stortplaatsen te verzekeren is een Nazorgfonds (een aparte rechtspersoon) ingesteld.

Aan de stortplaatsbeheerders wordt een heffing opgelegd die in het fonds wordt gestort. Hiermee is in april 2000 een start gemaakt. In 2010 is € 0,8 miljoen ontvangen (geraamd was € 0,9 miljoen). De Provincie fungeert als ontvanger voor het Nazorgfonds. De gelden worden beheerd door een externe vermogensbeheerder conform het vastgestelde beleggingsstatuut. De beleggingsresultaten worden verrekend met de te betalen heffingen, zodanig dat voldoende vermogen wordt opgebouwd om de zorg op de stortplaatsen uit te kunnen voeren. Het Nazorgfonds heeft een eigen begroting en jaarrekening die door het algemeen bestuur van het fonds wordt vastgesteld.

De heffing vindt plaats op grond van de vastgestelde verordening Nazorgheffing Noord-Brabant die voor het laatst is gewijzigd op 9 december 2005.

Leges

Leges zijn vergoedingen door derden voor het verlenen van individuele diensten door de provincie aan particulieren en bedrijven. Deze diensten zijn vooral de verlening van vergunningen en ontheffingen. De tarieven zijn in principe kostendekkend en staan vermeld in de legesverordening provincie Noord-Brabant die voor het laatst is gewijzigd op 5 februari 2010.

De navolgende tabel geeft een overzicht van de diverse legesinkomsten.

Legesopbrengsten		Bedragen x € 1.000		
Product- nummer	Leges	Begroting oorspr.	Begroting na wijz.	Jaarrekening 2010
041001	wet hygiëne en veiligheid zweminrichtingen	1	0	0
030402	grondwater-onttrekking	168	168	52
040304	wet geluidhinder	6	0	0
040106	Vergunningverlening WABO VPA	0	379	0
050103	Leges vergunningverlening WABO	0	39	0
050104	Leges informatie ec. onderzoek	0	0	0
040602	ontgrondingenwet	470	250	140
070102	wet ambulance-vervoer	2	0	1
050103	groene wetten	0	0	19
020602	vergunningen/ontheffingen	82	82	64
080103	bestemmingsplannen	5	5	0
Totaal		734	923	275

Paragraaf 4

Weerstandsvermogen

Inleiding	256
I Beleidsrisico's	256
II Bedrijfsrisico's	266
III Weerstandscapaciteit	268

Weerstandvermogen

Portefeuillehouder:
mr.A.M. Essed

Inleiding

Het weerstandvermogen brengt tot uitdrukking in hoeverre de provincie in staat is financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit dwingt tot beleidsombuigingen en/of bezuinigingen.

In het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) wordt het weerstandvermogen gedefinieerd als de verhouding tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en voorzieningen waarover de provincie beschikt om niet begrote kosten te dekken;
- b. alle risico's waarvoor geen (dekkings-)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Deze paragraaf brengt in kaart wat de belangrijkste risico's zijn en hoe we daarmee omgaan. Daarbij richten we ons hoofdzakelijk op de uitgavenkant van de begroting. Risico's m.b.t. de inkomstenontwikkelingen, zoals bezuinigingen door het rijk, het verloop van de belastinginkomsten en renterisico's in relatie tot onze vermogenspositie blijven hier buiten beschouwing en komen aan bod in de budgettaire nota's, zijnde de voorjaarsnota en de bij deze begroting behorende najaarsbrief.

De uitgangspunten voor het risicobeleid zijn in 2003-2004 vastgelegd. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen twee typen risico's:

- beleidsrisico's zijn de risico's die door Provinciale Staten uitdrukkelijk zijn aanvaard – en overwogen – als consequenties van bepaald functioneel beleid, waarbij tevens en tegelijk de dekking dient te worden aangewezen;
- bedrijfsrisico's zijn alle risico's die zijn verbonden aan de jaarlijkse reguliere begrotingsuitvoering en bedrijfsvoering.

Voor zover risico's zich voordoen en niet worden afgedekt d.m.v. voorzieningen of verzekeringen, dienen deze te worden gedekt uit (in volgorde):

1. specifiek met het beleid gemoeide begrotingsposten en meerjarenraming;
2. desbetreffende (bestemmings-)reserves;
- 3a. beleidsrisico's uit de Risicoreserve en/of specifieke risicoafdekkingen;
- 3b. bedrijfsrisico's uit het genormeerde gedeelte van de algemene reserve, dat voor dit doel wordt gesteld op 3% van onze netto exploitatieomvang.

Ad 3a Twee specifieke risicoafdekkingen naast de (algemene) Risicoreserve zijn de Dividendreserve en de Reserve grondbank.

- De Dividendreserve is bedoeld om schommelingen (c.q. tegenvallers) in de dividendopbrengsten op te vangen. Met de verkoop van de aandelen Essent is de grondslag van deze reserve veranderd. In de Jaarstukken is per 31 december 2010 een buffer van € 40 miljoen opgenomen om tegenvallers te kunnen opvangen in de nieuwe kapitaalinkomsten.
- De Reserve grondbank (ingesteld in 2008) staat ten dienste van het provinciale ontwikkelbedrijf dat zich bezig houdt met het verwerven, beheren en verkopen van gronden ten behoeve van het provinciale ruimtelijke beleid (zie begrotingsparagraaf 8 over grondbeleid).

I Beleidsrisico's

Onze dekkingsregels t.a.v. beleidsrisico's komen in hoofdlijnen erop neer dat:

- deelname in aandelenkapitaal voor 100% dient te worden afgedekt;
- in geval van samenwerking met en/of afhankelijkheid van derden of van marktomstandigheden wordt uitgegaan van een zekere risicokans;
- m.b.t. het eigen provinciaal beleid een risicokans van 0% wordt aangehouden.

Navolgend wordt een toelichting gegeven op de beleidsrisico's die zijn opgenomen in bijgaand risicoprofiel (onderverdeeld in 7 rubrieken).

1. Deelnemingen

De nominale waarde van de aandelen per eind 2010 bedraagt € 62.529.984. Tot en met 2006 werd de nominale waarde van de aandelen binnen de meerjarenraming afgedekt. Met ingang van 2007 worden nieuw aan te schaffen aandelen (zowel nominale waarde als agio) geactiveerd en volledig afgedekt binnen de risicoreserve. De aandelen van Eindhoven Airport zijn voor de helft (€555.881) volgestort. De nominale waarde van de aandelen NWB (€ 22.195) is voor € 8.395 volgestort. De afdekking binnen de risicoreserve voor de nominale waarde bedraagt:

Deelnemingen (bedragen in €)	Nominale waarde	Agio	Balans
CBL Vennootschap B.V.	6.170	0	6.166
Vordering Enexis B.V.	6.170	0	6.166
Verkoop Vennootschap B.V.	6.170	0	6.166
Claim Staat Vennootschap B.V.	6.170	0	6.166
NV Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM)	14.086.696	3.019.048	10.000.000
BV Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen (BHB)*	49.167	34.525.413	27.069.968
BV Agro & Co Kapitaalfonds BV	6.000	2.327.333	2.327.333
Business Park Aviolanda Holding B.V.	10.800	6.477.360	6.488.160
	14.177.343	46.349.154	45.910.125

*Is deels eerder geactiveerd.

Van de pm-gewaardeerde deelnemingen op de balans die in het verleden ten laste van de exploitatie zijn gebracht is de nominale waarde op balansdatum als volgt te specificeren:

	Bedragen in €
pm-gewaardeerde deelnemingen	Nominale waarde
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)	100.000
NV Waterschapsbank (NWB)	22.195
Enexis Holding NV	46.144.296
Publiek belang elektriciteitsproductie B.V.	PM
Attero Holding N.V.	PM
NV Brabant Water	87.732
NV Delta Nutsbedrijf	3.630
BV Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant	0

	Bedragen in €
pm-gewaardeerde deelnemingen	Nominale waarde
NV Eindhoven Airport	1.111.762
BV Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (ORR)	8.400
CV Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte I (ORR I)	202.500
CV Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte II (ORR II)	202.500
BV Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij (TOM)	9.000
CV Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij CV (TOM)	447.750
Totale nominale waarde van pm opgenomen deelnemingen	48.339.765

Kapitaalverstrekkingen aan NV's, BV's en CV's worden aangemerkt als financiële vaste activa. Omdat aan deelnemingen per definitie risico's zijn verbonden (risicodragend kapitaal, risicokans 100%) zijn/worden alle deelnemingen volledig afgedekt. In de toelichting op de balans worden de nominale waarden vermeld plus het eventuele agio (extra storting bovenop de nominale waarde). Een totaaloverzicht van de deelnemingen is opgenomen in bijlage 3a en in de paragraaf 7 verbonden partijen.

- De Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV (BHB) is een joint venture van de provincie (87%) en NV BOM (13%). Het kapitaal bestaat uit een (nog niet opgenomen) lening van de BOM van € 4,5 mln. en gestort agio door de provincie. In de periode 2005-2009 heeft de provincie in totaal € 24.650.000 aan aandelenkapitaal en agio gestort. Tot het einde van de bestuursperiode (2011) is een aanvullende storting van ca € 14,65 mln in de begroting opgenomen. De tweede reguliere storting voor 2008-2011 is afgedekt in de begroting 2010 en zal daadwerkelijk tot een storting in de jaren 2010 en 2011 leiden.
- Agro & Co Kapitaalfonds BV is een samenwerkingverband van provincie, NCB Participaties BV en Rabobanken Brabant, ieder voor 1/3-deel. De provinciale inbreng bedraagt op dit moment € 2,3 miljoen. Naast het kapitaalfonds staat een ontwikkel- en adviespoot in de vorm van de Stichting Agro & Co waaraan jaarlijks een exploitatiesubsidie wordt verstrekt. De subsidie aan de stichting zal na 2012 niet meer worden gecontinueerd.
- In het bestuursakkoord 2007-2011 is afgesproken om € 10 miljoen extra bij te dragen aan het participatiekapitaal van de NV BOM d.m.v. een omzetting van een bestaande converteerbare lening naar aandelen. De financiële dekking hiervoor komt uit Reserve Brabant 2050. De onderhandelingen over de conversie met de

grootaandeelhouder, minister van Economische Zaken, konden in december 2009 worden afgerond. Op 5 februari 2010 hebben Provinciale Staten een positief besluit genomen.

De lening is in 2009 vertrekt en is in 2010 geconverteerd.

d. Uit de vervreemding van Essent vloeit een aantal nieuwe deelnemingen voort:

d1 Verkoop Vennootschap B.V.

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten één of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in escrow wordt gehouden. Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties. Het provinciaal aandeel van deze escrow is als voorziening op de balans van de provincie opgenomen.

d2 CBL Vennootschap B.V. (CBL: Cross Border Lease)

De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders zal vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Enexis en Essent) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en zal fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds. Voor zover na beëindiging van alle CBLs en de betaling uit het CBL Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE AG en Verkopende Aandeelhouders (het provinciaal aandeel in het nominale aandelenkapitaal in de CBL Vennootschap B.V. bedraagt € 6.164). Het provinciaal deel in de Escrow CBL is pm als voorziening op de balans van de provincie opgenomen.

d3 Vordering Enexis B.V.

Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en

overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis B.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland B.V. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De aflossing hiervan is vastgelegd in een leningsovereenkomst, bestaande uit verschillende looptijden (tot en met 10 jaar). Het rentepercentage dat op deze leningen wordt vergoed bedraagt gemiddeld 4,65%. Het aandeel van de provincie Noord-Brabant in deze leningen aan Enexis bedraagt € 554.903.214. De leningen aan Enexis zijn ondergebracht in de Vordering op Enexis B.V. Het provinciaal aandeel in het nominale aandelenkapitaal van deze B.V. bedraagt € 6.166. Op basis van de Aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is voor de gezamenlijke aandeelhouders een bedrag van € 350 miljoen geoormd als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis.

d4 Claim Staat Vennootschap B.V.

In februari 2008 zijn Essent N.V. en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingwetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent, onverbindende splitsingwetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent N.V. en Essent Nederland B.V. afgewezen. Essent N.V. en Essent Nederland B.V. zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Vanwege praktische moeilijkheden met betrekking tot de overdracht van deze procedure aan de verkopende aandeelhouders is in de SPA bepaald dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de splitsingswetgeving onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE AG door Essent N.V. en Essent Nederland B.V. zal worden gevoerd. Essent N.V. en Essent Nederland B.V. hebben de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent N.V. en Essent Nederland B.V. op de Staat der Nederlanden die zou kunnen voortvloeien

uit deze procedure gecedeerd aan Claim Staat Vennootschap B.V. (zodat deze vordering niet achterblijft binnen de Essent groep). Het provinciaal aandeel in het nominale aandelenkapitaal in de Claim Staat Vennootschap B.V. bedraagt € 6.166. Bij de verkoop van Essent aan RWE AG maakte Essent Milieu geen deel uit van de overeenkomst. Separate verkoop van Essent milieu bleek niet mogelijk. Als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden staan de resultaten van Essent Milieu de komende jaren onder druk.

d5 Stichting Essent Sustainability Development

Tussen RWE en Essent is een zogenaamd duurzaamheidscontract gesloten, met hierin bindende afspraken over onder meer: opwekking van betaalbare en duurzame energie, investeringen gericht op de productie van duurzame energie en reductie van CO₂-emissies, investeringen in innovatie en excellente service aan klanten tegen een concurrerende prijs. De taken van de stichting bestaan uit het bewaken van de uitvoering van het Ontwikkelingsplan en het uitvoeren van toezicht op de naleving hiervan.

De procedure voor de oprichting van de stichting is in het voorjaar van 2010 in gang gezet. Alle aandeelhouders is verzocht over te gaan tot besluitvorming over deelname aan de stichting. Na de verplichte goedkeuring door het ministerie van BZK en de betrokken provincies kan naar verwachting in het voorjaar van 2011 de stichting formeel worden opgericht.

Het risico dat eerder gemaakte afspraken ten aanzien van duurzaamheid niet worden nagekomen (wanprestatie), waarop een boete door RWE/Essent zal moeten worden betaald.

d6 Business Park Aviolanda B.V.

De agiostorting is vooralsnog afgedekt binnen de reserve grondbank. In het streven naar eenduidige afdekking van de deelnemingen vanuit de risicoreserve zal bij de najaarsbrief 2011 de dekking vanuit de reserve grondbank worden overgeheveld naar de risicoreserve.

2. Revitalisering landelijk gebied

In aanvulling op de deelnemingen (uit de vorige rubriek) in de ORR (Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte) en TOM

(Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij) plaatsen wij in deze rubriek de overige risico's m.b.t. de revitalisering van het landelijk gebied.

In 2001 is de provincie met een aantal private partijen een samenwerkingsovereenkomst (SOK/pact van Brakkesteijn) aangegaan voor de Ruimte voor Ruimte-regeling die tot doel heeft de sloopvergoedingen terug te verdienen in relatie tot de Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (Rbv) (uitbetaald door de Dienst Regelingen, voorheen Laser). De uitvoering behelst o.a. de voorfinanciering van sloopvergoedingen en het verwerven en ontwikkelen van woningbouwkavels. Hiertoe is de ontwikkelingsmaatschappij (ORR) opgericht waarin de provincie voor 28% aandeelhouder is. De ORR BV is beherend vennoot, terwijl de feitelijke projectuitvoering in handen is van de CV.

- a) De balanswaarde per 31-12-2010 van de ORR bedraagt circa € 50,5 miljoen. De provincie garandeert de integrale uitvoering van de ruimte-voor-ruimteregeeling conform het pact van Brakkesteijn. Het afbreukrisico dat het provinciale beleid de uitvoering in de weg staat en de provincie alle geleden schade aan de ORR BV zou moeten vergoeden, stellen wij op 0 % als afgeleide van "eigen beleid".
- b) Voor de 1^e projectfase SOK1 is aan de ORR CV een achtergestelde lening meegegeven van maximaal € 15 miljoen (aandeel provincie maximaal € 4,2 miljoen). In 2008 is de gehele lening afgelost, maar blijft opvraagbaar door de ORR. Het risico wordt – sinds de kavelverkoop daadwerkelijk zijn gaan lopen en ook omdat er veel eigen en vreemd vermogen in de onderneming zit en er goede infolijnen zijn – ingeschat op maximaal € 1,75 miljoen. In 2008 is voor de uitvoering van de SOK2 aanvullend een achtergestelde lening toegezegd van € 5 miljoen, waarvan € 1,4 miljoen door de provincie; dit is voor 100% afgedekt. Per 1 juli 2010 heeft de ORR € 910.000 van de achtergestelde lening opgevraagd, waardoor nog een toezegging van € 490.000 resteert.
- c) Met de sloopvergoedingen van SOK1 is een volume gemoeid van circa € 84,5 miljoen; bij SOK2 inclusief de verbrede aanpak Ruimte voor Ruimte gaat het om een terug te verdienen volume van minimaal € 138,2 miljoen, opgebouwd uit:
 - € 81,7 miljoen: door de provincie betaalde sloopvergoedingen in het kader van de Rbv2;

- € 44,5 miljoen: € 13 miljoen subsidies en aankoopkosten voor sanering glastuinbouwbedrijven in kwetsbare gebieden, € 9 miljoen voor sloop overige ongewenste bebouwing in het buitengebied en € 22,5 miljoen voor sanering voormalige militaire terreinen (mobilisatiecomplexen; € 15 miljoen out-of-pocketkosten en € 7,5 miljoen rentekosten);
- € 2,8 miljoen: reeds betaald voor de aankoop/sanering glastuinbouwbedrijven;
- € 9,2 miljoen: sloopkosten in het kader van de Verplaatsing-Intensieve Veehouderij-regeling.

Overall gezien spelen verder de volgende risico's:

1. sloopvergoeding en vergoeding verbrede aanpak ruimte voor ruimte kunnen door de ORR niet worden terugverdiend;
2. ORR kan risicodragend vermogen niet terugbetalen;
3. ORR kan geen 20% rendement halen op het risicodragend vermogen.

Met behulp van de Monte Carlo-analyse* is een inschatting gemaakt van het financiële effect van de risico's. In het meest negatieve scenario wordt een verlies van € 7 miljoen ingeschat. Rekeninghoudend met het deelnemingsvermogen van € 5,75 miljoen resteert een restrisico van € 1,3 miljoen dat binnen de risicoreserve wordt afgedekt. De analyse geeft verder aan dat er een reële kans is van 95% dat de ORR een positief resultaat behaalt.

*) De Monte Carlo-analyse is een simulatietechniek waarbij door vele herhaalde berekeningen, elke keer met een andere startwaarde, een verdelingsfunctie wordt verkregen van de kans dat een risico gaat optreden.

- d) In 2002 hebben de provincie en de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO) samen de TOM CV/BV opgericht, die tot doel heeft het (her-)ontwikkelen van duurzame vestigingslocaties voor glastuinbouw en het saneren van bedrijven in de Groene hoofdstructuur-landbouw en de Agrarische Hoofdstructuur-landschap. Door beide partijen is aan de TOM CV een garantie verstrekt van € 7 miljoen. Hiervoor geldt een garantieafdekking van 50% (Kadernota 2006).
- g) Bij de realisering van de locatie Brandevoort II heeft de gemeente Helmond een exploitatietekort van € 5,5 miljoen i.v.m. het moeten aankopen en slopen van een aantal intensieve veehouderijen met een milieucirkel over de bouwlocatie. Voor de dekking van dit tekort mag de gemeente 40 ruimte-voor-ruimte-kavels ontwikkelen. De

provincie heeft toegezegd (PS 73/06) dat in geval de opbrengst hiervan onvoldoende is, garant te staan voor de helft van het tekort tot een maximum van € 2,75 miljoen. Deze garantie wordt voor 50% afgedekt via de risicoreserve. In 2009 heeft de gemeente Helmond bericht dat de provinciale garantie kan worden verlaagd naar maximaal 2,6 miljoen.

- h) Naar aanleiding van het Burgerinitiatief "Megastallen Nee" en reagerend op de uitbraak van de Q-koorts epidemie hebben Provinciale Staten het ruimtelijk beleid inzake de intensieve veehouderij sterk gewijzigd. Dit heeft gevolgen voor de realisatie van landbouwon ontwikkelingsgebieden en de afwaartse beweging van de intensieve veehouderij (vermindering ammoniakbelasting en stankhinder). In verband hiermee wordt rekening gehouden met een pm-risico.

3. Projecten

Een derde risicocategorie betreft enkele majeure projecten:

- a) Het maatregelenpakket economische recessie voorziet in een volume van € 333 miljoen aan participaties en leningen. Daarvan heeft € 250 miljoen betrekking op de stimulering van de woningbouwproductie waarvoor de Reserve grondbank als buffer dient. De overige € 83 miljoen betreft € 25 miljoen voor het MKB-innovatiefonds, € 50 miljoen voor de stimulering van energiebesparende maatregelen en € 8 miljoen voor monumentenrestauraties. In relatie tot deze € 83 miljoen wordt een risicoreservering aangehouden van € 25 miljoen.
- b) In 2006 is de onderhoudsfase (15 jaar) van de PPS-A59 van start gegaan. In deze fase is de opdrachtnemer verantwoordelijk voor een goed beheer en onderhoud van de weg.
- Risico's van de provincie betreffen o.a. niet verhaalbare en niet aan de opdrachtnemer verwijtbare schade groter dan € 1 mln.; indexeringsverschil tussen inkomsten en uitgaven, renteverskil tussen de begrote rekenrente van 5% en de actuele provinciale rekenrente. Mogelijke financiële gevolgen van optredende risico's waarvoor de provincie verantwoordelijk is, komen ten laste van het risicofonds PPS A59.
- De actuele risico's zijn:

Risico's uit de bouwfase: geluidsisolatie van een pand en een transparant geluidsscherm bij een hotel. Juridische procedures lopen tegen Rijkswaterstaat en een gemeente. De kans op kosten voor de provincie wordt gering geschat.

Contractuele risico's:

- Volgens Rijkswaterstaat had het aspect ?afvoeren van maaisel afkomstig van de bermen? moet worden opgenomen in het contract met de aannemer. De provincie stelt zich op het standpunt dat het Rijk het contract met de aannemer heeft goedgekeurd. Het doorvoeren van deze wijziging zal door de provincie geschieden indien het Rijk deze kosten zal dragen. Vooralsnog wenst het Rijk dat niet te doen;
- De opdrachtnemer heeft te kennen gegeven dat er sprake is van verkeer met te hoge aslasten en dat hierdoor het risico bestaat dat de fundering van de weg gerepareerd moet worden. De provincie heeft de opdrachtnemer laten weten dat de opdrachtnemer in deze een bewijslast heeft. Te hoge aslasten zouden immers in heel Nederland moet optreden. Hierover is echter niets bekend. Het risico lijkt vooralsnog niet groot.

Financiële risico's:

- De werkelijke provinciale rekenrente (3,5%) is sinds 2009 lager dan de begrote rekenrente van 5%. Hierdoor is er minder rente dan begroot aan het project bijgeschreven.
- De indexering van de rijksbijdrage aan het project en de indexering van de vergoeding aan de opdrachtnemer hebben zich negatief ontwikkeld ten op zichte van de begroting. Dit betekent dat er minder middelen voor het project beschikbaar zijn gekomen.

Tot nu toe zijn de negatieve effecten van deze financiële risico's gefinancierd uit het risicofonds PPS-A59. Onzeker is hoe deze financiële risico's voor de resterende contractperiode (t/m 2020) zich gaan ontwikkelen. Indien het beeld van de afgelopen jaren zal blijven voortzetten, dan zal het risicofonds aangevuld moeten worden.

- c) In 2005 is aan de gemeente Bergen op Zoom een bijdrage van € 10 miljoen verstrekt voor het project Bergse Haven, onder de conditie dat in het geval de grondexploitatie uiteindelijk gunstiger uitvalt dan begroot, de gemeente is verplicht tot terugbetaling. Met de gemeente zijn afspraken vastgelegd over tussentijdse financiële verantwoordingen, inclusief een accountantsverklaring.

- d) De rentekosten t/m 2018 van de sanering mobilisatiecomplexen (MOB) bedragen € 7,5 miljoen en moeten worden terugverdiend via ORR/SOK2 (zie ook 2c).

- e) Investeringsagenda: De beleggingsstrategie van de provincie is o.a. gericht op het bereiken van een investeringsagenda (zie ook paragraaf Treasury). Aan het bereiken daarvan ligt een aantal vooronderstellingen ten grondslag waaronder:

- de verkoop van EPZ is uiterlijk 1 juli 2014 gerealiseerd;
- de Escrow komt voor 50% tot uitkering;
- de herbeleggingsrente blijft constant;
- de investeringsuitgaven vinden gelijkmatig over de jaren plaats met ingang van 2012 t/m 2026.

Afwijkingen van deze vooronderstellingen leiden ertoe dat mogelijk het beoogde niveau niet of pas later wordt gerealiseerd. Het risico wordt vooralsnog pm ingeschat.

4. Garanties

- a1) Overige garantieverstrekkings anders dan m.b.t. RLG (zie rubriek 2) betreffen de gewaarborgde geldleningen van het Groenfonds. Deze belopen per 31 december 2010 in totaal € 124,5 miljoen, waarvan circa € 16,3 miljoen voor rekening komt van de provincie Noord-Brabant. Het risico betreft de hoofdsom en rentelasten over de door het Groenfonds afgesloten leningen. Het restrisico is per saldo nihil omdat bij faillissement van het Groenfonds in de provinciale begroting het jaarlijkse rente- en aflossingsbedrag aan het Groenfonds van € 1,5 miljoen wegvalt. Dit budget is dan beschikbaar en gemiddeld genomen voldoende om de gegarandeerde rente en aflossingen te dekken.
- a2) Betreft twee garantstellingen aan het Nationaal Groenfonds ten behoeve van de voorfinanciering van de provinciale subsidieregeling particulier natuurbeheer Noord-Brabant. De eerste garantstelling wordt verleend voor de betalingsverplichtingen die voortvloeien uit de leningen die het Nationaal Groenfonds aantrekt voor de voorfinanciering van de subsidieregeling. De tweede garantstelling wordt verleend in het geval de subsidiegrondslag tussen de afzonderlijke deelnemer aan de subsidieregeling en de provincie Noord-Brabant komt te vervallen. De garantstellingen bedragen gezamenlijk maximaal € 23.136.300. De

garantiestellingen zullen in 2042 worden beëindigd PS(29/08).

- b) Het Havenschap Moerdijk is een gemeenschappelijke regeling met als deelnemers de provincie en de gemeente Moerdijk (ieder voor 50%). In de gemeenschappelijke regeling (artikel 48 van de herziening 1997) is vastgelegd dat t.a.v. door het Havenschap als geldnemer te sluiten overeenkomsten van geldleningen, elk der deelnemers naar rato instaat voor de betaling van rente en aflossingen zonder dat daarvoor een afzonderlijk besluit is vereist. Momenteel is in de risicoreserve circa € 4,5 miljoen begrepen voor het risico van de garantstelling aan het Havenschap. In 2008 heeft de statencommissie EMG het principebesluit genomen de voorbereidingen tot verzelfstandiging van het Havenschap tot Naamloze Vennootschap van start te laten gaan. Wanneer het Havenschap daadwerkelijk is omgevormd tot een NV wordt het risicobedrag opnieuw afgewogen.
- c) Vanaf 2008 past de provincie Noord-Brabant bij de jeugdzorg prognosefinanciering toe. Dit wil zeggen dat er zorg wordt ingekocht op basis van de verwachte zorgvraag. Omdat het Rijk meestal pas laat helderheid verschaft over de hoogte van de doeluitkering voor een komend jaar, betekent prognosefinanciering vaak dat de provincie voorfinanciering dient toe te passen. Eind 2009 heeft het Rijk, in het kader van een afsprakenkader met provincies, de hoogte van de doeluitkering 2010 én 2011 aangegeven. De provincie heeft eind 2009 extra middelen aan de Brabantse jeugdzorg toegekend voor 2010, onder voorwaarde dat vanaf 2011 zorgaanbieders en Bureau jeugdzorg uit zouden komen met de middelen van de doeluitkering. In 2011 is dus geen voorfinanciering van de provincie benodigd en loopt de provincie in dit kader geen risico.
- d) Garanties op aangegane leningen in de gezondheidszorg afgegeven in de periode 1960-1985 bedragen per 31 december 2010 nog € 3,6 miljoen. De provincie heeft het merendeel van deze garanties al overgedragen aan het Waarborgfonds voor de Zorgsector en poogt ook de nog resterende garanties bij het WFZ onder te brengen.

5. Leningen

- 5a De NV Monumenten Fonds Brabant is opgericht om de instandhouding van monumenten te ondersteunen. Aan de NV wordt in totaal een converteerbare achtergestelde lening verstrekt van € 4 miljoen. Tegelijk wordt in acht jaar via de

reserve monumentenfonds een buffer gevormd van € 4 miljoen. Zodra een conversie (omzetting in aandelen) van de lening wordt toegepast, geldt dat er 100% moet worden afgedekt.

- 5b In 2009 hebben GS besloten € 950.000 subsidie toe te kennen aan Stichting Streekrekening "Het Groene Woud" als cofinanciering voor de uitvoering van het Deltaplan voor het landschap, pilot Moerenburg-Heukelom. Deze subsidie is in de vorm van een renteloze lening verstrekt en gestort op Streekrekening Het Groene Woud voor een periode van 30 jaar.
- 5c In het kader van het maatregelenpakket kredietcrisis is aan Arriva een overbruggingskrediet verstrekt van € 780.000 voor de aanschaf van elektrische openbaar vervoer busjes met de busjes als onderpand. Het risico op deze lening is pm ingeschat. Conform de overeenkomst zal het krediet eind 2011 volledig zijn terugbetaald.
- 5d Onderdeel van de Essentdeal is een leningsovereenkomst bestaande uit een viertal leningen met verschillende looptijd waarbij de gezamenlijke aandeelhouders op het moment van overdracht aan RWE een vordering hebben op Enexis van in totaal € 1,8 miljard. Op basis van aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is een bedrag van € 350 miljoen geoormerkt als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis. Het provinciaal aandeel in die verstrekte geldleningen aan Enexis bedraagt € 554.903.214. (zie de jaarstukken 2009 bijlage 12). Het risico van deze lening wordt pm ingeschat.

6. Voorfinancieringen

Voor de realisatie van de EHS is continuïteit in de grondverwerving van groot belang. Het daartoe beschikbare rijks- en provinciale budget (samen € 117 miljoen) is echter ontoereikend gebleken. In 2010 is bij voorjaarsnota en najaarsbrief, in afwachting van nieuwe financiering vanuit het Rijk na verloop van het huidige ILG-contract na 2013, een tijdelijk investeringskrediet van € 86 miljoen gevoteerd voor grondverwerving EHS. Met de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie is overleg gevoerd over de gevolgen van het Regeerakkoord 2010 - 2014 voor de realisatie van de EHS.

Naar verwachting maken rijk en provincies in het voorjaar van 2011 afspraken hierover. Of en in welke mate de met provinciale middelen gedane extra investeringen hierdoor gedekt kunnen worden is op dit moment nog niet bekend.

7. BTW-risico naar aanleiding van boekenonderzoek

In een notitie van augustus 2008 hebben wij de Rekeningcommissie (RC-0118) geïnformeerd over de uitkomsten van de controle door de Belastingdienst m.b.t. het BTW-compensatiefonds en over de afspraak m.b.t. de PPS-A59. Ten aanzien van de PPS A59 is overeengekomen om de verschillende standpunten voor te leggen aan de belastingrechter. Hierbij draait het om een geschilpunt van € 16 miljoen. Zolang deze zaak nog niet is beslecht, wordt dit risico afgedekt in de Risicoreserve.

Overprogrammeren samen investeren Brabantstad

Bij het programma samen investeren in Brabantstad is een overprogrammering afgesproken van 20%, voor totaal € 88 miljoen.

De steden hebben tot 1 januari 2011 de tijd om hun projecten op te starten. De uitvoering van een project is gestart als er uitgaven zijn gedaan, niet zijnde voorbereidingskosten, die een directe relatie hebben met de feitelijke uitvoering. De uitvoeringstermijn is vastgelegd in het projectfiche.

De projecten dienen uiterlijk op 31 december 2013 te zijn afgerond, d.w.z. dat alle geplande prestaties uiterlijk op die datum zijn behaald en dat alle uitgaven ook zijn betaald (voor zover hierover geen andere afspraken zijn gemaakt).

Zoals in de voorjaarsnota 2010 vastgelegd, zullen eventuele toekomstige financiële meevallers en onderuitputtingen (inclusief een rekeningsaldo over 2010) bij voorrang worden gereserveerd voor de afdekking van de overprogrammering.

Middelen Essent

De middelen uit de verkoop van Essent zijn langjarig belegd. Het doel van deze beleggingen is er voor te zorgen dat eeuwigdurend de jaarlijkse beleggingsopbrengsten plus het dividend van het netwerkbedrijf (Enexis) en afvalbedrijf (Attero) het wegvallen van het dividend van het productiebedrijf van Essent en de inflatie hierop met de grootst mogelijke zekerheid worden gecompenseerd. In onze begroting is rekening gehouden met een prijsinflatie van 1,75%. De provincie beschikt over onvoldoende middelen om de

beleggingsportefeuille hiervoor eveneens te indexeren en teert daarmee momenteel dus langzaam in op het vermogen.

gestreefd wordt naar een stijging van de jaarlijkse inkomstenstromen die door de immunisatieportefeuille wordt gegenereerd ter hoogte van de inflatie

Totaal rubrieken 1 t/m 7

Een cijfermatig overzicht van de rubrieken 1 t/m 7 wordt gegeven in het risicoprofiel. Het totaal van de (rest-)risico's komt uit op € 104,7 miljoen. In deze optelling zijn de risico's afzonderlijk gewogen. De tweede weging betreft het totaal van de risico's. De kans dat alle risico's zich gelijktijdig in volle omvang voordoen, is klein. In dat verband heeft de Zuidelijke Rekenkamer in haar rapport uit 2007 aanbevolen om uit te gaan van een bepaald zekerheidspercentage waarmee de risico's moeten worden afgedekt. Dit percentage stellen wij op 80%, naar analogie van het percentage dat is gehanteerd bij de overprogrammering van het B5-programma en bij de aftopping van de bestemmings-reserves (voorjaarsnota 2009). De derde weging betreft de gewenste verhouding tussen de gekwantificeerde omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze verhouding komt aan de orde in paragraaf III.

8. Reserve grondbank

Bij Najaarsbrief 2009 en 2010 is ten behoeve van het provinciale ontwikkelbedrijf een investeringskrediet van € 235 miljoen gevoteerd. Naast grondposities en grondexploitaties is uit dit krediet ook de deelneming in Business Park Aviolanda B.V gefinancierd. De risico's samenhangende met dit investeringskrediet worden afgedekt binnen de reserve grondbank € 50mln. Dat geldt ook voor de gedane garantstellingen aan de gemeente Deurne voor het projectgebied glastuinbouw Deurne en verplaatsingstrajecten i.h.k.v. LOG Graspeel. Meer informatie over de risicoafdekking van deze projecten is opgenomen in de voortgangsrapportage van het ontwikkelbedrijf.

Binnen de grondbankreserve zijn de volgende voorzieningen getroffen:

thema	project naam	bedrag
Bedrijventerreinen	Moerdijk: Logistiek Park Moerdijk	5.000.000,00
Deelnemingen	Businespark Aviolanda B.V.	6.488.160,00
Glastuinbouwprojecten	Agro-en Foodcluster West Brabant (AFCWB)	800.000,00
Glastuinbouwprojecten, garantiestellingen	Projectvestiging glastuinbouw Deurne	3.900.000,00
Revitalisering Landelijk Gebied	Polder Jannezand	100.000,00
	Lierop: Steemertseweg	150.000,00
	Middelbeers: Straatsedijk	575.000,00
	LOG Graspeel	980.000,00
	LOG Haaren	186.834,00
	LOG Overloons Vlak	525.000,00
	LOG Stille Wille	450.000,00
Revitalisering Landelijk Gebied, garantiestellingen	LOG Graspeel	1.100.000,00
Totaal		20.254.994,00

garantiestelling LOG graspeel is voor 50% afgedekt via de reserve grondbank conform de nota kapitaaldienst.

Beleidsrisico's die worden afgedekt door de risicoreserve								
bedragen x € 1.000								
	PS-nr.	Financiële omvang risico x € 1.000	Risico- aandeel provincie	Percentage af te dekken	Benodigde dekking a	Dekking binnen mjr. b	Restrisico binnen Risicores. c=a-b	Toelichting
1. Deelnemingen (begrotingsbijlage 9a)								
nominale waarde NV's, BV's en CV's per 31 dec.2010	-	62.530	62.530	100%	62.530	55.464	7.066	De aandelen Eindhoven Airport zijn voor de helft (€ 555.881) volgestort en afgedekt
extra kapitaalbreng (agio): per 31 dec.2010		46.349	46.349	100%	46.349	6.477	39.872	De agiostorting aviolanda wordt vooralsnog gedekt uit de reserve grondbank
overige kapitaalverstreking aan deelnemingen		246.624	246.624	100%	246.624	246.624	0	Dekking via de voorziening Escrow
Subtotaal deelnemingen					355.503	308.565	46.938	
2. Revitalisering landelijk gebied								
a ORR	101/01	53.000	53.000	0%	0	0	0	niet gedekt, is zaak van goed beleid, 0 % risicoschatting
b1 ORR CV	KN2005	4.200	4.200	25%/50%	1.750	0	1.750	rentelasten worden in rekening gebracht bij ORR
b2 ORR CV	KN2005	1.400	490	100%	490	0	490	zie Kadernota '05, per 1-7-10 heeft ORR € 910.000 van de achtergestelde lening opge-
c1 RvR / SOK1	69/00	84.500	0	0%	0	0	0	contract-ORR; 1e tranche is geheel overgedragen
c2 RvR / SOK2	23/02	129.100	0	0%	0	0	0	
c3 Rendementsrisico RLG	-	7.000	1.300	100%	1.300	0	1.300	maximaal risicobedrag volgens vastgestelde risicoanalyse SOK2
d TOM	104/01	7.000	7.000	50%	3.500	0	3.500	dekking verhoogd van 10% naar 50% bij Kadernota 2006
e/f B-sec en glastuinbouw	53/05	22.000	7.000	100%	7.000	7.000	0	afgedekt via kapitaallasten binnen algemene middelen
g Overeenkomst ontw.locatie Helmond	73/06	2.750	2.600	50%	1.300	0	1.300	afgedekt bij begroting 2008
vervallen of overgeheveld naar Reserve grondbank:								
- Overeenkomst verplaatsingentraject Graspeel	58/08	2.200	2.200	100%	2.200	2.200	0	afgedekt binnen Reserve grondbank
- Herontwikkeling KVL-terrein Oisterwijk	??	5.000	5.000	100%	5.000	5.000	0	afgedekt binnen Reserve grondbank
h Megastallen/Landbouwonwikkelingsgebieden		-	-	pm	pm	pm	pm	
Subtotaal RLG					22.540	14.200	8.340	
3. Projecten								
a Maatregelen ec.recessie (excl.stimulering woningbouw)	VJN2009	83.000	83.000	div.	25.000	0	25.000	zie najaarsbrief 2009
b PPS A59	02/03	-	0	0%	0	0	0	risico's afgedekt in pps-contract en Voorziening PPS A59
c Bergse Haven	-	10.000	10.000	100%	10.000	10.000	0	investeringsbijdrage t.l.v. Reserve Brabant 2050
d Saneren MOB-complexen	BA	22.500	7.500	100%	7.500	7.500	0	rentekosten worden geactiveerd en terugverdiend via ORR/SOK2
e Investeringsagenda Essent-middelen				pm	pm	pm	pm	
Subtotaal projecten					42.500	17.500	25.000	
4. Garanties								
a1 Groenfonds (gemeensch.gewaarborgde geldleningen)	-	16.310	16.310	10%	1.631	1.631	0	i.g.v. faillissement komt risico t.l.v. begroot jaarlijks subsidie
a2 Groenfonds	29/08	23.136	23.136	0%	0	0	0	
b Havenschap Moerdijk	-	17.800	8.900	50%	4.450	0	4.450	
c1 Jeugdzorg 2010	NJN2009	8.000	6.000	50%	3.000	0	0	Bedrag van € 3.000 wordt uit risicoreserve onttrokken bij Najaarsbrief 2010
d Garanties leningen gezondheidszorg			4.275	pm	pm	pm	pm	
Subtotaal garanties					9.081	1.631	4.450	
5. Leningen								
a NV Monumentenfonds Brabant	-	4.000	4.000	100%	4.000	1.000	3.000	overheveling uit Res. monumentenfonds (resterende € 1,0 mln volgt in 2010-2011)
b Renteloze lening streekrekening Het Groene Woud		950	950	100%	950	0	950	
c Arriva		780	780	0%	0	0	0	Risico wordt pm ingeschat. Lening aan Arriva is verstrekt met busjes als onderpand
d Lening Enaxis		554.903	554.903	0%	0	0	0	
Subtotaal leningen					4.950	1.000	3.950	
6. Voorfinancieringen								
Voor de realisatie van EHS is bij VJN 2010 en bij Najaarsbrief 2010 respectievelijk een krediet van € 70	39/10 en 60/10	86.000	86.000	100%	pm	pm	pm	
7. BTW-verplichting								
	-	16.000	16.000	100%	16.000	0	16.000	zie notitie aan Rekeningcommissie d.d. augustus 2008 (RC-0118)
Totaal beleidsrisico's en restisico's								
Normering op 80%-niveau								
Stand risicoreserve							116.266	normniveau risico's op 80% omdat niet alle risico's zich gelijktijdig zullen voordoen
surplus (+) of tekort (-)							32.523	stand risicoreserve per 1-1-2011
								Verschil risicoreserve en normniveau risico's

II Bedrijfsrisico's

Bedrijfsrisico's zijn inherent aan onze beleidsuitvoering en bedrijfsvoering en kunnen sterk uiteenlopen. Voor zover al een complete opsomming mogelijk is, biedt dat echter weinig meerwaarde. Binnen de planning & control-cyclus wordt de vinger aan de pols gehouden en wordt geprobeerd tijdig adequate maatregelen te treffen in het geval zich financiële knelpunten voordoen. De Staten worden daarover geïnformeerd via de financiële nota's en bestuursrapportages. Binnen dit begrotingskader beperken we ons tot de aanduiding van drie hoofdcategorieën en enkele actuele risico-elementen. De indeling is als volgt:

1. juridische en procesrisico's;
2. risico's voortvloeiend uit rijksbeleid en wetgeving;
3. risico's voortvloeiend uit samenwerking met derden (voor zover niet meegenomen bij de beleidsrisico's).

Voor de afdekking van deze risico's wordt (conform de 3^e Nota Kapitaaldienst) aanvullend op de reguliere meerjarenraming en de desbetreffende reserves binnen de algemene reserve een buffer gereserveerd van 3% van onze netto exploitatieomvang.

1. Juridische en procesrisico's

1.1 Risico's in het kader van juridische procedures

Met juridische procedures worden de civielrechtelijke procedures bedoeld waar de provincie als partij bij betrokken is. Het betreft zowel gevallen waarin de provincie door derden in een juridische procedure wordt betrokken (dagvaarding, aansprakelijkheidsstelling, derdenbeslag etc.) als gevallen waarbij de provincie zelf jegens derden een juridische procedure start (aansprakelijkheidsstelling, dagvaarding, faillissementsaanvraag etc.). In veel juridische procedures is de inschakeling van externe juridische deskundigheid verplicht. Het financiële risico is moeilijk van te voren in te schatten. De kosten voor (verplichte) externe juridische bijstand, alsmede proceskosten, kunnen naarmate de procedure vordert fors oplopen. De begrotingspost kent daardoor een fluctuerend verloop. Kleine bijstellingen kunnen op de reguliere marap-momenten plaatsvinden op basis van uitputting en inschatting van lopende procedures. Bij eventuele forse overschrijdingen die niet opgevangen kunnen worden binnen de productgroep, zal zo nodig de risicobuffer worden aangesproken.

1.2 Risico's in het kader van aansprakelijkheid

De risico's die de provincie loopt in de vorm van aansprakelijkheidsstellingen door derden zijn enerzijds gelegen in civielrechtelijke schadeclaims, waarbij valt te denken aan aansprakelijkheid uit hoofde van contract, uit onrechtmatige daad of uit hoofde van rechtmatig overheidshandelen (dat door het feit dat geen schaderegeling is getroffen, onrechtmatig kan worden). Anderzijds is het risico gelegen in de bestuursrechtelijke schadeclaims die door derden tegen de provincie worden ingediend. Het kan daarbij gaan om wettelijke schadevergoedingen (bijvoorbeeld de Onteigeningswet), wettelijke nadeelcompensatie (art. 49 WRO, art. 15.20 Wm en art. 3:4 Awb) of schadeclaims op basis van een door de bestuursrechter vernietigd besluit. Er is een trend waarneembaar dat in aanbestedingen de provincie in kort geding gedagvaard wordt door de partij die de aanbesteding niet heeft gewonnen.

1.3 Risico's i.r.t. verzekeringen

Per 1 januari 2007 is de provincie niet meer verzekerd voor de aansprakelijkheid en is dus vanaf dat moment eigen risicodragers geworden. Omdat de verhouding tussen de explosief stijgende premie en de maximaal verzekerde sommen gecombineerd met een hoog eigen risico steeds verder uit balans raakte, was het continueren van de aansprakelijkheidsverzekering financieel niet meer verantwoord. Ook juridisch zaten er de nodige haken en ogen aan de verzekering. Zo dekde de verzekering niet alle schadegevallen. Belangrijkste uitsluitingen waren: bewust in strijd met de wet genomen beslissingen, schade in verband met rechtmatige overheidsdaad (planschade en nadeelcompensatie), schade veroorzaakt door niet nagekomen toezeggingen, schade samenhangend met privaatrechtelijke overeenkomsten. Bovendien vielen de schades die voortvloeien uit bodemsaneringsprojecten niet onder de algemene aansprakelijkheidsverzekering. Daartoe wordt nog steeds per project een zogenaamde CAR (construction all risk)-verzekering afgesloten.

Na twee jaar zonder aansprakelijkheidsverzekering te hebben gewerkt, kan – zij het met het nodige voorbehoud – geconcludeerd worden dat het beëindigen van de aansprakelijkheidsverzekering een goede beslissing is geweest. De totale kosten zijn verminderd en er is meer regie gekomen op de afhandeling van de schadeclaims. Verder is de juridische kwaliteit van werken provinciebreed toegenomen waardoor er minder schadeclaims lijken te worden ingediend. Daarnaast mag het werken volgens de andere aanpak (pre-mediation) niet onvermeld blijven.

1.4 Risico brand Moerdijk

Met de gemeente Moerdijk zijn afspraken gemaakt over de aanpak van de bodemverontreiniging als gevolg van de brand bij Chemie-Pack begin januari 2011. De kosten voor deze aanpak komen deels ten laste van het genormeerde gedeelte van de algemene reserve dat bedoeld is voor de opvang van de risico's in de bedrijfsvoering.

2. Risico's voortvloeiend uit rijksbeleid en wetgeving

2.1 Leemtewet bodembescherming

In 1998 is de Nazorgregeling Wet Milieubeheer in werking getreden. Op grond van deze wet zijn de provincies eindverantwoordelijk voor de nazorg van de stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 nog afvalstoffen werden of worden gestort. Nazorg betreft het eeuwigdurend voortzetten van milieubescherming op een stortplaats nadat deze formeel door het bevoegd gezag gesloten is verklaard. De provincies hebben de bevoegdheid om aan vergunninghouders van stortplaatsen bij belastingverordening een nazorgheffing op te leggen ter dekking van de kosten van de nazorgwerkzaamheden. Deze gelden stromen in een provinciaal nazorgfonds waaruit alle nazorgwerkzaamheden worden betaald. In 1999 is door Provinciale Staten een verordening vastgesteld en in 2004 herzien. Aan de uitvoering van de Nazorgregeling kleven voor de provincie verschillende risico's in termen van rendement, kostenontwikkeling, aansprakelijkheid, etc.

2.2 Openbaar vervoer

In 2006 zijn de OV-concessies aanbesteed voor de periode 2007 t/m 2014. Eén van de uitgangspunten van het programma van eisen (onderdeel van het bestek) is dat de provincie verantwoordelijk is en daarmee het risico draagt van tegenvallende opbrengsten. De opbrengstenbronnen zijn: reizigersopbrengsten (inclusief studentenkaartopbrengsten) en de Brede doeluitkering verkeer en vervoer (BDU). Door adequaat (financieel) concessiebeheer en eventueel te treffen maatregelen zal het risico tot een minimum beperkt worden. Door een opgebouwde risicoreserve binnen de BDU en door jaarlijks een bedrag binnen de BDU te reserveren, worden eventuele financiële tegenvallers opgevangen.

In de vier Brabantse regiotaxiprojecten (Collectief Vraagafhankelijk Vervoer; CVV) is de provincie één van de deelnemende partijen, met een aandeel van tussen 10 en 20%. Voor het vrije reizigers-deel draagt de provincie het gebruikersrisico: hoe meer (vrije) reizigers gebruik maken van het CVV-systeem, hoe meer de provincie dient te subsidiëren.

Door het tariefinstrument en de beschikbare bedragen voor de regiotaxiprojecten uit de Brede Doeluitkering verkeer en vervoer wordt het risico beheerst en opgevangen. Begin 2011 worden nieuwe convenanten van kracht waarin de samenwerking tussen provincie en regio's op het gebied van CVV is geregeld.

2.3 Provinciefonds

Vanwege rijksbezuinigingen ontkomen de provincies niet aan een teruggang in de uitkering van het provinciefonds. Vooruitlopend op of als onderdeel van dit bestuursakkoord zal een besluit worden genomen over een nieuw verdeelmodel voor het Provinciefonds. In 2010 is zowel bestuurlijk als ambtelijk veel energie gestoken in de voorbereiding hiervan teneinde de financiële consequenties van een nieuw model voor Noord-Brabant zoveel mogelijk te beperken. Op dit moment zijn de hoofdlijnen van een nieuw model bekend. De precieze consequenties voor Brabant dienen nog berekend te worden; de hiervoor benodigde informatie is op dit moment van schrijven nog niet beschikbaar. Wel is duidelijk dat de financiële consequenties ingrijpend zullen zijn.

2.4 Rijksbezuinigingen op natuur

Met het aantreden van het kabinet Rutte is het beleid ten aanzien van beschikbare middelen voor aankoop van natuurgebieden drastisch gewijzigd. Dit heeft gevolg voor de doelen die beoogd worden. De precieze effecten van de aangekondigde korting op het ILG-budget zijn nog niet duidelijk.

3. Risico's voortvloeiend uit samenwerking met derden

3.1 Stimulus

De provincie Noord-Brabant is beheerautoriteit voor twee operationele programma's in het kader van Europese structuurfondsen. Het betreft zogenaamde doelstelling-2 programma's in Zuid-Nederland, te weten EPD 2000-2006 en OP-Zuid 2007-2013. Stimulus Programmamanagement in Eindhoven is de uitvoeringsorganisatie van deze programma's en valt daarmee onder de verantwoordelijkheid van de beheersautoriteit.

Voor beide programma's heeft de provincie Noord-Brabant een beschikking ontvangen van de Europese Commissie. De provincie draagt formeel de eindverantwoordelijkheid voor de correcte uitvoering van de programma's en daarmee voor de juiste wijze van inzet en afrekening van Europese middelen. De provincie Noord-Brabant heeft daarnaast als beheersautoriteit met het rijk en de provincies Limburg en Zeeland convenanten

afgesloten om een aantal taken en verantwoordelijkheden vast te leggen.

Voor beide operationele programma's is een Comité van Toezicht ingesteld dat onder voorzitterschap van de Commissaris van de Koningin toezicht houdt op het beheer en uitvoering van de programma's.

3.2 Bestuursovereenkomst m.b.t. reconstructiewet

In 2005 is de "Bestuursovereenkomst ingevolge de Reconstructiewet tussen Gedeputeerde Staten en gemeenten" voor de uitvoeringsperiode ondertekend. De overeenkomst komt er kort gezegd op neer, dat gemeenten zich zullen inspannen dat binnen 4 jaar de bestemmingsplannen worden aangepast aan de reconstructieplannen. De provincie biedt hierbij de nodige (financiële) ondersteuning. Daarnaast is afgesproken dat gemeenten middels planologische maatregelen trachten ongewenste ontwikkelingen voor de reconstructie te voorkomen. Eventuele bijbehorende kosten en planschade komen voor rekening van de provincie. Ook voor West-Brabant is planschade van gebiedsplannen geregeld in de bestuursovereenkomst; er ligt hier geen Reconstructiewet aan ten grondslag. Planschade als gevolg van het gebiedsplan of een vertaling daarvan in het bestemmingsplan, is planschade in de zin van de Wet RO en behoort tot de bevoegdheid van de gemeente. In de bestuursovereenkomst is geregeld dat deze schade door de provincie wordt vergoed indien deze voortkomt uit het gebiedsplan.

3.3 Komomleidingen

Uit de beoordeling van de aangegane verplichtingen in het infrastructurele domein is naar voren gekomen dat deze per saldo boven de budgettaire kaders uitkomen. Dit vraagt om additionele besluitvorming door Provinciale Staten; hiervoor wordt een voorstel uitgewerkt.

III Weerstandscapaciteit

De beleidsrisico's worden in principe ondervangen door de Risicoreserve.

De beleidsrisico's stimulering woningbouw die voortkomen uit het maatregelenpakket economische recessie ad € 50 miljoen worden opgevangen binnen de reserve grondbank.

De bedrijfsrisico's worden gekwantificeerd op 3% van onze netto exploitatieomvang en afgedekt door de Algemene reserve (het zogenoemde genormeerde gedeelte).

Het totaaloverzicht van deze risico's is opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel Risicoprofiel

Bedragen in € miljoen	Risico's	
	Maximum	Normniveau*
1. Beleidsrisico's	104,7	83,7
2. Bedrijfsrisico's (3% netto exploitatieomvang)	27,0	21,6
3. Maatregelenpakket economische recessie, stimulering woningbouwproductie	45,0	45,0
4. Overprogrammering B5 programma	42,9	42,9
5. Nieuw dividendniveau	20,0	20,0
Totaal risicoprofiel	239,6	213,3

ad 1 De vermelde beleidsrisico's zijn de risico's die worden afgedekt uit de risicoreserve.

ad 2 De omvang van de bedrijfsrisico's wordt geschat op 3% van de omvang van de exploitatie 2011 exclusief de stortingen in de reserves en exclusief de lasten die worden gedekt uit specifieke uitkeringen van het Rijk.

*Omdat de beleids- en bedrijfsrisico's zich niet allemaal tegelijk zullen voordoen wordt een normniveau aangehouden van 80%.

Ad 3 Bij de Najaarsbrief 2010 is de verkoopgarantie woningbouw verlaagd van € 50 miljoen naar € 45 miljoen.

ad 4 Voor het risico van de overprogrammering van het B5-programma (oorspronkelijk € 88 miljoen) wordt ultimo 2010 rekening gehouden met een risico van € 42,9 miljoen,

Ad 5 Het risico van het nieuwe dividendniveau is genormeerd op € 20 miljoen.

Voor de afdekking van deze risico's wordt gebruik gemaakt van de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Tot de structurele weerstandscapaciteit behoren de middelen die permanent kunnen worden ingezet.

Een tweede onderscheid is dat tussen de financieel-technische weerstandscapaciteit (maximumniveau) en de politiek-bestuurlijke weerstandscapaciteit (reëel niveau) die begrensd wordt door de afspraken uit het Bestuursakkoord en andere Statenbesluiten. Zo zijn bestemmingsreserves feitelijk vastgelegd en geldt voor de opcenten motorrijtuigenbelasting dat deze conform de afspraak in het Bestuursakkoord niet verder verhoogd zullen worden.

Ook de kapitaalopbrengst van de verkoop aandelen Essent blijft daarbij buiten beschouwing; deze is immers niet bedoeld om tekorten op te vangen. Een substantieel deel van de kapitaalopbrengst is bestemd om duurzaam te investeren in Brabant (vermogen moet vermogen blijven) en het overige deel wordt renderend opzij gezet (met alleen renterisico) om de wegvallende dividendinkomsten te kunnen compenseren.

Tabel Weerstandscapaciteit (per 31 dec.2010)

Bedragen in € miljoen	Financieel-technische weerstandscapaciteit	Politiek-bestuurlijke weerstandscapaciteit
a. risicoreserve	116,3	116,3
b. genormeerd gedeelte algemene reserve	18,2	18,2
c. reserve grondbank, compartiment risico stimulering woningbouwproductie	45,0	45,0
d. reserve dividend Essent	40,0	40,0
e. Bestemmingsreserves en stille reserves	pm	pm
Subtotaal incidenteel	219,4	219,4
f. onbenutte belastingcapaciteit	138,9	pm
g. post onvoorzien	1,3	1,3
Subtotaal structureel op jaarbasis	140,2	1,3

ad a t/m c betreft de stand van de reserves zoals opgenomen in bijlage 4.

Zoals in de Voorjaarsnota is aangegeven is in voorgaande jaren de normering van de algemene reserve steeds evenredig verhoogd met de omvang van de begroting. Bij de voorjaarsnota 2010 is besloten deze buffer niet verder op te trekken in het licht van de bezuinigingen (de begrotingsomvang zal dalen) en de aangekondigde herijking van risicopositie/risicobeleid.

Ad d Bij de behandeling van de najaarsnota 1999 is door PS besloten tot de instelling van de reserve dividend Essent met als doel schommelingen in de dividenduitkering van Essent eenmalig te kunnen opvangen. De opheffing van deze reserve wordt betrokken in afwikkeling van de verkoop van de aandelen Essent. In de begroting 2011 wordt € 20

miljoen uit deze reserve aangewend waarmee de reserve per 31 december 2011 een verwachte stand kent van € 20 miljoen.

Ad e Zolang geen verplichtingen zijn aangegaan, kunnen PS besluiten om gereserveerde middelen in te zetten anders dan voor een bestemming die eerder voor ogen stond. Gezien de vastgelegde bestemmingen en bestedingen is de vrije ruimte nihil. De bestedingsplannen van de reserves zijn geactualiseerd bij de voorjaarsnota 2010.

Ad f De onbenutte belastingcapaciteit betreft het verschil tussen het aantal opcenten (begroot tarief 2011: 71,6 opcenten) en het wettelijk maximum (119,4 opcenten) op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting vermenigvuldigd met de opbrengst per (extra) opcent. Dit staat gelijk aan een theoretische en structurele meeropbrengst van € 138,9 miljoen op jaarbasis (zie ook paragraaf 3 provinciale heffingen). De politieke vrije zoom is echter nihil omdat in het bestuursakkoord is afgesproken niet over te gaan tot lastenverzwaring en het opcententarief gedurende de bestuursperiode 2007-2011 te bevriezen op het niveau 2007.

Ad g De post onvoorzien is bedoeld voor de afdekking van onvoorziene incidentele uitgaven en van de kosten van overgehevelde beleidstaken van vorig jaar, voor zover hiermee in de begroting nog geen rekening is gehouden. De post onvoorzien kent een structureel niveau van afgerond € 1,3 miljoen.

Risicoprofiel versus weerstandscapaciteit.

Het normniveau van het risicoprofiel wordt ingeschat op € 213,3 miljoen. Hier staat op korte termijn een weerstandscapaciteit tegenover van € 219,4 miljoen.

De ontwikkeling van de weerstandscapaciteit in relatie tot het risicoprofiel wordt nauwlettend gevolgd.

Gezien de stand van de reserves is er thans geen reden om de weerstandscapaciteit te verhogen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 5

Onderhoud wegen	272
Onderhoud provinciale gebouwen en installaties	277
Onderhoud vaarwegen	279

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud wegen

Portefeuillehouder:

Y.C.M.G. de Boer

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Toelichting

De provincie Noord-Brabant heeft een wegennet in beheer en onderhoud met een totale weglengte van 563 km (stand eind 2010). Deze wegeninfrastructuur heeft een vervangingswaarde van ongeveer € 1,46 miljard Euro. In het kader van de wettelijke zorgplicht, die onder meer voortvloeit uit de Wegenwet en de Wegenverkeerswet, en de uitvoering van provinciaal beleid op het gebied van Verkeer en Vervoer draagt de Provincie zorg voor het onderhoud en de instandhouding van het wegennet.

Onderhoud omvat het uitvoeren van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object gedurende de levensduur in goede staat te houden of te brengen (op een vooraf vastgesteld kwaliteitsniveau), zodat het object naar behoren kan functioneren en een bepaalde representativiteit behoudt. Het betreft het onderhoud van verhardingen van rijbanen en fietspaden, kunstwerken (viaducten, tunnels, bruggen, en duikers), verkeersvoorzieningen (verkeersregelinstallaties, openbare verlichting, pompen, elektronische snelheidbeheersingssystemen, bebording, geleiderails, bewegwijzering), en groenvoorzieningen. De kosten van onderhoud komen in de begroting als lasten tot uitdrukking.

Indien een object het einde van de levensduur nadert, zal het vervangen moeten worden. Tijdens de levensduur kan reconstructie van een weg of renovatie van een kunstwerk nodig zijn. De kosten van vervanging, reconstructie of renovatie worden gefinancierd uit het investeringschema en vallen buiten deze paragraaf.

Onderhoudsbeleid

In de nota "Provinciale wegzorg in uitvoering", in juli 2008 vastgesteld door Gedeputeerde Staten, is het provinciale beleid met betrekking tot het onderhoud en de instandhouding van het provinciale wegennet vastgelegd. In Deel 1 'Uitgangspunten' van deze nota wordt het algemene beeld geschetst van de kaders, ontwikkelingen en de

speerpunten binnen het onderhoudsbeleid. Het vormt daarmee de basis voor Deel 2 van de nota en de beheerplannen voor de verschillende onderdelen van de provinciale wegen. Deel 2 'Organisatie en uitvoering' beschrijft de consequenties van het onderhoudsbeleid (organisatie, werkwijze, informatiesystemen, prioritering en programmering, monitoring en evaluatie en financiële consequenties). De beheerplannen worden op basis van Deel 1 en Deel 2 opgesteld. Daarbij wordt invulling gegeven aan het sturen op belangen zoals hierna vermeld. In 2010 is Deel 1 'Uitgangspunten' herschreven en opgenomen in het Beleidskader 'Wegen voor bereikbaarheid'. Het streven is om het onderhoud op een veilige, klantgerichte, milieuvriendelijke, integrale en kostenbewuste wijze uit te voeren, zodat de betrouwbaarheid en veiligheid van de provinciale wegen gewaarborgd blijft.

Op basis van de kaders waarbinnen het beheer en onderhoud aan de provinciale wegen moet plaatsvinden, de ontwikkelingen die verwacht kunnen worden en de visie van de provincie op het onderhoud, voert de provincie het onderhoud uit op basis van de volgende speerpunten:

Speerpunt wetten: Onderhoudshandelingen die voortkomen uit wettelijke verplichtingen worden altijd uitgevoerd.

Speerpunten veilig werken: Aannemers en medewerkers zullen werken conform de Arbo-wet, (Arbo: arbeidsomstandigheden) het Arbo-besluit en Arbo-regelingen.

Verkeersmaatregelen worden uitgevoerd conform de vigerende CROW-publicaties waaronder 96, 96a en 96b. Alternatieve veiliger werkwijzen voor inspecties en onderhoudswerkzaamheden worden gestimuleerd.

Speerpunt belanggestuurd onderhoud: De provincie past belanggestuurd onderhoud toe omdat daarmee beter de belangen gediend zijn en omdat het beter aansluit bij de provinciale (mobiliteits)doelstellingen en regelstrategieën van de GGA-gebieden (GGA:Gebiedsgerichte aanpak).

Speerpunt preventieve maatregelen: De provincie neemt maatregelen voor het terugdringen van te snelle slijtage van de provinciale wegen veroorzaakt door onder

andere te zware aslasten. Daardoor zal minder onderhoud aan de wegen nodig zijn. Dit komt de mobiliteit ten goede.

Preventief onderhoud wordt uitgevoerd indien de vervangingswaarde van het object hoog is of indien de belangen bij het functioneren van het object groot zijn.

Speerpunt onderhoudscriteria en -normen: Onderhoudscriteria en -normen worden per onderhoudsthema vastgesteld. Hierbij wordt aangesloten bij nationaal geaccepteerde richtlijnen. Indien deze niet beschikbaar zijn wordt aangesloten op wat in de praktijk gangbaar is.

Speerpunt Mobiliteit, Veiligheid en Leefbaarheid: Na de wettelijke verplichtingen en randvoorwaarden rond veiligheid en milieu staan de onderhoudswerkzaamheden vooral ten dienste aan de mobiliteit en economie. Vervolgens komen in aflopende prioriteit aanvullende maatregelen rond veiligheid en leefbaarheid (milieu) aan bod.

Onderhoudsactiviteiten worden op die prioriteitsvolgorde afgestemd.

Speerpunt energiebesparing: De provincie voert bij onderhoudswerken een energiebeleid dat gericht is op zuinig en bewust energiegebruik. De uitwerking hiervan vindt plaats binnen de beheerplannen en de (onderhouds)bestekken.

Beoogde effecten voor 3 aspecten

a. Mobiliteit: Effectdoel = Betere doorstroming

Prestatiedoel: Uitvoeren van slim geplande integrale onderhoudswerkzaamheden.

Daardoor minder verkeershinder.

Prestatiedoel: Toepassen van duurzame materialen. Daardoor lagere frequentie van onderhoudswerkzaamheden.

Prestatiedoel: Schade door te zware aslasten op provinciale wegen terugdringen.

Daardoor minder vaak groot onderhoud aan het wegdek.

b. Veiligheid: Effectdoel = Toename verkeersveiligheid

Prestatiedoel: Afname in frequentie van onderhoudswerkzaamheden door bundeling van werkzaamheden. Daardoor ook minder verkeersmaatregelen.

Prestatiedoel: Invoering van Essentiële Herkenbaarheidkenmerken (EHK) via onderhoudsprojecten. Daardoor afname in aantal verkeersongelukken.

Prestatiedoel: Werken uitvoeren volgens de Arbo-wetten en-richtlijnen. Daardoor

voorkómen van ongelukken bij onderhoudswerkzaamheden.

c. Leefbaarheid: Effectdoel = Verbetering van Milieu en leefbaarheid

Prestatiedoel: Toepassen van biologisch afbreekbare middelen.

Prestatiedoel: Voorschrijven van milieuvriendelijke werkmethode in bestekken.

(Toepassing van biologische middelen, terugdringen fijn stof en stikstofdioxide-uitstoot, bijdrage aan realiseren van Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit).

Prestatiedoel: Toepassing van stille deklagen bij groot onderhoud of vervanging van wegen. Daardoor afname in geluidsbelasting.

Prestatiedoel: Toepassen van duurzame materialen. Daardoor minder (schadelijk) afval.

Prestatiedoel: Afname lichtvervuiling.

Prestatiedoel: Toepassen van energiezuinige onderdelen en werkmethode.

Prestatiedoel: Integreren van ecologische doelstellingen.

Prestaties en effectindicatoren

Om de beoogde effecten te monitoren zijn prestatie- en effectindicatoren opgesteld. Deze indicatoren zijn gekoppeld aan de tactische doelen zoals omschreven in de Dynamische beleidsagenda. De Dynamische beleidsagenda is een document op tactisch niveau dat de strategische doelen uit het Provinciaal verkeers- en vervoersplan vertaalt naar tactische doelen en operationele doelen (programma's en projecten). De maatregelen die volgen uit het onderhoudsbeleid zoals beschreven in 'Wegen voor bereikbaarheid' dragen bij aan 1 of meer tactische doelen. Het verloop van de effectindicatoren bij deze tactische doelen geeft aan of het beleid en de uitvoering daarvan effectief is geweest.

Onderhoudsthema's

Zoals hiervoor gesteld, zal het beleidskader 'Wegen voor bereikbaarheid' als basis dienen voor het opstellen van beheer- en onderhoudsplannen en onderhoudsbestekken.

Op het onderhoudsthema 'Verhardingen' zullen de hierna vermelde beleidsprestatie en bijbehorende onderhoudscriteria en -normen van toepassing zijn.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?														
02.A.10/B.4 Veilig wegennet en veilig weggebruik	Percentage van de rijbaanverharding dat aan onderhoud toe is	8,50% Ja. De prestatie is gehaald. Slechts 8% van het verhardingsoppervlak is aan onderhoud toe.														
	Percentage van de fietspadverharding dat aan onderhoud toe is	5% Nee. De prestatie is niet gehaald. 23% van het oppervlak van de fietspaden is aan onderhoud toe. Door het toepassen van het principe 'Sturen op belangen' zijn de prioriteiten bij de rijbaanverhardingen komen te liggen. Daardoor is er in dit overgangsjaar geen nieuw onderhoudsbestek voor fietspaden opgesteld. Bovendien was er extra vorstschade. In 2011 zullen de verkeersonveilige schades wel gerepareerd worden.														
	Percentage van de VRI-installaties dat aan onderhoud toe is (gebaseerd op een levensduur van 15 jaar)	16% Ja, de prestatie is meer dan gehaald. De planning is tussentijds wel bijgesteld: <table border="1"> <tr> <td>Jaar:</td> <td>2009</td> <td>2010</td> </tr> <tr> <td>Oorspronkelijke planning:</td> <td>0%</td> <td>16%</td> </tr> <tr> <td>Bijgestelde planning:</td> <td>4%</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>Gerealiseerd onderhoud:</td> <td>2%</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>Nog aan onderhoud toe:</td> <td>2%</td> <td>0%</td> </tr> </table> De indicator "Het percentage verkeersinstallaties dat aan onderhoud toe is" is geactualiseerd, omdat bleek dat in 2010 niet 16% van de installaties aan vervanging toe was, maar slechts 7%. Niettemin is 13% vervangen omdat zulks onderhoudstechnisch efficiënter was. Hiermee ligt de vervanging dus vóór op schema.	Jaar:	2009	2010	Oorspronkelijke planning:	0%	16%	Bijgestelde planning:	4%	7%	Gerealiseerd onderhoud:	2%	13%	Nog aan onderhoud toe:	2%
Jaar:	2009	2010														
Oorspronkelijke planning:	0%	16%														
Bijgestelde planning:	4%	7%														
Gerealiseerd onderhoud:	2%	13%														
Nog aan onderhoud toe:	2%	0%														

Toelichting

De vermelding dat een wegvak aan onderhoud toe is betekent niet dat sprake is van achterstallig onderhoud. Het geeft slechts aan dat het wegvak voor planmatig onderhoud aan de beurt is (binnen een termijn van 2 jaar).

In het onderstaande schema is de huidige onderhoudstoestand van de belangrijkste objecten samengevat:

Thema	Hoeveelheid	Wijziging in hoeveelheid	Onderhoudstoestand	Toelichting
Wegverhardingen	4,6 milj. m ²	Neemt af	Goed	Kwaliteit is wel iets achteruit gegaan in vergelijking met 2009
Wegmarkeringen	305.000 m ²	Neemt toe	Goed	
Fietsverhardingen	700.830 m ²	Neemt af	Matig	Er zijn nog relatief veel elementenverhardingen die laag scoren.

Thema	Hoeveelheid	Wijziging in hoeveelheid	Onderhoudstoestand	Toelichting
Kunstwerken (bruggen, tunnels, duikers, faunavoorzieningen e.d.)	720 waarvan 148 grote kunstwerken	Blijft gelijk	Matig, wordt beter	Een onderhoudsbestek kunstwerken is sedert oktober 2010 in uitvoering.
Groenvoorzieningen (bomen, bermen, struiken, e.d.)	1160 hectare, 54.500 bomen	Neemt af	Goed	
Verkeersvoorzieningen (verkeerslichten, verlichting, Dynamisch verkeersmanagement, borden, geleiderail)	Ca. 16.000 objecten	Blijft gelijk	Goed	

Toelichting

Ontwikkelingen

Duurzaam veilige inrichting wegen.

Door de aanleg van bredere bermen, vrijliggende fietspaden en nieuwe markeringen ten behoeve van de veiligheid zal de hoeveelheid onderhoud door deze maatregelen ook toenemen. Echter, bezuinigingen op het gebied van onderhoud en aanleg van infrastructuur in het kader van de Agenda van Brabant leiden o.a. tot een andere invulling van Duurzaam Veilig. Waar geen verkeersonveilige situaties zijn geconstateerd, zullen de Duurzaam-Veilig-maatregelen vooralsnog niet uitgevoerd worden.

Aslasten.

Overbelaste assen van vrachtwagens en landbouwverkeer veroorzaken ca. 30 % van de schadekosten aan provinciale wegen. Door toename van het vrachtverkeer (2 á 3 % /jaar) zullen deze kosten toenemen. In plaats van alleen correctief onderhoud te plegen wil de provincie inzetten op het voorkómen van schade door bijvoorbeeld voorlichtingscampagnes, waarschuwborden in combinatie met weegpunten, en/of door handhaving in samenwerking met de politie. De eerste stap is het plaatsen van aslastmeetpunten om inzicht te krijgen in de omvang van het probleem. Er vindt kennisuitwisseling plaats met Rijkswaterstaat, andere provincies, vervoerders en verladers.

Stil asfalt.

Op 24 juli 2007 zijn de geluidbelastingkaarten voor de drukste provinciale wegen vastgesteld. Deze verplichting tot vaststelling komt voort uit de EU-richtlijn omgevingslawaai welke is opgenomen in de Wet geluidhinder. Op basis van deze

kaarten worden geluidsreducerende maatregelen voorbereid. De aanleg van stil asfalt op provinciale wegen waar veel geluidsoverlast is geconstateerd, is één van de belangrijkste bronmaatregelen. Er wordt gemiddeld 20 km stil asfalt per jaar op de provinciale wegen aangelegd. Stille deklagen gaan gemiddeld 40% minder lang mee dan het gebruikelijke dicht asfaltbeton (DAB) of steenmastiek asfalt (SMA). De onderhoudskosten van asfaltwegen zullen daarom in de loop van de jaren geleidelijk toenemen.

Informatiesystemen.

De provincie werkt hard aan de ontwikkeling van GIS-systemen en beheersystemen om daarin alle gegevens van de objecten op te nemen. Daarmee wordt het mogelijk (onderhouds)gegevens actueel te houden en deze beschikbaar te maken voor onderhoud-gerelateerde werkprocessen. Beheersystemen voor groen, kunstwerken en kabels en leidingen zijn inmiddels operationeel.

Energie en milieu.

Openbare verlichting en verkeersregelinstallaties verbruiken van de verkeersvoorzieningen de grootste hoeveelheid energie. De provincie gaat er toe over om energiezuinige lampen te plaatsen die ook tweemaal langer meegaan. Dit zal resulteren in lagere onderhoudskosten van de verlichting en minder sterk stijgende energiekosten. Het nieuwe onderhoudsbeleid pleit voor het toepassen van milieuvriendelijke werkwijzen en het toepassen van milieuvriendelijke materialen. Deze keuze brengt soms hogere kosten met zich mee. Dit wordt voor een deel gecompenseerd door civieltechnische (weg)ontwerpen die minder onderhoud vergen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000 (onderhoud)	a. Begroting 2010	b. Realisatie 2010	Vershil a-b
Verhardingen, groen en kunstwerken	6.425	6.074	351
Verkeersvoorzieningen waaronder: verkeersregelinstallaties, wegverlichting, DVM	2.163	2.060	103
Totaal	8.588	8.134	454

Toelichting

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging	x € 1.000
<i>Onderbesteding:</i>	
De langdurige winter 2009-2010 en de vroeg ingevallen winter 2010-2011 hebben enerzijds geleid tot vertraging in de uitvoering van operationeel onderhoud en anderzijds tot extra werkzaamheden aan verhardingen in verband met vorstschade. Per saldo resulteert een overschrijding van 5 % van het betreffende krediet.	351
Het areaal aan voorzieningen dynamisch verkeersmanagement wordt steeds groter, en daarmee nemen ook de kosten van exploitatie, instandhouding en onderhoud toe. De inwinning van verkeersgegevens via het project Bravissimo legt bovendien tot en met het jaar 2011 een substantieel beslag op het krediet verkeersvoorzieningen. Bij marap-2 is om deze redenen het	103

krediet verhoogd met € 502.000. Uiteindelijk resteert 5 % van het krediet.	
<i>Overschrijding:</i>	
Het langdurige winterseizoen 2009-2010 en de vele sneeuwval in november-december 2010 hebben geleid tot een forse overschrijding van het krediet. Het reguliere kredietniveau van €1.438.935 werd naar aanleiding van de gladheidbestrijding in de winter 2009-2010 bij marap-1 en marap-2 reeds verhoogd met in totaal €833.000. De extreme weersomstandigheden in de laatste maanden van 2010 veroorzaakten dat de kosten nog eens €1.796.942 hóger uitkwamen. Ten opzichte van het reguliere kredietniveau is over heel 2010 sprake van een overschrijding van €2.629.942, zijnde 183 %.	-1.797

Onderhoud provinciale gebouwen en installaties

Portefeuillehouder: mr.A.M.Essed

Provinciehuis en Noordbrabants Museum

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Toelichting

Provinciehuis en Noordbrabants Museum

Het provinciehuis aan de Brabantlaan biedt onderdak aan het provinciaal bestuur en het ambtelijk apparaat. Daarnaast biedt het gebouwencomplex accommodatie aan bezoekers van vergaderingen, rondleidingen en diverse evenementen.

De gebouwen van het museum zijn eigendom van de provincie en worden verhuurd aan de Stichting Noordbrabants Museum. Door GS is 16 maart 2004 de nota Onderhoud provinciehuis en Noordbrabants Museum vastgesteld. In deze nota is het beleidsuitgangspunt de instandhouding van gebouwen en installaties op het huidige niveau.

Voor de uitvoering van het planmatig onderhoud is de voorziening onderhoud gebouwen ingesteld.

De ombouw van het museum in combinatie met een aantal omringende panden tot één complex is gestart in 2009 en zal in 2012 opgeleverd worden.

Onderhoudsboeken.

Het naar verwachting benodigde onderhoud is vastgelegd in meerjarenplanningen, de zogenaamde onderhoudsboeken. Er zijn verschillende onderhoudsboeken voor o.a. hoofdgebouw, nieuwbouw Noordbrabants Museum, audiovisuele middelen en kunst. De meerjarenplanningen bevatten een inschatting van het beoogde onderhoud op basis van vermoedelijke levensduur van onderdelen, een inschatting van de benodigde uitvoeringstijd, eigen ervaringen en de verwachte kosten van materialen en lonen. In 2008 zijn de onderhoudsboeken geactualiseerd. De geactualiseerde onderhoudsboeken hebben een horizon van 2008 tot 2017.

Onderhoudsboek hoofdgebouw en onderhoudsboek nieuwbouw

Voor onderhoud Provinciehuis in 2010 zijn geen majeure afwijkingen op het geplande onderhoud zoals vermeld in de onderhoudsboeken. Het onderhoud voor 2010 bestaat voor een belangrijk deel uit onderhoudscontracten met een uitvoeringscyclus van één jaar (bijvoorbeeld onderhoud van de liftinstallaties). Verschillende uitgestelde aspecten van het onderhoud voor de nieuwbouw zijn in 2010 geclusterd uitgevoerd. Het onderhoud van de gevel van de nieuwbouw is daarvan doorgeschoven naar 2011, waarna er geen sprake meer is van achterstallig onderhoud. In 2010 is de installatie van het LMS beveiligingssysteem gerealiseerd.

De geplande aanpassingen m.b.t. de parkeerplaats, het bedrijfsrestaurant en de realisatie van een sprinklerinstallatie in de hoogbouw t.b.v. de brandveiligheid worden gezien in een groter geheel. De aanpassing van de brandveiligheid in de laagbouw heeft reeds in 2010 plaatsgevonden.

Op het gebied van huisvesting is er in 2009 een start gemaakt met de concentratie van de bouwbeurten van de directie Economie en Mobiliteit. In 2010 is daartoe het pand in Heeswijk-Dinther afgestoten, is de huurovereenkomst Breda ontbonden en zal dat voor het pand in Best in 2012 plaatsvinden.

Noodzakelijk groot onderhoud: renovatie betongevvelplaten

Bij inspectie is gebleken dat noodzakelijk groot onderhoud uitgevoerd moet worden ten aanzien van de betongevvelplaten. Het gaat om een instandhoudingsinvestering van ca. 3 mln. Dekking van de uit deze investering voortvloeiende kapitaallasten zal plaatsvinden binnen het totaal van de investeringsbegroting/kapitaallasten.

Onderhoudsboek museum

Het Noordbrabants Museum aan de Verwerstraat te 's-Hertogenbosch is provinciaal eigendom. De Stichting Noordbrabants Museum huurt het gebouwcomplex van de provincie. In het onderhoudsboek zijn alleen de werkzaamheden opgenomen voor de

provincie (eigenaarsdeel). De ombouw van het museum in combinatie met een aantal omringende panden tot één complex is gestart in 2009 en zal in 2012 worden

opgeleverd. Het onderhoud van het museum wordt derhalve afgestemd op het verloop van de ombouw om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

<i>Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010</i>	<i>Indicator</i>	<i>Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?</i>
<i>uitvoeren meerjaren onderhoudsplan</i>	<i>onderhoudsboek</i>	100%

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Onderhoud gebouwen				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Onderhoud provinciehuis	2.031	1.770	1.783	-13
Noordbrabants Museum	65	231	110	121
Audiovisuele voorzieningen	134	150	95	55
Beheer kunstwerken provinciehuis	220	30	14	16
	2.450	2.181	2.003	178

Onderhoud vaarwegen

Portefeuillehouders: Drs. P.A.van Vugt

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Toelichting

Ja, waterschap Brabantse Delta heeft het beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen volgens afspraak uitgevoerd.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsprestaties opgenomen in begroting 2010	Indicator	Is de prestatie in 2010 gerealiseerd? / Gevolgen voor te bereiken effect?
03.C.8 Provinciale vaarwegen hebben een goede onderhoudsstatus. (Uitvoering door waterschap Brabantse Delta)	Aantal geconstateerde gebreken	Streefwaarde 2010: 0 Ja. Waterschap Brabantse Delta heeft zijn taak naar behoren uitgevoerd, zodat de provinciale vaarwegen goed bevaarbaar blijven.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Onderhoud vaarwegen				
Bedragen x € 1.000 (exploitatie)	Begr.oorspr. 2010	a.Begr.na wijz. 2010	b.Realisatie 2010	Verschil a-b
Onderhoudsbijdrage aan waterschap	1.645	1.065	1.065	0

Paragraaf 6

Treasury

Treasury

Portefeuillehouder:
mr.A.M.Essed

In de treasuryparagraaf wordt een overzicht gegeven van de uitvoering van de treasury functie in het jaar 2010. Er zal worden ingegaan op:

- de algemene externe en interne ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasuryfunctie;
- de concrete beleidsplannen binnen de kaders van het treasury statuut, vooral de plannen ten aanzien van het risicobeheer, de provinciefinanciering (financieringspositie, leningen- en garantieportefeuille en uitzettingenportefeuille) en het kasbeheer.

Treasury functie

Treasury omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De treasuryfunctie richt zich als zodanig op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Om de treasury functie goed te kunnen uitvoeren is het van belang dat de treasury doelstellingen breed gedragen worden binnen de gehele organisatie, de treasury functie goed en adequaat wordt aangestuurd en dat er een goed functionerende treasury informatievoorziening aanwezig is. Om dit te waarborgen is een Treasury Committee samengesteld.

Het Treasury Committee heeft als opdracht het college van Gedeputeerde Staten te adviseren over het treasury beleid en toezicht te houden op de uitvoering ervan. De leden van het Treasury Committee zijn afkomstig uit de bestuurlijke en de ambtelijke organisatie van de provincie en uit de externe omgeving. De accountant van de provincie Noord-Brabant neemt deel aan het Treasury Committee in de rol van adviseur.

Ontwikkelingen Treasury

De belangrijkste ontwikkelingen en activiteiten in 2010 waren onder meer:

- het opstellen van de Verordening treasury Noord Brabant;
- het actualiseren van het Treasury Statuut verdeeld in twee fasen. De voorschriften in het Treasury Statuut in de eerste fase, opgesteld door Gedeputeerde Staten op 23 maart 2010 en vastgesteld door Provinciale Staten op 11 juni 2010 voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en staan borg voor een zeer voorzichtig en verantwoord beleid.
In het Treasury Statuut dat in de tweede fase wordt voorgelegd is sprake van een beleidskader dat meer specifiek is toegesneden op de huidige vermogenspositie en de doelstellingen die daarbij horen;
- het omzetten van de resterende verkoopopbrengsten Essent naar middellang- en langlopende obligaties in de maanden januari en maart van 2010;
- het opsplitsen van de obligatieportefeuille in een immunisatieportefeuille en een investeringsportefeuille;
- het doorlopen van de aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een vermogensbeheerder en bewaarbank;
- het verder professionaliseren van de interne treasury rapportages waaronder de rapportages voor de beleggingen en het verder ontwikkelen van het systeem voor de liquiditeitsplanning over de periode van de begroting en meerjarenraming;
- de bijeenkomsten van het Treasury Committee, dat adviseert over het uit te voeren en gevoerde treasury beleid. In het jaar 2010 is het committee negen keer bij elkaar gekomen.

In 2010 zijn vergaande verbeteringen gerealiseerd, die tot gevolg hebben dat de middelen uit de verkoop van Essent veilig zijn belegd en het geprognosticeerde rendement in 2010 is gehaald en met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ook in de toekomst gehaald zal worden.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer van de provincie gebeurt binnen de regels van de Wet Fido, namelijk:

- uitsluitend ten behoeve van de publieke taak;
- uitzettingen worden slechts uitgezet bij, en verbintenissen met betrekking tot financiële derivaten worden slechts aangegaan met, financiële ondernemingen die: a. gevestigd zijn in een lidstaat die ten minste beschikt over een AA-rating afgegeven door ten minste twee ratingbureaus en b. voor henzelf of voor de door hen uitgegeven waardepapieren kunnen aantonen dat ze ten minste over een AA-minusrating beschikken, afgegeven door ten minste twee ratingbureaus;
- korte uitzettingen (deposito's), tot 3 maanden uitsluitend bij gerenommeerde financiële instellingen met minimaal een A-rating afgegeven door minimaal twee rating agency's;
- korte uitzettingen (deposito's), vanaf 3 maanden uitsluitend bij gerenommeerde financiële instellingen met minimaal een AA-rating afgegeven door minimaal twee rating agency's;
- geen gebruik van derivaten voor speculatieve doeleinden. Derivaten mogen uitsluitend worden gebruikt ter beperking van financiële risico's.

De Beleggingsrichtlijnen voor de verkoopopbrengsten Essent zijn op advies van het Treasury Committee aangescherpt ten opzichte van de Wet Fido en uitvoeringsregeling Ruddo. In het bijzonder het debiteurenrisico en/of kredietrisico wordt beperkt tot:

- gerenommeerde financiële instellingen binnen het EURO gebied met minimaal een AAA-rating;
- Europese overheden (staatspapier) met minimaal een AAA-rating;
- financiële instellingen binnen het EURO gebied waarvoor Europese overheden een staatsgarantie hebben afgegeven waardoor de rating minimaal AAA bedraagt.

Daarnaast is in 2010 het in de Verordening Treasury geformuleerde beleid met betrekking tot duurzaamheid gehanteerd. Dat wil zeggen dat de provincie alleen overeenkomsten is aangegaan met banken en financiële instellingen die de Principles for Responsible Investment van de United Nations Environment Programme, of vergelijkbare verklaringen, hebben ondertekend

Zoals eerder beschreven is de obligatieportefeuille in 2010 opgesplitst in een immunisatieportefeuille en een investeringsportefeuille. Voor beide obligatieportefeuilles

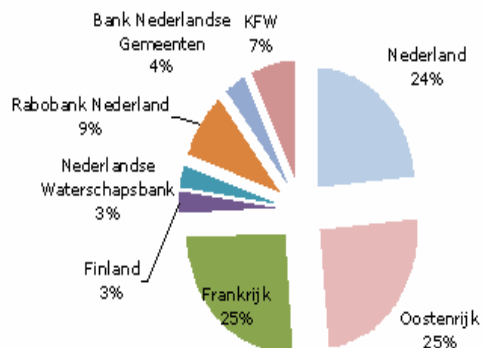
geldt dat de aankopen hebben plaatsgevonden binnen de vooraf bepaalde spreidingslimieten. In 2010 heeft er geen aanpassing van de ratings van de aangeschafte stukken plaatsgehad (geen downgradings).

Het doel van de immunisatieportefeuille is een zeker rendement te genereren, door het jaarlijks ontvangen van een vaste rente, ter compensatie van de wegvallende dividendstromen van Essent. Het risico van deze portefeuille is laag. De portefeuille heeft de volgende kenmerken:

- De obligaties in deze portefeuille worden niet tussentijds verkocht, maar blijven in de portefeuille tot het einde van de looptijd (buy en hold);
- De portefeuille wordt in stand gehouden. De beleggingsstrategie is de jaarlijks vrijvallende obligaties te herbeleggen met een gelijkmatige spreiding over de looptijd om zodoende een lange termijn gemiddeld marktrendement te behalen;
- De wegvallende dividendstromen worden nominaal gecompenseerd. Dat wil zeggen dat er niet wordt geïndexeerd. Ergo er is geen correctie voor inflatie;
- De beleggingen in deze portefeuille bestaan uitsluitend uit obligaties van kredietwaardige AAA Europese staten en kredietwaardige AAA Europese banken. Er is niet gekozen voor AA Europese staten vanwege de hoge mate van onzekerheid in de huidige markten. Het risicoprofiel van AA banken wordt als te hoog risico geclassificeerd;
- De portefeuille rendeert dienovereenkomstig het gekozen risicoprofiel.

De verdeling van de immunisatieportefeuille naar tegenpartij per 31 december 2010 wordt weergegeven in onderstaande figuur.

Verdeling Immunisatieportefeuille naar marktwaarde

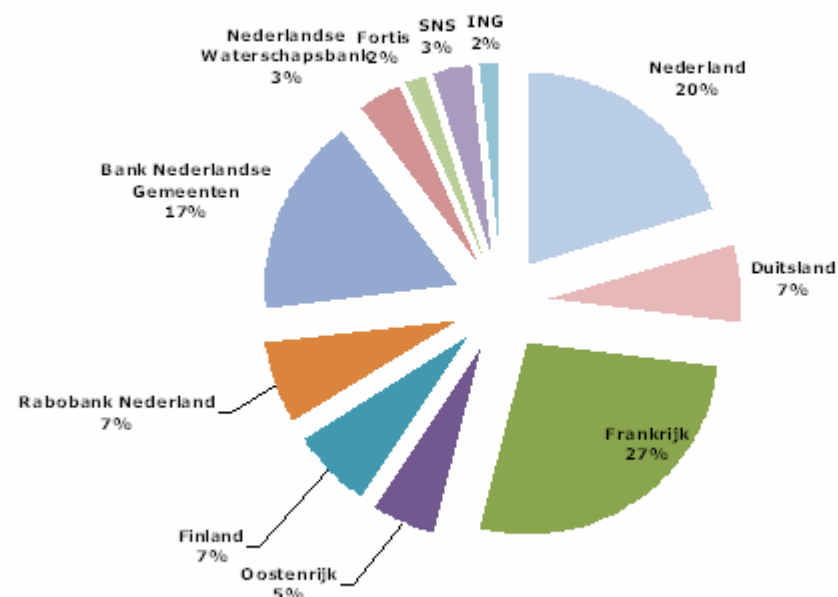
Het doel van de investeringsportefeuille is dat op de gewenste tijdstippen de middelen die nodig zijn voor de realisatie van de investeringsagenda beschikbaar zijn. Het risico van deze portefeuille is laag. De portefeuille heeft de volgende kenmerken:

- De obligaties in deze portefeuille worden niet tussentijds verkocht, maar blijven in de portefeuille tot het einde van de looptijd (buy en hold);
- De portefeuille wordt niet in stand gehouden, maar dient ter financiering van de investeringsagenda. De beleggingsstrategie is de vervaldatum van de obligaties af te stemmen op de liquiditeitsplanning van de investeringsagenda;
- De investeringsagenda wordt nominaal gecompenseerd. Dat wil zeggen dat er niet wordt geïndexeerd. Ergo er is geen correctie voor inflatie;
- Het deel van de vrijvallende beleggingen dat niet direct nodig is in de investeringsagenda wordt herbelegd in de portefeuille;
- De portefeuille biedt voldoende flexibiliteit om tussentijdse aanpassingen van de investeringsagenda op te kunnen vangen;

- De beleggingen in deze portefeuille bestaan uitsluitend uit obligaties van kredietwaardige AAA Europese staten en kredietwaardige AAA Europese banken;
- De portefeuille rendeert overeenkomstig het gekozen risicoprofiel.

De verdeling van de investeringsportefeuille naar tegenpartij per 31 december 2010 wordt weergegeven in onderstaande figuur.

Verdeling Investeringsportefeuille naar marktwaarde

De Wet Fido, die met ingang van 1 januari 2001 in werking is getreden, stelt voorts twee concrete normen aan het financieringsbeleid van de provincie, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag dat de provincie maximaal als gemiddelde nettovlootende schuld per kwartaal mag hebben. Dat bedrag is een percentage van de

jaarlijkse begroting. Voor de provincies is dat percentage vastgesteld op 7,0%. Voor 2010 bedraagt de kasgeldlimiet van de provincie 7,0% van € 1.135,2 mln (begroting 2010) = € 79.5 mln (afgerond).

Gedurende 2010 is de gemiddelde netto-vlottende schuld ruim onder de kasgeldlimiet gebleven (zie tabel). In het bijlagenboek is een overzicht opgenomen van de Modelstaat A waarin de liquiditeitspositie per kwartaal is weergegeven.

Kasgeldlimiet			bedragen x € 1.000		
	Gemiddelde netto vlottende schuld	Gemiddeld overschot vlottende middelen	Kasgeldlimiet	Ruimte onder Kasgeldlimiet	Overschrijding van kasgeldlimiet
1e kwartaal	0	347.632	79.465	427.097	0
2e kwartaal	0	107.905	79.465	187.370	0
3e kwartaal	0	55.977	79.465	135.442	0
4e kwartaal	0	42.577	79.465	122.042	0

Renterisiconorm

Om een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille tot stand te brengen, stelt de Wet Fido normen om het renterisico op de vaste schuld te beheersen. In de Wet Fido wordt het renterisico omschreven als de mate waarin het saldo van de rentelasten en -baten wordt beïnvloed door wijzigingen in het rentepercentage.

Het renterisico is afhankelijk van:

- voor welk deel van de vaste schuld de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden niet kan beïnvloeden (renteherziening);
- welk deel van de portefeuille aan vaste schuld in enig jaar geherfinancierd moet worden uit het aangaan van nieuwe leningen (herfinanciering).

De nieuwe renterisiconorm, van kracht per 1 januari 2009, stelt dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. Het maximumpercentage van 20% moet voor de komende vier jaar worden berekend op basis van de begroting voor het komende jaar.

Concreet betekent dit dat het deel van de vaste schuld dat voor herfinanciering of voor renteherziening in aanmerking komt niet meer dan € 242,2 miljoen (20% van € 1.211,1

miljoen (begroting 2011)) mag bedragen. Of anders gezegd: over maximaal € 242,2 miljoen mag een renterisico worden gelopen. Aangezien in 2011 geen herfinanciering zal plaatsvinden en er ook geen sprake zal zijn van renteherzieningen op lopende vaste geldleningen zal de renterisiconorm niet worden overschreden.

In 2010 zijn renteherzieningen niet aan de orde geweest. Ook is er geen sprake geweest van herfinanciering. Daarmee is dus volledig gehandeld binnen de gestelde renterisiconorm. In het bijlagenboek is de Modelstaat B opgenomen, betreffende de berekening van het renterisico.

Provinciefinanciering

Leningenportefeuille

Langlopende leningen

In 2010 zijn geen nieuwe langlopende leningen aangegaan. De restantschuld per 31 december 2010 bedraagt € 5.170.599 (afgelost in 2010 is een bedrag van bijna € 2 miljoen. Van de leningenportefeuille zijn in 2010 geen leningen vervroegd afgelost. In 2011 vinden naar verwachting geen vervroegde aflossingen plaats.

Verstrekte leningen

In 2010 is voor € 40,3 miljoen aan nieuwe leningen verstrekt waarvan een deel met als doel om de negatieve effecten van de economische recessie te verminderen. Na gedeeltelijke aflossing van de bestaande en de nieuw verstrekte leningen resteerde er per balansdatum ruim € 615 miljoen aan leningen u/g.

DerivatenForeward renteswap

De provincie heeft in juni 2004 een foreward renteswap afgesloten bij de Rabobank ter volledige afdekking van het rente fluctuatierisico dat zich voordeed bij het project PPS-A59. De looptijd van de foreward renteswap is van 1 januari 2006 tot 1 januari 2021. Het project PPS-A59 waarin de provincie samenwerkt met het consortium Poort van Den Bosch heeft tot doel het aanleggen en beheren van een deel van de autosnelweg A59. Het gebruik van een renteswap ter beperking van financiële risico's past binnen de voorwaarden die het treasury statuut stelt en het ministerie van BZK heeft met deze werkwijze ingestemd.

Uitzettingen

In 2010 zijn uitzettingen gedaan in deposito's, obligaties of in vergelijkbare producten waarvan de hoofdsom is gegarandeerd, overeenkomstig de regels van de Wet Fido, de uitvoeringsregeling Ruddo en het treasury statuut.

Per 31 december 2010 zijn de middelen als volgt uitgezet:

				bedragen x € 1 miljoen	
Uitzettingen	Bank / Instelling	Per ultimo 2010	Einde looptijd	<i>Geactiveerde bedragen</i>	
Obligaties Immunisatieportefeuille (boekwaarde)	Divers	1.857,2	Verspreid		
Obligaties Investeringsagenda portefeuille (boekwaarde)	Divers	361,6	Verspreid		
APG Rentepiusfonds 1-3 (boekwaarde)	APG	38,8	maandelijks		
subtotaal		<u>2.257,6</u>			
				<i>Immateriële vaste activa</i>	<i>219,1</i>
				<i>Uitzettingen met rente-typische looptijd > 1 jaar</i>	<i>2.038,5</i>
Stallings- en /of lopende rekening	ING	7,2	dagelijks	<i>Uitzettingen met rente-typische looptijd < 1 jaar</i>	<i>7,2</i>
Totaal uitzettingen		<u>2.264,8</u>			<u>2.264,8</u>

Het effectieve rendement over de obligatieportefeuille was begroot op circa 3,50% op jaarbasis rekening houdend met de aangescherpte beleggingsrichtlijnen voor de verkoopopbrengsten Essent. Hierbij is het uitgangspunt dat gestreefd wordt naar uitzettingen met de hoogste mate van zekerheid. Het daadwerkelijk gerealiseerde

rendement in 2010 over de immunisatieportefeuille bedraagt 3,75% en over de investeringsagendaportefeuille 3,13%

De obligatieportefeuilles worden gedekt door het aanhouden van twee reserves. De bedragen in de reserves wijken enigszins af en worden hieronder toegelicht:

Immunisatieportefeuille:

Omschrijving	Bedrag per 31/12/2010
Nominale waarde	1.658.600.000
Agio / disagio	217.610.526
Afschrijving agro / disagio	-/- 18.981.740
<i>Subtotaal boekwaarde belegging</i>	<i>1.857.228.786</i>
Bruglening Enexis	554.903.214
Gefinancierd uit overtollige middelen	-/- 208.909.583
Nog te onttrekken uit reserve (in 2011: afschrijving agro/disagio over 2010)	17.494.667
Stand van de reserve	2.220.717.084

Investeringsagendaportefeuille:

Omschrijving	Bedrag per 31/12/2010
Nominale waarde	341.150.000
Agio / disagio	23.080.542
Afschrijving agro / disagio	-/- 2.636.422
<i>Subtotaal boekwaarde belegging</i>	<i>361.594.120</i>
Gestort in reserve a.g.v. herbelegde rente	9.649.394
Nog te onttrekken uit reserve (in 2011: afschrijving agro/disagio over 2010)	2.636.422
Stand van de reserve	373.879.936

Compensatie dividend Essent

Overzicht van geraamde en gerealiseerde inkomsten in relatie tot het compenseren van het dividend van Essent:

Omschrijving	Geraamd 2010	Gerealiseerd 2010
Dividend Enexis	20.700.000	23.988.713
Dividend Essent Milieu / Attero	3.200.000	3.082.786
Obligatie portefeuille	72.263.061	71.920.397
Bruglening Enexis	25.792.210	25.792.252
Tot. dividend en rente inkomsten	121.955.271	124.784.148
Totaal te compenseren	122.500.000	122.500.000
Tekort / overschot	-/- 544.729	2.284.148

Paragraaf 7

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Portefeuillehouder:

mw.ir. C.W. Jacobs, Y.C.M.G. de Boer, Ing. R.A.C. van Heugten,
mr.A.M.Essed

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de provincie.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

De provincie Noord-Brabant streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de provincie wordt gevoerd.

In 2009 is gestart met het opstellen van een kaderstellende nota "governance beleid", die in 2010 is afgerond. In deze nota is ook het beleid ten aanzien van verbonden partijen uitgewerkt.

Een afzonderlijke nota verbonden partijen heeft de provincie niet, wel is in oktober 2010 de Code "Sturing in Samenwerkingsrelaties" door GS aan de commissie Bestuur en Middelen aangeboden. In deze code wordt ook het beleid ten aanzien van verbonden partijen uitgewerkt. Verder is in december 2010 de Nota Deelnemingen aan PS aangeboden. In deze nota wordt het beleid met betrekking tot deelnemingen geactualiseerd en wordt uitgewerkt op welke wijze de provincie de publieke belangen in

deelnemingen wil behartigen. Ook wordt het samenspel tussen GS en PS met betrekking tot deelnemingen uitgewerkt. In de nota wordt voorgesteld om vierjaarlijks de gehele deelnemingenportefeuille door te lichten en het beleid per deelneming te actualiseren. Verder zijn op 2 juni 2006 door Provinciale Staten afspraken over de benoeming van provinciale commissarissen vastgesteld.

Aan de provincie Noord-Brabant verbonden partijen

De verbonden partijen van de provincie Noord-Brabant bestaan uit de provinciale deelnemingen, de gemeenschappelijke regelingen waaraan wordt deelgenomen en publiekrechtelijke rechtspersonen waarmee een financieel en bestuurlijk belang zijn gemoeid.

Het financiële risico van de verbonden partijen is gelijk aan de omvang van de deelneming (zie ook de paragraaf weerstandsvermogen), danwel gelijk aan de (jaarlijkse) bijdrage die de verbonden partij van de provincie ontvangt.

De provincie ontvangt dividend uit haar deelnemingen de Nederlandse Waterschapsbank, de Bank van Nederlandse Gemeenten, Delta Nutsbedrijven, Enexis Holding NV en Attero Holding NV. Het dividend dat de provincie ontvangt wordt als algemeen dekkingsmiddel in de begroting opgenomen.

Op 27 mei 2009 hebben GS besloten de aandelen in het commercieel deel van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. De provincie blijft voor 30,8% aandeelhouder van Enexis, het netwerkbedrijf en Attero Holding NV.

Een overzicht van de verbonden partijen van de provincie Noord-Brabant is in de tabel op de volgende pagina opgenomen.

Deelnemingen	Vestigings- plaats	Aandelen- kapitaal	Bedragen x € 1.000			Bestuurlijk belang
			Waarde per 31 dec.2010 Nominale waarde	Agio	Gestort	
1a Enexis Holding NV	's-Hertogenbosch	30,8%	46.144		46.144	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1b CBL Vennootschap BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1c Vordering Enexis BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1d Verkoop Vennootschap BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1e Claim staat vennootschap BV	's-Hertogenbosch	30,8%	6		6	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
1f Attero Holding NV	's-Hertogenbosch	30,8%	PM		PM	Stemrecht / Lidmaatschap Alg.vergadering van Aandeelhouders /Aandeelhouders commissie
1g Publiek Belang Elektriciteitsproductie	's-Hertogenbosch	30,8%	PM		PM	Stemrecht
2 NV Brabant Water	's-Hertogenbosch	31,5%	88		88	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
3 Eindhoven Airport NV	Eindhoven	24,5%	1.112		556	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
5 NV BOM	Tilburg	42,4%	14.087	3.019	17.106	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
6 BV ORR	's-Hertogenbosch	28,0%	8		8	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
6a CV ORR I	's-Hertogenbosch	27,0%	203		203	Stemrecht / Commanditair vennot
6a CV ORR II	's-Hertogenbosch	27,0%	203		203	Stemrecht / Commanditair vennot
7 BV TOM	's-Hertogenbosch	50,0%	9		9	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
7a CV TOM	's-Hertogenbosch	49,8%	448		448	Commanditaire vennoot /stemrecht
8 BV Brabantse herstructureringsmaatschappij bedrijventerreinen	Tilburg	92,0%	62	34.525	34.587	Stemrecht / Lidmaatschap RvC
9 BV Agro & co kapitaalfonds	Tilburg	33,3%	6	2.327	2.333	Stemrecht / Lidmaatschap RvC Lidmaatschap in-vesteringscommissie
10 Bussiness Park Aviolanda Holding B.V.	Woensdrecht	60,0%	11	6.477	6.488	Stemrecht
11 NV Waterschapsbank	Den Haag	<0,1%	22		8	Stemrecht
12 NV Bank voor Nederlandse Gemeenten	Den Haag	<0,1%	100		100	Stemrecht
13 Delta NV	Middelburg	0,0538%	4		4	Stemrecht
		Totaal	62.530	46.349	108.309	

Aan kapitaalverstrekking aan deelnemingen is ultimo 2010 € 45.910.125 geactiveerd.

In bijlage 3a van de jaarstukken 2010 is hiervan een specificatie opgenomen.

Gemeenschappelijke regelingen, verenigingen en stichtingen	Vestigingsplaats
Havenschap Moerdijk	Moerdijk
Stichting Moerdijkse Hoek	Moerdijk
Recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch	Den Bosch
Interprovinciaal overleg IPO	Den Haag
Zuidelijke Rekenkamer	Eindhoven
INPA Huis van de Nederlandse Provincies	Brussel
Kleinschalig collectief vervoer West-Brabant	Breda
Kleinschalig collectief vervoer Brabant Noord-oost	Uden
Publiekrechtelijke rechtspersoon	
Nazorgfonds	's-Hertogenbosch

Deelnemingen

1 Verkoop aandelen Essent (programma 6 Sociaal economische zaken)

Op 27 mei 2009 hebben GS besloten de aandelen in het Productie- en Leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Uit de verkoop aan RWE vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder 1a t/m 1g voort. De provincie is voor 30,8% aandeelhouder in deze deelnemingen.

Dit percentage is licht gestegen door de overname van N.V. Maaslandgas. Dit bedrijf was één van de 136 voormalige aandeelhouders van Essent N.V. De gemeenten Bernheze, Lith, Maasdonk en Oss waren aandeelhouders van N.V. Maaslandgas. Op verzoek van deze gemeenten is N.V. Maaslandgas geliquideerd. De aandelen van N.V. Maaslandgas in de diverse deelnemingen en het aandeel in de lening aan Enexis dienden hierdoor te worden overgedragen. Het belang van N.V. Maaslandgas in de hiervoor genoemde deelnemingen was 0,000223%. Op 21 mei 2010 heeft de commissie Bestuur en Middelen ingestemd met de verwerving van de aandelen en hiertoe een investeringskrediet van € 12.945,33 gevoteerd. Het provinciale aandeel in de deelnemingen verandert nauwelijks en blijft afgerond 30,8%.

1a Enexis Holding BV (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Als gevolg

van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk vóór 1 januari 2011 gesplitst te worden in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Leveringsbedrijf. Deze verplichte splitsing is echter al doorgevoerd per 30 juni 2009. Op basis van de wet zijn de publieke aandeelhouders van Essent N.V. voor exact hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder geworden van Enexis. De vennootschap heeft ten doel:

- het (doen) distribueren en het (doen)transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water;
- het instandhouden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
- het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld;
- het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.

De provincie tracht met haar aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.

Provinciaal risico

Het risico voor de aandeelhouders is relatief gering in relatie tot de waarde van het Netwerkbedrijf. Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196. Daarmee zijn op grond van de wet (art 2.:81 BW) de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit jegens Enexis Holding N.V. ook beperkt tot dit bedrag. Waar het gaat om de wettelijk geregelde ratio van minimaal 40% eigen vermogen, bevindt Enexis zich op dit moment zelfs boven de 50%

eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'vordering op Enexis vennootschap' (zie 1c), levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis N.V.

Toekomstige verwachting

Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Energiekamer. Op basis van de businessplannen wordt voor de komende jaren een relatief bescheiden winst verwacht.

De Minister van Economische Zaken heeft in haar Aanwijzing bij het splitsingsplan aangegeven dat de dividend pay-out ratio over de boekjaren 2009 en 2010 maximaal 30% mag bedragen. Voor de jaren erna is dit vastgesteld op 50%. Dit is als zodanig ook vastgelegd in de statuten.

Op 20 mei 2010 is in de AvA het Stragisch Plan 2010-2014 vastgesteld. Voorts is per 1 september een nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur benoemd, de heer Han Fennema die in de plaats treedt van Herman Levelink. Op initiatief van het ministerie van Economische Zaken is een landelijke Stuurgroep Visie Netbeheer ingesteld. Namens de aandeelhouders Enexis is gedeputeerde Jacobs lid van deze stuurgroep.

Enexis Holding BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 2.236 mln	€ 2.849,1 mln
Vreemd vermogen	€ 3.344,6 mln	€ 2.610,6 mln
Financieel resultaat 2009	€ 263,1 mln	

1b CBL Vennootschap B.V (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

De functie van deze CBL Vennootschap BV is dat zij de Verkopende Aandeelhouders zal vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Enexis en Essent) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden en zal fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds (CBL: cross border lease). Voor zover na beëindiging van alle CBLs en de betaling uit het CBL Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en Verkopende Aandeelhouders.

Naast het feit dat deelname in CBL Vennootschap BV de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risicoafdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen door de Verkopende Aandeelhouders in CBL Vennootschap BV om de volgende redenen in het openbaar belang:

- Redenen waarom het medebeheer van het CBL Fonds en de vertegenwoordiging inzake CBL aangelegenheden door de Verkopende Aandeelhouders wordt gebundeld in CBL Vennootschap BV en niet individueel wordt gedaan door alle aandeelhouders zijn gelegen in argumenten van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid. Het is in de praktijk vrijwel ondoenlijk om met alle partijen het (mede)beheer te voeren over een fonds. Ook in de context van communicatie over, en besluitvorming met betrekking tot, de onderliggende CBL's zelf, is het efficiënter, sneller en goedkoper om met één partij van doen te hebben in plaats van met alle aandeelhouders. Deze argumenten van eenvoudiger coördinatie en efficiëntie gelden niet alleen in de relatie tussen de aandeelhouders onderling, maar zijn ook aspecten die door Essent, Enexis en RWE als van wezenlijk belang voor de toekomstige verhouding worden beschouwd.
- Hoewel niet te maken hebbend met CBL Vennootschap BV, maar met het CBL Fonds, is het openbaar belang ook bijzonder gediend met het bestaan van het CBL Fonds omdat dit (i) het risico van de aandeelhouders jegens de wederpartijen van de CBL's deels beperkt en (ii) leidt tot een heldere en eenvoudige (namelijk 50%-50%) aansprakelijkheidsverdeling (althans voor het bedrag dat in het CBL Fonds zit) van CBL risico's tussen Verkopende Aandeelhouders en RWE.

Provinciaal risico

- a. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), art 2.:81 BW).
- b. Daarnaast lopen de verkopende aandeelhouders van Essent het risico dat het gecreëerde CBL fonds ontoereikend kan zijn voor mogelijke CBL claims, waarbij de koopovereenkomst met RWE spreekt van een maximale begrenzing van het risico dat gelijk is aan de koopprijs. De kans dat dit risico zich voordoet wordt zeer onwaarschijnlijk geacht.

Toekomstige verwachting

De verwachting bestaat dat de komende jaren praktisch alle CBL contracten vervroegd zijn afgelost, waardoor naar verwachting een overschot resteert in de CBL Vennootschap B.V. die voor 50% ten goede komt aan de aandeelhouders.

In de eerste helft van 2010 is één van de drie resterende leasecontracten voortijdig beëindigd. De voorziening blijft in zijn geheel staan tot dat het laatste leasecontract is beëindigd.

CBL vennootschap BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	\$ 22.466.233
Vreemd vermogen	0	\$ 137.539.974
Financieel resultaat 2009		\$ 6.233

1c Vordering Enexis B.V. (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland diende Essent uiterlijk vóór 1 januari 2011 gesplitst te zijn in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Leveringsbedrijf. Deze verplichte splitsing is echter al doorgevoerd per 30 juni 2009. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis B.V. over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze onverschuldigd gebleven en omgezet in een lening van Essent Nederland B.V. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer staat opgenomen dat het niet wenselijk is dat na splitsing financiële kruisverbanden blijven bestaan en omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is derhalve besloten om de lening (vordering) niet mee te verkopen aan RWE, maar over te dragen aan de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De aflossing hiervan is vastgelegd in een leningsovereenkomst, bestaande uit verschillende looptijden (tot en met 10 jaar). Het rentepercentage dat op deze lening wordt vergoed bedraagt ongeveer 4,65%. Op basis van de Aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is een bedrag van € 350 miljoen geormerkt als achtergesteld ten behoeve van mogelijke toekomstige conversie naar het eigen vermogen van Enexis.

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), art 2.:81 BW.

Daarnaast loopt Vordering Enexis B.V. beheerst geachte risico's op Enexis Holding B.V. voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis Holding N.V.

Toekomstige verwachting

De vordering is vastgelegd in een leningovereenkomst bestaande uit vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar). Dit houdt in dat de komende jaren een stabiele inkomstenstroom van rente zal ontstaan.

Daarnaast zal Vordering Enexis B.V. samen met Enexis Holding N.V. ernaar streven, mede afhankelijk van de condities op de kapitaalmarkt, na verloop van tijd, (een deel van) de Vordering op Enexis te herfinancieren op de kapitaalmarkt, al dan niet via de uitgifte van obligaties.

Vordering op Enexis BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	€ 99.628
Vreemd vermogen	0	€ 1.828.389.388
Financieel resultaat 2009		- € 372

1d Verkoop vennootschap BV (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze Verkoop Vennootschap, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. (PLB:Productie en leveringsbedrijf) Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in escrow wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet boven het bedrag in escrow aansprakelijk voor

inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweeërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties en vrijwaringen onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow is gestort.

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), art 2.:81 BW)

Toekomstige verwachting

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims, door RWE, onder deze escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld (naar verwachting 6 jaar). De General Escrow wordt belegd conform de FIDO/RUDDO regels die gelden voor decentrale overheden. Daarnaast heeft RWE voorwaarden gesteld aan de liquiditeit van de voorziening. Als gevolg van deze strikte voorwaarden en de lage marktrente op obligaties is het rendement op de General Escrow zeer laag is.

Een eventueel overschot op het einde komt geheel ten goede aan de Verkopende aandeelhouders.

Verkoop Vennootschap BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	€ 800.451.926
Vreemd vermogen	0	€ 417.021
Financieel resultaat 2009		- € 98.704

1e Claim Staat Vennootschap BV.(programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

In februari 2008 zijn Essent en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingwetgeving

onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent, onverbindende splitsingwetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade. Inmiddels heeft de Rechtbank te 's-Gravenhage de vordering van Essent afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Vanwege praktische moeilijkheden met betrekking tot de overdracht van deze procedure aan de individuele aandeelhouders van Essent N.V., hebben Essent en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de splitsingwetgeving onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE door Essent blijft worden gevoerd. Essent en RWE zijn echter overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de splitsingwetgeving onverbindend zijn, wordt gecedeerd aan de aandeelhouders (en dus niet achterblijft binnen de Essent groep), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de "Claim Staat Vennootschap BV").

Naast het feit dat deelname in Claim Staat Vennootschap BV de noodzakelijke randvoorwaarden creëert voor maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders, is het deelnemen door de aandeelhouders in Claim Staat Vennootschap BV in het openbaar belang om redenen van flexibiliteit, eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid. Het spreekt voor zich dat het voor de aandeelhouders (en ook voor RWE) eenvoudiger, beter en goedkoper is om gezamenlijk via de band van Claim Staat Vennootschap BV te procederen dan dit ieder voor zich te moeten doen (met alle kosten en moeilijkheden die met de onderlinge afstemming dan gepaard zouden gaan).

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000) bedragen (art 2.:81 BW)

Toekomstige verwachting

In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de Splitsingwet onverbindend verklaard. De Splitsingwet leidde er toe dat het netwerk en de commerciële activiteiten van Essent NV gesplitst moesten worden. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan. Mocht in cassatie de splitsingwet ook onverbindend worden verklaard dan zal Claim Staat

Vennootschap besluiten of een schadeprocedure tegen de Staat gestart kan worden.

Claim Staat vennootschap BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	0	€ 100.031
Vreemd vermogen	0	0
Financieel resultaat 2009		€ 31

1f Attero Holding N.V. (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Attero Holding N.V. is houdstermaatschappij van Attero B.V. Aangezien Attero geen deel uitmaakte van de verkoop van Essent N.V. aan RWE, is onderzocht of een separate verkoop van Attero mogelijk was. De uiteindelijke resultaten van het verkoopproces waren teleurstellend waarna de Raad van Bestuur van Essent N.V. heeft besloten het verkoopproces stop te zetten. De aandeelhouders van Essent N.V., waren al indirect aandeelhouder van Attero, maar zijn nu rechtstreeks aandeelhouder van Attero Holding N.V. Attero Holding N.V. heeft onder andere ten doel: het deelnemen in vennootschappen die werkzaam zijn op het gebied van de afvalverwijdering en -verwerking (waaronder in het bijzonder logistieke activiteiten), recycling/verwerking en het geschikt maken van afval tot producten voor hergebruik en energieopwekking.

In januari 2010 heeft de AvA van Essent Milieu ingestemd met een wijziging van de statuten. De naam Essent Milieu werd gewijzigd in Attero. Er werd eveneens ingestemd met een Convenant, dat de AHC een sterkere positie geeft dan op grond van de Statuten is voorzien. Zo heeft de AHC het recht van aanbeveling met betrekking tot de benoeming van 1/3 van het aantal leden van de Raad van Commissarissen. Hiernaast voert de AHC overleg met de Raad van Bestuur over het strategiebeleid en dividendbeleid en over (des)investeringen van bepaalde omvang en ingrijpende wijzigingen van de structuur van de vennootschap.

Provinciaal risico

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 1.496.822) (art 2.:81 BW)

Toekomstige verwachting

In juni 2010 heeft de AvA van Attero de strategie van Attero vastgesteld. Bij Attero wordt in de nieuwe strategie de focus gelegd op recycling, duurzaamheid en productie van duurzame energie. De continuïteit van de verbrandingsactiviteit blijft daarbij van zeer groot belang. In de nieuwe strategie zal het accent verschuiven van grootschalige centrale industriële verwerking, naar partnerships met klanten; maatwerk, kleinschaliger en dichter bij de klant. Hierbij richt Attero zich met name op de gemeentelijke klanten en minder dan voorheen op bedrijven

In juni 2010 heeft de AvA van Attero eveneens het dividendbeleid vastgesteld. Hierin wordt gewerkt aan een solvabiliteit van 35% die in 3 tot 5 jaar wordt bereikt. De hoogte van het dividend bedraagt 30% van de genormaliseerde winst na belastingen tot het niveau van 35% solvabiliteit is bereikt. Daarna zal het dividenduitkeringspercentage volgens het voorgestelde beleid 50% van de genormaliseerde winst na belastingen bedragen. Daarbij wordt voor de periode t/m 2013 een minimum dividend van € 7,5 miljoen gegarandeerd. Over 2009 is een bedrag van € 10 miljoen dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Attero Holding NV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 177.284.000	€ 240.664.000
Vreemd vermogen	€ 775.741.000	€ 681.559.000
Financieel resultaat 2009	€ 37.216.000	€ 59.362.000

1g Publiek belang elektriciteitsproductie BV (PBE) (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Doelstelling

Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er lopen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Deze zijn nog niet afgerond. Uit de gerechtelijke uitspraken tot nu toe blijkt dat noch het economisch noch het juridisch eigendom verkocht mag worden. PBE heeft het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht.

Provinciaal risico

PBE is op 1 oktober 2009 van start gegaan. De belangrijkste activiteiten van PBE zijn, via de dochter Energy Resources Holding het handelen in elektriciteit, het kopen van grondstoffen en afnemen van elektriciteit die door EPZ geproduceerd wordt. De dividenden van EPZ worden via ERH aan PBE uitgekeerd.

De elektriciteitsprijzen zijn marktgevoelig, door het afsluiten van langetermijncontracten worden schommelingen zoveel mogelijk voorkomen.

Het provinciale aandeel in PBE is 30,8 %.

Toekomstige verwachting

Door de kosten van de noodgedwongen verzelfstandigde voortzetting van PBE en niet voorziene contractuele verplichtingen, was het resultaat van PBE over 2009 minder dan verwacht. Intussen worden de juridische procedures die zijn ingezet om het geschil met Delta over de verkoop aan RWE te beslechten voortgezet. Enerzijds betreft dit de cassatieprocedure naar aanleiding van het door Delta aangespannen kort geding om op grond van bepalingen in de statuten van EPZ de verkoop aan RWE te verbieden. De rechter heeft Delta hierbij in het gelijk gesteld en Essent heeft op grond hiervan in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Op 21 januari 2011 heeft de Hoge Raad Delta opnieuw in het gelijk gesteld. Hiernaast is door Essent een bodemprocedure gestart om de rechtmatigheid van de bepaling in de statuten die de verkoop aan RWE belemmeren te betwisten. Deze bodemprocedure zal zeker enkele jaren in beslag nemen en niet voor 2013 tot een uitspraak leiden.

Om de waarde van de onderneming overeind te houden en daarmee de belangen van de aandeelhouders te bewaken, is in september door PBE een MER-procedure gestart voor de ontwikkeling van een 2^e kerncentrale op het terrein van EPZ.

Publiekbelang elektriciteitsproductie BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen		€ 167.876.000
Vreemd vermogen		€ 192.000
Financieel resultaat 2009		

1h Essent Sustainability Development Foundation.(programma 6 Sociaal Economische Zaken) (PS besluit 52/10 1 oktober 2010)

Doelstelling

Tussen RWE en Essent is een zogenaamd duurzaamheidscontract gesloten, met hierin bindende afspraken over onder meer: opwekking van betaalbare en duurzame energie, investeringen gericht op de productie van duurzame energie en reductie van CO₂-emissies, investeringen in innovatie en excellente service aan klanten tegen een concurrerende prijs. De taken van de stichting bestaan uit het bewaken van de uitvoering van het Ontwikkelingsplan en het uitvoeren van toezicht op de naleving hiervan. De stichting kent een bestuur, een Sustainability Development Council (SDC) en een Vendors Council (VC). Het bestuur zal op dezelfde wijze gaan functioneren als de huidige Aandeelhouderscommissie. De SDC bestaat uit 6 leden, waarvan 3 worden benoemd door de verkopende aandeelhouders en 3 worden benoemd door RWE en Essent. In de VC heeft elke verkopende aandeelhouder een vertegenwoordiger met stemrechten conform het aandelenbelang in Essent NV. dat de verkopende aandeelhouder ten tijde van lozing had.

Provinciaal risico

Het risico dat eerder gemaakte afspraken ten aanzien van duurzaamheid niet worden nagekomen (wanprestatie), waarop een boete door RWE/Essent zal moeten worden betaald.

Toekomstige verwachting

De procedure voor de oprichting van de stichting is in het voorjaar van 2010 in gang gezet. Alle aandeelhouders is verzocht over te gaan tot besluitvorming over deelname aan de stichting. Na de verplichte goedkeuring door het ministerie van BZK en de betrokken provincies kan naar verwachting in het voorjaar van 2011 de stichting formeel worden opgericht.

2 NV Brabant Water (programma 6 Sociaal Economische Zaken)

Brabant Water verzorgt de drink- en industriewatervoorziening aan 2,2 miljoen inwoners en het bedrijfsleven in Noord-Brabant. De provincie Noord-Brabant heeft 31,5% van de aandelen Brabant Water in bezit. De provincie heeft het recht twee commissarissen te

benoemen. De provincie Noord-Brabant heeft in overeenstemming met het Kabinetstandpunt uitgesproken dat (drink)waterleidingbedrijven in handen dienen te blijven van publiekrechtelijke lichamen.

Er bestaan geen voornemens veranderingen aan te brengen in de deelneming in Brabant Water.

NV Brabant Water	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 313.550.000	€ 322.226.000
Vreemd vermogen	€ 353.531.000	€ 394.674.000
Financieel resultaat 2009	€ 32.955.000	€ 8.676.000

-3 Eindhoven Airport (programma 6 Sociaal economische zaken)

Eindhoven Airport wil als regionale luchthaven een bijdrage leveren aan het vergroten van de bereikbaarheid van de omliggende regio door het winstgevend en duurzaam exploiteren van een luchthaven die reizigers direct of indirect toegang geeft tot bestemmingen over de hele wereld. In haar bedrijfsvoering streeft de luchthaven ernaar de belangen van alle betrokkenen zo optimaal mogelijk te behartigen en respecteert zij de ruimtelijke en milieutechnische kwaliteit van de omgeving.

De provincie heeft 24,5% van de aandelen in bezit.

Eindhoven Airport	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 24.166.000	€ 26.129.000
Vreemd vermogen	€ 31.788.000	€ 28.937.000
Financieel resultaat 2009	€ 2.733.000	€ 2.192.000

-4.BV Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant (programma 6 Sociaal economische zaken)

Als oud-aandeelhouder van Obragas is de provincie Noord-Brabant momenteel nog lid van de samenwerkingsovereenkomst oud-aandeelhouders Obragas.

-5.Brabantse ontwikkelingsmaatschappij (BOM) (programma 6 Sociaal economische zaken)

De NV Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) stelt zich ten doel de sociaal-

economische structuur van de provincie Noord-Brabant duurzaam te versterken via vier Kerntaken. De kerntaken zijn Ontwikkeling & Innovatie (O&I, stimuleren samenwerking bedrijfsleven & kennisinstellingen m.n. in Piekensectoren), Investeringsbevordering (IB, het actief werven en verankeren van nieuwe, met name buitenlandse, bedrijven die bijdragen aan de versterking van de economische structuur van de provincie), Bedrijventerreinen (BT, het herstructureren van bedrijventerreinen om de kwaliteit van bestaande bedrijventerreinen op peil te brengen en te houden) en Participatie en Beheer (P&B, het investeren van risicodragend kapitaal aan innovatieve en snelgroeiende ondernemingen in Brabant). De provincie had tot einde 2009 32,62% van de aandelen in bezit. In het Bestuursakkoord is € 10 miljoen gereserveerd (in reserve Brabant 2050) als Investeringsuitgave 2008-2011 voor uitbreiding van het participatiefonds van de BOM. Per ultimo 2009 was de eigendomsverhouding aandelen BOM tussen de twee aandeelhouders Rijksoverheid (i.c. Ministerie van Economische Zaken) en de provincie respectievelijk 67,4% en 32,6%.

De provincie Noord-Brabant heeft conform Bestuursakkoord haar kapitaal inzet in de BOM vergroot met € 10 miljoen. In eerste instantie in de vorm van een achtergestelde, converteerbare rentedragende (3%) lening. Het ministerie van Economische Zaken heeft een achtergestelde lening van € 6,4 mln. verricht. In 2010 zijn beide leningen geconverteerd. Dit heeft de aandelenverhouding tussen provincie en rijk gewijzigd van 32,6%- 67,4% in 42,5%-57,6%.

N.V. BOM	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 23.291.785	€ 23.360.841
Vreemd vermogen	€ 10.850.865	€ 27.269.071
Financieel resultaat 2009	-/-€ 2.500.763	-/-€ 1.729.332

-6.Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (ORR) (programma 9 Revitalisering landelijk gebied)

Deze ontwikkelingsmaatschappij waarin de provincie samen met private partijen participeert, is opgericht voor de uitvoering van de regeling Ruimte voor Ruimte. Die regeling vereist voorfinanciering en het verwerven en ontwikkelen van locaties. Dienst Regelingen (voorheen LASER) van het Ministerie van LNV draagt zorg voor de uitbetaling van de vergoedingen aan de boeren. De door Dienst Regelingen voorgefinancierde

vergoedingen worden door de provincie terugbetaald. Deze uitbetaling van sloopvergoedingen van de eerste tranche kan de provincie op haar beurt weer in rekening brengen bij de ORR.

In 2008 heeft de oprichting plaatsgevonden van ORR II CV voor de uitvoering van de afspraken zoals die door de deelnemende partijen zijn overeengekomen in de vervolgsamenwerkingsovereenkomst (SOK2). Na de oprichting zijn de betreffende activiteiten voortgezet in de ORR II CV. Het deelnemingskapitaal van ORR I CV is hiervoor gesplitst en voor 50% als deelnemingskapitaal ingebracht in ORR II CV.

In de begroting zijn geen specifieke kosten opgenomen voor de ORR en de activiteiten. Wel is de provincie verantwoordelijk voor het aandragen van voldoende (minimaal 150) kavels. Hiervoor is jaarlijks tot en met 2011 een bedrag van € 150.000 beschikbaar.

ORR CV I	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 9.577.000	€ 12.912.000
Vreemd vermogen	€ 33.411.000	€ 24.874.000
Financieel resultaat 2009	€ 5.008.000	€ 3.335.000

ORR CV II	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 689.000	-/- € 93.000
Vreemd vermogen	€ 4.319.000	€ 12.501.000
Financieel resultaat 2009	-/- € 61.000	-/- € 782.000

ORR BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 164.000	€ 211.000
Vreemd vermogen	€ 192.000	€ 140.000
Financieel resultaat 2009	€ 75.000	€ 47.000

-7. Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij (TOM) (programma 9 Revitalisering landelijk gebied)

De TOM CV/BV houdt zich bezig met het ontwikkelen van glastuinbouwgebieden. De Provincie Noord-Brabant en ZLTO (NCB-Ontwikkeling) nemen ieder voor 50% deel in het

(aandelen)kapitaal van de TOM BV, terwijl de deelneming in TOM CV is bepaald op ieder 49,75%. Het restant (0,5%) is in handen van TOM BV.

In de begroting 2010 en volgende jaren zijn geen specifieke kosten gemaakt voor de activiteiten van de Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij.

TOM CV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	-/- € 2.104.079	-/- € 1.503.366
Vreemd vermogen	€ 17.877.930	€ 12.459.297
Financieel resultaat 2009	-/- € 2.067.284	€ 600.713

TOM BV	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 8.543	€ 18.000
Vreemd vermogen	€ 46.666	€ 155.864
Financieel resultaat 2009	-/- € 4.762	€ 9.454

-8. BV Brabantse herstructureringsmaatschappij bedrijventerreinen (programma 6 Sociaal economische zaken)

De Brabantse aanpak bestaat uit 2 onderdelen: BOM bedrijventerreinen (onderdeel van de BOM NV), een kennis- en expertise-unit en de Brabantse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen (BHB), een participatiefonds. De kennis- en expertise-unit maakt het mogelijk dat tot 2010, 37 herstructureringsplannen worden opgeleverd. De gemeenten en projectontwikkelaars participeren financieel in deze herstructureringsprojecten om de gemaakte plannen uit te kunnen voeren.

De Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV (BHB) participeert in herontwikkelingsprojecten. Het daarvoor benodigde kapitaal wordt door de aandeelhouders geleverd, met name door agiostortingen door de provincie die op termijn opgebruikt worden. De agiostortingen worden gefinancierd uit het herstructureringsbeleid (€ 30 mln over de periode 2005-2015), intensiveringsbeleid bestuursakkoord (2007-2011) en het maatregelenpakket kredietcrisis (2009-2010). Deze kapitaalstortingen gaan gepaard met uitbreiding van het aandelenbezit van de provincie in de BHB. De aandelenverhouding is op 8 juni 2010 92% (PNB) versus 8% (BOM) geworden.

BHB bv	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 14.322.973	€ 22.818.941
Vreemd vermogen	€ 72.928	€ 5.936.530
Financieel resultaat 2009	€ 409.070	-/- € 1.154.032

-9. Agro & Co kapitaalfonds BV (programma 6 Sociaal economische zaken)

Agro & Co kapitaalfonds B.V. is de 'participatiepoot' van Agro & Co, de ontwikkelingsorganisatie op het vlak van nieuwe, perspectievolle, agro-gelieerde bedrijvigheid, met als doel bevordering van de dynamiek en duurzaamheid van het Brabantse landelijk gebied.

Doel van het Kapitaalfonds is deelname in activiteiten in de vorm van risicodragend kapitaal. Het Kapitaalfonds heeft de goedkeuring verkregen van de Europese Commissie en is officieel november 2005 van start gegaan. Medeoprichters van Agro & Co zijn de ZLTO (NCB Participaties) en de gezamenlijke Brabantse Rabobanken. De drie partijen nemen voor dezelfde bijdrage en op dezelfde voorwaarden deel in het Kapitaalfonds. In 2006 is de bijdrage van € 7 miljoen volgestort door de drie partijen; iedere partij heeft een aandeel betaald van € 2.333.333,-. Op 12 december 2008 hebben PS ingestemd met het GS-voorstel om voor de periode tot juli 2012 te blijven participeren in Agro & Co (zowel Kapitaalfonds als Stichting). Met de overige aandeelhouders is afgesproken dat vooralsnog niet tot een 2^e-tranche storting aandelenkapitaal wordt overgegaan.

Naast het Kapitaalfonds B.V. bestaat Agro & Co ook uit een 'ontwikkel- en adviespoot' in de vorm van een stichting: de Stichting Agro & Co Brabant.

Agro& co	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 6.324.253	€ 5.420.779
Vreemd vermogen	€ 89.731	€ 102.163
Financieel resultaat 2009	-/- € 681.876	-/- € 903.474

-10 Business Park Aviolanda Holding B.V. (programma 6 Sociaal economische zaken)

De provincie neemt deel in een onderneming die eigenaar is van het bedrijventerrein van Stork/Fokker bij de vliegbasis te Woensdrecht (PS 45/09 A). Deze onderneming (joint-

venture) is samen met de gemeente Woensdrecht, de Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen en Stork opgericht. De joint-venture bestaat uit een holding en twee dochtermaatschappijen ('beheer' en 'ontwikkeling'), alsmede uit een ontwikkelingsmaatschappij (CV/BV). Het doel is ruimte ter beschikking te stellen voor de nieuwvestiging van hoofdzakelijk luchthavengebonden bedrijven. In eerste instantie gaat het hierbij om 4,7 ha. Later kan daar nog eens 1,1 ha bijkomen. Laatstbedoelde grond is thans bebouwd en in gebruik bij Fokker Aircraft Services.

Risico's die de onderneming van de joint-venture bedreigen zijn:

- De belangstelling voor de vestiging van bedrijven valt tegen;
- Stork/Fokker trekt weg uit Woensdrecht;
- Ruimtelijke ordenings-, milieu- en natuurbeschermingsregels staan de uitoefening van de gewenste bedrijfsactiviteiten in de weg;
- De joint venture heeft teveel voor het terrein en de opstallen betaald;
- Bedrijven worden afgeschrikt door de beperkte openstellingstijden van de start- en landingsbaan;
- Onverwachte grote bodemverontreiniging treedt aan het licht.

Bij behandeling van het Statenvoorstel (PS 45/09 A) voor de oprichting van de joint-venture is geconstateerd dat bovengenoemde risico's aanvaardbaar zijn voor de provincie. In de voortgangsrapportage over het provinciale ontwikkelbedrijf treft u een nadere toelichting aan over de huidige stand van zaken.

Joint-venture Aviolanda	per 1 juli 2010
Eigen vermogen	€ 12.147.400
Vreemd vermogen	€ 17.263.457
Financieel resultaat 2009	-

-11.t/m 13. Overige deelnemingen (algemeen financieel beleid)

De provincie brengt via de deelnemingen in NV Waterschapsbank en NV Bank voor Nederlandse Gemeenten een stukje provinciale betrokkenheid tot uitdrukking bij financiële instellingen die gericht zijn op de lagere overheid.

Het uit deze deelnemingen ontvangen dividend wordt als algemeen dekkingsmiddel in de begroting ingezet.

De deelneming in Delta Water Bedrijf NV komt voort uit het belang dat de provincie had in het voormalige waterleidingbedrijf Zuid-West Nederland.

Havenschap Moerdijk (programma 6 Sociaal economische zaken)

Het Havenschap Moerdijk is een gemeenschappelijke regeling met als doel het doen aanleggen en exploiteren van complexe industrieterreinen en -havens. Deelnemers zijn de provincie en de gemeente Moerdijk (ieder voor 50%).

De portefeuillehouder Mobiliteit en infrastructuur van de provincie is lid en voorzitter van het dagelijks bestuur en lid en voorzitter van de Raad van Bestuur.

In de Raad van Bestuur hebben voorts twee PS-leden en nog een lid van Gedeputeerde Staten zitting. De provincie deelt mee in de overschotten en tekorten die bij de gronduitgiften van het schap ontstaan alsmede in de exploitatieresultaten.

Havenschap Moerdijk	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 26.248.016	€ 31.985.824
Vreemd vermogen	€ 106.519.081	€ 131.786.056
Financieel resultaat 2009	€ 6.375.426	€ 20.031.037

Stichting Moerdijkse Hoek (programma 6 Sociaal economische zaken)

In december 1998 is de stichting Moerdijkse Hoek opgericht. De stichting heeft als doelstelling: 'de totstandkoming van een grootschalig vernieuwend duurzaam bedrijventerrein in de gemeente Moerdijk te bevorderen'. Werkzaamheden om de stichting op te heffen zijn in gang gezet.

Natuur- en recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch (programma 5 Natuur, bos en landschap)

Het Natuur- en recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch is een gemeenschappelijke regeling waarin naast de provincie ook twee gemeenten deelnemen met als doel de bescherming en de ontwikkeling van de natuur, de bewaring en de ontwikkeling van het landschap en de zorg voor en de ontwikkeling van de recreatie in dit gebied.

De provincie draagt jaarlijks voor de helft bij in de kosten van het schap.

Per 1 januari 2006 is de bestuursstructuur aangepast. Bestuurlijk is de provincie vertegenwoordigd met de gedeputeerde voor Natuur en Landschap.

De provincie draagt € 63.500 bij in de begroting van het schap die totaal € 128.000

bedraagt.

Per 1 januari 2011 gaat het Natuur- en recreatieschap Nationaal Park de Biesbosch op in een nieuwe gemeenschappelijke regeling: het Parkschap Nationaal Park de Biesbosch.

Natuur en recreatieschap	per 1 jan 2010*	per 31 dec 2010*
Eigen vermogen	€ 64.000	€ 22.500
Vreemd vermogen	-	-
Financieel resultaat 2009	(€ 5.500)	(€ 4.300)

* dit betreft voorlopige cijfers

IPO (programma 1 Bestuur)

Het interprovinciaal overleg is een vereniging waarin alle provincies zijn vertegenwoordigd en die tot doel heeft de belangen te behartigen van de provincies bij het Rijk. De provincie Noord-Brabant betaalt naar rato mee in de kosten van het IPO-secretariaat en in de kosten van de diverse projecten en programma's. De geraamde bijdrage aan het IPO voor 2011 bedraagt: € 885.490.

Zuidelijke Rekenkamer (programma 1 Bestuur)

De Zuidelijke Rekenkamer is de gemeenschappelijke rekenkamer van de provincies Limburg en Noord-Brabant. Op grond van artikel 183 van de Provinciewet onderzoekt zij de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur.

Het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer is voor de duur van zes jaar benoemd door Provinciale Staten van beide provincies.

Beide provincies dragen jaarlijks bij in de kosten van de rekenkamer. De geraamde bijdrage van de provincie Noord-Brabant aan de Zuidelijke Rekenkamer voor 2011 bedraagt € 343.269.

INPA huis der provincies in Brussel (programma 1 Bestuur)

INPA dient een algemeen bestuurlijke belang voor wat betreft de invloed van de provincie(s) in de Europese Unie. INPA (International Non-Profit Association) huis der provincies is een vereniging naar Belgisch recht. In INPA huis der provincies zijn de Nederlandse provincies als leden van de vereniging vertegenwoordigd. De provincie Noord-Brabant heeft een eigen vertegenwoordiger in Brussel.

Kleinschalig Collectief Vervoer (programma 2 Verkeer en vervoer)

Samenwerking

De provincie werkt sinds 2000 met de gemeenten waarvoor zij de vervoersautoriteit is, samen in vier regio's aan de ontwikkeling en instandhouding van de Regiotaxi. Daartoe zijn convenanten aangegaan. In 2010 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen tussen de provincie en de 48 gemeenten, samenwerkend in vier regio's. De afspraken zijn geactualiseerd in verband met nieuwe wetgeving en nieuwe provinciebrede financiële afspraken. De afspraken gaan in per 2011.

Doel van de afspraken is samenwerking in wederzijds belang ten behoeve van aanbesteding, beheer en ontwikkeling van de Regiotaxi en de overstap van gehandicapte reizigers uit de Regiotaxi naar het toegankelijke OV.

De samenwerkingsovereenkomst regelt de jaarlijkse besteding van ca. € 12,4 miljoen, uit te geven aan exploitatiekosten regiotaxi, contractbeheer, (toegankelijk) OV en onderzoek. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst worden afspraken gemaakt over een effectievere besteding van de middelen. Daartoe behoort ook een afname van een provinciale bijdrage vanuit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer die nu wordt ingezet voor de bekostiging van vervoer op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De vier regio's zijn KCV West-Brabant, KCV Noord-Oost Brabant, KCV Midden-Brabant en KCV Den Bosch & Meierij.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de regio's West-Brabant en Noordoost Brabant zijn gemeenschappelijke regelingen aangegaan. Deze regelingen hebben rechtspersoonlijkheid. Voor de regio's Midden Brabant en Den Bosch zijn geen gemeenschappelijke regelingen gemaakt en geldt alleen de samenwerkingsovereenkomst.

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant

De gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid gaat in 2011 op in een omvattende GR voor alle samenwerking in West-Brabant. KCV wordt een aparte bestuurscommissie binnen die regeling, De provincie zal aan die bestuurscommissie deelnemen. De doelstellingen wijzigen niet. De regeling stelt zich ten doel:

a. om de zorg, die elke gemeente zelf heeft voor het sociale en recreatieve vervoer van mensen die beperkingen ondervinden bij het verplaatsen buitenshuis, in gezamenlijkheid

doelmatig en effectief te organiseren en te realiseren. Hiertoe wordt een vervoerssysteem in stand gehouden met de gezamenlijke intentie dit systeem te optimaliseren;

b. om de zorg in het algemeen voor de bereikbaarheid en leefbaarheid binnen het verzorgingsgebied in afstemming en intensieve samenwerking verder vorm te geven door een systeem van collectief vraagafhankelijk vervoer;

c. om de verdere ontwikkelingen van het kleinschalig collectief vervoer af te stemmen met de ontwikkelingen binnen het gehele collectieve personenvervoer, in overleg met andere zich daarmee bezighoudende bestuurlijke overlegtafels.

Bijdrage 2010: € 6.393.961 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer).

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noord-Oost

Het betreft gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid met 14 gemeenten met als doel het tot stand brengen, ontwikkelen en instandhouden van een stelsel van kwalitatief hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer.

Bijdrage 2010: € 930.031 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer).

Financieel overzicht.

KCV West-Brabant	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 473.636	€ 268.637
Vreemd vermogen	€ 1.714.971	€ 3.335.987
Financieel resultaat 2009	€ 166.671	€ 30.435

De bijdrage 2010 is € 6.393.960,80 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

KCV Brabant Noord-Oost	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 209.825	€ 58.942
Vreemd vermogen	€ 1.937.433	€ 1.558.265
Financieel resultaat 2009	€ 27.891	€ - 150.883

De bijdrage 2010 is € 930.031,48 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

KCV Midden Brabant	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 981.994	€ 1.001.491
Vreemd vermogen	€ 3.123.227	€ 3.001.009
Financieel resultaat 2009	€ 365.855	€ 19.497

De bijdrage 2010 is € 5.874.645,71 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

KCV 's-Hertogenbosch	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	€ 1.331.814	€ 1.900.877
Vreemd vermogen	€ 537.133	€ 147.560
Financieel resultaat 2009	€ 445.174	€ 569.063

De bijdrage 2010 is € 3.396.255,08 minus klantbijdragen 2010 is € 782.075,80 is € 2.614.179,28 (uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer)

Publiekrechtelijk rechtspersoon.

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Brabant (programma 4 Milieu)

Op 1 april 1998 is de Nazorgregeling Wet Milieubeheer (Leemtewet bodembescherming) werking getreden. In deze wet is de verantwoordelijkheid voor een eeuwigdurende nazorg voor stortplaatsen, waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort, neergelegd bij de provincies.

Doel van de wetgever is te voorzien in een zodanig beheer van stortplaatsen dat na sluiting de grootst mogelijke bescherming wordt geboden tegen nadelige gevolgen. Om hiervoor de benodigde financiële middelen aan te trekken is de nazorgheffing ingesteld die wordt opgelegd aan stortplaatseigenaren. De opbrengst van de heffing wordt in het nazorgfonds gestort. Het nazorgfonds wordt naast de heffingen ook gevoed door beleggingsopbrengsten. Het fonds is van rechtswege een rechtspersoon. Het algemeen bestuur wordt gevormd door het college van GS. In het dagelijks bestuur hebben de portefeuillehouders Bestuur en Middelen en Ecologie zitting.

Tot het moment van sluiting van een stortplaats is het financiële risico van belegde nazorggelden voor de vergunninghouders. Na sluiting is dat risico voor de provincie Noord-Brabant.

Het gaat dan om de volgende provinciale risico's:

- te weinig rendement op het belegde vermogen, na sluiting;
- de financiële gevolgen ten gevolge van calamiteiten door bijv. aardbevingen, overstromingen of het neerstorten van vliegtuigen;
- het hoger uitvallen van de kosten van nazorg door niet voorziene prijsstijgingen van de te nemen nazorgmaatregelen en niet voorziene aanvullende maatregelen;
- de mogelijkheid dat de provincie aansprakelijk wordt gesteld voor schade aan derden

- door of als gevolg van de stortplaats;
- het voortijdig falen van aangebrachte voorzieningen.

Voor het verzorgen van de financiële administratie, coördinatie en secretariële ondersteuning worden salariskosten (inclusief 50% overhead) door de directies Middelen en Ecologie doorberekend. Volgens het Jaarverslag 2009 van het Nazorgfonds is € 91.047 door de provincie bij het Nazorgfonds in rekening gebracht. In verband met de kredietcrisis is de waarde van de aandelen en daarmee het vermogen van het Nazorgfonds in de loop van 2008 aanmerkelijk gedaald. In 2009 was sprake van een duidelijk herstel.

Volgens het Jaarverslag 2009 van het Nazorgfonds is € 91.047 door de provincie bij het Nazorgfonds in rekening gebracht. Na de kredietcrisis in 2008 was in 2009 een duidelijk herstel zichtbaar. De waarde van de aandelen en daarmee de reserve van het Nazorgfonds zijn in de loop van 2009 aanmerkelijk gestegen. Deze cijfers worden vermeld in het Jaarverslag van het Nazorgfonds over 2009.

Nazorgfonds	per 1 jan 2009	per 31 dec 2009
Eigen vermogen	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	-	
Reserve belegde gelden		
stortplaatsen	€ 82,664	€ 96,417
	-/- € 17.849 mln.	€ 12.440 mln.
Financieel resultaat	(2008)	(2009)

Paragraaf 8

Grondbeleid

Grondbeleid

Portefeuillehouder:

Ing. R.A.C. van Heugten

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Actief en passief grondbeleid

Grondbeleid is een instrument om provinciaal beleid te realiseren en geen doel op zich. Actief grondbeleid houdt in dat de provincie zelf gronden (en opstallen) verwerft, beheert, eventueel ontwikkelt en verkoopt. Van passief grondbeleid is sprake als de provincie wel regulerend optreedt ten aanzien van het grondgebruik, maar de aankoop, het beheer en de eventuele exploitatie van de grond overlaat aan private partijen.

Het grondbeleid van de provincie is vastgelegd in de notitie "Passend en gepast vooruit. Grondbeleid als instrument voor ontwikkelingsgericht handelen" (PS 111/01, 7-12-2001).

Met het actieve provinciale grondbeleid beoogt de provincie tegen aanvaardbare prijzen tijdig gronden beschikbaar te krijgen voor de realisering van door haar beoogde ruimtelijke doelen. Actief grondbeleid voert de provincie reeds jarenlang voor de aanleg van infrastructuur (wegen) en de handhaving en uitbreiding van natuurgebieden (ecologische hoofdstructuur). Relatief recente doelen waarvoor de provincie actief grondbeleid voert zijn de revitalisering van het landelijke gebied en het teruggeven van ruimte aan de rivieren. Ook het sluiten van overeenkomsten met grondeigenaren over bodemsanering wordt tot het actieve grondbeleid gerekend.

In 2010 heeft de provincie zich uit strategische overwegingen nadrukkelijker op de grondmarkt begeven. De provincie heeft een aantal aankoopkansen die zich voor hebben gedaan in het landelijk en stedelijk gebied benut in overleg met en draagvlak van de betrokken gemeenten, hierdoor is de grondportefeuille van het Ontwikkelbedrijf gegroeid. Op die manier kan er meer actief gestuurd worden gericht op de uitvoering van het ruimtelijk en economisch beleid.

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Ontwikkelbedrijf

Op 23 april 2010 is het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf vastgesteld. Volgens dit statuut (regel 3.6.1) is een voortgangsrapportage opgesteld, waarin de stand van zaken is opgenomen van elk door het Ontwikkelbedrijf in exploitatie genomen projecten van de anticiperende en strategische grondverwerving door het Ontwikkelbedrijf. In deze rapportage is een uiteenzetting gegeven van de bestedingen van het Ontwikkelbedrijf ten laste van zijn investeringskrediet (maximaal € 235 miljoen) en van de winsten, verliezen en risicovoorzieningen van het Ontwikkelbedrijf, ten gunste respectievelijk ten laste van de reserve grondbank, onderdeel grondbeleid/ontwikkelbedrijf (maximaal € 50 miljoen). De rapportage geeft tevens het Meerjarenperspectief van het Ontwikkelbedrijf aan als bedoeld in regel 3.4.1 van het Beheersstatuut. Daarom is het rapport als bijlage bij de provinciale begroting voor het jaar 2011 ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten.

Programma Landelijk Gebied; Ecologische hoofdstructuur, robuuste verbindingen

Het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied (2007-2013) is in 2010 de basis geweest voor de verwerving van gronden voor de ecologische hoofdstructuur en robuuste verbindingen. Begin 2010 is duidelijk geworden dat het beschikbare ILG grondverwervingsbudget voor de EHS 117 miljoen was benut. De redenen hiervoor zijn o.a. de actieve grondverwerving, hogere aankoopkosten dan de gecalculeerde normbedrag door het Rijk en de economische recessie. Om stagnatie van de te realiseren doelstelling te voorkomen is bij voorjaarsnota en najaarsbrief een extra investeringskrediet beschikbaar gesteld van 86 miljoen. Om deze extra provinciale middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten was de provincie genooddaakt in eerste instantie een algehele aankoopstop af te kondigen. De aankopen zijn vanaf dat moment gefocust op de lopende biedingen (via DLG) en 12 geprioriteerde projecten, waarbij ook de afweging is gemaakt om de ruilgronden en ruilbedrijven in bezit van DLG in te kunnen zetten.

Hiermede is in 2010 duidelijk een nieuwe koers ingezet. Daarnaast is inventarisatie gemaakt van de ruilgronden, objecten en ruilbedrijven (BBL bezit), die niet uitruikbaar zijn en is in 2010 een start gemaakt om deze te gaan vervreemden.

Overdiepse Polder

In 2010 is met vijf 'blijvers' een overeenkomst gesloten, zodat deze gaan terug bouwen op de nog aan te leggen terpen. De enige varkenshouder in het gebied gaat verplaatsen naar een bestaande locatie in één van de LOG's. De administratieve onteigeningsprocedure is afgerond. Indien noodzakelijk zal in 2011 de gerechtelijke onteigeningsprocedure voor de laatste 'dossiers' kunnen worden opgestart. De aannemer voor de aanleg van nieuwe dijk en terpen is geselecteerd en zal begin 2011 starten met de grondwerkzaamheden.

Infrastructuur

In het meerjaren investeringsprogramma infrastructuur, ruimte en transport MIRT wordt aangegeven welke infrastructurele projecten er zullen worden uitgevoerd. Bureau Vastgoed draagt in opdracht van de Directie Economie en Mobiliteit zorg voor de benodigde aankoop van gronden. Eind 2010 is door overprogrammering een tekort ontstaan op het budget grondverwerving infrastructurele werken. Dit tekort is in 2010 afgedekt via budgetruimte van begrotingsprogramma 02. Om over programmering in de toekomst te voorkomen zijn in 2010 voorbereidingen getroffen om maatregelen te gaan nemen als versoberen of eventueel volledig stopzetten van traces. Besluitvorming hierover zal in 2011 plaatsvinden. In 2010 heeft bureau Vastgoed voor € 8,8 miljoen aan grond verworven voor de wegvakken: N260, N261, N264, N277, N279, N283, N617, N639 en de N641. Deze aankopen zijn gefinancierd uit de algemene provinciale- en BDU middelen.

Stimulering Woningbouw

Om de effecten van de kredietcrisis op de woningbouwproductie (enigszins) te verzachten én bij te dragen aan het behoud van werkgelegenheid in de bouwsector heeft de Provincie Noord-Brabant in 2010 stimuleringsmaatregelen getroffen. Deze stimuleringen bestaan uit maatregelen gericht op de producenten (aanbieders van nieuwbouwwoningen) en op de consumenten (kopers van nieuwbouwwoningen). De producentenmaatregelen bestaan uit maatwerk per woningbouwproject. De toegepaste maatwerkoplossingen bestaan uit garantstellingen, (renteloze) leningen en het

Brabants Investeringsfonds. De inzet is er op gericht om de woningbouw zo snel mogelijk alsnog van start te laten gaan. Met deze inzet zullen 47 projecten worden vlotgetrokken. In totaal omvatten deze projecten ruim 3.650 woningen. Een belangrijk deel van deze woningen staat inmiddels ook al daadwerkelijk in aanbouw, de rest volgt in 2011. De 'vlotgetrokken projecten' zijn goed voor ruim 8.200 manjaren werkgelegenheid. Daarmee maken de vlotgetrokken projecten een substantieel deel (bijna 20%) uit van de nieuwbouwproductie in Brabant in de eerstkomende jaren 2011 en 2012.

De consumentenmaatregelen bestaan uit generieke stimuleringsmaatregelen gericht op het herstellen van het vertrouwen van de consumenten in de woningmarkt. Tot deze stimuleringsmaatregelen behoren de Brabantse woonlastenverzekering, de Brabantse waardebescherming, de Brabantse starterslening en de Brabantse verkoopgarantie. Met uitzondering van de Brabantse starterslening zijn de overige consumentenmaatregelen beëindigd.

De Brabantse starterslening loopt nog door tot 1 april 2011.

Aan de hand van de stand van zaken eind 2010 kan geconstateerd worden dat vooral de Brabantse starterslening en Brabantse verkoopgarantie een goede steun in de rug zijn geweest bij de aankoop van een nieuwbouwwoning. Er zijn inmiddels 1.100 startersleningen verstrekt en er zijn meer dan 1.250 aanvragen ingediend voor de Brabantse verkoopgarantie.

Deze aanvragen zullen naar verwachting leiden tot meer dan 800 af te geven garanties.

Grootschalige cultuurhistorische projecten

In 2010 is een Statenvoorstel geschreven voor de eerste tranche investeren van de Essentgelden (investeringsstrategie). Het project betreft het investeren in grote cultuur, met als doel deze toekomstbestendig her te bestemmen (zie ook programma 07.03). Door dit zorgvuldig en op een kwalitatief hoogwaardige manier te doen met middelen die revolverend worden ingezet, proberen we een bijdrage te leveren aan een aangenaam leef- en vestigingsklimaat van de Brabant Mozaïek. Eén van de domeinen van de Agenda van Brabant. Op 10 december 2010 is het Statenvoorstel aangenomen en besloten een krediet van € 61,5 miljoen vrij te maken voor investeringen in grote cultuurhistorische complexen.

Het beroep op de middelen uit de investeringsstrategie heeft in eerste instantie geen betrekking op concrete investeringen. Deze daadwerkelijke investeringen worden

gefinancierd uit bestaande middelen van het Ontwikkelbedrijf, waarbinnen maximaal € 60 miljoen beschikbaar is voor cultuurhistorische complexen. Dit krediet wordt ingezet binnen de voorwaarden van het beheersstatuut van het Ontwikkelbedrijf. Conform het beheersstatuut is een voorwaarde voor het kunnen inzetten van het investeringskrediet dat het voorcalculatorisch verlies – de onrendabele top - gedekt wordt vanuit een andere financieringsbron dan het Ontwikkelbedrijf. De gevraagde € 61,5 miljoen uit de investeringsstrategie zijn ter dekking van een vooraf berekende onrendabele top indien zich dat voordoet. In hoeverre ontwikkelrisico's zich ook feitelijk voordoen en de gelden

nodig zijn of revolverend blijken te zijn, wordt voor een belangrijk deel bepaald door de doorlooptijd en de daaraan gekoppelde renteverliezen. Het streven is uiteraard om waar mogelijk te komen tot een exploitatie waarbij de inkomsten de uitgaven volledig dekken. Ook zal er sprake zijn van eventuele verevening van de opbrengsten tussen de verschillende complexen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

		uitgaven	inkomsten
1. Ontwikkelbedrijf	aan- en verkoop grond en opstallen	10.309.327,09	771.694,90
		storting	onttrekking
	Storting en onttrekking grondbankreserve	113.992,00	337.539,21

Voor het ontwikkelbedrijf is een investeringskrediet van € 235 mln beschikbaar. De hieraan gekoppelde risicoreserve bedraagt € 47 mln.

In 2010 is voor € 10,3 mln geïnvesteerd in gronden en risicodragende participatie, waaronder AFC glastuinbouw, Joint venture Avoilanda en Streekrekening de Peel.

		uitgaven	inkomsten
2. RLG: EHS	ILG krediet	5.609.782,39	
	Provinciaal investeringskrediet € 21 mln	1.997.687,56	
	Provinciaal investeringskrediet € 86 mln	68.294.472,91	4.905.561,98

Naast het ILG krediet van € 127 mln en een investeringskrediet van € 21 mln is er in 2010 een extra investeringskrediet beschikbaar gesteld van € 86 mln.

		Uitgaven	Inkomsten
3. Projecten Infra	aan- en verkoop grond voor N 261	1.162.733,99	
	aan- en verkoop grond voor overige infra projecten	7.640.217,85	

Voor infrastructurele grondverwerving is een krediet gevoteerd van € 8,5 mln (€ 3,5 voor de N 261 BDU budget en € 5 mln voor overige infra projecten). De overschrijding op het budget voor overige infra structurele werken wordt in 2010 gedekt uit de onderuitputting op programma 02 van de begroting.

			Uitgaven	Inkomsten
4. Woningbouw	Algemene kosten	Externe dienstverlening	1.511.034,04	
		Communicatiekosten	351.527,98	
	Startersleningen	Bijdrage aan Stg. SVN	9.000.000,00	
	Woonlastenverzekering		4.096,53	
	Opkoopregeling		135.807.770,16	
	Maatwerk	Renteloze leningen	10.911.200,00	450.000,00
		Rentekosten	387.128,35	
		Garantiestellingen	29.348.033,00	
			Storting	Onttrekking
	Storting en onttrekking grondbankreserve			2.253.786,90

Voor de regelingen is een krediet gevoteerd van € 250 mln en een risicoreserve van € 50 mln.

Opkoopregeling: in 2010 is er voor de opkoopregeling voor een bedrag van ruim € 135 mln aan garanties toegezegd. Deze toezeggingen zijn, gelet op de regeling, in het dienstjaar 2012 als verplichting opgenomen.

Risicoreserve: de gemaakte kosten voor externe dienstverlening, communicatie, woonlastenverzekering en rentekosten van het maatwerk zijn in 2010 ten laste van de risicoreserve gebracht.

Paragraaf 9

Burgerjaarverslag

Paragraaf 9 Burgerjaarverslag

Portefeuillehouder:

CdK dr. W.B.H.J. van de Donk

Provinciale dienstverlening

(Tevens Burgerjaarverslag in de zin van art. 175, lid 2 van de Provinciewet)

Voorwoord

Vanaf het jaarverslag 2009 maakt het Burgerjaarverslag onder de titel "Provinciale dienstverlening" integraal deel uit van het provinciaal jaarverslag.

Op grond van de Provinciewet dien ik in het Burgerjaarverslag te rapporteren over de kwaliteit van:

- a. de provinciale dienstverlening;
- b. de procedures op het vlak van burgerparticipatie.

In het navolgende geef ik hieraan invulling door eerst in te gaan op relatiebeheer in het algemeen. Hierin geef ik een beeld van de acties en maatregelen die getroffen zijn om beter te voldoen aan de doelstellingen uit het provinciale dienstverleningshandvest. Vervolgens ga ik in op de wijze waarop wij maatschappelijke partners hebben betrokken bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken (betrokkenheid en participatie). Tenslotte rapporteer ik of en in hoeverre de provincie zich een betrouwbare partner toont, in die zin dat afspraken goed en tijdig worden nagekomen.

Uitgangspunt hiervoor zijn niet alleen de acties en maatregelen die de provincie zelf getroffen heeft en de indicatoren die de provincie zelf registreert. Periodiek wordt ook het oordeel van relaties gevraagd over diverse aspecten van het functioneren van de provinciale organisatie (relatietevredenheidsonderzoek). In 2010 heeft wederom een relatietevredenheidsonderzoek plaatsgevonden. Tevens wordt periodiek door een extern bureau de (kwaliteit van de) telefonische bereikbaarheid van de provinciale organisatie onderzocht. Een dergelijk onderzoek is in 2010 niet gehouden, maar zal in 2011 weer worden uitgevoerd.

Relatiebeheer

De afgelopen jaren is een forse stap gezet in het concernbreed organiseren van relatiebeheer met gemeenten. In 2010 is hieraan verder invulling gegeven. Een klein team van relatiebeheerders vormt het eerste aanspreekpunt voor gemeenten, zij adviseren het provinciebestuur en het management en zij hebben organisatiebreed overzicht in de account van gemeenten.

Door de relatiebeheerders is gesproken met de secretaris en/of het management van bijna alle gemeenten.

Vanuit het team van relatiebeheerders worden mijn werkbezoeken aan gemeenten – 17 in 2010 – inhoudelijk voorbereid. Tevens is ten behoeve van de provinciale organisatie een analyse gemaakt van de bestuursakkoorden van de gemeenten.

Behalve met gemeenten is ook de relatie met andere, specifieke doelgroepen aangehaald en/of op een meer structurele basis georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn:

- In samenwerking met de Vereniging van Brabantse Gemeenten en de Vereniging voor Bestuurskunde (Brabant) is een debatreeks over de kwaliteit van het openbaar bestuur in Noord-Brabant georganiseerd.
- Na de gemeenteraadsverkiezingen is een bijeenkomst georganiseerd voor de nieuwe raadsleden in Brabantse gemeenten.
- In 2010 zijn er drie bijeenkomsten geweest met agrarische adviesbureaus waarin de voortgang van de implementatie van de verordening stikstof is besproken en de werking van de verordening is uitgelegd.
- Op het terrein van verkeersveiligheid zijn diverse activiteiten, van congressen tot thema-bijeenkomsten met betrokken gemeenten of het onderwijsveld (zoals een dag voor alle verkeerswerkgroepen van 850 scholen die in het kader van Brabants VerkeersveiligheidsLabel actief zijn), georganiseerd. Tevens is actief in relatiebeheer geïnvesteerd met een jaarlijkse afsluiting van het Uitvoeringsprogramma in december.
- Op het terrein van Zorg en Welzijn is er structureel relatiebeheer met Bureau Jeugdzorg, de jeugdzorgaanbieders en met de steunfuncties/uitvoeringsorganisaties. In 2010 is geïnvesteerd in het opbouwen van het netwerk slimme zorg.

Om inzicht te hebben in de mate van klantgerichtheid voert de Provincie tweejaarlijks een relatietevredenheidsonderzoek uit. In het eind 2010 uitgevoerde onderzoek was de score 7,02 waarmee de begrotingsdoelstelling (minimaal score 7) gehaald is en de score licht gestegen is t.o.v. 2008 (6,8). Aanbevelingen en conclusies uit het onderzoek bieden een goede input om verdere verbetermaatregelen op te pakken. Ter verdere verbetering van de klantgerichtheid is begin 2011 gestart met een pilot voor één provinciebreed (telefonisch) concernloket "het Brabantloket".

Op het beleidsterrein Ecologie wordt binnen het ISO 9001 kwaliteitssysteem een continu klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Binnen dit onderzoek wordt de tevredenheid met de geleverde dienst/product, het dienstverleningsproces en de relatie met de provincie onderzocht. De gemiddelde tevredenheid ligt met een 7,6 in 2010 op hetzelfde niveau als in voorgaande jaren.

Ook op het gebied van sociale veiligheid voor fiets en openbaar vervoer is onderzoek gedaan. De waardering bedraagt 7,9 in 2009. Dit is boven de norm van 7,3. De cijfers voor 2010 zijn pas medio 2011 bekend. Het streefcijfer voor 2010 is 7,4.

Betrokkenheid/participatie

In 2010 zijn burgers en belangengroepen proactief betrokken bij diverse beleidsontwikkelings- en/of uitvoeringstrajecten om op die wijze draagvlak voor het beleid en de beleidsuitvoering te genereren

Een aantal voorbeelden zijn:

- De Agenda van Brabant is breed besproken met andere overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.
- Op het terrein van Afval- en Grondstoffenbeheer is in 2010 overleg met bestuurlijke partners in het MOLO-B (Milieu Overleg Lagere Overheden-Bestuur) gevoerd over het vormen van een risicofonds voor voormalige stortplaatsen. Tevens zijn een aantal (verplichte) informatieavonden en hoorzittingen georganiseerd in het kader van het VAMOS-onderzoek (Voortgezet en Actualiserend MonitoringsOnderzoek Stortplaatsen).
- Bij het onderzoek naar de wijze waarop de grondwaterkwaliteit bij winningen van levensmiddelen kan worden beschermd, wordt nauw samengewerkt met de Vereniging Industrierwater, de betrokken bedrijven en de gemeenten.

- Bij de voorbereidingen van bodemonderzoek en -sanering zijn diverse bijeenkomsten belegd met de buurtbewoners van de Jan Kruijsstraat e.o. in Bostel.
- Het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid 2010 (onderdeel van het Meerjarenprogramma -Verkeersveiligheid) is opgesteld in nauwe samenwerking met al onze partners en relaties zoals politiedistricten en gemeenten.
- Bij alle beleids- en/of uitvoeringsprojecten in de reconstructiegebieden zijn burgers / belangengroepen / doelgroepen betrokken. Sprekende voorbeelden zijn de integrale dorps- en ontwikkelingsplannen (IDOP's) die gemeenten hebben opgesteld om de leefbaarheid van dorpskernen te vergroten. Een ander voorbeeld betreft de integrale gebiedsplannen (IGP), waaronder bv. het IGP Velp in het reconstructiegebied Peel en Maas.
- Provinciale Staten hebben op 1 oktober 2010 de Structuurvisie ruimtelijke ordening vastgesteld. In het kader van de voorbereiding is een inspraakprocedure gevolgd waarbij tegen het ontwerp 220 reacties zijn ingekomen van maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers.
- Provinciale Staten hebben op 10 december 2010 de Wijzigingsregeling Verordening ruimte Noord-Brabant fase 1, intensieve veehouderij vastgesteld. In het kader van de voorbereiding is een inspraakprocedure gevolgd waarbij tegen het ontwerp 5 reacties zijn ingekomen.
- Provinciale Staten hebben op 17 december 2010 de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 vastgesteld. In het kader van de voorbereiding is een inspraakprocedure gevolgd waarbij tegen het ontwerp 298 reacties zijn ingekomen van maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers.
- Gedeputeerde Staten hebben op 5 oktober 2010 het ontwerp van de Structuurvisie ruimtelijke ordening, Deel D, Brainport Oost vastgesteld. In het kader van de inspraakprocedure zijn tegen het ontwerp 1300 reacties ingekomen van maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers. De definitieve besluitvorming vindt in het voorjaar van 2011 plaats.

Betrouwbaarheid/transparantie

Wanneer gekeken wordt naar de resultaten van het relatietevredenheidsonderzoek 2010 zijn er in de ogen van onze klanten op dit punt een aantal zaken die verbeterd kunnen worden.:

- diensten in één keer goed leveren;
- zaken binnen de gestelde termijn afdoen;

- eenduidige informatie verstrekken;
- klachten zorgvuldig behandelen;
- brieven snel beantwoorden.

In 2010 liepen reeds een aantal acties die moeten resulteren in een verbeterde klanttevredenheid op deze punten. Zo hebben wij het dienstverleningshandvest geactualiseerd, zodat onze eigen normen voor een tijdige en correcte afdoening van zaken nog beter aansluiten op de wensen die onze klanten hebben op dit gebied. Tegelijkertijd heeft de provinciale organisatie ter ondersteuning van digitaal werken en om de tijdige afdoening van zaken te kunnen monitoren in 2010 een nieuw documentmanagementsysteem ingevoerd. Deze maatregelen moeten ertoe leiden dat in de provinciale organisatie nog beter gestuurd kan worden op de verbeterpunten die uit het klantonderzoek 2010 naar voren zijn gekomen.

Deze maatregelen hebben wel als consequentie dat de wijze van rapportage over de kwaliteit van de provinciale dienstverlening zoals die in de afgelopen periode gehanteerd werd (in de Burgerjaarverslagen en vorig jaar in paragraaf 9 Burgerjaarverslag in de jaarstukken) veranderd is. De categorie burgerbrieven is hiermee komen te vervallen.

Afhandeling verzoeken om informatie

Verzoeken om informatie komen binnen en worden afgehandeld bij ons Servicecentrum.

Verzoeken om informatie	2010	2009	2008	2007
Aantal verzoeken om informatie	881	1.248	1.090	1.340
Binnen 1 week	96,5%	98,4%	98%	98%
Meer dan 1 week	3,5%	1,6%	2%	2%

Het (iets) lagere percentage afdoening binnen 1 week heeft veelal te maken met het feit dat informatie niet in 100 procent van de gevallen bij de provincie beschikbaar is en eerst bij derden opgevraagd moet worden.

Telefonische bereikbaarheid

Telefonische bereikbaarheid wordt sinds 2008 onder meer gemeten aan de hand van het aantal geslaagde contactpogingen. In 2010 is de telefonische bereikbaarheid niet gemeten, het onderzoek zal in 2011 wederom plaatsvinden.

Telefonische bereikbaarheid	2010	2009	2008	2007
Geslaagde contactpogingen	*	67%	61%	*

* Nieuwe indicator in 2008; over 2007 zijn geen gegevens beschikbaar. In 2010 heeft geen meting plaatsgevonden.

Afhandeling subsidies

Door het verstrekken van subsidies stimuleert de provincie positieve ontwikkelingen op de diverse beleidsterreinen. Er wordt bijvoorbeeld subsidie verstrekt aan projecten en initiatieven op het gebied van jeugdzorg, instandhouding van cultureel erfgoed, openbaar vervoer, verkeersveiligheid, bodemsanering en woningbouw.

Subsidies	2010	2009	2008	2007
Aantal af te handelen aanvragen	3.777	2.340	3.095	1.534
Binnen termijn	3.467 (92%)	2195 (94%)	2989 (97%)	1.428 (93%)
- afgehandeld	2303	1532	2536	1409
- in behandeling	1164	663	453	19
Buiten termijn	210 (8%)	145 (6%)	106 (3%)	105 (7%)
- afgehandeld	161	82	106	71
- in behandeling	149	63	0	34

* het grotere aantal subsidies t.o.v. voorgaande jaren wordt voor het overgrote deel verklaard door extra subsidies in 2010 i.v.m. het maatregelenpakket economische crisis (o.m. Brabantse verkoopgarantie).

Afhandeling van vergunningen, ontheffingen en goedkeurende verklaringen

Door het verlenen dan wel onthouden van vergunningen reguleert de provincie het doen en laten binnen de verschillende beleidsterreinen op individueel niveau. Vergunningen worden al dan niet verstrekt rond bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, geluidshinder, milieu, ontgrondingen, natuurbescherming en de Flora en Faunawet.

Vergunningen	2010	2009*	2008	2007
Aantal af te handelen aanvragen	1.607	9.467	3.183	2.835
Binnen termijn	1422 (88%)	9083 (96%)	2905 (91%)	2424 (86%)
- afgehandeld	1209	8765	2674	1998
- in behandeling	213	318	231	426
Buiten termijn	185 (12%)	384 (4%)	278 (9%)	411 (14%)
- afgehandeld	171	205	278	331
- in behandeling	14	179	0	80

* het grote aantal aanvragen in 2009 wordt veroorzaakt door de aanvragen verkeersbeheer die alleen in de cijfers over 2009 zijn opgenomen

Het lagere percentage binnen de termijn afgehandelde aanvragen hangt voor een belangrijk deel samen met het ontbreken van de aanvragen verkeersbeheer (in 2009 ca. 7.400 met een tijdige afhandeling van bijna 100%).

Afhandeling facturen

Tot en met 2010 is voor tijdige betaling van (correcte) facturen de norm van 30 kalenderdagen gehanteerd. In het gewijzigde dienstverleningshandvest is die norm aangescherpt tot 20 kalenderdagen. Voor 2010 wordt in onderstaand overzicht de realisatie voor beide normen gepresenteerd, om enerzijds de vergelijkbaarheid naar het verleden en anderzijds de vergelijkbaarheid naar de toekomst te borgen.

Facturen	2010/20	2010/30	2009	2008	2007
Aantal facturen	27.836	27.836	31.519	30.481	28.731
Betaald binnen de termijn	19.558 (70%)	23.753 (85%)	26.321 (84%)	23.470 (77%)	18.675 (65%)
Betaald buiten de termijn	8.278 (30%)	4.083 (15%)	5.198 (16%)	7.011 (23%)	10.056 (35%)

De gemiddelde betaaltermijn in 2010 is 20,4 dagen.

Afhandeling bezwaarschriften en administratieve beroepen

Het is mogelijk bezwaar te maken tegen door de provincie genomen besluiten. Daarnaast staat in een beperkt aantal gevallen de mogelijkheid open administratief beroep aan te tekenen tegen specifieke besluiten van gemeenten en waterschappen. De provincie Noord-Brabant werkt met een externe, onafhankelijke hoor- en adviescommissie (HAC).

Bij de afhandeling van bezwaarschriften past de provincie "mediation" toe, dat wil zeggen dat bij het in behandeling nemen van een bezwaarschrift eerst (telefonisch) contact met de bezwaarmaker wordt opgenomen. Deze aanpak is zo succesvol gebleken dat deze nu ook in het primair proces toegepast zal worden.

Bezwaar- en beroepschriften	2010	2009	2008	2007
Aantal af te handelen aanvragen	346	308	368	357
Binnen termijn	332 (96%)	276 (90%)	293 (80%)	312 (87%)
- afgehandeld	201	147	196	222
- in behandeling	131	129	97	90
Buiten termijn	14 (4%)	32 (10%)	75 (10%)	45 (13%)
- afgehandeld	12	21	71	25
- in behandeling	2	11	4	20

Conclusie

Het beeld is tweeledig.

Positief is dat de provinciale organisatie structureel werkt aan de kwaliteit van de dienstverlening. Nieuwe instrumenten worden ontwikkeld en vervolgens ook geïmplementeerd. Zo is een periodiek, concernbreed relatietevredenheidsonderzoek inmiddels ingeburgerd en vinden op diverse terreinen specifieke onderzoeken plaats. Er is een dienstverleningshandvest dat actueel wordt gehouden. Ter verdere verbetering van de klantgerichtheid is begin 2011 gestart met een pilot voor één provinciebreed (telefonisch) concernloket. Een nieuw document management systeem is ingevoerd om digitaal werken en digitale processen te ondersteunen; een eerste noodzakelijke stap om relaties op ieder moment een actueel inzicht te kunnen geven in het procesverloop van hun zaak. Tevens betrekken wij burgers en doelgroepen bij de totstandkoming en uitvoering van beleid. De voorbeelden die in de paragraaf Betrokkenheid/Participatie zijn genoemd betreffen slechts een kleine selectie.

Kortom, het instrumentarium en de continue ontwikkeling en verbetering van dat instrumentarium is op orde.

Tegelijkertijd blijkt echter dat het beschikbare instrumentarium niet altijd consequent wordt toegepast en dat het mede daardoor nog niet in alle gevallen tot de gewenste resultaten leidt. Zo is de telefonische bereikbaarheid in 2010 niet gemeten en laat de tijdige afdoening van subsidies en vergunningen ca. een geringe teruggang zien, zonder dat

daar specifieke oorzaken voor zijn aan te wijzen. Een consistente en consequente sturing op tijdige afdoening blijft een aandachtspunt.

Jaarrekening 2010

Jaarrekening 2010

Bedragen x € 1.000

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
01 Bestuur						
01.01 Provinciebestuur, CdK en griffie	8.112	7.559	6.646	373	674	566
01.03 Borging kwaliteit bestuursstructuur	53	9.275	4.091	0	0	0
01.04 Openbare orde en veiligheid	186	110	88	0	0	0
01.05 Brabantstad/Grote stedenbeleid	2.460	3.197	2.711	425	425	351
Apparaatskosten	10.316	10.316	10.316			
Totaal verschil Bestuur	21.126	30.456	23.852	798	1.099	918
02 Verkeer en vervoer						
02.90 Provinciaal Verkeers- en vervoersplan	8.113	11.233	8.321	1.100	4.626	2.539
02.01 Openbaar vervoer	134.912	140.783	124.750	121.383	126.267	118.145
02.02 Goederenvervoer	2.431	23.425	23.170	0	1.039	1.014
02.03 Autobereikbaarheid Brabantstad	38.921	70.405	66.935	28.242	32.395	26.588
02.04 Regionale bereikbaarheid: gebiedsgerichte aanpak	25.135	73.970	62.824	19.604	24.397	21.215
02.05 Regionale bereikbaarheid: Provinciale wegen/bouwen	42.321	85.584	78.132	11.586	10.600	3.297
02.06 Regionale bereikbaarheid: Provinciale wegen/onderhoud	26.836	54.952	55.981	741	1.475	1.750
02.07 OV-Netwerk Brabantstad	12.059	8.333	6.142	7.500	4.300	3.594
Apparaatskosten	27.850	27.850	27.206			
Totaal verschil Verkeer en vervoer	318.578	496.536	453.459	190.156	205.100	178.143
03 Water						
03.01 Water algemeen	4.474	1.975	686	0	173	81
03.02 Hoogwaterbescherming	4.234	25.405	24.691	398	149	228

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
03.03 Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting	11.612	8.418	7.043	2.425	3.563	2.419
03.04 Grondwaterkwantiteit	9.546	7.820	6.245	8.870	7.379	6.284
03.05 Waterkwaliteit	4.220	2.535	5.394	1.147	537	4.336
Apparaatskosten	6.604	6.604	6.354			
Totaal verschil Water	40.692	52.757	50.413	12.840	11.801	13.348
04 Milieu						
04.01 Ecologie algemeen	10.848	8.561	5.392	4.114	2.294	739
04.02 Fysieke veiligheid	4.531	7.368	6.581	4.234	6.810	6.354
04.03 Lucht/geluid/klimaat	9.940	12.465	11.427	6.516	6.814	6.657
04.04 Bodem	778	25.348	25.515	1.534	12.091	4.981
04.05 Landbouw	3.540	4.029	3.492	506	966	225
04.06 Afval- en grondstoffenbeheer	4.926	4.820	1.720	2.646	2.730	1.173
04.10 Handhaving	5.857	7.677	7.223	265	1.185	1.408
04.11 Proeftuinen	7.945	6.665	4.043	0	0	0
Apparaatskosten	35.567	35.793	32.846			
Totaal verschil Milieu	83.930	112.727	98.241	19.814	32.889	21.537
05 Natuur, bos en landschap						
05.01 Algemeen Natuur, bos en landschap	3.056	3.084	3.059	26	171	132
05.02 Natuur	57.226	125.107	71.978	38.106	26.083	22.969
05.03 Landschap	17.427	16.283	5.947	1.542	2.122	923
Apparaatskosten	9.153	9.153	8.752			
Totaal verschil Natuur, bos en landschap	86.861	153.627	89.736	39.675	28.376	24.023
06 Sociaal economische zaken						

Programmarekening		Lasten 2010			Baten 2010		
		vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
06.01	Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	17.000	10.433	8.270	0	0	0
06.02	Brabant bruist	15.263	15.869	10.869	984	1.249	1.249
06.03	Schone, slimme en concurrerende economie	15.438	11.329	11.544	538	729	972
06.04	Economie, algemeen en uitvoering	15.383	17.805	14.367	1.822	3.298	1.556
06.06	Europees beleid	7.557	10.551	40.928	3.010	3.113	29.361
	Apparaatskosten	5.431	5.431	6.082			
	Totaal verschil Soc.econ.zaken	76.070	71.418	92.060	6.354	8.389	33.138
07	Jeugd, cultuur en samenleving						
07.01	Zorg en welzijn	46.108	46.198	29.769	1.054	1.894	136
07.02	Jeugd	190.949	217.427	217.101	170.171	184.980	189.535
07.03	Cultuur en sport	65.166	79.780	77.525	338	398	429
07.04	Sociale en culturele ontwikkeling	9.502	5.443	5.907	0	0	0
	Apparaatskosten	12.961	12.961	13.460			
	Totaal verschil Soc.beleid, zorg en cultuur	324.687	361.810	343.763	171.562	187.271	190.100
08	Ruimtelijke ontwikkeling						
08.01	Ruimtelijke ontwikkeling	28.739	28.128	10.348	380	385	375
	Apparaatskosten	8.732	8.732	8.394			
	Totaal verschil ruimtelijke ontwikkeling	37.471	36.860	18.742	380	385	375
09	Revitalisering landelijk gebied						
09.01	Zonering landelijk gebied	40.618	17.107	16.554	14.624	7.068	8.267
09.02	Creëren van nieuwe landschappen	1.250	1.312	954	0	92	0
09.90	Regievoering	17.515	17.834	11.518	1.074	1.774	230

Programmarekening		Lasten 2010			Baten 2010		
		vóór wijz.	ná wijz.	realisatie	vóór wijz.	ná wijz.	realisatie
Apparaatskosten		10.257	10.257	9.566			
Totaal verschil Revitalisering		69.640	46.509	38.591	15.697	8.933	8.497
10 Wonen							
10.01	Subsidies en projecten	29.292	24.824	14.208	18.070	16.160	18.856
	Apparaatskosten	693	693	1.141			
	Totaal verschil Wonen	29.985	25.517	15.349	18.070	16.160	18.856
Algemeen financieel beleid							
	Algemene dekkingsmiddelen	35.400	60.526	71.079	498.835	545.283	579.540
	Stelposten	9.464	4.358	-411	0	0	0
	Onvoorzien	1.308	0	0			
		46.173	64.884	70.668	498.835	545.283	579.540
		1.135.214	1.453.100	1.294.875	974.182	1.045.687	1.068.474
Resultaat vóór bestemming		Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie	Verschil		
		-161.031	-407.412	-226.400	-181.012		
		Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie	Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie
	Stortingen in reserves	53.605	234.108	233.096			
	Onttrekkingen aan reserves				214.636	641.520	514.447
		1.188.818	1.687.207	1.527.971	1.188.818	1.687.207	1.582.921

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
	Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie			
Batig resultaat ná bestemming	0	0	54.950			

Toelichting programmarekening

Voor de toelichting op de programmarekening wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Specificatie van de bestede ILG Rijksbijdragen, uitgesplitst naar Dienst Landelijk Gebied en Dienst Regelingen

Met het Ministerie van LNV/ELI is in interprovinciaal verband afgesproken dat in de toelichting op de cijfers van de jaarrekening een specificatie van de bestede ILG-Rijksbijdragen wordt opgenomen.

Overzicht bestedingen ILG-middelen

2010	ILG rijksbudget		ILG provinciale co-financierings-budget	ILG POP budget	Totaal
	Lopende verplichtingen	Nieuwe verplichtingen			
Bestedingen DLG	13.299.353	4.093.876	62.171	0	17.455.400
Bestedingen DR		7.522.525		269.642	7.792.167
PNB regeling EHS*)		5.304.158			5.304.158
Bestedingen overig	0	21.400.289	9.293.662	-1.140.737	29.553.214
Totaal	13.299.353	38.320.847	9.355.833	-871.095	60.104.938

*) Deze uitgaven worden gefinancierd door het Groenfonds.

*) Deze uitgaven worden gefinancierd door het Groenfonds

De dekking van de provinciale cofinanciering is als volgt verantwoord:

Reserve ILG 6.127.460

Voorziening GWH	778.119
Reserve Essent Balansverkorting	<u>2.450.254</u>
	<u>9.355.833</u>

2009:	Ten laste van ILG budget		T.l.v. provinciale cofinanciering	ILG – POP budget	Totaal
	Lopende Verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	
Bestedingen DLG	18.652.872	1.764.371	2.028.230	787.044	23.232.517
Bestedingen DR		8.022.201		725.754	8.747.955
PNB regeling EHS*)		13.629.356			13.629.356
Bestedingen overig	282.510	12.323.750	6.261.495	428.240	19.295.995
Totaal	18.935.382	35.739.678	8.289.725	1.941.038	64.905.823

*) Deze uitgaven worden gefinancierd door het Groenfonds

In 2009 is door DLG voor € 39.562.220 aan EHS gronden gekocht die nog niet zijn doorgeleverd aan een “eindbeheerder” en dus nog niet als EHS zijn verantwoord. Het totaal aan grondwaarden op de balans komt daardoor op € 89.815.938 (2008:€ 50.253.718)

De dekking van de provinciale cofinanciering is als volgt verantwoord:

Reserve ILG	3.619.119
Voorziening GWH	598.677
Activering EHS / ViV	<u>4.075.368</u>
	<u>8.293.164</u>

Balans 2010			Bedragen x € 1.000		
Activa	per 31-12-10	per 31-12-09	Passiva	per 31-12-10	per 31-12-09
Vaste activa			Vaste passiva		
<u>Immaterieel</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	219.073	186.176	Algemene reserve	311.491	2.975.716
			Reserve essent	2.373.009	0
			Bestemmingsreserves	494.444	454.106
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief			Saldo ná bestemming	54.950	31.267
<u>Materieel</u>			<u>Voorzieningen</u>	17.294	20.206
Investeringen met economisch nut	51.574	46.811	<u>Vaste schulden</u>		
Inv.met maatschappelijk nut	289.859	281.818	Obligatieleningen		
<u>Financieel</u>			Onderhandse leningen van:		
Kapitaalverstrekkingen aan:			- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- deelnemingen	45.910	26.990	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.144	7.110
- gemeenschappelijke regelingen			- binnenlandse bedrijven		
- overige verbonden partijen			- overige binnenlandse sectoren		
Leningen aan:			- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
- deelnemingen	559.849	565.673			
- overige verbonden partijen		0			
- woningbouwcoöperaties	853	0			
Overige langlopende leningen	54.584	20.513	Door derden belegde gelden		
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd >= 1 jaar	2.038.456	1.302.706	Waarborgsommen	22	42
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	216.189			
Totaal vaste activa	3.260.157	2.646.876	Totaal vaste passiva	3.256.352	3.488.448
Vlottende activa			Vlottende passiva		
<u>Voorraden</u>			<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd <= 1 jaar</u>		
- grond- en hulpstoffen			- kasgeldleningen		
bouwgronden niet in exploitatie	119.258	53.043	- bank- en girosaldi		
bouwgronden in exploitatie	84.381	90.501	- overige schulden	79.033	112.924
gereed product en handelsgoederen	66	107			
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd <= 1 jaar</u>			Overlopende passiva		
- vorderingen op openbare lichamen	52.410	50.362	- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel	308.317	319.822
- verstrekte kasgeldleningen					
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	634	0	- Overige overlopende passiva	236.979	171.179
- overige vorderingen	25.684	41.925			
- overige uitzettingen	31.952	149.658			
<u>Liquide middelen</u>					
Kas-, bank- en girosaldi	48.164	835.548			
<u>Overlopende activa</u>	<u>257.975</u>	<u>224.352</u>			
Totaal vlottende activa	620.523	1.445.497	Totaal vlottende passiva	624.328	603.925
Totaal Activa	3.880.680	4.092.373	Totaal Passiva	3.880.680	4.092.373
			<i>borg- en garantstellingen</i>	<i>573.770</i>	<i>206.536</i>

Toelichting op de balans per 31 december 2010

Aansluiting met de balans in de jaarstukken 2009

In de balans per 31 december 2009 is onder overige uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar de belegging van de verkoopopbrengst Obragas opgenomen ad € 38,7 miljoen. Omdat voor deze belegging het buy and hold principe geldt is de rentetypische looptijd langer dan één jaar, waarmee een verschuiving optreedt in de balans van vlottende activa naar vaste activa. De vergelijkende cijfers 2009 in de balans 2010 zijn hiervoor aangepast.

In 2010 is besloten de geactiveerde investeringsbijdragen aan derden (bijdragen aan activa in eigendom van derden met een boekwaarde per 31 december 2009 van € 216,2 miljoen) volledig af te waarderen.

Algemeen

De bijlagen 1 t/m 7c bevatten specificaties van de in de balans opgenomen vaste activa en vaste passiva en maken als zodanig deel uit van deze toelichting op de balans. De vermelde bedragen in deze toelichting op de balans luiden in hele Euro's.

ACTIVA

Vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs c.q. de vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

				Bedragen in €
	Boekwaarde per 31 dec 09	Vermeerde- ringen in 2010	Afschrijving in 2010	Boekwaarde per 31 dec 10
Betaalde agio obligaties	186.175.727	53.028.268	20.131.089	219.072.906

De opbrengst van de verkoop Essent is onder andere uitgezet in obligaties.

De obligaties worden gewaardeerd tegen nominale waarde omdat ze aangehouden worden tot einde looptijd. Wat bij aankoop meer (of minder) wordt betaald wordt als agio (of disagio) geactiveerd en afgeschreven over de looptijd van de betreffende obligaties.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa: investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investeringen in mindering gebracht.

De afschrijvingstermijnen zijn in de 3^e Nota Kapitaaldienst uiteengezet en toegelicht in het in de bijlage 2 opgenomen overzicht.

Materiële vaste activa: investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs.

Overeenkomstig de door PS vastgestelde 3^e Nota Kapitaaldienst wordt op nieuwe investeringen in de wegensector extra afgeschreven.

Het verloop van de materiële vaste activa is opgenomen in de tabel op de volgende pagina.

	Bedragen in €				
	Boekwaarde per 31 dec '09	Investering in 2010	Afschrijving in 2010	Bijdragen van derden direct gerelateerd	Boekwaarde per 31 dec 10
<i><u>Economisch nut</u></i>					
Bedrijfsgebouwen	43.659.809	6.911.205	2.121.380	0	48.449.634
Vervoermiddelen	53.116	0	53.116	0	0
Machines, apparaten en installaties	2.066.680	555.050	376.445	0	2.245.285
Overige materiële vaste activa	1.031.237	0	152.417	0	878.820
	<u>46.810.842</u>	<u>7.466.255</u>	<u>2.703.358</u>	<u>0</u>	<u>51.573.739</u>
<i><u>Maatschappelijk nut</u></i>					
Gronden en terreinen	34.850.164	7.640.218	2.718.532	0	39.771.850
Grond, weg en waterbouwkundige werken	<u>246.968.017</u>	<u>24.679.673</u>	<u>21.561.010</u>	<u>0</u>	<u>250.086.679</u>
	<u>281.818.181</u>	<u>32.319.890</u>	<u>24.279.542</u>	<u>0</u>	<u>289.858.529</u>
Totaal	<u>328.629.023</u>	<u>39.786.145</u>	<u>26.982.900</u>	<u>0</u>	<u>341.432.268</u>

De investeringen 2010 zijn als volgt te specificeren:

<u>Investeringen 2010 met economisch nut</u>	<u>€</u>
<i><u>Bedrijfsgebouwen</u></i>	
Provinciehuis	252.827
Renovatie Noordbrabants Museum	6.468.819
Beveiliging	148.668
Steunpunten	40.891

<u>Investerings 2010 met economisch nut</u>	€
<i>Machines apparaten en installaties</i>	
Milieumeetwagens	219.324
Materieel Provinciale wegen	335.726
Totaal investeringen met economisch nut	<u>7.466.255</u>
<u>Investerings 2010 in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</u>	
<i>Gronden en terreinen</i>	
Grondverwerving	7.640.218
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>	
Dynamisch verkeersmanagement	183.104
Vorbereiding projecten	2.471.924
Verbeteren en bouwen	11.113.525
Infraprojecten in voorbereiding	1.325.376
Structurele werken	9.585.743
Tot.inv.openb.ruimte met mij nut	<u>32.319.890</u>
Tot. investeringen in materiële vaste activa	<u>39.786.145</u>

Voor een gedetailleerd overzicht van deze categorieën naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut wordt verwezen naar de bijlage 2.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstreking aan deelnemingen

Het verloop van de kapitaalverstreking aan deelnemingen is als volgt weer te geven:

	Bedragen in €			
	Boekwaarde per 31 dec 09	Investering in 2010	Aflossing/ afschrijving in 2010	Boekwaarde per 31 dec 10
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	26.989.578	26.425.159	7.504.612	45.910.125

* In 2010 is de lening van € 10.000.000 aan NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij omgezet in aandelen.

In 2010 is de deelneming BHB op basis van de voorlopige jaarcijfers van de Brabantse Herstructureringsmaatschappij afgewaardeerd met € 7.504.612.

Conform de uitgangspunten in de 3^e nota kapitaaldienst zijn de kapitaalverstrekkingen aan de deelnemingen pm gewaardeerd. Uitzondering hierop zijn de deelnemingen Agro en Co kapitaalfonds BV, BV Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen, NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Businesspark Aviolanda Holding BV, Verkoop vennootschap BV., CBL vennootschap BV., Vordering Enexis BV. en Claim Staat Vennootschap BV.

Deze zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Leningen aan deelnemingen

De leningen aan deelnemingen betreffen de leningen aan de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte, de rentedragende lening BOM en de vordering op Enexis. Ultimo 2009 en 2010 waren de standen van die leningen respectievelijk:

Leningen aan deelnemingen	Bedragen in €		
	boekwaarde per 31 dec 09	mutatie 2010	boekwaarde per 31 dec 10
Vordering Enexis	554.903.214	4.364	554.907.578
Ruimte voor ruimte	770.000	420.000	1.190.000
Rentedragende lening BOM*	10.000.000	-10.000.000	0
Lening BOM (spin-off)	0	3.751.863	3.751.863
Totaal leningen aan deelnemingen	565.673.214	-5.823.773	559.849.441

Op deze leningen is in 2010 niet afgelost.

*De rentedragende lening BOM is omgezet in kapitaalverstrekking aan de NV Brabantse OntwikkelingsMaatschappij.

Leningen aan woningbouwcoöperaties

In 2010 is voor een bedrag van € 852.884 aan energieleningen aan woning verhuurende partijen verstrekt.

Overige langlopende leningen

Het verloop van de overige langlopende geldleningen is als volgt:

Overige langlopende leningen	Boekwaarde per 31 dec 09	Verstrekt in 2010	aflossing in 2010	Boekwaarde per 31 dec 10
Studievoorschotten	78.402	0	948	77.455
Lening NV Monumentenfonds	4.000.000	0	0	4.000.000
Woningbouwproductie in kredietcrisis	10.605.000	19.860.464	450.000	30.015.464
Lening MKB-bedrijven	2.600.000	12.135.000	350.000	14.385.000
Crisisleningen monumenten	1.500.000	2.265.861	0	3.765.861
Lening Arriva	780.000	0	390.000	390.000
Lening Het Groene Woud	950.000	0	0	950.000
Energieleningen part.				
Woningeigenaren	0	1.000.000	0	1.000.000
	<u>20.513.402</u>	<u>35.261.325</u>	<u>1.190.948</u>	<u>54.583.780</u>

Het verloop van de verstrekte geldleningen is gedetailleerd opgenomen in bijlage 3b.

Overige uitzettingen met een looptijd groter of gelijk aan 1 jaar

De overige uitzettingen met een looptijd groter of gelijk aan 1 jaar betreffen:

- uitzettingen uit de verkoopopbrengst van Essent
- uitzettingen m.b.t. opbrengst verkoop obragas

a) Uitzettingen uit de verkoopopbrengst van Essent

Het gaat hierbij om obligaties die voldoen aan de volgende criteria:

- gerenommeerde financiële instellingen binnen het EURO gebied met minimaal een AAA-rating;
- Europese overheden (staatspapier) met minimaal een AAA-rating;
- financiële instellingen binnen het EURO gebied waarvoor Europese overheden een staatsgarantie hebben afgegeven waardoor de rating minimaal AAA bedraagt.

De verdeling van de obligaties over de landen en financiële instellingen is :

Nominale waarde obligaties ultimo 2010		
	€	percentage
Frankrijk	481.350.000	24,07%
Oostenrijk	454.000.000	22,70%
Nederland	447.200.000	22,36%
Rabobank Nederland	182.950.000	9,15%
Kredit für Wiederaufbau	126.000.000	6,30%
Bank Nederlandse gemeenten	124.600.000	6,23%
Finland	74.150.000	3,71%
Nederlandse waterschapsbank	66.500.000	3,33%
Duitsland	19.150.000	0,96%
SNS – bank	12.000.000	0,60%
ING – bank	6.000.000	0,30%
Fortis	5.850.000	0,29%
Totaal	<u>1.999.750.000</u>	<u>100,00%</u>

Het totaal van deze uitzettingen is verdeeld over twee portefeuilles te weten: de immunisatieportefeuille met nominale waarde € 1.658.600.000 en de investeringsportefeuille met nominale waarde € 341.150.000.

b) Uitzettingen uit de verkoopopbrengst van Obragas

De provincie Noord-Brabant heeft twee bedragen belegd in het Loyalis FS Rente Plus Fonds 1-3 jaar. In 2002 is de opbrengst van de verkoop aandelen Obragas à € 26,8 miljoen in het fonds belegd. Daarnaast heeft de provincie een deel van de vrijgevallen escrow inzake Obragas in 2006 belegd in het fonds. Inclusief herbelegd dividend uit het

Loyalis rente plusfonds gaat het per 31 december 2010 om een totaalbedrag van € 38,7 miljoen.

Bijdragen aan investeringen van derden

Bij de Voorjaarsnota 2010 is besloten de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden ineens af te schrijven.

Het verloop van deze activa is als volgt:

	Boekwaarde per 31 dec 09	Investering in 2010	Afschrijving in 2010	Boekwaarde per 31 dec 10
Bijdragen aan investeringen van derden	216.188.854	0	216.188.854	0

Voor een gedetailleerd overzicht van het verloop van de financiële activa wordt verwezen naar de bijlagen 3a, 3b en 3c.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden zijn als volgt te specificeren:

	31-dec-09	31-dec-10
Vorraden:		
Bouwgronden niet in exploitatie	53.042.961	119.257.797
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	90.501.483	84.380.809
Vorraden handelsgoederen	106.902	65.926
Totaal Vorraden	143.651.346	203.704.532

De voorraden gronden betreffen verworven grond in het kader van het provinciale ontwikkelbedrijf en de voorraad grond verworven door de Dienst Landelijk Gebied. De stijging ten opzichte van 2009 komt met name doordat er een extra investeringskrediet beschikbaar is gesteld voor het aankopen van natuurgronden in het kader van de EHS.

De voorraden gereed product en handelsgoederen betreft de voorraad gsm-toestellen en de voorraad personal computers van waaruit de provincie ieder jaar een deel van de computers ten behoeve van eigen personeel vervangt.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorziening wordt op peil gehouden door een jaarlijkse schatting van oninbaarheid.

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen onderscheiden zich in:

	31-dec-09	31-dec-10
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd ≤ 1 jaar</u>		
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
BTW	46.226.224	40.271.413
Debiteuren openbare lichamen	4.136.204	12.138.299
Rekening-courantverhoudingen		633.947
Totaal vorderingen openbare lichamen	50.362.428	53.043.659

De te vorderen BTW betreft onder meer terug te vorderen BTW inzake het BTW Compensatie Fonds en de vordering inzake de PPS/A59.

Overige vorderingen

	31-dec-09	31-dec-10
Vordering lopende verplichtingen		
ILG door DLG	36.287.314	22.931.111
Debiteuren algemeen	5.637.716	2.753.269
Totaal overige vorderingen	41.925.030	25.684.380

De cummulatie van vordering debiteuren openbare lichamen (€12.138.299) en debiteuren algemeen (€ 2.753.269) maakt dat er sprake is van een debiteurensaldo van € 14.891.568. Er is een voorziening voor dubieuze debiteuren getroffen van € 393.838.

Overige uitzettingen

	31-dec-09	31-dec-10
Gelden in deposito (kort)	130.409.707	10.119.933
Gelden in deposito RMB	19.248.556	21.831.581
<i>Totaal overige uitzettingen</i>	<i>149.658.263</i>	<i>31.951.514</i>

Het overschot aan liquide middelen (gelden in deposito kort) is uitgezet bij de ING Bank, en Rabobank. De reden van de afname t.o.v. 2009 is het gevolg van het inzetten van gelden in deposito om obligaties aan te kopen.

In 2008 hebben de provincie, de gemeenten Tilburg, Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Oosterhout en het ministerie van V&W de bestuursovereenkomst Quick Wins Regionaal Mobiliteitsfonds Brabantstad ondertekend. De stedelijke quick wins zijn maatregelen die een bijdrage leveren aan het oplossen van de bereikbaarheidsproblematiek. Het Regionaal Mobiliteitsfonds Brabantstad bedraagt per 31 december 2010 € 21.831.581. Zolang er nog geen beroep wordt gedaan op deze middelen worden de middelen in deposito's uitgezet.

Liquide middelen

Een nadere uitsplitsing van de liquide middelen is mogelijk door onderscheid te maken tussen liquide middelen van de provincie Noord-Brabant en liquide middelen die de provincie beheert inzake samenwerkingsverbanden. Een uitsplitsing geeft het volgende beeld:

	31-dec-09	31-dec-10
<u>Liquide middelen</u>		
Kas / Bank PNB	802.170.571	12.405.911
Rekening courant Groenfond		
ILG-middelen	22.455.488	22.910.360
Liquide middelen Stimulus	10.922.215	12.847.681
<i>Totaal liquide middelen</i>	<i>835.548.275</i>	<i>48.163.952</i>

Het saldo van de liquide middelen is afgenomen als het gevolg van het aankopen van obligaties. De kas-, bank- en girosaldi worden tegen nominale waarde op de balans opgenomen.

	2009	2010
Saldo rekening courant Groenfonds 01/01	21.723.165	22.455.488
Bij: Ontvangen voorschotten LNV ILG	48.328.666	46.892.031
Ontvangen rente -/- bankkosten	779.789	82.209
Af: Onttrekkingen ILG	-48.376.132	-46.519.369
Saldo rekening courant Groenfonds 31/12	<i>22.455.488</i>	<i>22.910.359</i>

Onttrekkingen ILG van gemaakte kosten in 2009 zijn pas in 2010 ten laste van het Groenfonds gebracht.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn onder te verdelen naar:

- Sloopvergoedingen
- Vooruitbetaalde bedragen
- Nog te ontvangen bedragen
- Overige overlopende activa

Overlopende activa	31-dec-09	31-dec-10
<i>Sloopvergoedingen</i>		
Sloopvergoedingen beëindiging veehouderijen	80.303.814	80.016.966
Sloopvergoedingen intensieve veehouderij	0	0
Vorderingen Ruimte voor Ruimte	8.892.129	12.907.228
<i>Subtotaal Sloopvergoedingen</i>	<i>89.195.942</i>	<i>92.924.193</i>
<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>		
Bij voorschot betaalde salarissen/bedragen	109.552	103.625
Uitbetaalde voorschotten DLG	907.248	4.524.519
Vooruitbetaald aan Stimulus	0	4.900.697
Vooruitbetaalde bedragen	26.424.590	37.518.472
<i>Subtotaal vooruitbetaalde bedragen</i>	<i>27.441.390</i>	<i>47.047.312</i>
<i>Nog te ontvangen bedragen</i>		
Nog te ontvangen bedragen Stimulus	8.329.316	4.868.334
Nog te ontvangen rente deposito PNB	1.937.586	364.811
Nog te ontvangen RMB Brabantstad	8.151.115	8.751.145
Nog te ontvangen rente Obligaties	47.413.254	66.057.180
N.t.o.v. rente deposito Regionaal Mobiliteitsfonds	28.114	61.581
N.t.o.v. rente netwerkbedrijf Enexis		6.591.341
Overige toekomstige vorderingen	17.981.351	19.731.609
Nog te ontvangen bedragen	22.139.481	9.792.960
<i>Subtotaal nog te ontvangen bedragen</i>	<i>105.980.217</i>	<i>116.218.961</i>
<i>Overige overlopende activa</i>	<i>1.734.238</i>	<i>1.784.617</i>
<i>Totaal overlopende activa</i>	<i>224.351.787</i>	<i>257.975.084</i>

Sloopvergoedingen

De sloopvergoedingen en de daarbij behorende rente tot een brutobedrag van € 99,3 mln in het kader van de Regeling Beëindiging Veehouderijen tweede tranche van de

regeling beëindiging veehouderijen worden tot de vorderingen gerekend. Op dit bedrag is het saldo van de Rbv eerste tranche (ultimo 2010: € 1,9 mln.) in mindering gebracht. Daarnaast is het uitgekeerde winstsaldo van de ORR (€ 1,9 mln) t/m 2010 verrekend.

Uiteraard is het bedrag dat is doorberekend aan de ORR en derden (inclusief rente: € 15,5 mln) in mindering gebracht, zodat per saldo € 80,0 mln resteert.

Ook is besloten dat in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling verbreed via de SOK2 600 kavels zullen worden ontwikkeld om de kosten terug te verdienen voor:

		Ultimo 2010
- Sanering van de MOB – complexen	(max. € 22,5 mln)	6.431.344 €
- Sloop overtollige bebouwing buitengebied	(max. € 9 mln)	548.838 €
- Sanering glastuinbouwbedrijven	(max. 13 mln)	3.554.917 €
- sloopkosten verplaatsing intensieve veehouderijen	(max 9,2 mln)	0 €
<i>Totaal</i>		<i>10.535.099 €</i>

Niet via de balans, maar wel kosten die via bovenstaande regeling moeten worden terugverdiend is een bedrag van € 2,8 miljoen voor de sanering van glastuinbouw (Glasnat).

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst 2 (SOK2) heeft de provincie met de overgebleven private partijen afspraken gemaakt om de betaalde sloopvergoedingen (+rentekosten) terug te verdienen in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling. In verband met gewijzigde afspraken in de SOK2 ten opzichte van eerste Samenwerkingsovereenkomst (SOK) van 2001 is er in mei 2005 een eerste uitgebreide risico - analyse opgesteld. Uit de in 2008 geactualiseerde versie bleek dat er een maximaal verlies was gecalculeerd van € 7 miljoen. Of te wel de kans is, op basis van de bijgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden, (nagenoeg) 100% dat er minder dan € 7 miljoen verlies zal worden gerealiseerd en de kans is zelfs aanzienlijk (95%) dat er

winst wordt gehaald. De in 2008 bijgestelde uitgangspunten komen overeen met de door Ruimte voor Ruimte (RvR) geformuleerde uitgangspunten die gehanteerd worden in de risicobenadering.

In 2010 is door RvR de risicoanalyse opnieuw geactualiseerd waarbij door de provincie is geconcludeerd dat herijking van de risico-analyse uit 2008 van de geactiveerde sloopvergoedingen niet aan de orde is.

PASSIVA**Vaste passiva**Eigen vermogen

Tot het eigen vermogen worden gerekend de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de jaarrekening.

Het verloop van het eigen vermogen in 2010 is als volgt:

	Saldo per 31 dec 09	Splitsing alg. reserve	Toevoeging in 2010	Onttrekking in 2010	Saldo per per 31 dec 2010
Algemene reserve	3.006.983.748	422.036.122	65.605.267	176.150.870	311.490.519
Reserve Essent		2.584.947.626	9.649.394	221.588.028	2.373.008.992
Bestemmingsreserves	454.105.970		157.968.258	117.630.713	494.443.516
Saldo jaarrek.2010					66.116.591
	<u>3.461.089.718</u>		<u>233.222.919</u>	<u>515.369.611</u>	<u>3.245.059.617</u>

*De reserve Essent is bij PS-besluit PS 60/10 van de algemene Reserve afgesplitst.

Het saldo van de algemene reserve per 31 december 2009 omvat ook het rekeningresultaat 2009 ad € 31,3 miljoen

Over de bestemming van het batig saldo van de jaarrekening 2010 ad € 66,1 miljoen besluiten PS bij het statenvoorstel tot vaststelling van de jaarstukken 2010.

Algemene reserve

De algemene reserve is opgedeeld in een aantal compartimenten, waarvan het verloop als volgt is weer te geven:

	Saldo per 31 dec 09	Toevoeging in 2010	Onttrekking in 2010	Saldo per 31 dec 2010
Algemene Reserve				
- genormeerd gedeelte	18.174.910	9.152	0	18.184.062
- overheveling	38.199.901	0	29.887.239	8.312.662
- doorgeschoven ruimte	114.593.200	0	86.715.411	27.877.789
- voorfinanciering	-11.420.486	4.512.750	0	-6.907.736
- Vinex	44.384	186.000	52.936	177.448
- Regionale structuurversterking	145.829.550	16.057.384	54.706.200	107.180.734
- Industrielawaai PWP	1.600.000	0	1.200.000	400.000
- Risicoreserve	107.808.999	12.045.644	3.589.084	116.265.559
- Reserve dividend Essent	7.205.663	32.794.337	0	40.000.000
	<u>422.036.122</u>	<u>65.605.267</u>	<u>176.150.870</u>	<u>311.490.519</u>

Genormeed gedeelte

Het genormeerde gedeelte van de algemene reserve ad € 18,2 miljoen is bedoeld als buffer voor de opvang van de bedrijfsrisico's zoals aangegeven in de paragraaf weerstandsvermogen. De omvang van de buffer dient conform de uitgangspunten in de derde nota kapitaaldienst 3% van de netto-omvang van de gewone dienst te bedragen.

Component overhevelingen

De algemene reserve fungeert als "tijdelijke stalling" van niet bestede middelen 2009 die conform besluitvorming moeten worden overgeheveld naar het jaar 2010 e.v.

Onderdeel doorgeschoven ruimte ad € 27,9 miljoen

Op basis van eerdere besluitvorming bij de financiële nota's in 2010 en voorgaande jaren is de extra begrotingsruimte tijdelijk in de algemene reserve gestald om die in de komende jaren weer in de begroting te kunnen inzetten.

Component voorfinanciering

De component voorfinanciering van de algemene reserve omvat de middelen van activiteiten op de meerjarenbegroting die in de tijd naar voren zijn gehaald. Met het naar voren halen in de tijd ontstaat in een later jaar ruimte op de begroting. Deze ruimte wordt gebruikt om de tijdelijke voorfinanciering via de Algemene Reserve te compenseren. De toevoegingen ad € 4,5 miljoen betreffen de eerder voorgefinancierde middelen voor het groene geleidingszone HSL en voor verplaatsing intensieve veehouderij.

Component regionale structuurversterking

Bij de behandeling van de begroting 2009 en Najaarsbrief 2008 hebben PS besloten tot de instelling van de component regionale structuurversterking. Dit onderdeel is bedoeld voor de cofinanciering van bovenlokale projecten die bijdragen aan de provinciale beleidsdoelen over de volle breedte van onze begroting en die anders niet of pas veel later gerealiseerd zouden kunnen worden. Hieronder vallen onder meer de uitwerking van de intentieovereenkomst Samen investeren in West-Brabant en de 2e tranche van de samenwerking met de B5. Vooralsnog is de reserve regionale structuurversterking als component van de algemene reserve ondergebracht in verband met het risico van overprogrammering dat bij de tranches van samen investeren wordt toegepast. De onttrekking ad € 54,7 miljoen betreft de gerealiseerde projecten voor Samen

Investeren en samenwerking met de B5.

Component Industrielawaai/PWP

De specifieke uitkering van het Rijk voor Industrielawaai is volledig verantwoord en afgewikkeld. De resterende middelen vallen daardoor vrij en zijn in de Algemene reserve gestald ten behoeve van aanwending voor het provinciaal waterplan.

Component risicoreserve

Bij de Voorjaarsnota 2004 is door Provinciale Staten de risicoreserve ingesteld om de beleidsrisico's (de risico's die uitdrukkelijk zijn aanvaard als consequenties van bepaald functioneel beleid en die in de toekomst kunnen leiden tot extra budgettair beslag) af te dekken. Een nadere toelichting op de risico's die via de risicoreserve worden afgedekt is opgenomen in paragraaf 4 weerstandsvermogen in de jaarstukken.

Component reserve dividend Essent

Bij de behandeling van de najaarsnota 1999 door PS is besloten tot de instelling van de dividendreserve Essent om de exploitatie van de provincie te behoeden voor eventuele schommelingen in de dividenduitkering van Essent. De voeding was zodanig dat met het geld in de dividendreserve de geraamde uitkering van één enkel jaar kon worden opgevangen ingeval de raming niet werd gerealiseerd. De opheffing van de reserve wordt betrokken in de verdere afwikkeling van de verkoop van de aandelen Essent.

Reserve Essent

In deze reserve die is gevormd uit de opbrengst van de verkoop aandelen Essent is in drie componenten opgedeeld.

Component Immunisatieportefeuille

Deze component heeft tot doel om eeuwigdurend jaarlijks de met de aandelenverkoop vervallen dividenduitkering van Essent te compenseren (zie ook de paragraaf Treasury).

Component Investeringsagenda

Deze component staat ten dienste van de investeringsstrategie van de Agenda van Brabant en moet op de juiste momenten de middelen genereren voor de uitvoering van de geplande investeringen (zie ook de paragraaf Treasury). Zodra de investeringsprojecten van de investeringsagenda een concrete invulling krijgen en afgerekend gaan worden met

deze component wordt deze component van de reserve Essent naar de categorie bestemmingsreserves overgebracht.

Bij de behandeling van de najaarsbrief 2010/begroting 2011 is aangegeven dat voor de investeringsagenda een bedrag van € 800 miljoen als uitgangspunt zal gelden.

Daarbij is uitgegaan van de volgende aannames:

- de verkoop van EPZ is uiterlijk 1 juli 2014 gerealiseerd;
- de escrow komt voor 50% tot uitkering;
- de herbeleggingsrente blijft constant;
- de investeringsuitgaven vinden gelijkmatig over de jaren plaats met ingang van 2012 t/m 2026.

Afwijkingen van deze veronderstellingen leiden ertoe dat mogelijk het niveau van € 800 miljoen niet of pas later wordt gerealiseerd.

Component Balansverkorting

Provinciale Staten hebben bij de Voorjaarsnota 2010 besloten tot volledige afwaardering van de geactiveerde investeringsbijdragen aan derden (waar geen provinciaal bezit tegenover staat, zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.

Rentetoevoeging aan reserves

Aan de reserve Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport wordt conform de uitgangspunten in de 3^e nota kapitaaldienst rente toegevoegd. In 2010 is op deze reserve € 610.932 aan rente bijgeschreven.

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van de algemene reserve en de bestemmingsreserves van de provincie is opgenomen in de bijlage 4.

Rekeningresultaat

De jaarrekening 2010 sluit met een batig saldo van € 66,1 miljoen na verwerking van de hierboven (in de tabel van het eigen vermogen) vermelde stortingen en onttrekkingen. De jaarrekening 2009 sloot met een batig saldo van € 31,3 miljoen, dat conform de bestendige gedragslijn is toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de daaraan ten

grondslag liggende verplichtingen c.q. de voorziene verliezen.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

Bedragen in €					
	Saldo per 31 dec 09	Toevoeging in 2010	Onttrekking in 2010	Vrijval in 2010	Saldo per 31 dec 2010
Voorzieningen	20.206.483	7.835.153	5.745.542	5.002.137	17.293.958

De aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht.

Uit de voorziening uitvoering WHP-2 is een bedrag van € 5.002.137 vrijgevallen.

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van de voorzieningen van de provincie is opgenomen in de bijlage 5.

N.B. In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze Verkoop Vennootschap BV, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten één of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: in escrow zal worden gestort). Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties. Het provinciaal aandeel is als onderdeel van de verkoopopbrengst Essent in de voorziening Escrow gestort. In de balans van de provincie is de voorziening gesaldeerd met de vordering miljoen op de Verkoop Vennootschap BV.

Vaste schulden

De vaste schulden, schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de aflossingen.

Het verloop van de vaste schulden is als volgt:

Bedragen in €

	Saldo per per 31 dec 09	Vermeerde- ringen in 2010	Aflossingen in 2010	Saldo per 31 dec 2010
Onderhandse leningen van				
binnenlandse				
- pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0	0	0
binnenlandse banken				
- en overige financiële instellingen	7.109.919	0	1.966.320	5.143.599
Waarborgsommen	41.583		19.750	21.833
Totaal	7.151.502	0	1.986.070	5.165.432

De totale rentelast voor de vaste schulden in 2010 bedraagt € 289.467.

In 2010 hebben geen vervroegde aflossingen plaatsgevonden.

Een gedetailleerd overzicht van de vaste schulden is opgenomen in de bijlage 6.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schuld met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De netto vlottende schulden zijn onder te verdelen in

- Crediteuren;
- Af te dragen BTW
- Projectgelden
- Overige vlottende schulden

<i>Vlottende schulden</i>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Crediteuren</i>	76.535.928	39.912.910
<i>Af te dragen BTW</i>	2.637.820	168.090

Projecten

<i>Vlottende schulden</i>	31-dec-09	31-dec-10
Tijdelijke groundbank Nationaal Grondfonds	-279.191	-280.219
Nog te betalen projectkosten stimulus	0	12.527.241
Lopende verplichtingen ILG door DLG	36.287.314	22.931.111
<i>Subtotaal projecten</i>	36.008.123	35.178.133
<i>Overige vlottende schulden</i>		
Vooruitontvangen bedragen	-2.363.113	3.773.369
I.O.G. info	105.000	0
Overige vlottende schuld	241	202
<i>Subtotaal overige vlottende schulden</i>	-2.257.871	3.773.571
<i>Totaal vlottende schulden</i>	112.924.000	79.032.704

Het crediteurensaldo ultimo 2010 bedroeg € 39.912.910. Van dit bedrag is per 22 februari 2011 een bedrag betaald van € 38.893.967.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn nader te specificeren als:

<i>Overlopende passiva</i>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Afdrachten salarissen</i>	6.158.835	6.156.504
<i>Voorschotbedragen van overheidslichamen met specifiek bestedingsdoel</i>	319.821.646	308.316.537
<i>Nog te betalen rente</i>	319.815	243.133
<i>Projecten</i>		
Te ontvangen/ontvangen voorschot ILG	56.095.247	60.383.374
Bijdragen Stimulus	15.991.291	4.932.550
Nog te betalen RMB Brabantstad	30.510.158	31.830.977

<i>Overlopende passiva</i>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Subtotaal Projecten</i>	102.596.696	97.146.901
<i>Nog te betalen bedragen</i>	5.235.638	11.017.847
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	2.328.165	64.905.854
<i>Nog te betalen subsidies</i>	54.540.151	57.508.454
<i>Totaal overlopende passiva</i>	491.000.945	545.295.230

De voorschotbedragen van overheidslichamen met specifiek bestedingsdoel zijn nader gespecificeerd opgenomen in de bijlage 5a.

In het kader van de deregulering en de administratieve lastenverlichting heeft de provincie met betrekking tot de subsidieverlening bepaald dat subsidieontvangers slechts één keer per jaar verantwoording behoeven af te leggen over de besteding. Indien een afzonderlijke aanvraag tot subsidievaststelling is voorgeschreven moet deze uiterlijk drie maanden na afloop van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, dan wel binnen drie maanden na afloop van het jaar waarvoor subsidie is verleend, bij Gedeputeerde Staten zijn ingediend. Indien verantwoording plaatsvindt door middel van een accountantsverklaring bij de jaarrekening geldt hiervoor een termijn van 5 maanden. Daarnaast is in de Algemene Subsidie Verordening opgenomen dat de subsidieontvanger Gedeputeerde Staten onverwijld in kennis stelt van stagnatie of wijzigingen in de uitvoering óf andere feiten waardoor de uitvoering in gevaar komt, wordt vertraagd of versneld en dat voor 31 januari van het volgende jaar een verzoek wordt ingediend om prestaties door te schuiven. De ervaring is dat naar aanleiding van de verantwoordingen de totale som van de definitieve subsidietoekenningen lager uitvalt dan van de voorlopige subsidietoekenningen. De post overlopende nog te betalen subsidies per ultimo boekjaar is gebaseerd op de voorlopige subsidietoekenningen. Als gevolg van de gekozen verantwoordingssystematiek bestaat er op balansdatum derhalve een onzekerheid ten aanzien van de exacte hoogte van deze nog te betalen subsidies en de subsidies die 100% worden bevoorschot.

Verleende garanties en waarborgen

Borg- en garantstellingen

Buiten de balanstelling zijn de bedragen aan borgstellingen en garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen opgenomen waarvan de specificatie als volgt is weer te geven:

	Bedragen in €	
	saldo per 31 dec 2009	saldo per 31 dec 2010
Gewaarborgde geldleningen aan gezondheidsinstellingen	10.094.643	3.600.609
Gem.gewaarborgde geldleningen groenfonds	15.720.537	16.310.037
Garanties maatregelenpakket economische crisis	38.443.033	383.255.803
Overige garanties	142.277.486	170.603.058
Totaal	206.535.699	573.769.507

Gewaarborgde geldleningen aan gezondheidsinstellingen

De gewaarborgde geldleningen aan instellingen in de gezondheidszorg zijn afgegeven sinds ca 1960 tot ca 1985. In 1999 is het Waarborgfonds voor de zorgsector opgericht met als doel borg te staan voor geldleningen van deelnemende zorginstellingen. Het beleid van de provincie is erop gericht om de waarborgen zoveel mogelijk door het WFZ te laten overnemen. Van de per 1 januari gewaarborgde geldleningen aan instellingen in de gezondheidszorg is in 2010 tot een totaalbedrag van € 4,8 miljoen overgedragen

aan het WFZ. Ultimo 2010 resteert voor Noord-Brabant nog een bedrag van € 3,6 miljoen aan gewaarborgde geldleningen.

Gemeenschappelijk gewaarborgde geldleningen groenfonds

Samen met de overige provincies heeft Noord Brabant ultimo 2010 leningen aan het Nationaal Groenfonds gewaarborgd tot een totaalbedrag van € 124,5 miljoen. Het aandeel van Noord-Brabant daarin is 13,1% ofwel € 16,3 miljoen.

Garanties maatregelenpakket economische crisis

Voor de aanpak van de economische crisis is in totaal € 425 miljoen beschikbaar. Hiervan is ultimo 2010 € 218,1 miljoen ingezet voor een reeks van maatregelen variërend van stimulering woningbouw tot instelling van een innovatiefonds voor het Midden- en kleinbedrijf (zie de eindrapportage aanpak krediercrisis die in februari 2011 in de commissie EMG heeft voorgelegd met stuknummer EMG-1148). Daarnaast zijn in dit kader garanties verstrekt voor de woningbouw m.b.t. de zogenaamde opkoopregeling en overige garantiestellingen woningbouw. Ultimo 2010 bedroegen deze verstrekte garanties (zie ook het overzicht in de paragraaf grondbeleid) een bedrag van respectievelijk € 135,8 miljoen (opkoopregeling) en € 29,3 miljoen (maatwerk garantiestellingen)

Overige garanties

De provincie heeft voorts garanties verstrekt aan het Industrie- en Havenschap Moerdijk, het ministerie van LNV, Tuinbouw-ontwikkelingsmaatschappij, gemeente Helmond, het Nationaal groenfonds, de gemeenten Landerd, Mill-St Hubert en Grave, regionaal bedrijventerrein land van Heusden en Altena en projectvestiging glastuinbouw Deurne.

De gewaarborgde geldleningen, de gemeenschappelijk gewaarborgde geldleningen en de afgegeven garanties zijn gespecificeerd opgenomen in de bijlagen 7a, 7b en 7c.

Niet uit de balans blijvende gerelateerde rechten en verplichtingen

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen – rekening 2010

Vakantiegeld

Het vakantiegeld wordt in de exploitatie verantwoord voor zover dat daadwerkelijk is uitbetaald. Uitbetaling geschiedt in de maand mei, zodat aan het eind van het jaar een

verplichting ontstaat van 7 maanden vakantiegeld. Dat komt neer op een totaalbedrag van bijna € 3 miljoen.

Deze verplichting is elk jaar per ultimo boekjaar aanwezig. Zonder rekening te houden met salarisstijgingen, CAO-wijzigingen en wijzigingen in de omvang van het personeelsbestand ziet de meerjarige verplichting er als volgt uit:

X € 1.000	2010>2011	2011>2012	2012>2013	2013>2014	2014>2015
Vakantiegeld	2.985	2.985	2.985	2.985	2.985

Wachtgelden en aanvullende uitkeringen aan vml. personeel

De wachtgelduitkeringen worden structureel in de begroting opgenomen. Op basis van de situatie per ultimo 2010, moet voor 2011 rekening worden gehouden met een totaal volume van ca. € 187.000, waarvan ca. € 141.000 voor de provinciale organisatie en ca. € 45.500 voor de oud-medewerkers van het ETIN.

De meerjarige verwachting van deze verplichtingen is als volgt (excl. indexering):

X € 1.000	2011	2012	2013	2014	2015
Wachtgelden	187	157	145	74	42

De verplichtingen nemen in de loop van komende jaren af, als gevolg van beëindiging/afloop van bepaalde verplichtingen.

Sociale uitkeringen (werkloosheid en suppletie)

Sinds 2001 is ingeval van werkloosheid ook voor ambtenaren de WW van toepassing.

De kosten van de uitkeringen en arbeidsrechtelijke aanvullingen, alsmede uitvoeringskosten van de bovenwettelijke WW brengen de uitkeringsorganisaties (UWV en Loyalis) maandelijks bij de provincie in rekening. Deze kosten worden structureel in de begroting opgenomen.

Voor 2011 wordt rekening gehouden met een totaal volume van ca. € 164.000

Deze verplichtingen zijn meerjarig als volgt weer te geven:

X € 1.000	2011	2012	2013	2014	2015
uitkeringen	164	164	164	164	164
uitvoeringskosten	5	5	5	5	5

Vroegpensioen (FPU, 57+ en suppletie)

Tot en met 2005 konden medewerkers met vervroegd met pensioen, de zgn. FPU. O.g.v. de regeling "FPU Provincies" komt een deel van de kosten ten laste van de provincie.

Daarnaast is eind 2005 door 120 ambtenaren gebruik gemaakt van de zgn. "57+"-regeling.

Omdat de FPU-regeling m.i.v. 2006 is vervallen, kunnen er geen nieuwe verplichtingen meer bijkomen, en nemen de lasten de komende jaren af, in 2016 tot 'nul'.

Voor 2011 worden de totale kosten hiervan geraamd op € 1.929.000. De (aflopende) meerjarige verplichtingen zijn als volgt weer te geven:

X € 1.000	2011	2012	2013	2014	2015
FPU	473	317	159	132	90
suppletie (incl. opbouw pens.premie)	1.440	1.100	740	19	19
uitvoeringskosten ABP	16	11	7	3	2

de balans van de provincie opgenomen. Ultimo maart 2011 valt hiervan een bedrag van € 80 miljoen vrij. Dit bedrag zal in 2011 conform eerdere besluitvorming worden toegevoegd aan de reserve Essent-investeringsagenda.

Overige niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Schadeprocedures

De provincie heeft tot een totaalbedrag van € 10,8 miljoen aan schadeclaims ontvangen.

De hoogste claim betreft een bedrag van € 9,2 miljoen waarvoor een gerechtelijke procedure loopt en waarbij bij eventuele toewijzing door de rechter, het bedrag conform afspraak met het Ministerie van VROM volledig voor rekening van dit Ministerie komt.

Kunstbezit

De provincie bezit een aantal kunstwerken die niet op de balans zijn opgenomen. De verzekerde waarde van deze kunstwerken bedraagt € 5,3 miljoen.

Gebeurtenissen ná balansdatum

Gedeeltelijke vrijval Escrow

In het kader van de transactie met RWE bij de verkoop van Essent hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop overgedragen aan de Verkoop Vennootschap B.V., die vanaf het moment van oprichting aansprakelijk is. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in escrow zal worden gestort). Het provinciaal aandeel in deze escrow is als voorziening op

Bijlagen bij de jaarstukken 2010 (26/11)

Inhoud	Blz.
Specificaties vaste activa en vaste passiva	
1 Immateriële vaste activa	2
2 Materiële vaste activa	4
3 Financiële vaste activa	
a Deelnemingen	6
b Verstrekte geldleningen	8
c Overige Financiële vaste activa	10
4 Reserves	12
5 Voorzieningen	19
5a Transitoria inzake uitkeringen van het Rijk en EU	21
6 Vaste schulden	22
7 Borg- en garantstellingen	
a Gewaarborgde geldleningen	23
b Gemeenschappelijk gewaarborgde geldleningen	24
c Garanties	25
Overige bijlagen	
8 Kostenverdeelstaat	28
9 Overzicht van de incidentele lasten en baten	33
10 Modelstaten A en B bij paragraaf treasury	46
11 Toelichting begrotingsrechtmatigheid	51
12 SiSa bijlage doeluitkeringen	52
- Investing stedelijke vernieuwing ISV (C7)	
- Verzameluitkering VROM (E5)	
- Programma externe veiligheid (E9)	
- Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (E11)	
- Brede doeluitkering verkeer en vervoer (E27)	
- Regionale mobiliteitsfondsen (E28)	
- Leren voor duurzame ontwikkeling (F15)	
- Doeluitkering Jeugdzorg (H8)	

In dit bijlagenboek bij de jaarstukken 2010 zijn de bedragen vermeld in hele Euro's.

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Oorspr.bedrag vd investering aan het begin v/h dienstjaar	Vermeerderingen/ verminderingen in het dienstjaar	Oorspr.bedrag vd investering aan het einde v/h dienstjaar	Totaal van de afschrijvingen begin v/h dienstjaar	Methode van de afschrijving	*
Agio op obligaties	187.662.800	53.028.268	240.691.068	1.487.073	Looptijd obligaties	L
	187.662.800	53.028.268	240.691.068			

*afschrijvingsmethode

A=annuitair

L=lineair

Immateriële vaste activa

bijlage 1

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2010	Totaal van de afschrijvingen in 2010	Afschrijvingen	Boekwaarde per 31 dec 2010	Toegerekende rentelasten
Agio op obligaties	186.175.727	20.131.089		219.072.906	0
	186.175.727	20.131.089	0	219.072.906	0

*afschrijvingsmethode

A=annuitair

L=lineair

Verloop van de materiële vaste activa

bijlage 2

Omschrijving	Oorspr.bedrag vd investering aan het begin v/h dienstjaar	Vermeerderingen/ verminderingen in het dienstjaar	Oorspr.bedrag vd investering aan het einde v/h dienstjaar	Totaal van de afschrijvingen begin v/h dienstjaar	Methode van de afschrijving	*
<u>Investerings met economisch nut</u>						
<u>Gronden en terreinen</u>						
<u>Bedrijfsgebouwen</u>						
Provinciehuis	80.103.118	252.827	80.355.945	43.374.915	20 jaar	L
Renovatie Noordbrabants Museum	3.587.032	6.468.819	10.055.852	225.873	25 jaar	L
Beveiliging	2.294.671	148.668	2.443.339	593.087	10 jaar	L
Steunpunten	4.544.076	40.891	4.584.966	4.544.076	20 jaar	L
Waterstraat 16-18	2.396.141		2.396.141	527.277	25 jaar/5,50%	A
<u>Vervoermiddelen</u>						
Motorschip muskusrattenbestrijding	149.927		149.927	96.811	25 jaar/6,00%	A
<u>Machines apparaten en installaties</u>						
Milieumeetwagens	848.625	219.324	1.067.949	562.757	10/15 jaar	L
Brandweerauto	63.957		63.957	25.583	15 jaar	L
Kantoorinnovatie	908.065		908.065	246.477	10 jaar	L
Arbo	1.016.643		1.016.643	509.097	10 jaar	L
Materieel Provinciale wegen	597.455	335.726	933.181	24.151	15 jaar	L
<u>Overige materiële vaste activa</u>						
Meubilair	2.220.392		2.220.392	1.189.155	Diverse	L
Totaal investeringen met economisch nut		7.466.255				
<u>Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</u>						
<u>Gronden en terreinen</u>						
Grondverwerving	47.195.666	7.640.218	54.835.884	12.345.502	15 jaar	L
<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>						
Benutten (DVM)	9.699.999	183.104	9.883.103	2.159.200	15 jaar	L
Uit te voeren projecten	9.662.140		9.662.140	6.296.883	20 jaar/7,75%	A
Voorbereiding projecten	40.961.240	2.471.924	43.433.164	9.097.181	15 jaar	L
Verbeteren en bouwen	179.626.768	11.113.525	190.740.293	46.071.899	15 jaar	L
DVM Brabantstad	1.015.770		1.015.770	23.864	15 jaar	L
Infraprojecten in voorbereiding	2.466.134	1.325.376	3.791.510	47.270	15 jaar	L
Vervangingsinvestering (SO)	97.575.168	9.585.743	107.160.911	39.025.922	15 jaar	L
Monitoring meetnet	543.972		543.972	141.489	20 jaar/7,75%	A
Secundaire wegen	338.977.010		338.977.010	337.271.283	20 jaar/7,75%	A
Tertiaire wegen	154.771.491		154.771.491	153.587.132	20 jaar/7,75%	A
Quartaire wegen	10.903.993		10.903.993	9.228.740	20 jaar/7,75%	A
Overige wegen	11.772.619		11.772.619	8.057.426	20 jaar/7,75%	A
<u>Overige materiële vaste activa</u>						
Tot.inv.openb.ruimte met mij nut	1.003.902.074	32.319.890	1.043.688.219			
Totaal materiële vaste activa		39.786.145				

* afschrijvingsmethode

A=annuitair

L=lineair

G=geen afschrijving

Verloop van de materiële vaste activa

bijlage 2

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2010	Totaal van de afschrijvingen in 2010	Afwaardering wegens duur- zame waarde- vermindering	Bijdragen van derden direct gerelateerd	Boekwaarde per 31 dec 2010	Toegerekende rentelasten
<u>Investerings met economisch nut</u>						
<u>Gronden en terreinen</u>						
<u>Bedrijfsgebouwen</u>						
Provinciehuis	36.728.203	1.656.832			35.324.198	1.758.079
Renovatie Noordbrabants Museum	3.361.159	118.347			9.711.631	318.976
Beveiliging	1.701.584	229.467			1.620.784	81.066
Steunpunten	0	40.891			0	0
Waterstraat 16-18	1.868.864	75.843			1.793.021	89.350
<u>Vervoermiddelen</u>						
Motorschip muskusrattenbestrijding	53.116	53.116			0	1.296
<u>Machines apparaten en installaties</u>						
Milieumeetwagens	285.868	166.943			338.249	15.228
Brandweerauto	38.374	4.264			34.110	1.769
Kantoorinnovatie	661.588	51.454			610.135	31.030
Arbo	507.546	106.220			401.326	22.176
Materieel Provinciale wegen	573.304	47.564			861.466	35.008
<u>Overige materiële vaste activa</u>						
Meubilair	1.031.237	152.417			878.820	46.605
Totaal investeringen met economisch nut	46.810.842	2.703.358			51.573.739	2.400.584
<u>Investerings in de openbare ruimte met n</u>						
<u>Gronden en terreinen</u>						
Grondverwerving	34.850.164	2.718.532			39.771.850	1.820.777
<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>						
Benutten (DVM)	7.540.799	543.894			7.180.009	359.188
Uit te voeren projecten	3.365.257	698.563			2.666.694	147.180
Voorbereiding projecten	31.864.060	2.355.493			31.980.491	1.557.807
Verbeteren en bouwen	133.554.869	9.670.193			134.998.201	6.552.695
DVM Brabantstad	991.906	67.718			924.188	46.753
Infrastructuren in voorbereiding	2.418.864	164.409			3.579.831	146.368
Vervangingsinvestering (SO)	58.549.246	5.039.770			63.095.219	2.968.125
Monitoring meetnet	402.483	23.186			379.298	19.075
Secundaire wegen	1.705.727	1.247.479			458.248	52.801
Tertiaire wegen	1.184.359	758.749			425.610	39.283
Quartaire wegen	1.675.253	305.166			1.370.087	74.306
Overige wegen	3.715.193	686.391			3.028.802	164.553
<u>Overige materiële vaste activa</u>						
Tot.inv.openb.ruimte met mij nut	281.818.181	24.279.542			289.858.529	13.948.912
Totaal materiële vaste activa	328.629.023	26.982.900			341.432.268	16.349.496

* afschrijvingsmethode

A=annuitair

L=lineair

G=geen afschrijving

Deelnemingen/aandelen

bijlage 3a

Omschrijving	Waarde op 1 januari 2010			Vermeerderingen/ Verminderingen 2010			Waarde op 31 december 2010		
	Nominiaal	Agio	Gestort	Nominiaal	Agio	Gestort	Nominiaal	Agio	Gestort
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)	100.000		100.000				100.000	0	100.000
NV Waterschapsbank (NW8)	22.195		8.395				22.195	0	8.395
Enexis Holding N.V.	46.143.962		46.143.962	334		334	46.144.296	0	46.144.296
CBL Vennootschap B.V.	6.166		6.166	4		4	6.170	0	6.170
Vordering Enexis B.V.	6.166		6.166	4		4	6.170	0	6.170
Verkoop Vennootschap B.V.	6.166		6.166	4		4	6.170	0	6.170
Publiek belang elektriciteitsproductie B.V.	PM		PM				PM	0	PM
Claim Staat Vennootschap B.V.	6.166		6.166	4		4	6.170	0	6.170
Altiro Holding N.V.	PM		PM				PM	0	PM
NV Brabant Water	87.732		87.732				87.732	0	87.732
NV Delta Nuisbedrijf	3.630		3.630				3.630	0	3.630
BV Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant	2.400		2.400	-2.400		-2.400	0	0	0
NV Eindhoven Airport	1.111.762		555.881				1.111.762	0	555.881
NV Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM)	7.105.744		7.105.744	6.980.952	3.019.048	10.000.000	14.086.696	3.019.048	17.105.744
BV Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen (BHB)	37.260	24.612.740	24.650.000	24.327	9.912.673	9.937.000	61.587	34.525.413	34.587.000
BV Agro & Co Kapitaalfonds BV	6.000	2.327.333	2.333.333				6.000	2.327.333	2.333.333
BV Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (ORR)	8.400		8.400				8.400	0	8.400
CV Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte I (ORR I)	202.500		202.500				202.500	0	202.500
CV Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte II (ORR II)	202.500		202.500				202.500	0	202.500
BV Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij (TOM)	9.000		9.000				9.000	0	9.000
CV Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij CV (TOM)	447.750		447.750				447.750	0	447.750
Business Park Aviolanda Holding B.V.	0	0	0	10.800	6.477.360	6.488.160	10.800	6.477.360	6.488.160
Totaal	55.515.499	26.940.073	81.885.891	7.014.029	19.409.081	26.423.110	62.529.528	46.349.154	108.309.001
									45.910.125

¹⁾ In deze kolom wordt de waarde aangegeven van de deelnemingen die op de balans zijn geactiveerd. Hiergegenover staat een gelijk bedrag dat is gereserveerd in de risicoreserve. Alle andere waarden zijn als PM opgenomen en - destijds - ten laste gebracht van de exploitatie.

Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM)

Op 5 februari 2010 hebben Provinciale Staten ingestemd met de conversie van de in 2009 verstrekte lening aan de BOM van € 10 mln. in aandelen. De daadwerkelijke conversie heeft in de loop van 2010 plaatsgevonden na het aandeelhouders besluit van de BOM (min van EZ en Provincie Noord-Brabant) van de uitgifte van aandelen en de uitgifte is bij notariële akte gepasseerd.

Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV

De provincie heeft eind 2005 samen met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (NV BOM) de Brabantse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen (BHB) opgericht. De Brabantse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen bestaat uit de volgende twee onderdelen: een kennis en expertise unit (BOM Bedrijventerreinen) en een participatiefonds Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV. De provincie heeft 61.586 aandelen met een nominale waarde van € 1,-. Dit is 92% van het aandelenkapitaal. De provincie heeft de aandelen beide aandeelhouders van de Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen BV. Bij de oprichting is het voornemen om in totaal € 30 miljoen in het participatiefonds te storten. De tweede storting van de volgestort voor het nominale bedrag. Daarnaast heeft de provincie een bedrag van € 34.525.414,- aan agio gestort. Bij de oprichting is het voornemen om in totaal € 30 miljoen in het participatiefonds te storten. De tweede storting van de derde tranche is beschikbaar gesteld bij de vijf 2009 en wordt in 2011 gestort.

Op basis van de conceptjaarrekening 2010 van BHB is de boekwaarde van de deelneming van de provincie in BHB met € 7.504.612 naar beneden afgevaardeerd

Business Park Aviolanda Holding B.V.

De provincie Noord-Brabant heeft een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Woensdrecht en Stork BV afgesloten over het beheer en de ontwikkeling van het Stork/Fokkerterrein bij de Vliegbasis Woensdrecht. Voor het beheer en de ontwikkeling van dit terrein is een gezamenlijke onderneming (holding met twee dochtermaatschappijen) opgericht. In deze BV heeft de provincie een bedrag van € 6.477.360,- aan agio gestort.

Verkoop Essent

In 2009 is de verkoop van aandelen Essent aan RWE gereediseerd. In verband met deze verkoop zijn in 2009 de navolgende deelnemingen in NV's BV's en Escrow en CBL verkregen:
- deelneming Enexis Holding NV;
- deelneming vordering Enexis BV; 30,82% van € 20.000;

- deelneming verkoop vennootschap BV (ESCROW): € 246.629.817, nominaal 30,82% van € 20.000;

- deelneming Essent Milieu Holding NV;

- deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV;

- CBL vennootschap BV (Cross Border Leases), nominaal 30,82% van € 20.000;

- Claim staat vennootschap BV, nominaal 30,82% van € 20.000;

(De garantiegleden escrow en CBL worden door twee BV's beheerd. Deze BV's zijn deelnemingen van de aandeelhouders.)

In 2010 is het belang van Maaslandgas in bovenstaande deelnemingen overgenomen. Het aandeel van maaslandgas bedroeg 0,000223%

BV Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant

In 2002 zijn de aandelen van de Obragas NV verkocht aan RWE GAS AG. Overeenkomstig de wetgeving is het eigendom van het netwerk gesplitst in een juridisch eigendom (de netwerkeigenaar) en een economisch eigendom (de netwerkbeheerder).

RWE GAS AG heeft het economisch eigendom gekregen. Het juridisch eigendom is ondergebracht in het Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant BV. De provincie neemt evenals de andere aandeelhouders en de NV Gasunie deel in

het Administratiekantoor Gasnetwerk Oost-Brabant BV. Het maatschappelijk kapitaal van het Administratiekantoor bedraagt € 119.640 (119.640 aandelen à € 1 per aandeel nominaal). Het geplaatste aandelenkapitaal bedraagt € 23.928.

Het aandeel van de provincie hierin bedraagt circa 10% overeenkomstig haar voormalige aandeel in Obragas Holding NV. Het Administratiekantoor Gasnetwerk BV houdt voor 51% aandelen in het Netwerkbodrijf Obragas Net BV.

In 2007 heeft RWE GAS AG haar belang in Obragas verkocht aan de gemeente Eindhoven. De finale beëindiging heeft in 2010 plaatsgevonden.

Financiële vaste activa/verstekte geldleningen

bijlage 3b

Naam van de lening	Dagtekening en Besluit	Rente-percentage	Restant bedrag aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het jaar verstekte leningen	Bedrag van de rente	Nog te ontvangen rente	Aflossing	Oninbaar	Restantbedrag aan het einde van het dienstjaar
Leningen aan deelnemingen									
Vordering Enexis	30-09-2009		554.903.214	4.364	25.792.252				554.907.578
Ruimte voor ruimte	20-04-2001	3,500	770.000	420.000	26.950				1.190.000
Rentedragende lening BOM*		6,642	10.000.000	-10.000.000					0
Lening BOM (spinn-off)		4,880	0	3.751.863	91.545				3.751.863
Subtotaal leningen aan deelnemingen			565.673.214	-5.823.773	25.910.747		0		559.849.441
Leningen aan woningbouwCoöperaties									
Energieleningen woningverhurende partijen		4,880	0	852.884	20.810		0		852.884
			0	852.884	20.810				852.884
Overige leningen									
Studievoorschotten renteloos	15-05-1982		44.134				515		43.620
Studievoorschotten rentedragend	15-05-1982	4,880	34.268		1.662		433		33.835
Deelneming NV Monumentenfonds	11-05-2004	5,000	4.000.000		200.000				4.000.000
Woningbouw produktie in kredietcrisis	10-07-2009	4,880	10.605.000	19.860.464	991.139		450.000		30.015.464
Lening MKB-bedrijven	10-07-2009	4,880	2.600.000	12.135.000	414.434		350.000		14.385.000
Crisisleningen monumenten	10-07-2009	4,880	1.500.000	2.265.861	128.487				3.765.861
Lening Arriva	20-11-2009	4,880	780.000		28.548		390.000		390.000
Lening Het Groene Woud	08-12-2009	4,880	950.000		46.360				950.000
Energieleningen part. Woningeigenaren					24.400				1.000.000
Subtotaal overige leningen		4,880	20.513.402	35.261.325	1.835.030		1.190.948		54.583.780
Totaal			586.186.616	30.290.436	27.766.588		0	1.190.948	615.286.104

*Rentedragende lening aan BOM is in 2010 omgezet in kapitaalverstrekking aan BOM.

Financiële vaste activa

bijlage 3c

Omschrijving	Oorspr.bedrag vd investering aan het begin v/h dienstjaar	Vermeerderingen/ verminderingen in het dienstjaar	Oorspr.bedrag vd investering aan het einde v/h dienstjaar	Totaal van de afschrijvingen begin v/h dienstjaar	Methode van de afschrijving	*
<u>Bijdragen aan activa in eigendom van derden</u>						
Dijkverbetering	74.813.890		74.813.890	56.860.328	20 jaar	L
Natuur- en recreatiegebieden	41.763.622		41.763.622	30.274.860	25 jaar	L
Aankoop relatienotagebieden 1e fase	26.538.989		26.538.989	12.560.080	25 jaar	L
Aankoop relatienotagebieden 2e fase	15.122.692		15.122.692	11.815.954	25 jaar	L
Economisch actieprogramma	2.722.681		2.722.681	1.628.779	20 jaar/7,75%	A
Jeugdhulpverlening	9.075.604		9.075.604	2.593.130	15 jaar/6,00%	A
Verbeteren en bouwen	59.518.702		59.518.702	15.829.575	15 jaar	L
Stedelijke tangente	12.637.779		12.637.779	7.624.255	20 jaar/7,75%	A
Vervangingsinvestering (SO)	42.685.007		42.685.007	14.177.788	15 jaar	L
Overdracht herverdeling	8.435.320		8.435.320	4.359.466	20 jaar/7,75%	A
Stedelijke gebieden	4.306.543		4.306.543	1.544.123	20 jaar/7,75%	A
Verwerving en Inr. EHS/RV PNB	6.238.547		6.238.547	94.666	25 jaar	L
Goederenvervoer	19.044.488		19.044.488	0	15 jaar	L
Bereikbaarheid Brabantstad	15.479.350		15.479.350	1.823.266	15 jaar	L
OV-Netwerk	756.000		756.000	0	15 jaar	L
Gebiedsgerichte aanpak	55.798.732		55.798.732	17.562.914	15 jaar	L
	394.937.946	0	394.937.946	178.749.185		

*afschrijvingsmethode

A=annuitair

L=lineair

G=geen afschrijving

Financiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan 2010	Totaal van de afschrijvingen in 2010	Boekwaarde per 31 dec 2010	Toegerekende rentelasten
<u>Bijdragen aan activa in eigendom van derden</u>				
Dijkverbetering	17.953.562	17.953.562	0	438.067
Natuur- en recreatiegebieden	11.488.854	11.488.854	0	280.328
Aankoop relatienotagebieden 1e fase	13.978.909	13.978.909	0	341.085
Aankoop relatienotagebieden 2e fase	3.306.738	3.306.738	0	80.684
Economisch actieprogramma	1.093.902	1.093.902	0	26.691
Jeugdhulpverlening	6.482.474	6.482.474	0	158.172
Verbeteren en bouwen	43.689.127	43.689.127	0	1.066.015
Stedelijke tangente	5.013.524	5.013.524	0	122.330
Vervangingsinvestering (SO)	28.507.219	28.507.219	0	695.576
Overdracht herverdeling	4.075.854	4.075.854	0	99.451
Stedelijke gebieden	2.762.421	2.762.421	0	67.403
Verwerving en Inr. EHS/RV PNB	6.143.880	6.143.880	0	149.911
Goederenvervoer	19.044.488	19.044.488	0	464.686
Bereikbaarheid Brabantstad	13.656.084	13.656.084	0	333.208
OV-Netwerk	756.000	756.000	0	18.446
Gebiedsgerichte aanpak	38.235.818	38.235.818	0	932.954
	216.188.854	216.188.854	0	5.275.008

*afschrijvingsmethode

A=annuitair

L=lineair

G=geen afschrijving

Toelichting op reserves

Het eigen vermogen van de provincie bestaat uit de reserves die worden onderscheiden naar:

- de centrale reserves (de algemene reserve en de reserve Essent)
- de bestemmingsreserves (een bestemmingsreserve is een reserve waaraan PS een bepaalde bestemming heeft gegeven).

I Centrale reserves

Algemene reserve (nr 0001)

De algemene reserve bestaat uit een aantal componenten:

- 1 Genormeerde gedeelte. Het genormeerde gedeelte van de Algemene Reserve is bedoeld om de bedrijfsrisico's zoals opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen af te kunnen dekken. De norm is bepaald op 3% van de baten(exclusief rijksdoeluitkeringen) zoals opgenomen in de laatst vastgestelde jaarrekening. Een nadere toelichting op de bedrijfsrisico's is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.
- 2 Overhevelingen Wanneer tijdens het begrotingsjaar blijkt dat een prestatie niet meer tot uitvoering kan komen, kan binnen de daarvoor met PS overeengekomen criteria de prestatie met de daarbij horende financiële middelen worden doorgeschoven naar het volgende begrotingsjaar. De component overhevelingen van de Algemene Reserve dient daarbij als tijdelijke stallingsplaats voor de aansluiting tussen de begrotingen van beide jaren.
- 3 De component 'doorgeschoven begrotingsruimte' in de Algemene Reserve omvat de ruimte op de begroting die op basis van de geactualiseerde inkomstenraming nog niet aan een programma is toegewezen.
- 4 De component voorfinanciering van de algemene reserve bevat de middelen van activiteiten op de meerjarenbegroting die in de tijd naar voren zijn gehaald. Met het naar voren halen in de tijd ontstaat in een later jaar ruimte op de begroting. Deze ruimte wordt gebruikt om de tijdelijke voorfinanciering via de Algemene Reserve te compenseren.
- 5 Component regionale structuurversterking (nr.1720 PS 56/08)
Bij de behandeling van de begroting 2009 en Najaarsbrief 2008 hebben PS besloten tot de instelling van de component regionale structuurversterking. Dit onderdeel is bedoeld voor de cofinanciering van bovenlokale projecten die bijdragen aan de provinciale beleidsdoelen over de volle breedte van onze begroting en die anders niet of pas veel later gerealiseerd zouden kunnen worden. Hieronder vallen onder meer de uitwerking van de intentieovereenkomst Samen investeren in West-Brabant en de 2e tranche van de samenwerking met de B5. Vooralsnog is de reserve regionale structuurversterking als component van de algemene reserve ondergebracht in verband met het risico van overprogrammering dat bij de tranches van samen investeren wordt toegepast.
- 6 Component Risicoreserve (nr. 0505 PS 51/04)
Bij de Voorjaarsnota 2004 is door Provinciale Staten de risicoreserve ingesteld om de beleidsrisico's (de risico's die uitdrukkelijk zijn aanvaard als consequenties van bepaald functioneel beleid en die in de toekomst kunnen leiden tot extra budgettair beslag) af te dekken.
Een nadere toelichting op de risico's die via de risicoreserve worden afgedekt is opgenomen in paragraaf 4 weerstandsvermogen in de jaarstukken.
- 7 Component Reserve dividend Essent (nr. 0375 PS 66/99 PS 19/07)
Bij de behandeling van de najaarsnota 1999 door PS is besloten tot de instelling van de dividendreserve Essent om de exploitatie van de provincie te behoeden voor eventuele schommelingen in de dividenduitkering van Essent. De voeding was zodanig dat met het geld in de dividendreserve de geraamde uitkering van één enkel jaar kon worden opgevangen ingeval de

raming niet werd gerealiseerd. De opheffing van de reserve wordt betrokken in de afwikkeling van de verkoop van de aandelen Essent.

Reserve Essent

Met de opbrengst van de verkoop Essent is een obligatieportefeuille gevormd en deze opbrengst is .

De reserve Essent is onderverdeeld in drie componenten:

1 Immunisatieportefeuille (PS 60/10)

Deze component heeft tot doel om eeuwigdurend jaarlijks de met de aandelenverkoop vervallen dividenduitkering van Essent te compenseren (zie ook de paragraaf Treasury).

2 Investeringsagenda (PS 60/10)

De reserve staat te dienste van de investeringsstrategie van de Agenda van Brabant en moet op de juiste momenten de middelen genereren voor de uitvoering van de geplande investeringen (zie ook de paragraaf Treasury). Zodra de investeringsprojecten van de investeringsagenda een concrete invulling krijgen wordt dit deel van de reserve Essent naar de categorie bestemmingsreserves overgebracht.

3 Balansverkorting

In het Accountantsverslag bij de jaarrekening 2009 heeft de accountant geadviseerd de provinciale balans te verkorten door het afwaarderen van investeringsbijdragen aan derden (waar geen provinciaal bezit tegenover staat). Conform het advies van de accountant zijn de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden vervroegd afgeschreven (Zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.

Het effect van deze maatregel is dat de jaarlijkse kapitaallasten in de begroting komen te vervallen.

II Bestemmingsreserves

Reserve Rekenkamer (nr. 1460 PS 20/06)

De provincie Limburg en de provincie Noord-Brabant dragen in gelijke mate bij in de kosten van de Zuidelijke Rekenkamer die in opdracht van Provinciale Staten van beide provincies onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Eventueel niet bestede middelen van de bijdrage van Limburg wordt conform BBV als vooruitontvangen verantwoord. Om het provinciale deel van Noord-Brabant gelijk te laten lopen met dat van Limburg wordt het niet bestede provinciale deel in de reserve gestort.

Reserve N69 (nr. 1760 PS 28/09)

Op 29 november 2008 is de overeenkomst tussen het Rijk en de provincie getekend over de overdracht van het beheer en onderhoud van de Rijkswegen N769 en N69 in de gemeenten Waalre, Valkenswaard, Bergeijk. Aan de provincie wordt een afkoopsom verstrekt van € 70 miljoen. Dit bedrag wordt inclusief indexering en rente aan de reserve toegevoegd. De aanleg van de nieuwe weg ter vervanging van het tracé door Waalre – Valkenswaard wordt bekostigd uit de reserve.

Reserve herhuisvesting districten (nr.0141 PS 48/02, PS 35/01,PS 19/07)

In verband met de financiering van de herhuisvesting districten t.b.v. het wegenbeheer is door Provinciale Staten de reserve ingesteld. Om uitvoering te geven aan het “districtendossier 2000+” wordt het geld dat bij verkoop van provinciale steunpunten wordt ontvangen gereserveerd en gebruikt voor het aanpassen en vernieuwen van de te behouden districtskantoren/steunpunten. De reserve kan worden opgeheven zodra de herhuisvesting is afgerond.

Reserve vernieuwing openbaar vervoer (nr.0162 PS 98/01)

In september 2001 hebben Provinciale Staten besloten de netto-verkoopopbrengst van de aandelen BBA in de nieuw in te stellen reserve vernieuwing openbaar vervoer te storten.

De reserve is bedoeld voor uitgaven ter bevordering van de vernieuwing van het openbaar vervoer inclusief de infrastructuur.

Reserve Rivierbedcompensatie afgedamde Maas (nr. 1480 PS 20/06)

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2005 is de reserve ingesteld met als doel het realiseren van projecten in het kader van de rivierbedcompensatie afgedamde Maas. In de reserve wordt de Brabantse bijdrage gestort. Na realisatie van de rivierbedcompensatie kan de reserve worden opgeheven.

Reserve uitvoering waterhuishoudingsplan 2 (WHP2) (nr.210 PS 47/98)

Op 2 juli 1998 hebben Provinciale Staten bij de behandeling van de Voorjaarsnota 1998 besloten tot de instelling van de reserve uitvoering WHP-2 met het oog op de uitvoering van de hoofdthema's van het WHP te weten: duurzame watervoorziening, waterconservering, het tegengaan van verdroging voor landbouw en natuur, verbetering van de waterkwaliteit, de herinrichting van waterlopen en het beheer van watersystemen in het stedelijk gebied.

De reserve is bedoeld voor uitgaven die niet ten laste gebracht kunnen worden van de grondwaterheffing.

Reserve Luchtkwaliteit (nr. 1550 PS 63/06)

Bij de Najaarsbrief 2006 is de reserve Luchtkwaliteit door PS ingesteld met als doel het nemen van maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit met provinciale middelen als cofinanciering bovenop de ontvangen rijksmiddelen in het kader van het besluit luchtkwaliteit en het nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit. Uit de reserve worden de directe reguliere apparaatskosten gedekt.

Reserve groene geleidingszone HSL (nr. 1660 PS 33/07)

De provinciale bijdrage voor de inrichting van de groene geleidingszone HSL wordt in een reserve gestort omdat het verloop van de uitgaven over de jaren heen onduidelijk is.

Reserve revitalisering landelijk gebied (nr. 1690 PS 53/07 PS 08/08)

Reserve voor projecten die in uitvoering zijn/komen m.b.t. revitalisering landelijk gebied, maar waarvan de uitvoering zelf meerdere jaren in beslag neemt en het verloop over de jaren onduidelijk is. Het gaat daarbij om uitgaven voor EVZ's, groen/blauwe diensten en proeftuin Het Groene Woud.

Reserve TIPP 1^e t/m 4^e tender (nr. 1510, 1520 en 1530 PS 41/06 PS 39/10)

Tender InvesteringsProgramma's Provincies (TIPP) is een subsidieprogramma van het Ministerie van Economische Zaken om een stimulans te geven aan in potentie haalbare projecten gericht op het tijdig voorzien in bedrijfsterreinen en/of bedrijfsruimte waarnaar in de regio vraag is. De provinciale cofinanciering bedraagt 15% van definitief vastgestelde EZ-subsidie voor het hele investeringsprogramma.

De reserves TIPP 1^e t/m 3^e tender zijn bij Voorjaarsnota 2010 opgeheven. De 4^e tender loopt in 2010 af.

Reserve Pieken in de Delta (nr. 1700 PS 35/08)

Bij de Voorjaarsnota 2008 hebben PS de reserve Pieken in de Delta ingesteld. De reserve is bedoeld voor de subsidiëring van projecten die worden gehonoreerd in het kader van de de EZ-programma's Pieken in de Delta voor zuidoost- respectievelijk zuidwest-Nederland, en daarmee deels invulling geven aan de verplichte publieke financiering vanuit de regio.

Reserve IAB-3/4 (nr. 1570 PS 71/06, PS 39/10)

Voor de uitvoering van het programma Innovatieve Acties Brabant (IAB) ontvangt de provincie een bijdrage uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor ontwikkelingen op het gebied van Cure (medische technologie), Care (innovatieve oplossingen voor medische zorg) en Prevention (zorg voor ouderen opdat ze langer gezond, zelfstandig en actief blijven). De projecten worden voor 50% bekostigd uit het EFRO en voor 50% uit bijdragen van de provincie en publiek-private projectpartners. Voor het provinciaal deel is de reserve ingesteld. De uitvoering van de projecten is in handen van de Brabantse OntwikkelingsMaatschappij (BOM).

De reserve is bij de voorjaarsnota 2010 (PS 39/10) omget naar de reserve IAB-4.

De kern van het vierde IAB-programma (IAB-4) is het combineren van bedrijvigheid en gezondheidszorg, zoals innovatieve oplossingen voor chronische aandoeningen diabetes, COPD en dementie. Het IAB-4 ondersteunt de positie van Brabantse MKB-ers in de sectoren life sciences en medische technologie, food, high tech systemen en design.

Hiermee wordt het concurrentievermogen van de Brabantse economie vergroot.

Het programmamanagement van IAB-4 is in handen van de NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij. De reserve wordt opgeheven als het IAB-4 programma is beëindigd eind 2013.

Reserve Cofinanciering Europese programma's (nr. 360 PS 35/08)

Bij de Voorjaarsnota 2008 hebben PS de reserve cofinanciering Europese programma's ingesteld. Doel van de reserve is de cofinanciering van projecten (inclusief uitvoeringskosten) die medegefinancierd worden door Europa. De provinciale middeleninzet kan per jaar sterk wisselen. Cofinanciering is beschikbaar voor de volgende programma's:

1. EPD Zuid: 2000 – 2008 (Stimulus/Ceres)
2. LEADER+: 2000-2008
3. Interreg III
4. Operationeel programma Zuid
5. Interreg IV
6. Plattelandsontwikkelingsprogramma (inclusief LEADER)

Reserve instandhouding onroerend erfgoed (nr. 0410 PS 24/05)

De reserve instandhouding onroerend erfgoed wordt aangewend op basis van de Uitvoeringsnota monumenten (vastgesteld door PS op 1 juli 2004) en de hieruit voortvloeiende beleidsregels, zoals bijvoorbeeld de kerken- en molenregeling. Voornaamste doelstelling is het instandhouden van monumentale waarden. De reserve wordt tevens aangewend voor implementatiekosten, voortvloeiend uit de Uitvoeringsnota monumenten en binnen de doelstelling passende incidentele knelpunten.

De reserve wordt naar verwachting na 2013 opgeheven.

Reserve compensatie Natuur- en landschapswaarden (nr. 1470 PS 20/06)

Conform de beleidsregel natuurcompensatie (2005) is het mogelijk dat derden middelen beschikbaar stellen aan de provincie voor natuur- en landschapsc compensatie. Indien ook provinciale middelen worden gebruikt voor de genoemde compensatie, worden deze gestort in de reserve.

De reserve wordt opgeheven na afloop van de beleidsregel natuurcompensatie en afwikkeling openstaande verplichtingen tot natuurcompensatie.

Reserve Grondbank (nr 1710 PS 56/08)

Bij de behandeling van de begroting 2009 en Najaarsbrief 2008 hebben PS de reserve grondbank ingesteld voor de uitvoering van het provinciale grondbeleid.

Op 23 april 2010 is een beheersstatuut ingesteld (PS 14/10) waarin een organisatorisch en financieel kader is neergelegd voor het ontwikkelbedrijf. Binnen de reserve grondbank is € 50 miljoen gereserveerd ter afdekking van risico's met betrekking tot stimulering woningbouw als onderdeel van het maatregelenpakket economische recessie.

Reserve uitvoeringsimpuls reconstructie landelijk gebied (nr. 1280 PS 39/05, 19/07)

Bij de Kadernota 2005 hebben PS deze reserve ingesteld die is bedoeld om een impuls aan de uitvoering van de reconstructie te geven door:

- budget beschikbaar te stellen aan waterschappen en gemeenten voor de inhuur van projectleiders en projectvoorbereiders voor projecten die uitvoering geven aan het provinciaal beleid;
- financiering van een taskforce uitvoering bij de Dienst Landelijk Gebied
- cofinanciering van sleutelprojecten die uitvoering geven aan de reconstructie

In deze bestuursperiode wordt aanvullend € 13,59 miljoen aan de reserve toegevoegd uit de stelpost bestuursakkoord voor provinciebrede doelen in het landelijk gebied.

Na afloop van het revitaliseringstraject kan de reserve worden opgeheven.

Reserve stimulering stedelijke vernieuwing (nr. 0490 PS 89/00, 19/07)

De reserve is ingesteld om verouderde gebieden opnieuw aan te pakken. Een voorbeeld hiervan is de aanpak van verouderde bedrijfsterreinen. Voor o.a. ontwikkeling en onderzoek worden stimuleringsbijdragen uit de reserve verleend. Daarnaast zijn bij de voorjaarsnota 1997 extra middelen toegevoegd voor het meer geschikt maken van complexen sociale huurwoningen voor mensen met een lichte handicap. De opheffing van de reserve is afhankelijk van de afloop van de rijksregeling stedelijke vernieuwing.

Reserve Brabant 2050 (nr. 0510 PS 82/97, PS 53/07)

Bij de voorjaarsnota 1997 zijn de algemene uitgangspunten voor het ontwikkelingsfonds Brabant 2050 bepaald waaruit majeure vernieuwende projecten door de provincie kunnen worden bekostigd.

Reserve ILG (nr. 1590 PS 65/06)

De reserve Investeringsbudget Landelijk gebied (ILG) bevat provinciale cofinancieringsmiddelen op grond van de bestuursovereenkomst in het kader van de Wet inrichting Landelijk Gebied (WILG), waarin de provincie meer ruimte krijgt om samen met gemeenten en waterschappen op een effectieve wijze de rijksdoelen voor de fysieke inrichting van het landelijk gebied te realiseren als onderdeel van een integrale regionale gebiedsontwikkeling.

De reserve is o.a. ingezet voor inrichting en morfologie oppervlaktewater, verbetering waterkwaliteit, soortenbescherming, verbetering landbouwkundige structuren, verbrede landbouw, duurzame productiesystemen in de landbouw, landschappelijke kwaliteit, verbeteren bodemkwaliteit en verbeteren landelijke routestructuren.

De reserve wordt na afloop van de ILG-periode opgeheven.

Reserve ICT, infrastructuur en applicaties (nr. 0550 PS 24/05)

De reserve was bedoeld om de aanschaffkosten en onderhoudskosten van hard- en software te dekken en is opgeheven bij de voorjaarsnota 2010. De afwikkeling hiervan vindt plaats bij de jaarrekening 2010.

Reserve Kantoorinnovatie (nr. 580 PS 120/01)

PS hebben in december 2001 de reserve kantoorinnovatie ingesteld om de kosten van de invoering van een innovatief kantoorconcept te kunnen dekken.

Reserve ICT-basisinfrastructuur en duurzame productiemiddelen (nr.1850 PS 60/10)

De reserve is bedoeld om de aanschaffkosten en onderhoudskosten van hard- en software te dekken, alsmede de periodieke vervanging van facilitaire productiemiddelen met beperkte financiële omvang.

Reserve decentralisatie-uitkering bodem (nr. 1780 PS 56/09)

De Reserve is ingesteld voor uitvoering van het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties welke als doelstelling heeft het ondernemen van acties op 4 hoofdlijnen van beleid, te weten:

- 1) verdere decentralisatie
- 2) ontwikkeling van een beleid voor de ondergrond
- 3) ontwikkeling van een gebiedsgerichte aanpak
- 4) versnelling van de aanpak spoedlocaties met risico's voor de volksgezondheid.

Zie verder het "Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties" op de internetsite van VROM.

Reserve uitvoeren IDOPS (nr. 1810 PS 30/10)

De reserve is ingesteld om de provinciale middelen t.b.v. uitvoeren IDOPS te kunnen toevoegen aan reserve IDOPS. Dit omdat het meerjarig projecten betreft en verloop over de jaren van veel factoren afhankelijk is.

In de subsidieregeling is opgenomen dat de activiteiten voor IDOPS afgerond moeten zijn voor 31-12-2012. Rekening houdend met de in te dienen verantwoording en beoordeling hiervan wordt de einddatum op 31-8-2013 gesteld.

Reserve Provinciaal Waterplan (nr.1820 PS /10)

In 2010 is de reserve provinciaal waterplan gevormd t.b.v. de dekking van de kosten van het uitvoeringsplan PWP 2010-2015.

Reserve decentralisatie-uitkering bedrijventerreinen (nr.1880 PS 60/10)

De reserve is bedoeld voor de uitvoering van het Convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de verdeling van rijksmiddelen (zogenoemde Topper-middelen) die beschikbaar komen via de decentralisatie-uitkering bedrijventerreinen als onderdeel van het provinciefonds

Reserve BMIT (nr. 1770 PS 41/09)

Conform toezegging in memorie van antwoord bij de begroting 2009 (PS 56/08D) en Investeringsprogramma Brabant (PS 59/08D) is een aantal reserves samengevoegd tot de reserve BMIT.

De reserve is bedoeld voor de afwikkeling van eerder aangegane verplichtingen mbt Openbaar vervoer (NSP Breda/Helmond Brandevoort, spoorzone Tilburg), Wilhelminakanaal Tilburg, Randweg Den Bosch, Lage Heideweg Valkenswaard, Ecozones Den Bosch/Zuid-Willemsvaart en aanvullende bijdrage A4.

Daarnaast is de reserve bedoeld voor nieuwe investeringen in weg, water, spoor en buisleidingen.

Verloop reserves

bijlage 4

Centrale reserves		Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo per
Reserves	Saldo per	bijschrijving	overige	totaal	waarvan ivm	Saldo per
	01-01-10	rente	toevoegingen		afschrijving	31-12-10
<u>Centrale reserves</u>						
Algemene reserve						
- genormeerd gedeelte	18.174.910		9.152			18.184.062
- overheveling	38.199.901			29.887.239		8.312.662
- doorgeschoven ruimte	114.593.200			86.715.411		27.877.789
- voorfinanciering	-11.420.486		4.512.750			-6.907.736
- Vinex	44.384		186.000	52.936		177.448
- Regionale structuurversterking	145.829.550		16.057.384	54.706.200		107.180.734
- Risicoreserve	107.808.999		12.045.644	3.589.084		116.265.559
- Reserve dividend Essent	7.205.663		32.794.337			40.000.000
- Industrielawaai PWP	1.600.000			1.200.000		400.000
Totaal algemene reserve	422.036.122	0	65.605.267	176.150.870	0	311.490.519
Reserve Essent*						
- Immunisatieportefeuille	2.220.717.084					2.220.717.084
- Investeringsagenda	364.230.542		9.649.394			373.879.936
- Balansverkorting				221.588.028		-221.588.028
Totaal reserve Essent	2.584.947.626	0	9.649.394	221.588.028	0	2.373.008.992
<u>Bestemmingsreserves</u>						
Reserve Rekenkamer (deel PNB)	350.447		313.680	301.815		362.312
Reserve N69	6.205.028		34.484	600.000		5.639.512
Reserve Herhuisvesting districten	6.141.740			40.891	40.891	6.100.849
Reserve Vernieuwing OV	11.492.417			973.482		10.518.935
Reserve Rivierbedcompensatie afgedamde maas	1.968.543		34.842	2.003.386		0
Reserve Uitvoering WHP-2	2.294.100					2.294.100
Reserve Luchtkwaliteit	493.613			194.093		299.520
Reserve Groene geleidingszone HSL	623.000					623.000
Reserve RLG	16.692.699		7.932.105	2.075.280		22.549.524
Reserve TIPP 1e & 2e tender	472.515			472.515		0
Reserve TIPP 3e	87.772			87.772		0
Reserve TIPP 4e	187.411			187.411		0
Reserve Pieken in de Delta	15.781.832		7.000.000	5.110.720		17.671.112
Reserve IAB 3/4	232.223	0	4.096.459	532.223		3.796.459
Res.Co-financiering Europese programma's	22.985.598		19.631.552	9.640.588		32.976.562
Res.instandhouding onroerend erfgoed	27.206.661		1.983.970	9.369.890		19.820.741
Reserve Compensatie natuur- en landschapswaarde	225.000					225.000
Reserve Grondbank	93.920.716		143.992	2.315.405		91.749.303
Reserve Uitvoeringsimpuls reconstructie	17.663.508			2.459.450		15.204.058
Reserve Stimulering stedelijke vernieuwing	155.001			62.906		92.096
Reserve Brabant 2050	104.734.459		8.306.703	44.853.563		68.187.599
Reserve ILG	27.839.091		7.047.235	6.689.383		28.196.943
Reserve ICT, infrastructuur en applicaties	17.068			17.068		0
Reserve Kantoorinnovatie	3.577.685			265.000		3.312.685
Reserve Basisinfrastruct. en Duurz. Prod.middelen	0		5.586.428	3.903.240		1.683.188
Reserve Decentralisatieuitkering Bodem	0		17.224.074	10.272.921		6.951.153
Reserve IDOPS	0		29.700.000	3.958.180		25.741.820
Reserve Provinciaal waterplan (PWP)	0		41.133.640	6.703.533		34.430.107
Reserve Bedrijventerreinen	0		5.629.282			5.629.282
Reserve BMIT	92.757.842	610.932	1.558.880	4.540.000		90.387.654
Totaal Bestemmingsreserves	454.105.970	610.932	157.357.327	117.630.713	40.891	494.443.516
Totaal Reserves	3.461.089.718	610.932	232.611.988	515.369.611	40.891	3.178.943.026

* Op de balans per 31 december 2009 vormde de reserve Essent nog onderdeel van de algemene reserve.
In 2010 is deze reserve afzonderlijk opgenomen.

Toelichting voorzieningen

De voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen van de provincie.

Voorziening rechtspositie statenleden (nr 540 – PS 24/05)

In 1998 is de verordening geldelijke voorzieningen aan statenleden van PS en provinciale commissies aangepast ten aanzien van de uitkering bij invaliditeit en bij aftreden. Voor invaliditeit is een collectieve ongevallenverzekering gesloten. Voor uitkering bij aftreden is een voorziening ingesteld. Jaarlijks wordt een geïndexeerd bedrag in de voorziening gestort. Deze voorziening is bedoeld voor de dekking van uitgaven die statenleden ontvangen bij aftreden (het eerste jaar 80% van de vergoeding ten tijde van aftreden en 70% in het tweede jaar).

Voorziening onderhoud gebouwen (nr 1040 PS 24/05)

De onderhoudskosten van de provinciale gebouwen fluctueren jaarlijks. Om deze fluctuerende lasten op te kunnen vangen is een onderhoudsregalisatievoorziening gewenst. Het betreft de provinciale gebouwen: hoogbouw (inclusief audiovisuele voorzieningen/beveiliging en beheer kunstwerken), nieuwbouw, PCC en het Noord-brabants museum. Voor het onderhoud aan deze panden worden periodiek zgn. onderhoudsboeken opgesteld.

Voorziening uitvoering WHP-2 (nr 220 PS 32/98)

De middelen uit de grondwaterheffing die bedoeld zijn voor de uitvoering van het waterhuishoudingsplan zijn in de voorziening gestort.

Voorziening grondwaterheffing (nr 240 PS 24/05)

De kosten van het grondwaterbeheer worden bestreden uit de grondwaterheffing. De nog niet tot besteding gekomen middelen uit de grondwaterheffing worden in de voorziening gestort.

Voorziening Faunaschade (nr. 1390 PS 20/06)

De provincie is verplicht om faunaschade te vergoeden aan Faunafonds. Onduidelijk is hoe groot het bedrag is en wanneer uitbetaald moet worden. Bedrag van storting is gebaseerd op ervaringscijfers.

Verloop van de voorzieningen

bijlage 5

Overzicht van voorzieningen	Saldo per 01-01-10	Toevoegingen	Verminderen door:		Saldo per 31-12-10
			vrijval	aanwending	
Voorziening Rechtspostie Statenleden	250.774	99.296		8.852	341.218
Voorziening Grondwaterheffing	13.116.667	5.534.461		3.538.053	15.113.075
Voorziening WHP 2	5.002.137		5.002.137	0	0
Voorziening Faunaschade	194.000		0	194.000	0
Voorziening Onderhoud gebouwen	1.642.906	2.201.396		2.004.638	1.839.664
Totaal Voorzieningen	20.206.483	7.835.153	5.002.137	5.745.542	17.293.958

Verloop transitoria

Bijlage 5a

Overlopende passiva: de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel

		Saldo per	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo per
		01-01-10		totaal	31-12-10
01.02.01	Bijdrage Rekenkamer Provincie Limburg	395.051	313.680	301.815	406.917
01.05.01	Bijdrage Brabantstad	506.769	73.576		580.345
02.03.01	Leefbaarheid N69	2.570.712			2.570.712
02.03.02	PPS-A59	45.821.057	13.213.308	15.167.570	43.866.795
02.90.02	BDU	197.480.003	113.564.063	102.760.519	208.283.547
03.01.01	Waterstaatswerken	2.062.536		2.062.536	0
03.02.01	Rivierbedcompensatie afgedamde maas	0	652.498	505.808	146.690
04.02.06	Besluit luchtkwaliteit	3.798.062	4.775.000	6.668.520	1.904.542
04.02.06	Prog. externe veiligheid 2007 -2010	2.539.034	2.941.000	6.354.174	-874.140
04.03.05	Bodemsanering	1.908.799		1.908.799	0
04.05.07	Heffing ontgrondingen	221.346			221.346
04.90.01	Prov. Ambitie statement	404.904	175.951	376.876	203.979
05.01.02	NP Loonse/Drunense duinen	103.563		41.566	61.997
05.01.03	Bijdrage Groene geleidingszone HSL	100.000			100.000
05.03.01	RLG Groen / blauwe diensten	460.746	1.448.595		1.909.341
06.02.05	TIPP 4e tender	228.436		228.436	-0
06.03.02	Knowledge Vouchers	38.559	19.700	34.875	23.384
06.04.03	Duurzame energie BANS	15.701		15.701	0
06.04.05	Interreg M4Nnrg	0	6.110		6.110
06.06.01	OP zuid	522.970	15.529		538.499
06.07.01	EPD I	332.625	113.782		446.407
06.07.01	EPD II	1.890.732			1.890.732
06.07.01	EPD III	2.034.331	4.753		2.039.084
06.07.01	Interreg III	6.513.421	335.732	213.850	6.635.303
07.02.01	Jeugdhulpverlening	15.937.565	183.535.273	189.472.136	10.000.702
07.03.03	Cultuureducatie primair onderwijs	26.536			26.536
07.03.04	Cultuurbereik 05-08	188.931			188.931
07.03.04	Beeldende kunst & vormgeving 05-08	2.076			2.076
07.03.05	Herstructurering Bibliotheekwerk	2.637			2.637
08.01.15	Compensatie natuur- en landschapswaarden	225.000			225.000
09.01.07	Aanpak verspreid liggende kassen	0	540.000	500.000	40.000
10.01.04	Stads- en dorpsvernieuwing	9.692.222	0	3.773.235	5.918.987
10.01.06	Stedelijke vernieuwing	8.418.628	17.565	1.045.976	7.390.217
10.01.07	VINEX	653.646		368.640	285.007
10.01.08	ISV 2	10.134.159	4.214.239	2.949.994	11.398.404
10.01.09	Vinac	6.237.103		4.163.440	2.073.663
Div	Europees aandeel POP	-1.477.160	1.477.160		0
Div	Interreg IV C	-169.052	247.564	275.721	-197.209
		319.821.647	327.685.079	339.190.187	308.316.539

Vaste schulden

bijlage 6

Lening- nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Rente- percen- tage	Restantbedrag van de lening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen leningen	Bedrag van de rente of het rentebe- standdeel	Bedrag van de aflossing of het aflos- singsbestanddeel	Restantbedrag van de lening aan het einde van het dienstjaar
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen							
216	11.344.505	5,460	2.269.264	0	91.441	756.270	1.512.994
217	11.344.505	5,170	3.025.534	0	122.317	756.270	2.269.264
218	6.806.703	5,060	1.815.121	0	75.708	453.780	1.361.341
Totaal	29.495.713		7.109.919	0	289.467	1.966.320	5.143.599

Overzicht van door de provincie gewaarborgde geldleningen

Bijlage 7a

Lening nummer	Omschrijving van het doel der door de provincie gewaarborgde lening en door wie deze is aangegaan	Omschrijving van het geen door de provincie wordt gewaarborgd	Datum van het door de provincie genomen besluit/ Datum van het goedkeuringsbesluit	Wijze van aflossing	Bedrag v/d aflossing of van de annuïteit	Rente % van de lening	Totaalbedrag dat op de lening is opgenomen	Restantbedrag van de gewaarborgde lening op 01-01	Restantbedrag van de gewaarborgde lening op 31-12
74	Stichting RK gasthuis te Tilburg	Rente+all	17.12.1971	39 jr Afll.	174.523,87	6,910	6.806.703,24	1.221.803,23	1.047.279,36
94	Stichting GGZ Den Bosch te Vught	Rente+all	25.09.1975	30 jr Afll.	121.159,32	7,070	3.630.241,73	361.935,09	240.775,77
102	Stichting Orthopedagogisch Centrum Brabant Breda	Rente+all	28.09.1982	40 jr Afll.	56.722,53	7,300	2.268.901,08	850.837,88	794.115,35
104	Stichting Savclanden	Rente+all	27.01.1984	30 jr Afll.	101.344,25	6,130	3.040.327,45	608.065,50	506.721,25
105	Stichting op Zoom	Rente+all	07.11.1984						
107B	Stichting GGZ Den Bosch te Vught	Rente+all	16.04.1985	25 jr Afll.	235.965,73	4,120	5.899.142,81	235.965,73	0,00
108	Stichting Eickendonck te Waalwijk	Rente+all	03.06.1985	25 jr Ann.	3.269,19	5,470	1.326.423,17	3.269,19	0,00
116	Stichting zorgcentra Land van Cuijk te Boxmeer	Rente+all	02.07.1985	40 jr Afll.	47.819,36	8,000	1.815.120,86	667.456,24	619.636,88
121	Stichting zorgcentra Land van Cuijk te Boxmeer	Rente+all	02.06.1985	30 jr Afll.	60.503,42	7,000	1.815.120,86	423.542,14	363.038,72
	Stichting zorgcentra Land van Cuijk te Boxmeer	Rente+all	21.08.1985	25 jr Afll.	29.041,93	6,875	726.048,35	58.083,89	29.041,96
			09.09.1985						
			10.10.1986						
			20.11.1986						
			14.02.1987						
Reeds afgeloste/overgedragen leningen 2010					Sub-Totaal		27.328.029,55	4.430.958,89	3.600.609,29
107A	Stichting Eickendonck te Waalwijk	Rente+all	02.07.1985	30 jr Ann.	198.944,52	6,200	3.554.081,53	945.701,69	746.757,17
112	Stichting ORO te Deurne	Rente+all	21.08.1985	30 jr Afll.	60.488,90	7,375	1.815.120,86	363.387,22	302.898,32
117	Stichting ORO te Deurne	Rente+all	11.02.1985	30 jr Afll.	60.503,88	7,000	1.815.120,86	423.815,48	363.311,60
124	Stichting ORO te Deurne	Rente+all	20.03.1986	30 jr Afll.	60.488,90	7,300	1.815.120,86	484.365,02	423.876,12
154	Stichting Eickendonck te Waalwijk	Rente+all	30.08.1986	22 jr Ann.	32.939,16	3,850	588.231,21	282.455,75	249.516,59
51	Eickendonck te Waalwijk	Rente+all	10.10.1986	40 jr Ann.	69.548,35	5,780	1.361.340,65	340.890,45	271.342,10
114	Stichting de Donksbergen te Eersel	Rente+all	12.01.1973	40 jr Afll.	73.739,29	4,320	2.949.571,40	1.253.567,81	1.179.828,52
139	Stichting Meere te Eindhoven	Rente+all	24.06.1986	25 jr Afll.	168.806,24	3,800	4.220.156,01	844.031,20	675.224,96
158	Stichting SOVAK te Terheijden	Rente+all	03.02.1989	16 jr Afll.	145.094,00	6,040	2.321.503,00	725.469,00	580.375,00
			20-04-1998						
					Sub-Totaal		20.440.246,38	5.663.683,62	4.793.130,38
					Totaal		47.768.275,93	10.094.642,51	8.393.739,67

Oorspronkelijk bedrag	Door wie de lening is aangegaan	Gevallen van gemeenschappelijke waarborging van de lening	Datum van besluit	Rente-percentage	Restant per 1 januari	Aflossingsbestanddeel	Restant per 31 december		
								Namen van andere lichamen die waarborgen	Deel dat door de provincie is gewaarborgd
a.	4.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	3,75%	3.325.000	100.000	3.225.000 Aflossing op 15-09-2009
b.	2.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	4,20%	1.700.000	50.000	1.650.000 Aflossing op 30-11-2010
c.	40.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	4,25%	31.000.000	1.500.000	29.500.000 Aflossing op 15-12-2010
d.	20.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	3,75%	20.000.000	0	20.000.000 Aflossing op 19-01-2011
e.	23.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	3,12%	18.630.000	805.000	17.825.000 Aflossing op 30-11-2011
f.	6.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	2,39%	6.000.000	6.000.000	0 Aflossing op 30-06-2008
g.	6.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	2,25%	6.000.000	6.000.000	0 Aflossing op 04-07-2008
h.	8.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	3,35%	8.000.000	0	8.000.000 Aflossing op 01-07-2014
i.	1.499.750 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	1,42%	1.499.750	1.499.750	0 Aflossing op 31-01-2008
j.	2.500.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	3,30%	2.500.000	0	2.500.000 Aflossing op 20-04-2008
k.	27.500.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998	2,85%	27.500.000	0	27.500.000 Aflossing op 15-12-2017
l.	7.500.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998		7.500.000	0	Aflossing op 15-12-2008
m.	6.000.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998		0	6.000.000	Aflossing op 04-07-2018
n.	8.300.000 Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998		0	8.300.000	Aflossing op 15-12-2018
o.									
p.	Nationaal Groenfonds	Overige provincies	13,10%	PS 207694	03-12-1998				4.099 Saldo van de door het Nationaal Groenfonds aangetrokken kortlopende leningen per december 2008
Totaal	162.299.750					126.154.750	23.454.750	124.504.099	

Overzicht van andere garantieverplichtingen					Bijlage 7c
Industrie- en Havenschap Moerdijk	De deelnemers	50%	Memorie		Betreft een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie en de gemeenten Breda, Hooge en Lage Zwaluwe, Klundert en Zevenbergen.
Woningbouw Brabant	Brabantse verkoopgarantie en garanties aan corporaties en projectontwikkelaars		425.000.000		Februari 2009 hebben Provinciale Staten € 400 mln beschikbaar gesteld voor het bestrijden van de gevolgen van de economische recessie in de provincie Noord-Brabant, waarvan € 250 mln is bestemd voor de stimulering van de woningbouw. De Brabantse verkoopgarantie is één van de instrumenten die wordt ingezet binnen het project woningbouwstimulering. De Brabantse Verkoopgarantie biedt de koper van een nieuwbouwwoning de garantie dat zijn achterblijvende woning wordt gekocht tegen een vooraf vastgestelde garantieprijs in het geval hij er niet in slaagt om de achterblijvende woning te verkopen binnen een periode van 2 jaar. Binnen de reserve grandbank is risicoafdekking aanwezig voor de verstrekking van € 170 miljoen aan Brabantse verkoopgaranties. Ingeschat wordt dat daarmee voor 700 tot 800 woningen een Brabantse verkoopgarantie kan worden versrekt. Naaft de Brabantse verkoopgarantie wordt binnen het project woningbouwstimulering met maatwerkoplossingen de komende periode de bouw van 5.000 woningen vlotgetrokken. Voor dit doel versrekt de provincie tot maximaal € 255 miljoen garanties aan woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars.
Ministerie van LNV	Financiering eerste tranche sloopvergoedingen Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV)	84.410.603	113.445.054		Op 15 september 2000 hebben de Staten ingestemd met het afgeven van een garantstelling aan het Ministerie van LNV ten behoeve van Dienst Regelingen (voorheen LASER) voor de eerste tranche Sloopvergoedingen RBV tot een maximum van € 113,4 miljoen aan uit te betalen sloopvergoedingen. Het bedrag aan sloopvergoedingen waarop de toegewezen beschikkingen betrekking hebben bedraagt €86,3 miljoen. Enkele bezwaar- en beroepschriften zijn nog in behandeling. Met de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst Ruimte voor Ruimte van 6 september 2001 hebben de partijen zich verbonden om tezamen de Ruimte voor Ruimte CV (=ORR) op te richten. Tevens stelt de Samenwerkingsovereenkomst dat de ORR de op de provincie rustende verplichting tot het betalen van sloopvergoedingen ingevolge de RBV overneemt tot het bedrag van de afgegeven garantstelling van 1,5 september 2000. Op 24 januari 2002 is de oprichting van de ORR gerealiseerd. Het financiële risico van de provincie behorende bij de garantstelling aan het Ministerie van LNV ten behoeve van Dienst Regelingen is daarmee ondergebracht bij de ORR. De garantstelling zelf blijft in handen van de provincie. Inmiddels is van de toegewezen beschikkingen van in totaal €86,3 miljoen reeds €84,4 miljoen betaald door de Provincie aan Dienst Regelingen.
Ministerie van LNV	Financiering tweede tranche sloopvergoedingen Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV)	81.717.693	155.000.000		Betreft een garantstelling van de provincie voor maximaal € 155.000.000 voor de betaling van sloopvergoedingen in het kader van de openstelling tweede tranche Regeling Beëindiging Veehouderijtakken (RBV). In eerste instantie hebben de Staten op 9 november 2001 ingestemd met het afgeven van een garantstelling van maximaal € 45,4 miljoen. Op 22 maart 2002 hebben de Staten ingestemd met het voorstel om de reeds afgegeven garantstelling van € 45,4 te verhogen tot € 155 miljoen daar de deelname aan de tweede tranche van de RBV hoger is dan verwacht. In oktober 2003 is door Provinciale Staten op basis van de toenmalige inschaffingen een krediet van € 116 miljoen als dekkingsbron voor de betaling van de sloopvergoedingen beschikbaar gesteld. In 2004 is overeenstemming bereikt over een samenwerkingsovereenkomst op hoofdlijnen. In december 2005 is de vervolgovereenkomst na goedkeuring van PS

Overzicht van andere garantieverplichtingen

Bijlage 7c

			ondertekend.	
Gemeente Helmond	Garantstelling in het kader van Ruimte voor Ruimte	2.600.000	Betreft een garantstelling van de provincie voor maximaal € 2.750.000 voor een eventueel exploitatiekort dat ontstaat bij de realisering van de woonwijk Brandevoort II. De gemeente Helmond en de provincie willen een 80-tal Ruimte voor Ruimte kavels ontwikkelen. De opbrengsten worden benut voor de aankoop en sanering van intensieve veehouderijbedrijven. Indien de opbrengsten voor de gemeente tegenvallen, staat de provincie voor 50% garant met een maximum van € 2.750.000. De gemeente kan voor het eerst aanspraak maken op de garantstelling bij afloop van de overeenkomst in 2012. Van de garantstelling is 50% afgedekt binnen de risico reserve (PS 73/06). In 2009 heeft de gemeente Helmond aan de provincie bericht dat de garantstelling neerwaarts kan worden bijgesteld tot € 2.600.000.	
Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij CV (TOM)	Garantie	7.000.000	In eerste instantie is aan de TOM CV een achtergestelde lening van € 7.000.000 verstrekt om projectontwikkeling voor geconcentreerde duurzame glastuinbouw mogelijk te maken. Deze lening is op verzoek van de TOM CV omgezet in een garantstelling om kosten te besparen. Bij besluit van PS (104/01) is geen aparte dekkingsbron aangegeven. De garantie is afgegeven met een positief/negatieve hypotheekverklaring. In 2006 is de positief/negatieve hypotheekverklaring ingetrokken.	
Nationaal Groenfonds	Garantstellingen in het kader van de voorfinanciering van de subsidieregeling particulier natuurbeheer Noord-Brabant	23.136.300	Betreft twee garantstellingen aan het Nationaal Groenfonds ten behoeve van de voorfinanciering van de provinciale subsidieregeling particulier natuurbeheer Noord-Brabant. De eerste garantstelling wordt verleend voor de belastingverplichtingen die voortvloeien uit de leningen die het Nationaal Groenfonds aantrekt voor de voorfinanciering van de subsidieregeling. De tweede garantstelling wordt verleend in het geval de subsidiegrondslag tussen de afzonderlijke deelnemer aan de subsidieregeling en de provincie Noord-Brabant komt te vervallen. De garantstellingen bedragen gezamenlijk maximaal € 23.136.300. De garantstellingen zullen in 2042 worden beëindigd PS (29/08).	
Gemeenten Landerd, Mill en St. Hubert en Grave	Garantie verplaatsings-traject LOG Graspeel	50% / 100% 7.250.000	Met de gemeenten Landerd, Mill en St. Hubert en Grave is een overeenkomst gesloten over het zogeheten verplaatsingstraject landbouwontwikkelingsgebied Graspeel. Deze overeenkomst voorziet in een gezamenlijke grondexploitatie en in verplaatsings- en duurzaamheidsbijdragen. De gemeenten verplichten zich om voor de voor hun rekening komende bijdragen te bekostigen uit de ontwikkeling van zogeheten Bio-woningbouw kavels, voorzover er geen andere dekkingsmiddelen voorhanden zijn. Hieraan zijn risico's verbonden: a. Gemeenten stagen er niet in om deze kavels in de markt te zetten; b. De Bio constructie is juridisch niet houdbaar en er komen vorderingen uit onverschuldigde bedragen naar voren. Het risico van a. wordt gedeeld en komt dus per saldo voor de helft voor rekening van de provincie. Als b. zich voordoet dan komen de financiële gevolgen geheel voor rekening van de provincie. De kans dat a. zich voordoet wordt echter op 10% ingeschat, terwijl wij de kans op b. op 25% inschatten. In totaal wordt het provinciale risico ingeschat op € 2,2 miljoen en dit wordt (op basis van het Memorie van Antwoord) gedekt door de reserve grondbank.	
Het Regionale Bedrijventerrein	Garantstelling ter onder-	2.500.000	De gemeenten Werkendam, Woudrichem en Aalburg gaan in het land van Heusden en Altena samen	

Overzicht van andere garantieverplichtingen

Land van Heusden en Allena	steuning van de realisatie van het bedrijventerrein van Heusden en Allena	Bijlage 7c	
		een Regionaal Bedrijventerrein (RBT) realiseren. Het realiseren van het Regionaal Bedrijventerrein wordt gekoppeld aan de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen in de regio. De gemeenten werken samen met de BOM-BHB. Gezien de forse belasting voor deze relatief kleine gemeenten en de slechte economische omstandigheden ondersteunt de provincie de realisatie van het Regionale Bedrijventerrein via het afgeven van een garantstelling van € 2,5 mln. Van de garantstelling is 50% afgedekt binnen de reserve grondbank.	
Projectvestiging glastuinbouw Deurne	Garantstelling van grondovername aan de gemeente Deurne	25.800.000	Gemeente Deurne heeft samen met de Tuinbouw Ontwikkelingsmaatschappij en een coöperatieve vereniging van glastuinders de projectvestiging glastuinbouw Deurne ontwikkeld. Toen het gebied rijp werd voor uitgifte bleek dat de glastuinders niet in staat waren om gronden af te nemen. De provincie heeft aan de gemeente Deurne, die alle gronden in bezit heeft, de garantie verleend dat in 2020 onverkocht gebleken grond door de provincie zal worden overgenomen. Met deze garantie heeft de gemeente Deurne haar risico's kunnen beperken en het project kunnen herfinancieren tegen gunstige tarieven. Ter afdekking van de garantstellingen is € 3.900.000 gereserveerd binnen de reserve grondbank (RM:1587).

Toerekening apparaatslasten

In de paragraaf bedrijfsvoering komen de lasten en de baten van de bedrijfsvoering tot uitdrukking.
 Het saldo van de lasten en de baten van de bedrijfsvoering bedraagt voor de rekening 2010 € 127,0 miljoen.
 Dit saldo - apparaatslasten genoemd - wordt toegerekend aan de programma's in de rekening en aan de investeringen/voorzieningen waar eveneens bedrijfsvoeringskosten aan verbonden zijn.

De verdeling naar de programma's in de begroting vindt plaats op basis van de formatie die bij elk programma in de rekening is aangegeven.

Een totaaloverzicht is onderstaand opgenomen.

Toegerekende apparaatskosten (bedragen in hele Euro's)		Rekening 2010	
		fte	apparaatslasten
<u>Toegerekende apparaatskosten aan programma's</u>			
1 Bestuur	83,20		10.315.750
2 Verkeer en vervoer	229,70		27.205.604
3 Water	57,40		6.402.568
4 Milieu	273,18		33.870.874
5 Natuur, bos en landschap	70,59		8.752.270
6 Sociaal economische zaken	49,05		6.081.581
7 Sociaal beleid, zorg en cultuur	108,56		13.460.071
8 Ruimtelijke ontwikkeling	67,70		8.393.946
9 Revitalisering landelijk gebied	77,15		9.565.627
10 Wonen	9,20		1.140.684
31 Algemeen financieel beleid			-230.572
Totaal toegerekende apparaatskosten aan programma's			124.958.403
<u>Toegerekende apparaatskosten investeringen en voorzieningen</u>			
2 Verkeer en vervoer			1.325.376
3 Water			714.308
Totaal toegerekende apparaatskosten			126.998.087

03 Water

Van de apparaatskosten water is € 48.761 rechtstreeks aan productgroepen van programma 03 toegerekend i.v.m. vergoedingen die daar van derden tegenover staan, t.w. het project Overdiepse Polder.

04 Milieu

Van de apparaatskosten milieu is € 1.024.410 rechtstreeks aan productgroepen van programma 04 toegekend i.v.m. vergoedingen die daar van derden tegenover staan, t.w. Externe veiligheid (€ 187.046), Actief Bodembeheer de Kempen (€ 765.794) en sufalnet in het kader van interreg (€ 71.570).

Opbouw kostensoorten naar economische categorie		Rekening 2010		Bijlage 8
		Lasten	Baten	Saldo
	A/B/C. Salariskosten			
1.1		96.598.214	2.360.002	94.238.212
1.2		599.870	0	599.870
2.3.1		-10.504	0	-10.504
8.2		0	536.194	-536.194
		97.187.580	2.896.196	94.291.384
	D. Presententiegelden en reis- en verblijfkosten			
1.1		0	3.483	-3.483
2.3.0		0	4.108	-4.108
2.3.1		1.503.421	0	1.503.421
3.0		276	0	276
4.0.2		0	2.843	-2.843
		1.503.697	10.434	1.493.263
	E. Representatiekosten t.b.v. personeel			
1.1		2.317	0	2.317
2.3.1		512.459	0	512.459
4.0.3		1.500	0	1.500
		516.276	0	516.276
	F. Overige personeelskosten			
2.2		12.376	0	12.376
2.3.0		0	-37.695	37.695
2.3.1		6.781.449	0	6.781.449
4.0.3		40.894	0	40.894
8.2		0	157.000	-157.000
		6.834.719	119.305	6.715.414
	G. Bijkomende kosten salarisadministratie			
2.3.1		108.625	0	108.625
	H. Administratiekosten			
2.3.1		48.620	0	48.620
4.0.3		249	0	249
		48.869	0	48.869
	I. Overige kosten			
0.0		0	0	0
	J. Communicatie			
2.2		59.327	0	59.327
2.3.1		1.300.476	0	1.300.476
4.0.3		13.267	0	13.267
		1.373.070	0	1.373.070
	M. Huisvestingskosten			
2.0.2			637.000	-637.000
2.2.0		115.531	0	115.531
2.2.1		0	9.538	-9.538
2.3.0		0	577	-577

Opbouw kostensoorten naar economische categorie

		Rekening 2010		Bijlage 8
		Lasten	Baten	Saldo
2.3.1		2.355.337	0	2.355.337
3.0		266.606	0	266.606
6.0		5.779.214	0	5.779.214
		8.516.688	647.115	7.869.573
	N. Kosten van kantine, keuken en serveerdienst			
2.3.1		1.123.475	0	1.123.475
	O. Kantoor- en bureaunkosten			
2.2		284.061	0	284.061
2.3.0		0	1.284	-1.284
2.3.1		2.071.605	0	2.071.605
3.0		1.296	0	1.296
6.0		281.506	0	281.506
		2.638.468	1.284	2.637.184
	Q. Kosten van automatisering			
2.2		967.834	0	967.834
2.3.0		0	-19.680	19.680
2.3.1		6.826.955	0	6.826.955
6.0		0	19.680	-19.680
		7.794.789	0	7.794.789
	R. Kosten registratie en archivering			
2.3.1		660.735	0	660.735
	S. Kosten van bibliotheek en documentaire voorzieningen			
2.2.0		46.432	0	46.432
2.3.1		294.334	0	294.334
		340.766	0	340.766
	T. Overige kosten			
2.3.1		696.811	0	696.811
4.0.3		13.685	0	13.685
		710.496	0	710.496
	U. Juridische aangelegenheden			
1.1		0	0	0
2.2.0		8.170	0	8.170
2.3.0		0	1.161	-1.161
2.3.1		619.012	0	619.012
4.0.2		13.932	0	13.932
4.0.3		63.000	0	63.000
		704.114	1.161	702.953
	V. Kosten GEO			
1.0		0	794	-794
2.2.0		40.096	0	40.096
2.2.1		0	48.585	-48.585
2.2.2		0	21.689	-21.689
2.3.0		0	1.384	-1.384
2.3.1		413.921	0	413.921

Opbouw kostensoorten naar economische categorie

	Rekening 2010		Bijlage 8
	Lasten	Baten	Saldo
3.0	229.650	0	229.650
	683.667	72.452	611.215
Totaal te verrekenen	130.746.034	3.747.947	126.998.087
Recapitulatie:			
1.0	0	794	-794
1.1	96.600.531	2.363.485	94.237.046
1.2	599.870	0	599.870
2.0.2	0	637.000	-637.000
2.2.0	1.533.827	0	1.533.827
2.2.1	0	58.123	-58.123
2.2.2	0	21.689	-21.689
2.3.0	0	-48.861	48.861
2.3.1	25.306.731	0	25.306.731
3.0	497.828	0	497.828
4.0.2	13.932	2.843	11.089
4.0.3	132.595	0	132.595
6.0	6.060.720	19.680	6.041.040
8.2	0	693.194	-693.194
	130.746.034	3.747.947	126.998.087

Verdeling apparaatskosten over de functies

Bijlage 8

Nr.	Omschrijving	Rekening 2010
<i>Toegerekende apparaatskosten aan programma's en producten</i>		
1.0	Provinciale Staten	2.849.834
1.1	Gedeputeerde Staten	1.628.476
1.3	Bestuurlijke organisatie	1.016.076
1.4	Financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen	2.169.924
1.6	Overige zaken betreffende algemeen bestuur	2.307.008
2.1	Openbare orde en veiligheid	1.480.841
3.0	Verkeer en vervoer, algemeen	1.479.674
3.1	Landwegen	17.376.477
3.3	Waterwegen	34.170
3.4	Vervoer	8.315.284
4.0	Waterhuishouding, algemeen	3.870.142
4.1	Waterschapsaangelegenheden	225.594
4.2	Waterkeringen	1.208.742
4.3	Kwantitatief beheer oppervlaktewater	335.365
4.4	Kwantitatief beheer grondwater	762.726
5.0	Milieubeheer, algemeen	4.270.521
5.2	Kwalitatief beheer grondwater en bodem	5.808.161
5.3	Bestrijding luchtverontreiniging	515.020
5.4	Bestrijding geluidhinder	772.530
5.5	Vergunningverlening en handhaving	17.406.503
5.6	Ontgrondingen	1.305.957
6.2	Natuur	9.767.161
7.1	Bevordering economische activiteiten	5.074.524
7.2	Nutsvoorzieningen	1.007.058
7.3	Agrarische aangelegenheden	11.206.509
8.0	Welzijn, algemeen	55.006
8.2	Lichamelijke vorming en sport	275.028
8.3	Kunst en oudheidkunde	5.170.526
8.4	Sociaal-cultureel werk en ontwikkeling	756.714
8.5	Maatschappelijke voorzieningen	3.923.703
8.8	Jeugdhulpverlening	3.279.094
9.0	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, algemeen	7.218.794
9.1	Ruimtelijke ordening	1.175.152
9.2	Volkshuisvesting	1.140.684
0.6	Saldo van kostenplaatsen	-230.572
Totaal toegerekende apparaatskosten gewone dienst		124.958.403
<i>Toegerekende apparaatskosten investeringen en voorzieningen</i>		
3.1	Landwegen	1.325.376
4.4	Kwantitatief beheer grondwater	714.308
Toegerekende apparaatskosten investeringen en voorzieningen		2.039.684
Totaal toegerekende apparaatskosten		126.998.087

Structureel evenwicht en overzicht van incidentele lasten en baten (bijlage 9)

Het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) schrijft voor dat in de toelichting op de programmarekening een overzicht van de incidentele lasten en baten wordt opgenomen. In de toelichting op het BBV is aangegeven dat "voor een nadere invulling van het begrip incidenteel gedacht kan worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen".

Om te voldoen aan het BBV is onderstaand het bedoelde overzicht opgenomen. Daarbij zijn de apparaatskosten buiten beschouwing gebleven omdat deze elk jaar opnieuw tot lasten leiden. Omdat de stortingen en onttrekkingen aan reserves niet tot de lasten en de baten worden gerekend, zijn ook deze mutaties niet in het overzicht opgenomen.

Van de dan resterende posten zijn de cijfers van de jaarrekening 2010 vergeleken met de meerjarenraming 2011 – 2015.

Er is sprake van een incidentele last of bate in de volgende gevallen:

- de last of bate doet zich alléén voor in de jaarrekening 2010;
- de last of bate doet zich voor in de jaarrekening 2010 en in de jaarschijf 2011 van de meerjarenraming en komt in 2012 niet voor;
- de last of bate doet zich voor in 2010 en in de jaarschijven 2011 en 2012 van de meerjarenraming en komt in 2013 niet voor.

Structureel evenwicht en incidentele lasten en baten Jaarstukken 2010		Bijlage 9	
		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
01	Bestuur		
01.01	Provinciebestuur, CdK en griffie		
0001575	Merk Brabant	816.118	
0001769	Werkbudget Vertrouwen in Brabant (BA)	65.850	
0001893	Belangenbehartiging Provinciefonds	13.683	
0000078	Kn stenografische verslagen PS	36.522	
0000081	Overige bestuurskosten PS	112.029	
0000088	Vergoedingen commissie beleidsevaluatie	8.180	
0000089	Werkbudget commissie beleidsevaluatie	75.777	
0000091	Jeugdparlement	70.327	
0001486	Accountantskosten	151.724	
1000434	Inkomsten bruikleen ICT		2.088
1000489	Restitutie kosten fractiewerkzaamheden		105.268
0000097	Overdracht pensioen (oud)bestuurders	203.420	
1000078	Ontvangen pensioenkapitalen bestuurders		114.581
0000139	Onderhoud grenspalen	167	
		<u>1.553.797</u>	<u>221.937</u>
01.03	Borging kwaliteit bestuursstructuur		
0001576	Een Brabant	650.134	
		<u>650.134</u>	<u>0</u>
01.04	Openbare orde en veiligheid		
0000147	Integrale veiligheid	25.593	
0000148	Stimulering OOV	45.385	
		<u>70.979</u>	<u>0</u>
01.05	Brabantstad/Grote stedenbeleid		

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1000082	Bijdragen partners programma Brabantstad		351.424
		0	351.424
02	Verkeer en vervoer		
02.01	Openbaar vervoer		
0001780	Verbinding en doorstroming OV	265.936	
0001781	Beleidsontwikkeling en onderzoek OV	316.111	
0001784	Uitrusting knooppunten OV.	1.019.762	
1000549	Bijdrage derden		3.549
0000200	Werkbudget vernieuwing OV	17.802	
0001534	Pilots goedkoop OV	3.242.037	
0001963	Exploitatie kosten elektrische bussen	810.967	
0001980	Pilots exploitatie OV-tranferia	69.380	
1000109	Bijdr.derd.in act-werkbudget vernieuw OV		534.690
1000597	Renteopbrengst lening Arriva		33.719
1000666	Bijdrage exploitatie elektrische bussen		333.333
0001782	Marketing en communicatie OV.	995.609	
0001785	Sociale Veiligheid OV.	1.013.061	
1000112	Bijdrage derden in regiotaaxi		527.693
0001783	Monitoring en evaluatie OV.	164.415	
0001946	Rente Lening Arriva	28.548	
		7.943.627	1.432.984
02.02	Goederenvervoer		
1000661	Inkomsten Incodelta		48.557
0002010	Quick wins vaarwegen binnenhavens	108.250	
0002011	Brabantse kanalen	3.363.379	
1000650	Brabantse kanalen		964.960
0001182	Afschrijving Brabantse kanalen	18.587.000	
0001183	Rentekosten Brabantse kanalen	453.523	
0001683	Afschrijving Burgemeester Deelenkanaal	457.488	
0001684	Rentekosten Burgemeester Deelenkanaal	11.163	
		22.980.802	1.013.517
02.03	Autobereikbaarheid Brabantstad		
0001944	N-69	733.355	
0001967	Bijdrage aan Kunstwerk A59	40.000	
0001985	PPS A4	5.463.863	
0000210	Uitgav.ten laste van risicofonds PPS-A59	102.787	
1000572	Bijdragen derden PPS A59		144.228
0001037	Stedelijke tangenten	3.000.000	
0001244	Ecozone randweg Den Bosch	1.500.000	
0002001	Sl Kruising Oosterh.weg-rondweg Breda	2.892.564	
0002005	Sl meerakkerweg Eindhoven	1.000.000	
0002007	Sl: 2e ontsluiting Brabanthallen	94.800	
0000176	Afschr. stedelijke geb en sted. tangente	7.775.945	
0000187	Rentekn stedelijke geb en sted tangenten	189.733	
0001184	Afschrijving PPS-A4	12.655.275	
0001185	Rentekosten PPS-A4	308.789	
0001790	Afschr. Samen Investeren 1e & 2e tranche	1.000.400	
0001791	Rente Samen Investeren 1e & 2e tranche	24.410	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
		36.781.921	144.228
02.04	Regionale bereikbaarheid: gebiedsgerichte aanpak		
0001848	Impuls verkeersveiligheid 2009-2011	300.000	
0001741	Ombouw A2 tlv BDU	2.675.308	
0001880	Kosten Luchtkwaliteit	1.996.044	
0001939	Fiets in de versnelling tlv BDU	49.599	
0001942	Fiets in de versnelling	123.995	
0002024	Regionale maatregelen verkeersveiligheid	900.000	
0002026	Uitvoeringsprogramma SRE	1.167.225	
1000579	Verrekening luchtkwaliteit ECL		1.996.044
0000174	Afschrijving Regionale maatregelenpakket	38.235.818	
0000185	Rentekosten regionale maatr.pakketten	932.954	
		46.380.943	1.996.044
02.05	Regionale bereikbaarheid: Provinciale wegen/bouwen		
0002063	N329 proeftuin weg van de toekomst	1.973.972	
1000646	N329 proeftuin weg van de toekomst (ECL)		2.000.000
		1.973.972	2.000.000
02.06	Regionale bereikbaarheid: Provinciale wegen/onderhoud		
0001998	Wegenoverdrachten, subsidies en prorail	311.075	
1000093	Vergoedingsregeling tankstations		-3.526
1000094	Inkomsten gladheidsbestrijding		216.606
1000337	Materieel Inruil/verkoop		41.454
1000435	Incidentele inkomsten Essent		35
0000181	Afschr. BOW overdracht en herverdeling	4.075.855	
0000192	Rentekn BOW overdracht en herverdeling	99.451	
		4.486.381	254.569
02.07	OV-Netwerk Brabantstad		
0002014	Station Maarheeze	2.461.000	
1000648	Inkomsten Station Maarheeze		971.170
0002018	Doorstroomas DB-Waalwijk-Tilburg	283.252	
0001677	Afschr. OV netwerk Brabantstad BA	756.000	
0001678	Rentekosten OV netwerk Brabantstad	18.446	
		3.518.698	971.170
02.90	Provinciaal Verkeers- en vervoersplan		
0001532	Onderzoeken mobiliteit	629.294	
0001897	Uit. Strategische visie goederenvervoer	487.292	
0001485	ABVM (anders betalen voor mobiliteit)	525.948	
0001533	DVM Datawarehouse	788.575	
0001739	DVM tlv BDU	132.761	
0001921	Spitsmijden tlv BDU	1.895.523	
0001965	Spitsmijden tlv SRE	377.669	
1000444	Inkomsten SRE DVM spitsmijden		415.069
1000617	Inkomsten netwerkprogramma Brabantstad		96.000
		4.837.062	511.069

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
03	Water		
03.01	Water algemeen		
0000306	WHP: water in bebouwd gebied	-4	
0001548	Krammer-Volkerak	310	
0001940	Flinkman (Europees project)	1.155	
0001978	Uitgaven Interreg IVC Watercore	3.950	
1000123	Ontwikkeling integraal waterbeleid		32.857
0002042	PWPPrestatiemonitoring	40.097	
0001654	Lenvis SB	2.450	
1000548	Inkomsten Lenvis		48.547
		<u>47.957</u>	<u>81.404</u>
03.02	Hoogwaterbescherming		
0001178	Toev. Trans rivierbedcompen.(Index IBOI)	148.692	
0001238	Rivierbedcompensatie t.l.v. reserve	1.913.816	
0001721	Project overdiepse Polder (T)	196.679	
1000380	Pacht en overige ink.Overdiepse polder T		105.609
0000328	Afsch.motoschip muskusrattenbestrijding	53.116	
0000329	Rentekn.motoschip muskusrattenbestrijd.	1.296	
0000332	Afschrijving dijkverzwaring	17.953.563	
0000333	Rentekosten dijkverzwaring	438.067	
		<u>20.705.229</u>	<u>105.609</u>
03.03	Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting		
0001203	WHP-reser.:Stim.veiligheid&wateroverlast	-39	
0001810	gebiedsverst. Oost. Langstraat	266.331	
1000525	Inkomsten ivm kanaaltaak naar Amer (T)		2.062.536
0001207	WHP-reserve:Stim.beek en kreekherstel	-33.062	
		<u>233.230</u>	<u>2.062.536</u>
03.04	Grondwaterkwantiteit		
0000345	Uitvoering agrarisch gw-beheer	212	
0001655	Het nieuwe polderen in de stad SB	90.000	
0001809	Verdrogingsproj.In het zicht v.d. Haven	-416.044	
		<u>-325.832</u>	<u>0</u>
03.05	Waterkwaliteit		
0001204	WHP-reserve:Stim.aanpak diffuse bronnen	6.853	
0001236	Aanpak diffuse bronnen drinkwatervoorz.	63.764	
0001255	Beheersplan stroomgebied	166.710	
0001876	PMJP: Synergiegelden (ilg, Rijk)	3.649.971	
1000387	Bijdrage derden projectbureau KRW		109.591
1000575	PMJP: Synergiegelden (ilg, Rijk) ink		3.649.971
		<u>3.887.298</u>	<u>3.759.562</u>
04	Milieu		
04.01	Ecologie algemeen		
0001545	Duurzaam bouwen	75.425	
0001866	Led verlichting Eindhoven 2e Tr-SB	227.050	
0002082	POWER project SILCS (IVC) prft Geerpark	2.434	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1000342	Provinciaal ambitie statement (PAS)		538.139
0001240	Biodiversiteit	539.950	
0001639	Gezond (ver)bouwen SB	445	
0001925	Duurzaam bouwen (klim. Best.) 1e Tr SB.	121.299	
0001927	Passief en prefab bouwen SB	223.200	
0001928	Frisse scholen SB	433.875	
0001930	Allergeen.. (groen dak)school 1st Tr. SB	80.000	
0000101	Overige kosten op milieu gebied	162.667	
0001142	Strategisch milieubeleid	36.444	
0000420	Progrksten milieuprogramma: communicatie	15.001	
0001601	Natuur- en milieu-educatie, Ba 2008 SB	592.984	
0001538	Uitbesteding/detach.brijvoer,wm proc.	77.008	
		<u>2.587.782</u>	<u>538.139</u>
04.02	Fysieke veiligheid		
0001580	Risicokaart, BA 2007-2011	23.835	
0001540	Inhuur advisering externe veiligheid	3.452	
0001640	Beleidsvisie externe veiligheid	95.529	
0001723	Externe veiligheid 2007-2010 (T)	288	
0001724	Externe veiligheid 2008-2010 (T)	-93.781	
0001725	Externe veiligheid 2009-2010 (T)	2.602.913	
0001801	Externe Veiligheid 2010 (T)	3.844.775	
0001812	Project externe veiligheid	99.321	
1000402	Progr.Externe Veiligheid 2006-2010 (T)		6.354.175
		<u>6.576.332</u>	<u>6.354.175</u>
04.03	Lucht/geluid/klimaat		
0000506	Luchtkwaliteit	2.400	
0001535	PMJP:verd.landbouw luchtwassers (od,pnb)	416.275	
0001539	Inhuur advisering luchtkwaliteit	96.192	
0001635	Fijnstof neutraal Zuid-Oost Nederland SB	224.045	
0001636	Bijdr. Innovat. groen aan schone stad SB	67.658	
0001715	Programma luchtkwaliteit (T)	4.071.513	
0001716	Beleidsregel lucht 2008 (T)	2.439.075	
0001937	Allergeenarme (frisse)school 1st Tr. SB	80.000	
1000422	Nat. samenwerkingsprog. luchtkwaliteit T		6.643.520
0001544	Beperken klimaatverandering	366.600	
		<u>7.763.758</u>	<u>6.643.520</u>
04.04	Bodem		
0001543	Info.beheer,keteninformatie en bodemkw.	334.853	
0000488	Interim-bedrijvenregeling	379.858	
0001839	Uitvoer.kstn Wett.taken (app.kstn).	108.267	
0001941	Spoedlocatie tlv SDV	169.012	
1000532	Inkomsten Rijk Bodem (T)		1.908.798
1000538	Inkomsten derden bodem (T)		0
0000459	Bodeminf.systemen ISV-project gemeenten	27.649	
0001710	Uitgaven nazorg stortplaatsen (T)	49.334	
		<u>1.068.974</u>	<u>1.908.798</u>
04.05	Landbouw		

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
0001181	Initiëren duurzame ontwik.landbouw	18.529	
0001637	Duurzaamheidsimpuls lb pilot LOG's	10.210	
0001649	Gecombineerde luchtwassers (landbouw) SB	1.279.562	
0001881	Gezondheidsonderzoek IV-bedrijven	3.628	
0000736	Projectgew. bijdrage verbreding landbouw	258.863	
0000424	Aand IPO-bijdrage stuurgr glastuinb/mil	1.875	
0001549	PMJP:verduurzamen landbouw (od,pnb)	250.358	
0001550	PMJP:Biologische landbouw(od,pnb)	52.500	
0001595	Uitg.res.Rev.land.geb;Duurz.h.impuls	141.732	
		<u>2.017.256</u>	<u>0</u>
04.06	Afval- en grondstoffenbeheer		
1000493	Te ontvangen compensatie LMA		29.666
0000493	Projecten hergebruik stortplaatsen	128.229	
0001039	Kosten Interreg IVc Sufalnet4EU	274.767	
0001555	PMJP:lands.inr.stortplaatsen(od,pnb)	138.118	
1000348	Bijdrage Interreg IVc Sufalnet 4EU		241.212
		541.114	270.878
04.10	Handhaving		
0001480	Uitvoering handh. Natuurbeschermingswet	41.807	
0001518	Verbetering naleefgedrag	625.176	
0001519	Verbetering toezichtslast	151.877	
0001520	Uitb.aan milieudiensten, BA 2007-2011	562.999	
0001522	Handhaving GW-vergunning, BA 2007-2011	37.500	
0001524	Toezicht bodemsanering, BA 2007-2011	30.000	
0001974	Toezicht en handh. landinrichtingsproj.	231.045	
1000585	Inkomsten verbetering naleefgedrag		244.604
0001523	Doorontwikkeling MIK punt, BA 2007-2011	75.771	
0002083	Toev. voorz.dub.debiteuren(dwangsommen)	10.330.380	
0000398	Handhav; ontwikk nieuw instrumentarium	2.200	
0001521	Prof.van de handhaving, BA 2007-2011	135.711	
0001956	Regionale uitvoeringsdiensten	87.023	
1000144	Bijdr servicepunten hh: het rijk		15.416
0001525	Analysekosten MM, BA 2007-2011	51.698	
0001526	Analysekosten bodemsan.,BA 2007-2011	30.000	
0001953	Aanschaf meetstat. buitenluchtonderzoek	251.963	
		<u>12.645.149</u>	<u>260.020</u>
04.11	Proeftuinen		
0001578	Procesbegeleiding Schoon vervoer SB	82.746	
0001622	Alg.organisatiekosten programma SB	46.000	
0001648	Vern. instrumentarium Wabo	140.226	
0001650	De weg van de toekomst SB	2.000.000	
0001651	Het schone bedrijventerrein SB	135.213	
0001652	De duurzame nieuwbouwwijk SB	292.012	
0001653	De duurzame herstructureringswijk SB	56.811	
0001659	Regionale (grootsch.)energieopwekking SB	37.677	
0001869	Biomassa Meerhoven, Eindhoven 2e Tr-SB	407.447	
0001870	Biomassa Breda 2e Tr-SB	430.595	
0001924	Biomassa Den Bosch (Treurenburg) SB	414.664	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
		4.043.392	0
05	Natuur, bos en landschap		
05.01	Algemeen Natuur, bos en landschap		
0000552	Projecten draagvlak	-912	
0000567	Groene wetten - Natuurbeschermingswet T	120.817	
0001546	Natura 2000	286.527	
1000226	Leges Groene wetten		18.800
1000598	Inkomsten Groene Wetten		104.875
1000220	Leges informatie ec. onderzoek		149
		406.432	123.824
05.02	Natuur		
0000556	Geïntegreerd bosbeheer	-21.167	
0001717	Uitg. Loonse en Drunense duinen (T)	291.653	
0001993	PMJP: Bestaande natuur EHS	16.863	
0001994	PMJP: Relatienotagebieden 1e fase	1.980.824	
0001997	PMJP: PMJP: Verwerving EHS/RV (ilg, PNB)	2.450.254	
1000222	Rijksbijdr. NP Loonse en Drun. duinen T		243.878
1000516	Bijdr. Gemeente NP. Loonse en Drun. Duinen T		47.775
0000562	PMJP: ontsnippering gem.wegen (od,pnb)	54.889	
0001500	RV De Beerze	2.119.854	
0001558	PMJP: verw. & inr. EVZ-nat (od,pnb)	781.113	
0001559	PMJP: verw. & inr. EVZ-droog (od, pnb)	908.452	
0001827	PMJP: ontsnippering gem.wegen (od,gem)	-100	
0001413	PMJP: Soortenbescherming (ilg,rijk)	636.694	
0001560	PMJP: soortenbescherming (od,pnb)	971.799	
1000455	1.7 Rijksbijdr. Soortenbescherming		754.017
0000536	Afschr. aankoop natuur en recr.gebieden	11.488.855	
0000537	Rentekn aankoop natuur en recr.gebieden	280.328	
0000540	Afschrijving relatienotageb. 1e tranche	13.978.909	
0000541	Rentekosten relatienotageb. 1e tranche	341.085	
0000542	Rentekn.Tijd.Grondbank/voorfin EHS	-1.028	
0000550	Afschrijving relatienotageb. 2e tranche	3.306.738	
0000551	Rentekosten relatienotageb. 2e tranche	80.684	
0001602	Afschr. Verwerving en inr. EHS/RV PNB	6.143.880	
0001603	Rentekstn. Verwerving en inr. EHS/RV PNB	149.911	
		45.960.490	1.045.669
05.03	Landschap		
0000495	Aardkundige Waarden	5.000	
0000555	Groen/blauwe diensten	16.966	
1000502	Inkomsten aardkundige waarden		414
1000570	PMJP: ink.groen.-bl.dnsten.(res,od,pnb)		246.099
0000563	Groen in de stedelijke regio's	22.945	
0001506	Groene Delta	525.780	
0001536	GIOS, BA 2007-2011	606.500	
0001642	Groene delta vanuit Schoon Brabant SB	525.780	
0001643	Toegangspoorten Groene Woud SB	223.891	
0001865	Landschapspark Moerenburg 2e Tr-SB	97.000	
0001871	Waterakkers Breda 2e Tr-SB	124.714	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
0001874	Groenblauw raamwerk Bavel 2e Tr-SB	600.000	
0001553	PMJP: kwaliteitsimpuls landschap(od,pnb)	120.470	
0001644	Provinciaal landschap Brabantse Wal SB	449.908	
0001645	Provinciaal landschap Maashorst SB	371.860	
0001646	Profilering nat.lands.'t Groene Woud SB	311.385	
0002062	Landschap het Groene Woud	50.000	
		4.052.200	246.513
06	Sociaal economische zaken		
06.01	Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap		
0000633	UEB Arbeidsmarktbeleid	-18.890	
0000638	Arbeidsmarktbeleid	-62.178	
0001672	Flexibel en goed opgeleide beroepsbev.	2.982.022	
0001676	Stimuleren (jong) ondernemerschap	2.125.107	
0001685	Talent creëren, binnenhalen en behouden	1.299.832	
0001885	Versterking arbeidsmobiliteit	1.539.425	
		7.865.318	0
06.02	Brabant bruist		
0000618	Provinciale uitgaven TIPP 4e tender	167.094	
0000632	UEB bedrijfsomgeving	34.524	
0001507	Herstructureren 1000 ha bedrijventerrein	450.000	
0001667	Uitgaven rijksmiddelen TIPP 4	1.098.394	
0001886	Procesmanagement BHB (maatr.pakket)	173.460	
1000249	Bijdrage TIPP 4e tender		1.249.436
0001674	Brabant als internationaal sterk merk	352.085	
0001753	Investeren in optimale bedrijfsruimte	271.551	
0001894	Brabant Culturele Hoofdstad 2018	1.307.585	
0001901	B5 Samen investeren 060202	6.990.103	
0001568	Moerdijk, BA 2007-2011	5.968	
		10.850.764	1.249.436
06.03	Schone, slimme en concurrerende economie		
0001566	Actieprogramma innovatie, BA2007-2011	45.664	
0001817	Interreg IVC: I4W coördinatiekosten	48.857	
0001818	Interreg IVC: I4W projectkosten	0	
0001823	Interreg IVC: Power coördinatiekosten	19.950	
0001824	Interreg IVC: Power projectkosten	27.786	
0001964	Provinciale uitgaven IAB 4	450.606	
1000554	Interreg IVC: bijdrage EC I4W coördkn.		48.859
1000560	Interreg IVC: bijdrage EC Power coördkn.		19.950
1000561	Interreg IVC: bijdrage EC Power proj.kn.		27.785
1000607	Renteverg. leningen aan MKB-bedrijven		698.162
0001675	Versterken innovatievermogen MKB	697.683	
0001860	Knowledge vouchers, aandeel derden	137.138	
0001861	Knowledge vouchers, aandeel PNB	39.858	
0001891	Loketfunctie	270.344	
1000573	Knowledge vouchers, aandeel derden		137.138
1000574	Knowledge vouchers, aandeel PNB		39.858
0001673	Brabant energieneutraal als kans	881.198	
0001889	Energiebesparende maatregelen	410.815	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
0001890	Schoon rijden	1.123.515	
		4.153.413	971.752
06.04	Economie, algemeen en uitvoering		
0000610	Subsidie stichting Agro & Co Nrd-Brabant	521.600	
0000625	Uitgaven in kader uitvoering SEB	906	
0001567	Vergroten slagkracht BOM, BA 2007-2011	625.000	
0001816	Subsidies RPC's	144.000	
0001286	Onderzoek strategie Essent	281.227	
1000613	Bijdrage RWE in kosten Essent		41.122
1000659	Bijdr.aandeelhouders in secr.kstn.deeln.		100.000
0000527	Uitvoeringskosten MTO/ TROP	-1.259	
0001884	PMJP: IDOPS (ilg,rijk)	833.330	
0001898	Algemene projectkosten maatregelenpakket	86.448	
1000583	PMJP:Verb.leefb./soc.econ.Vital.(ilg)		833.330
0000647	Project duurzame energie	899.522	
0001819	Interreg IVC: M4Nnrg coördinatiekosten	1.708	
1000258	Inkomsten project duurzame energie		19.280
1000388	Bijdrage in werkpl.verduurzamen energie		7.709
1000519	Inkomsten Essent Brabant bespaart deel 1		386.429
1000556	Interreg IVC: bijdrage EC M4Nnrg coördkn		1.708
0000182	Afschrijving economische programma's	1.093.902	
0000193	Rentekosten economische actieprogramma's	26.691	
0001977	Rentekst Energielen. Woningverh. part.	20.810	
		4.533.887	1.389.579
06.04	Economie, algemeen en uitvoering		
0000601	Provin. bijdrage in proj. Interreg IIIa	26.250	
0000605	Uitg.cofinanciering EZ voor Interreg III	213.850	
0001021	Doorbet.EPD Zuid EC betref.Stimulus	-381.996	
0001022	Doorbet.EPD Zuid EC betref.CERES	-3.390.793	
0001023	Prov.bijdrage aan proj.Ceres/reconstruct	-200.806	
0001024	Prov.bijdrage aan proj.Ceres/economie	-750.685	
0001025	Prov.bijdrage aan proj. Stimulus	-8.765	
0001815	Co-financiering OP Zuid	5.584.258	
0001834	EFRO bijdrage OP Zuid	32.919.898	
0002052	OP-Zuid / Samen Investeren	5.189.672	
1000237	Inkomsten cofin. EZ Interreg III		213.850
1000241	Bijdrage Eur.Cie/ EPD Zuid		-3.772.789
1000562	EFRO bijdrage OP Zuid		32.919.898
		39.200.883	29.360.959
07	Jeugd, cultuur en samenleving		
07.01	Zorg en welzijn		
0000861	Combifonds wonen-zorg-welzijn	31.250	
0001571	PMJP:opst.&uitv IDOPS (od,pnb)	3.038.180	
0001572	Wijken, BA 2007-2011	2.339.177	
0001902	B5 Samen investeren 070101	2.855.521	
0000887	Subsidie ring zorgprojecten	14.976	
0000889	Uitgaven zorgvernieuwing	4.717	
0000901	Ouderenproof	84.402	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
0000905	Projecten ouderen	124.102	
0000906	Ondersteuning integraal ouderenbeleid	-3.064	
0000907	Projectenprogramma integraal ouderenbel.	40.166	
0000908	Internationalisering Zorg	33.732	
0001191	Armoedebeleid	-65.930	
0001378	Allochtone ouderen	19.000	
0001380	Dementie	43.000	
0001382	Participatie	-4.657	
0001573	Slimme zorg, BA 2008-2011	2.443.173	
0001612	Kleinschalige woonzorginitiatieven	1.239.573	
0001613	Versnellen, vernieuwen en RSA-projecten	21.671	
0001614	Dementie, ondersteuning, trainingcentra	572.259	
0001821	Interreg IVC: PEOPLE coördinatiekosten	29.734	
0001822	Interreg IVC: PEOPLE projectkosten	106.368	
1000302	Leges Ambulancevervoer		743
1000558	Interreg IVC: bijdrage EC PEOPLE coördkn		28.507
1000559	Interreg IVC: bijdrage EC PEOPLE proj.kn		106.368
0000841	Projectvolume, algemeen	43.896	
0000883	Palliatieve zorg	74.086	
0001007	Sociale veiligheid	247.109	
0001199	ADB Brabant	-20.493	
0001495	Uitgaven t.b.v. ADB rijk	-23.221	
0001903	Veiligheid B5-SI-070103	1.893.249	
		<u>15.181.976</u>	<u>135.618</u>
07.02	Jeugd		
0000768	Stimuleringsregeling educatie	-9.733	
0000772	Brede School	-12.990	
0001272	Jeugdwerkgelegenheid	-8.650	
0001569	C.J.G.	3.466.906	
0001570	Schoolverlaten, BA2007-2011	943.928	
0001662	Maatschappelijke stages BA 2007-2011	215.000	
0001904	Centrum Jeugd en Gezin B5-SI	2.525.219	
0001905	Deltaplan voortijd.schoolverlaten B5-SI	170.802	
0000931	Afschr. accommodaties jeugdhulpverlening	6.482.474	
0000932	Rente accommodaties jeugdhulpverlening	158.172	
		<u>13.931.128</u>	<u>0</u>
07.03	Cultuur en sport		
0000815	Toevoeging voorz. onderhoud gebouwen	282.056	
0000824	Beheer en onderhoud Waterstraat 14-18	82.791	
0000827	Bijdrage Museum aan Religieuze Kunst	150.000	
0001062	Vergoeding rente aan NRF	333.108	
0001189	Vierluik	-4.142	
0001274	Schatten van Brabant (erfgoedmaand)	963.242	
0001556	PMJP:Hollandsche Waterlinie (od,pnb)	471.420	
0001581	Museumbeleid	1.754.441	
0001663	Verhalen van Brabant BA2007-2011	863.186	
0001664	Subs. instand. Onr.Erfgoed BA2007-2011	5.247.260	
0001750	Leerstoel Cultuur in Brabant	72.919	
0001751	Leerstoel Brabantse taal en letterkunde	49.999	
0001752	Restauratie opleidingsproject	22.000	

		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
0001841	Stimulering gem.arch.cq erfgoedkaarten	645.778	
0001842	Innovatie gemeent.depots bodemvondsten	125.000	
0001854	Musea en verbinding met de samenleving	0	
0001270	Brabanstad Cult. Hoofdst 2018, proj+com	1.927.810	
0000837	Brabant Cultureel	57.414	
0001133	Festivals en evenementen	-1.251	
0001661	Festivals en evenementen BA 2007-2011	261.349	
0001755	APC 2005-2008 Rijk	27.248	
0001756	BKV 2005-2008 Rijk	-24.666	
0001825	Progr.fonds Cultuurparticipatie '09-'12	2.685.733	
0000745	Herstructurering bibliotheekwerk	125	
0001136	Jeugdzorgsportfonds / sporttalentenfonds	-2.889	
0001583	Sportnota	280.437	
0001845	Topsportevenementen	269.402	
0001846	Brabant samen en gezond door sport 2009	211.372	
0001847	Sporttalentenfonds	100.000	
1000662	Kostendeling sport		23.750
		16.851.143	23.750
07.04	Sociale en culturele ontwikkeling		
0001574	Inzicht en overzicht	789.304	
0001582	Steunfuncties cultuur BA 2008	1.668.266	
		2.457.571	0
08	Ruimtelijke ontwikkeling		
08.01	Ruimtelijke ontwikkeling		
0001511	Prijsvraag sloop verrommelde locaties	3.204.753	
0001517	Ruimtelijke ontwikkeling, BA 2007-2011	627.856	
0001908	Versnelde uitv. stedelijke zones BA-B5	100.800	
0001971	nWRO, dWRO	26.975	
0001972	Brainport Avenue bijdr programmabureau	442.443	
1000404	Inkomsten ruimtelijke ontw.projecten		10.171
1000664	Inkomsten project Brainport		30.377
0000953	Uitvoering RSD beheer	40.098	
1000316	Bijdrage derden in project RSD		334.774
		4.442.926	375.322
09	Revitalisering landelijk gebied		
09.01	Zonering landelijk gebied		
0001452	6.3 Stim.econ.ontw.plattel. POP-2 PNB	1.965	
0001453	6.3 Stim.econ.ontw.platteland POP-2	-930	
0001788	PMJP: B.I.V. (od. pnb)	1.330.874	
0001552	PMJP: san.glastuinbouwlocaties(od,pnb)	30.124	
0002070	Aanpak verspreid liggende kassen	500.000	
1000656	Rijksbijdrage verspreid liggende kassen		500.000
0001472	Diversificatie POP2 - PNB	-89.241	
0001016	PMJP: operationele LOG's (od,pnb)	189.162	
0001551	PMJP:operationele LOG's(od,pnb)	85.873	
0001554	PMJP:lands.inp.bedr.excl.LOG's(od,pnb)	100.157	
0000704	Procesgelden ontwikkelingsmaatschappijen	177.486	
0001263	PMJP: vrijwillige kavelruil(od, pnb)	500.587	

Structureel evenwicht en incidentele lasten en baten Jaarstukken 2010		Bijlage 9	
		Incidentele Lasten	Incidentele Baten
0001806	Afwaardering aankopen Grondbank	337.539	
1000640	Grondexpl. baten ontwikkelbedrijf		113.992
		3.163.596	613.992
09.02	Creëren van nieuwe landschappen		
0001498	Provinciale landgoederen	40.969	
0001499	Regionale ontwerpateliers landschap	110.635	
0001501	Landschapskwaliteit LOG's	405.785	
0001502	AFC Dinteloord	288.965	
0001505	Optimalisering kwal. Ruimte voor ruimte	75.840	
		922.195	0
09.90	Regievoering		
1000546	Schadevergoeding reconstructiewet		600
0000680	Werkbudget De Peel	251.133	
0000681	Werkbudget Peel & Maas	229.704	
0000682	Werkbudget Maas & Meierij	228.393	
0000683	Werkbudget Meierij	243.528	
0000684	Werkbudget Beerze Reusel	272.242	
0000685	Werkbudget Boven Dommel	304.835	
0000686	Werkbudget Baronie	248.040	
0000687	Werkbudget Wijde Biesbosch	256.553	
0000688	Werkbudget Brabantse Delta	264.257	
0000713	PMJP:Bijdr.instanties PLG proces(od,pnb)	1.551.012	
0001528	Kennisborging/professionalisering PLG	21.990	
1000512	Bijdragen derden in de kosten		24.494
0000705	Monitoringsysteem	180.205	
0000727	Doorbetaalde kosten aan projectpartners	20.000	
1000273	Interr.-proj.Groene Woud-Groen Hage(n)l.		20.000
0000711	Cofinanciering LEADER+ projecten	15.900	
0001476	Subsidieregeling jonge agrariërs	44.798	
0001527	PMJP:pl.groepen&initiatieven(od,pnb)	1.518.453	
1000264	EOGFL bijdrage t.b.v. leader+		-227
0001484	Bankkosten Groenfondsrekening inzake ILG	20.563	
0001515	Inzet DLG/externe inhuur backoffice.	491.091	
1000500	Rente Groenfondsrekening inzake ILG		148.926
0001529	Inhuur DLG, BA 2007-2011	140.491	
		6.303.188	193.793
10	Wonen		
10.01	Subsidies en projecten		
0000993	Bijdrage aan de gemeenten	967.675	
1000325	Rijksbijdrage stads- en dorpsvernieuwing		1.136.687
0000988	Bijdrage stim. fonds sted. vernieuwing	62.700	
0000989	Werkbudget stedelijke vernieuwing	206	
0000996	Bijdr.aan projectgemeenten i.h.k.v. ISV	1.018.327	
1000328	Rijksbijdrage ISV		1.028.411
0000966	Lokatiegebonden Subsidies	368.640	
0001497	Bijdrage BLS-VINEX gemeente Waalwijk	52.936	
1000315	Rijksbijdrage VINEX		368.640
0001729	Bijdragen aan projectgemeenten ISV2	1.501.149	
0001730	Bijdragen aan programma gemeenten ISV 2	1.448.845	

	Incidentele Lasten	Incidentele Baten
1000375 Rijksbijdrage ISV 2		313.446
1000615 Rijksbijdrage SDV tbv ISV 2		2.636.548
0001728 Bijdr. aan projectgemeenten ihkv VINAC	4.229.008	
1000377 Rijksbijdrage BLS-VINAC		4.229.008
0001504 Pilots nieuw dorps wonen	54.413	
0001512 Collectief particul. opdrachtgeverschap	1.212.000	
0001513 Stimuleren starterswoningen	275.000	
1000649 Rijksbijdrage ISV 3		9.143.348
	<u>11.190.898</u>	<u>18.856.087</u>

Algemeen financieel beleid

Algemene dekkingsmiddelen

0001668 Bijdrage inv programma Rijk-prov 08-11	26.500.000	
0002084 Uitgaven irt provinciefonds	1.400.000	
0002091 Afwaardering deelneming BHB	7.504.612	
1000233 Winstuitkering IHM		312.000
1000234 Dividend Eindhoven Airport NV		48.215
1000431 Nabetaling verkoop Obragas		21.253
1000596 Opbrengst aandelenverkoop Essent		8.794.258
0001241 Sanering geldleningen	27.405	
1000665 Overige opbrengsten financieringsfunctie		190.906
0001951 Afboeking BTW voorgaande jaren	126.545	
0002090 Afwikkeling schadeclaims	3.662.097	
1000347 Onttrekking vrijval voorzieningen		6.157.354
	<u>39.220.659</u>	<u>15.523.987</u>

Stelposten

0000013 Toev.aan de voorz.dubieuze debiteuren	234.616	
0001246 Stelpost afwikkelingsverschillen uitg.	-325.063	
	<u>-90.446</u>	<u>0</u>

Totaal incidentele lasten en baten

423.568.176 100.991.865

Structureel evenwicht zonder mutaties in reserves	Lasten	Baten
Totaal lasten en baten jaarstukken 2010	1.294.874.842	1.068.474.403
Waarvan incidenteel	-/-423.568.176	-/-100.991.865
Structurele lasten en baten	<u>871.306.666</u>	<u>967.482.538</u>
Structureel saldo	<u>96.175.872</u>	

Structureel evenwicht met mutaties in reserves	Lasten /stortingen	Baten/onttrekkingen
Totaal lasten + stortingen in reserves	1.527.971.302	
Totaal baten + onttrekkingen aan reserves		1.582.921.184
Waarvan incidentele lasten	423.568.176	
Waarvan incidentele baten		100.991.865
Waarvan mutaties in reserves	233.096.460	514.446.781
Structurele lasten en baten	<u>871.306.666</u>	<u>967.482.538</u>
Structureel saldo	<u>96.175.872</u>	

Bijlage

Modelstaat A

- **Liquiditeitspositie** over het 1ste kwartaal van het jaar 2010
- Van de decentrale overheid: Provincie Noord-Brabant

Toelichting: liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet

De modelstaten A over de kwartalen van het voorafgaande jaar worden normaliter eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden. De liquiditeitspositie heeft betrekking op de financiering met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. Een derivaat kan daarbij de looptijd van de financiering veranderen. Zo kan een derivaat vaste schuld omzetten in een korte schuld met variabele rente. De liquiditeitspositie is het saldo van (a) de vlottende of korte schulden, zoals schulden in rekening-courant en in bewaring zijnde kasgelden van derden en (b) de vlottende middelen zoals kasgelden en tegoeden in rekening-courant. De liquiditeitspositie heeft betrekking op het gehele openbaar lichaam, alsmede op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf, exclusief interne schuldverhoudingen. De gemiddelde liquiditeitspositie van de drie kwartaal maanden wordt getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet heeft betrekking op het totaal van de begroting van het lopende jaar naar de stand van 1 januari. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de betrokken decentrale overheid de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stappen (1–4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (–)
(1) – (2) = (3)			
ultimo maand 1		42	464.358
ultimo maand 2		42	485.181
ultimo maand 3		42	93.482
(4) gemiddelde van (3)			-347.632
Stappen (5–9)	Variabelen	Bedragen	
(5)	kasgeldlimiet		79.465
(6a) = (5 > 4)	ruimte onder de kasgeldlimiet		427.097
(6b) = (4 > 5)	overschrijding van de kasgeldlimiet		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal		1.135.214
(8)	Percentage regeling		7
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		79.465

Bijlage

Modelstaat A

- **Liquiditeitspositie** over het 2de kwartaal van het jaar 2010
- Van de decentrale overheid: Provincie Noord-Brabant

Toelichting: liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet

De modelstaten A over de kwartalen van het voorafgaande jaar worden normaliter eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden. De liquiditeitspositie heeft betrekking op de financiering met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. Een derivaat kan daarbij de looptijd van de financiering veranderen. Zo kan een derivaat vaste schuld omzetten in een korte schuld met variabele rente. De liquiditeitspositie is het saldo van (a) de vlottende of korte schulden, zoals schulden in rekening-courant en in bewaring zijnde kasgelden van derden en (b) de vlottende middelen zoals kasgelden en tegoeden in rekening-courant. De liquiditeitspositie heeft betrekking op het gehele openbaar lichaam, alsmede op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf, exclusief interne schuldverhoudingen. De gemiddelde liquiditeitspositie van de drie kwartaal maanden wordt getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet heeft betrekking op het totaal van de begroting van het lopende jaar naar de stand van 1 januari. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de betrokken decentrale overheid de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stappen (1-4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
(1) - (2) = (3)			
ultimo maand 4	20.042	99.731	-79.689
ultimo maand 5	42	140.376	-140.334
ultimo maand 6	42	103.734	-103.692
(4) gemiddelde van (3)			-107.905
Stappen (5-9)	Variabelen	Bedragen	
(5)	kasgeldlimiet		79.465
(6a) = (5) > (4)	ruimte onder de kasgeldlimiet		187.370
(6b) = (4) > (5)	overschrijding van de kasgeldlimiet		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal		1.135.214
(8)	Percentage regeling		7
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		79.465

Bijlage

Modelstaat A

- **Liquiditeitspositie** over het 3de kwartaal van het jaar 2010
- Van de decentrale overheid: Provincie Noord-Brabant

Toelichting: liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet

De modelstaten A over de kwartalen van het voorafgaande jaar worden normaliter eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden. De liquiditeitspositie heeft betrekking op de financiering met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. Een derivaat kan daarbij de looptijd van de financiering veranderen. Zo kan een derivaat vaste schuld omzetten in een korte schuld met variabele rente. De liquiditeitspositie is het saldo van (a) de vlottende of korte schulden, zoals schulden in rekening-courant en in bewaring zijnde kasgelden van derden en (b) de vlottende middelen zoals kasgelden en tegoeden in rekening-courant. De liquiditeitspositie heeft betrekking op het gehele openbaar lichaam, alsmede op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf, exclusief interne schuldverhoudingen. De gemiddelde liquiditeitspositie van de drie kwartaal maanden wordt getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet heeft betrekking op het totaal van de begroting van het lopende jaar naar de stand van 1 januari. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de betrokken decentrale overheid de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stappen (1-4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
(1) - (2) = (3)			
ultimo maand 7		42	77.117
ultimo maand 8		42	48.192
ultimo maand 9		42	42.747
(4) gemiddelde van (3)			-55.977
Stappen (5-9)	Variabelen	Bedragen	
(5)	kasgeldlimiet		79.465
(6a) = (5 > 4)	ruimte onder de kasgeldlimiet		135.442
(6b) = (4 > 5)	overschrijding van de kasgeldlimiet		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal		1.135.214
(8)	Percentage regeling		7
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		79.465

Bijlage

Modelstaat A

- **Liquiditeitspositie** over het 4de kwartaal van het jaar 2010
- Van de decentrale overheid: Provincie Noord-Brabant

Toelichting: liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet

De modelstaten A over de kwartalen van het voorafgaande jaar worden normaliter eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden. De liquiditeitspositie heeft betrekking op de financiering met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. Een derivaat kan daarbij de looptijd van de financiering veranderen. Zo kan een derivaat vaste schuld omzetten in een korte schuld met variabele rente. De liquiditeitspositie is het saldo van (a) de vlottende of korte schulden, zoals schulden in rekening-courant en in bewaring zijnde kasgelden van derden en (b) de vlottende middelen zoals kasgelden en tegoeden in rekening-courant. De liquiditeitspositie heeft betrekking op het gehele openbaar lichaam, alsmede op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf, exclusief interne schuldverhoudingen. De gemiddelde liquiditeitspositie van de drie kwartaal maanden wordt getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet heeft betrekking op het totaal van de begroting van het lopende jaar naar de stand van 1 januari. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de betrokken decentrale overheid de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

Berekening (bedragen x € 1.000)

Berekening (bedragen x 1.000)			
Stappen (1-4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
(1) - (2) = (3)			
ultimo maand 10	9.401	36.302	-26.901
ultimo maand 11	2.724	36.312	-33.588
ultimo maand 12	22	67.263	-67.241
(4) gemiddelde van (3)			-42.577
Stappen (5-9)	Variabelen	Bedragen	
(5)	kasgeldlimiet	79.465	
(6a) = (5>4)	ruimte onder de kasgeldlimiet	122.042	
(6b) = (4>5)	overschrijding van de kasgeldlimiet		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
(7)	Begrotingstotaal	1.135.214	
(8)	Percentage regeling	7	
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet	79.465	

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over de jaren 2011-2014
- Van de decentrale overheid: Provincie Noord-Brabant

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financierings-paragraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden. Op deze staat wordt over het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbaar lichaam, op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. Het komende jaar is jaar T in de tabel hierna.

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	Jaar 2011:	Jaar 2012:	Jaar 2013:	Jaar 2014:
(1)	Renteherzieningen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	1.966	1.967	1.211	0
(3)	Renterisico (1+2)	1.966	1.967	1.211	0
(4)	Renterisiconorm	242.235	242.235	242.235	242.235
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	240.269	240.268	241.024	242.235
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Renterisiconorm					
Berekening					
(4a)	Begrotingstotaal jaar 2011 (T)	1.211.173			
(4b)	Percentage	20			
	Renterisiconorm (van alleen jaar T)	242.235			
(4) = (4a x 4b/100)					

Begrotingsrechtmatigheid

Bijlage 11

Van begrotingsonrechtmatigheid kan sprake zijn als de lasten op een productgroep hoger zijn dan geraamd.
 Voor de productgroepen waar kostenoverschrijding > € 50.000 is geconstateerd moet een verklaring komen.
 In principe kunnen de volgende categorieën aan de orde zijn:

Categorie

- 1 kostenoverschrijding die (grotendeels) wordt gecompenseerd door inkomsten
- 2 kostenoverschrijding binnen beleid maar niet tijdig signaleerd
- 3 kostenoverschrijding binnen beleid maar ten onrechte niet tijdig signaleerd
- 4 kostenoverschrijding door afwijkingen van beleid
- 5 kostenoverschrijding waar een reserve tegenover staat

Onderstaand zijn per productgroep de gevallen aangegeven waar sprake is van lastenoverschrijding.

Geef per product het categorienummer en de toelichting aan.

Cat nr.	Toelichting	afwijking t.o.v. de begroting		
		lasten	baten	saldo
02.06 2	Regionale bereikbaarheid: provinciale wegen/onderhoud Veroorzaakt door strenge winter in 2010 zowel jan 2010 als dec 2010 zijn veel extra kosten gemaakt voor inkoop zout en uitvoering van de gladheidsbestrijding. De lastenraming in de begroting is in 2010 bijgesteld met € 833.000 van € 1,4 miljoen naar € 2,3 miljoen, maar door het winterse weer in december 2010 bleek deze bijstelling van de begroting onvoldoende.	-1.029.709 N	275.218 V	-754.491 N
03.05 1	Waterkwaliteit De lastenoverschrijding wordt gecompenseerd door hogere baten dan geraamd.	-2.858.932 N	3.799.492 V	940.560 V
04.04 5	Bodem De overschrijding van de lasten heeft betrekking op Actief bodembeheer de Kempen. Deze lasten worden conform instellingsbesluit (PS 56/09) gedekt uit de reserve decentralisatie-uitkering bodem.	-166.821 N	-7.109.827 N	-7.276.648 N
06.03 1	Schone, slimme en concurrerende economie De lastenoverschrijding wordt gecompenseerd door hogere baten dan geraamd.	-215.080 N	242.872 V	27.793 V
06.06 1-5	Europees beleid De lastenoverschrijding houdt verband met de EFRO-bijdrage OP-Zuid waar tegenover ook een hogere bate staat. Daarnaast worden de lasten conform de door PS vastgestelde bestedingsplannen van de reserves voor een deel gedekt door de reserve Cofinanciering Europese programma's De per saldo overschrijding van € 4,1 miljoen wordt volledig gedekt door de onttrekking uit deze reserve.	-30.376.683 N	26.248.459 V	-4.128.224 N
07.04	Sociale en culturele ontwikkeling In 2010 hebben cultuurinstellingen extra middelen beschikbaar gesteld gekregen om een extra impuls te geven aan cultuureducatie, kunsten, informatie en promotie, kennis en innovatie. De overschrijdingen op dit gebied maakt deel uit van het besluit van PS bij najaarsbrief 2008 (overprogrammering. De daadwerkelijke besteding loopt conform planning.	-463.959 N	0 V	-463.959 N

N=nadelig / V=voordelig

Toelichting SiSa-definitie "Besteding" per regeling jaar 2010

Als onderdeel van de SiSa-circulaire 2010 heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de nota baten en lasten voor specifieke uitkeringen uitgebracht. Hierin staat het volgende te lezen:

"Met ingang van de SiSa-verantwoording 2010 geldt voor alle specifieke uitkeringen het batenlastenstelsel. Het kas-verplichtingenstelsel is niet langer van toepassing voor de verantwoording van specifieke uitkeringen. Hiermee wordt voorkomen dat extracomptabele administraties met afwijkende waarderingsregels en aanvullende controles bij medeoverheden nodig zijn ten behoeve van de aansluiting op de Rijksadministratie.

Voor alle specifieke uitkeringen geldt een, in lijn met het Besluit begroting en verantwoording, eenduidige definitie van het begrip besteding, dat gekoppeld is aan het moment van een prestatie of verlies. Het nieuwe stelsel geldt voor alle huidige en nieuwe specifieke uitkeringen, ongeacht de aard (openeinde, declaratie, project etc.), looptijd en verstrekker van de specifieke uitkering.

Voor alle specifieke uitkeringen, waarvoor wordt verantwoord op basis van geld, wordt in de SiSa-bijlage de indicator besteding opgenomen. Een besteding is de aan een periode toegerekende lasten + de relevante balansmutaties in investeringen.

Het eerste deel 'de aan een periode toegerekende lasten' is conform het BBV. Lasten zijn uitgaven die aan een periode zijn toegerekend. Uitgaven worden aan een begrotingsjaar toegerekend indien de prestatie (die leidt tot kosten) in het begrotingsjaar plaatsvond dan wel indien het verlies in het begrotingsjaar plaatsvond dan wel het verlies aan dat begrotingsjaar toe te rekenen is."

Het tweede deel 'de relevante balansmutaties in investeringen' is toegevoegd voor de specifieke uitkeringen die rechtstreeks via de balans worden verantwoord door een medeoverheid. Dit kan als de specifieke uitkering (deels) een bijdrage is voor investeringen, die bij de gemeente, provincie of gemeenschappelijke regeling worden geactiveerd en dus niet in het desbetreffende jaar lasten veroorzaken.

Onderstaand wordt de SiSa-definitie bestedingen per regeling voor de jaarverantwoording 2010 van provincie Noord-Brabant kort toegelicht.

Investering Stedelijke Vernieuwing ISV (C7)

In het SiSa-verantwoordingsmodel is opgenomen: "Eindsaldo ISV (na afloop periode II) = totaal ontvangen ISV-bedrag minus totaal vastgestelde ISV-bijdrage na afloop 2e periode".

Het gaat hier om het totale ontvangen ISV-bedrag minus de bedragen die definitief zijn vastgesteld, wanneer er nog niet is vastgesteld worden deze bedragen dus niet meegenomen in de berekening van dit saldo.

Verzameluitkering VROM (E5) (bufferzones)

In het SiSa-verantwoordingsmodel is opgenomen: "Besteding t/m 2010".

Voor de verantwoording is uitgegaan van de prestaties die tot en met 2010 zijn geleverd conform hetgeen hierover is vastgelegd in de brief van het Ministerie van BZK van 8 juni 2010 (kenmerk: 2010-0000354658).

Programma Externe Veiligheid (E9)

In het SiSa-verantwoordingsmodel is opgenomen: "Besteding 2010 / Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt / Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt".

Bij subsidies die worden bevoorschot, is de bestedingsprognose de basis voor de verantwoording. Op basis van de Algemene Subsidie Verordening heeft de subsidieontvanger een meldingsplicht als de geplande prestaties niet gehaald worden. Bij afwijkingen kan de verantwoording worden aangepast.

Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (E11)

Bij subsidies die worden bevoorschot, is de bestedingsprognose de basis voor de verantwoording. Op basis van de Algemene Subsidie Verordening heeft de subsidieontvanger een meldingsplicht als de geplande prestaties niet gehaald worden. Bij afwijkingen kan de verantwoording worden aangepast.

Het gaat hierbij om een meerjarig programma waarbij de vaststelling van de verstrekte subsidie aan gemeenten nog niet heeft plaatsgevonden omdat er onzekerheid is over de rechtmatige besteding van de gelden. Hierdoor is de kolom "Teruggestort/verrekend in 2010 in verband met niet uitgevoerde maatregelen" op '0' gesteld.

Brede DoelUitkering verkeer en vervoer (E27)

Subsidies

Bij uitbetaling op declaratiebasis (bijv. subsidies regionale maatregelen- gemeenten) wordt verantwoord in het jaar van betaling. Aan de betaling ligt altijd een prestatie ten grondslag. Declaraties worden toegerekend aan het juiste jaar.

Bij subsidies die worden bevoorschot (verkeersveiligheid, OV concessies), is de bestedingsprognose de basis voor de verantwoording. Op basis van de Algemene Subsidie Verordening heeft de subsidieontvanger een meldingsplicht als de geplande prestaties niet gehaald worden. Bij afwijkingen kan de verantwoording worden aangepast. Voor wat betreft de OV concessies rapporteren de concessiehouders maandelijks over de uitvoering van de dienstregeling. Daarnaast ontvangt de provincie verantwoordingen per kwartaal, vergezeld met een ACV/rapport van bevindingen.

Opdrachten-facturen

Facturen (bv. verkeersveiligheid) worden verantwoord voor zover de prestaties betrekking hebben op het betreffende boekjaar.

Regionale mobiliteitsfondsen (E28)

Het bestedingsbegrip voor de kolom 'besteed bedrag tlv Rijksmiddelen' is gebaseerd op het baten- en lastenstelsel. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waar deze betrekking op hebben.

De projecten worden gesubsidieerd op declaratiebasis. Lasten worden derhalve verantwoord in het jaar van betaling. Aan de betaling ligt altijd een prestatie ten grondslag. Declaraties worden toegerekend aan het juiste jaar.

Leren voor duurzame ontwikkeling (F15)

De besteding van de middelen vindt deels door provincie zelf en deels door derden plaats. Het gaat hierbij om een meerjarig project waarbij er nog geen verantwoording is ontvangen van derden op basis waarvan rechtmatige besteding vastgesteld kan worden. Hierdoor is de kolom "Cofinanciering door derden" niet gevuld.

Doeluitkering Jeugdzorg (H8)

Bij subsidies die worden bevoorschot, is de bestedingsprognose de basis voor de verantwoording. Op basis van de Algemene Subsidie Verordening heeft de subsidieontvanger een meldingsplicht als de geplande prestaties niet gehaald worden. Bij afwijkingen kan de verantwoording worden aangepast.

De afrekening 2010 vindt plaats aan de hand van de jaarrekeningen van de instellingen. Deze worden in mei 2011 ontvangen. Daarna kan tot definitieve afrekening worden overgegaan. Verwachting is dat met betrekking

tot de voor 2010 afgegeven subsidies een deel zal worden teruggevorderd, zoals ook in eerdere jaren het geval is geweest. Deze verwachting is gebaseerd op de productiegegevens die de zorgaanbieders per kwartaal aanleveren en de uitspraken van de zorgaanbieders bij de kwartaalbesprekingen. Hier staat de productieontwikkeling standaard op de agenda.

ALGEMENE TOELICHTING SISA-VERANTWOORDINGSBIJLAGE 2010

versie 1.0 januari 2011

Wat is de SiSa-verantwoordingsbijlage?

Specifieke uitkeringen worden verantwoord via SiSa (art. 17a, eerste lid Financiële-verhoudingswet). De informatie hiervoor wordt in een vast format - deze bijlage - opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening. In de Circulaire Single Information Single Audit van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) vindt u hier meer informatie over.

U dient uiterlijk 15 juli 2011 zeven jaarstukken (samengevoegd in één zip-bestand) langs elektronische weg aan te leveren bij het CBS. Deze bestanden en de procedure voor aanlevering zijn beschreven in de hierboven genoemde circulaire. Eén van de jaarstukken is deze SiSa-bijlage (dit excelbestand) met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen zoals bedoeld in artikel 17a, eerste lid Financiële-verhoudingswet. Het CBS vervult, namens het ministerie van BZK, de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen.

Hoe gebruikt u deze SiSa-verantwoordingsbijlage?

Dit bestand bestaat uit een aantal tabbladen, die hieronder nader zijn toegelicht.

In tabblad

dient u

Algemene toelichting	het doel en gebruik van dit bestand nalezen
Selecteer specifieke uitkering (functie selecteren alleen beschikbaar in versie met macro's)	de specifieke uitkeringen selecteren waarover u volgens opgave van het rijk en/of provincie - zoals opgetekend in de Kruisjeslijst SiSa 2010 - moet verantwoorden. Voor een aantal specifieke uitkeringen is het nodig dat u verantwoord per beschikking, prestatie, afspraak, etc. In dat geval kunt u hier het benodigd aantal regels (=beschikkingen, prestaties, etc.) selecteren. Dit doet u als volgt: (1) geef eerst het aantal regels op, gevolgd door <enter> en (2) zet daarna het vinkje bij de specifieke uitkering. Mocht u in een later stadium het aantal regels willen wijzigingen, zet dan het vinkje uit en volg daarna dezelfde procedure. Let op: deze volgorde is belangrijk vanwege de wijze waarop de macrofuncties in dit bestand werken. Als u het andersom doet, zullen de benodigde regels niet beschikbaar zijn. De macrofuncties zorgen er tevens voor dat de niet-geselecteerde specifieke uitkeringen voor u worden verborgen.
Specifieke uitkeringen	de verantwoordingsinformatie (indicatoren) invullen per specifieke uitkering. Dit ingevulde overzicht is de bijlage die u moet opnemen in (de toelichting op) uw jaarrekening.

Nadere invulinstructies

- * U rondt geldbedragen af op hele euro's.
- * U verantwoordt alle specifieke uitkeringen genetteerd, d.w.z. exclusief BTW
- * U vult verplicht de witte cellen in. Deze moeten een waarde bevatten. De in te vullen waarde kan ook '0' (nul) zijn als dit de voor u werkelijke te verantwoorden situatie weergeeft. De groene cellen hoeft u alleen in te vullen als die voor u relevant zijn. Deze optionele cellen worden niet meegenomen in de plausibiliteitstoets door het CBS.
- * Blauwe regels betreffen indicatoren voor verantwoording van medeoverheden aan Rijk
- * Gele regels betreffen indicatoren voor verantwoording van SiSa van medeoverheden aan provincies
- * Oranje regels betreffen indicatoren voor verantwoording van gemeenschappelijke regelingen aan gemeenten (bij SiSa tussen medeoverheden bij S)
- * U mag geen wijzigingen in deze SiSa-bijlage aanbrengen in verband met de automatische verwerking door het CBS en vakdepartementen. Indien u dit wel doet, kan uw levering niet worden verwerkt en zal het als 'niet-plausibel' worden beoordeeld. Voor uw gemak is het in de versie met macrofuncties wel mogelijk een kolom smaller of breder te maken met de knoppen 'Kolom breder maken' en 'Kolom smaller maken'. Deze knoppen vindt u hierboven in de Excel werkbalk Opmaak.
- * Per cel kunt u maximaal 255 tekens opnemen (vooral van belang bij indicator 'toelichting')
- * In het tabblad 'Specifieke uitkering' mogen geen kolommen verwijderd worden. In kolom R bevindt zich de lijst met gemeentecodes waaruit bij de specifieke uitkeringen G1B, G2B, G3B en G5B geselecteerd moet worden. Het is bij deze uitkeringen de bedoeling dat elke gemeente(code) slechts één maal geselecteerd wordt. Wanneer een gemeente(code) toch nogmaals gekozen wordt, kleurt deze rood.

Naamgeving van dit bestand en de andere bestanden voor elektronische aanlevering

Uw SiSa-verantwoording 2010 bestaat uit zeven verschillende jaarstukken - waaronder deze bijlage - die u elektronisch aan het CBS moet leveren in een zipbestand. Voor de wijze van aanleveren, een overzicht van de verplicht te leveren jaarstukken en de controles die het CBS daarop uitvoert, wordt verwezen naar de nota 'Procedure aanlevering jaarstukken' in de Circulaire SiSa van het ministerie van BZK. In deze Circulaire is tevens aangegeven dat u ten behoeve van een efficiënte verwerking van de SiSa-verantwoordingen uw jaarstukken moet voorzien van een voorgeschreven naamgeving. Voor deze verantwoordingsbijlage is deze als volgt:

sisa_jjjj_llbbb_xxxxxxx.aaa

sisa	Aanduiding voor single information single audit traject. Dit dient ter identificatie
jjjj	Omschrijving van het jaar waar de gegevens betrekking op hebben (4-cijferig): in casu 2010
ll	Omschrijving van de overheidslaag (06 – gemeenten; 05 – GR's; 03 – provincies)
bbbb	Uw 4-cijferige CBS berichtgeverscode. In februari 2011 wordt op www.cbs.nl/sisa een bestand geplaatst waarin u c
xxxxxxx	Specifieke naam van het jaarstuk, in casu Bijlage_Verantwoordingsinformatie
aaa	Extensie (pdf, xls, zip)

Dit betekent dat voor gemeente met gemeentennummer 1234 de in het zipbestand op te nemen bestanden over het jaar 2010 de volgende namen krij

sisa_2010_061234_Jaarrekening.pdf
sisa_2010_061234_Jaarverslag.pdf
sisa_2010_061234_Accountantsverklaring.pdf
sisa_2010_061234_Rapport_van_Bevindingen.pdf
sisa_2010_061234_Aanbiedingsbrief.pdf
sisa_2010_061234_Bijlage_Verantwoordingsinformatie.xls
sisa_2010_061234_Tabel_fouten_en_onzekerheden.xls

Het zipbestand krijgt dan de volgende naam [sisa_2010_061234.zip](#)

Vragen

Voor vragen en/of opmerkingen over SiSa, deze verantwoordingsbijlage of andere aan de verantwoording van de specifieke uitkeringen gerelateerde zaken kunt u contact opnemen met het ministerie van BZK via: postbusibi@minbzk.nl

Versie

Dit is versie 1.0 van januari 2011

SELECTEER DE SPECIFIEKE UITKERINGEN DIE U MOET VERANTWOORDEN cf. KRUISJESLIJST SISA 2010

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop deze bijlage verantwoordingsinformatie betrekking heeft.

Type overheidslaag: Provincie
Naam berichtgever: Noord-Brabant
Berichtgevercode¹: 0010
Rapportage-periode: 2010
Bestandsnaam: sisa_2010_030010_Bijlage_Verantwoordingsinformatie.xls

selecteer uit lijst
bijvoorbeeld: Aa en Hunze
bijvoorbeeld: 1680
wordt automatisch ingevuld

¹ In februari 2011 wordt op www.cbs.nl/sisa een bestand geplaatst waarin u deze code kunt opzoeken

SiSa-bijlage in de jaarrekening

De SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie is in uw jaarrekening te vinden op pagina:

Gegevens contactpersoon voor het elektronisch aanleveren

Aanmelden of wijzigen van uw contactpersoon dient te gebeuren via e-mail bij het ministerie van BZK: postbusibi@minbzk.nl. Na aanmelden of wijzigen ontvangt de (nieuwe) contactpersoon van het CBS per e-mail uploadgegevens. U kunt slechts 1 contactpersoon opgeven. Die kan eventueel wel een groeps e-mailadres hebben.

Specifieke uitkeringen

Onderstaand is een opsomming van de specifieke uitkeringen die over 2010 via SiSa moeten worden verantwoord. In de Kruisjeslijst SiSa 2010 (www.rijksoverheid.nl/sisa) kunt u nagaan welke specifieke uitkeringen u moet verantwoorden. In deze versie met **macrofunctie** kunt u selecteren welke specifieke uitkeringen voor u van toepassing zijn.

Nr	Regels	Naam specifieke uitkering	Minister van	Voorheen
A1	☐	Verzameluitkering Justitie	V&J	JUS
A2	☐	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	V&J	BZK
B1	☐	1 Regeling Opvang Asielzoekers (ROA)	I&A	JUS
B2	☐	(ex) Zorgwet voorwaardelijke vergunning tot verblijf (VVTV)	I&A	JUS
C1	☐	Verzameluitkering BZK	BZK	BZK
C2	☐	Verzameluitkering WWI	BZK	WWI
C3	☐	1 Brede doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid (GSB/SIV)	BZK	WWI
C4	☐	1 Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouwprojecten 2009 tweede tranche	BZK	WWI
C5	☐	1 Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouwprojecten 2009 derde tranche	BZK	WWI
C6	☐	Wet inburgering (WI)	BZK	WWI
C7	☒	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) Provincies	BZK	WWI
C7C	☐	1 Investering stedelijke vernieuwing (ISV) Projectgemeenten SiSa tussen medeoverheden	BZK	WWI
C8	☐	Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005 (BLS)	BZK	WWI
C8B	☐	1 Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005 (BLS) SiSa tussen medeoverheden	BZK	WWI
C9	☐	Excellente gebieden innovatieve energiebesparing in de nieuwbouw	BZK	WWI
D1	☐	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	OCW	OCW
D2	☐	Onderwijsachterstandenbeleid niet-GSB (OAB)	OCW	OCW
D3	☐	Excessieve kosten Archeologie	OCW	OCW
D4	☐	Regeling brede scholen 2009	OCW	OCW
D5	☐	1 Regeling verbetering binnenklimaat primair onderwijs 2009	OCW	OCW
D6	☐	Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB)	OCW	OCW
D7	☐	Brede scholen/ sportaccommodaties 2006	OCW	OCW
D8	☐	Uitkering Marsrouteplannen (Bibliotheken) Vernieuwingsimpulsen	OCW	OCW
E1	☐	Industrielawaai	I&M	VROM
E2	☐	Stimuleringsregeling stille wegdekken	I&M	VROM
E3	☐	1 Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorweglawaai)	I&M	VROM
E4	☐	Subsidieregeling Wet op Waddenfonds	I&M	VROM
E5	☒	Verzameluitkering VROM	I&M	VROM
E6	☐	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling)	I&M	VROM
E6B	☐	1 Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) SiSa tussen medeoverheden	I&M	VROM
E7	☐	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Planstudies)	I&M	VROM
E7A	☐	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten)	I&M	VROM
E8	☐	Deelproject Bestaand Rotterdams Gebied (BRG) Project Mainportontwikkeling Rotterdam	I&M	VROM
E9	☒	Programma externe veiligheid (EV)	I&M	VROM
E9B	☐	1 Programma externe veiligheid (EV) SiSa tussen medeoverheden	I&M	VROM
E10	☐	Tijdelijke subsidieregeling innovatieprogramma Mooi Nederland	I&M	VROM
E11	☒	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	I&M	VROM
E11B	☐	1 Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden	I&M	VROM
E12	☐	Nieuwe Sleutel Projecten (NSP)	I&M	VROM
E13	☐	Nota Ruimte project Almere Windesheim	I&M	VROM
E14	☐	Nota Ruimte project Emmen	I&M	VROM
E15	☐	Nota Ruimte project Hengelo Centraal Station van Twente / Hart van Zuid	I&M	VROM
E16	☐	Nota ruimte project IJsseldelta	I&M	VROM
E17	☐	Nota Ruimte project Maastricht Belvedere	I&M	VROM
E18	☐	Nota Ruimte project Nijmegen Waalfront	I&M	VROM
E19	☐	Nota Ruimte project Noordelijke IJ-oeveren	I&M	VROM
E20	☐	Nota Ruimte project Oude Rijnzone	I&M	VROM

SELECTEER DE SPECIFIEKE UITKERINGEN DIE U MOET VERANTWOORDEN cf. KRUISJESLIJST SISA 2010

E21	☐	Nota Ruimte project Spoorzone Den Bosch	I&M	VROM
E22	☐	Nota Ruimte project Stadshaven Rotterdam	I&M	VROM
E23	☐	Nota Ruimte project Waterdunen	I&M	VROM
E24	☐	Nota Ruimte project Zuidplaspolder	I&M	VROM
E25	☐	Beleidsregeling subsidies Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)	I&M	VROM
E25B	☐	Beleidsregeling subsidies Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) SiSa tussen medeoverheden	I&M	VROM
E26	☐	Spoorse doorsnijdingen	I&M	V&W
E27	☒	1 Brede doeluitkering verkeer en vervoer	I&M	V&W
E27B	☐	1 Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	I&M	V&W
E28	☒	Regionale mobiliteitsfondsen	I&M	V&W
E28B	☐	1 Regionale mobiliteitsfondsen (Zuiderzeelijn) SiSa tussen medeoverheden+	I&M	V&W
E28C	☐	1 Regionale mobiliteitsfondsen SiSa tussen medeoverheden	I&M	V&W
E29	☐	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water	I&M	V&W
E30	☐	1 Quick wins binnenhavens	I&M	V&W
E30B	☐	1 Quick wins binnenhavens SiSa tussen medeoverheden	I&M	V&W
E31	☐	Den Haag / Scheveningen Boulevard	I&M	V&W
E32	☐	Taxibeleid G4	I&M	V&W
E33	☐	Roetfilters openbaar vervoer	I&M	V&W
E34	☐	Bijdrage hoofdvaarwegen Fryslân en Groningen	I&M	V&W
E35	☐	1 Tijdelijke regeling eenmalige uitkering bestrijding regionale wateroverlast	I&M	V&W
E36	☐	1 Regeling Innovatieprogramma Kaderrichtlijn Water	I&M	V&W
F1	☐	Effectgerichte maatregelen in bossen en natuurterreinen (EGM)	EL&I	LNV
F2	☐	Besluit ontwikkeling van landschappen (BOL)	EL&I	LNV
F3	☐	Verzameluitkering LNV	EL&I	LNV
F4	☐	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam)	EL&I	LNV
F4B	☐	Deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied (Project Mainportontwikkeling Rotterdam) SiSa tussen medeoverheden	EL&I	LNV
F5	☐	1 Besluit subsidie stadseconomie GSB III	EL&I	EZ
F6	☐	1 Besluit subsidies herstructurering Topprojecten bedrijventerreinen (TOPPER-regeling)	EL&I	EZ
F7	☐	1 Subsidieregeling sterktes in de regio (Pieken in de delta)	EL&I	EZ
F8	☐	1 Subsidieregeling aanpak urgente bedrijfslocaties	EL&I	EZ
F9	☐	Nota Ruimte Project zone Eindhoven	EL&I	EZ
F10	☐	Nota Ruimte Project Eindhoven Brainport	EL&I	EZ
F11	☐	Nota Ruimte Project Apeldoorn kanaalzone	EL&I	EZ
F12	☐	Nota Ruimte Project alternatief Hoekse Waard/WDO	EL&I	EZ
F13	☐	Nota Ruimte Project Groninger centrale zone	EL&I	EZ
F14	☐	BioScience park Leiden	EL&I	EZ
F15	☒	Leren voor duurzame ontwikkeling (LvDO)	EL&I	LNV
G1	☐	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	SZW	SZW
G1B	☐	1 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Openbare lichamen SiSa tussen medeoverheden+	SZW	SZW
G1C	☐	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten die uitbesteden aan openbare lichamen	SZW	SZW
G2	☐	Gebundelde uitkering (WWB+WIJ+IOAW+IOAZ+levensonderhoud beginnende zelfstandigen Bbz 2004+WWIK	SZW	SZW
G2B	☐	1 Gebundelde uitkering (WWB+WIJ+IOAW+IOAZ+levensonderhoud beginnende zelfstandigen Bbz 2004+WWIK Openbare lichamen SiSa tussen medeoverheden	SZW	SZW
G2C	☐	Gebundelde uitkering (WWB+WIJ+IOAW+IOAZ+levensonderhoud beginnende zelfstandigen Bbz 2004+WWIK Gemeenten die uitbesteden aan openbare lichamen	SZW	SZW
G3	☐	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	SZW	SZW
G3B	☐	1 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Openbare lichamen SiSa tussen medeoverheden	SZW	SZW
G3C	☐	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Gemeenten die uitbesteden aan openbare lichamen	SZW	SZW
G4	☐	Wet Werkloosheidsvoorziening (WWV)	SZW	SZW
G5	☐	Wet Participatiebudget (WPB)	SZW	SZW
G5B	☐	1 Wet Participatiebudget (WPB) Openbare lichamen SiSa tussen medeoverheden+	SZW	SZW
G5C	☐	Wet Participatiebudget (WPB) Gemeenten die uitbesteden aan openbare lichamen	SZW	SZW
G6	☐	Schuldhelpverlening	SZW	SZW
G7	☐	Verzameluitkering SZW	SZW	SZW
H1	☐	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	VWS	VWS
H2	☐	1 Regeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)	VWS	VWS
H3	☐	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	VWS	VWS
H4	☐	Verzameluitkering VWS	VWS	VWS
H5	☐	Vrouwenopvang incl. advies- en steunpunt huiselijk geweld	VWS	VWS
H6	☐	Maatschappelijke opvang/verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg	VWS	VWS
H7	☐	Breedtesportimpuls	VWS	VWS
H8	☒	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg)	VWS	JenG
H9	☐	Verzameluitkering JenG	VWS	JenG
H10	☐	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)	VWS	JenG
H11	☐	Pilots projecten onwillige jongeren	VWS	JenG

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	I N D I C A T O R E N									
BZK	C7	Investering stedelijke vernieuwing (ISV)	Wet stedelijke vernieuwing	Provincies (rechtstreekse ontvanger)	Eindsaldo ISV (na afloop periode II) = totaal ontvangen ISV-bedrag minus totaal vastgestelde ISV-bijdrage na afloop 2e periode. Aard controle R € 39.484.177	Toelichting afwijking Aard controle n.v.t. Het betreft €11.035.639 aan openstaande ISV1 projecten en €28.448.538 aan openstaande ISV2 projecten in projectgemeenten. Daaronder vallen een aantal ISV2 projecten die zijn gefinancierd vanuit vrijvallend SDV budget van €3.442.971.								
I&M	E5	Verzameluitkering VROM	Regeling verzameluitkering	Provincies, gemeenten	Besteding t/m 2010 Aard controle R € 500.000									
I&M	E9	Programma Externe Veiligheid (EV)	Subsidieregeling programmafinanciering Externe Veiligheid (EV)-beleid voor andere overheden 2006-2010	Provincies	Besteding 2010 Aard controle R € 3.705.058	Percentage van de verstrekte bijdrage 2010 dat is gebruikt voor het in dienst nemen van vast personeel EV Aard controle D2 5,31%	Eindverantwoording ja/nee Aard controle n.v.t. Ja	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0					
I&M	E11	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	Subsidieregeling programmafinanciering lokale luchtkwaliteitsmaatregelen en Besluit milieusubsidies	Provincies	Besteding 2010 uit rijksmiddelen (excl. besteding uit ontvangen rente opbrengsten) Aard controle R € 6.693.520	Besteding 2010 uit eigen middelen Aard controle R € 0	Besteding 2010 uit bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk of medeoverheid) Aard controle R € 0	Besteding 2010 uit rentebaten medeoverheid op door rijk verstrekte bijdrage NSL Aard controle R € 132.932	Teruggestort/verrekend in 2010 in verband met niet uitgevoerde maatregelen Aard controle R € 0	Eindverantwoording ja/nee Aard controle n.v.t. Nee	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0		
I&M	E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Wet BDU Verkeer en Vervoer (art. 10)	Provincies en stadsregio's (Wgr+)	Eindsaldo/-reservering 2009 Aard controle R € 259.403.005 Individuele bestedingen 2010 die meer dan 20% van de totaal ontvangen BDU bedragen Omschrijving Aard controle n.v.t.	Rentebaten 2010 Aard controle R € 2.584.509 Individuele bestedingen 2010 die meer dan 20% van de totaal ontvangen BDU bedragen Bedrag Aard controle R	Ontvangen BDU-bijdrage V&W Aard controle R € 111.090.000	Terugbetaling door derden vanuit BDU-bijdrage verstrekte middelen Aard controle R € 0	Besteding 2010 Aard controle R € 102.671.696	Correctie over besteding 2009 Aard controle R € 1.214.130	Eindsaldo/-reservering 2010 Aard controle R € 217.895.531	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 51.296.157	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0	
I&M	E28	Regionale mobiliteitsfondsen	Wet bereikbaarheid en mobiliteit (artikel 28)	Provincies en Wgr+ regio's	1 Eindsaldo 2009 Aard controle R € 22.330.948	Dotatie regio in 2010 Aard controle R € 1.183.400	Dotatie rijk in 2010 Aard controle R € 0	Rentebaten 2010 Aard controle R € 137.419	Besteding 2010 uit fonds (onderscheid herkomst middelen niet nodig) Aard controle R € 571.935	Eindsaldo 2010 Aard controle R € 23.079.832	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Nee	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R -€ 28.095	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0	
EL&I	F15	Leren voor duurzame ontwikkeling (LvDO)	Beschikking o.b.v. Programma Leren voor duurzame ontwikkeling 2008-2011	Provincies	Totale besteding 2010 Aard controle R € 636.389	Cofinanciering eigen middelen 2010 Aard controle R € 98.250	Cofinanciering door derden 2010 Aard controle R € 0	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R € 0					
VWS	H8	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg)	Wet op de jeugdzorg (art. 37) en Regeling bekostiging jeugdzorg 2009	Provincies en stadsregio's (Wgr+)	Aantal Onder toezichtstelling (OTS), tot 1 jaar op peildatum 2009 Betreft het aantal cliënten op peildatum die minder dan of gelijk aan 1 jaar (voorlopig) onder toezicht staan. Aard controle D1 1.021	Aantal OTS langer dan een jaar op peildatum 2009 Betreft het aantal cliënten dat op peildatum langer dan 1 jaar onder toezicht staan. Aard controle D1 1.737	Aantal voorlopige voorgedij 2009 Aard controle D1 18	Aantal voorgedij 2009 Aard controle D1 847	Aantal jeugdreclassering 2009 Aard controle D1 1.106	Aantal samenloop 2009 Aard controle D1 125	Aantal Individuele Traject Begeleiding 2009 (ITB), harde kern Aard controle D1 23	Aantal ITB 2009, Criem Aard controle D1 81	Aantal scholing- en trainingsprogramma's (STP) 2009 Aard controle D1 6	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	I N D I C A T O R E N										
					Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken	Besteding 2010 aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan zorgaanbod	Aantal aanmeldingen 2010 aan het LBIO door bureau jeugdzorg	Aantal afmeldingen 2010 aan het LBIO door bureau jeugdzorg	Omvang egaliseriereserve jeugdzorg per 31 december 2010	Eindverantwoording Ja/Nee	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in of na 2010 plaatsvindt aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle D2	Aard controle D2	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R	Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R	Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R	Zie Nota baten-lastenstelsel Aard controle R
					€ 30.995.987	€ 28.295.998	€ 136.832.373	1.893	0	€ 10.000.702	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Bestuurlijke samenvatting Jaarverantwoording 2010

Inhoudsopgave

1 Inleiding bestuurlijke samenvatting	3
2. Programma Vertrouwen in Brabant	7
3 Regulier beleid	11
4 Paragrafen	33
5 Exploitatierekening en balans	39
6 Financiële overzichten bestuurlijke samenvatting	47

1 Inleiding bestuurlijke samenvatting

0. Inleiding en leeswijzer

Voor u ligt de bestuurlijke samenvatting bij de jaarstukken 2010 van de provincie Noord-Brabant. Deze bestuurlijke samenvatting beoogt in beknopt bestek een samenvattend overzicht te geven van die zaken die de provincie in 2010 gerealiseerd heeft. Deze bestuurlijke samenvatting is gebaseerd op de jaarstukken 2010, waarin nadere en meer gedetailleerde informatie over de in deze bestuurlijke samenvatting opgenomen onderwerpen is terug te vinden.

De bestuurlijke samenvatting is als volgt opgebouwd.

In hoofdstuk 1 is een korte schets opgenomen van de belangrijkste ontwikkelingen die in 2010 van invloed zijn geweest op de positie en het functioneren van de provincie Noord-Brabant. In hoofdstuk 2 wordt de realisatie van het Bestuursakkoord "Vertrouwen in Brabant" samengevat en in hoofdstuk 3 komt de realisatie van het reguliere beleid zoals dat is opgenomen in de 10 programma's uit de begroting aan de orde.

Tenslotte wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de paragrafen waarin specifieke thema's, zoals onder meer integrale veiligheid, bedrijfsvoering, verbonden partijen en onderhoud kapitaalgoederen aan de orde komen, en wordt in hoofdstuk 5 een samenvattend beeld geschetst van de balans en resultatenrekening en in hoofdstuk 6 een aantal financiële overzichten gepresenteerd.

I 2010: herbezinning, herijking en herstel

Hieronder worden de meest in het oog springende maatschappelijke ontwikkelingen van 2010, en het werk van de provincie Noord-Brabant in het

kader hiervan, geschetst. Herbezinning, herijking en herstel blijken daarbij de leidend motieven voor 2010 te zijn geweest.

Economie

Net als andere landen werd Nederland in 2008 getroffen door een economische recessie veroorzaakt door de kredietcrisis in de bancaire sector. De Brabantse economie werd relatief snel en hard getroffen vanwege haar conjunctuurgevoelige economische structuren en haar sterke vervlochtenheid met de Europese- en wereldeconomie. Als reactie op de acute economische crisis stelde de provincie Noord-Brabant in februari 2009, nog voordat het Rijk dit deed, een Maatregelenpakket Economische Recessie in werking, met een omvang van € 400 miljoen. Gezien de impact die de economische crisis uiteindelijk zou hebben (de economie kende over 2009 een historische krimp van - 4%), toonde de provincie Noord-Brabant met het instellen van het Maatregelenpakket Economische Recessie over een goed ontwikkeld gevoel voor regionaal-maatschappelijke urgentie te beschikken.

In 2010 is verder uitvoering gegeven aan het Maatregelenpakket Economische Recessie. In Nederland is over 2010 een gemiddelde economische groei van 1,7% gerealiseerd, waarmee een deel van de krimp van 2009 is goed gemaakt. De regio Noord-Brabant was een van de voorlopers in het economisch herstel. Ten tijde van de economische crisis hebben ook veel nationale overheden in Europa besloten tot stimuleringsregelingen voor hun economieën en ondersteuning van de bancaire sector. Als gevolg hiervan kennen de nationale overheden nu, ondanks het inmiddels ingezette economische herstel, relatief hoge schuldposities.

Dit heeft in 2010 geleid tot herbezinning van het Rijk op haar taken en uitgaven. Ook de provincie Noord-Brabant was begin 2010 al actief bezig met een heroverweging van haar taken en uitgaven. Toen vervolgens van rijkswege bezuinigingen op het provinciefonds (de uitkering aan provincies) werden doorgevoerd, werd de opgave van de provincie Noord-Brabant tot herbezinning op de eigen rol, verantwoordelijkheden en uitgaven alleen maar urgenter. In de Agenda van Brabant is de uitkomst van een binnen de provincie breed gevoerde takendiscussie neergeslagen, met een herijking van de kerntaken als gevolg.

Agenda van Brabant en Investeringsagenda

Door Provinciale Staten is in juni 2010 De Agenda van Brabant vastgesteld. De Agenda van Brabant bevat een heroriëntatie op de maatschappelijke uitdagingen voor de regio Noord-Brabant tot en met 2015, een breed gedragen beleidsvisie op een toekomstbestendige ontwikkeling van de regio en een herbezinning van de provinciale organisatie op haar specifieke rollen, verantwoordelijkheden en taken in deze.

Met de vaststelling van de Agenda van Brabant is door Provinciale Staten eveneens besloten tot een noodzakelijke structurele bezuiniging van € 75 mln per jaar op de provinciale begroting. Omdat de provincie de komende jaren met een kleinere begroting moet werken, zijn er keuzes gemaakt in welke taken de provincie voortaan wel en niet doet. De bezuinigingen op de provinciale begroting zijn dan ook profielversterkend gerealiseerd: er wordt door de provincie Noord-Brabant de komende jaren juist op die beleidsdomeinen en taken bezuinigd, waar de provincie weliswaar taken uitvoert, maar gelet op haar rol en positie minder verantwoordelijkheden heeft. Met deze vorm van gericht bezuinigen heeft de provincie Noord-Brabant enerzijds de rollen en verantwoordelijkheden van Rijk en gemeenten herbevestigd en zich anderzijds toegelegd op de typisch provinciale beleidsdomeinen ruimte, regionale economie en cultuur en de daarvan afgeleide kerntaken.

De provincie Noord-Brabant behoudt daarbij wel haar open huishouding: zij blijft bevoegd tot het op eigen initiatief maken van beleid. Het provinciale anticiperen op de acute regionale economische problemen in 2009, heeft de waarde van de provinciale open huishouding en autonome financiële middelen kort geleden immers nog bevestigd. Daarom kent ook de Agenda van Brabant, naast de provinciale kerntaken, ruimte voor een specifiek op de regio afgestemde

beleidsmatige focus: de provincie zet haar middelen en bevoegdheden op het gebied van ruimte, regionale economie en cultuur in om het vestigings-, woon- en leefklimaat in Noord-Brabant te optimaliseren, zodat Noord-Brabant een top innovatieregio kan blijven. Deze beleidsmatige focus van de Agenda van Brabant wordt kracht bijgezet door de Investeringsagenda bestaande uit verscheidene investeringsprogramma's die ieder individueel en in onderlinge samenhang gericht zijn op het Brabantse vestigings- en leefklimaat en daarmee op realisering van de Agenda van Brabant (totale omvang 1^e tranche € 300 mln). Door de provincie wordt onder andere geïnvesteerd op het gebied van duurzame en innovatieve energietransitie (Solar, biobased economy en elektrisch rijden), het op innovatieve wijze herontwikkelen en rendabel maken van cultuurhistorische complexen (kloosters, industrieel erfgoed, etc) en 'soft touch'-vestigingsvoorwaarden zoals cultuur (BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 en versterking sportinfrastructuur) en natuur (Landschappen van Allure). Daarnaast wordt een spaar- en investeringsfonds Wegeninfrastructuur opgericht, waarmee grote infrastructuurprojecten in Noord-Brabant kunnen worden gefinancierd. De investeringsprogramma's zijn in een apart hoofdstuk in de begroting 2011 opgenomen. Via de reguliere planning- en controlcyclus, bestuursrapportages en jaarrekening zal over de voortgang en invulling van de investeringsprogramma's gerapporteerd worden.

Landelijke verkiezingen, nieuw kabinet en nieuw regeerakkoord

Op 9 juni 2010 waren de landelijke verkiezingen voor de Tweede Kamer. Nadat een minderheidskabinet van VVD en CDA werd gevormd, is het regeerakkoord "Vrijheid en verantwoordelijkheid" in werking getreden. Voor de provincie Noord-Brabant betekenden keuzes in dit regeerakkoord vooral een herbevestiging van de in 2010 reeds ingeslagen weg: het regeerakkoord sorteert voor op een mogelijke decentralisatie van taken van het Rijk naar provincies op het gebied van ruimte, regionale economie en natuur. De positie van de provincie als middenbestuur is bovendien versterkt door de voorgenomen afschaffing van de Wgr-plus. Het Interprovinciaal Overleg is inmiddels aan het verkennen of een bestuursakkoord met het nieuwe kabinet mogelijk is. Het vertrekpunt voor de provincies is daarbij het document 'Profiel Provincies', dat in 2010 door alle twaalf Provinciale Staten is vastgesteld en dat de integrale ruimtelijk-economische gebiedsverantwoordelijkheid van provincies bevestigt. Zowel het IPO als de provincie Noord-Brabant beseffen dat de last van het herstel van de economische crisis ook de provincies niet

ongemoeid kan laten. Volgens het aloude principe 'trap op en af' delen de provincies in het omvangrijke bezuinigingspakket van de rijksoverheid. De provincie Noord-Brabant heeft met de Agenda van Brabant hier reeds op voorgesorteerd.

In 2010 is zowel bestuurlijk als ambtelijk veel energie gestoken in de voorbereiding van een nieuw verdeelmodel voor het Provinciefonds teneinde de financiële consequenties hiervan voor Noord-Brabant zoveel mogelijk te beperken. Eind maart 2011 heeft de minister van Binnenlandse Zaken de contouren van een nieuw model gepresenteerd. Dit leidt voor Noord-Brabant tot een ingrijpende korting van circa € 66 miljoen op de uitkering uit het Provinciefonds. Hiervan is € 38 mln te herleiden tot de € 300 mln korting op het provinciefonds met ingang van 2011. De overige € 28 mln houdt verband met de verzwaring van de inkomstenmaatstaven voor vermogen en belastingcapaciteit. Wij houden principiële bezwaren tegen deze verzwaring die een vermogensverevening tot gevolg heeft.

Organisatie-ontwikkeling

Gesterkt door het nieuwe regeerakkoord, dat de positie van de provincies binnen het huis van Thorbecke heeft herbevestigd, is de provincie Noord-Brabant eind 2010 van start gegaan met de daadwerkelijke implementatie van de Agenda van Brabant. Met behulp van een programma organisatieontwikkeling worden de uitgangspunten van de Agenda van Brabant in de organisatie verankerd. De € 75 mln aan structurele, profielversterkende bezuinigingen zijn inmiddels in de meerjarenbegroting van de verschillende provinciale beleidsdomeinen doorgevoerd. Taken die niet langer tot de kerntaken van de provincie Noord-Brabant behoren doen we niet meer. Andere taken worden anders georganiseerd en ingevuld, met als nieuwe focus het leveren van een bijdrage aan de realisatie van een optimaal vestigings- en leefklimaat.

De bezuinigingen en het vervallen van taken leiden ook tot een afbouw van formatie (arbeidscapaciteit). De provinciale organisatie zal in de periode 2011 tot 2016 geleidelijk van 1390 naar 1000 formatieplaatsen krimpen. Deze krimp wordt gerealiseerd door afbouw van taken met ca. 165 fte en door verzelfstandiging van taken indien dit bestuurlijk, juridisch en economisch haalbaar is (ca. 125 fte RUD's en ca. 100 fte overige taken). Deze krimp komt bovenop de

14% efficiency die de afgelopen jaren reeds gerealiseerd is, terwijl tegelijkertijd de exploitatieomvang in diezelfde periode verdubbeld is. In 2010 is de formatie reeds afgenomen van 1383 fte begin 2010 naar 1360 fte eind 2010. Tevens is de inhuur van externe arbeidscapaciteit overeenkomstig planning teruggebracht tot onder het niveau van 2008.

De inkrimping van het personeelsbestand wordt daarbij gerealiseerd door middel van natuurlijk verloop en vrijwillige externe personele mobiliteit. Daarnaast zijn het actief opleiden van medewerkers en interne personele mobiliteit speerpunten. Door medewerkers geschikt te maken voor nieuwe en/of veranderde taken, kunnen zij flexibel ingezet worden op nieuwe en vrijvallende interne functies en zo behouden blijven voor de provinciale organisatie.

Tot slot wordt er ingezet op een andere manier van werken. De in de Agenda van Brabant geïdentificeerde actuele regionale opgaven moeten leidend zijn in het werk van de provinciale organisatie. 'Van buiten naar binnen'- en flexibel organiseren is daarbij de opgave. Om dit effectief te kunnen, is het van belang dat de provincie Noord-Brabant voortdurend in contact staat met maatschappelijke partners en, afhankelijk van de maatschappelijke opgave, wisselende allianties aangaat met bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, mede-overheden en onderwijs. Ook moet beleid integraal ontwikkeld worden, zodat de maatschappelijke kapitalen *People, Profit, Planet* integraal worden gediend. Dit alles moet bovendien efficiënt en kostenbewust gebeuren.

Uitvoering BA "Vertrouwen in Brabant"

2010 is ook het laatste volledige jaar geweest van de uitvoering van het provinciale bestuursakkoord 2007-2011, "Vertrouwen in Brabant". Hoewel de uitvoering op onderdelen nog doorloopt in 2011, is eind 2010 in samenwerking met een commissie van wetenschappers (vz. H. Mommaas) de uitvoering van het bestuursakkoord "Vertrouwen in Brabant" geëvalueerd. Belangrijke constatering hieruit zijn:

- "De provincie is in staat om partijen bij elkaar te brengen, om te zorgen dat krachten in Brabant gebundeld worden";
- "Er is veel opgebouwd waarbij de betrokkenheid van de provincie belangrijk is en blijft";
- "Als dit bestuursakkoord met de speerpunten er niet had gelegen vraag ik me af of de huidige samenwerking er was geweest";

- “We hebben een overkoepelend orgaan met voldoende budget nodig dat enthousiasmeert”;
- “Daar (Brabantse tafel) loopt Brabant straatlengte mee voor.”

Het programma “Vertrouwen in Brabant” (bestaande uit de programmalijnen Mooi, Schoon, Dynamisch, Perspectief, Bereikbaar en Verbindend Brabant), heeft veel bijgedragen aan vernieuwing en actualisering van de rol van de provincie als middenbestuur. Tegelijkertijd is een groot aantal projecten van de grond gekomen dat, gelet op het innovatieve karakter, in een kort tijdsbestek een impuls heeft gegeven aan maatschappelijke opgaven op het gebied van ruimte, ecologische waarden, economie, infrastructuur en mobiliteit en sociaal-culturele waarden. Twee aandachtspunten van de evaluatie waren het feit dat een heldere, verbindende strategische agenda ten grondslag aan de programmalijnen ontbrak en dat de programmalijnen suboptimaal georganiseerd waren (te veel programma’s, onvoldoende robuust van omvang en niet gekoppeld aan een integrale strategische visie).

De provincie Noord-Brabant is inmiddels gestart om aan beide ook door de organisatie zelf onderkende aandachtspunten tegemoet te komen. De Agenda van Brabant levert de strategische lange termijn visie op de regio Noord-Brabant en de provinciale organisatie. Tegelijkertijd moet het programma organisatieontwikkeling zorgen voor een goede organisatorische verankering van deze strategische visie in een beperkt aantal integrale programma’s.

In hoofdstuk 2 wordt meer in detail ingegaan op de uitvoering van het bestuursakkoord 2007-2011, “Vertrouwen in Brabant”.

2 Programma Vertrouwen in Brabant

2. Vertrouwen in Brabant

Er is veel bereikt in het kader van het bestuursakkoord Vertrouwen in Brabant. Er zijn duidelijke, meetbare resultaten behaald: in het overgrote deel van de gevallen zijn de voorgenomen resultaten ook daadwerkelijk geboekt, in een aantal gevallen zijn zelfs meer resultaten behaald dan afgesproken. Ook heeft de nieuwe manier van werken veel enthousiasme in de provincie en bij onze partners opgeroepen.

In samenspraak met maatschappelijke partners zijn er in het kader van Vertrouwen in Brabant zes programmalijnen met 130 projecten uitgewerkt, ondersteund door een provinciaal budget van 820 miljoen euro. Van de projecten en activiteiten die in deze bestuursperiode in het kader van Vertrouwen in Brabant tot uitvoering moeten zijn gebracht, is eind 2010 ongeveer 63% gerealiseerd. Eind 2011 zal 90% zijn gerealiseerd. De realisatie is eind 2011 geen 100%, omdat op onderdelen uitzonderingen zijn gemaakt. Zo mogen gemeenten de uitvoering van de dorpsontwikkelingsplannen uiterlijk 2012 realiseren en worden de Proeftuin Groene woud en de Beleidsregel Lucht in 2013 gerealiseerd.

Voor Samen Investeren in Brabant(Stad) geldt dat ruim 90 procent van de voorgenomen projecten tijdig van start is gegaan en volgens planning voor eind 2013 zullen worden afgerond. Voor een klein gedeelte van de projecten uit Samen Investeren geldt dat de steden deze niet meer zullen uitvoeren.

Uit de kengetallen van het Programma Landelijk Gebied kunnen we concluderen dat de uitvoering van het programma veelal volgens planning loopt. Op enkele onderdelen loopt de uitvoering achter of worden de prestatieafspraken uit het

Investeringsbudget Landelijk Gebied vermoedelijk niet gehaald. Over het Programma Landelijk Gebied wordt in paragraaf 3.9 gerapporteerd.

Er zijn aansprekende resultaten geboekt binnen de programma's die in het kader van Vertrouwen in Brabant uitgevoerd zijn. Per programma worden hierna aan de hand van een aantal voorbeelden de belangrijkste resultaten weergegeven. In het Programmaplan 2011 zijn de successen uitgebreid beschreven en toegelicht.

Mooi Brabant

In het kader van Mijn Mooi Brabant zijn zes verrommelde locaties weer aantrekkelijk geworden, ondermeer de markt in Valkenswaard, de kloostermuur in Oosterhout en het Henricusgebouw in Raamsdonksveer.

De ontwikkeling van een nieuw agrarisch landschap in combinatie met duurzame ontwikkeling van grootschalige kassencomplexen en agrostedelijk ruimtebeslag, het Agro Food Cluster(AFC), heeft geresulteerd in een beeldregieplan en een inpassingsplan voor de Oude Prinslandse Polder in Dinteloord.

In samenwerking met de ZLTO en LTO Nederland zijn het inspiratieboek ALFA-bouw en de ontwerpogave Stallen in het Landschap uitgevoerd. Hierin zijn naast de beeldkwaliteit ook voorbeelden te vinden van innovatieve en creatieve ontwerpen voor stallen met aandacht voor duurzaamheid, welzijn van mens, dier en milieu, bedrijfsvoering en inrichting van het landschap.

Schoon Brabant

De proeftuin Schoon bedrijventerrein heeft in de landelijke prijsvraag Green Award de derde prijs behaald. Hiermee is het belang van de benutting van reststromen onderstreept. Grote hoeveelheden restwarmte, stoom en CO2 kunnen als grondstof dienen voor bedrijven of voor woningbouw. Hiermee kan een forse besparing in het aardgasverbruik en daarmee de CO2-emissie worden gerealiseerd.

In 2010 zijn twee 'frisse' scholen in Waalwijk en Tilburg geopend, als voorbeeld van een school die duurzaam is gebouwd en een gezond binnenklimaat heeft. Hiermee laten we zien dat door samenwerking en met nauwelijks extra middelen de gezondheid van kinderen op vooral basisscholen kan worden gewaarborgd. In 2011 volgen nog vier Brabantse scholen.

Via ondermeer de regeling Duurzaam Bouwen en het Knooppunt innovatief groen is een substantiële bijdrage geleverd aan het groener maken van gebouwen in Brabant. Het totaal aan inspanningen heeft ertoe geleid dat Brabant eind 2010 over 60.000 tot 70.000 m2 aan groene daken, gevels en geluidswallen beschikt. Hiermee is de begrotingsdoelstelling voor 2010 (50.000 m2) ruimschoots behaald.

De profilering van de drie landschappen (Groene Woud-Maashorst-Brabantse Wal) heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt. De landschappen zijn bekender bij het grote publiek (o.a. via streekevenementen en de serie Natuurrijk bij Omroep Brabant) waardoor recreatie en toerisme in de gebieden toenemen. Zichtbare "wapenfeiten" zijn bijvoorbeeld de bruine gebiedsaanduidingsborden die langs de snelwegen staan waarlangs men Het Groene Woud binnenkomt. Daarnaast zijn er inmiddels drie bezoekerscentra operationeel en worden er in 2011 nog vier geopend.

Dynamisch Brabant

De rode draad van Dynamisch Brabant is het vergroten van de concurrentiekracht van Brabant, het bevorderen van innovatie bij het MKB en het stimuleren van de werkgelegenheid. Dat hebben we gedaan door het creëren van kristallisatiepunten waar open innovatie kan plaatsvinden: een stevige impuls bieden aan de interactie en dynamiek tussen aanwezige bedrijven en kennisinstellingen om nieuwe marktkansen te ontwikkelen. Voorbeelden van deze kristallisatiepunten zijn

Maintenance Valley en logistiek Dinalog / SCC in West Brabant en High Tech Campus Eindhoven en Automotive in Zuid Oost / Brainport.

We hebben successen geboekt door een meervoudige aanpak:

- Multidisciplinariteit, zoals de ontwikkelingen rondom elektrisch rijden en het World Class Maintenance programma;
- Triple O samenwerking, denk hierbij aan HRM servicepunten of het ondernemerschap in het onderwijs;
- Robuuste, flexibele uitvoeringsstructuren zoals Pact Brabant, Actieplan Groei.
- Cross-over benadering, de verbinding van design met sectoren als automotive en food, maar ook de cross-over benadering op het terrein van maatschappelijke ontwikkelingen zoals IAB (Innovatieve Acties Brabant) en op terrein van cultuur zoals BrabantStad Culturele Hoofdstad.
- Internationale, grensoverschrijdende samenwerking bijvoorbeeld door het medeoprichten van het Europese netwerk Innovation Alliance en het ontsluiten van kennis voor Brabantse bedrijven en kennisinstellingen via projecten als Power, Innovation for welfare en Knowledge vouchers.
- Gebruik maken van de kracht van Brabant: door bijvoorbeeld het leggen van onconventionele verbanden tussen design en food-cluster en medische technologie met lifesciences.

Perspectiefrijk Brabant

In de periode 2007-2011 zijn als integraal onderdeel van Programma Landelijk gebied (PLG) 80 IDOPs (integrale dorpsontwikkelingsplannen) ontwikkeld en 74 IDOPs in uitvoering genomen. Dit illustreert het succes van de impuls die de provincie heeft willen geven aan de versterking van de leefbaarheid in dorpen en kleine kernen, samen met onder meer de gemeenten. Zowel de IDOPS zelf, als de Dorpen Derby's, zijn vernieuwende instrumenten, waarbij burgers actief meewerken aan het zelf vormgeven van beleid.

Slimme Zorg is het project waarin we als provincie gericht gestuurd hebben op de samenwerking tussen verschillende 'werelden' om het land van innovaties in de zorg te bevorderen. Er zijn nu 16 samenwerkingsprojecten verspreid over heel Brabant aan de slag. Daarbinnen vindt actieve kennisdeling plaats, en ook met partners op nationaal en internationaal niveau wordt deze kennis gedeeld.

Een aantal jaren geleden was de restauratie-achterstand bij monumenten in de provincie Noord-Brabant fors. Door de provincie is geïnvesteerd in het ontwikkelen, behouden en beleven van erfgoed. Er staan nu in heel Brabant monumenten in de steigers. Veel restauraties zijn gereed. Met de 'krachttour', de interactieve monumentenkaart op de website en het themakatern bij het Blad Monumenten hebben we laten zien welk Brabants erfgoed behouden blijft voor de komende generaties.

Bereikbaar Brabant

Een efficiënt en robuust verkeer- en vervoersysteem is een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van de Brabantse doelen. Daartoe zijn in 2010 vele projecten aangepakt. Vier aansprekende voorbeelden worden hieronder nader uitgelicht.

De Noordoostcorridor (N279, inclusief oost-westverbinding) is gericht op het versterken van bereikbaarheid in combinatie met kennis economie, leefbaarheid, natuur en landschap. In 2008 en 2009 is, samen met partners, gewerkt aan het opstellen van een PLAN-Mer met inspraakprocedure. In 2010 is het voorkeursalternatief door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Het Ministerie van Verkeer & Waterstaat stelt € 254 miljoen ter beschikking.

In de proeftuin Weg van de Toekomst gaat de provincie, samen met het bedrijfsleven, andere overheden en verdere partners een weg realiseren met zoveel mogelijk innovatieve ideeën van alle betrokken partijen. Het gaat niet alleen om de infrastructuur maar ook om verbetering van sociale, culturele en ecologische kwaliteiten op en rond de weg. De start van de bouw aan deze ambitieuze weg vond eind 2010 plaats. De werkzaamheden lopen door tot in 2013.

Er zijn belangrijke verbeteringen gerealiseerd op het gebied van hoogwaardig openbaar-vervoer. Er rijden steeds meer snelle en frequente bussen tussen en in de Brabantstad-steden en er zijn kwalitatief goede overstappunten gerealiseerd. Op deze centraal gelegen punten kunnen reizigers overstappen van auto naar trein, bus of fiets. Het HOV traject Etten-Leur-Breda is gereed gekomen en meerdere HOV trajecten zijn in voorbereiding. De transferia Den Bosch en Tilburg zijn

gerealiseerd. Verder is het station Maarheeze geopend en is de pilot Nachtnet in afgeslankte vorm verlengd tot eind 2012.

De Grenscorridor (N69) is een van de gebiedsopgaven uit de integrale MIRT-verkenning Zuidoostvleugel Brabantstad. De N69 was een rijksweg en is in 2009 overgedragen aan de provincie. In februari 2010 is een afsprakenkader ondertekend door alle partijen binnen de grenscorridor, als tussenresultaat van de Brede Belangen Benadering (MGA). Daarin is afgesproken dat leefbaarheid en bereikbaarheid wordt verbeterd en de ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt.

Verbindend Brabant

Er is een basis gelegd voor regioprofilering door het ontwikkelen en in de Brabantse samenleving laten landen van het Merk Brabant. Inmiddels hebben een kleine honderd organisaties aangehaakt bij het Merk Brabant.

Het gezamenlijk doorlopen van het proces met de Vereniging Brabantse Gemeenten en de Vereniging van Bestuurskunde heeft geleid tot de succesvolle debatreeks over kwaliteit van openbaar bestuur.

De kwaliteit van de in- en externe dienstverlening is verbeterd door het moderniseren van onze communicatiekanalen, zoals internet. Maar ook door het provinciebreed op een uniforme manier, digitaal afhandelen van subsidies en vergunningen en het invoeren van een digitaal document management systeem. De cultuuromslag is ingezet door de veranderopgave die draait om de wisselwerking tussen de organisatie en de mens in de organisatie. Beiden moeten zich zo (in)richten dat resultaat-, relatie- en oplossingsgericht werken als basishouding van medewerkers wordt gefaciliteerd en gestimuleerd. Door sterker te sturen op afgesproken normen werken we aan een verandering van houding en gedrag bij managers en medewerkers.

Mediation in bezwaar als een andere manier van werken, is zo succesvol geïmplementeerd dat het ook in de primaire besluitvormingsfase toegepast wordt.

De bedrijfsvoering is transparanter gemaakt door het SMART formuleren van het nieuwe beleid, inclusief de planning en de verantwoording van de inzet van

middelen; en het (bestaand) beleid in onze P&C documenten wordt helder en eenduidig gepresenteerd.

3 Regulier beleid

3.1 Bestuur

Algemeen

Het programma Bestuur richt zich op vier hoofddoelstellingen: verbeteren van bekendheid en imago van de provincie bij burgers, bedrijven en instellingen, borgen van de kwaliteit van de bestuursstructuur door het uitvoeren van de reguliere wettelijke taak financieel toezicht gemeenten, zorgen dat Brabant goed is voorbereid op rampen en crises en het verankeren, intensiveren en uitbouwen van de politiek-bestuurlijke samenwerking met grote en middelgrote steden in Noord-Brabant. Voor een deel wordt aan de realisatie van deze doelstellingen bijgedragen vanuit het programma Verbindend Brabant. Hierover is in hoofdstuk 2 al gerapporteerd.

Bestuur

In 2010 heeft een aantal bestuurswisselingen plaatsgevonden. Op 25 juni 2010 hebben Provinciale Staten afscheid genomen van gedeputeerde mw. Van Nieuwenhuizen. Zij is gekozen als lid van de Tweede Kamer. In haar plaats is dhr. De Boer als gedeputeerde benoemd. Op 22 oktober 2010 hebben Provinciale Staten afscheid genomen van gedeputeerde dhr. Hoes. Hij is tot burgemeester van Maastricht benoemd. In zijn plaats is dhr. Van Vugt benoemd.

Verbeteren bekendheid en imago

Communicatie

Naar aanleiding van onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer over de (organisatie van) communicatie bij de provincie Noord-Brabant is in februari 2010

het visiedocument 'Communicatie met beleid' vastgesteld. Kernbegrippen hierin zijn sturing, focus, kaders en richtlijnen. Afgesproken is om een traject in te zetten waarbij:

- de politiek-bestuurlijke en ambtelijke verantwoordingslijn duidelijk is;
- sturing op inhoud en proces van de communicatie georganiseerd wordt;
- sturing op kosten en organisatie bewerkstelligd wordt;
- sturing op kwaliteit gerealiseerd wordt.

Inmiddels zijn veel van deze trajecten afgerond: kaders en richtlijnen zijn opgesteld voor de meest voorkomende communicatieprocessen, diensten worden volgens een strakke aanbesteding ingekocht, een nieuwe mediamix is goedgekeurd en in ontwikkeling. Het evenementenbureau is eind 2010 opgericht en de voorbereidingen voor de omvorming tot een centraal Bureau Communicatie zijn in volle gang. Bovendien is een nieuw, tweejaarlijks, imago-onderzoek ontwikkeld en eind 2010 voor de eerste maal uitgevoerd. De resultaten worden in 2011 bekend.

Borgen van de kwaliteit bestuursstructuur

In 2010 heeft de evaluatie plaatsgevonden van de proef 'terughoudend financieel toezicht'. Rekening houdend met de resultaten van de evaluatie en met de Agenda van Brabant is een visie ontwikkeld, die heeft geleid tot de invoering van risicogericht financieel toezicht. De begrotingen 2011 zijn voor het eerst getoetst volgens deze nieuwe werkwijze.

Ook is in 2010 een discussie gevoerd over de kwaliteit van het openbaar bestuur in Noord-Brabant en is de debatreeks Kwaliteit openbaar bestuur in Noord-Brabant georganiseerd.

Om de kwaliteit van het openbaar bestuur te verhogen wordt tevens regionale samenwerking gestimuleerd. In het kader van de intentieovereenkomst 'Samen investeren in (West)-Brabant' zijn door de regio voor 11 majeure projecten subsidieaanvragen ingediend. Hiervoor is een bedrag van € 50 miljoen beschikbaar binnen het fonds voor regionale structuurversterking. Voor zeven van de elf projecten is in 2010 de subsidiebeschikking afgegeven. De overige vier zijn in 2011 beschikt. De uitvoering van de projecten zal plaatsvinden tot eind 2013.

Goed voorbereid op rampen en crises

Openbare orde, veiligheid en rampenbestrijding

Op 1 oktober 2010 is de langverwachte Wet veiligheidsregio's uiteindelijk van kracht geworden. Met de implementatie van deze wet was - in nauwe samenwerking met de Brabantse veiligheidsregio's - al veel eerder een aanvang gemaakt zodat per 1 oktober 2010 een soepele overgang naar de nieuwe situatie geborgd was. Deze overgang behelsde onder andere het overdragen van provinciale taken aan de veiligheidsregio's, het vormgeven van een 'afgeslankte' provinciale crisisbeheersingsorganisatie en het invullen van de specifieke bevoegdheden die onder de nieuwe wet aan de Commissaris van de Koningin als rijksorgaan toekomen; denk hierbij aan het bestuurlijk toezicht op de veiligheidsregio's en zijn rol bij landsgrensoverschrijdende samenwerking. De Commissaris van de Koningin en de voorzitters van de Brabantse veiligheidsregio's legden eind november 2010 in een zogenaamd *memorandum of understanding* nog eens heel helder vast op welke wijze de provincie en de veiligheidsregio's met elkaar (blijven) samenwerken bij de voorbereiding op en de daadwerkelijke bestrijding van rampen en crises.

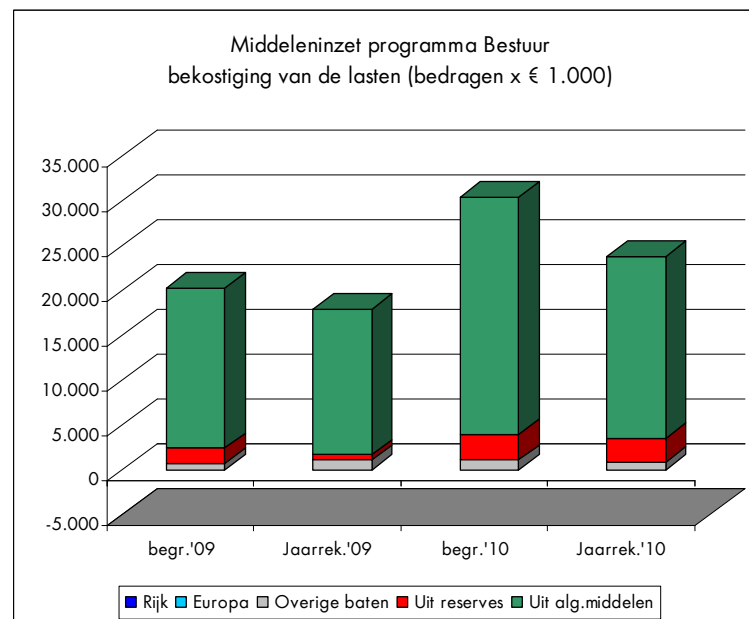
Politiek-bestuurlijke samenwerking steden

De provincie werkt samen met de 5 grote steden in Brabant onder de noemer Brabantstad. Over Brabantstad Culturele Hoofdstad wordt in paragraaf 3.6 gerapporteerd.

Bestuur

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	0	-25	0	0
Europa	0	0	0	0
Overige baten	762	1.122	1.099	918
Uit reserves	1.688	592	2.886	2.618
Uit alg.middelen	17.854	16.207	26.471	20.317
	20.304	17.896	30.456	23.852
Formatie-inzet	78,90	77,09	84,53	83,20

Het verschil in lasten tussen 2009 en 2010 wordt deels verklaard door de lasten in 2010 voor projecten Samen Investeren West Brabant en voor de integratie van Oss-Lith. De realisatie 2010 voor projecten West-Brabant loopt € 3 mln. achter op de planning van € 6,4 mln. Voor de integratie Lith-Oss is een beschikking van € 2 mln afgegeven. De prestatie, en daarmee de financiële last, zal in de komende jaren gerealiseerd worden.

3.2 Verkeer en vervoer

Algemeen

Om de bereikbaarheid van Brabant op langere termijn te waarborgen is ingezet op de bereikbaarheid in ruimtelijk perspectief en op het juiste vervoermiddel op het juiste moment. In het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan, de leidraad voor het provinciaal handelen zijn de doelen vastgesteld die op dit terrein worden nagestreefd, namelijk het verbeteren van de bereikbaarheid, de veiligheid en leefbaarheid. Voor een deel wordt aan de realisatie van deze doelstellingen bijgedragen vanuit het programma Bereikbaar Brabant. Hierover is in hoofdstuk 2 al gerapporteerd.

Verzorgen van een betere bereikbaarheid van deur tot deur

Openbaar vervoer

In 2010 heeft de provincie een interactief proces doorlopen met alle belanghebbenden in het OV waarin van gedachten is gewisseld over de actualisatie van de OV-visie. Dit proces levert de input voor het te voeren OV-beleid in de bestuursperiode 2011-2014.

Alle decentrale overheden, waaronder de provincie Noord-Brabant, werken aan de introductie van de OV-chipkaart. In diverse regio's (zoals de Stadsregio's Rotterdam en Amsterdam) is de OV-chipkaart inmiddels ingevoerd. In ons vervoer-gebied is sprake van een gefaseerde invoering van de OV-chipkaart. Sinds juni 2010 kunnen reizigers in ons stads- en streekvervoer al op saldo reizen met de OV-chipkaart. Op 13 juli 2010 is een concepttariefstructuur vastgesteld ten behoeve van de testfase van de OV-chipkaart en toetsing door de commissie Kist. Deze concepttariefstructuur is in nauwe samenwerking met het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven tot stand gekomen, waardoor sprake is van een uniforme structuur voor geheel Noord-Brabant: het Brabants tarievenhuis.

Uit trendtellingen blijkt dat in 2010 de stijgende lijn in het aantal busreizigers zich heeft doorgezet: 18% ten opzichte van 2007.

De provincie Noord-Brabant is verantwoordelijk voor de reizigersopbrengsten en daarmee ook voor marketing en promotie van het Openbaar Vervoer. In samenwerking met de vervoerders Veolia en Arriva zijn in 2010 een groot aantal

marketingacties uitgevoerd. Voorbeelden zijn advertenties (carnaval, kerstinkopen), het boekje 'Bustrip(s)' en de bestemmingswijzer op website "Goedbezibus.nl". Onder de doelgroep 'reizigers en de mensen die open staan voor het gebruik van de bus' is gemeten of de marketingactiviteiten in 2010 effect hebben gehad. De conclusie is dat het pakket aan marketingactiviteiten in 2010 in belangrijke mate beantwoord heeft aan de doelstellingen op kennis, houding en gedrag: een substantieel percentage van de respondenten is bekend met de campagneslogan Goed Bezig Bus (ca 80%) en een aanzienlijk deel is bekend met één of meer concrete marketingacties (ca 40%), mede door de acties heeft ca 1 op de 3 zijn mening over het OV in positieve zin bijgesteld en mede door de acties is ca 1 op de 4 meer gebruik gaan maken van het OV.

De betrouwbaarheid van de reistijden op de belangrijkste bustrajecten is ten opzichte van 2009 verder doorgegroeid, maar de daaraan gekoppelde tevredenheid over de reizigersinformatie is nog niet op het gewenste niveau. Met het realiseren van het project Dynamische Reisinformatie (DRIS) zal dit naar verwachting verbeteren. Ook in 2010 zijn structureel extra busritten toegevoegd. Bijvoorbeeld op de HOV-verbindingen. Diverse kernen zijn daardoor in avonden en weekenden beter bereikbaar (beleid basisvoorzieningen). In de binnenstad van 's-Hertogenbosch rijden aanvullend op de reguliere dienstregeling 3 elektrische bussen rond (pilot Gastvrij Elektrisch Openbaar Vervoer).

Op verzoek van de gemeenten Werkendam, Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam is op 14 september 2010 besloten een financiële bijdrage te verstrekken van in totaal maximaal € 623.000 ten behoeve van de exploitatie voor de eerste vijf jaren van de nieuwe snelle watertaxi voor voetgangers en fietsers tussen Boven Hardinxveld-Werkendam-Gorinchem en Sleetwijk. Een vergelijkbare bijdrage is in het najaar van 2010 ook verleend door de provincie Zuid-Holland. De verwachting is dat de nieuwe voorziening eind 2011 zal starten.

Het kabinet heeft een besluit genomen over het Programma Hoogfrequent Spoor: 6 intercity's Eindhoven-Amsterdam en 4 Eindhoven-Rotterdam en goederenvervoer zo veel mogelijk over de betuweroute. In september vond een eerste proef plaats op het traject Eindhoven-Amsterdam. De proef met het nachtnet is verlengd tot december 2012. Spoorverbindingen Breda-Utrecht en Eindhoven-Venlo-Düsseldorf/Keulen/Aachen zijn in onderzoek. Station Maarheeze is geopend.

Vertraging in en achterblijven van subsidie-indiening voor projecten voor de verbetering/innovatie van het openbaar vervoer (de ontwikkelfunctie), sociale veiligheid en regio- en treintaxi en de nog niet bekende opbrengstderving op de pilots GOV hebben geleid tot een onderbesteding van € 16 miljoen op het product Openbaar vervoer. Overigens waren er ook meer inkomsten dan begroot, ca. € 8 miljoen.

Goederenvervoer

Via een regierol en door het verstrekken van subsidies wordt ook via het goederenvervoer een betere bereikbaarheid bewerkstelligd. Onze inzet betrof bijvoorbeeld het bundelen van goederenstromen, stedelijke distributie en het verankeren van het thema multimodale bedrijventerreinen in de regionale agenda's. De sluizen in de Zuid-Willemsvaart zijn vernieuwd en de omlegging van de Zuid-Willemsvaart gestart. De samenwerking met het bedrijfsleven, overheden en onderwijsinstellingen is geïntensiveerd. In 2010 is ook de effectmonitoring goederenvervoer opgepakt. Definitieve besluitvorming moet nog plaatsvinden. Door vertragingen lopen een aantal quick-wins vaarwegen goederenvervoer achter en is minder uitgegeven dan begroot

Infrastructuur

In samenwerking met partners (rijk, B5) is gewerkt aan het Netwerkprogramma BrabantStad bereikbaar. Projecten bevinden zich in verschillende stadia van initiatieffase (N65) tot realisatiefase (A2). Tot 2020 ligt de prioriteit bij de A2, A27, A56, A67, N65, N69, N261, N279 en de stedelijke tangenten. De ramingen zijn nog steeds te optimistisch: door vertragingen van verschillende aard bleef de realisatie achter bij de ramingen.

De investeringen in quick-wins DVM BrabantStad zijn in 2010 niet gerealiseerd: door gemeentelijke bezuinigingen zijn projecten uitgesteld.

In de uitvoeringsprogramma's van 5 GGA-regio's en het SRE is voor € 32 miljoen subsidie toegekend, waarvan ca. € 27 miljoen direct bijdraagt aan het verbeteren van de bereikbaarheid en ca. € 5 miljoen aan veiligheid.

De doorstroming van de provinciale wegen is duidelijk verbeterd, maar nog niet op het in 2020 gewenste niveau. De betrouwbaarheid van de reistijd is in 2010 toegenomen tot 95% en daarmee wordt voldaan aan de streefwaarde (90%). Trajecten met een gewenste reistijd blijven achter bij de begroting. In plaats van

het gewenste percentage van 92% heeft nu 57% van de trajecten de gewenste reistijd, een stijging ten opzichte van 2008 met 8,3%.

De gunning van de N261 is als gevolg van onderhandelingen over grondaankopen nu gepland voor 2012 en de oplevering voor 2016. De gunning van de N279 staat gepland in 2013 en de oplevering in 2015. De N329, de Weg van de toekomst is in uitvoering genomen.

Op het onderdeel 'Verbeteren en bouwen' is een onderbesteding opgetreden van ca. € 7 miljoen, veroorzaakt door een te optimistische inschatting van de voortgang, besluitvorming RO / Raad van State en de stop op overdrachten en planstudies als gevolg van de besluitvorming in het kader van de Agenda van Brabant. De onderhoudstoestand van de provinciale wegen is voldoende tot goed, er is op enkele fietspaden na geen sprake van onderhoudsachterstand.

In 2010 zijn op basis van de visie Fiets in de versnelling 25 projecten gestart, waaronder bijvoorbeeld Toolbox Fietsbeleving en Groene oplaadpunten voor elektrische fietsen. De projecten kennen een langere doorlooptijd dan voorzien.

Vergroten van de veiligheid binnen het verkeers- en vervoerssysteem

Openbaar vervoer

De waardering voor de sociale veiligheid voor fiets en openbaar ligt ruim boven de norm.

Goederenvervoer

Via het project Secure Lane in ZO Brabant is het aantal ladingdiefstallen langs de A67 fors gedaald en daarmee de sociale veiligheid van chauffeurs toegenomen. Via de voorbereidingen voor een erkende opleiding machinisten railgoederenvervoer wordt op termijn de veiligheid op het spoor verbeterd.

Infrastructuur

De mensgerichte maatregelen voor de verkeersveiligheid (zoals Brabants Verkeersveiligheidslabel (BVL), Praktijkdagen Jonge autorijders, publiekscampagnes verkeersveiligheid, communicatie&educatie) in samenhang met een veilige weginrichting leveren een goed resultaat: het aantal verkeersdoden blijft al 3 jaar op rij onder het gestelde maximum (143): 140 in 2007, 137 in 2008 en 130 in 2009. De cijfers voor 2010 volgen medio 2011. Ook duidelijke belijning (essentiële herkenbaarheidskenmerken) op provinciale wegen draagt bij

aan de verkeersveiligheid. Het uitvoeren van provinciale wegen met die belijning ligt achter op schema, 59% van de wegen is er van voorzien. Vertraging is ontstaan doordat de uitvoering nu gekoppeld wordt aan het wegonderhoud (werk met werk).

In de uitvoeringsprogramma's van 5 GGA-regio's is voor ca € 5 miljoen subsidie verleend voor het vergroten van de verkeersveiligheid.

Opnieuw was er in november en december extreem winterweer. De veiligheid op de provinciale wegen bleef gegarandeerd. In verband met het extreme weer van de laatste 2 winters is voor de gladheidbestrijding het reguliere kredietniveau met 183% overschreden.

Vergroten leefbaarheid rondom provinciale wegen

Openbaar vervoer

Naast de eerder genoemde extra busritten zijn in 2010 220 bushaltes toegankelijk gemaakt (totaal nu 560 geprioriteerde haltes). Gelijktijdig zijn het meubilair en de statische reisinformatie verbeterd. Inmiddels zijn alle bussen uitgevoerd volgens de EEV-norm (near zero emission).

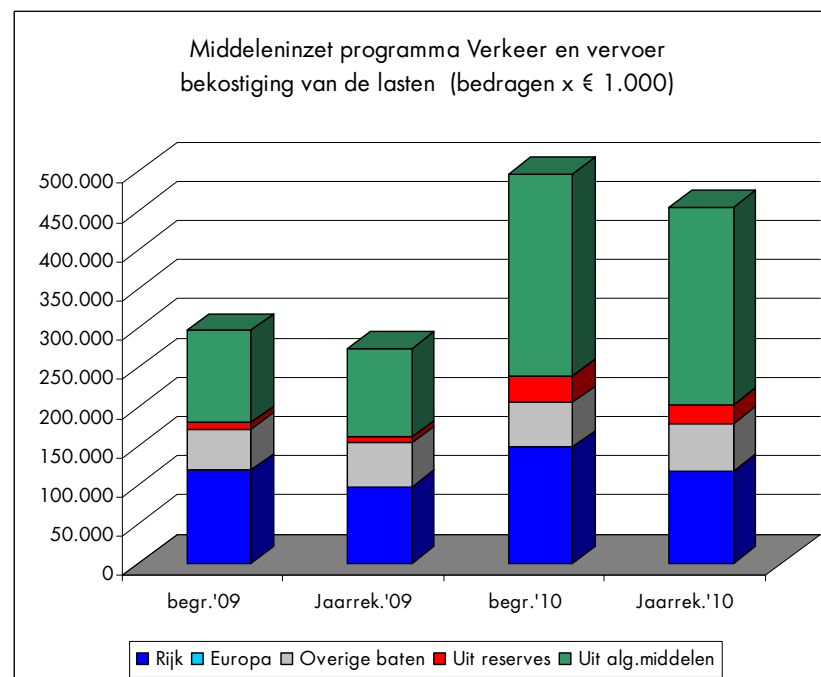
Infrastructuur

In 2009 is een start gemaakt met de uitvoering van het actieplan Omgevingslawaa (klaar voor 2013): 9 van de 33 knelpunten zijn opgelost. Het aantal geluidsgeïmpideerden is in de periode van 2007-2010 gedaald van 3470 naar 3182. Daarnaast wordt leefbaarheid aangepakt via komomleidingen (loopt achter) en ontsnipperingsmaatregelen (op schema). Hoewel er verbeteringen zijn, zijn de einddoelen voor geluid en komomleidingen nog niet bereikt.

Verkeer en vervoer

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	118.311	97.344	147.936	118.084
Europa	0	0	0	0
Overige baten	52.237	56.036	57.164	60.058
Uit reserves	8.703	7.367	33.405	24.526
Uit alg.middelen	117.496	113.514	258.031	250.791
	296.748	274.260	496.536	453.459
Formatie-inzet	235,80	233,80	244,60	229,70

Het verschil in lasten tussen 2009 en 2010 wordt grotendeels verklaard uit de effecten van de zogenaamde balansverkorting, waarbij conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 de geactiveerde kosten voor het deel van wegeninfrastructuur dat geen provinciaal eigendom is, via extra afschrijvingen ten laste van de exploitatie is gebracht.

3.3 Water

Algemeen

De provincie zorgt dat het water bijdraagt aan een gezonde omgeving voor mens, dier en plant, waarin we veilig en comfortabel kunnen wonen en waar ruimte is voor economische en ecologische ontwikkeling. Dit is vertaald in drie maatschappelijke doelen:

- een adequate bescherming van Brabant tegen overstromingen;
- Brabant heeft de juiste waterhoeveelheid (niet te veel, niet te weinig);
- schoon grondwater en oppervlaktewater voor iedereen.

Om de afstemming tussen ruimtelijk- en waterbeleid te behouden heeft in 2010 een grotendeels technische aanpassing van het Provinciaal Waterplan (PWP) 2010-2015 plaatsgevonden, naar aanleiding van de vaststelling van de Structuurvisie ruimtelijke ordening (Svro).

Een adequate bescherming tegen overstroming

Hoogwaterbescherming

Voor hoogwaterbescherming zullen conform de analyse van de Delta-commissie extra dijkverhogingen nodig zijn. Als uitwerking van deze analyse en van het Nationaal Waterplan is door de provincie o.a. aandacht besteed aan doorbraakvrije dijken, nieuwe normering en adequate ruimtelijke inrichting voor onze wateropgaven. In een eerdere fase zijn planologisch gebieden gereserveerd voor rivierverruiming. Via de projecten Overdiepse Polder en Noordwaard is gewerkt aan rivierverruiming. De projecten liggen op schema voor realisatie in 2015.

In 2010 is de toetsing van de primaire waterkeringen vastgesteld.

Eind 2010 is de rampenbestrijding bij hoogwater overgegaan naar de veiligheidsregio's. Hiermee is ook een einde gekomen aan het jaarlijks opstellen van het draaiboek hoogwater.

Uitwerkingsprogramma Zuid-Westelijke Delta

Het uitwerkingsprogramma Zuidwestelijke Delta beoogt de op korte termijn te realiseren nationale wateropgaven voor de zuidwestelijke delta te koppelen aan regionale doelen en zo tot realisatie van integrale gebiedsprojecten te komen. Zo

willen we het Volkerak-Zoommeer inrichten ten behoeve van waterberging. Tevens willen we het meer weer zout maken met ingang van 2015 om de blauwalgenproblematiek op te lossen. In 2010 is ingezet op het ontwikkelen van alternatieve zoetwaterbronnen in combinatie met bestaande gebiedsambities voor het platteland alsook voor het stedelijk gebied.

De juiste waterhoeveelheid, niet te veel en niet te weinig

Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting

In 2010 is de Tweede Bestuursovereenkomst provincie – waterschappen geëvalueerd, mede ten behoeve van de midterm review ILG. De uitvoering ligt op schema. Er is gewerkt aan het realiseren van voldoende bergingscapaciteit, bijvoorbeeld in de projecten Vierde Bergboezem (Breda) en Zoetwater voor de hoge droge zandgronden (De Peel). Concreet is in 2010 10% (224 ha) van de waterbergingsopgave gerealiseerd en voor de gehele restantopgave voor waterberging zijn tot nu toe subsidiebeschikkingen afgegeven, zodat de einddoelstellingen gehaald kunnen worden. Wat betreft het beek- en kreekherstel is in 2010 13% van de totale opgave gerealiseerd. Voor 94% van de restantopgave zijn subsidiebeschikkingen afgegeven.

Zowel de waterberging, de bestrijding verdroging natuurelementen en beek- en kreekherstel maken deel uit van het provinciebrede Programma Landelijk Gebied. De zoetwatervoorziening in de Peelregio wordt bemoeilijkt door een te klein waterdebiet (ca. 4 m³/s) in de Noordervaart door de aanwezigheid van bodemslib. Via bestuurlijk overleg is ook in 2010 getracht hier een oplossing of alternatief voor te vinden, maar dit heeft nog niet tot resultaat geleid.

Grondwaterkwantiteit

In 2010 was er sprake van een stabilisatie van de totale onttrokken hoeveelheid grondwater voor industrie en drinkwater (< 270 miljoen m³). De verdrogingsbestrijding in de provincie is gericht op de TOP-gebieden binnen en buiten de Natura-2000 gebieden. Volgens de Midterm Review Tweede Bestuursovereenkomst Water (MTR) zal de doelstelling voor 2013 (13.636 ha) worden gehaald. Door de recente besluiten van de rijksoverheid is realisatie niet meer gegarandeerd. Het jaar 2010 stond vooral in het teken van de

voorbereiding, waardoor er veel grond is aangekocht, maar de uitvoering nog in de beginnende fase is.

Schoon grondwater en oppervlaktewater in geheel Noord-Brabant

Waterkwaliteit grond- en oppervlaktewater

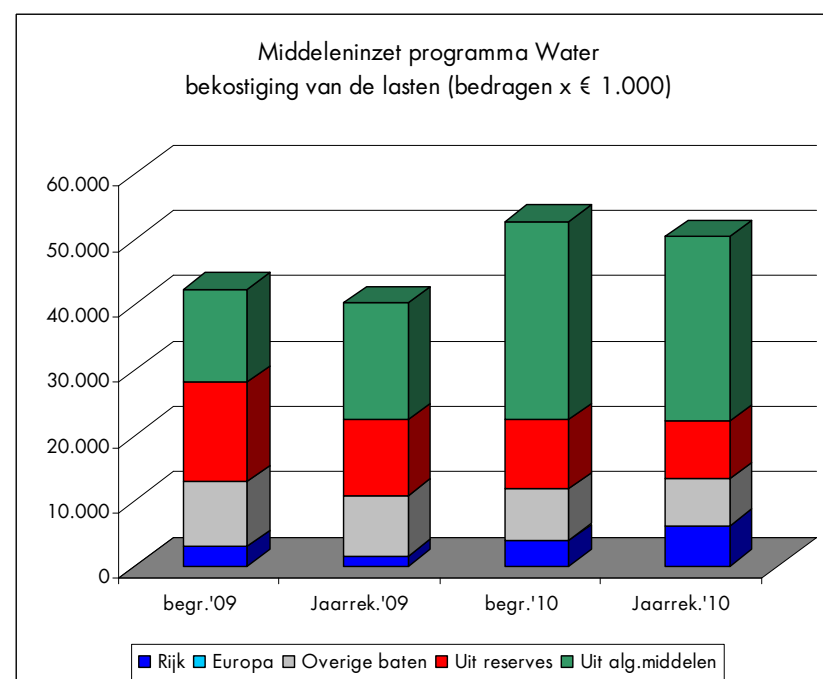
Op basis van de uitkomsten van de werkconferentie LENVIS en een internetenquête is een samenwerking met de waterschappen gestart om te komen tot een Brabantbrede website over zwemwater, die tevens aansluit op de landelijke website zwemwater.

De uitvoering van een gebiedsgerichte aanpak van alle conflicterende belangen rond de grondwaterproblematiek Eindhoven ('Het nieuwe polderen in de stad') is gestart.

Het project 'Schoon Water voor Brabant' is in 2010 voortgezet en uitgebreid naar elf kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden (16 gemeenten). De komende vier jaar blijft het project sterk inzetten op ondernemerschap en innovatie om zo de milieubelasting van het grondwater verder terug te dringen. Bijna alle gemeenten hebben aangegeven op termijn chemievrij te willen gaan opereren. Drie gemeenten zijn inmiddels gecertificeerd op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Het grondwater beschermingsbeleid is met behulp de Provinciale Milieuvordering (PMV) voortgezet. In 2010 heeft een aanpassing van de PMV plaatsgevonden, waarbij het ontheffingenstelsel heeft plaatsgemaakt voor een meldingsstelsel en er meer met doelvoorschriften gewerkt wordt.

Water

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	2.978	1.526	3.901	6.182
Europa	0	10	46	0
Overige baten	9.970	9.292	7.854	7.166
Uit reserves	15.221	11.562	10.642	8.854
Uit alg.middelen	14.182	17.889	30.314	28.210
	42.351	40.278	52.757	50.413
Formatie-inzet	43,90	51,50	61,00	57,40

3.4 Milieu

Algemeen

De provincie kent vier belangrijke milieudoelen: het borgen van de fysieke leefomgeving, het bevorderen van duurzaamheid, een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is en de verbetering van het naleefgedrag.

Provinciaal MilieuPlan

Het milieubeleid wordt elke vier jaar vastgelegd in een Provinciaal MilieuPlan (PMP). Medio 2010 is het nieuwe ontwerp-PMP tot stand gekomen. Het ontwerp-PMP bevat een omschrijving van alle wettelijke en Ladders-taken. Bovendien is een aantal "plus-opties" opgenomen. Dit zijn bovenwettelijke beleidsopties voor de aanpak van specifiek Brabantse problemen. Daarmee vormt het ontwerp-PMP het kader voor alle werkzaamheden die de provincie op milieugebied uitvoert. Monitoring vormt een belangrijk onderdeel van het PMP. De commissie RM heeft geadviseerd om de besluitvorming omtrent de definitieve vaststelling van het PMP op te schorten tot na de statenverkiezingen van 2011.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

De Wabo is op 1 oktober 2010 in werking getreden. Wij zijn met de partneroverheden (gemeenten en waterschappen) samenwerkings-overeenkomsten aangegaan. Daarmee zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden ingekaderd en zijn afspraken gemaakt over de uitvoering. Met de Wabo hebben we een aantal nieuwe wettelijke taken gekregen, zoals het bouwvergunningdeel van de omgevingsvergunning voor provinciale inrichtingen en is de coördinatietaak (afstemming met gemeenten en waterschappen) uitgebreid. Om tot een goede uitvoering te komen is een volledige digitalisering van het vergunningverleningsproces doorgevoerd. In lijn met de Agenda van Brabant bezien we de mogelijkheden om de uitvoerende taken op het terrein van milieuvergunningverlening, -toezicht en -handhaving (VTH) te outsourcen.

Het borgen van de fysieke leefomgeving

Algemeen

In twee GGA-regio's (GebiedsGerichte Aanpak), nl. Breda en Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, zijn regionale uitvoeringsprogramma's

Luchtkwaliteit op vrijwillige basis opgesteld. Verder zijn projecten met alternatieve brandstoffen en duurzame vervoermiddelen gestart. Via projecten in het Groene Woud en BrabantStad en de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening is gewerkt aan de gewenste adaptatie aan klimaat.

Fysieke veiligheid

In de Beleidsvisie Externe Veiligheid 2008-2012 zijn de ambities van de provincie opgenomen voor het verantwoord vervoer van gevaarlijke stoffen, verantwoorde ruimte voor risicovolle activiteiten en samenwerking aan externe veiligheid. In 2010 is een tussenevaluatie van de Beleidsvisie uitgevoerd waaruit blijkt dat alle projecten op koers liggen. Niet alle projecten blijken echter even goed bij te dragen aan de ambities. Daarom is in de tussenevaluatie aanbeveling opgenomen om de beleidsvisie tussentijds te herzien.

Tevens wordt het provinciaal saneringsprogramma externe veiligheid uitgevoerd. Het doel van dit saneringsprogramma is het in beeld brengen van de risico's voor de leefomgeving. In het kader van dit programma is de inventarisatie van de huidige provinciale inrichtingen afgerond, zijn geconstateerde saneringssituaties afgewikkeld en wordt gewerkt aan oplossingen voor geconstateerde latente saneringssituaties.

Het Uitvoeringsprogramma Brabant Veiliger 2010 is vastgesteld en door het ministerie van VROM goedgekeurd. In het kader hiervan zijn in 2010 de web-applicaties "Mal Groepsrisico" en "Inherent Veiliger Produceren" opgeleverd.

Lucht/geluid/klimaat

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), met een Brabants deel (BSL) is op 1 augustus 2009 in werking getreden. De uitvoering van dit programma vindt momenteel plaats. De B5-steden gaan hun vastgestelde maatregelenpakketten ter verbetering van de luchtkwaliteit uitvoeren. In 2010 zijn veel projecten en activiteiten gestart, bijvoorbeeld een luchtzuiverend scherm nabij een snelweg, luchtwassers (en de pilot elektronische monitoring daarvan), gezondheidskaarten, multifuul tankstations, 60.000-70.000 m2 groene daken, gevels en geluidwallen en het knooppunt innovatief groen.

Bodem en Actief Bodembeheer de Kempen (ABdK)

In 2010 zijn de verontreinigde locaties met verhoogde humane risico's in kaart gebracht. De startfase van het project synchronisatie bodemgegevens met gemeenten is in volle gang. In 2010 is in een Boxtelse woonwijk een ingrijpende bodemsanering uitgevoerd en is het bodemonderzoek op het bedrijventerrein Vosdonk in Etten-Leur zo goed als afgerond. In 2011 zal daar begonnen worden met een bodemsanering volgens de gebiedsgerichte aanpak. Het project aan de Oude Kerkstraat in Veldhoven heeft extra rijksmiddelen ontvangen. In 2010 heeft ABdK bij particulieren 300 onderzoeken en 127 saneringen uitgevoerd. Na het sluiten van de aanmeldingstermijn voor particulieren is duidelijk geworden dat het beschikbare budget niet toereikend is om alle locaties te saneren. Dankzij de positieve opstelling van gemeenten is de basis gelegd voor de sanering van zinkassenwegen in de Kempen.

Afval- en grondstoffenbeheer

In 2010 heeft een evaluatie van het grondstoffenbeleid plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat het ontgrondingenbeleid in lijn is met het landelijke beleid en behoorlijk toekomstbestendig is en dat het vergunninginstrument effectief wordt ingezet. De inhoudelijke kwaliteit en procesbeheersing van vergunningverlening zijn op orde. Het stimuleren van hoogwaardig hergebruik van secundaire bouwgrondstoffen verloopt echter moeizaam.

Hergebruik stortplaatsen

Uit de evaluatie betreffende hergebruik stortplaatsen blijkt dat dit beleid succesvol is. In het licht van de Agenda van Brabant is ingestemd met een "dunne" uitvoering van de regiefunctie. In 2010 is voor 24,8 ha voormalige stortplaatsen ingestemd met een vorm van hergebruik. Verder hebben 3 onderzoeken plaatsgevonden naar afvalmining. Door een afnemend afval aanbod zijn er nog geen stortplaatsen in de nazorgfase gekomen. Het onderzoek Voortgezet Actueel Monitorings Onderzoek (VAMOS) naar humane, ecologische en verspreidingsrisico's van voormalige stortplaatsen ligt op schema. In 2010 is het INTERREG IVC project SufalNet4EU gestart conform planning. Dit project heeft als doel het toepassen van 'best practices' die met het hergebruiken van oude stortplaatsen in Europa en in Noord-Brabant zijn opgedaan in concrete projecten.

Ondergrondse opslag radioactief afval

In 2010 heeft NIRAS (België) het Afvalplan voor hoogradioactief en langlevend radioactief afval openbaar gemaakt voor publieksraadpleging. Het zoekgebied voor de opslaglocatie is de grensstreek met Noord-Brabant. Daar de belangen van Brabant - gezien de aanwezige grondwaterstromen - daarmee direct geraakt worden, is een bezwaarschrift ingediend en is tevens een bestuurlijk beïnvloedingstraject gestart.

Het bevorderen van duurzaamheid

De duurzaamheid in Brabant is bevorderd door projecten die in 2010 tot uitvoering zijn gekomen. Zo zijn de eerste twee Frisse scholen geopend. Ook is het concept Brabant Woning opgeleverd, waarmee het mogelijk is om betaalbare en tevens energiezuinige (huur)woningen te realiseren. De uitvoering van de Weg van de Toekomst (N329) is aanbesteed en eind 2010 gestart.

De voorbereiding van de bouw van nieuwbouwwijken Geerpark en Stadsoevers is afgerond. In Geerpark wordt de waterbergingsopgave via een innovatieve Waterslinger ingevuld. In Stadsoevers geschiedt de warmtevoorziening voor 900 woningen door benutting van de restwarmte van een afvalverwerkingsbedrijf.

Landbouw

2010 was voor landbouw met name gericht op de actuele discussie over de manier van voedsel produceren in Brabant, schaalontwikkelingen en volksgezondheidskwesties (megastallen, Q-koorts). De provincie wil de noodzakelijke transitie in de landbouw doorzetten aan de hand van een versnellingsagenda die medio 2011 zal worden opgeleverd door de Commissie Van Doorn.

Een Brabants platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is

In 2010 zijn projecten op het gebied van verminderen emissies, inzetten duurzame energie, en verbetering dierenwelzijn doorgezet dan wel afgerond. De inzet van gecombineerde luchtwassers in de intensieve veehouderij ligt op koers. Daaraan gekoppeld is een pilot met elektronische monitoring gestart om de handhaving op dit punt te versterken. Veel bedrijven in de boomteelt- en in de melkveehouderijsector nemen deel aan breed opgezette verduurzamingsprojecten.

De ontwikkeling van het areaal biologische landbouw blijft nog steeds achter, maar de sector vertoont wel een omzetting en een toename van biologische handels- en verwerkingsbedrijven, en heeft in 2010 met "Den Bosch Hoofdstad van de Smaak" een stevige promotionele steun in de rug gekregen. Ook de verbrede landbouw laat in zowel omzetting als in toename van de toegevoegde waarde in 2010 een stijgende lijn zien. De provincie zet hier in op ondersteuning van individuele bedrijven (PlattelandsOntwikkelings Programma's) en op het versterken van ondernemersvaardigheden (Interreg-project Groeikans). De belangrijkste resultaten op de landbouwdoelen zijn opgenomen in de jaarlijkse Barometer Landelijk Gebied, die tegelijk met de provinciale jaarstukken wordt aangeboden.

Verbetering van het naleefgedrag

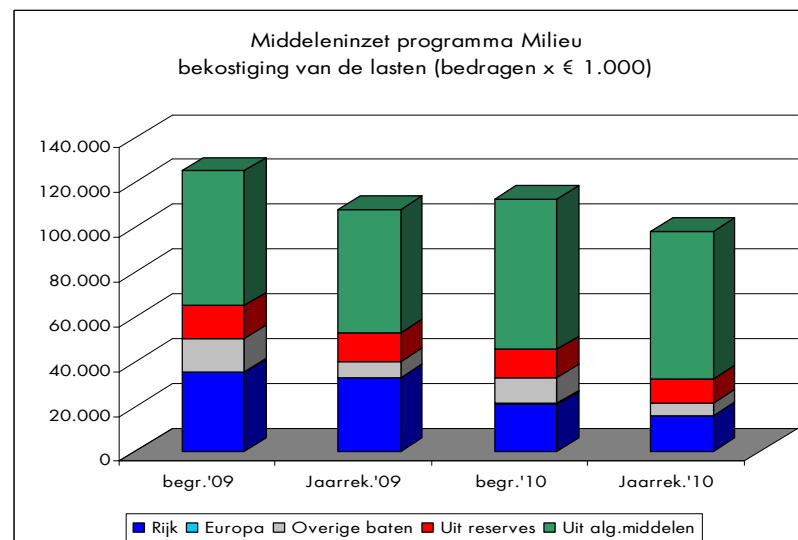
Handhaving

De uitvoering van het Handhavingplan 2007-2011 ligt op koers. Het ketentoezicht is verder uitgebouwd. De spontane naleving is ten opzichte van 2009 verder toegenomen naar 69%. Het toezichtnetwerk "Samen Sterk in het Buitengebied" is succesvol gebleken in het vergroten van de pakkans en het doen wegnemen van overtredingen. Het etalageproject Asbest is geëvalueerd en heeft geleid tot enkele aanbevelingen voor het toezicht. Aan vermindering van de toezichtlast is verder gewerkt door het systeemgericht toezicht uit te breiden met een aantal Wabo-inrichtingen en zwembaden. In 2010 is de Wabo ingegaan en is de verordening stikstof vastgesteld. Op basis van de in 2009 uitgevoerde audits naar de kwaliteit van de handhaving van het omgevingsrecht zijn bij 11 achterblijvende gemeenten verbetertrajecten ingezet. Het aantal achterblijvers is hierdoor gedaald naar 6. Met de Brabantse handhavingorganisatie zijn in 2010 voortstellen ontwikkeld tot bijstelling van de samenwerkingstructuur. Daarnaast zijn de speerpunten voor de Brabantse handavingsamenwerking (Meerjarenprogramma handhaving-samenwerking 2010 - 2012) in uitvoering genomen. De Brabantse handhavingstrategie "Zo handhaven wij in Brabant" is in 2010 geëvalueerd. Het resultaat hiervan en verandervoorstellen zijn in het Bestuurlijk Provinciaal handhavingoverleg vastgesteld. Het implementatietraject wordt in 2011 voortgezet.

In 2010 is op grond van het rapport Brabants bont naar Brabants maatwerk besloten dat gemeenten en provincie in vier regio's de mogelijkheid onderzoeken van een regionale uitvoeringsdienst (RUD). Ook de waterschappen nemen aan dit proces deel. De besluitvorming op hoofdlijnen in iedere regio zal in 2011 plaatsvinden waarna de uitwerking en implementatie zal volgen. De start van de RUD's zal vermoedelijk op 1 januari 2013 zijn.

Milieu

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	35.219	32.938	20.910	15.878
Europa	280	153	410	22
Overige baten	15.003	7.179	11.569	5.637
Uit reserves	14.566	12.617	12.603	10.984
Uit alg.middelen	60.262	55.168	67.234	65.720
	125.330	108.055	112.727	98.241
Formatie-inzet	326,70	301,50	291,45	273,18

3.5 Natuur, bos en landschap

Algemeen

Het maatschappelijke doel ten aanzien van Natuur, Bos en Landschap is het werken aan een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier inclusief het bevorderen van biodiversiteit. Doelstelling voor 2010 was het stoppen van de afname van biodiversiteit. Echter, ook in 2010 is de biodiversiteit afgenomen. Het provinciale beleid is vastgelegd in het Natuur en Landschapsoffensief 2002-2012. Het Landschapsoffensief is in 2010 geactualiseerd.

De activiteiten die worden uitgevoerd om de beleidsdoelen te realiseren zijn verdeeld in drie onderdelen te weten algemene activiteiten, activiteiten die betrekking hebben op natuur en een deel dat betrekking heeft op het landschap. Een deel van genoemde activiteiten is onderdeel van de programma's Landelijk gebied en Schoon Brabant.

In 2010 zijn PS akkoord gegaan met het investeringsvoorstel "Landschappen van Allure" als onderdeel van de investeringsstrategie Agenda van Brabant. Er zal €56,2 miljoen geïnvesteerd worden in de provinciale landschappen De Brabantse Wal, Het Groene Woud en De Maashorst.

Gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier

Algemeen natuur, bos en landschap

Het afronden van de negen provinciale Natura 2000 beheerplannen heeft vertraging opgelopen omdat de stikstofparagraaf niet ingevuld kan worden. De Provincie is hier afhankelijk van (vertraagde) besluitvorming van het Rijk. De doelstelling van twee provinciale beheerplannen in 2010 is daarmee niet gehaald.

Natuur: Ecologische Hoofdstructuur, Ecologische Verbindingszones, soortenbeleid

Ter vergroting en verbetering van de natuurgebieden is in de ILG periode tot en met 2010 4.025 hectaren grond verworven. Dit is inclusief de hectaren die middels de extra impuls verworven zijn. De begrote prestatie van 2.800 hectaren is hiermee behaald. Inmiddels is tot en met 2010 2.313 hectaren ingericht. Om particulier en agrarisch natuurbeheer te stimuleren zijn in 2010 meerdere initiatieven ontplooid waaronder het collectieve weidevogelbeheer. Dit laatste heeft

ertoe geleid dat er 2.719 hectaren worden beheerd via agrarisch natuurbeheer.

Tenslotte zijn er voor 440 hectaren aanvragen ingediend ten behoeve van functiewijziging en inrichting in het kader van particulier natuurbeheer.

Om de natuurgebieden te verbinden worden droge Ecologische Verbindingszones aangelegd. Het begrote doel van 29 kilometer droge Ecologische Verbindingszones is ruimschoots behaald. Om aan de vele aanvragen te voldoen is er in 2010 €11,4 mln ter beschikking gesteld. Met deze middelen worden 35 projecten uitgevoerd.

In 2010 zijn de leefgebiedplannen Stedelijk Gebied en Zandgronden afgerond. Oplevering van leefgebiedplan Beekdalen zal in februari 2011 plaatsvinden. De leefgebiedplannen Rivieren en Voormalige Zeearmen zijn samengevoegd tot één plan. Dit plan is echter door uitputting van de middelen doorgeschoven naar 2011. De doelstelling van vier plannen is daarmee niet behaald.

Voor 2011 en verder hebben Provinciale Staten eind 2010 een motie aangenomen waarmee structureel €3 miljoen per jaar beschikbaar komt voor de leefgebieden benadering. Een groot deel van bovengenoemde prestaties is geleverd als onderdeel van de integrale plattelandsontwikkeling. Voor een totaaloverzicht van deze prestaties wordt verwezen naar de barometer PLG.

Landschap: Groen Blauwe Diensten

Voor de verbetering van de landschappelijke kwaliteit buiten de Ecologische Hoofdstructuur heeft de provincie met 57 gemeenten een gebiedscontract afgesloten. In vijf gemeenten ligt een gebiedscontract klaar ter ondertekening. Van de vijf resterende gemeenten doen er drie vooralsnog niet mee.

De doelstelling van 64 gemeenten waarmee een gebiedscontract is afgesloten is bijna gehaald.

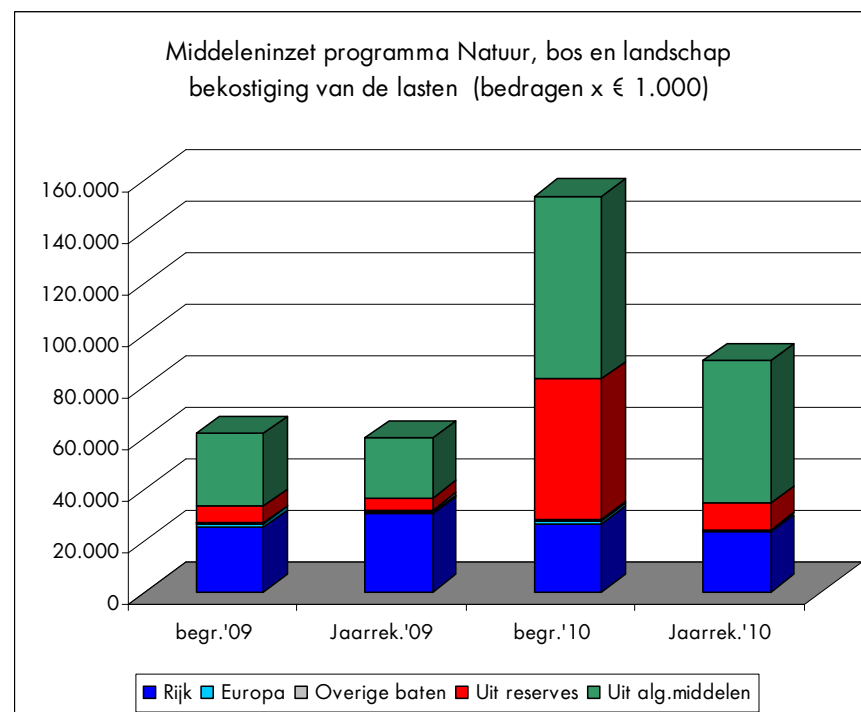
De doelstelling van 350 gesubsidieerde projecten via beheersovereenkomsten is ruimschoots gehaald met 491 projecten. Dit verschil is te verklaren doordat er tegen het einde van 2010 onverwacht veel projectaanvragen zijn geweest.

Natuur, bos en landschap

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	25.147	30.192	26.472	23.328
Europa	1.405	741	1.333	270
Overige baten	214	846	571	426
Uit reserves	6.381	4.690	54.357	10.445
Uit alg.middelen	28.459	23.372	70.894	55.268
	61.607	59.840	153.627	89.736
Formatie-inzet	61,00	68,00	75,00	70,59

Het verschil in lasten tussen 2009 en 2010 wordt grotendeels verklaard uit de effecten van de zogenaamde balansverkorting, waarbij conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 de geactiveerde kosten voor natuurgebieden via extra afschrijvingen ten laste van de exploitatie zijn gebracht.

De totale kosten in 2010 voor programma Natuur, bos en landschap zijn € 90 miljoen ten opzichte van de een raming van €154 miljoen. Dit verschil wordt voor een groot deel verklaard door grondaankopen EHS in 2010 die nog niet als kosten verantwoord zijn. Dit is pas mogelijk nadat gronden zijn ingericht en doorgeleverd aan Natuurbeschermingsorganisaties. Verder hebben PS in november 2010 €11,4 miljoen extra beschikbaar gesteld voor EVZ's welke in 2011 verplicht worden

3.6 Sociaal economische zaken

Algemeen

De provincie richt zich vanuit sociaal economische zaken op drie doelen: een goed functionerende arbeidsmarkt, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en een nieuwe economische markt voor energiebesparing met innovaties alternatieve energie. Daarbij richten de reguliere taken zich vooral op algemeen economisch beleid en zet het programma Dynamisch Brabant zich in op de bovengenoemde doelen. Gezien de grote verwevenheid tussen Dynamisch Brabant en de reguliere taken is in hoofdstuk 2 over het programma Dynamisch Brabant een verantwoording op hoofdlijnen gegeven en worden in dit hoofdstuk onderdelen in meer detail verantwoord.

Een goed functionerende arbeidsmarkt.

Een beroepsbevolking met talent en ondernemerschap

De verschillende beleidsprestaties hebben een substantiële bijdrage geleverd aan een goed functionerende en flexibelere arbeidsmarkt. Tevens is ingezet op toptalenten op het gebied van onderwijs, cultuur en sport, ter bevordering van de internationale uitstraling van Brabant. Daarnaast maken meer en meer Brabanders vanaf jonge leeftijd kennis met ondernemerschap door integratie hiervan in alle lagen van het onderwijs.

Het ondernemerschap van het MKB is bevorderd. Er zijn 782 starters en groeiers begeleid en doorverwezen naar ondersteunende organisaties, ruim boven de doelstelling. Ook de samenwerking binnen het PACT Brabant is doorgezet, resulterend in de uitvoering van het 10 punten crisisplan. De 7 HRM-werkservicepunten hebben circa 8000 bedrijven geadviseerd en circa 12000 extra scholingstrajecten gerealiseerd. Er zijn nu in totaal 4400 leerbonnen (ruim boven de doelstelling van 3400) toegekend en de platforms techniek hebben 80 projecten uitgevoerd ter vergroting van het aantal instromers in technische opleidingen.

Er is nu één Brabants plan voor de arbeidsmarkt binnen de sector Zorg & Welzijn. Uitvoering is gegeven aan opleiden, mobiliteit en imago. Het uitvoeringsprogramma PSW is vastgesteld. De uitvoering verloopt overigens minder intensief door het wegvallen of vertragen van acties, zoals bijvoorbeeld de Arbeidsmarktdag.

Om toptalenten te binden zijn 74 studiebeurzen verstrekt, zijn 2000 topsporters ondersteund door het olympisch netwerk Brabant en zijn 100 toptalenten cultuur ondersteund via verschillende academies. 3 van de laatsten volgen een speciaal traject om hun (inter)nationale carrière een extra impuls te geven.

Ruim 300 ondernemers zijn begeleid en geadviseerd ten aanzien van creatieve broedplaatsen en sociaal ondernemerschap.

Achterblijvende prestaties van maatschappelijke partners, voordelige balansafwikkelingen en vertraagde subsidieaanvragen hebben geleid tot een onderbesteding van ca. € 2,2 miljoen.

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven

Brabant Bruist

Kansrijke economische clusters, zoals logistiek, maintenance, food & health en automotive zijn gestimuleerd, onder andere door het profileren van Brabant via verschillende topevenementen (58) en voorzieningen. Topvoorzieningen cultuur zijn volgens plan gerealiseerd. Met de investeringsagenda vanuit de Agenda van Brabant is de eerste basis gelegd voor een Brabantbrede aanpak van topsportaccommodaties.

De Nimby-pilots Bergeijk en Maasdonk zijn in volle uitvoering. De verplaatsing wordt in 2011 vastgelegd en is nu voorzien voor eind 2013. De uitvoering van de vier pilots 'Werklocaties van de toekomst' ligt op koers.

In 2010 zijn conform plan circa 300 ha bedrijventerreinen geherstructureerd, waarvan 174 ha via de TIPP-regeling. Uiteindelijk zal circa 1590 ha in 2011 met TIPP subsidie geherstructureerd zijn, circa 150 ha minder dan oorspronkelijk gepland. Via procesmanagement door de BOM is in 2010 547 ha geherstructureerd. Tot en met 2009 is nu 897 ha geherstructureerd. Dit beleid ligt op schema. In de maintenance sector Woensdrecht is nu ca 6 ha. beschikbaar aan uitgeefbare grond. De uitgifte wordt verzorgd door de in 2010 opgerichte Grond Exploitatie maatschappij Aviолanda.

De nominatie voor BrabantStad Culturele Hoofdstad 2018 loopt op schema. Daarin is cultuur de drijvende kracht om het sociale en economische beleid een blijvende impuls te geven. In november is een nieuw artistiek leider aangetreden met een groot internationaal netwerk. Bestuurlijk BrabantStad krijgt bovendien een extra impuls. In 2012 wordt een omvangrijk bidbook ingediend bij een

internationale vakjury. In de loop daar naar toe worden reeds diverse projecten en manifestaties georganiseerd in de vijf steden en in het tussenliggend gebied.

Op het programma Samen Investeren is een onderbesteding ontstaan van € 2,8 miljoen doordat de verschillende steden hun projectramingen naar beneden hebben bijgesteld. Vertraging in de uitvoering van de Nimby-pilots leidde tot een onderbesteding van € 2,3 miljoen.

Schone, slimme en concurrerende economie

Het Brabantse MKB is in haar zoektocht naar innovatiemogelijkheden ook in 2010 ondersteund. De doelstelling om uiteindelijk 1000 MKB-bedrijven te hebben gescand op de mogelijkheden tot innovatie wordt eind 2011 gehaald. Naast de scans lag de focus op het afronden van projecten en het intensiveren van reeds gestarte projecten. In 2010 zijn 22 innovatieprojecten via Pieken in de Delta gerealiseerd. De regeling was zo succesvol dat er een overbesteding heeft plaatsgevonden van € 1,1 miljoen, gedekt uit de reserve Pieken in de Delta. Van de gebiedsgerichte projecten OP-Zuid (Samen Investeren-projecten/broedplaatsen) is de Brabantshallen inmiddels afgerond en de Gruyterfabriek daadwerkelijk gestart. Diverse innovatieprojecten op het gebied van energie zijn ondersteund en of versterkt, met name op het gebied van solartechnologie, elektrisch rijden en inzet van biomassa en restwarmte. Het in 2010 gestarte IAB-4 programma stimuleert innovaties in de zorg.

Economie algemeen

De regionale afstemming van de planning, herstructurering en vestiging van risicovolle en hindergevende bedrijven is opgestart. In 2010 is de subsidieregeling PHP 2011 opgezet om de herstructurering en de intergemeentelijke samenwerking te stimuleren in aanvulling op het reguliere instrumentarium van BOM en BHB. Verder heeft de BHB in 2010 alle 13 voorziene herstructureringsprojecten in het kader van de kredietcrisis in deelneming genomen.

De BOM heeft 16 investeringen gepleegd, zowel nieuwe als uitbreiding van bestaande, goed voor € 6,2 miljoen. In 2010 heeft de BHB-BV 7 participaties gerealiseerd met een totaal vermogen van circa € 13 miljoen. De ontwikkeling van de plattelandseconomie is ondanks de crisis stabiel gebleven door onder meer vier investeringen voor in totaal € 2,5 miljoen van het Kapitaalfonds Agro & CO.

OP-Zuid is in de loop van 2010 weer opengegaan. De financiële omvang bedroeg eind 2010 ruim € 540 miljoen. In het kader van het POP-programma is circa 90% van de beschikbare Europese middelen tot en met 2013 toegekend. De uitvoering van de projecten is in 2010 beter op gang gekomen.

Maatregelenpakket kredietcrisis

Ook via de uitvoering van het maatregelenpakket kredietcrisis is de economie en de woning bouw gestimuleerd. Tot en met 2010 is € 40 miljoen ingezet op exploitatie en € 74 miljoen op investeringen. De projectaanpak is per 1 februari 2011 beëindigd. Naar verwachting wordt uiteindelijk € 59 miljoen ingezet voor exploitatie en € 159 miljoen voor investeringen. Concreet is ingezet op HRM-werkservicepunten, participaties door de BOM, Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijventerreinen, MKB-innovatie en energiebesparing.

Om de gevolgen van de economische crisis voor de bouwsector te verzachten is een uitgebreid pakket stimuleringsmaatregelen voor de woningbouw vastgesteld. Aan de producentenkant is maatwerk toegepast bij het starten van bouwprojecten, waarbij de provincie met projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en gemeenten gezamenlijk tot een oplossing (via lening, garantie of Brabants Investeringsfonds Nieuwbouwwoningen) heeft geprobeerd te komen. In 2010 is voor circa 30 projecten een akkoord bereikt, waarmee ruim 1.700 woningen zijn gemoed. De projectomvang (aantal woningen) lag in 2010 duidelijk lager dan in 2009, toen met 15 projecten de bouw van bijna 2.000 woningen werd veiliggesteld. De totaalscore eind 2010 is een akkoord voor 47 projecten c.q. de bouw van 3.650 woningen.

Om consumenten voldoende vertrouwen te geven om tot de aankoop van een (nieuwbouw-) woning over te gaan, is een viertal consumentenmaatregelen ontwikkeld. Dit zijn de Brabantse subsidie Woonlastenverzekering, de subsidie Brabantse Waardebescherming, de Brabantse Starterslening en de Regeling Brabantse Verkoopgarantie. De twee laatstgenoemde regelingen waren in 2010 erg succesvol en zijn daarom (beperkt) verlengd tot respectievelijk 1 april 2011 en 31 december 2010. Eind 2010 waren 1.250 aanvragen voor een Verkoopgarantie ontvangen en zijn ongeveer 1.100 startersleningen verstrekt. Verwachting is dat uiterlijk 1 april 2011 het budgetmaximum van € 15 mln. voor de startersleningen is bereikt.

Nieuwe economische markt voor energiebesparing

Economie algemeen

Via bijdragen aan 12 projecten is bijgedragen aan de verduurzaming van de Brabantse energiehuishouding, de energiebesparing en de bewustwording met betrekking tot energie. Het Masterplan Energie is in 2010 opgesteld. Ook de BOM legde met 6 projecten een stevige basis voor de energieagenda.

In 2010 zijn 1900 subsidies aangevraagd voor Brabant Bespaart, waarvan er eind 2010 1030 waren verstrekt. Hiermee is in navolging van voorgaande jaren een impuls gegeven aan energiebesparing. Als gevolg van een motie van uw Staten wordt € 1,6 mln. uit de resterende middelen ingezet voor de landelijke 'Meer met Minder'-regeling. De bestaande regeling wordt daardoor begin 2011 gesloten.

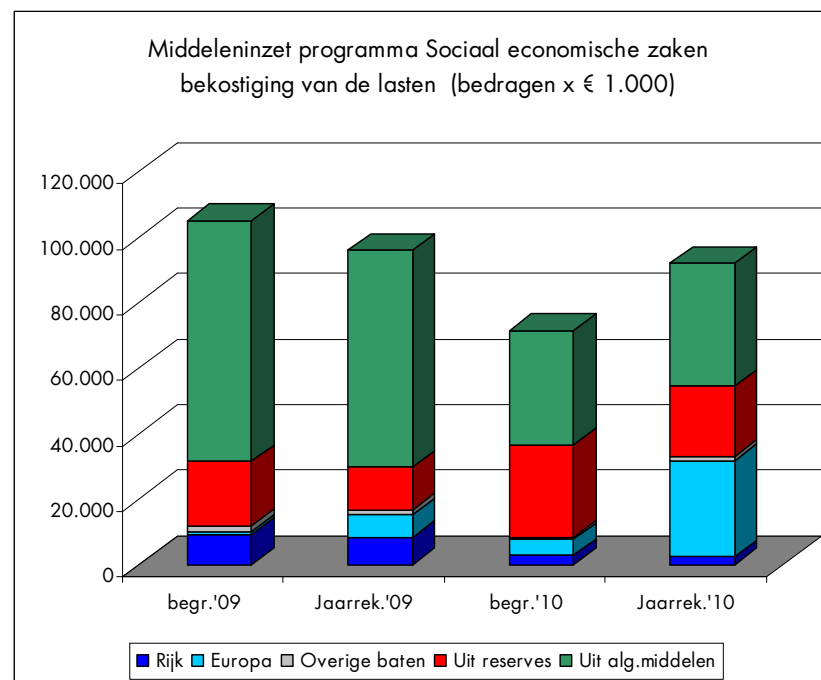
Europees beleid

Brabant heeft actief gebruikt gemaakt van de verschillende Europese subsidieprogramma's, het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP), het Operationeel Programma voor Zuid-Nederland (OP-Zuid) en Interreg. Het afgelopen jaar hebben op bestuurlijk - en ambtelijk niveau diverse internationale inkomende - en uitgaande werkbezoeken plaatsgevonden, onder meer naar China en Polen. Tevens is geparticipeerd in Europese netwerken als de Assembly of European Regions (AER). In samenwerking met de BOM en andere Brabantse partners is gewerkt aan de verbetering van het vestigingsklimaat voor buitenlandse ondernemingen en kenniswerkers onder meer door ondersteuning van het Brabant Expat Center.

Sociaal economische zaken

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	9.177	8.503	2.804	2.463
Europa	951	6.717	4.856	29.245
Overige baten	1.710	1.562	728	1.430
Uit reserves	19.795	13.063	28.254	21.366
Uit alg.middelen	73.274	66.152	34.775	37.556
	104.907	95.996	71.418	92.060
Formatie-inzet	49,00	46,32	44,50	49,05

Het verschil tussen 2009 en 2010 wordt deels verklaard door de lasten in 2009 die samenhangen met het pakket maatregelen ter bestrijding van de economische crisis. Daarnaast zijn de lasten in 2009 hoger in verband met een eenmalige decentralisatie-uitkering provinciefonds van € 24,2 mln voor de gebiedsontwikkeling Zevenbergen en voor verplaatsing van Caldic € 12,6 mln.

3.7 Jeugd, cultuur en samenleving

Algemeen

Het programma Jeugd, cultuur en samenleving richt zich op vier hoofddoelstellingen: zorgen dat meer mensen mee kunnen doen aan de samenleving, bijdragen aan de ontwikkelings- en ontplooiingskansen voor de jeugd, versterken van de identiteit en verhogen van de actieve en passieve deelname aan cultuur, media en sport. Voor een deel wordt aan de realisatie van deze doelstellingen bijgedragen vanuit het programma Perspectiefrijk Brabant. Hierover is in hoofdstuk 2 gerapporteerd.

Mee kunnen doen aan de samenleving

De monitor van PON laat in kwantitatief opzicht een stabilisatie zien van maatschappelijke participatie van Brabantse burgers en de mate waarin wij hier – samen met onze Brabantse partners in slagen. PON=monitor en Duurzaamheidbalans wijzen wel op een belangrijke kwalitatieve verandering, namelijk dat ook in Brabant sprake is van een geleidelijke verschuiving in actief burgerschap: van georganiseerd burgerschap dat verloopt via formele organisaties en verenigingen naar een burgerschap dat veeleer vorm krijgt via informele netwerken, onderlinge activering, marktorganisaties en sociale media.

Verbindingen met gemeenten en andere partners

Slimme Zorg is het project waarin we als provincie gericht gestuurd hebben op nieuwe vormen van samenwerking tussen verschillende ‘werelden’. Met 16 regionale samenwerkingsprojecten bevorderen we daadwerkelijk innovaties in de zorg, waardoor mensen die zorg behoeven langer thuis kunnen blijven wonen. In de 74 Integrale Dorpsontwikkelingsplannen die momenteel in uitvoering zijn, hebben we een nieuw en volgens onderzoeksbureau EIM uniek, partnerschap met gemeenten en bewoners(organisaties) tot stand gebracht als integraal onderdeel van de aanpak landelijk gebied.

Steunfuncties

Bij de vaststelling van de Agenda van Brabant en de afronding van de kerntakendiscussie hebben wij besluiten genomen over bezuinigingen bij onder meer steunfunctie-instellingen. Hiervoor is een overgangperiode vastgesteld. In

goede samenspraak met de instellingen zijn plannen vastgesteld, waardoor een zorgvuldige overgang mogelijk. Professionaliteit en dienstverlening zijn in 2010 op peil gebleven.

Ontwikkelings- en ontplooiingskansen voor de jeugd

De Brabantse Jeugd doet het volgens de landelijke monitor Kinderen in tel goed. Brabant komt als vierde uit de bus in deze monitor en dat is de plek waarop wij ook het afgelopen jaar zaten. In 2010 zien we voor het eerst een stabiele lijn van het aantal jeugdigen in de zorg en stabiliseert de netto wachtlijst.

Centra voor Jeugd en Gezin. Na een trage start is in 2010 een versnelling ingezet voor gemeenten en staat in februari 2011 de teller op 55. Daarmee kan worden verwacht dat eind 2011 alle 67 gemeenten een CJG hebben.

Versterken identiteit

Op 1 maart 2010 is gestart met de verbouwing van het Waterstraatcomplex gevolgd door de nieuwbouw van het Noordbrabants Museum op 1 juli. Vanuit de middelen van perspectiefrijk zijn 92 restauratie projecten ondersteund. Dit betreft met name rijksmonumenten, zoals religieus erfgoed, molens en industrieel erfgoed. In het kader van Samen Investeren in Brabant (Stad) is naast bovenstaande projecten geïnvesteerd in 27 restauratieprojecten in B5 gemeenten. De uitvoering van al deze projecten is in volle gang. PS heeft ingestemd met het investeringsvoorstel voor grootschalige cultuurhistorische complexen.

In het project Schatten van Brabant wordt het verleden verbonden aan de actualiteit: Brabanders laten zien dat ze meer met het verleden hebben dan ze denken. In totaal hebben om en nabij 60.000 bezoekers één of meer activiteiten bezocht.

Verhogen passieve en actieve deelname aan cultuur, sport en media

In 2010 is de Brabantse Cultuurparticipatie Monitor uitgevoerd aan de hand van

een aselechte steekproef van particuliere huishoudens en het PON-Brabantpanel. Hier twee opvallende uitkomsten:

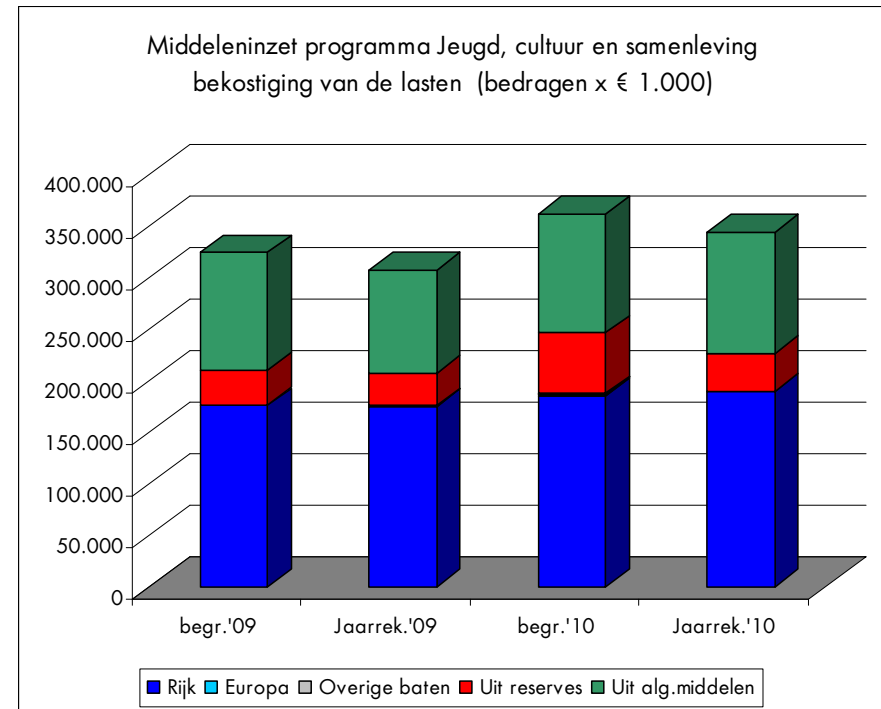
- Vier op de vijf Brabanders is van mening dat Brabant een levendige cultuur heeft.
- Het cultuurbereik onder Brabanders lijkt toe te nemen, maar de intensiteit van de cultuurdeelname (de mate waarin zij dit doen) lijkt in 2010 af te nemen.

PS hebben investeringsvoorstellen vastgesteld voor sport en voor de realisering van de culturele hoofdstad in 2018. In het besluit voor sport zijn ambities vastgesteld zowel op sportgebied als op sociaal-economisch terrein.

Over Brabantstad culturele hoofdstad 2018 is in paragraaf 3.6 gerapporteerd.

Jeugd, cultuur en samenleving

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	175.789	175.161	184.980	189.535
Europa	294	39	1.894	135
Overige baten	340	418	398	429
Uit reserves	34.079	31.344	58.799	36.540
Uit alg.middelen	113.456	100.028	115.740	117.124
	323.958	306.990	361.810	343.763
Formatie-inzet	105,00	111,95	106,21	108,56

3.8 Ruimtelijke ontwikkeling

Algemeen

Het programma Ruimtelijke ontwikkeling richt zich op de doelstelling "zorgvuldig ruimtegebruik". Voor een deel wordt aan de realisatie van deze doelstelling bijgedragen vanuit het programma Mooi Brabant. Hierover is in hoofdstuk 2 al gerapporteerd.

Zorgvuldig ruimte gebruik

Op 1 oktober 2010 is de Structuurvisie Ruimtelijke Ontwikkeling (Svro) door PS vastgesteld. In de Svro zijn de provinciale ruimtelijke belangen verwoord en is aangegeven wat de provincie met de ruimtelijke ontwikkeling van Brabant wil bereiken. Tevens is in de Svro aangegeven welke instrumenten de provincie inzet om de ruimtelijke ontwikkeling in de gewenste richting te sturen. Daarbij worden vier instrumenten onderscheiden:

- ontwikkelen: het actief regisserend inzetten op een negental integrale gebiedsontwikkelingen;
- regionaal samenwerken: het Brabantbreed komen tot bestuurlijke afspraken in vier regio's over de gezamenlijke sturing van de ruimtelijke ontwikkeling;
- stimuleren: het bevorderen van gewenste ruimtelijke ontwikkelingen via kennis, informatie en subsidie/participatie;
- beschermen: het stellen van regels met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling via de Verordening Ruimte.

De Verordening Ruimte (VR) is parallel met de Svro opgesteld en op 17 december door PS vastgesteld na intensieve discussies over de vestigingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij in Brabant. In algemene zin is in de VR al het ruimtelijke beleid vertaald naar regels die gemeenten in acht moeten nemen bij het opstellen van bestemmingsplannen. Daarbij is een scherpe keuze gemaakt op basis van de in de Svro benoemde provinciale belangen en zijn veel "oude" regels geschrapt waardoor de gemeenten meer beleidsvrijheid hebben gekregen. Tevens zijn alle afzonderlijke beleidsnota's waarin regels waren opgenomen ingetrokken.

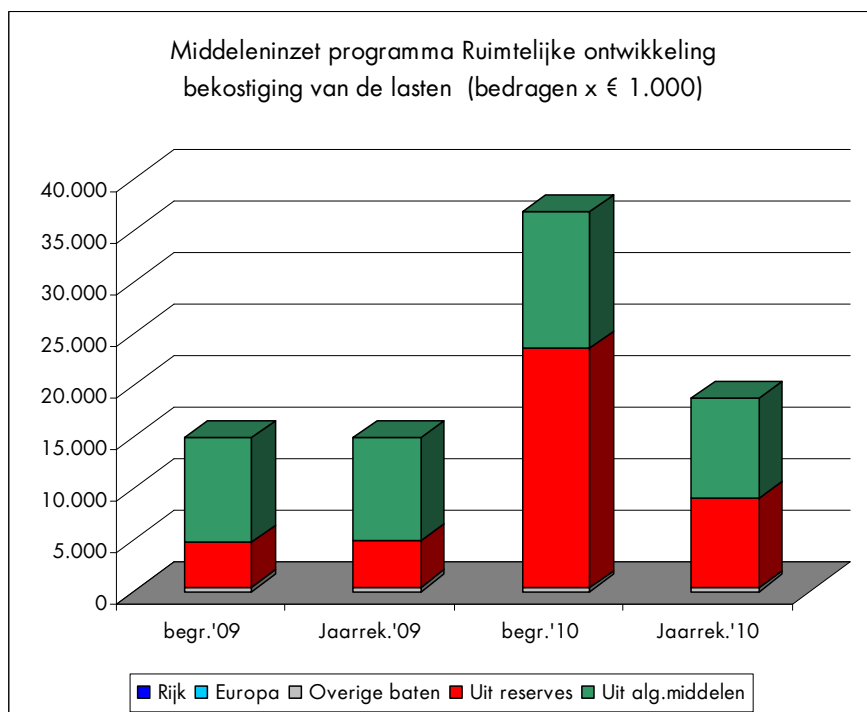
Op alle vier de hierboven genoemde ontwikkelingslijnen is in 2010 actief begonnen met de uitvoering. De integrale gebiedsopgaven zijn ter hand genomen,

in de regio's West, Midden, Noordoost- en Zuidoost Brabant heeft reeds twee maal Regionaal Ruimtelijk Overleg (RRO) plaatsgevonden, subsidies worden tegen het licht gehouden en vanaf medio 2010 is reeds sterk gehandeld in de geest van de Verordening Ruimte. Dat laatste betekent dat de provincie slechts dan gereageerd heeft op gemeentelijke beleidsvoornemens als het provinciaal belang zoals aangegeven in de Verordening Ruimte dat vereiste.

Ruimtelijke ontwikkeling

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	0	0	0	0
Europa	0	0	0	0
Overige baten	442	442	385	375
Uit reserves	4.375	4.488	23.227	8.699
Uit alg.middelen	10.134	10.015	13.248	9.667
	14.951	14.944	36.860	18.742
Formatie-inzet	62,90	67,30	71,55	67,70

Het verschil tussen 2009 en 2010 wordt verklaard door de uitgaven voor de uitvoering van de stedelijke zones/spoorzones die in 2010 ten laste van de reserve Brabant 2050 en de reserve regionale structuurversterking is gebracht. De onderuitputting van € 18 mln. wordt veroorzaakt door het niet doorgaan van het project Spoorzone Breda (voor € 15 mln.) en door het feit dat € 2,6 mln. subsidie is versterkt voor Brainport Avenue, waarvan de realisatie in de periode 2011 tot en met 2016 zal plaatsvinden.

3.9 Revitalisering landelijk gebied

Algemeen

Doel voor het landelijk gebied is “een Brabants landschap waar het goed wonen, werken en recreëren is”. Het begrotingsonderdeel revitalisering landelijk gebied bevat zowel de regie van programma Landelijk gebied als ook de beleidsonderdelen zonering Intensieve veehouderij en glastuinbouw. Daarnaast heeft het programma Landelijk gebied ook betrekking op beleidsonderdelen van de begrotingsprogramma's Water, Milieu en Natuur, Bos en Landschap en Jeugd, Cultuur en Samenleving. Het betreft hier prestaties op het terrein van beekherstel, waterberging, verdroging, waterkwaliteit, verduurzaming landbouw, biologische landbouw, innovatie landbouw, verbrede landbouw, vergroten, versterken en verbeteren van natuurgebieden, verbeteren van de landschappelijke kwaliteit, recreatie en toerisme, cultuurhistorie en de dorpsontwikkelingsplannen. Voor een

deel wordt aan de realisatie van deze doelstellingen in het Landelijk Gebied bijgedragen vanuit het bestuursakkoordprogramma Vertrouwen in Brabant. Hierover is in hoofdstuk 2 al gerapporteerd.

Programma landelijk gebied

In 2010 zijn diverse resultaten geboekt, die nadrukkelijk bijdragen aan een beter woon- werk en recreatieklimaat in het landelijk gebied. Dit wordt zichtbaar gemaakt in de brabantbrede Barometer Landelijk Gebied 2010. Deze barometer is parallel aan de jaarrekening aan Provinciale Staten aangeboden.

In de barometer is af te lezen, dat in 2010 door de provincie en haar partners goede vooruitgang is geboekt in de plattelandsontwikkeling. De volgende in het oog springende prestaties zijn te noemen: er is 939 hectare grond verworven voor

de Ecologische Hoofdstructuur (mede dankzij de voorfinanciering door de provincie), de aanleg van droge ecologische verbindingzones is goed op gang gekomen: 32 kilometer in 2010 gerealiseerd en 130 kilometer in uitvoering, de leefbaarheid van de Brabantse dorpen is verbeterd door de 33 in uitvoering zijnde integrale dorpsontwikkelingsplannen, in 1200 hectare is de verdroging van de natte natuurplek aangepakt, 400 landbouwbedrijven hebben de afgelopen jaren deelgenomen aan duurzaamheidsmaatregelen, zoals luchtwassers, er is een substantiële groei van het aantal biologische bedrijven en forse ontwikkeling van de markt en er is een verdere afname van de milieubelasting door veehouderijen gerealiseerd.

Een aantal voorgenomen ontwikkelingen is echter tot stilstand gekomen, als gevolg van een aantal grote beleidsmatige veranderingen, zoals de bezuinigingen van provincie en Rijk (Regeerakkoord) en de beleidsaanpassing Intensieve veehouderij naar aanleiding van het Burgerinitiatief "Megastallen Nee". Deze ontwikkelingen hebben rechtstreeks invloed gehad op de uitvoering van het Programma landelijk Gebied in 2010 en zullen blijven doorwerken in de verdere uitvoering.

De Mid-term Review Investeringsbudget Landelijk Gebied (MTR-ILG) is opgesteld. Het beeld dat hieruit blijkt is positief; halverwege de uitvoeringsperiode is ruim 60% van de prestaties verplicht of al gerealiseerd. In vergelijking met het landelijke beeld is dit een bovengemiddelde prestatie. Verder blijkt dat de investeringen van de rijksmiddelen tot 3 keer zo veel investeringen van provincie en andere partners in het landelijk gebied leidt.

In het kader van de versnellingskoers is vooral aandacht besteed aan de verdere grondverwerving en overige voorbereiding van de betreffende projecten. Bij grondverwerving ging de aandacht daarbij met name uit naar het verweven van

de laatste, ontbrekende percelen. Eind oktober heeft het Rijk kenbaar gemaakt dat de kans erg klein is dat zij nog investeert in grondverwerving van de EHS en dat zij de EHS wil herijken. Als reactie hierop hebben wij besloten om de verdere aankopen te temporiseren.

In september 2010 heeft het nieuwe kabinet haar beleidsvoornemens ontvouwd. Het beleid gericht op de revitalisering van het buitengebied zal worden gedecentraliseerd naar de provincies. Tegelijkertijd is het voornemen om dit gepaard te laten gaan met een forse bezuiniging. Staatssecretaris Bleker heeft op 18 oktober 2010 een brief verstuurd waarin hij aangeeft dat provincies alle uitgaven ten laste van het ILG-budget mogelijk voor eigen rekening zullen moeten nemen, dit met uitzondering voor de uitgaven op het gebied van programma Beheer (beheer natuurgebieden). Dit heeft geleid tot een subsidiepauze en aankoopstop voor grond.

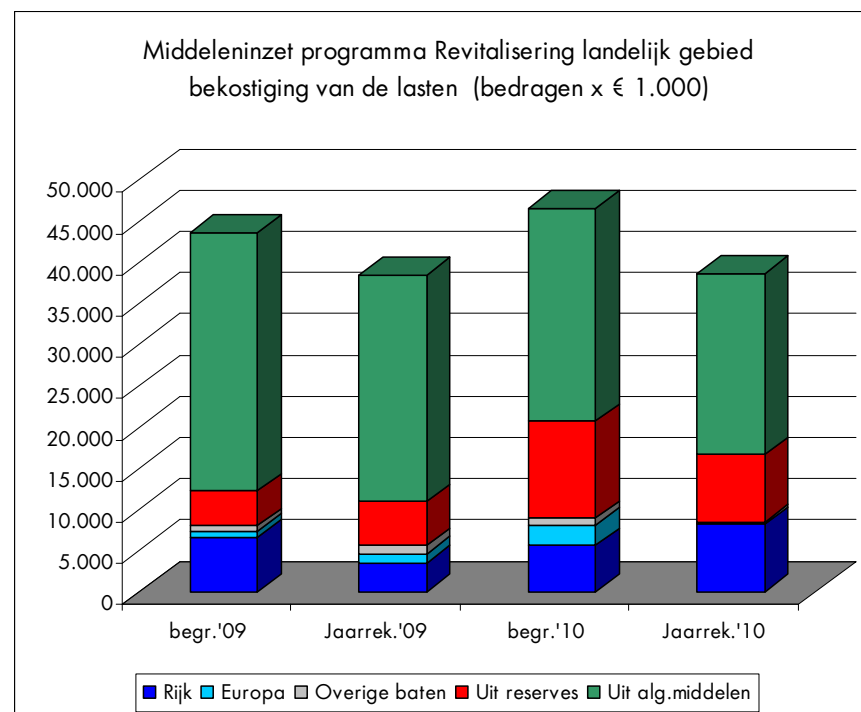
Met 4 gemeenten zijn met 'voor wat hoort wat'-contracten nadere afspraken gemaakt over ondersteuning en uitvoering van taken in het kader van revitalisering landelijk gebied. De actieve ontwikkeling van landbouwonwikkelingsgebieden is stilgevallen als gevolg van het verbod op nieuwvestiging (beleidswijziging 19 maart), waardoor ook een aantal verplaatsingen vanaf dorpen en natuur stagneren.

De ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijbedrijven zijn vergaand beperkt. Sinds 1 oktober 2010 kunnen bedrijven in extensiveringgebieden niet meer uitbreiden. Alle bedrijven die zich hebben aangemeld voor de Beëindiging intensieve veehouderij-regeling (BIV) kunnen worden gehonoreerd. De glastuinbouw heeft een moeizaam jaar achter de rug door terugtrekking van kandidaten voor ontwikkelingsprojecten.

Revitalisering landelijk gebied

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	6.606	3.511	5.643	8.153
Europa	793	1.072	2.474	20
Overige baten	575	1.020	817	324
Uit reserves	4.295	5.330	11.742	8.148
Uit alg.middelen	31.256	27.462	25.834	21.947
	43.526	38.395	46.509	38.591
Formatie-inzet	79,00	77,50	84,05	77,15

Per saldo is er sprake van een onderuitputting van € 8 mln t.o.v. de begroting. Dit is het resultaat van enerzijds een onderuitputting op POP, BIV en de Uitvoeringsimpuls Reconstructie en anderzijds overschrijdingen op het gebied van VIV en landbouwkundige structuren.

3.10 Wonen

Algemeen

Dit programma richt zich op de doelstelling “voldoende woningbouw in Noord Brabant realiseren” door:

- Informatievoorziening over de woningvoorraad aan gemeenten
- stimulering van de woningbouw

Voldoende woningbouw in Noord-Brabant

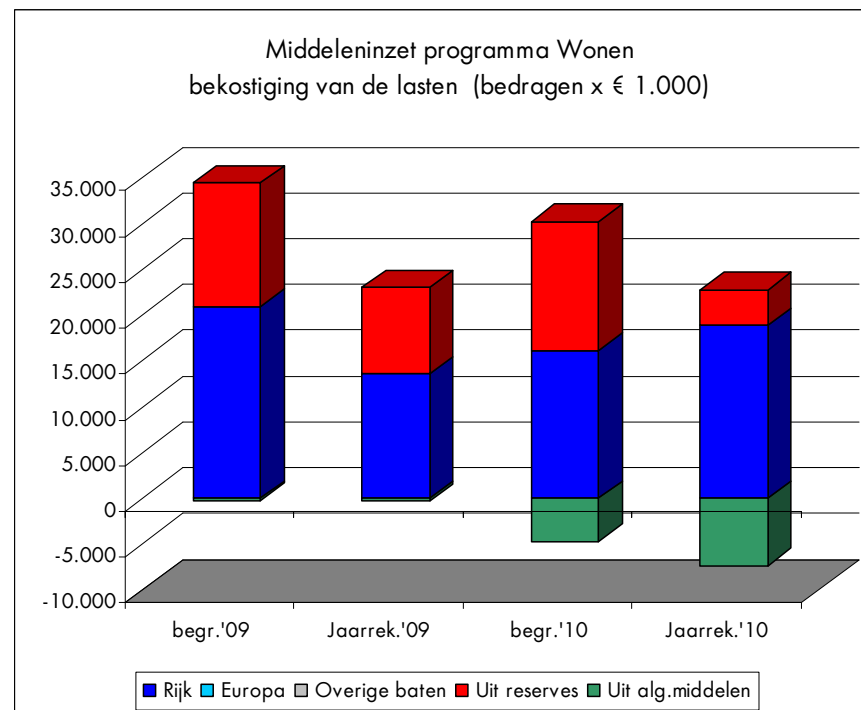
Er zijn in 2010 9.500 tot 10.000 woningen gebouwd in Noord Brabant. Daarmee blijft de woningbouwproductie achter bij de behoefte. Om de gevolgen van de crisis te verzachten is tijdelijk een uitgebreid pakket aan stimuleringsmaatregelen voor de woningbouw ingezet. Over de inzet van het maatregelenpakket crisis wordt in hoofdstuk 3 paragraaf 6 gerapporteerd.

Het Beleidskader stedelijke vernieuwing 2010-2014 (ISV3) alsmede de subsidieregeling stedelijke vernieuwing ruimte 2010-2014 zijn vastgesteld. De uitvoering van de “stimuleringsregeling collectie particulier opdrachtgeverschap” (CPO) loopt prima op schema. Er zijn inmiddels ruim 1.100 woningen financieel ondersteund. Dit geldt niet voor de “stimuleringsregeling goedkope koop” die beoogt dat er meer goedkope koopwoningen worden gebouwd. In plaats van de ambitie van 10.000 woningen zullen als gevolg van de economische crisis naar inschatting 7.100 woningen worden gerealiseerd.

Wonen

	Bekostiging van de lasten				bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Rijk	20.890	13.560	16.160	18.856				
Europa	0	0	0	0				
Overige baten	0	0	0	0				
Uit reserves	13.516	9.407	14.029	3.865				
Uit alg.middelen	-190	-345	-4.672	-7.373				
	34.216	22.623	25.517	15.349				
Formatie-inzet	5,00	7,00	5,68	9,20				

De onderuitputting van € 10 mln t.o.v. de begroting wordt veroorzaakt door meevallende uitvoeringskosten voor de kredietcrisismaatregelen (€ 1,7 mln.) en door lagere lasten in verband met de uitvoering van stads- en dorpsvernieuwing en ISV-projecten (€ 8,5 mln.). De gemeenten hebben voor de gesubsidieerde projecten minder voorschotaanvragen en afrekeningen ingediend dan verwacht.

4 Paragrafen

Paragraaf 1 Integrale veiligheid

Op het gebied van veiligheid is de provincie actief op de volgende terreinen:

A Openbare orde en rampenbestrijding

- In 2010 is de nieuwe 'Wet op de veiligheidsregio's' ingevoerd. Met deze nieuwe wet heeft er een herverdeling plaatsgevonden van taken en bevoegdheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De daarbij horende organisatie-aanpassingen zijn afgestemd tussen CdK en de voorzitters van de veiligheidsregio's.

B Externe veiligheid (EV)

- In het kader van de uitvoering van het Programma Brabant Veiliger hebben alle Noord-Brabantse gemeenten van de provincie subsidie ontvangen voor externe veiligheid.
- Diverse projecten en activiteiten uit de Beleidsvisie Externe Veiligheid (EV) gericht op onder andere een betere samenwerking tussen diverse instanties, inventarisatie van EV-knelpunten, borging van de EV-taken in werkprocessen en het voorkomen en verminderen van risico's voor de leefomgeving, zijn inmiddels afgerond of gestart. Een deel van deze projecten loopt door tot 2012.
- Het monitoringsprogramma externe veiligheid bedoeld om gegevens inzichtelijk te maken is in een vergevorderd stadium.
- De Contacten met België zijn verstevigd via uitwisselings- en samenwerkingsprojecten.

C Sociale veiligheid

Conform bestuursakkoord 2007-2011 heeft de provinciale inzet in 2010 vooral gestalte gekregen in de vorm van inrichting van een infrastructuur (veiligheidshuizen) en de invoering van lokale veiligheidsmonitoren. De volgende resultaten zijn geboekt:

- De infrastructuur stáát: niet alleen voor de grote steden maar ook voor de regio.
- Er zijn netwerken gevormd waar sociale veiligheidsproblemen die regionale samenwerking of een Brabantbrede aanpak vereisen aangepakt kunnen worden.
- Er is een impuls gegeven aan onderzoek / onderwijs op het terrein van veiligheid.
- Gegevens van de lokale veiligheidsmonitoren zijn beschikbaar en worden gebruikt.

D Water en veiligheid

- De uitvoering van de dijkverbeteringsplannen ligt op schema en zal volgens afspraak in 2015 gerealiseerd zijn.
- De geplande oefening in het kader van risicobeheersing bij overstromingen heeft vanwege de invoering van nieuwe wetgeving niet plaatsgevonden.

E Verkeersveiligheid

- Het aantal verkeersdoden is gedaald van 137 in 2008 naar 130 in 2009.

- In het kader van de verbetering van de verkeersveiligheid worden de provinciale wegen voorzien van essentiële herkenbaarheidskenmerken. In 2010 is bereikt dat 59% van de provinciale wegen over die kenmerken beschikt. De streefwaarde hiervoor was 90%.
- Het Brabants Verkeersveiligheidslabel kent nu 844 deelnemende scholen waarvan er 605 in het bezit zijn van het label. In 2009 waren deze cijfers respectievelijk 815 en 547.
- In 2010 waren er 40 inzetten BrabantVeiligVoorlichtingsteam op locaties in Brabant. In totaal hebben 150 deelnemers meegedaan aan Praktijkdagen Jonge Automobilisten.

Paragraaf 2 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering richt zich op het scheppen van voorwaarden voor en het bijdragen aan het optimaal laten verlopen van primaire processen door het optimaliseren van management- en ondersteuningsprocessen waarbij de wettelijke kaders in acht worden genomen.

Centraal hierbij staat het borgen van een kwalitatief goede, professionele overheidsorganisatie met de volgende kenmerken:

- klantgericht;
- betrouwbaar en integer;
- open, transparant en toegankelijk;
- resultaat, effectief, efficiënt;
- professionele werkomgeving en werkgever.

Aan de hand van interne en externe klantenmonitor en tevredenheidsonderzoeken wordt de tevredenheid over de bedrijfsvoering gemeten. Op grond van de resultaten worden verbeteringen voorbereid en doorgevoerd.

Klantgerichte organisatie

De provincie voert tweejaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek uit. In 2010 was de score 7,02 waarmee de begrotingsdoelstelling (minimaal score 7) gehaald is en de score licht gestegen is t.o.v. 2008 (6,8). De interne klanttevredenheid steeg van 7,26 in 2008 naar 7,39 in 2010.

Betrouwbare en integere organisatie

In 2010 is veel effort gestoken in het verder verhogen van het integriteitsbewustzijn van de medewerkers. Zo zijn er concernbreed dilemmatrainingen gegeven waar 65% van de medewerkers aan deelgenomen heeft. De resterende trainingen zijn voorzien in 2011.

Open, transparante en toegankelijke organisatie

In de externe klantmonitor is de score op een aantal indicatoren op dit onderdeel bovengemiddeld, hoger dan 3,5 op een schaal van 5. De provincie zit in de top 3 van de webmonitor van provincies. De voorbereiding voor de realisatie van een concernloket begin 2011 zijn in 2010 afgerond.

Resultaatgerichte, effectieve en efficiënte organisatie

De derde tranche van de 4% efficiencytaakstelling is in 2010 conform planning gerealiseerd. Het realisatiepercentage van de begroting is in 2010 iets gestegen naar 89%. Verwachting is dat in 2011 het streefpercentage van 90% zeker gerealiseerd zal worden.

Het percentage totale apparaatskosten t.o.v. de totale begrotingsomvang bedraagt 11,5% en bevindt zich daarmee in de top-3 van de provincies.

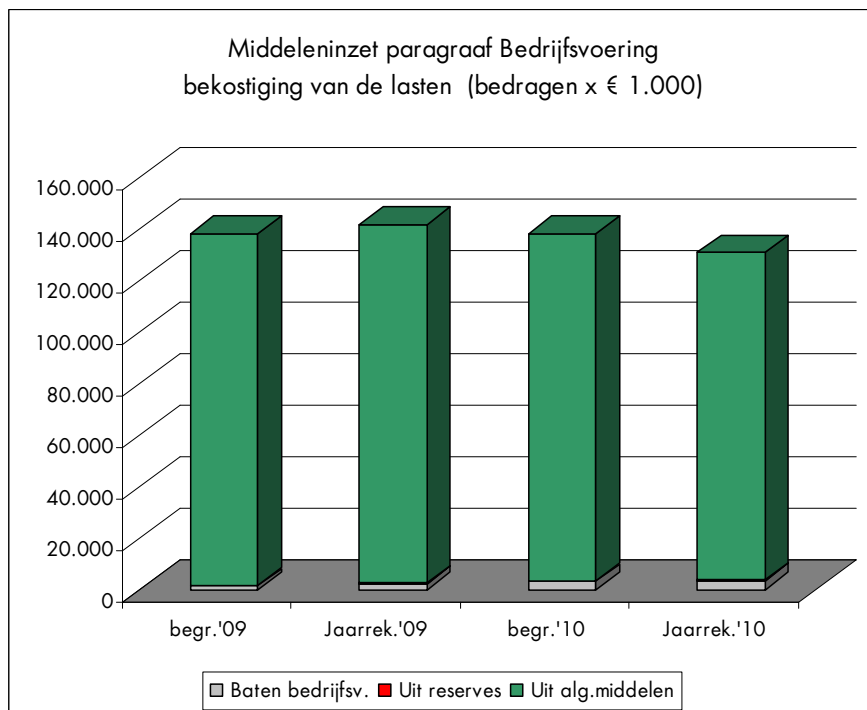
Professionele werkomgeving en werkgever

Een indicatie voor de mate waarin deze doelstelling wordt bereikt is de score op de 'Werkgeversranglijst' (jaarlijks onderzoek van Intermediair). Daaruit bleek dat de Provincie Noord-Brabant in de ranglijst van non-profit organisaties is gestegen van een 20^e naar nu 14^e plaats. Overall gezien is de Provincie gestegen van plaats 48 naar 37.

Bedrijfsvoering

Bekostiging van de lasten	bedragen x € 1.000			
	begr.'09	Jaarrek.'09	begr.'10	Jaarrek.'10
Baten bedrijfsv.	1.510	2.515	3.347	3.724
Uit reserves	200	205	265	265
Uit alg.middelen	136.393	138.958	134.659	126.757
	138.103	141.677	138.271	130.746
Formatie-inzet	328,80	327,31	312,50	327,25

Door lagere kosten voor automatisering en personeel is in 2010 een voordeel t.o.v. de begroting ontstaan.

Paragraaf 3 Provinciale heffingen

De belangrijkste provinciale heffing is de heffing opcenten over de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting met een totaal aan inkomsten in 2010 van € 213,2 miljoen. Beneden het door het Rijk aangegeven opcentenplafond van 119,4 bepaalt de provincie zelf het opcententarief.

Voor de bestuursperiode 2007-2011 is het opcententarief door de provincie bevroren op 71,6. De onbenutte belastingcapaciteit komt daarmee uit op € 138,9 miljoen.

Noord-Brabant kent van alle provincies het op twee na laagste opcententarief voor de motorrijtuigenbelasting.

Naast de grondwaterheffing met een opbrengst in 2010 van € 4,6 miljoen en de heffing in verband met de nazorg voor gesloten afvalstortplaatsen met een opbrengst van € 0,8 miljoen heeft de provincie nog inkomsten uit een beperkt aantal legesheffingen. De opbrengst hiervan is € 0,3 miljoen.

Paragraaf 4 Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de risico's en de middelen die tegenover die risico's gezet kunnen worden. De provincie onderscheidt daarbij beleidsrisico's die samenhangen met bepaalde beleidskeuzes en bedrijfsrisico's.

De beleidsrisico's omvatten onder meer de risico's van deelneming in private ondernemingen, van afgegeven garanties en leningen en van bijzondere projecten.

Tot de bedrijfsrisico's horen de risico's in het kader van juridische procedures en aansprakelijkheid, risico's voortvloeiend uit rijksbeleid en wetgeving en risico's voortvloeiend uit samenwerking met derden.

De balans tussen risico's en beschikbare middelen voor de afdekking van die risico's is als volgt:

Tabel Risicoprofiel

Bedragen in € miljoen

1. Beleidsrisico's	83,7
2. Bedrijfsrisico's (3% netto exploitatieomvang)	21,6
3. Maatregelenpakket economische recessie, stimulering woningbouwproductie	45,0
4. Overprogrammering B5 programma	42,9
5. Nieuw dividendniveau	20,0
Totaal risicoprofiel	213,3

Tabel Weerstandscapaciteit (per 31 dec.2010)

Bedragen in € miljoen	Politiek-bestuurlijke weerstandscapaciteit
a. risicoreserve	116,3
b. genormeerd gedeelte algemene reserve	18,2
c. reserve grondbank, compartiment risico stimulering woningbouwproductie	45,0
d. reserve dividend Essent	40,0
e. Bestemmingsreserves en stille reserves	pm
Subtotaal incidenteel	219,4
f. onbenutte belastingcapaciteit	pm
g. post onvoorzien	1,3
Subtotaal structureel op jaarbasis	1,3

De totale weerstandscapaciteit van € 219,4 miljoen is voldoende om de ingeschatte risico's ad € 213,3 miljoen te kunnen opvangen.

Paragraaf 5 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen richt zich op de onderhoudstoestand van de provinciale wegen met een weglengte van 563 km., het provinciehuis, het De Noordbrabants museum en de provinciale vaarwegen.

De algemene onderhoudstoestand is als voldoende tot goed te kwalificeren. De onderhoudstoestand van fietspaden en kunstwerken (bruggen, tunnels e.d.) laat enigszins te wensen over en wijkt af van de norm. Er is echter geen sprake van achterstallig onderhoud.

De ombouw van het Noordbrabants museum in combinatie met een aantal omringende panden tot één complex is gestart in 2009 en zal in 2012 worden opgeleverd. Het onderhoud van het museum wordt afgestemd op het verloop van de ombouw om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Paragraaf 6 Treasury

Met de opbrengst uit de verkoop van de aandelen Essent is de omvang van de treasury-activiteiten van de provincie flink gegroeid.

De belangrijkste ontwikkelingen in 2010 waren:

- het opstellen van de Verordening treasury Noord Brabant;
- het actualiseren van het Treasury Statuut specifiek toegesneden op de veranderde vermogenspositie als gevolg van de verkoop aandelen Essent;
- het opsplitsen van de obligatieportefeuille in een immunisatieportefeuille en een investeringsportefeuille;
- het doorlopen van de aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een vermogensbeheerder en bewaarbank;
- het verder professionaliseren van de interne treasury rapportages waaronder de rapportages voor de beleggingen en het verder ontwikkelen van het systeem voor de liquiditeitsplanning over de periode van de begroting en meerjarenraming;
- de bijeenkomsten van het Treasury Committee, dat adviseert over het uit te voeren en gevoerde treasury beleid. In het jaar 2010 is het committee negen keer bij elkaar gekomen.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

In de paragraaf verbonden partijen zijn de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties vermeld waarin de provincie een bestuurlijk belang en een financieel belang heeft.

Het beleidskader voor verbonden partijen is in 2010 geactualiseerd met de Code "Sturing in Samenwerkingsrelaties" die aan de commissie Bestuur en Middelen is aangeboden. In deze code wordt het beleid ten aanzien van verbonden partijen uitgewerkt. De code zal in 2011 nog in Provinciale Staten (nieuwe staten) geagendeerd worden. Verder is in december 2010 de Nota Deelnemingen aan PS aangeboden. In deze nota die 4 februari 2011 door PS is vastgesteld, is het beleid met betrekking tot deelnemingen geactualiseerd en is uitgewerkt op welke wijze de provincie de publieke belangen in deelnemingen wil behartigen.

Paragraaf 8 Grondbeleid

In 2010 heeft de provincie zich uit strategische overwegingen nadrukkelijker op de grondmarkt begeven. De provincie heeft aankoopkansen die zich voor hebben gedaan in het landelijk en stedelijk gebied benut in overleg met en met draagvlak van de betrokken gemeenten. Hierdoor is in 2010 de grondportefeuille van het Ontwikkelbedrijf gegroeid en die lijn zal worden doorgezet. Op die manier kan er meer actief gestuurd worden gericht op de uitvoering van het ruimtelijk en economisch beleid.

De belangrijkste ontwikkelingen in 2010 waren:

- PS hebben 23 april 2010 het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf vastgesteld;
- PS hebben bij voorjaarsnota 2010 en najaarsbrief voor de verwerving van gronden EHS € 86 miljoen voorgefinancierd om stagnatie in het realiseren van EHS-doelstellingen te voorkomen;
- Met de vijf blijvers in de Overdiepse polder is een overeenkomst gesloten over het terug gaan bouwen op de nog aan te leggen terpen;
- In 2010 is voor de wegvakken: N260, N261, N264, N277, N279, N283, N617, N639 en de N641 grond verworven;

Om de effecten van de kredietcrisis op de woningbouwproductie (enigszins) te verzachten én bij te dragen aan het behoud van werkgelegenheid in de bouwsector heeft de Provincie Noord-Brabant in 2010 stimuleringsmaatregelen

getroffen. Deze maatregelen zijn gericht op de aanbieders van nieuwbouwwoningen (het betreft 47 projecten met in totaal 3.650 woningen) en op de kopers van nieuwbouwwoningen (waarvoor inmiddels 1.100 startersleningen zijn verstrekt en meer dan 1.250 aanvragen zijn ingediend voor de Brabantse verkoopgarantie).

Paragraaf 9 Burgerjaarverslag

Vanaf 2009 is het Burgerjaarverslag opgenomen als een aparte paragraaf in de jaarstukken. In het Burgerjaarverslag rapporteert de Commissaris van de Koning over de kwaliteit van de provinciale dienstverlening en burgerparticipatie.

5 Exploitatierekening en balans

Exploitatierekening

De jaarrekening van de provincie sluit met een batig ongecorrigeerd rekeningsaldo van € 54,9 miljoen. Ter vergelijking, de jaarrekening 2009 sloot met een batig rekeningsaldo van € 31,3 miljoen.

Exploitatie (x € 1 miljoen)	Saldo begr.'10 lasten en baten	Saldo rek.'10 lasten en baten	Verschil t.o.v. begr.
Bestuur	-29,4	-22,9	6,4
Verkeer en vervoer	-291,4	-275,3	16,1
Water	-41,0	-37,1	3,9
Milieu	-79,8	-76,7	3,1
Natuur, bos en landschap	-125,3	-65,7	59,5
Sociaal economische zaken	-63,0	-58,9	4,1
Sociaal beleid, zorg en cultuur	-174,5	-153,7	20,9
Ruimtelijke ordening	-36,5	-18,4	18,1
Revitalisering landelijk gebied	-37,6	-30,1	7,5
Wonen	-9,4	3,5	12,9
Algemeen financieel beleid	480,4	508,9	28,5
Totaal saldi lasten en baten	-407,4	-226,4	181,0
Dotaties/onttrekkingen reserves	407,4	281,4	-126,1
Rekeningsaldo incl.mutaties reserves	0,0	54,9	54,9

Het vrij besteedbaar rekeningresultaat van de jaarrekening 2010 bedraagt na correctie € 1, 1 miljoen nadat een aantal verplichtingen met betrekking tot nog af te wikkelen moties, overhevelingen en eerdere PS besluiten over reserves en de afdekking van het risico van overprogrammeren ten laste van het rekeningssaldo zijn gebracht.

Bepaling vrij besteedbaar resultaat	Bedragen x € 1 mln
Rekeningsaldo 2010	54,9
- Extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3,3
- Overhevelingen	-12,3
- Uitvoeren PS moties	-13,3
- Afdekking overprogrammeren samen investeren	-25,0
Netto Rekeningresultaat 2010	1,1

Vergelijking lasten 2009 en 2010

Bestedingen x € 1 miljoen	Lasten		Lasten	
	Begr.2009	Rek.2009	Begr.2010	Rek.2010
Bestuur	20,3	17,9	30,5	23,9
Verkeer en vervoer	296,7	274,3	496,5	453,5
Water	42,4	40,3	52,8	50,4
Milieu	125,3	108,1	112,7	98,2
Natuur, bos en landschap	61,6	59,8	153,6	89,7
Sociaal economische zaken	104,9	96,0	71,4	92,1
Jeugd, cultuur en samenleving	324,0	307,0	361,8	343,8
Ruimtelijke ontwikkeling	15,0	14,9	36,9	18,7
Revitalisering landelijk gebied	43,5	38,4	46,5	38,6
Wonen	34,2	22,6	25,5	15,3
Algemeen Financieel beleid	320,5	289,2	64,9	70,7
Totaal Lasten	1.388,4	1.268,5	1.453,1	1.294,9
Stortingen in reserves	3.089,3	3.071,3	234,1	233,1
Totaal lasten + stortingen	4.477,7	4.339,8	1.687,2	1.528,0

Het grote verschil in lasten tussen 2009 en 2010 bij het onderdeel Verkeer en vervoer en bij Natuur, bos en landschap heeft te maken met de zogenaamde balansverkortings waarbij de geactiveerde investeringsbijdragen aan derden, conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2010 volledig zijn afgeschreven.

Het grote verschil in lasten tussen 2009 en 2010 bij het onderdeel Algemeen Financieel Beleid heeft te maken met de in 2009 gevormde Escrow-voorziening in verband met de verkoop van Essent.

Van de geraamde exploitatie-lasten 2010 ad € 1.453,1 is € 1.294,9 miljoen gerealiseerd.

Ten opzichte van de begroting is dit 89,1%. Dit realisatiepercentage komt in vergelijking met 2009 2 % lager uit. In absolute zin is in 2010 ten opzichte van 2009 € 26,4 miljoen extra gerealiseerd.

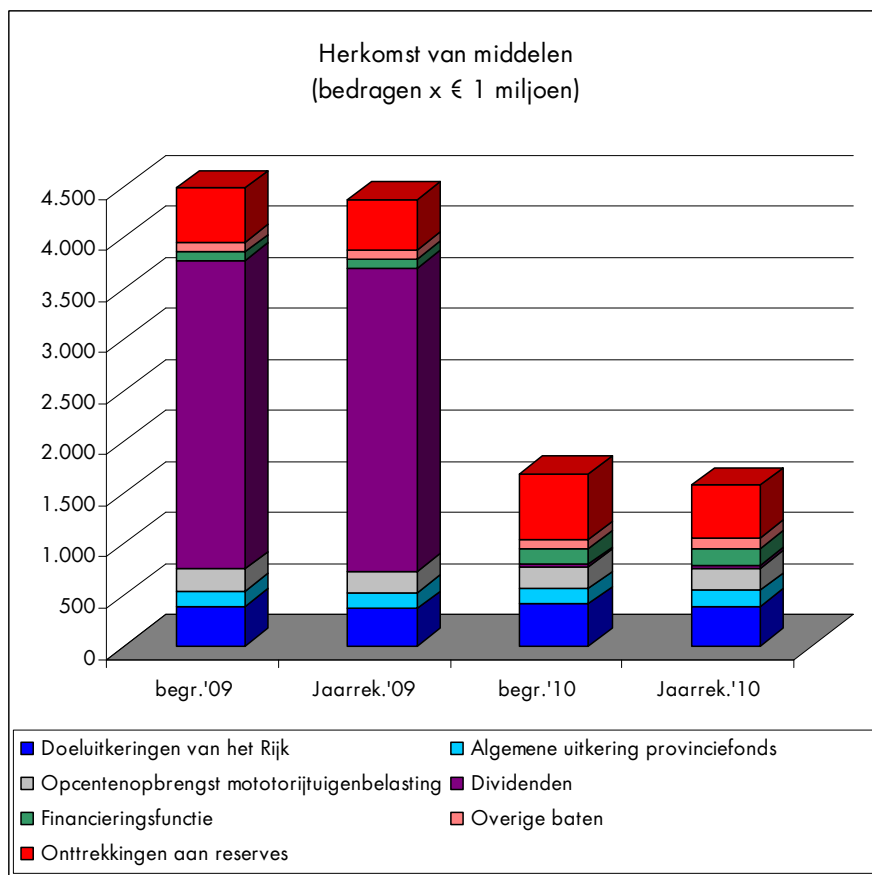
De achterblijvende bestedingen ad € 158,2 miljoen (€ 1.453,1 -/- € 1.294,9) zijn hierna gespecificeerd terug te vinden.

		x 1 mln	toelichting
Begrotingstechnische afwijkingen			
02.01	Pilots OV	4	lagere afrekeningen 2008 en 2009
05.02	EHS	32	De investeringen in gronden voor de EHS zijn fors geweest het afgelopen jaar. Voor een groot deel heeft de doorlevering nog niet plaats gevonden/kunnen vinden. Deze gronden staan onder voorraden op de balans; toename van € 66 mln in 2010.
	Ecologische verbindingzones (EVZs) en ecoducten	14	De extra middelen die bij najaarsnota 2010 aan de begroting zijn toegevoegd voor EVZs (€ 11 mln) moeten nog juist worden verwerkt in de meerjarenraming. Ecoducten (€ 3 mln) staan feitelijk gepland voor realisatie in 2012 en 2013.
07.01	IDOP's en Plattelands Ontwikkel Projecten (POP)	13	Idops worden niet meer als zodanig bevoorschot op basis van planning, maar realisatie wordt vastgesteld op basis van voortgangsrapportages. Dit betekent dat lasten grotendeels verschuiven naar later moment; voorjaar 2011. POP afrekeningen met de EC zijn nog niet afgewikkeld.
09.90	POP	5	De POP projecten zijn nagenoeg volledig beschikt. Feitelijke afwikkeling van de projecten vindt de komende jaren plaats; de begroting moet hierop nog worden aangepast. Verder dienen nog de nodige afrekeningen met de EC worden afgewikkeld.
		68	
Vertraagde projecten			
02.01	Ontwikkelfunctie OV: toegankelijkheid haltes en chipkaart	5	De uitvoering van het toegankelijk maken van haltes is vertraagd bij gemeenten. Daarnaast is de invoering van de chipkaart vertraagd.
02.04	Regionale bereikbaarheid	9	De uitvoering van de regionale maatregelenpakketten bij gemeenten, projecten ZO-vleugel en SRE zijn vertraagd.
02.05	N279, N261	9	Het sluiten van de geplande overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bouw van de 1 ^e brug is vertraagd naar begin 2011. Grondaankopen N261 vinden later plaats.
05.02	Ecologische verbindingzones	5	Exacte realisatie van EVZs is moeilijk in te plannen. Alhoewel verplichtingen zijn aangegaan is de realisatie nog niet voltooid.

		x 1 mln	toelichting
05.03	Projecten Groene Woud en Samen investeren	9	De uitvoering van projecten met betrekking tot Het Groene Woud zijn vertraagd € 7 mln) ; de planning loopt overigens door tot eind 2012. Daarnaast zijn er projecten van Samen Investeren vervallen omdat ze niet aan criteria voldoen (€ 2 mln)
10.01	Stads- en dorpsvernieuwing, stedelijke vernieuwing en ISV 2en 3	6	De uitvoering door de gemeenten is vertraagd en schuift door naar 2011
		<u>43</u>	
Vervallen projecten/ goedkoper uitgevallen			
08.01	Spoorzone Breda	15	Vervallen.
31.03	Stelposten, kapitaal- en apparaatslasten	15	Apparaatslasten en reserveruimte hiervoor in stelposten zijn lager uitgevallen/niet aangesproken. Ook de kapitaallasten zijn net iets lager uitgevallen.
		<u>30</u>	
Overig			
06.06	EFRO- OP Zuid	-30	Tegenover deze hogere uitgaven staan ook hogere inkomsten van de Europese Commissie en is hiermee budgettair neutraal. Afwijkingen t.o.v. ramingen worden m.n. veroorzaakt door afwijkende verantwoordingslijnen.
div.	Afwijkingen op productgroep < € 3 mln	47	Op diverse productgroepen bedraagt de afwijking t.o.v. de geraamde lasten minder dan € 3 mln, deze zijn verder hier niet toegelicht maar worden wel toegelicht in de financiële toelichtingen in de jaarstukken zelf.
		<u>17</u>	
		158	

Vergelijking baten 2009 - 2010

Inkomstenbronnen x € 1 miljoen	Begr.2009	Rek.2009	Begr.2010	Rek.2010
<i>Inkomsten van het Rijk</i>				
Doeluitkeringen van het Rijk	385,4	362,7	408,8	382,5
Algemene uitkering provinciefonds	153,2	153,4	150,7	161,3
<i>Eigen inkomsten</i>				
Opcentenopbrengst motorrijtuigenbelasting	211,2	209,3	211,0	213,2
Dividenden	3.020,3	2.970,3	24,9	38,0
Financieringsfunctie	80,6	93,8	158,1	160,9
Overige baten	99,6	88,5	92,2	112,6
Totaal baten	3.950,3	3.878,0	1.045,6	1.068,5
Onttrekkingen aan reserves	527,4	493,1	641,5	514,4
I Totaal baten + onttrekkingen reserves	4.477,7	4.371,1	1.687,2	1.582,9
Totaal lasten	1.388,4	1.268,5	1.453,1	1.294,9
Stortingen in reserves	3.089,3	3.071,3	234,1	233,1
II Totaal lasten + stortingen reserves	4.477,7	4.339,8	1.687,2	1.528,0
Ongecorrigeerd Rekeningsaldo (I-II)		31,3		54,9

Het grote verschil tussen 2009 en 2010 betreft de opbrengst verkoop Essent in 2009.

Totaal overzicht van geactiveerde investeringen

De investeringen 2010 laten in vergelijking met 2009 het volgende beeld zien:

Provinciale investeringen x € 1 mln	jaar 2009				jaar 2010			
	VJN	Najaarsbrief	Realisatie	Realisatie percentage	VJN	Najaarsbrief	Realisatie	Realisatie percentage
Eigen investeringen	50,6	46,0	52,1	113,26%	61,5	54,1	39,8	73,54%

Het realisatiepercentage van 73,5 % laat zien dat de investeringen in 2010 zijn achtergebleven bij de planning en ook zijn achtergebleven ten opzichte van 2009.

Eind 2010 is gebleken dat de inschattingen over de voortgang van investeringswerken in de wegen-infrastructuur te optimistisch was. Ook zijn bestedingen lager uitgevallen, omdat

in verband met de Agenda van Brabant per direct is gestopt met wegen-overdrachten en planstudies zijn getemporiseerd. Daarnaast blijken als gevolg van krapte in de inframarkt de aanbestedingsvoordelen in 2010 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren en dan vooraf geraamd, waardoor er minder behoefde te worden uitgegeven.

Verkorte Balans

Balans 2010					
Activa	per 31-12-10	per 31-12-09	Passiva	per 31-12-10	per 31-12-09
Vaste activa	3.260.157	2.646.876	Vaste passiva	3.256.352	3.488.448
Vlottende activa	620.523	1.445.497	Vlottende passiva	624.328	603.925
Totaal Activa	3.880.680	4.092.373	Totaal Passiva	3.880.680	4.092.373

De balans per 31 december 2010 laat ten opzichte van 2009 een teruggang zien van € 211,7 miljoen. Deze teruggang wordt veroorzaakt door het besluit de geactiveerde investeringsbijdragen aan derden geheel af te waarderen. Deze afwaardering van de vaste activa is ten laste gegaan van de reserves tot een bedrag van € 221,6 miljoen.

6 Financiële overzichten

Overzicht 1

Overzicht Vertrouwen in Brabant

x € 1 mln.	Begroting Bestuursakkoord 2010	Waarvan Samen Investeren 2010	Waarvan PLG 2010	Realisatie 2010	Waarvan Samen Investeren	Waarvan PLG
Mooi Brabant	33,1	24,8	5,1	12,8	6,0	4,0
Creëren van nieuwe landschappen	4,7		4,7	3,6	0,5	3,6
Herstructureren bedrijventerreinen en stedelijke zones	25,4	24,8	0,4	6,0	5,5	0,4
Saneren lelijk Brabant	3,0			3,2		
Schoon Brabant	25,2	16,9	4,3	10,8	4,6	2,2
Landschappen	11,5	8,3	2,9	2,9	1,9	0,9
Gezond en veilig	5	1,6	1,4	3,5	1,3	1,3
Proeftuinen	8,7	7,0		4,4	1,4	0
Dynamisch Brabant	27,1	13,2	0	22,2	13,5	0
Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	8,5	3,6		10,3	3,9	
Brabant bruist	10,6	4,6		5,3	4,5	
Schone slimme en concurrerende economie	8,0	5,0		6,6	5,1	
Perspectiefrijk Brabant	47,6	18,6	0	34	13,3	0,1
Samenleving	23,6	9,8		12,6	4,7	0,1
Jeugd	6,4	2,6		7,3	2,7	

Overzicht Vertrouwen in Brabant

	Begroting Bestuursakkoord 2010	Waarvan Samen Investeren 2010	Waarvan PLG 2010	Realisatie 2010	Waarvan Samen Investeren	Waarvan PLG
x € 1 mln.						
Cultuur	2			2,1		
Monumenten	13,2	6,2		11,2	5,9	
Inzicht en overzicht	2,4			0,8		
Bereikbaar Brabant	62,9	36,8		22,1	6,2	
Investeringsimpuls infrastructuur (investeringsbudget)	62,2	36,8		21,5	6,2	
Mobiliteitsonderzoeken	0,7			0,6		
Verbindend Brabant	4,1	1,8		6,2	2,3	
Eén Brabant, Merk Brabant,	0,4	0,2				
Transparante bedrijfsvoering				1,9	0,2	
Klantgerichte dienstverlening	3,7	1,6		4,3	2,1	
Totaal Vertrouwen in Brabant	200	112,1	9,4	108,1	45,9	6,3

Overzicht 2

Overzicht Samen Investeren in Brabantstad

x € 1 mln.	Totaal programma	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Begroot 2010	Realisatie 2010	Totaal gerealiseerd
Mooi Brabant	48,9	10,0	5,4	25	6	21,4
Creëren van nieuwe landschappen		0,0	0,4	0	1	0,9
Herstructureren bedrijventerreinen en stedelijke zones		10,0	5,0	25	6	20,5
Schoon Brabant	40,3	1,4	5,8	16,9	4,6	11,8
Landschappen		0,9	3,4	8,3	1,9	6,2
Gezond en veilig		0,5	1,2	1,6	1,3	3,0
Proeftuinen		0,0	1,2	7,0	1,4	2,6
Dynamisch Brabant	64,8	3,7	6,8	13,2	13,5	24,0
Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap		1,8	2,0	3,6	3,9	7,7
Brabant bruist		0,5	4,6	4,6	4,5	9,6
Schone slimme en concurrerende economie		1,4	0,2	5,0	5,1	6,7
Perspectiefrijk Brabant	60,7	1,4	7,1	18,6	13,3	21,8
Samenleving		1,0	2,6	9,8	4,7	8,3
Jeugd		0,4	2,4	2,6	2,7	5,5
Monumenten		0,0	2,1	6,2	5,9	8,0
Bereikbaar Brabant	34,7	0,0	1,0	36,8	6,2	7,2
Investeringsimpuls infrastructuur (investeringsbudget)		0,0	1,0	36,8	6,2	7,2
Verbindend Brabant	6,7	0,0	0,3	1,8	2,3	2,6
Eén Brabant, Merk Brabant,						0,0
Transparante bedrijfsvoering		0,0	0,2	0,2	0,2	0,4
Klantgerichte dienstverlening		0,0	0,1	1,6	2,1	2,2
Totaal Vertrouwen in Brabant	256,1	16,5	26,4	112,1	45,9	88,8

De 'overige onderwerpen Bestuursakkoord' zijn opgenomen uit de begroting in de programmalijnen opgenomen.

Overzicht 3

Programma Landelijk Gebied

Hoofdthema PMJP	Product groep prog.begroting	Subthema	2010 begr.na wijz.	2010 realisatie
Bodem en Water	03.03	Waterberging	2.925	3.174
	03.05	Verbeteren waterkwaliteit buiten de EHS	0	3.650
	04.01	Verbeteren (water)bodemkwaliteit door sanering	1.276	449
Landbouw	04.03/04.05	Bedrijven met duurzame productiesystemen (incl. luchtwassers)	1.817	1.333
	04.05/09.01	Verbreiding economische basis landbouw	935	632
	09.01	Ruimtelijke structuurverbetering landbouw	7.990	7.333
Landschap en cultuurhistorie	05.03	Landschappelijke kwaliteit en cultuurhistorie buiten de stedelijke regio's	1.063	351
	04.06/07.03		1.250	610
	05.03	Landschapsbeheer	1.106	860
Natuur	03.03	Beek- en kreekherstel	4.715	2.571
	03.04	Verdroging	2.829	2.242
	03.05	Waterkwaliteit en verzuring	1.389	893
	09.01	Waterkwaliteit en verzuring Verplaatsen/beëindigen intensieve veehouderij	9.455	9.161
	05.02	Bescherming kwetsbare soorten	2.154	1.813
	05.02/05.03	Doelen programmabeheer natuur	397	53
	05.02	Ecologische samenhang van de EHS	22.244	2.573
	05.02	Verwerving en inrichting EHS, RV	50.308	17.706
	05.02	Nationale parken	858	726
	05.03	Groen-blauwe diensten	800	504
Natuur/ programmabeheer	05.02	(Agrarisch) landschapsbeheer	8.800	7.792

Programma Landelijk Gebied

Hoofdthema PMJP	Product groep prog.begroting	Subthema	2010 begr.na wijz.	2010 realisatie
Toerisme en recreatie	06.04	Verbeteren landelijke routestructuren	1.209	307
	06.04	Verbeteren toeristisch en recreatief aanbod in landelijk gebied	3.174	1.339
Wonen, werken en leefbaarheid	07.01/09.90	Verbetering leefbaarheid kleine kernen Basisvoorzieningen	2.144	149
	09.90	Verbetering leefbaarheid kleine kernen Leader	6.289	1.814
		Economische ontwikkelingen op het platteland	9	1
Revitalisering landelijk gebied	09.01	Kavelruil	524	501
	09.90	Uitvoeringsimpuls/bijdrage aan gemeenten	5.750	4.469
			141.409	73.003

Mooi Brabant

05.02	REVZ Beerze	2.075	2.120
05.03	Groene Delta	400	526
09.02	Provinciale landgoederen, regionale ontwerpateliers, landschapskwaliteit LOG's, AFC Dinteloord, Dommel door Eindhoven	1.140	846
10.01	Ontwikkeling dorpse woonmilieu's	140	54

Schoon Brabant

05.02	Het Groene Woud, Project Groene Delta	1.744	836
05.03	Versterken van het landschap: het Groene woud, de Maashorst, de Brabantse Wal	1.655	1.133
04.05	Duurzaamheids LOG's	70	10
04.05	Luchtwassers	1.125	1.280

Programma Landelijk Gebied

Hoofdthema PMJP	Product groep prog.begroting	Subthema	2010 begr.na wijz.	2010 realisatie
<i>Perspectiefrijk Brabant</i>				
	07.01	Verbetering leefbaarheid kleine kernen Basisvoorzieningen	14.178	3.038
Totaal Programma Landelijk Gebied			163.937	82.847

Overzicht 4

Maatregelen economische crisis (bedragen x € 1.000)			
Productgroep		Begr.2010	Rek.2010
06.01	arbeidsmobiliteit	2.125	1.686
	spin-off, heheerkosten	312	313
	spin-off toevoeging risicoreserve	4.700	4.700
06.02	procesmanagement BHB	173	173
	toevoeging risicoreserve BHB	4.650	4.650
06.03	energiebesparende maatregelen	999	410
	schoon rijden	1.185	1.124
	loketfunctie	353	270
	MKB proceskosten	750	853
06.03	BOM participatie	0	0
06.04	algemene projectkosten	105	86
07.03	restauratie monumenten	150	695
10.01	woningbouw	3.600	1.918
	onttrekking res grondbank (woningbouw)	-3.600	-1.918
		<u>15.502</u>	<u>14.960</u>

Extra stortingen en onttrekkingen		Bijlage 4	
	Toevoegingen €	Onttrekkingen €	Commissiestuk
<u>Conform informatieve slotwijziging</u>			
toev. reserve Revit. Land. Gebied; EVZ's	2.667.000		ISW rm 1661
Onttrekking OF 2050 : Inv. pr. Rijk-Prov		-2.000.000	ISW emg 1111
Toevoeging reserve N69, renteopbrengsten	-38.471		ISW emg 1132
Onttrekking uit AR Overhevelingen		2.667.000	ISW rm 1661
Onttrekking uit AR Overhevelingen		545.353	ISW zwc 0864
Onttrek. Res. Reg. Structuurverst. (WB)		429.000	ISW ps 70/10
<u>Hogere gerealiseerde inkomsten dan geraamd die conform instellingsbesluit nog aan de reserves moeten worden toegevoegd</u>			
Decentralisatie uitkering Bodem	9.200.000		
Reserve ISV-3	9.143.348		
Revitalisering Landelijk gebied	2.675.795		
Storting in AR Investeringsagenda	8.214.326		
Reserve grondbank	1.125.018		
Reserve regionale structuurversterking	4.127.930		
Storting/Ontr. Immunisatieportefeuille	11.869.257		
Storting nieuw te vormen reserve grondwaterheffing	5.002.137		
<u>Hogere gerealiseerde uitgaven dan geraamd die conform instellingsbesluit uit de reserves worden onttrokken</u>			
Reserve kantoorinnovatie		15.426	
Res Instandhouding onr erfgoed071101		1.917.797	
AR genormeerd gedeelte ivm schadeafhandeling		3.662.097	
Risicoreserve afwaarderen deelneming BHB		7.504.612	
Decentralisatie uitkering Bodem		7.033.159	
Reserve ISV-3		4.458.996	
Reserve N69		133.355	
Reserve ILG		122.920	
Reserve OP Zuid		5.173.930	
Reserve grondbank		337.539	
Reserve PID		1.058.075	
Reserve IAB 4		150.605	

Extra stortingen en onttrekkingen		Bijlage 4	
	Toevoegingen €	Onttrekkingen €	Commissiestuk
Storting/Ontr. Immunisatieportefeuille		17.494.667	
Totaal	53.986.340	50.704.532	

Specificatie Overhevelingen		Bijlage 5
Omschrijving	Bedrag in €	Toelichting
brainport avenue bijdrage programmabureau	110.610	Beschikking verzonden in 2010 ten laste van budget 2010 echter prestatie vindt gedeeltelijk in 2011 plaats
co financiering brainport avenue	2.500.000	Beschikking verzonden in 2010 ten laste van budget 2010 echter prestaties vinden later plaats te weten: 2011: 450, 2012: 50, 2013: 450, 2014: 700, 2015: 700, 2016: 150.
leader pop	1.037.067	zie 2009: Door GS is middels GS-dossier 8/4/2008 6 x € 1,2 mln beschikbaar gesteld t.b.v. 6 Leader-gebieden voor periode 2008 - 2011, slechts een gedeelte is in 2010 gerealiseerd
ABVM/ spitsmijden	708.563	Het project spitsmijden is in 2010 gestart en daarvoor zijn meerjarige verplichtingen aangegaan. Op basis van co-financiering wordt het project uitgevoerd samen met Ministerie van Infrastructuur en het SRE. Het project loopt door in 2011 en 2012.
PMJP:Hollandsche Waterlinie (od,pnb)	426.000	Voor de jaren 2011 en 2012 zijn harde verplichtingen aangegaan voor € 1,2 mln. Het totale budget is €750.000 opgenomen in de begroting 2011. Door stagnatie is tbv de restauratie en herbestemming van Fort Altena Fase 1 is €375.803 als harde verplichting opgenomen in 2012. Dit is zo vastgelegd door PLG. Het betreft hier matchgeld met o.a. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en EU. Daarnaast zijn er middelen vastgelegd voor Uitvoering Liniepad (verplichting en prestatie in 2011), ook dit is matchgeld met o.a. Rijk, Waterschap en Europa. Als laatste zijn er bestuurlijke verwachtingen gewekt voor de restauratie en herbestemming van Fort Altena Fase 2.
duurzame nieuwbouwwijk SB	495.988	GS-besluit: PS voor te stellen dit bedrag over te hevelen. Op prod. groep 04.11 zijn in 2011 geen vrije middelen.
whp BA 2007-2011	440.000	Binnen totaal van PWP zijn in 2011 middelen beschikbaar. Opmerking hierbij is dat er bij NJB2010 er € 4 mln is afgeraamd en voor de motie biodiversiteit nog eens € 2 mln.
Ontsnippering gemeentelijke wegen	884.487	Budget dat in 2011 binnen de productgroep beschikbaar is, is grotendeels qua aard (rente & aflossing), ILG niet inzetbaar. Daarnaast geldt voor de dekking van posten uit de reserve Landelijk Gebied dat deze middelen zijn verplicht en deze reserve eerder met 20% is afgeroomd (taakstelling moet in komende jaren ingelopen worden).
Progr.fonds Cultuurparticipatie '09-'12	135.000	Overheveling om matching niet te verliezen (conform beleidslijn PNB).

Specificatie Overhevelingen

Bijlage 5

Omschrijving	Bedrag in €	Toelichting
Slimme zorg, BA 2008-2011	558.000	Er is budget in 2011 aanwezig, echter bij het achterwege blijven van de overheveling voor deze verplichtingen resteert er voor 2011 geen werkbudget/ proceskosten. Binnen de productgroep zijn nagenoeg geen vrij beschikbare middelen.
Digitale werkvloer	800.000	Inzet tbv fase 4 Idocs in 2011.
ICT projecten	1.200.000	Overheveling budget voor uitvoering van in 2010 gestarte projecten, waarvan de prestatie niet in 2010 kan worden afgerond
PMJP: ontsn.pnb wegen ecoduct (od,pnb)	3.000.000	Bestuursakkoordmiddelen 2007-2011 tot eind 2013 voor faunavoorzieningen Leenderbos (1,5 mln) en Maashorst (1,5 mln) beschikbaar houden.
Totaal overhevelingen	<u>12.295.715</u>	

<i>Omschrijving</i>	Naam
<i>Reserve of voorziening</i>	Reserve grondwaterheffing
<i>Rentebijbeschrijving</i>	n.v.t.
<i>Beginsaldo</i>	€ 5.002.137
<i>Doelstelling gebruik</i>	De reserve is bedoeld voor de bekostiging van de waterdoelen die t.l.v. de grondwaterheffing komen maar die niet gedekt kunnen worden uit de voorziening grondwaterheffing.
<i>Toegestane minimumstand</i>	€ 0
<i>Toegestane maximumstand</i>	n.v.t.
<i>Toegestane maximale jaarlijkse onttrekking</i>	Onttrekking mag niet hoger zijn dan de hoogte van de reserve.
<i>Voeding (wijze en mate):</i>	
<i>Opheffing (initiatief en argumenten)</i>	Het bestedingsplan voor de voorziening grondwaterheffing omvat alleen de middelen die vanuit de grondwaterheffing in de voorziening zijn gestort. De middelen uit de voorziening WHP-2 ad € 5.002.137 die bij de jaarrekening 2010 vrijvallen ten gunste van het rekeningresultaat worden in de reserve grondwaterheffing gestort. Bezien wordt nog of de middelen uit de reserve kunnen worden toegevoegd aan de voorziening waarna de resserfve weer kan worden opgeheven.
<i>Relaties met posten VD/GD</i>	
• <i>Onttrekkingen</i>	1
• <i>Stortingen</i>	0
<i>Statenvoorstel</i>	Besluit tot instellen reserve zal plaatsvinden bij de jaarrekening 2010 (PS 26/11)

Onderwerp

Barometer Plattelandsontwikkeling 2010

Een vitaal platteland is belangrijk voor Brabant. Het biedt inwoners van steden rust en ruimte, als tegenhanger voor de stedelijke drukte. De stedelingen zijn welkome gasten op het platteland, als consument van streekproducten en diensten (bijvoorbeeld zorg, welzijn of recreatie). Daarnaast is de totale keten van voedselproductie een belangrijke bron voor de regionale economie. Daarom investeert de Provincie in een vitaal platteland, waar natuur, water, landbouw, wonen en recreatie&toerisme in samenhang en balans met elkaar worden ontwikkeld.

Vanwege het belang van plattelandsontwikkeling voor Brabant brengen wij ieder jaar tegelijk met de Jaarcijfers een Barometer Plattelandsontwikkeling uit. De Barometer geeft jaarlijks een beeld van de stand van zaken van de belangrijkste onderdelen binnen de plattelandsontwikkeling. De resultaten van de Barometer gebruiken de provincie en haar partners voor evaluatie en bijsturing en in de communicatie over plattelandsontwikkeling.

Naast de inhoudelijke hoofdpunten van de Barometer 2010 bevat deze notitie een leeswijzer, die de “technische” kanten van de Barometer nader toelicht.

Aan

Cie voor algemene
voorbereiding Staten

Kopie aan

Datum

12 april 2011

Contactpersoon

Ute Henkel

Telefoon

(073) 6808438

Hoofdpunten Barometer 2010

1. De omgeving verandert

In 2010 manifesteerden zich twee ontwikkelingen die rechtstreeks invloed hebben gehad op de uitvoering van het Programma Landelijk Gebied in dat jaar: het budget voor grondverwerving raakte uitgeput en uw wijziging van het intensieve veehouderijbeleid. De komende jaren zijn nog meer veranderingen op komst.

2. Resultaten

Prestaties

Ten gevolge van de in punt 1 genoemde ontwikkelingen is de uitvoering van diverse projecten in de plattelandsontwikkeling tot stilstand gekomen, wat tot uitdrukking komt in de prestaties voor onder andere de inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur en voor de actieve ontwikkeling van de landbouwonwikkelingsgebieden voor de Intensieve veehouderij.

Op andere prestaties is wel goede vooruitgang geboekt middels uitvoering van het ILG en PMJP. De volgende in het oog springende prestaties zijn te noemen:

- Er is 939 ha grond verworven voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), mede dankzij de voorfinanciering door de provincie;
- Er is 1280 ha EHS ingericht.

- de aanleg van droge ecologische verbindingzones is goed op gang gekomen: er is 32 kilometer in 2010 gerealiseerd en 130 kilometer is in uitvoering;
- de versnellingsimpuls programmalijn leefbare dorpen en wijken is in Brabant aangeslagen en succesvol geworden. De uitvoering van 74 IDOPs – verspreid over heel Brabant – is in volle gang. Tijdens de uitvoering houden wij de ambtelijke inzet en begeleiding op peil voor regionale kennisdeling, zodat eventuele knelpunten gezamenlijk kunnen worden opgelost en ook de gemeenten die nog geen IDOP in uitvoering hebben, baat vinden bij de opgedane kennis en ervaring;
- de verdroging van 1200 hectare natte natuurplek is aangepakt;
- 400 landbouwbedrijven hebben de afgelopen jaren deelgenomen aan duurzaamheidsprojecten.

Synergie door samenwerking

De integrale aanpak voor een vitaal, mooi en schoon platteland levert op meerdere wijze grote synergie: meer draagvlak, geld en efficiëntie. Het Rijk investeert via het ILG in de periode 2007-2013 ruim 440 mln euro in Noord-Brabant. De provincie en haar partners verdrievoudigen dit bedrag via het PMJP tot 1,5 mld euro. De spin-off van de integrale aanpak komt hiermee goed tot uiting: niet alleen is de samenwerking tussen de verschillende partijen groot, door de financiële bijdrage van alle partijen is er winst voor iedereen. Ook in 2010 heeft deze synergie zich voortgezet.

De uitvoering van de plattelandsontwikkeling wordt regionaal binnen negen revitaliseringsgebieden gestimuleerd. In de gebieden werken - onder regie van de provincie - gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en particulieren uit de streek samen. Uit de resultaten van 2010 komt naar voren dat deze uitvoeringsstructuur een duidelijke spin-off werking heeft. Tegenover een subsidiebijdrage voor een gebied vanuit de provincie, variërend van € 3 tot 9 miljoen, investeerden partners uit het gebied een bedrag dat 2,5 à 5 keer zo groot was. Deze multiplier bevat ook prestaties die geleverd worden met middelen vanuit de gebieden zelf, zonder financiële bijdrage van de provincie. Dankzij dit netwerk worden dus - naast de in de barometer door provinciale subsidie genoemde prestaties – nog diverse andere projecten gerealiseerd.

Het totaal aan projecten dat met de regionale samenwerking gerealiseerd wordt, draagt in sterke mate bij aan de regionale identiteit, de lokale economie en de leefbaarheid. En daarmee aan een goed vestigingsklimaat in Brabant. De resultaten zijn beschreven in de gebiedsjaarverslagen van de negen reconstructie – en gebiedscommissies, die aan ons zijn aangeboden.

3. Vooruitblik

Inmiddels is de omgeving waarin de uitvoering plattelandsontwikkeling opereert dusdanig gewijzigd dat kan worden geconcludeerd dat niet alle beoogde prestaties van destijds zullen worden gehaald. De Agenda van Brabant zet nieuwe accenten, zoals meer verbinding tussen stad en land, en nog meer betrokkenheid van ondernemers en innovatieve andere financieringsconstructies. Ook het nieuwe regeerakkoord heeft belangrijke gevolgen voor de verdere uitvoering, zoals de herijking van de Ecologische hoofdstructuur en verdere decentralisering van het ILG. De plattelandsontwikkeling is een kerntaak van de provincie geworden, maar over de financiële consequenties wordt nog onderhandeld tussen IPO en rijk. Daarbij is het aankomende collegeakkoord 2011-2015 in belangrijke mate sturend in de wijze waarop deze ontwikkelingen doorwerken in de opzet van de plattelandsontwikkeling in Brabant in de nieuwe bestuursperiode. Een aantal prestaties zal worden herijkt en dan worden afgezet tegen de nieuw geformuleerde opgaves.

Vanuit de resultaten van de Barometer kan voor nu worden geconcludeerd dat de volgende doelen extra inspanning vereisen om tot het beoogde resultaat te komen:

- Inrichting EHS: door het gebrek aan middelen kunnen geen gronden meer worden ingericht. Het doel zal ten gevolge van herijking EHS worden aangepast;
- Afwaartse beweging Intensieve veehouderij vanaf dorpen en natuur (VIV en BIV) en Landbouwontwikkelingsontwikkelingsgebieden (LOG's): ten gevolge van het gewijzigde ruimtelijke beleid is een actieve ontwikkeling met mogelijkheden voor nieuwvestiging niet meer aan de orde en haken ook een aantal verplaatsters af. In de komende jaren zal de afwaartse beweging hierdoor overigens waarschijnlijk sneller verlopen. Voor de duurzame ontwikkeling van de intensieve veehouderij en de landbouwontwikkelingsgebieden zullen op basis van het advies van de Commissie van Doorn nieuwe doelen worden geformuleerd;
- Intrekken lege milieuvergunningen: het doelbereik is minimaal en vereist actie van gemeenten.

In de Barometer staat aangegeven welke prestaties per doel in ieder geval de komende jaren nog worden gerealiseerd (kolom "in uitvoering").

Voor het beleidsveld milieu ontbreken nog actuele cijfers. Die komen pas deze zomer. Dan verschijnt ook een hiermee aangevulde Barometer

Plattelandsontwikkeling. In deze Barometer is de score voor milieu nog gebaseerd op de voorgaande Barometer.

Leeswijzer Barometer

De Barometer toont de voortgang van maatregelen en prestaties binnen de thema's milieu, landbouw, natuur, water & bodem, landschap & cultuurhistorie en sociaaleconomische ontwikkeling. De effecten van de maatregelen en prestaties komen terug in andere rapportages zoals "De toestand van de Brabantse Natuur".

Binnen elk thema geeft de Barometer met behulp van toegekende stoplichtkleuren (rood, oranje, groen) zicht op de voortgang van de belangrijkste revitaliseringsacties en -doelen, de zgn. sleutelindicatoren. De legenda in de Barometer geeft hierover nadere uitleg. De sleutelindicatoren zelf zijn in samenspraak met de partners in het **Platform Voortgang Uitvoering Revitalisering (PVUR)** opgesteld. De indicatoren kunnen worden bijgesteld als dat op grond van de herijking van beleid in de komende bestuursperiode gewenst is.

De Barometer omvat drie delen

- Deel 1 toont de feitelijke Barometer (bijlage 7.1)
- Deel 2 geeft per indicator een toelichting op de toegekende kleuren (bijlage 7.2)
- Deel 3 bevat per indicator ondersteunende cijfers over de gestelde en/of gerealiseerde doelen; over welke doelen nog in uitvoering zijn; en over de in totaal beschikbare middelen. De uitputting en resterende middelen staan niet in de Barometer. Daarvoor wordt verwezen naar het Provinciaal jaarverslag. (bijlage 7.3)

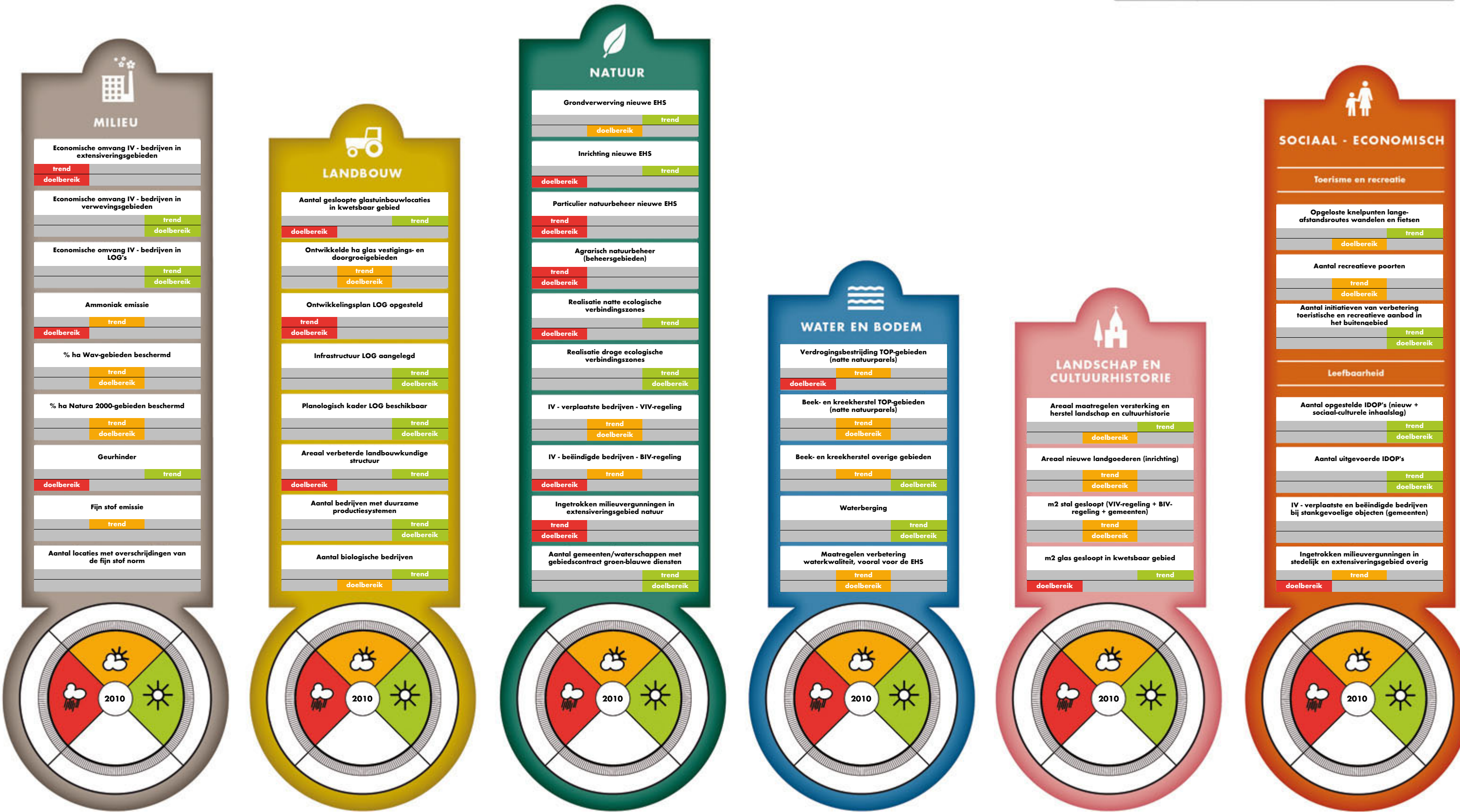
In een aantal gevallen ontbreken in de Barometer kleuren, toelichtingen of cijfers:

- Voor "Fijn stof emissie" is nog geen doel gesteld voor Noord-Brabant, zodat nog geen trendoordeel en de haalbaarheid van het doelbereik nog niet kan worden aangegeven.
- De cijfers over 2010 van de afname van ammoniak en geur zijn nog niet in de Barometer opgenomen. Deze cijfers zijn gekoppeld aan de cijfers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) die in de zomer van dit jaar beschikbaar zijn. Daarom zijn voorlopig nog de "kleuren" en toelichtingen gebaseerd op de Barometer van 2009. In de zomer wordt een met deze cijfers aangevulde Barometer gepresenteerd.
- Voor een tweetal doelstellingen zijn geen gegevens of maar een deel daarvan beschikbaar. Het betreft de doelstellingen "m2 stal gesloopt" en "verplaatste en beëindigde intensieve veehouderijen bij stankgevoelige objecten". De benodigde gegevens vanuit de gemeenten zijn niet beschikbaar.
- Vanwege landelijke discussies tussen IPO en EL&I zijn de cijfers van de Dienst Regelingen over beheer en inrichting nog niet beschikbaar. Daarom is gebruik gemaakt van voorlopige cijfers. Wij verwachten de definitieve cijfers van 2010 in de zomer te ontvangen.
- De prestatiecijfers betreffen de prestaties vanaf 1-1-2007, dit in afwijking met de vorige Barometer waarin ook de prestatiecijfers van 2005 en 2006 zijn opgeteld.

Barometer Plattelandsontwikkeling 2010

Noord-Brabant

	Trend *	Doelbereik **
	Gaat goed vooruit	Wordt gehaald
	Gaat vooruit, maar matig	Waarschijnlijk haalbaar
	Gaat niet vooruit	Extra inspanning vereist
	* Beoordeling voortgang van het doel over de afgelopen periode. Zie bijbehorende tabellen.	
	** Haalbaarheid van het doel op de gestelde einddatum. Zie bijbehorende tabellen.	
Voor ammoniak en geur zijn de nieuwe gegevens niet beschikbaar (zie toelichting). Op een later moment zullen de gegevens worden aangevuld.		

De Barometer is een instrument waarmee de partners in de plattelandsontwikkeling onder regie van de provincie Noord-Brabant gezamenlijk de voortgang van de plattelandsontwikkeling monitoren en bijsturen.

Barometer Programma Landelijk Gebied Noord-Brabant - Tabel Toelichtingen	Trend	Doelbereik	Toelichting per indicator voor trend	Toelichting per indicator voor doelbereik
Hoofdthema Sleutelindicatoren				
1. Milieu				
Afwaartse beweging Intensieve veehouderij				
Economische omvang IV - bedrijven in extensiveringsgebieden	ROOD	ROOD	De afname is beperkt en is vergelijkbaar met de autonome ontwikkeling. Ook het aantal intrekkingen is beperkt. Tevens vinden er, binnen de mogelijkheden, substantiële uitbreidingen van bedrijven plaats. De afname zal de komende jaren wel groter worden door samenloop met AMvB-Huisvesting (ammoniak) en dierenwelzijn en Natura 2000. Deel van de oorzaak zit ook in het najieffect van verplaatsingen; na de start van het nieuwe bedrijf wordt het oude bedrijf gestopt.	Het doel kan alleen bereikt worden met verzwaring van de inzet op afwaarts. De controle op resp. de handhaving van het voldoen aan de ammoniak-eisen (AMvB-Huisvesting en Natura 2000) is essentieel. Opmerking: De ongewenste ontwikkelingen, die in voorgaande jaren, de afname voor een belangrijk deel hebben ingevuld, worden vanaf 1 oktober 2010 voorkomen door de bepalingen in de Verordening ruimte.
Economische omvang IV - bedrijven in verwevingsgebieden	GROEN	GROEN	Er is een beperkte toename in het verwevingsgebied. Op de juiste lokaties is dit ook wenselijk. Ontwikkelingen vinden echter onvoldoende gestuurd plaats.	Voor het verwevingsgebied en het LOG is voor de uiteindelijke omvang geen doel gesteld. Opmerking: de ontwikkelingsmogelijkheden van bouwblokken worden sinds 19 maart 2010 beperkt tot 1,5 hectare.
Economische omvang IV - bedrijven in LOG's	GROEN	GROEN	Er is een toename in het landbouwontwikkelingsgebied.	Voor het verwevingsgebied en het LOG is voor de uiteindelijke omvang geen doel gesteld. Opmerking: de ontwikkelingsmogelijkheden van bouwblokken in de LOG's zijn per 19 maart 2010 gewijzigd.
Afname ammoniak				
Ammoniak emissie	ORANJE	ROOD	Voor ammoniak zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd. Voor ammoniak is o.b.v. de voorlopige, nog niet complete cijfers, de verwachting dat de licht dalende trend uit de vorige barometer zich doorzet.	Voor ammoniak zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd. Voor ammoniak is o.b.v. de voorlopige, nog niet complete cijfers, de verwachting dat de licht dalende trend uit de vorige barometer zich doorzet.
% ha Wav-gebieden beschermd	ORANJE	ORANJE	Voor ammoniak zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd. Voor ammoniak is o.b.v. de voorlopige, nog niet complete cijfers, de verwachting dat de licht dalende trend uit de vorige barometer zich doorzet.	Voor ammoniak zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd. Voor ammoniak is o.b.v. de voorlopige, nog niet complete cijfers, de verwachting dat de licht dalende trend uit de vorige barometer zich doorzet.
% ha Natura 2000-gebieden beschermd	ORANJE	ORANJE	Voor ammoniak zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd. Voor ammoniak is o.b.v. de voorlopige, nog niet complete cijfers, de verwachting dat de licht dalende trend uit de vorige barometer zich doorzet.	Voor ammoniak zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd. Voor ammoniak is o.b.v. de voorlopige, nog niet complete cijfers, de verwachting dat de licht dalende trend uit de vorige barometer zich doorzet.
Afname geurhinder				
Geurhinder	GROEN	ROOD	Voor geur zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd.	Voor geur zijn de nieuwste gegevens nog niet beschikbaar, daarom zijn de kleuren uit de barometer van 2009 gehanteerd.
Afname fijn stof				
Fijn stof emissie	ORANJE	nvt	De inzet mbt fijnstof richt zich op het saneren van overschrijdingen op (pluim)veehouderijen en een generieke reductie van de emissies (via een AMvB). De sanering van de overschrijdingen is in de loop van 2010 gestart. De AMvB wordt - naar verwachting - in de tweede helft van 2011 vastgesteld. Het trendoordeel is daarom nog niet aan te geven. De verwachting is dat de emissies zullen gaan dalen.	Voor het terugdringen van de totale fijnstof emissie is geen doel gesteld voor Noord-Brabant.
Aantal locaties met overschrijdingen van de fijn stof norm			Het aantal locaties met overschrijding van de fijnstof norm wordt niet meer weergegeven omdat dit een taak van de gemeenten is.	Het aantal locaties met overschrijding van de fijnstof norm wordt niet meer weergegeven omdat dit een taak van de gemeenten is.
2. Landbouw				
Ruimtelijk structuurverbetering				
Saneren glastuinbouw				
Aantal gesloopte glastuinbouwlocaties in kwetsbaar gebied	GROEN	ROOD	Door afhandeling van de 3e tranche van de saneringsregeling en de projectsaneringen in Helenaveen en Brabantse Wal is een goed resultaat geboekt. In 2010 zijn er met 18 bedrijven afspraken gemaakt om in totaal 20,5 ha te saneren. Hiervan is in 2010 circa 6 ha gesaneerd. De overige circa 14 ha volgen in 2011-2012. In totaliteit zijn er vanaf 2000 nu met 56 bedrijven saneringsafspraken gemaakt.	Om aan de provinciale saneringsambitie van 75 gesaneerde bedrijven te voldoen dienen er nu nog 19 gesaneerd te worden.Voortzetting van het saneringsbeleid is dus wenselijk en ivm de ontwikkeling van het AFC en projectlocatie Deurne moet onderzocht worden of een ketenbenadering in gang gezet kan worden waarbij uiteindelijk naast een afwaartse beweging ook nieuwvestiging in de projectlocaties tot stand kan komen. In het kader van de noodzakelijke bezuinigingen is medio 2010 een extra budget uit het vorige bestuursakkoord van ca. € 4 miljoen ingeleverd dat bestemd was voor sanering van glas in Brabantse Delta en de Peel. PS zijn hierover geïnformeerd. Daarbij is intern aangegeven dat vanaf 2011 er waarschijnlijk weer behoefte zou ontstaan aan extra saneringsbudget. In het nieuwe bestuursakkoord zal hierin voorzien moeten worden.
Concentreren glastuinbouw				
Ontwikkelde ha glas vestigings- en doorgroeigebieden	ORANJE	ORANJE	Voor de projectlocatie Deurne is het bestemmingsplan onherroepelijk. De oorspronkelijke kandidaten hebben zich in 2009 vanwege de economische crisis teruggetrokken uit dit project. Gemeente en tuinbouwontwikkelingsmaatschappij zetten het project voort. Het Provinciaal Passingsplan voor de projectlocatie Dinteloord is juli 2010 door PS vastgesteld. De RvS heeft nog geen uitspraak gedaan over ingediende bezwaren.	Voor de projectlocatie Dinteloord hebben zich enkele kandidaten gemeld. Verwacht wordt dat daar vanaf 2011 eerste uitgifte van percelen zal plaatsvinden. Inmiddels melden zich ook weer belangstellenden voor de projectlocatie Deurne. Met de gemeente Deurne is medio 2010 een garantievereenkomst afgesloten voor niet verkochte percelen in 2020. Naar verwachting zullen tussen 2015 en 2020 de locaties Dinteloord en Deurne vollopen.
Aantal operationele Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's)				
Ontwikkelingsplan LOG opgesteld	ROOD	ROOD	Op 19 maart 2010 hebben PS besloten om de ontwikkelingsmogelijkheden voor IV bedrijven verdergaand te beperken. Deze beperkingen hebben grote invloed op de sturende werking van de zonering. Door het verbod op nieuwvestiging is de actieve ontwikkeling door de provincie van de LOG's stilgevallen. Ontwikkeling is nu afhankelijk van de initiatieven van ondernemers op bestaande locaties en daarmee een autonoom proces geworden. Er is een aantal LOG's waar gekoppeld aan de te ontwikkelen locaties nog investeringen in infra en landschap worden gedaan.	De ontwikkeling van de LOG's is zoals omschreven bij de trend drastisch veranderd. Een actieve gebiedsgerichte ontwikkeling met mogelijkheden voor nieuwvestiging is niet meer aan de orde. Na afronding van de Commissie van Doorn en het Volksgezondheidsonderzoek zal in de nieuwe bestuursperiode een herbegrenzing van de LOG's plaatsvinden.Op dit moment worden geen nieuwe ontwikkelingsplannen meer opgesteld. De barometer kleurt daarom rood.
Infrastructuur LOG aangelegd	GROEN	GROEN	Voor een aantal LOG's is geen aanpassing van de infrastructuur nodig. Omdat de omvang van de bedrijven wordt ingeperkt en nieuwvestiging niet meer aan de orde is, is dit aantal toegenomen. De verwachting is dat in 21 van de 32 LOG's geen verdere aanpassing zal plaatsvinden. Een aantal aanpassingen zijn in uitvoering. Hiervoor is in 2010 subsidie aangevraagd.	Voor een aantal LOG's is geen aanpassing van de infrastructuur nodig. Omdat de omvang van de bedrijven wordt ingeperkt en nieuwvestiging niet meer aan de orde is, is dit aantal toegenomen. De doelstelling wordt daardoor makkelijker bereikt.
Planologisch kader beschikbaar	GROEN	GROEN	In de Verordening Ruimte en de gemeentelijke bestemmingsplannen is het planologisch kader vastgelegd. Enkel voor circa 5 LOG's is mogelijk sprake van een ontheffing voor nieuwe vestigingen.	In de Verordening Ruimte en de gemeentelijke bestemmingsplannen is het planologisch kader vastgelegd. Enkel voor circa 5 LOG's is mogelijk sprake van een ontheffing voor nieuwe vestigingen. De doelstelling zal worden behaald.
Landbouwkundige structuur				
Areaal verbeterde landbouwkundige structuur	GROEN	ROOD	De gepresenteerde cijfers zijn in december 2010 gecorrigeerd op basis van uniforme berekeningsmethoden. De geruilde ha's zijn vermenigvuldigd met een factor van 3,8. Doordat er, op zijn minst tijdelijk, niet meer voor EHS mag worden geruild en vrijwel alle ruitingen een integraal karakter hebben, zullen de ruitingen in de toekomst vertraging ondervinden.	Doelbereik is op rood gezet omdat de oorspronkelijke berekening van 30.588 ha niet realistisch blijkt. Huidige berekeningen gaan uit van een meer realistische taakstelling van circa 17.000 ha.
Verduurzamen van de gangbare landbouw				
Aantal bedrijven met duurzame productiesystemen	GROEN	GROEN	Er is een grote deelname aan projecten, bij met name boomteelt- en melkveehouderijprojecten.	Doel is al praktisch gehaald.
Aantal biologische bedrijven	GROEN	ORANJE	Wel redelijke groei, maar door niet te beïnvloeden factoren (goede saldo's reguliere landbouw en internationale concurrentie) nog onvoldoende.	Oorspronkelijk doel niet gehaald, mede door marktwerking. Wel een grote stijging in biologische handels- en verwerkingsbedrijven.
3. Natuur				
Realisering Ecologische Hoofdstructuur (EHS)				
Grondverwerving nieuwe EHS	GROEN	ORANJE	Het verwerven van het aantal afgesproken hectares in de bestuursovereenkomst loopt goed.	De doelstelling uit de bestuursovereenkomst ILG is gehaald. Of de EHS in 2018 volledig is gerealiseerd is onzeker. Momenteel staan de aankopen stil i.v.m. de herijking van de EHS.
Inrichting nieuwe EHS	GROEN	ROOD	In Noord-Brabant waren 2010 nog voldoende eerder verworven gronden beschikbaar voor inrichting. De inrichting is naar verwachting verlopen.	Er is geen budget meer om gronden in te richten. De doelstelling wordt niet gehaald.
Particulier natuurbeheer nieuwe EHS	ROOD	ROOD	De toename van het aantal hectares is zeer beperkt ondanks extra inzet voor dit doel. Het actief aanbieden van percelen is succesvol. Eerste en tweede tranche hebben resultaat. Een derde tranche komt vooralsnog niet i.v.m. de EHS herijking.	De verwachting is niet dat de doelstelling gehaald gaat worden. Enerzijds omdat de belangstelling voor particulier natuurbeheer nu beperkt is en anderzijds omdat de beschikbaarheid van middelen ook niet zeker is. Bij de herijking van de EHS zou particulier natuurbeheer beter in positie kunnen komen.
Agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden)	ROOD	ROOD	De belangstelling voor agrarisch natuurbeheer blijft laag. Kansen om deelname te vergroten(inzet POP middelen, opzetten pilot) worden benut.	De landbouwkundige opbrengst zal in de meeste gebieden hoger blijven dan de vergoeding voor agrarisch natuurbeheer. De doelstelling wordt niet gehaald. In het nieuwe kabinetsbeleid zou agrarisch natuurbeheer beter in positie kunnen komen.
Realisatie natte ecologische verbindingzones	GROEN	ROOD	Een groot aantal km's zit in de planning voor de uitvoering.	Voor de gemeentelijke delen langs de waterlopen die onderdeel uitmaken van de tweede bestuursovereenkomst zijn middelen beschikbaar voor ongeveer de helft van de prestatie van 250 km. Voor het realiseren van het totale doel is extra geld nodig.
Realisatie droge ecologische verbindingzones	GROEN	GROEN	Een groot aantal km's zit in de planning voor de uitvoering omdat er extra middelen beschikbaar zijn gesteld; er zijn geen belemmeringen om de projecten in uitvoering positief af te ronden.	Voor de droge EVZ's wordt de planning gehaald.

afwaartse beweging intensieve veehouderij van extensiveringsgebieden naar duurzame gebieden					
IV - verplaatste bedrijven - VIV-regeling		ORANJE	ORANJE	De doelstelling staat onder druk omdat nieuwvestiging in LOG's niet meer is toegestaan. Een aantal VIV kandidaten die in procedure zijn moeten als gevolg van de besluiten van PS een ontheffing in het kader van de Verordening ruimte hebben om hun verplaatsing door te zetten. Inmiddels is door besluitvorming van PS wel duidelijk voor welke gevallen ontheffing kon worden verleend.	De doelstelling is om 80 bedrijven te verplaatsen. Op dit moment zijn 30 bedrijven verplaatst. Nog 68 aanvragen zijn in behandeling. Van de aanvragers zijn er 27 in bezit van een goedgekeurde lokatie, een voorwaarde om de aankoopakte te kunnen laten passeren. Daarnaast zijn er 26 verplaatsters met een getekende koopovereenkomst. Het budget van de VIV is daarmee belegd. Door de op 19 maart 2010 ingezette beleidswijzigingen voor de intensieve veehouderij is verplaatsing van bedrijven moeilijker geworden. Er zullen naar verwachting nog kandidaten overstappen naar de BIV.
IV - beëindigde bedrijven - BIV-regeling		ORANJE	ROOD	In 2010 zijn twee tranches van de BIV regeling geweest. Sinds 1 oktober 2010 kunnen bedrijven door het zogenaamde "slot op de muur" in extensiveringsgebieden niet meer uitbreiden. In oktober is een 3e tranche opengesteld en konden voor het eerst naast bedrijven in extensivering natuur ook de bedrijven in de randen van de dorpen meedoen. Van de 83 aanmelding voor die laatste tranche voldoen 52 bedrijven aan de voorwaarden. Doordat GS extra middelen ter beschikking hebben gesteld kunnen alle aanvragen in behandeling worden genomen. Op dit moment zijn samen met de tranche uit 2008 16 beschikkingen verleend. Er zijn 103 aanvragen in behandeling. Naast de gemelde 5 bedrijven zijn er nog een drietal bedrijven in 2010 beëindigd. Deze zijn echter nog niet opgenomen bij de gerealiseerde prestaties omdat deze nog niet financieel zijn afgehandeld. Gemiddeld wordt er 1800 m2 stal per bedrijf gesloopt. De kleur is nog oranje omdat het teveel aanmeldingen betreft en nog maar weinig of geen daadwerkelijke beëindigingen.	Als doel is gesteld om 100 bedrijven te beëindigen. Binnen de huidige regelingen zijn 120 bedrijven betrokken. Het beschikbare budget is volledig belegd met de kandidaten die zich hebben aangemeld. In de nieuwe bestuursperiode moet worden bepaald of de doelstellingen en ambitie moet worden herzien. Met de beschikbare middelen (16 miljoen) kunnen ruim 85 bedrijven worden beëindigd. Het doel wordt niet helemaal bereikt, ook niet als alle beëindigingen doorgaan.
Ingetrokken milieuvergunningen in extensiveringsgebied natuur		ROOD	ROOD	Er zijn wel intrekkingen maar, ondanks de versterkte inzet nog niet meer dan in het voorgaande jaar.	Het doel is alleen te bereiken met versterkte inzet. In combinatie met de vulling van de depositiebank (start 2010) zal hier de komende tijd winst kunnen worden geboekt. Met revitaliseringscommissies, gemeenten en ZLTO wordt gezocht naar extra inzet.
Stimulering Groenblauwe Diensten					
Aantal gemeenten/waterschappen met gebiedscontract groen-blauwe diensten		GROEN	GROEN	In nagenoeg alle gemeenten ligt een ondertekend gebiedscontract.	Voor de komende jaren zijn er voldoende middelen om de contracten na te komen.
4. Water en Bodem					
Waterkwantiteit					
Verdrogingsbestrijding TOP-gebieden (natte natuurparels)		ORANJE	ROOD	Planvorming verloopt goed. Uitvoering komt op gang. De middelen voor grondvererving zijn zo toegedeeld aan projecten dat de ILG-prestatie in 2013 realiseerbaar is. De gerealiseerde hectares liggen echter nog ver van de te behalen doelstelling van 13.636 ha.	Alle inspanning is er op gericht om de ILG-prestatie tijdig te realiseren. Naast de 7893 hectare in uitvoering hebben de waterschappen de nodige hectares in voorbereiding om aan de ILG-doelstelling te voldoen. Hiervoor zijn nieuwe programma-aanvragen in voorbereiding. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst. Er blijft na 2013 nog een restopgave van 12.000 ha over die, volgens de landelijke afspraken, in 2015 gereed moet zijn. Momenteel is er nog geen uitzicht op Rijksfinanciering van deze restopgave, waardoor nog geen voorbereiding (en uitvoering) mogelijk is.
Beek- en kreekherstel TOP-gebieden (natte natuurparels)		ORANJE	ORANJE	Planvorming gaat goed. De uitvoering komt op gang. Uitvoering is sterk gerelateerd aan verdrogingsbestrijding in TOPgebieden. Het gerealiseerde aantal kilometers ligt nog ver van de te behalen doelstelling van 122 kilometer.	Alle inspanning is er op gericht om de ILG-prestatie tijdig te realiseren. Naast de 84 km in uitvoering hebben de waterschappen de nodige km in voorbereiding om aan de restopgave te voldoen. Hiervoor zijn nieuwe programma-aanvragen in voorbereiding. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst.
Beek- en kreekherstel overige gebieden		ORANJE	GROEN	Er zijn weinig belemmeringen. De uitvoering verloopt minder snel dan gedacht.	Er zitten voldoende projecten in de pijplijn om de doelen van de Tweede Bestuursovereenkomst met de waterschappen te halen. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst.
Waterberging		GROEN	GROEN	Er zijn weinig belemmeringen, het budget is volledig bestemd. De uitvoering verloopt minder snel dan gedacht, maar komt goed op gang.	Er zitten voldoende projecten in de pijplijn om de doelen van de Tweede Bestuursovereenkomst met de waterschappen te halen. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst.
Waterkwaliteit					
Maatregelen verbetering waterkwaliteit, vooral voor de EHS		ORANJE	ORANJE	In 2010 zijn diverse projecten gestart. Daarnaast hebben de waterschappen aangegeven voldoende projecten in de pijplijn te hebben.	Alle inspanning is er op gericht om de ILG-prestatie tijdig te realiseren. Door herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget is het echter onduidelijk hoe dit uiteindelijk uitpakt voor het halen van de prestatie. Het doelbereik is echter alleen haalbaar als de Tweede Bestuursovereenkomst intact blijft. In 2011 wordt duidelijk welke effecten de herijking van de EHS en de aangekondigde korting op het ILG-budget hebben op de Tweede Bestuursovereenkomst.
5. Landschap en cultuurhistorie					
Areaal maatregelen versterking en herstel landschap en cultuurhistorie		GROEN	ORANJE	Het aantal projecten neemt toe door een actieve inzet in het gebied.	Ondanks een behoorlijke toename in projecten is nu niet te voorspellen of de doelstelling wordt gehaald.
Areaal nieuwe landgoederen (inrichting)		ORANJE	ORANJE	Stand van zaken december 2010: ca. 80 nieuwe landgoedinitiatieven (van idee- tot en met goedkeuringsfase) verspreid door heel Brabant. Vastgesteld/goedgekeurd zijn 6 plannen waarvan 1 in uitvoering (Kraaiveld) en 1 gedeeltelijk uitgevoerd (Westcreecke, in afwachting van verkoop van huizen).	Op dit moment wordt bekeken of het zinvol is om rondom dit thema een projectstructuur op te zetten. Hierdoor kunnen vragen die rondom dit thema spelen meer gestructureerd worden opgepakt. Hetzelfde geldt voor de advisering m.b.t. de plannen.
m2 stal gesloopt (VIV-regeling + BIV-regeling + gemeenten)		ORANJE	ORANJE	zie tekst onder BIV- en VIV-regeling	zie tekst onder BIV- en VIV-regeling
m2 glas gesloopt in kwetsbaar gebied		GROEN	ROOD	Zie tekst onder gesloopte locaties.	Zie tekst onder gesloopte locaties.
6. Sociaal-economisch					
Toerisme en recreatie					
Opgeloste knelpunten lange-afstandsroutes wandelen en fietsen		GROEN	ORANJE	De resultaten die tot nu toe behaald zijn, zijn zonder ILG middelen gereserveerd. In 2010 is één aanvraag tot het oplossen van een knelpunt ingediend en goedgekeurd.	Middelen zijn bevroren in afwachting van nadere onderhandelingen met het Rijk. Hier zijn momenteel geen uitspraken over te doen.
Aantal recreatieve poorten		ORANJE	ORANJE	In 2010 zijn 3 poorten gerealiseerd en is met name gewerkt aan ontwerp poortomgeving, draagvlak bij belanghebbenden en concept marketing en communicatieplan. In 2010 zijn met behulp van een speciale regeling ook nog 3 toegangspoorten/bezoekercentra in het Groene Woud gerealiseerd.	In 2011 worden naar verwachting 10 poorten gerealiseerd waarmee een deel van de achterstand wordt ingehaald. Alleen wanneer in de volgende bestuursperiode middelen beschikbaar komen kan het geplande resultaat wordt gehaald.
Aantal initiatieven van verbetering toeristische en recreatieve aanbod in het buitengebied		GROEN	GROEN	Er zijn volop initiatieven ter verbetering en uitbreiding van het toeristische en recreatieve aanbod in het buitengebied.	De uitvoering ligt goed op schema.
Leefbaarheid					
Integrale Dorpsontwikkelingsplannen (IDOP's)					
Aantal opgestelde IDOP's (nieuw + sociaal-culturele inhaalslag)		GROEN	GROEN	Het is niet meer mogelijk om subsidie aan te vragen voor het ontwikkelen van een IDOP. De uiterlijke indieningsdatum was 1 september 2010. Er is een hoog aantal aanvragen gehonoreerd, hoger dan de vooraf bepaalde doelstelling. De regeling is succesvol.	Het doel is bereikt, in plaats van 65 zijn er 80 IDOP's gehonoreerd. Het budget was toereikend.
Aantal uitgevoerde IDOP's		GROEN	GROEN	Het is niet meer mogelijk om subsidie aan te vragen voor de uitvoering IDOP. De uiterlijke indieningsdatum voor een definitieve aanvraag was 1 september 2010. Het aantal aanvragen was hoog. De aanvragen zijn van goede kwaliteit (integraal, actieve betrokkenheid bewoners in de uitvoering, cofinanciering). Deze programmaliijn is dus een groot succes. Een belangrijke aandachtspunt blijft de sturing op de uitvoeringstermijnen.	Het doel is bereikt. In 2010 zijn er 33 IDOP's gehonoreerd. Het aantal aanvragen was hoog, waardoor het subsidieplafond eerder was bereikt dan verwacht (in april). In het najaar is er door PS 27 miljoen extra beschikbaar gesteld waardoor de 41 plannen die op de plank lagen toch subsidie ontvangen. In januari/februari 2011 worden de 41 aanvragen gehonoreerd. Dan komen we uit op een totaal van 74 IDOP's die de leefbaarheid in de kleine kernen in Brabant gaan verbeteren.
Leefomgeving					
IV - verplaatste en beëindigde bedrijven bij stankgevoelige objecten (gemeenten)					
Ingetrokken milieuvergunningen in stedelijk en extensiveringsgebied overig		ORANJE	ROOD	Er zijn wel intrekkingen, ook meer dan in voorgaand jaar.	Het doel is niet bereikt. In verband met de samenloop met andere acties wordt realisatiemoment 1-1-2013. Versterkte inzet blijft noodzaak. In combinatie met de vulling van de depositiebank (start 2010), de vereisten uit de Verordening Ruimte en de noodzakelijke investering vóór 1-1-2013 zal hier de komende tijd winst kunnen worden geboekt.

Barometer Programma Landelijk Gebied Noord-Brabant - Tabel Cijfers	Eenheid	Doelstelling		Beschikbare middelen		Gerealiseerd t/m 2009		Gerealiseerd in 2010		Gerealiseerd totaal		Nog in uitvoering vanaf 1-1-2007	
Hoofdthema Sleutelindicatoren		Waarde	Jaar	€ 13)	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar
1. Milieu													
Afwaartse beweging Intensieve veehouderij													
Economische omvang IV - bedrijven in extensiveringsgebieden	Index	halvering omvang	01-01-2016		n.v.t.	100	per 01-01-2005	97	per 01-01-2009	94	svz 01-01-2010		n.v.t.
Economische omvang IV - bedrijven in verwevingsgebieden		toename	01-01-2016		n.v.t.	100	per 01-01-2005	117	per 01-01-2009	118	svz 01-01-2010		n.v.t.
Economische omvang IV - bedrijven in LOG's	Index	toename	01-01-2016		n.v.t.	100	per 01-01-2005	135	per 01-01-2009	141	svz 01-01-2010		n.v.t.
Afname ammoniak 1)													
Ammoniak emissie	kiloton	18	01-01-2010		n.v.t.								n.v.t.
% ha Wav-gebieden beschermd		n.v.t.	01-01-2010		n.v.t.								n.v.t.
% ha Natura 2000-gebieden beschermd		n.v.t.	01-01-2010		n.v.t.								n.v.t.
Afname geurhinder 1)													
Geurhinder	Index	afname	01-01-2016		n.v.t.								n.v.t.
Afname fijn stof													
Fijn stof emissie	kiloton	n.v.t.	01-01-2016		n.v.t.	1,92	per 01-01-2006	1,84	per 01-01-2008	1,85	svz 01-01-2010		n.v.t.
Aantal locaties met overschrijdingen van de fijn stof norm		n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.
2. Landbouw													
Ruimtelijk structuurverbetering													
Saneren glastuinbouw													
Aantal gesloopte locaties in kwetsbaar gebied	ST	75	2000-2015	14.152.472	2008-2011	31	2000-2009	6	2010-2010	38	2007-2010	18	2007-2010
Concentreren glastuinbouw													
Ontwikkelde ha glas vestigings- en doorgroeigebieden	HA	335	2007-2013	66.000.000	2007-2013	0	2007-2009	0	2010-2010	0	2007-2010	335	2007-2013
Aantal operationele Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) 2)													
Ontwikkelingsplan LOG opgesteld	ST	32	2007-2013	69.313.093	2007-2013	19	2007-2009	0	2010-2010	19	2007-2010	0	2007-2010
Infrastructuur LOG aangelegd	ST	32	2007-2013	69.313.093	2007-2013	8	2007-2009	21	2010-2010	29	2007-2010	3	2007-2010
Planologisch kader LOG beschikbaar	ST	32	2007-2013	69.313.093	2007-2013	8	2007-2009	19	2010-2010	27	2007-2010	0	2007-2010
Landbouwkundige structuur													
Areaal verbeterde landbouwkundige structuur	HA	30.588 3)	2007-2013	47.563.716	2007-2013	2625 4)	2007-2009	375 4)	2010-2010	3000 4)	2007-2010	20095 4)	2007-2010
Verduurzamen van de gangbare landbouw													
Aantal bedrijven met duurzame productiesystemen	ST	416	2008-2013	4.695.481	2007-2013	niet opgenomen	2007-2008	niet opgenomen	2010-2010	387	2007-2010		n.v.t.
Aantal biologische bedrijven	ST	96	2007-2013	180.000	2008-2011	18	2007-2009	10	2010-2010	28	2007-2010	n.v.t.	n.v.t.
3. Natuur													
Realisering Ecologische Hoofdstructuur (EHS)													
Grondvererving nieuwe EHS	HA	2853	2007-2013	224.405.632	2007-2013	3086 5)	2007-2009	939 5)	2010-2010	4025 5)	2007-2010	269 5)6)	2007-2010
Inrichting nieuwe EHS	HA	9.904	2007-2013	56.331.191	2007-2013	1322	2007-2009	1280	2010-2010	2602	2007-2010	3969	2007-2010
Particulier natuurbeheer nieuwe EHS 7)	HA	4.226	2007-2013	85.065.600	2007-2013	308	2007-2009	132	2010-2010	440	2007-2010		2007-2010
Realisatie natte ecologische verbindingzones	KM	250	2007-2013	29.659.436	2008-2011	11	2007-2009	11	2010-2010	22	2007-2010	149	2007-2010
Realisatie droge ecologische verbindingzones	KM	126	2007-2013	28.335.910	2007-2013	0	2007-2009	32	2010-2010	32	2007-2010	130	2007-2010
Agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden) 7)	HA	17.093	2007-2013		2007-2013	2148	2007-2009	571	2010-2010	2719	2007-2010		2007-2010
Afwaartse beweging intensieve veehouderij van extensiveringsgebieden naar duurzame gebieden													
IV - verplaatste bedrijven - VIV-regeling	ST	80	2007-2013	216.065.248	2007-2013	20	2007-2009	10	2010-2010	30	2007-2010	68	2007-2010
IV - beëindigde bedrijven - BIV-regeling	ST	100	2007-2013	16.000.000	2008-2011	1	2007-2009	5	2010-2010	6	2007-2010	13	2007-2010
Ingetrokken milieuvergunningen in extensiveringsgebied natuur	ST	250	01-01-2010		n.v.t.	24	01-01-2008	45	01-01-2010	59	svz 01-01-2010		n.v.t.
Stimulering Groenblauwe Diensten													
Aantal gemeenten/waterschappen met gebiedscontract groen-blauwe diensten	ST	67	2007-2013		2007-2013	53	2005-2009	4	2010-2010	57	2007-2010	10	2007-2010
4. Water en Bodem													
Waterkwantiteit													
Verdrogingsbestrijding TOP-gebieden (natte natuurparels)	HA	13.636 8)	2007-2013	55.596.001	2007-2013	267	2007-2009	1.187	2010-2010	1.454	2007-2010	7893	2007-2010
Beek- en kreekherstel TOP-gebieden (natte natuurparels)	KM	122 9)	2007-2013	40.032.166	2007-2013	4	2007-2009	24	2010-2010	28	2007-2010	84	2007-2010
Beek- en kreekherstel overige gebieden	KM	101	2007-2015 10)	23.365.918	2007-2013	4	2007-2009	5	2010-2010	9	2007-2010	98	2007-2010
Waterberging	HA	2.347 11)	2007-2015 10)	55.572.519	2007-2013	22	2007-2009	224	2010-2010	246	2007-2010	2152	2007-2010
Waterkwaliteit													
Maatregelen verbetering waterkwaliteit, vooral voor de EHS 12)	HA	6.682	2007-2015	31.445.918	2007-2013	0	2007-2009	80	2010-2010	80	2007-2010	187	2007-2010
5. Landschap en cultuurhistorie													
Areaal maatregelen versterking en herstel landschap en cultuurhistorie	HA	4.748	2007-2013	14.660.339	2007-2013	39	2007-2009	203	2010-2010	242	2007-2010	1174	2007-2010
Areaal nieuwe landgoederen (inrichting)			2007-2013	0	2007-2013	0	2007-2009	0	2010-2010	0	2007-2010	0	2007-2010
m2 stal gesloopt (VIV-regeling + BIV-regeling + gemeenten) 13)	M2		2007-2013	232.065.248	2007-2013	51.600	2007-2009	33.000	2010-2010	84.600	2007-2010	190.800	2007-2010
m2 glas gesloopt in kwetsbaar gebied	M2	750.000	2007-2013	14.152.472	2008-2011	200.000	2007-2009	64.700	2010-2010	264.700	2007-2010	105.055	2007-2010
6. Sociaal-economisch													
Toerisme en recreatie													
Opgeloste knelpunten lange-afstandsroutes wandelen en fietsen	ST	18	2007-2013	2.091.100	2007-2013	11	2007-2009	6	2010-2010	17	2007-2010	1	2007-2010
Aantal recreatieve poorten	ST	40	2007-2013		2007-2013	0	2007-2009	3	2010-2010	3	2007-2010	10	2007-2010
Aantal initiatieven van verbetering toeristische en recreatieve aanbod in het buitengebied	ST		2007-2013	2.285.296	2007-2013	13	2007-2009	36	2010-2010	49	2007-2010	60	2007-2010
Leefbaarheid													
Integrale Dorpsontwikkelingsplannen (IDOP's)													
Aantal opgestelde IDOP's (nieuw + sociaal-culturele inhaalslag)	ST	65	2007-2013	5.224.157	2008-2011	22	2007-2009	8	2010-2010	30	2007-2010	50	2007-2010
Aantal uitgevoerde IDOP's	ST	24	2007-2013	247.245.430	2008-2011		2007-2009	0	2010-2010	0	2007-2010	33	2007-2010
Leefomgeving													
IV - verplaatste en beëindigde bedrijven bij stankgevoelige objecten (gemeenten) 13)			2007-2013		n.v.t.		2007-2009		2010-2010		2007-2010		2007-2010
Ingetrokken milieuvergunningen in stedelijk en extensiveringsgebied overig	ST	550	01-01-2010		n.v.t.	91	01-01-2009	157	01-01-2010	248	svz 01-01-2010	n.v.t.	n.v.t.

Voetnoten

- 1) De cijfers over 2010 zijn pas in de zomer van 2011 beschikbaar.
- 2) Een LOG is operationeel op het moment dat de infrastructuur voldoende is en het planologisch kader beschikbaar is.
- 3) Dit zijn ambities voortkomend uit nieuwe verplichtingen (na 1-1-2007 aangegaan)
- 4) Dit is de optelsom van prestaties voortkomend uit lopende verplichtingen (voor 1-1-2007 aangegaan) en nieuwe verplichtingen.
- 5) Dit is inclusief bestaande EHS, ruilgronden en Extra Impuls-prestaties
- 6) Dit zijn aankopen waarover een principeakkoord is bereikt, maar wachten op passering van de acte
- 7) Dit betreft voorlopige cijfers DR
- 8) De bijstelling van beek&kreekherstel (voetnoot 9) heeft tot gevolg dat indirect via beek&kreekherstel (synergie) minder verdroogde ha worden aangepakt (1.220 ipv 1.507). De oorspronkelijke ILG-prestatie van 12.129 ha moet worden opgehoogd naar 12.416 ha om de afgesproken prestatie te halen.
- 9) De oorspronkelijke ILG prestatie van 151 km is bij de MTR BO2 bijgesteld naar 122 km.
- 10) De einddatum van 2015 is gebaseerd op de 2e Bestuursovereenkomst met de waterschappen
- 11) Het gaat hier om 1920 ha waterberging en 427 ha indirect via beek en kreekherstel tbv TOPgebieden (synergie).
- 12) Aanvullend op deze prestaties is in het project Actief Randenbeheer 1270 km gerealiseerd
- 13) Gevens verplaatsingen en beëindigingen van gemeenten zijn niet beschikbaar
- 14) Het gaat om de totaliteit van de beschikbare middelen (optelling bijdragen Europa, Rijk, Provincie, Waterschappen, Gemeenten en derden)

Vanuit de regelgeving (Wet milieubeheer, Wet administratieve bepalingen omgevingsrecht) hebben Gedeputeerde Staten de taak toe te zien op een correcte uitvoering van regelgeving op het gebied van het omgevingsbeleid. De taak omvat zowel de vergunningverlening als het toezicht en de handhaving. Gedeputeerde Staten brengen verslag uit aan Provinciale Staten met:

1. een beschrijving van het beleid met betrekking tot de uitvoering van de vergunningverlening;
2. melding van het aantal termijnoverschrijdingen;
3. een beschrijving van de genomen en te nemen maatregelen om overschrijding in de toekomst te voorkomen.

Beleid

Het proces van vergunningverlening is een wettelijk gereguleerd proces. Er bestaan in dit proces slechts op onderdelen mogelijkheden om eigen beleidsvrijheden toe te passen.

Coördinatie

De noodzaak van coördinatie doet zich met name voor wanneer naast een Wm-vergunning een bedrijf ook andere vergunningen voor zijn activiteiten nodig heeft, bijvoorbeeld een bouw- of lozingsvergunning; vergunningen die bij een ander bevoegd gezag moeten worden aangevraagd. In 2010 is een verdere stroomlijning aangebracht in het wettelijke coördinatieproces door de invoering van de Wabo. Met name de coördinatie met gemeenten, vooral op het bouwdeel van de vergunningverlening is geïntensiveerd.

Aantal termijnoverschrijdingen

In 2010 zijn er in totaal 365 vergunningsaanvragen afgehandeld. Van deze aanvragen zijn er 285 binnen en 76 buiten de wettelijke termijn verwerkt. In 4 gevallen is geen beschikking afgegeven. Dit betekent dat 79,1% van de aanvragen op tijd is afgehandeld. Daarnaast zijn 127 meldingen en 75 ontbrandingstoestemmingen in het kader van het Vuurwerkbesluit afgehandeld, alle binnen de wettelijke termijn. Dit betekent, dat in 85,9% van de procedures binnen de termijn is beschikt. In onderstaande tabel is het aantal afgewikkelde procedures nog eens samengevat.

	aantal	Binnen termijn	buiten termijn	niet beschikt
Wm	365	285 (79,1%)	76 (20,8%)	4 (1,1%)
Vuurwerkbesluit	202	202 (100%)	0 (0%)	0 (0%)
Totaal	567	487 (85,9%)	76 (13,4%)	4 (0,7%)

Analyse van de termijnoverschrijdingen

Een analyse van de termijnoverschrijdingen in 2010 levert het volgende beeld op:

- Door de complexiteit van de vergunnings situatie, soms door de technologie die bij het bedrijf wordt toegepast, soms vanwege complexe omgevingssituaties die vatbaar zijn voor een beroepsgang, is het niet altijd mogelijk binnen de wettelijke termijn te beschikken.
- In het licht van de inwerkingtreding van het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Barim) op 1 januari 2011 en mogelijke uitplaatsing van de vergunningtaken naar Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) is ervoor gekozen bij het ontstaan van vacatures in dit werkveld deze niet in te vullen, maar de werkzaamheden via uitbesteding uit te laten voeren. Dit is in een aantal gevallen van invloed geweest op de doorlooptijd van procedures.
- Ook in 2010 is vanuit de vergunningverlenende bureaus een substantiële bijdrage geleverd aan de voorbereiding van de invoering van de Wabo en aan de digitalisering van de werkprocessen. Deze

tijdelijke capaciteitsinzet is ook van invloed geweest op de termijnen van de reguliere vergunningprocedures. Met het in werking treden van de Wabo komt deze formatie weer beschikbaar voor de vergunningverlening.

Preventieve maatregelen

Een strikter doorlopen van de procesgang en daarop anticiperen bij voorziene overschrijdingen, efficiencywinst door digitalisering van de werkprocessen en vroegtijdiger signaleren vanuit de digitale werkomgevingen zullen moeten leiden tot een verhoging van het percentage waarin tijdig wordt beschikt.

Organisatie in ontwikkeling

Accountantsverslag 2010

Provincie Noord-Brabant

19 april 2011

Provincie Noord-Brabant

Aan de Provinciale Staten van de Provincie Noord-Brabant
t.a.v. de heer ing. J. Dankers
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

19 april 2011

Referentie: 30125814/WO/e0207313/ovt

Onderwerp: Accountantsverslag 2010

Geachte Provinciale Staten,

U hebt ons opdracht gegeven de jaarrekening van de Provincie Noord-Brabant te controleren. De werkzaamheden voor de jaarrekening over boekjaar 2010 zijn nu afgerond. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen.

In november 2010 hebben we een Boardletter uitgebracht met daarin een verslag van de bestuurlijk relevante tussentijdse bevindingen en de bijbehorende aanbevelingen die wij aan het college hebben gerapporteerd.

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring, gedateerd 19 april, afgegeven bij de jaarrekening 2010 van uw Provincie.

Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik u, het college van Gedeputeerde Staten (GS), de directie en de ambtelijke medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking en de constructieve houding tijdens onze controle. De samenwerking is goed verlopen.

Wij kijken uit naar de start van het nieuwe controle jaar 2011 welke medio 2011 van start zal gaan.

Als u nog aanvullende vragen hebt, dan kunt u vanzelfsprekend contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

W.J.J. Verdegaaal-Ong RA
Partner

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365,
5600 HJ Eindhoven
T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 18, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Onze belangrijkste aanbevelingen & bevindingen	3
3.	Uitkomsten van de door u aangedragen speerpunten	4
3.1.	Voortgang organisatieontwikkeling	4
3.2.	Controlling en risicomanagement	4
3.3.	De inrichting van de organisatie om te komen tot de gewenste bezuinigingen	5
4.	De jaarrekening geeft een getrouw en rechtmatig beeld	6
4.1.	Goedkeurende controleverklaring	6
4.2.	De reikwijdte van de controle	6
4.3.	Onze conclusie ten aanzien van aspect getrouwheid en rechtmatigheid	6
4.4.	Onze conclusie ten aanzien van de SiSa-bijlage bij de jaarrekening	9
4.5.	Belangrijke schattingen in de jaarrekening	9
4.6.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling niet gewijzigd.	10
4.7.	PwC is gedurende het jaar onafhankelijk geweest	10
4.8.	Er is voldaan aan de Wet openbaarmaking uit publieke middelen financierde topinkomens	11
5.	Interne beheersing	12
5.1.	De interne beheersing verdient op een aantal aspecten de nadere aandacht	12
5.2.	De IT-omgeving is van een voldoende niveau	13
5.3.	Geen aanwijzingen van fraude tijdens onze controle van de jaarrekening 2010	13
6.	Wat ons verder is opgevallen	14
6.1.	Uitputting van de begroting 89%	14
6.2.	Solvabiliteit en weerstandsvermogen blijven op niveau	16
6.3.	Liquiditeitsratio	16
6.4.	Onze risicomonitor	17
7.	Wanneer ziet de provincie ons weer terug?	20
Bijlage A: Geen tekortkomingen inzake Single information Single Audit (SiSa)		21
Bijlage B: Onze dienstverlening		23
Kwaliteitsbeheersing binnen PwC		23
Onze reactie op het rapport van de AFM		23

1. Inleiding

Dit verslag is uitgegeven conform het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en geeft achtereen volgens weer:

- Onze belangrijkste bevindingen
- Uitkomsten van de door u aangedragen speerpunten
- De jaarrekening geeft een getrouw en rechtmatig beeld
- Interne beheersing
- Wat ons verder is opgevallen
- Vooruitkijkend

Dit accountantsverslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2010 en de bijbehorende aanbevelingen. Met onze belangrijkste bevindingen geven we follow-up aan in het verleden benoemde thema's aangevuld met onderwerpen die wij graag bij u onder de aandacht willen brengen. Een kopie van dit verslag hebben wij gezonden aan GS.

In november 2010 hebben wij u een Boardletter verstrekt naar aanleiding van de interimcontrole. De aanbevelingen in deze Boardletter zijn in belangrijke mate gebaseerd op de intern uitgevoerde verbijzonderde interne controles tot en met juli/augustus 2010. In de afgelopen maanden en ook bij de eindejaarscontrole zijn nog interne controlewerkzaamheden uitgevoerd.

In februari 2011 hebben wij een review uitgevoerd op de uitgevoerde verbijzonderde interne controles 2010. Wij hebben tijdens deze controle geen aanvullende bevindingen geconstateerd anders dan reeds opgenomen in de Boardletter. Bij de controlewerkzaamheden zijn geen wezenlijke tekortkomingen geconstateerd die direct gevolgen hebben voor onze controleverklaring. De aanbevelingen in de Boardletter en dit accountantsverslag zijn vooral gericht op de efficiency en optimalisatie van uw interne organisatie.

Ons accountantsverslag is uitgegeven op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en uitsluitend opgesteld voor gebruik door Provinciale Staten (PS) en het college van de Gedeputeerde Staten (GS) en (vanuit SiSa) de Ministeries waarop de SiSa-regelingen zoals vermeld in de SiSa-bijlage. U mag deze zonder onze toestemming vooraf, niet aan derden verstrekken. Als gevolg hiervan accepteren wij geen aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid tegenover enige andere persoon die dit verslag in handen of ter inzage krijgt.

2. Onze belangrijkste aanbevelingen & bevindingen

1. Wij hebben een goedkeurende verklaring afgegeven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2010. De interne beheersing van de provincie is het afgelopen jaar sterk verbeterd maar er zijn nog aandachtspunten.
2. DR pakt de integrale ambtelijke verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering op.
3. Met de vaststelling van het programmaplan Organisatieontwikkeling door de DR gaat de provincie een ambitieuze en complexe uitdaging aan. Wij zullen de organisatieontwikkeling nauw volgen en de voortgang rapporteren.
4. P&C en risicomanagement zijn nadrukkelijk opgenomen in de organisatieontwikkeling.
5. De inrichting van de organisatie om te komen tot de gewenste bezuinigingen is direct gekoppeld aan het programmaplan Organisatieontwikkeling. Wij adviseren u om GS te verzoeken vanaf 2012 de transparantie naar PS te vergroten door per productgroep in de programmabegroting c.q. verantwoording aan te geven hoeveel % bezuinigingstaakstelling is gerealiseerd ten opzichte van de vastgestelde taakstelling met een toelichting van het verschil.
6. Bijdragen in activa van derden ad €216mln. zijn vervroegd afgeschreven en in mindering gebracht op de reserve Essent.
7. Uitputting van de begroting benadert de streefwaarde van 90%.
8. Resterend weerstandsvermogen blijft op niveau.
9. Afstemming van de toekomstige uitgaven volgens de investeringsagenda op de toekomstige vrijgekomen middelen uit de investeringsportefeuille (beleggingen) verdient de aandacht.
10. Ontwikkelbedrijf goed in de grip.
11. ILG- rijksbezuinigingen zorgen voor een mogelijk tekort.
12. Deelneming BHB met €7,5 mln. afgewaardeerd. Wij hebben GS geadviseerd om in de toekomst de waarde van de deelnemingen jaarlijks voor het opstellen van uw jaarrekening te volgen, zodat eventuele afwaarderingen naar lagere intrinsieke waarde tijdig plaatsvindt.

3. *Uitkomsten van de door u aangedragen speerpunten*

De rekeningcommissie heeft bij de presentatie van ons dienstverleningsplan 2010 een aantal speerpunten c.q. vragen meegegeven voor de jaarrekeningcontrole 2010:

1. de ambtelijke voortgang in de ontwikkeling van de bedrijfsvoering naar een professionele organisatie.
2. controlling: P&C cyclus rondmaken: positionering en kracht; verankering van risicomanagement en verankering van control in het totaal van de bedrijfsvoering.
3. de inrichting van de organisatie om te komen tot de gewenste bezuinigingen.

3.1. *Voortgang organisatieontwikkeling*

In de Boardletter van november 2010 hebben wij melding gemaakt van de ontwikkeling die de organisatie is ingezet. Daarbij hebben we opgemerkt het een goede beweging te vinden die de DR heeft ingezet met het meer naar zich toetrekken van de integrale ambtelijke verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering.

In de Boardletter hebben we verder opgemerkt dat het goed zou zijn om ambtelijk planmatig te gaan werken met heldere doelstellingen en mijlpalen. Deze voorgestelde aanpak zien we terug in het door de DR in maart 2011 vastgestelde programmaplan Organisatieontwikkeling. In dit plan zijn de doelen en prioriteiten voor de organisatieverandering gekoppeld aan projecten en ontwikkelteams. De ontwikkelteams dragen zorg voor een programma van eisen voor aanpassingen van processen, systemen en organisatie ten aanzien van een specifiek onderwerp. Het programmateam Organisatieontwikkeling draagt zorg voor de ambtelijke coördinatie van het proqrammaplan Organisatieontwikkeling en ziet namens de DR toe op de voortgang van de verschillende projecten.

Na een globale planning in het programmaplan vindt op dit moment een aanscherping plaats van de planning op basis van opdrachtformulieren en deelprojecten.

Het is duidelijk dat het een ambitieuze en complexe uitdaging is. Wij zullen de organisatieontwikkeling nauw volgen en de voortgang in onze rapportages rapporteren. Tevens zullen wij bewaken dat de aandacht voor de beheersing van de reguliere doorgaande processen niet verslapt.

Wij adviseren u om GS te verzoeken in de reguliere instrumenten binnen de P&C-cyclus een paragraaf op te nemen inzake de voortgang van het programmaplan Organisatieontwikkeling.

3.2. *Controlling en risicomanagement*

De controlfunctie en risicomanagement zijn uiteraard een onderdeel van de organisatieontwikkeling. Kijkend naar de huidige situatie en ontwikkelingen zijn een aantal veranderingen reeds in gang gezet. Zo zijn de auditoren gecentraliseerd onder de concerncontroller. De concerncontroller vormt de gesprekspartner voor de directie en het management. Voor 2011 zal er in tegenstelling tot 2010 één controleplan opgesteld worden. Via dit controleplan zullen de auditoren zich in 2011 specifiek richten op risico's, processen en omgevingen. Deze zijn in kaart gebracht op basis van interne controles en jaarafsluiting 2010 tesamen met een risico-inventarisatie door de concerncontroller.

Het analyseren en rapporteren binnen de P&C-cyclus per directie en bureau is vooralsnog belegd bij de verschillende bedrijfsbureaus. De financiële beheerskant van de besluitvorming GS en PS is ingevuld via de financieel adviseurs. Mogelijkheden om de P&C cyclus te vereenvoudigen en rond te maken zijn onderkend. Managementcontrol en het adequaat organiseren van de ondersteunende planning & controlfuncties zijn nadrukkelijk opgenomen in de organisatieontwikkeling.

Risicomanagement verdient en heeft nog de nodige aandacht binnen de organisatie. Het vindt nu wel plaats maar niet systematisch en niet gestructureerd. Het is geen vast onderdeel binnen de verschillende sturingslagen van de P&C-cyclus maar wel onderdeel in de besluitvorming door GS en PS. De organisatie ontwikkeling zal hier verandering in moeten brengen. Via de organisatieontwikkeling zal ook risicomanagement een vast onderdeel van de P&C-cyclus worden naar alle (sturings)lagen van de organisatie.

3.3. De inrichting van de organisatie om te komen tot de gewenste bezuinigingen

De doelstellingen en bezuinigingstaakstelling zijn helder door PS vastgesteld in de Agenda van Brabant. Voor elke productgroep is een bezuinigingstaakstelling tussen de 15% tot zelfs 60% benoemd. Al met al wordt structureel circa €75 miljoen omgebogen. Deze bezuinigingstaakstelling zal geleidelijk tot 2015 gerealiseerd worden van 2012 €33,8 miljoen tot € 75,9 miljoen in 2015 en heeft een grote impact op de bedrijfsvoering van de provincie namelijk:

- Formatiereductie van ca 1.400 fte naar 1.000 fte
 - Overheadnorm van 34,4% naar 30%
 - 1 65 fte netto krimp
 - 225 fte outsourcen
- Nieuwe manier van sturing en werken
 - Gebiedsregisseurs & opdrachtgeverorganisatie
 - Uitvoering hands on op afstand
 - Horizontaal (systeem)toezicht
 - Programmasturing
 - Verschuiving in kennis/kunde/competenties
 - Baanzekerheid, flexibiliteit en mobiliteit

De ambtelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de bezuinigingstaakstelling ligt bij de directieraad. Via de organisatieontwikkeling worden zij op de hoogte gehouden van de formatiereductie en de veranderingen in de bedrijfsvoering. Daarnaast zal een deel van de bezuinigingen ook bij externe organisaties zoals gemeenten gerealiseerd moeten worden. De provincie respecteert de eerder gemaakte afspraken maar zal door middel van meer focus op sommige domeinen terugtreden en taken schrappen. Extra beleid vertaald in middelen zal hierdoor komen te vervallen. Structurele relaties zullen herijkt dienen te worden. Het toezien op het afbouwen van taken, de bezuinigingen in € en formatie is verankerd in het programma Organisatieontwikkeling op het niveau van de directieraad.

In de programmabegroting en jaarrekening vindt geen expliciete terugkoppeling plaats op de bezuinigingstaakstellingen zoals vastgesteld door PS. Wij adviseren u om GS te verzoeken vanaf 2012 de transparantie naar PS te vergroten door per productgroep in de programmabegroting c.q. verantwoording aan te geven hoeveel % bezuinigingstaakstelling is gerealiseerd ten opzichte van de vastgestelde taakstelling met een toelichting van het verschil. Vooral de beheersbaarheid van de externe inhuur in relatie tot de formatiereductie en krimp zal voor de komende jaren een belangrijk aandachtspunt zijn.

Concluderend stellen we vast dat de organisatie een enorm ambitieniveau heeft waarbij er tegelijkertijd sprake is van opbouw (Agenda van Brabant, investeringsstrategie, aanstaand nieuw Bestuursakkoord), ombouw (organisatieontwikkeling) en afbouw (ombuigingen en krimp). Wij adviseren om de afzonderlijke bewegingen nadrukkelijk te volgen tegen het licht van een adequate beheersing van de bestaande en toekomstige organisatie.

4. De jaarrekening geeft een getrouw en rechtmatig beeld

4.1. Goedkeurende controleverklaring

In ons dienstverleningsplan hebben wij afspraken gemaakt over de controle van de jaarrekening 2010 van Provincie Noord-Brabant.

Onder voorwaarde dat u de door GS opgestelde jaarrekening 2010 formeel vaststelt zonder wijzigingen, hebben wij een goedkeurende controleverklaring afgegeven ten aanzien van de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Deze verklaring is gedateerd op 19 april 2011 Dit is de datum waarop wij onze controle hebben afgerond.

Wij verzoeken u contact met ons op te nemen als u de jaarrekening niet ongewijzigd vaststelt. In overleg kunnen we dan actie ondernemen.

4.2. De reikwijdte van de controle

Wij voeren de jaarrekeningcontrole uit om een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel te vormen, zoals bedoeld in artikel 217, tweede lid van de Provinciewet. Het is niet de doelstelling van een jaarrekeningcontrole om zekerheid te verschaffen over de kwaliteit van de interne organisatie. De controle van de jaarrekening bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder risicoanalyse, cijferbeoordelingen, beoordeling van de administratieve procedures en het daarmee samenhangende systeem van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte controlewerkzaamheden. De samenstelling en omvang van die werkzaamheden zijn noodzakelijk voor het verkrijgen van dit oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid.

Tijdens onze controlewerkzaamheden maken wij gebruik van de rapportering- en goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, tenzij u in een controleprotocol ten behoeve van de accountant andere controle- of rapporteringstoleranties vaststelt. Dit houdt in dat wij een goedkeurende verklaring kunnen afgeven als de geconstateerde fouten minder zijn dan 1% (€ 15.270.000) en de onzekerheden minder zijn dan 3% (€ 45.810.000) van de totale werkelijke lasten in de jaarrekening. De rapporteringstolerantie heeft u vastgesteld op € 500.000 per geconstateerde fout.

4.3. Onze conclusie ten aanzien van aspect getrouwheid en rechtmatigheid

Getrouwheid

Tijdens onze controlewerkzaamheden hebben wij beperkte verschillen geconstateerd. Deze verschillen zijn grotendeels allemaal gecorrigeerd en zodoende juist verantwoord in de jaarrekening. In onderstaande tabel geven wij de niet gecorrigeerde verschillen weer. Deze verschillen hebben geen gevolgen voor de controleverklaring. Derhalve hebben wij op het aspect getrouwheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Omschrijving	Fout (x €1.000)	Onzekerheid (x €1.000)
Onvoldoende onderbouwing overlopende passiva	2.026	0
Goedkeuringstolerantie	15.270	45.810
Oordeel	Goedkeurend	Goedkeurend

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een redelijke mate van zekerheid te verschaffen. Die zekerheid houdt in dat kwantitatief of kwalitatief materiële fouten tijdens de accountantscontrole wordenesignaleerd. Wij hebben in het overzicht hieronder alle verschillen gerapporteerd die wij tijdens onze controle hebben geconstateerd, boven een bedrag van € 500.000. Deze zijn allen gecorrigeerd dus correct verwerkt in de jaarrekening die u heeft ontvangen.

Gecorrigeerde verschillen

Omschrijving	Gecorrigeerd bedrag(x €1.000)	Effect op resultaat voor bestemming
De stand van de voorziening Grondwaterheffing per 31 december 2010 sloot niet aan met het onderliggende bestedingsplan. De voorziening was hiermee € 5 miljoen te hoog. In 2010 is aan de voorziening Grondwaterheffing de vrijval van de voorziening waterhuishoudingsplan (WHP) ad € 5 miljoen toegevoegd. Dit veroorzaakte het verschil. Aangezien de voorziening WHP en de voorziening grondwaterheffing beklemden middelen betreffen zal conform het BBV bij het vaststellen van de jaarrekening een beklemd egalisatiesreserve Grondwaterheffing voor dit bedrag gevormd worden.	5.002	Voordeel
De belegging in het Loyalis FS Rente Plus Fonds 1-3 jaar is gereclassificeerd van de vlottende activa naar de financiële vaste activa gezien het langlopende karakter van het deposito en de gekozen waarderingsgrondslag op aanschafwaarde.	38.705	Neutraal
In 2011 heeft een gerechtelijke uitspraak geleid tot de toekenning en uitbetaling door de provincie van een claim ad €3.7 miljoen. Deze claim had haar oorsprong in het verleden en werpt een nieuw licht op de feitelijke situatie per 31 december 2010. Derhalve is conform de algemene boekhoudkundige principes deze claim als nog als last verwerkt in de jaarrekening 2010.	3.700	Nadeel
Als gevolg van een duurzame waardevermindering van de deelneming BHB is de waarde van de deelneming op de balans afgewaardeerd tot de zichtbare intrinsieke waarde van € 27,1 miljoen. Deelnemingen worden gewaardeerd tegen aanschafprijs en zo nodig afgewaardeerd bij verwachte langdurige waardevermindering.	7.500	Nadeel

Omschrijving	Gecorrigeerd bedrag(x €1.000)	Effect op resultaat voor bestemming
De waardering van de deelnemingen, BOM, BHB en Aviolanda is tijdens onze controle nader geanalyseerd en op basis van deze analyse heeft dat voor de deelneming in de BHB geleid tot een afwaardering van € 7,5 miljoen tot de zichtbare intrinsieke waarde. Wij hebben GS geadviseerd om in de toekomst de waarde van de deelnemingen periodiek te volgen, zodat eventuele afwaarderingen naar lagere intrinsieke waarde tijdig plaatsvindt. De huidige en eventuele toekomstige afwaarderingen zijn afgedekt middels de risicoreserve.		

Rechtmatigheid

In 2010 zijn de rechtmatigheidsonderzoeken uitgevoerd door de interne controleurs van de Provincie volgens een met PwC afgestemd controleplan. Op basis van deze onderzoeken en de werkzaamheden die wij zelf hebben uitgevoerd, concluderen wij dat de organisatie op enkele uitzondering na heeft gehandeld binnen het door de Provinciale Staten gestelde normenkader en de wettelijke regels. De geconstateerde onrechtmatigheden hebben geen materiële gevolgen. Derhalve hebben wij op het aspect rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Omschrijving	Fout (x €1.000)	Onzekerheid (x €1.000)
Bevindingen ten aanzien van verstrekte subsidie zoals niet voldoen aan staatsteun regels en het onvoldoende onderbouwen van beschikkingen	816	1.455
Niet voldaan aan Europese aanbestedingsregels	1.114	651
Begrotingsonrechtmatigheden (2009: € 2 mln.)	1.043	0
Onvoldoende onderbouwing overlopende passiva	2.026	0
Totaal	4.999	2.106
In % van totale lasten plus storting aan de reserves	0,27%	0,14%
Goedkeuringstolerantie	15.270	45.810
Oordeel	Goedkeurend	Goedkeurend

Het subsidieproces en het inkoop- en aanbestedingsproces blijven conform de boardletter aandachtsgebieden. De begrotingsrechtmatigheid c.q. zorgvuldigheid is ten opzicht van 2009 toegenomen.

4.4. Onze conclusie ten aanzien van de SiSa-bijlage bij de jaarrekening

Wij hebben de bijlage bij de jaarrekening 2010 betreffende SiSa-regelgeving gecontroleerd. Wij hebben geen tekortkomingen geconstateerd. Voor een uiteenzetting van onze controlebevindingen per SiSa-regeling verwijzen wij naar bijlage A.

4.5. Belangrijke schattingen in de jaarrekening

Bij het opmaken van de jaarrekening maakt GS schattingen. Omdat deze schattingen van subjectieve aard zijn, brengen wij onze bevindingen onder uw aandacht.

Voor een groot aantal schattingen maakt de Provincie gebruik van de 3de nota kapitaaldienst waarin uw kaderstelling is opgenomen. Deze nota is in 2010 niet gewijzigd ten opzichte van 2009. In de 3de nota kapitaaldienst zijn uitgangspunten opgenomen omtrent:

- de waardering en afschrijving van activa;
- het beleid t.a.v. reserves en voorzieningen;
- de omvang van de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's;
- het financieringsbeleid en rentebeleid.

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben we vastgesteld dat de 3de nota kapitaaldienst wordt nageleefd.

Naast bovenstaande schattingsposten, zijn ook de volgende schattingsposten verantwoord dan wel toegelicht:

- **Deelnemingen**
Als gevolg van een duurzame waardevermindering is de deelneming BHB afgewaardeerd naar zichtbare intrinsieke waarde.
- **Strategische grondparticipaties**
Voor strategische grondparticipaties vanuit het Ontwikkelbedrijf is een beheersstatuut opgesteld. Conform dit statuut rapporteert GS tweemaal per jaar over de voortgang van de projecten. Conform de rapportage bij de Najaarsbrief 2010 zijn reeds een aantal risicoreserveringen doorgevoerd. De inschattingen van de reserveringen zijn juist tot stand gekomen door betrokkenheid van diverse vak afdelingen, zoals vastgoed.
- **Waardering gronden uit hoofde van de Ecologische hoofdstructuur (EHS)**
In de paragraaf weerstandsvermogen en in de paragraaf grondbeleid is het risico toegelicht uit de discussie met het Rijk omtrent de financiering van de EHS. Het risico bestaat dat het beschikbare Rijksbudget naar beneden wordt bijgesteld en er onvoldoende dekking bestaat voor reeds aangekochte gronden. Op dit moment is nog onvoldoende aanleiding om deze gronden af te waarderen. Wij hebben GS geadviseerd om de ontwikkelingen nauwlettend in het oog te houden en voorzichtig te zijn met het aangaan van nieuwe grondposities.
- **Waardering grondposities**
In deze turbulente tijden is de inschatting van de waardering van de grondposities van de provincie, zoals ruilgronden, een belangrijk aandachtspunt voor de accountantscontrole. Wij hebben de inschatting door GS en de ambtelijke organisatie van de financiële risico's rondom de opgebouwde grondposities beoordeeld en kunnen ons vinden in de waardering zoals opgenomen in de jaarrekening. Zie ook paragraaf 6.4.3. Ontwikkelbedrijf – in de grip.

Wij stemmen in met de toegepaste waarderingsgrondslagen en de door GS gemaakte afwegingen en schattingen.

4.6. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling niet gewijzigd.

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn in vergelijking met vorig boekjaar niet gewijzigd met uitzondering van de verwerking van de bijdragen in activa van derden.

4.6.1. Bijdragen in activa van derden – vervroegd afgeschreven

Bij de jaarrekening 2009 hebben wij aanbevolen om de bijdragen in activa van derden vervroegd af te schrijven en eventuele nieuwe bijdragen meteen als last te nemen. U heeft in 2010 ons advies gevolgd en hiermee gekozen voor een andere verwerkingswijze van de bijdragen in activa van derden binnen de grondslagen van het BBV.

Technische verwerking

Het bedrag ultimo 2009 ad. € 216 miljoen is in 2010 volledig afgeschreven en ten laste gebracht van de reserve Essent. De afboeking is op een juiste wijze toegelicht in de jaarrekening. Als gevolg van deze afboeking ontstaat er structurele ruimte in de begroting ter grootte van de jaarlijkse afschrijvingslast. Deze ruimte zal tot 2015 ingezet worden voor de benodigde ombuigingen.

Door de afboeking is het rechtstreekse verband verbroken tussen de reserve Essent (passiva) en belegde immunisatieportefeuille (activa). Vanaf 2015 zal de provincie de reserve vanuit de vrije ruimte in de exploitatie door de lagere afschrijvingslast aanvullen en het verband herstellen.

Wij geven u in overweging om de afschrijvingspost ten laste van de algemene reserve te brengen zodra daar ruimte is. Immers de exploitatie en daarmee het rekeningresultaat is ontlast van de jaarlijkse afschrijvingspost die nu ineens is genomen.

De gehanteerde grondslagen zijn passend voor de financiële verslaggeving van Provincie Noord-Brabant.

4.7. PwC is gedurende het jaar onafhankelijk geweest

De 'International Federation of Accountants' (IFAC) heeft per 1 juli 2009 enkele wijzigingen aangebracht in de 'Code of Ethics for Professional Accountants' (de Code). Deze vernieuwde Code wordt van kracht per 1 januari 2011 en is per die datum volledig geïmplementeerd in de onafhankelijkheidsregels en -procedures van PwC wereldwijd. Implementatie van de Code in nationale regelgeving wordt begin 2012 verwacht. De veranderingen zullen niet tot nauwelijks invloed hebben op de relatie van PwC met de Provincie Noord-Brabant.

Door PwC zijn in 2010 naast de jaarrekeningcontrole diverse opdrachten verricht vanuit andere service praktijken, zie hieronder een overzicht van de geleverde diensten:

- Werkzaamheden in het kader van controleverklaringen bij diverse subsidieverantwoordingen en het Nazorgfonds Stortplaatsen.
- Advieswerkzaamheden en ondersteuning op het gebied van:
 - Monitoring project nieuwbouw Brabants Museum
 - Treasurycommissie
 - Interne beheersing ontwikkelbedrijf
 - KP6 CVIS en Safespot (beheersing inkomende subsidies)
 - Stimuleringsprogramma woningbouw
 - Quick scan control & audit functie
 - Staatssteun
 - Doorontwikkeling planning&control
 - Interne beheersing ISV3

Wat we nog meer met de ambtelijke organisatie hebben besproken.

Gedurende de afgelopen maanden hebben we in het kader van onze natuurlijke adviesfunctie onder meer het volgende met u besproken:

- De beheersing rondom Stimulus
- Adviesgesprek inzake horizontaal (systeem)toezicht op gemeenten
- Adviesgesprek samenwerkingsverbanden
- Adviesgesprek Governance instellingen
- Klankbordgesprekken op het gebied van:
 - Treasury
 - Risicoprent provincie
 - Risicomanagement
 - Organisatieontwikkelingen en transitie
 - Verantwoording voormalige vervoersautoriteiten
 - Verwerking en verantwoording ISV3

Bovenstaande werkzaamheden hebben geen invloed op onze onafhankelijke positie als controlerend accountant.

4.8. Er is voldaan aan de Wet openbaarmaking uit publieke middelen financierde topinkomens

Op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens ('Wopt') moeten beloningen, waaronder voorzieningen ten behoeve van toekomstige beloningen, zoals pensioen en ontslaguitkeringen, in de jaarrekening worden vermeld als deze de gemiddelde ministersbeloning (voor 2010 vastgesteld op € 193.000) te boven gaan.

Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat de Provincie Noord-Brabant de Wopt heeft nageleefd.

5. *Interne beheersing*

5.1. *De interne beheersing verdient op een aantal aspecten de nadere aandacht*

Op 15 november 2010 hebben wij onze Boardletter uitgebracht. Samengevat waren onze bevindingen over de kwaliteit van de interne beheersing de volgende:

De laatste jaren heeft de interne beheersing van de Provincie een positieve ontwikkeling doorgemaakt zoals:

- het meer SMART maken van de programmabegroting,
- het actualiseren van het treasurystatuut,
- de verbetering van het inkoop- en subsidieproces,
- het opschonen van balansposities en
- de doorontwikkeling van de verbijzonderde interne controle van achteraf dossiergericht naar meer proactief procesgericht,
- als ook de transparante kaderstelling van PS bij verbonden partijen, de risico's bij subsidies, uitbesteding en inhuur, grondposities en beleggingen.

In de komende jaren moet de Agenda van Brabant worden gerealiseerd in combinatie met een forse bezuinigingsoperatie. Ondermeer schaarste van middelen en versterken van integrale beleidsvorming dwingen tot een herijking van het huis van Planning & Control. Een aantal belangrijke stappen in de ontwikkeling van de bedrijfsvoering in 2015 zijn geïmplementeerd of in gang gezet. Voorbeelden zijn de centralisering van de bureau concerncontrol & auditing en de verdergaande digitalisering.

Digitaliseren zal steeds meer bijdragen tot efficiency in processen en contacten met burgers e.d., maar dat vereist extra aandacht voor beveiliging van geautoriseerde toegang tot de geautomatiseerde systemen.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen ten aanzien van de interne beheersing naar aanleiding van onze controle zijn:

- De Provincie is actief bezig met de doorontwikkeling van de planning en control functie. Het doel is het creëren van duidelijkheid en samenhang in de sturing, met als einddoel 'in control' zijn.
- DR pakt de integrale ambtelijke verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering op
- De beheersing rondom inkoop- en aanbestedingsprocedures is gegroeid en groeit nog door. Inhuur derden versus de formatiereductie en krimp blijft voor de toekomst een aandachtspunt
- Een subsidievolgsysteem is in zicht. Verbetering van het subsidieproces heeft continu de aandacht.
- Betere naleving van proces rondom autorisatie GS en toets op staatssteun bij subsidies zonder beleidsregel wenselijk.
- Lonen en salarissenproces is een volwassen proces
- Monitoring op werktijdenregeling verdient aanscherping
- Treasury is goed in de grip
- Interne beheersing ontwikkelbedrijf goed op orde
- Fiscaal bewustzijn van medewerkers is flink toegenomen
- Automatisering creëert nieuwe kansen

De ambtelijke organisatie heeft inmiddels onze aanbevelingen opgepakt en geïmplementeerd. Tijdens onze controle 2011 zullen wij de voortgang valideren en hierover rapporteren in onze Boardletter 2011.

5.2. De IT-omgeving is van een voldoende niveau

Op grond van artikel 2:393 lid 4 BW besteden wij in ons accountantsverslag aandacht aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen bevindingen opgeleverd die in dit kader hier moeten worden gerapporteerd.

5.3. Geen aanwijzingen van fraude tijdens onze controle van de jaarrekening 2010

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij GS en het management van de Provincie. U ziet erop toe dat GS hiertoe adequate procedures volgt en actie onderneemt als daartoe aanleiding bestaat.

Als uw accountant hebben wij de verantwoordelijkheid om risico's van fraude te herkennen, voor zover deze risico's kunnen leiden tot materiële fouten in de jaarrekening.

Tijdens onze controle van de jaarrekening 2010 zijn ons geen aanwijzingen van fraude gebleken.

6. Wat ons verder is opgevallen

Uiteraard mag u van ons als accountant meer verwachten dan dat wij alleen de jaarcijfers controleren. Wij brengen immers de nodige tijd door binnen uw organisatie en wij komen bij organisaties die vergelijkbaar zijn met Provincie Noord-Brabant. In dit hoofdstuk geven wij aan wat ons tijdens onze werkzaamheden verder is opgevallen binnen uw organisatie.

6.1. Uitputting van de begroting 89%

Uit de jaarrekening 2010 van Provincie Noord-Brabant blijkt een negatief resultaat voor mutaties van de reserves van € 226.400.000. Begroot na wijzigingen was € 407.000.000. De verschillen ten opzichte van de begroting zijn door het college van Gedeputeerde Staten in de bestuurlijke samenvatting bij de jaarrekening toegelicht. In deze paragraaf willen wij u op hoofdlijnen een indruk geven van de bijzondere posten waardoor het resultaat 2010 belangrijk is beïnvloed. Dit zijn met name posten met een incidenteel karakter. Het overzicht biedt daarom geen volledig overzicht van alle bijzondere posten.

Het voorspellend vermogen van de Provincie is af te leiden van het verloop van het resultaat over 2010 van primaire begroting tot uiteindelijk de jaarrekening. Wij hebben dit verloop als volgt samengevat:

(x € 1 mln.)	Begroting voor wijzigingen	Begroting na wijzigingen (najaarsbrief)	Realisatie	Vershil (voordeel)
Resultaat voor bestemming	(161)	(407)	(226)	181
Mutatie reserves (dekking vanuit de reserves)	161	407	281	(126)
Resultaat na bestemming	0	0	55	55
In % van de omvangsbasis (totale lasten)			4,2%	

De begroting na wijzigingen betreft de begroting na de begrotingswijzigingen naar aanleiding van de voorjaarsbrief en de najaarsbrief.

Het verschil tussen de realisatie en de begroting na wijzigingen is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

(x € 1 mln.)	Realisatie versus begroting na wijzigingen voor bestemming
Onderbesteding openbaar vervoer	8
Onderbesteding regionale bereikbaarheid	8
Onderbesteding verwerving en inrichting Ecologische Hoofdstructuur en subsidieverstreking Natuur- en Landschap	53
Onderbesteding Schoon Brabant "Samen investeren in Brabant"	9

(x € 1 mln.)	Realisatie versus begroting na wijzigingen voor bestemming
Onderbesteding integrale Dorpsontwikkelingsplannen	11
Onderbesteding Spoorzones en stedelijke zones	18
Onderbesteding Stads- en dorpsvernieuwing, stedelijke vernieuwing en ISV	13
Hogere algemene dekkingsmiddelen (provinciefonds, dividend e.d.)	24
Diverse kleinere verschillen over de programma's	37
Totaal	181

De totaal gerealiseerde onttrekkingen aan reserves in 2010 bedragen € 514.447.000 ten opzichte van begrote onttrekkingen na wijziging van € 641.520.000. In totaal is € 127.073.000 minder onttrokken aan de reserves dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende reserves:

- **Reserve IDOPs: € 11.140.000 minder onttrokken.**
In 2010 zijn 11 subsidies verleend als bijdrage in het uitvoeringsprogramma's van integrale Dorpsontwikkelingsplannen. Inclusief 2008 (6) en 2009 (16) komt het totaal verleende beschikkingen hiermee op 33. Bij de behandeling van de begroting 2011 is, als gevolg van het succes van de regeling, een extra budget van €27 miljoen beschikbaar gesteld. Hiermee worden nog eens 41 IDOPs gesubsidieerd. Het totaal aantal IDOPs komt daarmee op 74. Deze zullen allemaal ultimo 2012 zijn gerealiseerd, met daarbij de mogelijkheid tot 1 jaar uitstel.
De subsidieelasten die samenhangen met de IDOPs worden in de administratie achteraf verwerkt op het moment dat de voortgangsrapportage en tussendeclaratie wordt ontvangen van de betreffende gemeenten. Bij de begroting werd in tegenstelling tot deze wijze van administreren nog uitgegaan van verwerken van lasten op het moment van leveren van de prestaties door de gemeente.
Hierdoor ontstaat een verschuiving van de lastenraming van 2010 naar 2011. Dit betekent dus niet dat er substantiële vertraging is in de realisatie van de projecten.
- **Reserve Regionale Structuurversterking: EUR 34.354.000 minder onttrokken.**
Deze reservering is gerelateerd aan het programma 'Samen Investeren' waarin projecten met gemeenten zijn ondergebracht. Deze gemeenten hebben minder gerealiseerd dan begroot, derhalve heeft de Provincie minder onttrokken dan begroot. Naar verwachting zullen deze reserves in latere jaren worden aangewend.
- **Reserve Brabant 2050: EUR 16.043.000 minder onttrokken.**
Dit betreffen diverse grotere projecten, naar verwachting is de reserve ultimo 2012 aangewend, omdat de projecten al wel gepland staan.
- **Reserve Essent (onttrekking m.b.t. balansverkorting): EUR 37.238.000 minder onttrokken.**
Deze lagere onttrekking wordt veroorzaakt doordat investeringen in 2010 in 'bijdrage in activa van derden' lager zijn uitgevallen dan begroot. Deze investeringen worden in mindering gebracht op de reserve Essent.

Totaal door bovenstaande vier reserves is € 98.775.000 verklaard. Onttrekkingen in een aantal overige reserves zijn lager dan € 5 miljoen ten opzichte van de begroting.

De in de begroting genoemde indicatoren over de verhouding apparaatskosten/omvang begroting en percentage uitputting van de begroting geven vooral een indicatie over de efficiëntie van de organisatie. Voor wat betreft de verhouding apparaatskosten/omvang begroting is de Provincie met een percentage van 11,5% (apparaatskosten op de totale begroting) in de top 3 van Provincies met de meeste gunstigste verhouding terecht gekomen en heeft daarmee de begrotingsdoelstelling om binnen de top 6 te komen bereikt.

Het percentage uitputting van de begroting na wijzigingen bedroeg in 2010 89% (totale lasten voor bestemming realisatie/Begroting na wijzigingen). Ten opzichte van de primitieve begroting is 114% gerealiseerd. Er heeft gedurende 2010 tijdige opschaling van de begroting plaatsgevonden. Echter is deze enigszins te ambitieus gebleken.

De uitputting van de begroting na wijzigingen is 1% hoger dan in 2009 (88%), waarmee de streefwaarde voor 2010 van 90% bijna is behaald. Met de komende bezuinigingen in aantocht wordt verwacht dat het uitputtingspercentage in 2011 en verder verhoogd zal worden.

6.2. Solvabiliteit en weerstandsvermogen blijven op niveau

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de Provincie aan haar langlopende verplichtingen kan blijven voldoen. Een graadmeter hiervoor betreft de solvabiliteitsratio (eigen vermogen/totaalvermogen). De solvabiliteitsratio voor de Provincie bedraagt op 31 december 2010 83% ten opzicht van 85% ultimo 2009. In het bedrijfsleven ligt een gezonde solvabiliteitsratio tussen de 20% - 25%. De solvabiliteitsratio van een Provincie ligt hier dus fors boven. Bij Provincies zien wij veelal ratio's van > 50%, provincies kennen immers meer bestemmingsreserves.

Het weerstandsvermogen is een andere graadmeter in hoeverre de Provincie in staat is financiële tegenvallers op te vangen betreft. In de paragraaf weerstandsvermogen is dit nader uiteengezet en uitgesplitst in de weerstandscapaciteit en risico's waarvoor geen (dekking-)maatregelen voor zijn getroffen.

(x € 1 mln.)	Incidenteel		Structureel		Totaal	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
A. Weerstandcapaciteit	219,4	176,0	140,2	131,6	359,6	307,6
B. Beleidsrisico's en bedrijfsrisico's	213,3	158,3	0,0	0,0	213,3	158,3
Resterend weerstandsvermogen (A-B)	6,1	17,7	140,2	131,6	146,3	149,3

6.3. Liquiditeitsratio

Een inzicht in de liquiditeitsratio van de Provincie kan verkregen worden door de current ratio. Deze kan worden berekend door de vlottende activa te delen door de kortlopende schulden. Hierdoor wordt inzicht verkregen in de mate waarin de Provincie de kortlopende schulden af kan lossen. Indien de current ratio een waarde vertegenwoordigt van meer dan 2 betekent dit dat de Provincie in ieder geval op korte termijn aan haar schulden kan voldoen. De current ratio van de Provincie bedraagt 0,99 per ultimo 2010 waar het voorgaand jaar nog 2,3 was. Dit betekent dat de liquiditeitspositie sterk is verminderd. De voornaamste reden hiervoor is de belegging van liquide middelen in obligaties. Wij willen de provincie adviseren om de current ratio te bewaken, zodat wel aan de kortlopende verplichtingen voldaan kan worden. In 2010 is incidenteel op dagbasis geld geleend tegen zeer voordelige tarieven. De rente zal mogelijk gaan stijgen dus het optimaliseren van de financieringspositie verdient de nodige aandacht. Een actiepunt dat al loopt is het verbeteren van de liquiditeitsprognose.

6.4. Onze risicomonitor

In onze risicomonitor vragen wij u aandacht voor een aantal bijzondere processen en bijzondere posten in de jaarrekening.

6.4.1. Afwikkeling BTW 2007: principieel verschil van inzicht

De status van de belastingnaheffing van € 16 miljoen samenhangende met de PPS A59 is ten opzichte van 2009 ongewijzigd. Het verschil van inzicht tussen de Provincie en de belastingdienst over het fiscaal regime loopt nog. De € 16 miljoen in zake de PPS A59 is als vordering op de belastingdienst opgenomen. Het risico dat het proces nadelig kan uitvallen voor de Provincie is vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en wordt afgedekt door de risicoreserve. De provincie en de belastingdienst respecteren elkaars standpunten maar zijn (nog) niet tot een compromis gekomen.

6.4.2. Voortgang immunisatie portefeuille

De middelen uit de verkoopopbrengsten Essent zijn begin 2010 omgezet naar middellange- en langlopende obligaties. Gezien het verschillend karakter is de obligatieportefeuille opgesplitst in een immunisatieportefeuille en een investeringsportefeuille. Het doel van de immunisatieportefeuille is een zeker rendement met laag risicoprofiel te genereren ter compensatie van de weggevallen dividendstromen van Essent, door het jaarlijks ontvangen van couponrente. De in 2010 ontvangen rente ad. € 124.784.148 dekt de te compenseren dividenden ad € 122.500.000.

Het doel van de investeringsportefeuille is dat op de gewenste tijdstippen de middelen die nodig zijn voor de realisatie van de investeringsagenda beschikbaar zijn

Als tegenhanger van de obligatieportefeuilles worden twee bestemmingsreserves aangehouden. Voor beide geldt dat de bestemmingsreserves hoger zijn dan de gerelateerde belegde middelen en er dus een mogelijk tekort dreigt ten aanzien van de vastgestelde doelstellingen.

Ultimo 2010 bedraagt de immunisatieportefeuille € 1.658.600.000 ten opzichte van een reserve van € 2.220.717.084. Het verschil wordt grotendeels gecompenseerd door de belegging in de bruglening op Enxsis van € 554.903.214.

De investeringsportefeuille bedraagt ultimo 2010 € 341.150.000 ten opzichte van een reserve van € 373.879.936. De investeringsportefeuille c.q. reserve zal aangevuld worden door de mogelijke toekomstige vrijval van de escrow voorziening.

Bijkomend risico in het kader van de investeringsagenda betreft de timing van daadwerkelijke investeringen ten opzichte van het vrijkomen van de beleggingen. Het risico bestaat dat investeringen eerder plaats dienen te vinden dan de daadwerkelijke middelen beschikbaar zijn. Wij hebben GS geadviseerd de meerjarige liquiditeitsplanning af te stemmen op de beschikbare vrije middelen.

6.4.3. Ontwikkelbedrijf – in de grip

In 2010 heeft de verbetering van de interne beheersing van grondtransacties verder vorm gekregen. Op deze wijze is gewaarborgd dat in het Ontwikkelbedrijf geen grondverwervingen plaatsvinden die als staatssteun aan te merken zijn. Het financieel risico van de lopende projecten en opgebouwde grondposities brengt het Ontwikkelbedrijf per project in kaart en indien nodig vormt de Provincie hier in haar jaarrekening een voorziening voor.

Buiten de grondposities, beheerd door het ontwikkelbedrijf, bezit de Provincie tevens andere grondposities waarvan de grootste de grondpositie in het kader van ILG is. Waardering van deze gronden is intern overwogen en waar nodig zijn voorzieningen gevormd.

6.4.4. Stimuleringsmaatregelen kredietcrisis

Het project stimulering woningbouw heeft geleid tot een aantal specifieke stimuleringsmaatregelen om de woningbouw in Brabant te bevorderen. In Paragraaf 8 Grondbeleid van de jaarstukken is de voortgang nader uiteengezet. Wij hebben de interne processen inzake de stimuleringsregelingen nader beoordeeld en hierbij geen bijzonderheden geconstateerd.

In de garanties ad €395 mln. in de niet uit de balansblijvende verplichting zijn de werkelijke verplichtingen uit hoofde van de kredietcrisis ad €225 mln. opgenomen. In het totale krediet stimuleringsmaatregelen kredietcrisis van € 425 miljoen is € 250 mln. bedoeld voor garanties woningbouw. Hiervan is per 31 december € 135, 8 mln. verstekt voor de opkoopregeling en € 29,3 mln. aan verstrekte garantiestellingen. De verwachting is dat het totaal aan verstrekte garanties woningbouw op zal lopen tot € 229,3 mln. De overige garanties maatregelenpakket bedragen €218,1 mln.

6.4.5. ILG – bezuinigingen zorgen voor een mogelijk extra tekort

Het provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied staat volop in de belangstelling. In de zomer 2010 is een midterm review uitgevoerd over de periode 2007-2009. De conclusie is dat de uitvoering voorspoedig verloopt maar dat het huidige beschikbare geld niet voldoende is om een aantal afspraken te realiseren en dat op basis van voortschrijdend inzicht waarschijnlijk aanpassing noodzakelijk is van een aantal afgesproken doelstellingen. Hier komt bovenop een ingrijpende wijziging in het beschikbare Investeringsbudget Landelijk Gebied in het kader van het regeerakkoord. Het plan is om deze bezuiniging te realiseren door middel van een herijking van de EHS, door het beëindigen van een aantal investeringen en door een algemene korting op de budgetten. Als gevolg hiervan vindt er op dit moment een inventarisatie plaats van de huidige status en aard van de reeds aangegane verplichtingen. Tot op heden zijn hiervan de resultaten nog niet bekend.

Het investeringsbudget ILG 2007 – 2013 bedraagt op basis van de beschikking van het LNV d.d. 23 december 2008 €374.986.000. Jaarlijks ontvangt de provincie via de rekening courant Groenfonds een voorschot op basis van het beschikte bedrag.

De status van het totale investeringsbudget met een omvang van €374 miljoen is per 31 december 2010 als volgt:

Activa	x € 1 mln	Passiva	x € 1 mln
Rekening courant groenfonds	22,9		
Uitbetaalde voorschotten DLG	4,5		
Nog te vorderen "oude verplichtingen ILG door DLG"	22,9	Lopende oude verplichtingen ILG door DLG	22,9
Grondwaarden	84,4		
Gerealiseerde projecten	143,5	Ontvangen voorschotten ILG	200,0
		(Voor)financiering uit eigen middelen	55,3
Totaal	278,2		278,2

6.4.6. Bestemmingsreserves opgenomen in algemene reserve

De algemene reserve bevat een aantal compartimenten die het karakter van een bestemmingsreserve hebben. Wij adviseren u deze compartimenten ook dusdanig te laten presenteren in de jaarrekening.

6.4.7. Oprenten strategische gronden vanaf 2011

Wij hebben vernomen dat de provincie vanaf 2011 rente gaat toerekenen aan strategisch grondwaarden. Ondanks dat dit bedrijfseconomisch correct is adviseren wij u GS te verzoeken voorzichtig om te gaan met het oprenten van de boekwaarde van strategische gronden. Het risico bestaat dat het oprenten leidt tot een hogere boekwaarde van de strategische gronden dan de marktwaarde en er een afwaardering plaats dient te vinden. Wij hebben GS geadviseerd erop toe te zien dat de boekwaarde te allen tijden onder de marktwaarde blijft.

7. Wanneer ziet de provincie ons weer terug?

Gedurende het jaar zijn wij bij diverse besprekingen aanwezig, zoals de rekeningcommissie en de treasurycomitee. Hieronder ziet u een overzicht van de eerstvolgende vaste momenten in relatie tot de jaarrekeningcontrole:

Wat?	Wanneer?
Dienstverleningsplan 2011	Medio 2011
Voorbespreking interne controle per directie	Augustus / september 2011
Start review op interne controle	September 2011
Bespreking interim-controle 2011	Oktober 2011
Voorbespreking jaarrekening controle	Begin 2012

Bijlage A: Geen tekortkomingen inzake Single information Single Audit (SiSa)

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de bijlage inzake SiSa bij de jaarrekening 2010 van Provincie Noord-Brabant. Onze werkzaamheden hebben gevarieerd tussen het beoordelen van de interne beheersing en het uitvoeren van detailcontroles. In de bijlage bij de jaarrekening zijn twee typen indicatoren opgenomen:

- Indicatoren (bedragen en andere kwantitatieve gegevens, veelal prestatie-indicatoren), die van invloed zijn op de financiële vaststelling.
- Indicatoren, zonder invloed op de financiële vaststelling.

Voor de eerste indicator geldt dat er een relatie is tussen de jaarrekening en de bijlage. Wij hebben op deze indicatoren een reguliere rechtmatigheidscontrole uitgevoerd en indien specifiek gevraagd is de deugdelijke totstandkoming van de indicator beoordeeld. De tweede indicator heeft normaliter geen directe relatie met de gemeentelijke jaarrekening. Deze indicatoren zijn noodzakelijk voor het departementale jaarverslag. Bij deze indicatoren hebben wij alleen de deugdelijke totstandkoming van de indicator beoordeeld.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en gemeenten zwaardere rapporteringtoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

In dit rapport van bevindingen hebben wij per specifieke uitkering fouten en onzekerheden, boven een vastgestelde financiële grens, opgenomen voor zover deze niet door de Provincie zijn gecorrigeerd. De financiële grens is afhankelijk gesteld van de omvangsbasis van de regeling. De omvangsbasis wordt gebaseerd op de gevraagde indicator. Bij een gevraagde indicator van “bestedingen gedurende het jaar” wordt de omvangsbasis bijvoorbeeld gevormd door de bestedingen in de regeling. De financiële grens is per specifieke uitkering:

- € 10.000 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 100.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 100.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 100.000 indien de omvangsbasis groter dan € 1.000.000 is.

De rapporteringtolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

Op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole uitgegeven door het ministerie van Binnenlandse Zaken rapporteren wij middels onderstaande voorgeschreven tabel de geconstateerde fouten of onzekerheden per regeling.

Nr	Naam specifieke uitkering of overige	Fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in Euro's)	Toelichting fout/onzekerheid
C7	Investering Stedelijke Vernieuwing	n.v.t.	0	n.v.t.
E5	Verzameluitkering VROM	n.v.t.	0	n.v.t.
E9	Externe Veiligheid	n.v.t.	0	n.v.t.
E11	Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit	n.v.t.	0	n.v.t.
E27	Brede doeluitkering Verkeer en Vervoer	n.v.t.	0	n.v.t.
E28	Regionale mobiliteitsfondsen	n.v.t.	0	n.v.t.
F15	Leren voor duurzame ontwikkeling	n.v.t.	0	n.v.t.
H8	Doeluitkering Jeugdzorg	n.v.t.	0	n.v.t.

Bijlage B: Onze dienstverlening

Kwaliteitsbeheersing binnen PwC

Om te voldoen aan de vereiste wettelijke en beroepsregels beschikken wij over bekwame professionals en sectorexperts. Zij worden onder andere ondersteund door een intern kwaliteitsbeheersings- en controlesysteem. In ons transparantieverlag dat beschikbaar is op onze website, doen wij verslag van onze activiteiten op het gebied van de kwaliteitsbeheersing rondom onze werkzaamheden. Alle in dat verslag genoemde maatregelen en procedures zijn erop gericht een redelijke mate van zekerheid te bieden dat controles worden uitgevoerd in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving. Op basis van uit de kwaliteitsbeheersing voortvloeiende acties hebben wij geconcludeerd dat:

- het stelsel van kwaliteitsbeheersing doeltreffend functioneert,
- het interne toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd,
- en onze partners, directors en medewerkers de vereiste kennis op een gestructureerde manier onderhouden.

Onze reactie op het rapport van de AFM

In het kader van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) houdt de AFM toezicht op de Nederlandse accountantsorganisaties. Op 1 september 2010 heeft de AFM haar 'Rapport algemene bevindingen kwaliteit accountantscontrole en kwaliteitsbewaking' gepubliceerd. In dit rapport staan de bevindingen van onderzoeken die de AFM in 2009 en 2010 heeft gedaan naar 46 accountantscontroles - voor PwC waren dit er 12 - van jaarrekeningen over 2008 van ondernemingen en instellingen uit sectoren die in het bijzonder zijn geraakt door de crisis, zoals de financiële sector en de sectoren bouw/vastgoed en automotive.

De AFM heeft in generieke bewoordingen harde conclusies getrokken ten aanzien van de Big-4 kantoren en wij betreuren dit. Uit het AFM-rapport ten aanzien van onze eigen organisatie komt een aantal bevindingen naar voren die met name betrekking hebben op interne regels. Deze zijn inmiddels opgevolgd. We benadrukken dat de AFM geen aanwijzing of maatregel heeft opgelegd.

Wij vinden het jammer dat het de AFM wettelijk niet is toegestaan om de rapporten die aan de individuele accountantsorganisaties zijn gestuurd te publiceren. Gezien de vertrouwelijkheid van klantgegevens kunnen we dit rapport niet in zijn geheel aan u verschaffen. Wij hebben hieraan uitgebreid aandacht besteed in ons transparantieverlag dat beschikbaar is via onze website.

Provinciale Staten van de Provincie Noord-Brabant
T.a.v. de griffie van Provinciale Staten
Mevrouw C. Dortmans
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

19 april 2011

Referentie: 30125814/WO/e0207255/ovt

Betreft: toestemming tot openbaarmaking controleverklaring

Geacht mevrouw Dortmans,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2010 en onze getekende controleverklaring d.d. 19 april 2011. Tevens zenden wij u een afschrift van bovengenoemde controleverklaring.

Toestemming gebruik en openbaarmaking controleverklaring en daaraan verbonden voorwaarden

Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze afschriften van de verklaring in exemplaren van de jaarrekeningen 2010, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring, zoals opgenomen in bijgaande - door ons gewaarmerkte - stukken, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door Provinciale Staten.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarrekening.

Indien u deze jaarrekening en een afschrift van de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat deze goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat ("U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Ondertekening jaarrekening

Een exemplaar van de jaarrekening dient te worden goedgekeurd en ondertekend door de leden van het College van Gedeputeerde Staten en te worden aangeboden aan Provinciale Staten, welke deze dient vast te stellen. Deze vaststelling dient te worden genotuleerd.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365, 5600 HJ Eindhoven

T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 18, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Gebeurtenissen na balansdatum

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot het moment van vaststelling door Provinciale Staten omstandigheden (gebeurtenissen na balansdatum) blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog vóór de vaststelling door Provinciale Staten moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Openbaarmaking

Met het oog op het risico van "Identity Theft" adviseren wij u om geen jaarrekeningen en/of accountantsverklaringen openbaar te maken die voorzien zijn van originele handtekeningen.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'W.J.J. Verdegaal-Ong'.

W.J.J. Verdegaal-Ong RA
Partner

Bijlagen: zoals voornoemd.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Provinciale Staten van Provincie Noord-Brabant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Provincie Noord-Brabant gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de programmarekening over 2010 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SISA-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het College van Gedeputeerde Staten

Het College van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.

Het College van Gedeputeerde Staten is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365, 5600 HJ Eindhoven

T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 18, www.pwc.nl

30125814/WO/e0207255/ovt

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de provincie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van Gedeputeerde Staten gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is door Provinciale Staten van Provincie Noord-Brabant bij statenbesluit van 1 oktober 2010 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Provincie Noord-Brabant een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2010 als van de activa en passiva per 31 december 2010 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2010, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening

Eindhoven, 19 april 2011
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'W.J.J. Verdegaal-Ong'.

W.J.J. Verdegaal-Ong RA

Jaarrekening 2010

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Jaarrekening 2010

Jaarrekening 2010

Programmarekening		Lasten 2010			Baten 2010		
		vóór wijz.	ná wijz.	realisatie	vóór wijz.	ná wijz.	realisatie
01 Bestuur							
01.01	Provinciebestuur, CdK en griffie	8.112	7.559	6.646	373	674	566
01.03	Borging kwaliteit bestuursstructuur	53	9.275	4.091	0	0	0
01.04	Openbare orde en veiligheid	186	110	88	0	0	0
01.05	Brabantstad/Grote stedenbeleid	2.460	3.197	2.711	425	425	351
	Apparaatskosten	10.316	10.316	10.316			
	Totaal verschil Bestuur	21.126	30.456	23.852	798	1.099	918
02 Verkeer en vervoer							
02.90	Provinciaal Verkeers- en vervoersplan	8.113	11.233	8.321	1.100	4.626	2.539
02.01	Openbaar vervoer	134.912	140.783	124.750	121.383	126.267	118.145
02.02	Goederenvervoer	2.431	23.425	23.170	0	1.039	1.014
02.03	Autobereikbaarheid Brabantstad	38.921	70.405	66.935	28.242	32.395	26.588
02.04	Regionale bereikbaarheid: gebiedsgerichte aanpak	25.135	73.970	62.824	19.604	24.397	21.215
02.05	Regionale bereikbaarheid: Provinciale wegen/bouwen	42.321	85.584	78.132	11.586	10.600	3.297
02.06	Regionale bereikbaarheid: Provinciale wegen/onderhoud	26.836	54.952	55.981	741	1.475	1.750
02.07	OV-Netwerk Brabantstad	12.059	8.333	6.142	7.500	4.300	3.594
	Apparaatskosten	27.850	27.850	27.206			
	Totaal verschil Verkeer en vervoer	318.578	496.536	453.459	190.156	205.100	178.143
03 Water							
03.01	Water algemeen	4.474	1.975	686	0	173	81
03.02	Hoogwaterbescherming	4.234	25.405	24.691	398	149	228

Bedragen x € 1.000

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
03.03 Oppervlaktewaterkwantiteit en -inrichting	11.612	8.418	7.043	2.425	3.563	2.419
03.04 Grondwaterkwantiteit	9.546	7.820	6.245	8.870	7.379	6.284
03.05 Waterkwaliteit	4.220	2.535	5.394	1.147	537	4.336
Apparaatskosten	6.604	6.604	6.354			
Totaal verschil Water	40.692	52.757	50.413	12.840	11.801	13.348
04 Milieu						
04.01 Ecologie algemeen	10.848	8.561	5.392	4.114	2.294	739
04.02 Fysieke veiligheid	4.531	7.368	6.581	4.234	6.810	6.354
04.03 Lucht/geluid/klimaat	9.940	12.465	11.427	6.516	6.814	6.657
04.04 Bodem	778	25.348	25.515	1.534	12.091	4.981
04.05 Landbouw	3.540	4.029	3.492	506	966	225
04.06 Afval- en grondstoffenbeheer	4.926	4.820	1.720	2.646	2.730	1.173
04.10 Handhaving	5.857	7.677	7.223	265	1.185	1.408
04.11 Proeftuinen	7.945	6.665	4.043	0	0	0
Apparaatskosten	35.567	35.793	32.846			
Totaal verschil Milieu	83.930	112.727	98.241	19.814	32.889	21.537
05 Natuur, bos en landschap						
05.01 Algemeen Natuur, bos en landschap	3.056	3.084	3.059	26	171	132
05.02 Natuur	57.226	125.107	71.978	38.106	26.083	22.969
05.03 Landschap	17.427	16.283	5.947	1.542	2.122	923
Apparaatskosten	9.153	9.153	8.752			
Totaal verschil Natuur, bos en landschap	86.861	153.627	89.736	39.675	28.376	24.023
06 Sociaal economische zaken						

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
06.01 Beroepsbevolking met talent en ondernemerschap	17.000	10.433	8.270	0	0	0
06.02 Brabant bruist	15.263	15.869	10.869	984	1.249	1.249
06.03 Schone, slimme en concurrerende economie	15.438	11.329	11.544	538	729	972
06.04 Economie, algemeen en uitvoering	15.383	17.805	14.367	1.822	3.298	1.556
06.06 Europees beleid	7.557	10.551	40.928	3.010	3.113	29.361
Apparaatskosten	5.431	5.431	6.082			
Totaal verschil Soc.econ.zaken	76.070	71.418	92.060	6.354	8.389	33.138
07 Jeugd, cultuur en samenleving						
07.01 Zorg en welzijn	46.108	46.198	29.769	1.054	1.894	136
07.02 Jeugd	190.949	217.427	217.101	170.171	184.980	189.535
07.03 Cultuur en sport	65.166	79.780	77.525	338	398	429
07.04 Sociale en culturele ontwikkeling	9.502	5.443	5.907	0	0	0
Apparaatskosten	12.961	12.961	13.460			
Totaal verschil Soc.beleid, zorg en cultuur	324.687	361.810	343.763	171.562	187.271	190.100
08 Ruimtelijke ontwikkeling						
08.01 Ruimtelijke ontwikkeling	28.739	28.128	10.348	380	385	375
Apparaatskosten	8.732	8.732	8.394			
Totaal verschil ruimtelijke ontwikkeling	37.471	36.860	18.742	380	385	375
09 Revitalisering landelijk gebied						
09.01 Zonering landelijk gebied	40.618	17.107	16.554	14.624	7.068	8.267
09.02 Creëren van nieuwe landschappen	1.250	1.312	954	0	92	0
09.90 Regievoering	17.515	17.834	11.518	1.074	1.774	230

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
Apparaatskosten	10.257	10.257	9.566			
Totaal verschil Revitalisering	69.640	46.509	38.591	15.697	8.933	8.497
10 Wonen						
10.01 Subsidies en projecten	29.292	24.824	14.208	18.070	16.160	18.856
Apparaatskosten	693	693	1.141			
Totaal verschil Wonen	29.985	25.517	15.349	18.070	16.160	18.856
Algemeen financieel beleid						
Algemene dekkingsmiddelen	35.400	60.526	71.079	498.835	545.283	579.540
Stelposten	9.464	4.358	-411	0	0	0
Onvoorzien	1.308	0	0			
	46.173	64.884	70.668	498.835	545.283	579.540
	1.135.214	1.453.100	1.294.875	974.182	1.045.687	1.068.474
Resultaat vóór bestemming	Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie	Verschil		
	-161.031	-407.412	-226.400	-181.012		
	Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie	Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie
Stortingen in reserves	53.605	234.108	233.096			
Onttrekkingen aan reserves				214.636	641.520	514.447
	1.188.818	1.687.207	1.527.971	1.188.818	1.687.207	1.582.921

Programmarekening	Lasten 2010			Baten 2010		
	vóór wijz.	ná wijz	realisatie	vóór wijz.	ná wijz	realisatie
	Begr. oorspr.	Begroting na wijz.	Realisatie			
Batig resultaat ná bestemming	0	0	54.950			

Toelichting programmarekening

Voor de toelichting op de programmarekening wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Specificatie van de bestede ILG Rijksbijdragen, uitgesplitst naar Dienst Landelijk Gebied en Dienst Regelingen

Met het Ministerie van LNV/ELI is in interprovinciaal verband afgesproken dat in de toelichting op de cijfers van de jaarrekening een specificatie van de bestede ILG-Rijksbijdragen wordt opgenomen.

Overzicht bestedingen ILG-middelen

2010	ILG rijksbudget		ILG provinciale co-financierings-budget	ILG POP budget	Totaal
	Lopende verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	
Bestedingen DLG	13.299.353	4.093.876	62.171	0	17.455.400
Bestedingen DR		7.522.525		269.642	7.792.167
PNB regeling EHS*)		5.304.158			5.304.158
Bestedingen overig	0	21.400.289	9.293.662	-1.140.737	29.553.214
Totaal	13.299.353	38.320.847	9.355.833	-871.095	60.104.938

*) Deze uitgaven worden gefinancierd door het Groenfonds.

*) Deze uitgaven worden gefinancierd door het Groenfonds

De dekking van de provinciale cofinanciering is als volgt verantwoord:

Reserve ILG 6.127.460

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Voorziening GWH	778.119
Reserve Essent Balansverkortng	<u>2.450.254</u>
	<u>9.355.833</u>

2009:	Ten laste van ILG budget		T.l.v. provinciale cofinanciering	ILG – POP budget	Totaal
	Lopende Verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	Nieuwe verplichtingen	
Bestedingen DLG	18.652.872	1.764.371	2.028.230	787.044	23.232.517
Bestedingen DR		8.022.201		725.754	8.747.955
PNB regeling EHS*)		13.629.356			13.629.356
Bestedingen overig	282.510	12.323.750	6.261.495	428.240	19.295.995
Totaal	18.935.382	35.739.678	8.289.725	1.941.038	64.905.823

*) Deze uitgaven worden gefinancierd door het Groenfonds

In 2009 is door DLG voor € 39.562.220 aan EHS gronden gekocht die nog niet zijn doorgeleverd aan een “eindbeheerder” en dus nog niet als EHS zijn verantwoord. Het totaal aan grondwaarden op de balans komt daardoor op € 89.815.938 (2008:€ 50.253.718)

De dekking van de provinciale cofinanciering is als volgt verantwoord:

Reserve ILG	3.619.119
Voorziening GWH	598.677
Activering EHS / ViV	<u>4.075.368</u>
	<u>8.293.164</u>

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Balans 2010			Bedragen x € 1.000		
Activa	per 31-12-10	per 31-12-09	Passiva	per 31-12-10	per 31-12-09
Vaste activa			Vaste passiva		
<u>Immaterieel</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	219.073	186.176	Algemene reserve	311.491	2.975.716
			Reserve essent	2.373.009	0
			Bestemmingsreserves	494.444	454.106
Kosten van onderzoek en ontwikke- ling van een bepaald actief			Saldo ná bestemming	54.950	31.267
<u>Materieel</u>			<u>Voorzieningen</u>	17.294	20.206
Investerings met economisch nut	51.574	46.811	<u>Vaste schulden</u>		
Inv.met maatschappelijk nut	289.859	281.818	Obligatieleningen		
<u>Financieel</u>			Onderhandse leningen van:		
Kapitaalverstrekingen aan:			- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- deelnemingen	45.910	26.990	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.144	7.110
- gemeenschappelijke regelingen			- binnenlandse bedrijven		
- overige verbonden partijen			- overige binnenlandse sectoren		
leningen aan:			- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
- deelnemingen	559.849	565.673	Door derden belegde gelden		
- overige verbonden partijen		0			
- woningbouwcoöperaties	853	0	Waarborgsommen	22	42
Overige langlopende leningen	54.584	20.513			
Overige uitzettingen met rente- typische looptijd >=1 jaar	2.038.456	1.302.706			
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	216.189			
Totaal vaste activa	3.260.157	2.646.876	Totaal vaste passiva	3.256.352	3.488.448
Vlottende activa			Vlottende passiva		
<u>Voorraden</u>			<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd <= 1 jaar</u>		
- grond- en hulpstoffen			- kasgeldleningen		
bouwgronden niet in exploitatie	119.258	53.043	- bank- en giroaldi		
bouwgronden in exploitatie	84.381	90.501	- overige schulden	79.033	112.924
gereed product en handelsgoederen	66	107			
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd <= 1 jaar</u>			<u>Overlopende passiva</u>		
- vorderingen op openbare lichamen	52.410	50.362	- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel	308.317	319.822
- verstrekte kasgeldleningen		0	- Overige overlopende passiva	236.979	171.179
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	634				
- overige vorderingen	25.684	41.925			
- overige uitzettingen	31.952	149.658			
<u>Liquide middelen</u>					
Kas-, bank- en giroaldi	48.164	835.548			
<u>Overlopende activa</u>	257.975	224.352			
Totaal vlottende activa	620.523	1.445.497	Totaal vlottende passiva	624.328	603.925
Totaal Activa	3.880.680	4.092.373	Totaal Passiva	3.880.680	4.092.373
			<u>borg- en garantstellingen</u>	573.770	206.536

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Toelichting op de balans per 31 december 2010

Aansluiting met de balans in de jaarstukken 2009

In de balans per 31 december 2009 is onder overige uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar de belegging van de verkoopopbrengst Obragas opgenomen ad € 38,7 miljoen. Omdat voor deze belegging het buy and hold principe geldt is de rentetypische looptijd langer dan één jaar, waarmee een verschuiving optreedt in de balans van vlottende activa naar vaste activa. De vergelijkende cijfers 2009 in de balans 2010 zijn hiervoor aangepast.

In 2010 is besloten de geactiveerde investeringsbijdragen aan derden (bijdragen aan activa in eigendom van derden met een boekwaarde per 31 december 2009 van € 216,2 miljoen) volledig af te waarderen.

Algemeen

De bijlagen 1 t/m 7c bevatten specificaties van de in de balans opgenomen vaste activa en vaste passiva en maken als zodanig deel uit van deze toelichting op de balans. De vermelde bedragen in deze toelichting op de balans luiden in hele Euro's.

ACTIVA

Vaste activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs c.q. de vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

De opbrengst van de verkoop Essent is onder andere uitgezet in obligaties.

De obligaties worden gewaardeerd tegen nominale waarde omdat ze aangehouden worden tot einde looptijd. Wat bij aankoop meer (of minder) wordt betaald wordt als agio (of disagio) geactiveerd en afgeschreven over de looptijd van de betreffende obligaties.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa: investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investeringen in mindering gebracht.

De afschrijvingstermijnen zijn in de 3^e Nota Kapitaaldienst uiteengezet en toegelicht in het in de bijlage 2 opgenomen overzicht.

Materiële vaste activa: investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs.

Overeenkomstig de door PS vastgestelde 3^e Nota Kapitaaldienst wordt op nieuwe investeringen in de wegensector extra afgeschreven.

Het verloop van de materiële vaste activa is opgenomen in de tabel op de volgende pagina.

				Bedragen in €
	Boekwaarde	Vermeerde-	Afschrijving	Boekwaarde
	per 31 dec 09	ringen in 2010	in 2010	per 31 dec 10
Betaalde agio obligaties	186.175.727	53.028.268	20.131.089	219.072.906

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

	Bedragen in €				
	Boekwaarde per 31 dec '09	Investering in 2010	Afschrijving in 2010	Bijdragen van derden direct gerelateerd	Boekwaarde per 31 dec 10
<u>Economisch nut</u>					
Bedrijfsgebouwen	43.659.809	6.911.205	2.121.380	0	48.449.634
Vervoermiddelen	53.116	0	53.116	0	0
Machines, apparaten en installaties	2.066.680	555.050	376.445	0	2.245.285
Overige materiële vaste activa	1.031.237	0	152.417	0	878.820
	<u>46.810.842</u>	<u>7.466.255</u>	<u>2.703.358</u>	<u>0</u>	<u>51.573.739</u>
<u>Maatschappelijk nut</u>					
Gronden en terreinen	34.850.164	7.640.218	2.718.532	0	39.771.850
Grond, weg en waterbouwkundige werken	246.968.017	24.679.673	21.561.010	0	250.086.679
	<u>281.818.181</u>	<u>32.319.890</u>	<u>24.279.542</u>	<u>0</u>	<u>289.858.529</u>
Totaal	<u>328.629.023</u>	<u>39.786.145</u>	<u>26.982.900</u>	<u>0</u>	<u>341.432.268</u>

De investeringen 2010 zijn als volgt te specificeren:

Investeringen 2010 met economisch nut

Bedrijfsgebouwen

Provinciehuis

252.827

Renovatie Noordbrabants Museum

6.468.819

Beveiliging

148.668

Steunpunten

40.891

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

pwc

<u>Investerings 2010 met economisch nut</u>	€
<i>Machines apparaten en installaties</i>	
Milieumeetwagens	219.324
Materieel Provinciale wegen	335.726
Totaal investeringen met economisch nut	<u>7.466.255</u>
<u>Investerings 2010 in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</u>	
<i>Gronden en terreinen</i>	
Grondverwerving	7.640.218
<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>	
Dynamisch verkeersmanagement	183.104
Voorbereiding projecten	2.471.924
Verbeteren en bouwen	11.113.525
Infraprojecten in voorbereiding	1.325.376
Structurele werken	9.585.743
Tot.inv.openb.ruimte met mij nut	<u>32.319.890</u>
Tot. investeringen in materiële vaste activa	<u>39.786.145</u>

Voor een gedetailleerd overzicht van deze categorieën naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut wordt verwezen naar de bijlage 2.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

Het verloop van de kapitaalverstrekking aan deelnemingen is als volgt weer te geven:

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

	Bedragen in €		
	Boekwaarde per 31 dec 09	Investering in 2010	Aflossing/ afschrijving in 2010
	Boekwaarde per 31 dec 10		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	26.989.578	26.425.159	7.504.612
			45.910.125

* In 2010 is de lening van € 10.000.000 aan NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij omgezet in aandelen.

In 2010 is de deelneming BHB op basis van de voorlopige jaarcijfers van de Brabantse Herstructureringsmaatschappij afgewaardeerd met € 7.504.612.

Conform de uitgangspunten in de 3^e nota kapitaaldienst zijn de kapitaalverstrekkingen aan de deelnemingen pm gewaardeerd. Uitzondering hierop zijn de deelnemingen Agro en Co kapitaalfonds BV, BV Brabantse Herstructureringsmaatschappij Bedrijventerreinen, NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Businesspark Aviolanda Holding BV, Verkoop vennootschap BV., CBL vennootschap BV., Vordering Enexis BV. en Claim Staat Vennootschap BV.

Deze zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Leningen aan deelnemingen

De leningen aan deelnemingen betreffen de leningen aan de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte, de rentedragende lening BOM en de vordering op Enexis. Ultimo 2009 en 2010 waren de standen van die leningen respectievelijk:

Leningen aan deelnemingen		Bedragen in €	
	boekwaarde per 31 dec 09	mutatie 2010	boekwaarde per 31 dec 10
Vordering Enexis	554.903.214	4.364	554.907.578
Ruimte voor ruimte	770.000	420.000	1.190.000
Rentedragende lening BOM*	10.000.000	-10.000.000	0
Lening BOM (spin-off)	0	3.751.863	3.751.863
Totaal leningen aan deelnemingen	565.673.214	-5.823.773	559.849.441

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Op deze leningen is in 2010 niet afgelost.

*De rentedragende lening BOM is omgezet in kapitaalverstrekking aan de NV Brabantse OntwikkelingsMaatschappij.

Leningen aan woningbouwcoöperaties

In 2010 is voor een bedrag van € 852.884 aan energieleningen aan woning verhuurende partijen verstrekt.

Overige langlopende leningen

Het verloop van de overige langlopende geldleningen is als volgt:

Overige langlopende leningen	Boekwaarde per 31 dec 09	Verstrekt in 2010	aflossing in 2010	Boekwaarde per 31 dec 10
Studievoorschotten	78.402	0	948	77.455
Lening NV Monumentenfonds	4.000.000	0	0	4.000.000
Woningbouwproductie in kredietcrisis	10.605.000	19.860.464	450.000	30.015.464
Lening MKB-bedrijven	2.600.000	12.135.000	350.000	14.385.000
Crisisleningen monumenten	1.500.000	2.265.861	0	3.765.861
Lening Arriva	780.000	0	390.000	390.000
Lening Het Groene Woud	950.000	0	0	950.000
Energieleningen part.				
Woningeigenaren	0	1.000.000	0	1.000.000
	20.513.402	35.261.325	1.190.948	54.583.780

Het verloop van de verstrekte geldleningen is gedetailleerd opgenomen in bijlage 3b.

Overige uitzettingen met een looptijd groter of gelijk aan 1 jaar

De overige uitzettingen met een looptijd groter of gelijk aan 1 jaar betreffen:

- uitzettingen uit de verkoopopbrengst van Essent
- uitzettingen m.b.t. opbrengst verkoop obragas

a) Uitzettingen uit de verkoopopbrengst van Essent

Het gaat hierbij om obligaties die voldoen aan de volgende criteria:

- gerenommeerde financiële instellingen binnen het EURO gebied met minimaal een AAA-rating;
- Europese overheden (staatspapier) met minimaal een AAA-rating;
- financiële instellingen binnen het EURO gebied waarvoor Europese overheden een staatsgarantie hebben afgegeven waardoor de rating minimaal AAA bedraagt.

De verdeling van de obligaties over de landen en financiële instellingen is :

Nominale waarde obligaties ultimo 2010

	€	percentage
Frankrijk	481.350.000	24,07%
Oostenrijk	454.000.000	22,70%
Nederland	447.200.000	22,36%
Rabobank Nederland	182.950.000	9,15%
Kredit für Wiederaufbau	126.000.000	6,30%
Bank Nederlandse gemeenten	124.600.000	6,23%
Finland	74.150.000	3,71%
Nederlandse waterschapsbank	66.500.000	3,33%
Duitsland	19.150.000	0,96%
SNS – bank	12.000.000	0,60%
ING – bank	6.000.000	0,30%
Fortis	5.850.000	0,29%
Totaal	1.999.750.000	100,00%

Het totaal van deze uitzettingen is verdeeld over twee portefeuilles te weten: de immunisatieportefeuille met nominale waarde € 1.658.600.000 en de investeringsportefeuille met nominale waarde € 341.150.000.

b) Uitzettingen uit de verkoopopbrengst van Obragas

De provincie Noord-Brabant heeft twee bedragen belegd in het Loyalis FS Rente Plus Fonds 1-3 jaar. In 2002 is de opbrengst van de verkoop aandelen Obragas à € 26,8 miljoen in het fonds belegd. Daarnaast heeft de provincie een deel van de vrijgevallen escrow inzake Obragas in 2006 belegd in het fonds. Inclusief herbelegd dividend uit het

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Loyalis rente plusfonds gaat het per 31 december 2010 om een totaalbedrag van € 38,7 miljoen.

Bijdragen aan investeringen van derden

Bij de Voorjaarsnota 2010 is besloten de geactiveerde bijdragen aan investeringen van derden ineens af te schrijven.

Het verloop van deze activa is als volgt:

	Boekwaarde per 31 dec 09	Investering in 2010	Afschrijving in 2010	Boekwaarde per 31 dec 10
Bijdragen aan investeringen van derden	216.188.854	0	216.188.854	0

Voor een gedetailleerd overzicht van het verloop van de financiële activa wordt verwezen naar de bijlagen 3a, 3b en 3c.

Vlottende activa

Voorraden

De voorraden zijn als volgt te specificeren:

	31-dec-09	31-dec-10
Voorraden:		
Bouwgronden niet in exploitatie	53.042.961	119.257.797
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	90.501.483	84.380.809
Voorraden handelsgoederen	106.902	65.926
Totaal Voorraden	143.651.346	203.704.532

De voorraden gronden betreffen verworven grond in het kader van het provinciale ontwikkelbedrijf en de voorraad grond verworven door de Dienst Landelijk Gebied. De stijging ten opzichte van 2009 komt met name doordat er een extra investeringskrediet beschikbaar is gesteld voor het aankopen van natuurgroonden in het kader van de EHS.

De voorraden gereed product en handelsgoederen betreft de voorraad gsm-toestellen en de voorraad personal computers van waaruit de provincie ieder jaar een deel van de computers ten behoeve van eigen personeel vervangt.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorziening wordt op peil gehouden door een jaarlijkse schatting van oninbaarheid.

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen onderscheiden zich in:

	31-dec-09	31-dec-10
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd ≤ 1 jaar</u>		
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
BTW	46.226.224	40.271.413
Debiteuren openbare lichamen	4.136.204	12.138.299
Rekening-courantverhoudingen		633.947
Totaal vorderingen openbare lichamen	50.362.428	53.043.659

De te vorderen BTW betreft onder meer terug te vorderen BTW inzake het BTW Compensatie Fonds en de vordering inzake de PPS/A59.

Overige vorderingen

	31-dec-09	31-dec-10
Vordering lopende verplichtingen		
ILG door DLG	36.287.314	22.931.111
Debiteuren algemeen	5.637.716	2.753.269
Totaal overige vorderingen	41.925.030	25.684.380

De cumulatie van vordering debiteuren openbare lichamen (€12.138.299) en debiteuren algemeen (€ 2.753.269) maakt dat er sprake is van een debiteurensaldo van € 14.891.568. Er is een voorziening voor dubieuze debiteuren getroffen van € 393.838.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Overige uitzettingen

	31-dec-09	31-dec-10
Gelden in deposito (kort)	130.409.707	10.119.933
Gelden in deposito RMB	19.248.556	21.831.581
Totaal overige uitzettingen	149.658.263	31.951.514

Het overschot aan liquide middelen (gelden in deposito kort) is uitgezet bij de ING Bank, en Rabobank. De reden van de afname t.o.v. 2009 is het gevolg van het inzetten van gelden in deposito om obligaties aan te kopen.

In 2008 hebben de provincie, de gemeenten Tilburg, Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Oosterhout en het ministerie van V&W de bestuursovereenkomst Quick Wins Regionaal Mobiliteitsfonds brabantstad ondertekend. De stedelijke quick wins zijn maatregelen die een bijdrage leveren aan het oplossen van de bereikbaarheidsproblematiek. Het Regionaal Mobiliteitsfonds Brabantstad bedraagt per 31 december 2010 € 21.831.581. Zolang er nog geen beroep wordt gedaan op deze middelen worden de middelen in deposito's uitgezet.

Liquide middelen

Een nadere uitsplitsing van de liquide middelen is mogelijk door onderscheid te maken tussen liquide middelen van de provincie Noord-Brabant en liquide middelen die de provincie beheert inzake samenwerkingsverbanden. Een uitsplitsing geeft het volgende beeld:

	31-dec-09	31-dec-10
Liquide middelen		
Kas / Bank PNB	802.170.571	12.405.911
Rekening courant Groenfond		
ILG-middelen	22.455.488	22.910.360
Liquide middelen Stimulus	10.922.215	12.847.681
Totaal liquide middelen	835.548.275	48.163.952

Het saldo van de liquide middelen is afgenomen als het gevolg van het aankopen van obligaties. De kas-, bank- en girosaldi worden tegen nominale waarde op de balans opgenomen.

	2009	2010
Saldo rekening courant Groenfonds 01/01	21.723.165	22.455.488
Bij: Ontvangen voorschotten LNV ILG	48.328.666	46.892.031
Ontvangen rente -/- bankkosten	779.789	82.209
Af: Onttrekkingen ILG	-48.376.132	-46.519.369
Saldo rekening courant Groenfonds 31/12	22.455.488	22.910.359

Onttrekkingen ILG van gemaakte kosten in 2009 zijn pas in 2010 ten laste van het Groenfonds gebracht.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn onder te verdelen naar:

- Sloopvergoedingen
- Vooruitbetaalde bedragen
- Nog te ontvangen bedragen
- Overige overlopende activa

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

<u>Overlopende activa</u>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Sloopvergoedingen</i>		
Sloopvergoedingen beëindiging veehouderijen	80.303.814	80.016.966
Sloopvergoedingen intensieve veehouderij	0	0
Vorderingen Ruimte voor Ruimte	8.892.129	12.907.228
<i>Subtotaal Sloopvergoedingen</i>	<i>89.195.942</i>	<i>92.924.193</i>
<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>		
Bij voorschot betaalde salarissen/bedragen	109.552	103.625
Uitbetaalde voorschotten DLG	907.248	4.524.519
Vooruitbetaald aan Stimulus	0	4.900.697
Vooruitbetaalde bedragen	26.424.590	37.518.472
<i>Subtotaal vooruitbetaalde bedragen</i>	<i>27.441.390</i>	<i>47.047.312</i>
<i>Nog te ontvangen bedragen</i>		
Nog te ontvangen bedragen Stimulus	8.329.316	4.868.334
Nog te ontvangen rente deposito PNB	1.937.586	364.811
Nog te ontvangen RMB Brabantstad	8.151.115	8.751.145
Nog te ontvangen rente Obligaties	47.413.254	66.057.180
N.t.o.v. rente deposito Regionaal Mobiliteitsfonds	28.114	61.581
N.t.o.v. rente netwerkbedrijf Enexis		6.591.341
Overige toekomstige vorderingen	17.981.351	19.731.609
Nog te ontvangen bedragen	22.139.481	9.792.960
<i>Subtotaal nog te ontvangen bedragen</i>	<i>105.980.217</i>	<i>116.218.961</i>
<i>Overige overlopende activa</i>	<i>1.734.238</i>	<i>1.784.617</i>
<i>Totaal overlopende activa</i>	<i>224.351.787</i>	<i>257.975.084</i>

Sloopvergoedingen

De sloopvergoedingen en de daarbij behorende rente tot een brutobedrag van € 99,3 mln in het kader van de Regeling Beëindiging Veehouderijen tweede tranche van de

regeling beëindiging veehouderijen worden tot de vorderingen gerekend. Op dit bedrag is het saldo van de Rbv eerste tranche (ultimo 2010: € 1,9 mln.) in mindering gebracht. Daarnaast is het uitgekeerde winstsaldo van de ORR (€ 1,9 mln) t/m 2010 verrekend.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Uiteraard is het bedrag dat is doorberekend aan de ORR en derden (inclusief rente: € 15,5 mln) in mindering gebracht, zodat per saldo € 80,0 mln resteert.

Ook is besloten dat in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling verbreed via de SOK2 600 kavels zullen worden ontwikkeld om de kosten terug te verdienen voor:

		Ultimo 2010
- Sanering van de MOB – complexen	(max. € 22,5 mln)	6.431.344 €
- Sloop overtollige bebouwing buitengebied	(max. € 9 mln)	548.838 €
- Sanering glastuinbouwbedrijven	(max. 13 mln)	3.554.917 €
- sloopkosten verplaatsing intensieve veehouderijen	(max 9,2 mln)	0 €
Totaal		10.535.099 €

Niet via de balans, maar wel kosten die via bovenstaande regeling moeten worden terugverdiend is een bedrag van € 2,8 miljoen voor de sanering van glastuinbouw (Glasnat).

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst 2 (SOK2) heeft de provincie met de overgebleven private partijen afspraken gemaakt om de betaalde sloopvergoedingen (+rentekosten) terug te verdienen in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling. In verband met gewijzigde afspraken in de SOK2 ten opzichte van eerste Samenwerkingsovereenkomst (SOK) van 2001 is er in mei 2005 een eerste uitgebreide risico - analyse opgesteld. Uit de in 2008 geactualiseerde versie bleek dat er een maximaal verlies was gecalculeerd van € 7 miljoen. Of te wel de kans is, op basis van de bijgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden, (nagenoeg) 100% dat er minder dan € 7 miljoen verlies zal worden gerealiseerd en de kans is zelfs aanzienlijk (95%) dat er

winst wordt gehaald. De in 2008 bijgestelde uitgangspunten komen overeen met de door Ruimte voor Ruimte (RvR) geformuleerde uitgangspunten die gehanteerd worden in de risicobenadering.

In 2010 is door RvR de risicoanalyse opnieuw geactualiseerd waarbij door de provincie is geconcludeerd dat herijking van de risico-analyse uit 2008 van de geactiveerde sloopvergoedingen niet aan de orde is.

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Tot het eigen vermogen worden gerekend de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de jaarrekening.

Het verloop van het eigen vermogen in 2010 is als volgt:

	Saldo per 31 dec 09	Splitsing alg. reserve	Toevoeging in 2010	Onttrekking in 2010	Saldo per per 31 dec 2010
Algemene reserve	3.006.983.748	422.036.122	65.605.267	176.150.870	311.490.519
Reserve Essent		2.584.947.626	9.649.394	221.588.028	2.373.008.992
Bestemmingsreserves	454.105.970		157.968.258	117.630.713	494.443.516
Saldo jaarrek.2010					66.116.591
	3.461.089.718		233.222.919	515.369.611	3.245.059.617

*De reserve Essent is bij PS-besluit PS 60/10 van de algemene Reserve afgesplitst. Het saldo van de algemene reserve per 31 december 2009 omvat ook het rekeningresultaat 2009 ad € 31,3 miljoen

Over de bestemming van het batig saldo van de jaarrekening 2010 ad € 66,1 miljoen besluiten PS bij het statenvoorstel tot vaststelling van de jaarstukken 2010.

Algemene reserve

De algemene reserve is opgedeeld in een aantal compartimenten, waarvan het verloop als volgt is weer te geven:

	Saldo per 31 dec 09	Toevoeging in 2010	Onttrekking in 2010	Saldo per 31 dec 2010
Algemene Reserve				
- genormeerd gedeelte	18.174.910	9.152	0	18.184.062
- overheveling	38.199.901	0	29.887.239	8.312.662
- doorgeschoven ruimte	114.593.200	0	86.715.411	27.877.789
- voorfinanciering	-11.420.486	4.512.750	0	-6.907.736
- Vinex	44.384	186.000	52.936	177.448
- Regionale structuurversterking	145.829.550	16.057.384	54.706.200	107.180.734
- Industrielawaai PWP	1.600.000	0	1.200.000	400.000
- Risicoreserve	107.808.999	12.045.644	3.589.084	116.265.559
- Reserve dividend Essent	7.205.663	32.794.337	0	40.000.000
	422.036.122	65.605.267	176.150.870	311.490.519

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Genormeerd gedeelte

Het genormeerd gedeelte van de algemene reserve ad € 18,2 miljoen is bedoeld als buffer voor de opvang van de bedrijfsrisico's zoals aangegeven in de paragraaf weerstandsvermogen. De omvang van de buffer dient conform de uitgangspunten in de derde nota kapitaaldienst 3% van de netto-omvang van de gewone dienst te bedragen.

Component overhevelingen

De algemene reserve fungeert als "tijdelijke stalling" van niet bestede middelen 2009 die conform besluitvorming moeten worden overgeheveld naar het jaar 2010 e.v.

Onderdeel doorgeschoven ruimte ad € 27,9 miljoen

Op basis van eerdere besluitvorming bij de financiële nota's in 2010 en voorgaande jaren is de extra begrotingsruimte tijdelijk in de algemene reserve gestald om die in de komende jaren weer in de begroting te kunnen inzetten.

Component voorfinanciering

De component voorfinanciering van de algemene reserve omvat de middelen van activiteiten op de meerjarenbegroting die in de tijd naar voren zijn gehaald. Met het naar voren halen in de tijd ontstaat in een later jaar ruimte op de begroting. Deze ruimte wordt gebruikt om de tijdelijke voorfinanciering via de Algemene Reserve te compenseren. De toevoegingen ad € 4,5 miljoen betreffen de eerder voorgefinancierde middelen voor het groene geleidingszone HSL en voor verplaatsing intensieve veehouderij.

Component regionale structuurversterking

Bij de behandeling van de begroting 2009 en Najaarsbrief 2008 hebben PS besloten tot de instelling van de component regionale structuurversterking. Dit onderdeel is bedoeld voor de cofinanciering van bovenlokale projecten die bijdragen aan de provinciale beleidsdoelen over de volle breedte van onze begroting en die anders niet of pas veel later gerealiseerd zouden kunnen worden. Hieronder vallen onder meer de uitwerking van de intentieovereenkomst Samen investeren in West-Brabant en de 2e tranche van de samenwerking met de B5. Vooralsnog is de reserve regionale structuurversterking als component van de algemene reserve ondergebracht in verband met het risico van overprogrammering dat bij de tranches van samen investeren wordt toegepast. De onttrekking ad € 54,7 miljoen betreft de gerealiseerde projecten voor Samen

Investeren en samenwerking met de B5.

Component Industrielawaai/PWP

De specifieke uitkering van het Rijk voor Industrielawaai is volledig verantwoord en afgewikkeld. De resterende middelen vallen daardoor vrij en zijn in de Algemene reserve gestald ten behoeve van aanwending voor het provinciaal waterplan.

Component risicoreserve

Bij de Voorjaarsnota 2004 is door Provinciale Staten de risicoreserve ingesteld om de beleidsrisico's (de risico's die uitdrukkelijk zijn aanvaard als consequenties van bepaald functioneel beleid en die in de toekomst kunnen leiden tot extra budgettair beslag) af te dekken. Een nadere toelichting op de risico's die via de risicoreserve worden afgedekt is opgenomen in paragraaf 4 weerstandsvermogen in de jaarstukken.

Component reserve dividend Essent

Bij de behandeling van de najaarsnota 1999 door PS is besloten tot de instelling van de dividendreserve Essent om de exploitatie van de provincie te behoeden voor eventuele schommelingen in de dividenduitkering van Essent. De voeding was zodanig dat met het geld in de dividendreserve de geraamde uitkering van één enkel jaar kon worden opgevangen ingeval de raming niet werd gerealiseerd. De opheffing van de reserve wordt betrokken in de verdere afwikkeling van de verkoop van de aandelen Essent.

Reserve Essent

In deze reserve die is gevormd uit de opbrengst van de verkoop aandelen Essent is in drie componenten opgedeeld.

Component Immunisatieportefeuille

Deze component heeft tot doel om eeuwigdurend jaarlijks de met de aandelenverkoop vervallen dividenduitkering van Essent te compenseren (zie ook de paragraaf Treasury).

Component Investeringsagenda

Deze component staat ten dienste van de investeringsstrategie van de Agenda van Brabant en moet op de juiste momenten de middelen genereren voor de uitvoering van de geplande investeringen (zie ook de paragraaf Treasury). Zodra de investeringsprojecten van de investeringsagenda een concrete invulling krijgen en afgerekend gaan worden met

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

deze component wordt deze component van de reserve Essent naar de categorie bestemmingsreserves overgebracht.

Bij de behandeling van de najaarsbrief 2010/begroting 2011 is aangegeven dat voor de investeringsagenda een bedrag van € 800 miljoen als uitgangspunt zal gelden.

Daarbij is uitgegaan van de volgende aannames:

- de verkoop van EPZ is uiterlijk 1 juli 2014 gerealiseerd;
- de escrow komt voor 50% tot uitkering;
- de herbeleggingsrente blijft constant;
- de investeringsuitgaven vinden gelijkmatig over de jaren plaats met ingang van 2012 t/m 2026.

Afwijkingen van deze veronderstellingen leiden ertoe dat mogelijk het niveau van € 800 miljoen niet of pas later wordt gerealiseerd.

Component Balansverkorting

Provinciale Staten hebben bij de Voorjaarsnota 2010 besloten tot volledige afwaardering van de geactiveerde investeringsbijdragen aan derden (waar geen provinciaal bezit tegenover staat, zie ook Voorjaarsnota 2010 blz 25/26). Hiervoor is een deel van de opbrengst verkoop Essent aangewend.

Rentetoevoeging aan reserves

Aan de reserve Brabants Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport wordt conform de uitgangspunten in de 3^e nota kapitaaldienst rente toegevoegd. In 2010 is op deze reserve € 610.932 aan rente bijgeschreven.

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van de algemene reserve en de bestemmingsreserves van de provincie is opgenomen in de bijlage 4.

Rekeningresultaat

De jaarrekening 2010 sluit met een batig saldo van € 66,1 miljoen na verwerking van de hierboven (in de tabel van het eigen vermogen) vermelde stortingen en onttrekkingen.

De jaarrekening 2009 sloot met een batig saldo van € 31,3 miljoen, dat conform de bestendige gedragslijn is toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de daaraan ten

grondslag liggende verplichtingen c.q. de voorziene verliezen.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

Bedragen in €					
	Saldo per 31 dec 09	Toevoeging in 2010	Onttrekking in 2010	Vrijval in 2010	Saldo per 31 dec 2010
Voorzieningen	20.206.483	7.835.153	5.745.542	5.002.137	17.293.958

De aanvullingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht.

Uit de voorziening uitvoering WHP-2 is een bedrag van € 5.002.137 vrijgevallen.

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van de voorzieningen van de provincie is opgenomen in de bijlage 5.

N.B. In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze Verkoop Vennootschap BV, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is mochten één of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: in escrow zal worden gestort). Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties. Het provinciaal aandeel is als onderdeel van de verkoopopbrengst Essent in de voorziening Escrow gestort. In de balans van de provincie is de voorziening gesaldeerd met de vordering miljoen op de Verkoop Vennootschap BV.

Vaste schulden

De vaste schulden, schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de aflossingen.

Het verloop van de vaste schulden is als volgt:

Bedragen in €

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

	Saldo per per 31 dec 09	Vermeerde- ringen in 2010	Aflossingen in 2010	Saldo per 31 dec 2010
Onderhandse leningen van				
binnenlandse				
- pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0	0	0
binnenlandse banken				
- en overige financiële instellingen	7.109.919	0	1.966.320	5.143.599
Waarborgsommen	41.583		19.750	21.833
Totaal	7.151.502	0	1.986.070	5.165.432

De totale rentelast voor de vaste schulden in 2010 bedraagt € 289.467.

In 2010 hebben geen vervroegde aflossingen plaatsgevonden.

Een gedetailleerd overzicht van de vaste schulden is opgenomen in de bijlage 6.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schuld met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De netto vlottende schulden zijn onder te verdelen in

- Crediteuren;
- Af te dragen BTW
- Projectgelden
- Overige vlottende schulden

<i>Vlottende schulden</i>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Crediteuren</i>	76.535.928	39.912.910
<i>Af te dragen BTW</i>	2.637.820	168.090

Projecten

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

<i>Vlottende schulden</i>	31-dec-09	31-dec-10
Tijdelijke grondbank Nationaal Grondfonds	-279.191	-280.219
Nog te betalen projectkosten stimulus	0	12.527.241
Lopende verplichtingen ILG door DLG	36.287.314	22.931.111
<i>Subtotaal projecten</i>	36.008.123	35.178.133
<i>Overige vlottende schulden</i>		
Vooruitontvangen bedragen	-2.363.113	3.773.369
I.O.G. info	105.000	0
Overige vlottende schuld	241	202
<i>Subtotaal overige vlottende schulden</i>	-2.257.871	3.773.571
<i>Totaal vlottende schulden</i>	112.924.000	79.032.704

Het crediteurensaldo ultimo 2010 bedroeg € 39.912.910. Van dit bedrag is per 22 februari 2011 een bedrag betaald van € 38.893.967.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn nader te specificeren als:

<i>Overlopende passiva</i>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Afdrachten salarissen</i>	6.158.835	6.156.504
Voorschotbedragen van overheidslichamen met specifiek bestedingsdoel	319.821.646	308.316.537
<i>Nog te betalen rente</i>	319.815	243.133
<i>Projecten</i>		
Te ontvangen/ontvangen voorschot ILG	56.095.247	60.383.374
Bijdragen Stimulus	15.991.291	4.932.550
Nog te betalen RMB Brabantstad	30.510.158	31.830.977

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

<i>Overlopende passiva</i>	31-dec-09	31-dec-10
<i>Subtotaal Projecten</i>	102.596.696	97.146.901
<i>Nog te betalen bedragen</i>	5.235.638	11.017.847
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	2.328.165	64.905.854
<i>Nog te betalen subsidies</i>	54.540.151	57.508.454
<i>Totaal overlopende passiva</i>	491.000.945	545.295.230

De voorschotbedragen van overheidslichamen met specifiek bestedingsdoel zijn nader gespecificeerd opgenomen in de bijlage 5a.

In het kader van de deregulering en de administratieve lastenverlichting heeft de provincie met betrekking tot de subsidieverlening bepaald dat subsidieontvangers slechts één keer per jaar verantwoording behoeven af te leggen over de besteding. Indien een afzonderlijke aanvraag tot subsidievaststelling is voorgeschreven moet deze uiterlijk drie maanden na afloop van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, dan wel binnen drie maanden na afloop van het jaar waarvoor subsidie is verleend, bij Gedeputeerde Staten zijn ingediend. Indien verantwoording plaatsvindt door middel van een accountantsverklaring bij de jaarrekening geldt hiervoor een termijn van 5 maanden. Daarnaast is in de Algemene Subsidie Verordening opgenomen dat de subsidieontvanger Gedeputeerde Staten onverwijld in kennis stelt van stagnatie of wijzigingen in de uitvoering óf andere feiten waardoor de uitvoering in gevaar komt, wordt vertraagd of versneld en dat voor 31 januari van het volgende jaar een verzoek wordt ingediend om prestaties door te schuiven. De ervaring is dat naar aanleiding van de verantwoordingen de totale som van de definitieve subsidietoekenningen lager uitvalt dan van de voorlopige subsidietoekenningen. De post overlopende nog te betalen subsidies per ultimo boekjaar is gebaseerd op de voorlopige subsidietoekenningen. Als gevolg van de gekozen verantwoordingssystematiek bestaat er op balansdatum derhalve een onzekerheid ten aanzien van de exacte hoogte van deze nog te betalen subsidies en de subsidies die 100% worden bevoorschot.

Verleende garanties en waarborgen

Borg- en garantstellingen

Buiten de balanstelling zijn de bedragen aan borgstellingen en garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen opgenomen waarvan de specificatie als volgt is weer te geven:

	Bedragen in €	
	saldo per 31 dec 2009	saldo per 31 dec 2010
Gewaarborgde geldleningen aan gezondheidsinstellingen	10.094.643	3.600.609
Gem.gewaarborgde geldleningen groenfonds	15.720.537	16.310.037
Garanties maatregelenpakket economische crisis	38.443.033	383.255.803
Overige garanties	142.277.486	170.603.058
Totaal	206.535.699	573.769.507

Gewaarborgde geldleningen aan gezondheidsinstellingen

De gewaarborgde geldleningen aan instellingen in de gezondheidszorg zijn afgegeven sinds ca 1960 tot ca 1985. In 1999 is het Waarborgfonds voor de zorgsector opgericht met als doel borg te staan voor geldleningen van deelnemende zorginstellingen. Het beleid van de provincie is erop gericht om de waarborgen zoveel mogelijk door het WFZ te laten overnemen. Van de per 1 januari gewaarborgde geldleningen aan instellingen in de gezondheidszorg is in 2010 tot een totaalbedrag van € 4,8 miljoen overgedragen

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

aan het WFZ. Ultimo 2010 resteert voor Noord-Brabant nog een bedrag van € 3,6 miljoen aan gewaarborgde geldleningen.

Gemeenschappelijk gewaarborgde geldleningen groenfonds

Samen met de overige provincies heeft Noord Brabant ultimo 2010 leningen aan het Nationaal Groenfonds gewaarborgd tot een totaalbedrag van € 124,5 miljoen. Het aandeel van Noord-Brabant daarin is 13,1% ofwel € 16,3 miljoen.

Garanties maatregelenpakket economische crisis

Voor de aanpak van de economische crisis is in totaal € 425 miljoen beschikbaar. Hiervan is ultimo 2010 € 218,1 miljoen ingezet voor een reeks van maatregelen variërend van stimulering woningbouw tot instelling van een innovatiefonds voor het Midden- en kleinbedrijf (zie de eindrapportage aanpak krediercrisis die in februari 2011 in de commissie EMG heeft voorgelegd met stuknummer EMG-1148). Daarnaast zijn in dit kader garanties verstrekt voor de woningbouw m.b.t. de zogenaamde opkoopregeling en overige garantiestellingen woningbouw. Ultimo 2010 bedroegen deze verstrekte garanties (zie ook het overzicht in de paragraaf grondbeleid) een bedrag van respectievelijk € 135,8 miljoen (opkoopregeling) en € 29,3 miljoen (maatwerk garantiestellingen)

Overige garanties

De provincie heeft voorts garanties verstrekt aan het Industrie- en Havenschap Moerdijk, het ministerie van LNV, Tuinbouw-ontwikkelingsmaatschappij, gemeente Helmond, het Nationaal groenfonds, de gemeenten Landerd, Mill-St Hubert en Grave, regionaal bedrijventerrein land van Heusden en Altena en projectvestiging glastuinbouw Deurne.

De gewaarborgde geldleningen, de gemeenschappelijk gewaarborgde geldleningen en de afgegeven garanties zijn gespecificeerd opgenomen in de bijlagen 7a, 7b en 7c.

Niet uit de balans blijvende gerelateerde rechten en verplichtingen

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen – rekening 2010

Vakantiegeld

Het vakantiegeld wordt in de exploitatie verantwoord voor zover dat daadwerkelijk is uitbetaald. Uitbetaling geschiedt in de maand mei, zodat aan het eind van het jaar een

verplichting ontstaat van 7 maanden vakantiegeld. Dat komt neer op een totaalbedrag van bijna € 3 miljoen.

Deze verplichting is elk jaar per ultimo boekjaar aanwezig. Zonder rekening te houden met salarisstijgingen, CAO-wijzigingen en wijzigingen in de omvang van het personeelsbestand ziet de meerjarige verplichting er als volgt uit:

X € 1.000	2010>2011	2011>2012	2012>2013	2013>2014	2014>2015
Vakantiegeld	2.985	2.985	2.985	2.985	2.985

Wachtgelden en aanvullende uitkeringen aan vml. personeel

De wachtgelduitkeringen worden structureel in de begroting opgenomen. Op basis van de situatie per ultimo 2010, moet voor 2011 rekening worden gehouden met een totaal volume van ca. € 187.000, waarvan ca. € 141.000 voor de provinciale organisatie en ca. € 45.500 voor de oud-medewerkers van het ETIN.

De meerjarige verwachting van deze verplichtingen is als volgt (excl. indexering):

X € 1.000	2011	2012	2013	2014	2015
Wachtgelden	187	157	145	74	42

De verplichtingen nemen in de loop van komende jaren af, als gevolg van beëindiging/afloop van bepaalde verplichtingen.

Sociale uitkeringen (werkloosheid en suppletie)

Sinds 2001 is ingeval van werkloosheid ook voor ambtenaren de WW van toepassing.

De kosten van de uitkeringen en arbeidsrechtelijke aanvullingen, alsmede uitvoeringskosten van de bovenwettelijke WW brengen de uitkeringsorganisaties (UWV en Loyalis) maandelijks bij de provincie in rekening. Deze kosten worden structureel in de begroting opgenomen.

Voor 2011 wordt rekening gehouden met een totaal volume van ca. € 164.000

Deze verplichtingen zijn meerjarig als volgt weer te geven:

X € 1.000	2011	2012	2013	2014	2015
uitkeringen	164	164	164	164	164
uitvoeringskosten	5	5	5	5	5

Vroegpensioen (FPU, 57+ en suppletie)

Tot en met 2005 konden medewerkers met vervroegd met pensioen, de zgn. FPU. O.g.v. de regeling "FPU Provincies" komt een deel van de kosten ten laste van de provincie.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Daarnaast is eind 2005 door 120 ambtenaren gebruik gemaakt van de zgn. "57+"-regeling.

Omdat de FPU-regeling m.i.v. 2006 is vervallen, kunnen er geen nieuwe verplichtingen meer bijkomen, en nemen de lasten de komende jaren af, in 2016 tot 'nul'.

Voor 2011 worden de totale kosten hiervan geraamd op € 1.929.000. De (aflopende) meerjarige verplichtingen zijn als volgt weer te geven:

X € 1.000	2011	2012	2013	2014	2015
FPU	473	317	159	132	90
suppletie (incl. opbouw pens.premie)	1.440	1.100	740	19	19
uitvoeringskosten ABP	16	11	7	3	2

de balans van de provincie opgenomen. Ultimo maart 2011 valt hiervan een bedrag van € 80 miljoen vrij. Dit bedrag zal in 2011 conform eerdere besluitvorming worden toegevoegd aan de reserve Essent-investeringsagenda.

Overige niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Schadeprocedures

De provincie heeft tot een totaalbedrag van € 10,8 miljoen aan schadeclaims ontvangen.

De hoogste claim betreft een bedrag van € 9,2 miljoen waarvoor een gerechtelijke procedure loopt en waarbij bij eventuele toewijzing door de rechter, het bedrag conform afspraak met het Ministerie van VROM volledig voor rekening van dit Ministerie komt.

Kunstbezit

De provincie bezit een aantal kunstwerken die niet op de balans zijn opgenomen. De verzekerde waarde van deze kunstwerken bedraagt € 5,3 miljoen.

Gebeurtenissen ná balansdatum

Gedeeltelijke vrijval Escrow

In het kader van de transactie met RWE bij de verkoop van Essent hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop overgedragen aan de Verkoop Vennootschap B.V., die vanaf het moment van oprichting aansprakelijk is. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in escrow zal worden gestort). Het provinciaal aandeel in deze escrow is als voorziening op

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

							INDICATOREN									
Beleidsveld	Wettelijke basis	Beleidsdoelstelling	Wettelijke basis	Organisatie	Beleidsdoelstelling	Beleidsdoelstelling										
BM	07	Investering stedelijke vernieuwing (ISV)	Met stedelijke vernieuwing	Provincies (niet-keuze onderwerpen)	Eindejaar ISV na afloop periode R in totaal ontvangen ISV-besteding minus totaal verplichte ISV-besteding na afloop de periode.	Tuiskoming afwijking										
					Aard controle R	Aard controle n.v.t.										
					€ 38.484.177	Niet betaald €11.035.520 aan verplichte ISV-projecten en €26.448.658 aan optionele ISV-projecten in projectgemeenten. Daarnaast vallen ook aantal ISV2-projecten die zijn gefinancierd vanuit bijbehorend GZV budget van €1.442.971.										
BM	08	Verzameling VROM	Regeling verzameling VROM	Provincies, gemeenten	Besteding t/m 2010											
					Aard controle R											
					€ 500.000											
BM	09	Programma Externe Veiligheid (EV)	Subsidieopwekking (programma's van het Programma Externe Veiligheid (EV) 2006-2010)	Provincies	Besteding 2010	Percentage van de verplichte bijdragen 2010 die is gebruikt voor het in dienst nemen van niet-personeel EV	Eindejaarsbesteding per jaar	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt	Uitgaven van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt							
					Aard controle R	Aard controle C2	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R							
					€ 3.705.058	0,31%	Ja	€ 0	€ 0							
BM	011	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtweg (NSL)	Subsidieopwekking (programma's van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtweg (NSL) 2006-2010)	Provincies	Besteding 2010 uit: (a) subsidies (b) bijdragen uit ontvangen eerste opbrengsten	Besteding 2010 uit eigen middelen	Besteding 2010 uit bijdragen (a) subsidies (b) bijdragen (c) uit (d) andere bronnen (e) uit (f) andere bronnen	Besteding 2010 uit ontvangen (a) subsidies (b) bijdragen (c) uit (d) andere bronnen (e) uit (f) andere bronnen	Tuiskoming/afwijking in 2010 in verband met het bijdragen met betrekking tot bijdragen NSL	Eindejaarsbesteding per jaar	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt	Uitgaven van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt				
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R			
					€ 8.693.330	€ 0	€ 0	€ 132.832	€ 0	Nee	€ 0	€ 0	€ 0			
BM	027	Brede dienstverlening vervoer en vervoer	Met BOU Vervoer en Vervoer (art. 10)	Provincies en stadsregio's (Wier*)	Eindejaarsbesteding 2009	Besteding 2010	Overige BOU-besteding VAW	Besteding 2010	Besteding 2010	Correctie over besteding 2009	Eindejaarsbesteding 2010	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt	Uitgaven van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt			
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R			
					€ 259.400.005	€ 2.584.508	€ 111.000.000	€ 0	€ 102.671.896	€ 1.214.130	€ 217.885.631	€ 51.298.157	€ 0			
					Individuele bestedingen 2010 die meer dan 20% van de totaal ontvangen BOU-bestedingen	Individuele bestedingen 2010 die meer dan 20% van de totaal ontvangen BOU-bestedingen										
					Omschrijving	Beding										
					Aard controle n.v.t.	Aard controle R										
BM	028	Regionale mobiliteitsdiensten	Met bereikbaarheid en mobiliteit (artikel 28)	Provincies en Wier* regio's	Eindejaar 2008	Overige regio in 2010	Overige regio in 2010	Besteding 2010	Besteding 2010 uit: (a) subsidies (b) bijdragen (c) uit (d) andere bronnen (e) uit (f) andere bronnen	Eindejaar 2010	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt	Uitgaven van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt				
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R			
					€ 22.330.848	€ 1.183.407	€ 0	€ 137.418	€ 571.632	€ 23.876.832	Nee	€ 28.068	€ 0			
BLM	018	Leven voor duurzame ontwikkeling (LVOO)	Beschikking o.b.v. Programma Leven voor duurzame ontwikkeling 2006-2011	Provincies	Totaal besteding 2010	Confinerend algem. middelen 2010	Confinerend door derden 2010	Besteding 2010 uit: (a) subsidies (b) bijdragen (c) uit (d) andere bronnen (e) uit (f) andere bronnen	Uitgaven van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt							
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R							
					€ 636.330	€ 68.250	€ 0	€ 0	€ 0							
VWS	04	Doelstelling jeugdzorg (Burea jeugdzorg + Zorgbehoefte jeugdzorg)	Met op de jeugdzorg (art. 37) en Regeling jeugdzorg jeugdzorg 2009	Provincies en stadsregio's (Wier*)	Aantal Onderzoeksbesteding (OTB) tot 1 jaar na peildatum 2009	Aantal OTB langer dan een jaar na peildatum 2009	Aantal volledige melding 2009	Aantal melding 2009	Aantal jeugdzorgmelding 2009	Aantal melding 2009	Aantal melding 2009	Aantal melding 2009	Aantal melding 2009	Aantal melding 2009	Aantal melding 2009	Aantal melding 2009
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1
					1.021	1.737	18	647	1.108	125	23	61	6			
					Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg	Besteding 2010 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel bureau jeugdzorg
					Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle C2	Aard controle C2	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
					€ 30.995.697	€ 28.295.698	€ 136.832.373	1.493	0	€ 10.000.792	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Provinciale Staten van Provincie Noord-Brabant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van Provincie Noord-Brabant gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de programmarekening over 2010 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SISA-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het College van Gedeputeerde Staten

Het College van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.

Het College van Gedeputeerde Staten is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Flight Forum 840, 5657 DV Eindhoven, Postbus 6365, 5600 HJ Eindhoven

T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 18, www.pwc.nl

30125814/WO/eo207255/ovt

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de provincie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van Gedeputeerde Staten gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is door Provinciale Staten van Provincie Noord-Brabant bij statenbesluit van 1 oktober 2010 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Provincie Noord-Brabant een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2010 als van de activa en passiva per 31 december 2010 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2010, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, waaronder provinciale verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening

Eindhoven, 19 april 2011
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:
W.J.J. Verdegaal-Ong RA